karl may

ÎN ȚARA SCHIPETARILOR

EDITURA EDEN

Consilier literar
ANTONIU POPESCU

Ediţia princeps:
KARL MAY
DURCH DAS LAND
DER SKIPETAREN
„Karl May's — Gesammelte Reiseromane”, Band 5
Freiburg, 1892

Traducere inedită de Georgeta Costescu.

KARL MAY

Opere – 37

ÎN ŢARA SCHIPETARILOR

Roman

EDITURA EDEN
Bucureşti, 1998

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

I.S.B.N. 973-9141-70-6

CUPRINS

1. Demascat

Justiţia turcă are, după cum se ştie, particularităţile sale, am putea spune de-a dreptul cusururile sale, care cu atât mai limpede ies în relief cu cât ţinutul respectiv este mai îndepărtat. În condiţiile de acolo, nu este de mirare că, în locurile în care sălăşluiesc diferite seminţii de arnăuţi ce se află într-un război continuu, nici nu poate fi vorba de o adevărată „justiţie”.

Din Ostromdscha începe ţinutul acelor schipetari care nu cunosc decât o lege: cel mai slab trebuie să cedeze în faţa celui mai tare. Dacă nu voiam să fim învinşi, trebuia să aplicăm şi noi aceeaşi lege. Acţionasem deja aşa, după-amiază, şi anume, după cum se ştie, cu succes, şi eram hotărâţi să ne comportăm la fel de energic şi la judecata unde eram chemaţi.

Începuse să se însereze, când am pornit spre „Clădirea tribunalului”. Pe drum, am întâlnit mulţi oameni care nu mai găsiseră loc în curte şi care şedeau acolo, să ne vadă, cel puţin venind.

După ce am intrat în curte, poarta a fost zăvorâtă în urma noastră, ceea ce nu mi s-a părut un semn bun pentru noi. mübarekul îşi folosise toată puterea sa de influenţă şi, se pare, nu fără succes.

Am pătruns cu greu prin mulţime, până la locul unde trebuia să se desfăşoare interogatoriul. Acolo unde, mai înainte, se aflase doar un scaun, fusese aşezată acum şi o bancă lungă. Instrumentul pentru aplicarea bastonadei se afla în acelaşi loc.

Se turnase ulei în vase, iar înăuntru se introduseseră câlţi cărora li se dăduse foc. Flăcările acestora făceau ca totul să apară într-o lumină stranie.

Domnii din „completul de judecată” se aflau în interiorul casei. Le fu anunţată sosirea noastră. Poliţaii se postaseră în aşa fel în jurul nostru, încât baraseră drumul spre poartă. Întrucât aceasta fusese deja zăvorâtă, comportamentul poliţailor era de două ori mai îngrijorător.

În jur domnea o linişte desăvârşită. Acum apărură cei cinci domni şi, îndată, poliţaii îşi scoaseră săbiile.

— O, Allah! spuse Halef, pe un ton ironic. Ce-o să se-ntâmple cu noi, sidi! Tremur de frică.

— Şi eu.

— Ce-ai zice să-i fac pe prostănacii ăştia, care-şi închipuie că ne sperie cu săbiile lor, să simtă puţin gustul biciului meu?

— Fără prostii! Te-ai mai comportat o dată astăzi într-un mod nechibzuit şi ştii că, din vina ta, ne aflăm acum aici.

Cei cinci judecători luaseră loc: kodscha baschi pe scaun şi ceilalţi pe bancă. O femeie îşi făcu loc prin mulţime şi se aşeză în spatele reprezentantului. Am recunoscut-o pe Nohuda — Bob de Mazăre — cea care îşi ungea faţa cu nămolul tămăduitor, pentru a şi-o menţine frumoasă. Prin urmare, reprezentantul era fericitul ei soţ. Trăsăturile feţei acestuia nu ieşeau cu nimic în evidenţă, nu spuneau nimic.

Chiar lângă kodscha baschi şedea mübarekul. Îşi pusese pe genunchi, de-a curmezişul, o hârtie. Între el şi vecinul lui, se afla o ulcică în care fusese introdusă o pană de gâscă, ceea ce m-a făcut să bănuiesc că ulcica respectivă conţinea cerneală.

Kodscha baschi clătina din cap şi îşi dregea glasul, într-un mod semnificativ. Acesta era semnul că trebuia să înceapă judecata. Glăsui, cu o voce răguşită, apoi din ce în ce mai răsunătoare:

— În numele Profetului şi în numele padişahului, Allah să-i dăruiască o mie de ani! Am convocat această curte de judecată, pentru a delibera şi a pronunţa sentinţa referitor la două delicte ce au avut loc, astăzi, în oraşul nostru şi în

apropierea lui. Selim, vino aici, în faţă! Tu eşti reclamantul. Povesteşte, acum, ce ţi s-a întâmplat.

Poliţaiul păşi în faţă, se apropie de stăpânul său şi începu să povestească. Era de-a dreptul hilar ceea ce eram nevoiţi să ascultăm. Bietul de el se afla în exerciţiul funcţiunii, fiind ocupat până peste cap, iar noi îl atacasem prin surprindere, într-un mod cât se poate de mişelesc, având intenţii criminale la adresa lui. Numai datorită curajului său şi rezistenţei pe care ne-o opusese reuşise să-şi salveze viaţa, afirmă Selim.

După ce îşi încheie relatarea, judecătorul îl întrebă:

— Şi care este acela care te-a lovit?

— Acesta de aici, răspunse, arătând spre Halef.

— Deci, îl cunoaştem şi pe el şi fapta lui şi vom proceda la deliberări.

Începu să şuşotească cu asesorii şi, după puţin timp, spuse cu voce tare:

— Curtea a hotărât ca delincventului să-i fie aplicate patruzeci de lovituri de baston la fiecare talpă şi apoi să fie întemniţat patru săptămâni întregi. Această sentinţă o hotărâm în numele padişahului, Allah să-l binecuvânteze!

Mâna lui Halef alunecă spre bici. A trebuit să-mi dau toată osteneala să nu izbucnesc într-un hohot de râs.

— Şi acum, cel de-al doilea delict, anunţă „magistratul”. Podarule, vino aici în faţă şi povesteşte!

Podarul se supuse imediat acestei porunci. În orice caz, lui îi era mult mai frică decât mie. Dar, nici nu apucă bine să-şi înceapă relatarea, când m-am întors spre judecător şi i-am spus pe un ton foarte politicos:

— Vrei să ai bunăvoinţa să te ridici puţin de pe scaun?

Se ridică, fără nici un fel de bănuială. L-am împins într-o parte şi m-am aşezat jos, în locul lui.

— Îţi mulţumesc, i-am spus. Se cuvine ca cel mai mic în rang să-i acorde respectul cuvenit celui mai mare. Ai făcut exact ceea ce trebuia să faci.

Mare păcat că este imposibil să descriu figura pe care a făcut-o. Capul îi intră într-o pendulare de-a dreptul periculoasă. Deschise gura să spună ceva, dar, de indignat ce era, nu reuşi să articuleze nici un cuvânt. De aceea, îşi întinse în sus braţele slăbănoage ca, cel puţin prin pantomimă, să-şi poată exprima indignarea, şi îşi lovi palmele deasupra capului ce se balansa precum limba unei pendule.

Nimeni nu scoase nici un cuvânt. Nici un poliţai nu se mişcă. Toţi aşteptau răbufnirea plină de furie a judecătorului. Din fericire, acestuia îi reveni glasul. Izbucni într-un şir de interjecţii şi expresii de nedescris şi apoi urlă la mine:

— Ce-ţi trece prin cap! Cum poţi să comiţi o asemenea faptă neruşinată şi...

— Hagi Halef Omar! l-am întrerupt, cu voce tare. Pune mâna pe bici. Celui care va mai rosti un singur cuvânt necuviincios la adresa mea să-i tragi atâtea lovituri cu biciul, până îi va plesni pielea; fie acela oricine dintre cei de faţă!

Micuţul hagiu avea deja biciul în mână.

— Mă supun ordinelor tale, emirule, spuse el, fără să şovăie. Doar un semn să-mi faci.

Din păcate, nu era lumină suficientă, altfel s-ar fi putut vedea doar figuri uimite peste poate. Judecătorul pur şi simplu nu mai ştia cum să se comporte. Atunci, mübarekul îi şopti câteva cuvinte, după care acesta le porunci poliţailor:

— Luaţi-l prizonier! Băgaţi-l în temniţă!

Arătă spre mine.

Poliţaii se îndreptară spre mine, cu săbiile în mână.

— Înapoi! am strigat spre ei. Pe cel care mă va atinge îl voi împuşca!

Am îndreptat ambele revolvere spre ei şi, în clipa următoare, n-am mai văzut urmă de poliţai. Se pierduseră în mijlocul mulţimii.

— Ce anume ţi-a trezit mânia? l-am întrebat pe judecător. De ce stai în picioare? De ce nu te aşezi? Porunceşte

mübarekului să se ridice şi aşează-te în locul lui.

Se auzi un murmur în mulţime. Faptul că putusem să-l ofensez pe kodscha nu li se păruse ceva de domeniul imposibilului; dar se pare că îndrăznisem prea mult, atacându-l acum şi pe „Sfânt”. Oamenii începură să murmure.

Asta îl făcu pe kodscha să capete energie nouă. Strigă la mine, plin de mânie:

— Omule, oricine ai fi tu, pentru o astfel de neobrăzare am să te pedepsesc în modul cel mai aspru. mübarekul este un sfânt, un favorit al lui Allah, un făcător de minuni. Dacă vrea, poate să arunce asupra ta foc din cer!

— Tacă-ţi gura, judecătorule! Dacă vrei să vorbeşti, cel puţin nu spune prostii. Nu este nici sfânt, nici făcător de minuni. Este mai degrabă un răufăcător, un şarlatan şi un nelegiuit!

La aceste cuvinte, din rândul mulţimii începură să se audă voci ameninţătoare. Mai puternică însă decât toate era vocea „Sfântului” însuşi. Se ridică în picioare, întinse mâna spre mine şi strigă:

— Este un ghiaur, un câine necredincios. Blestemat să fie. Iadul să se deschidă sub el şi să-i înghită afurisenia. Spiritele rele...

Mai departe nu mai putu să zică nimic. Micuţul meu hagiu îşi luase avânt şi îi aplicase o asemenea lovitură cu biciul, încât bătrânul păcătos îşi înghiţi vorbele şi făcu un salt mare în lături.

Fusese o acţiune mult prea îndrăzneaţă, după cum se arătă îndată. După o clipă de linişte ameninţătoare, izbucniră din toate părţile strigăte mânioase. Cei din spate se îmbulzeau să ajungă în faţă. Lucrurile puteau lua o întorsătură periculoasă. Atunci, repede, m-am aşezat în dreptul „Sfântului” şi am strigat cât de tare am putut:

— Linişte, staţi liniştiţi! Am să vă dovedesc că am dreptate.

Halef, vino aici cu făclia!... Priviţi aici, oameni buni, cine este de fapt „Sfântul” şi cum vă înşeală! Vedeţi aceste cârje?

Cu mâna dreaptă l-am apucat pe ticălos de grumazul subţire şi l-am apăsat în jos. Cu mâna stângă i-am smuls caftanul de pe el. într-adevăr, de fiecare parte a acestuia atârna câte o cârjă. Amândouă erau prevăzute cu articulaţii şi puteau fi pliate.

Cu această ocazie, am observat că partea din interior a caftanului avea altă culoare decât cea din exterior. Acest articol de îmbrăcăminte avea mai multe buzunare. Am băgat mâna în primul şi am simţit un obiect păros. L-am tras afară. Era o perucă, exact părul acela încâlcit şi ţepos pe care îl văzusem la cerşetor.

Individul era atât de speriat, încât uită până şi să opună rezistenţă. Deodată, însă, scoase un strigăt de ajutor şi începu să lovească în jur cu braţele.

— Osko, Omar, înhăţaţi-l! Dar să-l ţineţi strâns! Chiar dacă se vaită că-l doare!

Cei doi îl înhăţară, aşa încât aveam acum amândouă mâinile libere. Întrucât Halef adusese făclia, grupul atât de interesant pe care îl formam era bine luminat şi cei prezenţi puteau vedea totul foarte clar. Mulţimea se linişti.

— Acest om, pe care îl consideraţi un sfânt, am continuat, este un aliat al lui Schut, dacă nu chiar Schut însuşi. Locuinţa sa este adăpostul hoţilor şi tâlharilor, aşa cum am să vă dovedesc puţin mai târziu. Se furişează peste tot, în ţară, îmbrăcat în tot felul de straie, ca să spioneze şi să descopere ocazii pentru a comite crime. El şi cerşetorul Busra sunt una şi aceeaşi persoană. Uitaţi-vă, aici şi-a prins cârjele, la subsuoară. Când mergea, acestea se loveau unele de altele şi produceau un anumit zgomot, iar voi credeaţi că îi auziţi oasele zornăind. Iată şi peruca pe care o purta când făcea pe ologul.

I-am golit, unul după altul, buzunarele, am privit fiecare

obiect şi le-am explicat oamenilor la ce foloseau:

— Iată o cutiuţă care conţine o pudră cu care îşi dădea pe faţă, pentru a-şi schimba rapid culoarea. Iată şi bucata de cârpă cu care îşi ştergea, tot atât de repede, culoarea de pe faţă. Acum priviţi această sticlă, încă pe jumătate plină cu apă, pe care o folosea pentru a se spăla pe faţă, în ţinuturile unde nu avea apă la îndemână. Şi acum, priviţi acestea — da, oare ce sunt acestea? Sunt două mici jumătăţi de sferă din cauciuc. Îşi umfla fălcile cu ele, atunci când voia să facă pe cerşetorul. Faţa îi părea mai grasă decât cea a „Sfântului”. Vedeţi cele două culori diferite ale caftanului? Când făcea pe cerşetorul, îl scotea de pe el, îl întorcea pe faţa de o culoare mai închisă şi apoi îl înfăşura în jurul trupului. Veşmântul avea înfăţişarea unui şervet. I-aţi văzut vreodată pe mübarek şi pe cerşetor împreună? Cu siguranţă nu. Ar fi fost şi imposibil, căci sunt una şi aceeaşi persoană. Şi, oare, nu şi-au făcut amândoi apariţia în acelaşi timp, în acest ţinut?

Aceste ultime argumente părură să fie convingătoare, căci, din toate părţile, au răsunat strigăte de încuviinţare.

Apoi, i-am scos dintr-un buzunar al caftanului un pacheţel. înfăşurată într-o bucată de cârpă, se afla o brăţară lucrată din vechi ţechini de aur veneţieni. La unele dintre monede ştanţarea se păstrase bine. La lumina flăcării, am văzut, pe avers, imaginea sfântului Markus care îi întinde dogelui stindardul crucii, iar, pe revers, imaginea altor sfinţi necunoscuţi şi inscripţia: *Sit tibi, Christe, datus, quem tu regis, iste ducatus.*

— Iată o brăţară din douăsprezece monede de aur, înfăşurată într-o cârpă, am continuat. Cine ştie de unde o fi furat-o! Dacă faceţi cercetări, poate-i găsim stăpâna.

— Douăsprezece monede? strigă o voce de femeie, în spatele meu. Arată-mi-o! Mie mi-a fost furată din casetă, săptămâna trecută, o astfel de brăţară.

Nohuda era cea care vorbise. Veni lângă mine, îmi luă

brăţara din mână şi o privi.

— Allah! strigă. Este a mea. O am moştenire de la strămoşii mei din partea mamei. Priveşte şi convinge-te că este într-adevăr a mea!

O dădu bărbatului ei.

— Pe Allah, este chiar brăţara ta! confirmă acesta.

— Chibzuieşte bine, Nohuda, şi adu-ţi aminte dacă mübarekul n-a fost cumva la tine, atunci când ţi-a dispărut, i-am spus.

— Mübarekul nu, dar cerşetorul da. L-am chemat înăuntru ca să-i dau ceva să mănânce. Bijuteria se afla pe masă şi am pus-o la loc în casetă. M-a văzut când am făcut asta. Când am căutat-o, după câteva zile, brăţara dispăruse.

— Ei, acum ai aflat cine este hoţul.

— El este; el a furat-o; s-a dovedit acest lucru. O, pungaşule! Am să-ţi scot ochii. Am să-ţi...

— Linişteşte-te! am întrerupt-o, de teamă că, odată pornită, va fi greu să mai fie oprită din bodogănit. Păstrează-ţi brăţara iar hoţul va fi pedepsit. Vedeţi, acum, ce fel de om este acela pe care l-aţi venerat. Şi acest tâlhar a mai fost numit şi grefier şi aşezat aici şi pus să-i judece pe alţii. Pe mine m-a blestemat, dorindu-mi să fiu înghiţit de focul iadului şi, din cauza lui, era cât pe ce să-mi atrag şi mânia acestei cinstite adunări. Cer să fie întemniţat într-un loc sigur, de unde să-i fie imposibil să scape, şi să fie anunţat makredşul din Salonic.

Nu numai că toată lumea a fost de acord cu mine, dar s-au auzit şi numeroase strigăte:

— Mai întâi să fie biciuit! Trageţi-i o bastonadă! Zdrobiţi-i tălpile picioarelor!

— Suciţi-i gâtul! se înfurie, din nou, Bob de Mazăre.

„Sfântul” nu rostise nici un cuvânt până acum. Deodată, însă, începu să strige:

— Nu-l credeţi! Este un ghiaur. El este hoţul. El mi-a băgat

brăţara în buzunar. El... vai, vai!

Se întrerupse cu acest strigăt de durere, căci biciul lui Halef pocnise pe spinarea lui.

— Aşteaptă, mişelule! strigă hagiul. Ştii foarte bine că noi abia astăzi am sosit în acest ţinut. Cum ar fi putut acest emir să fure brăţara? Şi, de altfel, un effendi atât de renumit nu poate fi hoţ. Poftim, primeşte-ţi răsplata!

Îi mai trase câteva lovituri atât de puternice, încât cel lovit urlă de durere din toate puterile.

— Bravo, bravo! strigară aceiaşi oameni care, doar cu câteva momente mai înainte, fuseseră foarte furioşi pe mine.

Judecătorul nu mai ştia ce ar trebui să facă şi să spună. Mă lăsă pe mine să rezolv lucrurile. Dar, prinse rapid ocazia şi se aşeză din nou pe scaun. Cel puţin aşa îşi spălase onoarea pătată.

Asesorii lui tăceau toţi. Păreau să fie cam neliniştiţi. Poliţaii, dându-şi seama că îmi crescuseră acţiunile şi presupunând că, în urma acestui fapt, eram bine dispus şi, deci, nu mai reprezentam un pericol pentru ei, veniră din nou în faţă, unul după altul.

— Legaţi-l pe acest individ! Le-am poruncit, încătuşaţi-i mâinile!

S-au supus imediat ordinelor mele şi nici unul dintre magistraţii prezenţi n-a avut nici o obiecţie de făcut împotriva celor poruncite de mine.

„Sfântul” îşi dădu seama că nu mai avea nici o scăpare. Nu opuse nici un fel de rezistenţă când îl legară şi apoi se aşeză, prăbuşindu-se pe locul lui. Asesorii se ridicară rapid de la locurile lor. Nu voiau să şadă pe aceeaşi bancă cu un răufăcător.

— Şi acum să ne întoarcem la sentinţa ta, i-am spus judecătorului. Cunoşti legile acestei ţări?

— Fireşte că le cunosc, răspunse. Le-am studiat la Universitatea civilă.

— Nu te cred.

— De ce nu? mă întrebă, ofensat. Cunosc tot dreptul religios care se bazează pe *Coran, pe Sunna*[1] şi pe verdictele primilor patru califi.

— Cunoşti şi *Mülteka el buher*, care este codul vostru civil şi penal?

— Îl cunosc; este conceput de şeicul Ibrahim Halebi.

— Dacă într-adevăr cunoşti prevederile acestor documente, de ce nu acţionezi în conformitate cu ele?

— Dar întotdeauna am judecat după ele, şi astăzi am procedat la fel.

— Nu este adevărat! Stă scris acolo că judecătorul, înainte de a pronunţa sentinţa, chiar şi împotriva celui mai rău criminal, trebuie să-i dea acestuia dreptul să se apere. Tu, însă, l-ai condamnat pe prietenul şi însoţitorul meu, fără să-l laşi să rostească măcar un singur cuvânt în apărarea sa. Prin urmare, sentinţa voastră nu este valabilă. Şi, în plus, la judecată trebuie să participe toţi acuzaţii şi toţi martorii, ceea ce aici nu a fost aşa.

— Dar sunt toţi prezenţi!

— Nu. Lipseşte Ibarek, hangiul. Unde se află acesta?

Judecătorul pendulă, încurcat, din cap, apoi se ridică şi răspunse:

— Mă duc să-l aduc.

Voia să plece; eu, însă, bănuiam ce se întâmplase cu Ibarek şi îl apucai pe judecător de braţ, trăgându-l înapoi, apoi le poruncii poliţailor:

— Aduceţi-l pe Ibarek! Aduceţi-l însă exact în starea în care se găseşte acum!

Doi dintre ei se îndepărtară şi, în scurt timp, se prezentară cu hangiul. Acesta avea mâinile legate la spate.

— Ce înseamnă asta? Ce a făptuit acest om de a trebuit să

---

[1] Culegere de instrucţiuni după maximele lui Mohammed despre viaţa sa (n.tr.).

fie legat? am întrebat. Cine a dat această poruncă?

Judecătorul îşi pendulă din nou capul, înainte şi înapoi, şi apoi răspunse:

— Mübarekul a vrut aşa.

— Prin urmare, judecătorul trebuie să asculte ordinele grefierului? Şi mai spui că ai studiat legile! Atunci nici nu-i de mirare că, în districtul tău, mişeii sunt luaţi drept sfinţi.

— Dar am făcut uz de dreptul meu, se justifică el, cu voce scăzută.

— Nu poţi să-mi dovedeşti acest lucru.

— O, ba da! Pe voi nu am poruncit să vă aresteze, pentru că sunteţi străini. Acest hangiu, însă, este un locuitor din ţinutul nostru. Se află, deci, sub autoritatea mea.

— Şi ce vrei să spui, că îţi este permis să faci abuz de această autoritate? Iată, aici se află câteva sute dintre subordonaţii tăi. Vrei să spui că poţi să faci cu ei orice ai tu chef? Poate că aşa ai făcut până acum, dar vor ţine minte întâmplarea de astăzi şi, pe viitor, voi cere să se facă dreptate. Ibarek a fost jefuit. A venit la tine ca să-ţi ceară ajutorul, dar, în loc să i-l acorzi, ai poruncit să fie legat şi întemniţat. Cum justifici această nedreptate? Îţi cer să-i desfaci imediat legăturile.

— Poliţaii trebuie să facă acest lucru.

— Nu, ai s-o faci tu însuţi, ca pedeapsă pentru nedreptatea pe care ai comis-o.

Asta fu prea mult pentru el. Se răsti furios la mine:

— Dar cine eşti tu, de fapt, de ne porunceşti de parcă ai fi makredşul nostru sau *bilad i kamfe, mollatari*?

— Poftim actele mele!

I-am dat cele trei paşapoarte. Când văzu documentele şi pe deasupra şi *firmanul* sultanului, începu să clipească speriat din ochii mici şi urduroşi, iar capul porni să-i penduleze de parcă era metronomul renumitului Johann Nepomuk Mälzl din Regensburg.

— Domnule, te afli sub ocrotirea marelui nostru sultan! strigă.

— Atunci ai grijă ca o parte din această ocrotire s-o arunc şi asupra ta!

— Am să fac tot ce-mi porunceşti.

Se duse imediat la Ibarek şi-i desfăcu legăturile de la mâini.

— Eşti mulţumit acum? mă întrebă.

— Deocamdată, da. Dar mai am şi altele să-ţi cer. Poliţaiul tău, Selim, a depus mărturie falsă. Întâlnirea noastră s-a desfăşurat cu totul altfel decât a relatat el. Probabil că „Sfântul” i-a sugerat ce să spună, pentru a ne învinovăţi pe noi.

— Asta n-o cred.

— Eu, însă, o cred, căci tot el l-a îndemnat şi pe podar să depună mărturie falsă împotriva mea.

— Este adevărat?

Această întrebare îi fusese adresată podarului care, dându-şi seama acum că „Sfântul” nu-i mai putea face nici un rău, povesti, fără frică, cum fusese instruit de acesta ce anume să declare la judecată.

— Vezi, deci, i-am spus judecătorului, că nu am atentat la viaţa acestui om. Mi-am dat seama că era spionul bătrânului şi l-am luat cu mine ca să aflu despre ce anume era vorba. Asta-i tot. Dacă vrei, să mă pedepseşti pentru asta, sunt gata să mă apăr.

— Domnule, dar nici nu poate fi vorba de pedeapsă, n-ai făcut nici o greşeală.

— Atunci, nici însoţitorul meu nu poate fi pedepsit din cauza poliţaiului, căci nu el ci un altul poartă vina pentru fapta respectivă.

— Cine-i acela altul?

— Chiar tu însuţi.

— Eu? Cum aşa?

— Atunci când Ibarek a fost jefuit, a venit la tine, să

depună mărturie. Ce anume ai făcut pentru a-ţi îndeplini datoria?

— Tot ce am putut.

— Aşa? Şi ce anume, mă rog?

— I-am ordonat lui Selim să chibzuiască ce ar fi de făcut.

— Celorlalţi poliţai nu le-ai dat nici o altă însărcinare?

— Nu, căci ar fi fost inutil. Tot n-ar fi descoperit nimic.

— Înseamnă că poliţaii tăi sunt nişte mari prostănaci, dacă tu ştiai din capul locului că nu vor reuşi să facă nimic. Fapta s-a petrecut aici. De ce, însă, l-ai însărcinat să rezolve această problemă pe Selim, care se află prin locurile acestea doar de destul de puţin timp?

— Pentru că el este cel mai isteţ dintre ei.

— Ba eu cred că ai avut un cu totul alt motiv.

— Domnule, ce alt motiv aş fi putut să am?

— Un bun slujbaş îşi mobilizează toate resursele pentru a descoperi făptaşul unui astfel de delict. Tu, însă, ai trecut totul sub tăcere, iar aceluia singur căruia i-ai spus despre ce era vorba, i-ai dat o săptămână să chibzuiască asupra faptei. Asta sună de parcă ţi-ai fi dorit ca hoţii să aibă posibilitatea să scape.

— Effendi! Dar cum poţi crede aşa ceva despre mine?

— Comportamentul tău m-a determinat să am această părere. Nu era nimic mai uşor decât să porunceşti ca făptaşii să fie căutaţi aici, în Ostromdscha.

— Dar aceştia au plecat spre Doiran!

— Ca să crezi aşa ceva, trebuie să fii de-a dreptul limitat în gândire. Nici un hoţ n-are să spună vreodată încotro are de gând să se îndrepte. Măcar atât ar trebui să ştii şi tu, ca vechi jurist. Ce-ai zice, dacă am să dovedesc că eşti prieten cu aceşti răufăcători?

Începu să penduleze îngrijorător din cap, în orice caz de consternare.

— Domnule, nici nu ştiu ce-aş putea să spun! strigă.

— Mai bine nu spune nimic, căci oricum nu-mi voi schimba părerea. Dacă te-ai fi ocupat de această problemă aşa cum trebuia, făcându-ţi datoria, hoţii ar fi fost de mult prinşi.

— Dar ce, îţi închipui că ar fi venit aşa, de bună-voie, să se predea la mine?

— Nu, dar cred că se află aici, în Ostromdscha.

— Imposibil! La nici o reşedinţă de demnitar n-au poposit trei călăreţi.

— Dar nici nu le-ar fi trecut prin cap să facă aşa ceva. N-aveau de gând să-şi facă apariţia în public, atât de aproape de locul faptei. S-au ascuns.

— Ar trebui să ştiu la cine?

— De ce nu? Eu sunt străin şi totuşi ştiu.

— Ce! Tu ştii?

— Da, ştiu exact.

— Înseamnă că eşti atotştiutor.

— Nu; am învăţat, însă, să reflectez asupra unui lucru. Astfel de ticăloşi nu s-ar ascunde decât la nişte indivizi de teapa lor. Şi, oare, cine-i cel mai rău individ din Ostromdscha?

— Te referi cumva la mübarek ?

— Ai ghicit.

— La el să fie?

— Cu siguranţă.

— Te înşeli.

— Nu mă înşel deloc şi sunt gata să pun pariu cu tine. Dacă vrei să-i prinzi pe hoţi, trebuie să te duci sus, la ruine.

Îi aruncă o privire „Sfântului”, la care acesta îi răspunse printr-un semn din cap. Mi se păru că cei doi erau înţeleşi.

— Am face drumul degeaba, domnule, răspunse.

— Eu sunt convins de contrariu şi îţi spun că nu-i vom găsi doar pe hoţi, ci şi lucrurile furate. De aceea te poftesc să mă urmezi, împreună cu poliţaii tăi.

— Glumeşti, cumva?

— Nu, vorbesc foarte serios.

— Pe întunericul ăsta?

— Ţi-e frică?

— Nu. Dar astfel de oameni sunt periculoşi. Dacă sunt într-adevăr acolo sus, se vor apăra. Să aşteptăm mai bine să se lumineze de ziuă.

— Până atunci s-ar putea să scape. Pare-mi-se mie că sunt pe aici oameni care ar vrea să-i avertizeze pe hoţi.

— Nimeni n-o să facă aşa ceva. Eu însumi voi avea grijă ca nimeni să nu se poată apropia de ruine, în noaptea aceasta.

— Mai bine îngrijeşte-te să pornim îndată şi porunceşte să fie luate şi felinarele cu noi.

— Domnule, renunţă la această acţiune!

— Nu! Dacă nu vrei să-ţi faci datoria, atunci rămâi acasă. Am să găsesc oameni mai demni să ocupe slujba de kodscha baschi.

Asta avu efect. Mai dădea încă gânditor din cap, dar spuse:

— N-ar trebui să nesocoteşti părerea mea. Nu mă gândesc decât la binele tău şi n-aş vrea să-ţi pun viaţa în pericol.

— Nu-ţi mai bate capul pentru mine! Am eu singur grijă de binele meu.

— Îl luăm şi pe mübarek cu noi?

— Da. El o să ne conducă.

— Atunci permite-mi să mă îngrijesc de felinare şi de arme.

Intră în casă.

Mulţi dintre cei prezenţi se grăbiră să plece; presupuneam că se duseseră să-şi facă rost de felinare sau de ceva asemănător, pentru a ne putea însoţi. Ibarek ascultase toată această discuţie, fără să scoată vreo vorbă. Acum mă întrebă:

— Effendi, chiar crezi că o să-i găsim pe cei trei tâlhari?

— Precis.

— Şi am să-mi primesc înapoi avutul?

— Sunt convins de asta.

— Domnule, nu te mai înţeleg! Se pare că tu ştii totul. Bineînţeles că merg şi eu, bucuros, sus pe ruine.

— Ei, ce mai ai de zis acum despre pustnicul tău? L-ai lăudat atât, deşi te temeai de el. Când mi-ai vorbit despre el, am fost convins că este un mare ticălos. Hoţii care te-au jefuit se află la el.

Kodsoha baschi se întoarse repede. Aduse câteva felinare vechi, mai multe făclii şi nişte torţe. Veniră şi alţi oameni cu tot felul de obiecte de iluminat şi apoi ne puserăm în mişcare.

O expediţie nocturnă, sus pe ruine, pentru a prinde nişte hoţi. Aşa ceva nu se mai întâmplase vreodată prin locurile acelea; se pare că oamenilor le făcea o reală plăcere, căci aproape toţi cei prezenţi în curte ne urmară.

Întrucât nu aveam încredere nici în kodscha baschi, nici în poliţaii lui, i-am pus pe Osko şi Omar să-l păzească pe mübarek.

În faţă mergeau câţiva poliţai, apoi veneau baschi şi asesorii lui, printre care şi mübarekul împreună cu cei doi paznici ai lui, apoi eu şi Halef şi cei doi hangii cumnaţi, În spatele nostru se aflau locuitorii din Ostromdscha, cu mic cu mare, tineri şi bătrâni.

Era foarte nostim să asculţi părerile care se emiteau, chiar şi cu privire la persoanele noastre. Unul fu de părere că eram un mare prinţ, iar altul credea că sunt fiul unui principe persan. Un al treilea jura că aş fi un vrăjitor indian iar un al patrulea striga în gura mare că aş fi un prinţ moştenitor din Moscova şi aş fi venit pentru a cuceri ţara pentru Rusia.

Cu cât ne apropiam de ruine, cu atât mai tăcuţi deveneau oamenii. Pricepuseră că trebuie să fii precaut, dacă vrei să pui mâna pe ticăloşi.

Mulţi rămaseră în urmă, acolo unde începea pădurea. Aceştia erau cei mai temători. Dădură însă asigurări că poposeau acolo pentru ca hoţii să nu poată veni în acel loc, dacă reuşeau cumva să fugă.

Când am ajuns la luminiş, domnea o tăcere ca de mormânt. Eroii se simţeau neliniştiţi. Tâlharii ar fi putut să

apară în orice clipă, s-ar fi putut ascunde în spatele oricărui copac. Păşeau cât se poate de încet, pentru a nu-i speria pe hoţi şi, astfel, să-i alunge şi... pentru a nu fi el sau ea acela care să intre primul sau prima în luptă cu aceştia. Căci veniseră şi femeile.

Ce-i drept, această tăcere încordată fu întreruptă, la un moment dat. Un ţipăt strident răsună din gâtlejul unei femei. Când am ajuns la locul de unde se auzise strigătul, am descoperit că Nohuda — Bod de Mazăre — avusese ghinionul să nimerească direct în izvorul cu apă rece, în care găsisem floarea de păpădie.

Şedea în apă şi îi adresa iubitului ei „judecător”, în gura mare, o asemenea cuvântare al cărei conţinut ar fi fost de dorit să fie rostit pe un ton mai scăzut. Nu voia să se lase trasă afară din apă, căci era de părere că va răci, dacă va fi nevoită să umble udă prin aerul răcoros al nopţii, şi, doar după ce i-am explicat că apa era mai rece decât aerul, a spus:

— Effendi, sfatul tău îl voi urma. Tu ştii totul mult mai bine decât ceilalţi, sau, în orice caz, decât bărbatul meu, care m-a condus direct în gaura asta.

Am tras-o afară. Din fericire, apa nu era mai adâncă de 30 de centimetri.

Mübarekul stătea, cu Osko şi Omar, în faţa uşii colibei sale. Cerea să fie lăsat să intre. Dar, pentru că se îndeletnicea cu chimia şi se pricepea la tot felul de aşa-zise vrăjitorii, n-am avut încredere în el. S-ar fi putut să-şi fi plasat pe undeva vreun mecanism pe care să-l folosească în cazul în care ar fi fost, pe neaşteptate, arestat.

— Ce vrei să faci înăuntru? l-am întrebat.

Nu mi-a răspuns. Bunul om părea că nu mai vrea să mai aibă de-a face cu mine.

— Dacă nu răspunzi, să nu te aştepţi să-ţi fie îndeplinită dorinţa.

Atunci, răspunse:

— Am animale înăuntru pe care trebuie să le hrănesc, dacă nu vrei să moară de foame.

— Le voi hrăni chiar eu însumi, mâine dimineaţă. Sălaşul tău este de acum înainte închisoarea. Dar sunt gata să-ţi îndeplinesc dorinţa, dacă-mi vei răspunde cu sinceritate la câteva întrebări.

— Întreabă-mă!

— Ai pe cineva în vizită?

— Nu.

— În afară de tine, mai locuieşte cineva în colibă sau în aceste ruine?

— Nu.

— Nu ştii dacă este cineva înăuntru, în colibă?

— Nu e nimeni. Ar trebui să ştiu, dacă ar fi cineva.

— Cunoşti un bărbat pe care îl cheamă Manach el Barscha?

— Nu.

— Sau un altul pe care îl cheamă Barud el Amasat?

— Nici pe acesta nu-l cunosc.

— Şi, totuşi, cei doi afirmă că te cunosc foarte bine.

— Nu-i adevărat.

— Şi că tu i-ai înştiinţat despre sosirea mea aici astăzi.

— Asta-i o minciună!

— Şi că te vei îngriji tu să fiu întemniţat. Apoi voiaţi să veniţi să mă ucideţi.

Nu mai răspunse imediat. Se vedea că nu-i convenea deloc faptul că ştiam toate acestea. Probabil că începuse să bănuiască faptul că lucrurile nu prea mai erau, pe aici, în seara aceasta, aşa cum le lăsase el. L-am auzit cum înghiţea şi iar înghiţea, de parcă îi rămăsese ceva în gât; apoi răspunse:

— Domnule, nu ştiu despre ce vorbeşti şi ce vrei de la mine. Nu cunosc numele pe care mi le-ai spus şi n-am nimic de-a face cu astfel de oameni, cum par a fi aceia despre care

mi-ai vorbit.

— Deci nu ştii nici că trebuie să vină doi fraţi care să vă comunice că aş fi fost ucis la Melnik?

— O, Allah, nu ştiu nici un cuvânt, nici o silabă din toate acestea.

— Eşti atât de neştiutor, încât ignoranţa ta îmi trezeşte mila şi, pentru că te compătimesc, vreau să-ţi arăt ce oameni periculoşi se află aici, în apropierea ta; vino!

L-am luat de braţ şi l-am târât înainte. I-am făcut un semn lui Halef şi acesta trecu în faţa noastră, pentru a lumina cu făclia. Ne urmară asesorii, apoi Osko şi Omar şi cei doi hangii. Ceilalţi trebuiră să rămână în urmă, căci în interiorul ruinelor nu era prea mult spaţiu.

Oare ce-o fi fost în sufletul mübarekul ui, văzându-ne cu câtă siguranţă urmam acel drum, despre care el fusese absolut sigur că este secret pentru orice străin?

Când Halef dădu deoparte iedera, l-am auzit pe bătrân trăgând o înjurătură pe care nu şi-o putuse reprima.

— Ce? Cum! întrebă kodscha baschi, când am ajuns, în locul care fusese folosit ca grajd.

— Întrucât era noapte, animalele ne-au cam dat puţin de lucru. Nu erau legate şi se temeau de lumini şi de persoanele străine.

— Acolo unde se află cai trebuie să fie şi oamenii cărora le aparţin, spuse Halef. Veniţi aici, afară, aici o să-i găsim.

Cei trei prizonieri bine legaţi se aflau în aceeaşi poziţie în care îi lăsasem.

La început nu s-a rostit nici un cuvânt. Împreună cu Halef i-am dezlegat pe cei trei, însă numai atât încât să-şi poată folosi picioarele şi să se poată ridica.

— Manach el Barscha, îl cunoşti pe acest om? l-am întrebat, arătând spre mübarek .

— Blestemat să fii de Allah! răspunse Manach.

— Barud el Amasat, tu îl cunoşti?

— Afurisit să fii pe veci! strigă acesta.

Apoi m-am adresat temnicerului:

— Tu n-ai comis decât o singură faptă, aceea de a-i elibera pe cei doi prizonieri. Pedeapsa lor va fi una foarte grea; a ta, însă, va fi mult mai uşoară, mai ales, dacă nu eşti un păcătos îndărătnic. Spune-mi adevărul, îl cunoşti pe omul acesta?

— Da, răspunse el, după ce chibzuise, mai întâi, câteva momente, în sinea lui.

— Cine este?

— Bătrânul mübarek .

— Îi cunoşti şi numele adevărat?

— Nu.

— El şi cei doi tovarăşi ai tăi se cunosc?

— Da. Manach el Barscha a venit deseori pe la el.

— Eu urmam să fiu ucis la Melnik?

— Da.

— Iar astăzi se luase aceeaşi hotărâre? Trebuia să fiu omorât, în închisoare?

— Aşa este.

— Şi, acum, încă ceva. În vreme ce tu jucai cărţi, cu Ibarek şi oamenii lui, ceilalţi doi l-au jefuit.

— Eu nu, ei au făcut asta.

— E în regulă! Eşti părtaş şi tu la fel ca şi ei, căci, prin scamatoriile tale cu cărţile, ai contribuit la comiterea jafului. Şi, acum, gata. Am aflat destul.

— Stai! Nu merge chiar aşa repede. Toate aceste obiecte trebuie să le iau cu mine. Vor servi drept probă la judecată şi la stabilirea pedepsei.

Cunoşteam deprinderile acestor oameni. Cine ştie dacă Ibarek ar mai fi primit ceva înapoi! De aceea, i-am răspuns eu în locul lui:

— Nu este necesar aşa ceva. Eu însumi voi înregistra aceste obiecte şi le voi stabili valoarea exactă. Acest inventar îţi va servi la fel ca şi obiectele.

— Domnule, dar tu nu eşti o persoană oficială, un slujbaş.

— Domnule, ţi-am dovedit astăzi că aş putea fi un slujbaş mult mai bun decât tine! Dacă refuzi propunerea mea, îi voi scrie makredşului şi îi voi relata lucrurile mult mai pe larg decât ţi-ar conveni. Prin urmare, ţine-ţi gura! Este în interesul tău.

Am văzut după figura lui că i-ar fi plăcut să-mi răspundă cu o grosolănie, dar se abţinu. Probabil se gândise că n-ar fi avut decât de pierdut. Dar, apoi, ridică alte pretenţii:

— Atunci, să-şi ia lucrurile; dar toate celelalte pe care le-au avut la ei le confisc eu.

Vru să se aplece să ia punga cu bani şi toate celelalte obiecte.

— Stai! i-am spus. Aceste lucruri sunt deja confiscate.

— De cine?

— De mine.

— Ai acest drept?

— Bineînţeles! Am să întocmesc un inventar şi cu ele, iar tu vei fi martor că nu am sustras nimic. Apoi voi trimite makredşului atât lista cât şi obiectele.

— Dar acestea îmi aparţin mie!

— Ai să-ţi primeşti şi tu dreptul. Confiscă-le caii şi tot ceea ce le aparţine, acestea sunt partea ta. Restul îmi aparţine mie. Halef, adună tot!

Micuţul hagiu fu atât de iute de mână, încât, în mai puţin de trei secunde, totul se afla în buzunarul său.

— Hoţilor! mârâi mübarekul.

Îşi primi plata pe loc. Biciul lui Halef îi trăsni un răspuns resimţit din plin de acesta.

Apoi, prizonierii fură transportaţi afară, în luminiş. Acolo se afla mulţimea curioasă şi nerăbdătoare, care se înghesuia să-i vadă pe cei trei.

Ibarek povesti în gura mare cum îşi găsise avutul. Nu-i mai ajungeau cuvintele de laudă.

Poliţaii îi încadrară apoi pe cei patru arestaţi şi se puseră în mişcare. Urma mulţimea, care discuta aprins despre această aventură. Drumul de întoarcere se desfăşură mult mai zgomotos decât marşul spre ruine.

Chiar şi autorităţile se alăturară expediţiei. Eu am rămas în urmă cu Halef, care îmi făcuse un semn.

— Sidi, mai am o jumătate din făclie, spuse; s-a stins, dar puteam s-o aprindem din nou. N-ai vrea să cercetăm puţin coliba bătrânului?

— Da, cel puţin să încercăm.

— Mai ai cheia? Am observat că ai ascuns-o atunci când i-ai golit buzunarele ticălosului, la judecată.

— O mai am, dar nu ştiu dac-o fi cheia de la colibă.

— Este precis. Ce altă cheie ar mai fi putut bătrânul să aibă!

Am aşteptat până ce au dispărut toţi ceilalţi şi apoi am descuiat uşa. Cu ajutorul unui chibrit şi al unei bucăţi de hârtie, am aprins din nou făclia şi apoi am intrat în colibă.

Căsuţa sărăcăcioasă se rezema, după cum am mai amintit, de un zid. Privită din afară, părea să nu aibă decât o singură încăpere mică; dar, când am intrat înăuntru, am putut vedea că erau mai multe odăi. Încăperile interioare aparţineau vechiului castel, iar coliba fusese aşezată, în mod abil, la intrare.

Odaia din faţă era aproape goală. Se vedea că servea doar pentru primirea oaspeţilor.

Când am vrut să păşim în cea de-a doua încăpere, am observat mai multe fire care atârnau deasupra intrării. Am atins, precaut, unul dintre ele cu coada biciului şi, deodată, s-a auzit pocnetul unei împuşcături. Au mieunat pisici, un câine a lătrat, corbii au croncănit şi s-au auzit tot felul de alte sunete asemănătoare.

— O, Allah! râse Halef. Ne aflăm, probabil, în arca lui Noe. Dar, sidi, eu propun să nu mergem mai departe. Să aşteptăm,

mai bine, să se facă ziuă.

Am acceptat, cu plăcere. Chiar dacă nu credeam că bătrânul mübarek ar avea cine ştie ce cunoştinţe supranaturale, fantastice, s-ar fi putut, totuşi, ca acele cunoştinţe pe care le avea să-i fi fost suficiente pentru a inventa vreun mecanism eficace, pentru a-i face inofensivi pe eventualii intruşi. Am încuiat din nou uşa şi am stins făclia.

Tocmai când voiam să pornim pe drumul de întoarcere, o siluetă feminină se apropie de noi. Nu i-am recunoscut faţa. Ea, însă, mă apucă de mână şi, înainte s-o pot împiedica, îşi lipi buzele de ea.

— Am văzut la lumina făcliei că tu eşti, effendi, şi trebuie să-ţi mai mulţumesc o dată.

Era Nebatja, culegătoarea de plante.

— Ce cauţi aici sus? am întrebat-o. Ai fost şi tu aici, când i-am adus pe prizonieri?

— Nu. Nu este o bucurie pentru inima mea să vadă asemenea oameni nefericiţi. Dar am fost în curte, la kodscha baschi, când trebuia să fii osândit. Domnule, eşti curajos, dar ţi-ai câştigat un mare duşman.

— Pe cine? Pe mübarek ?

— Nu la el mă refer, deşi şi el te urăşte, La kodscha baschi mă refer.

— Sunt convins că nu are nici un motiv să mă iubească, dar, ca duşman, nu am de ce să mă tem de el.

— Dar eu, totuşi, te rog să fii prevăzător!

— Este un om chiar atât de rău?

— Da. Reprezintă autoritatea publică, dar, în secret, îi sprijină pe oamenii lui Schut.

— Ah! De unde ştii asta?

— A venit, deseori noaptea aici, la mübarek.

— Nu te-ai înşelat cumva?

— Nu. L-am văzut foarte clar la lumina lunii, iar când noaptea era întunecoasă, l-am recunoscut după voce.

— Hm! Ai venit aşa de des aici, sus?

— Deseori, deşi mübarekul mi-a interzis să mai vin. Iubesc noaptea. Ea este prietena omului. Ea îl lasă să fie singur, cu Dumnezeul lui, şi nu îngăduie să fie tulburat când se roagă. Şi există şi plante pe care nu ai voie să le cauţi decât noaptea.

— Chiar aşa?

— Da. Aşa cum există plante care miros doar noaptea, tot aşa există unele care stau de veghe doar noaptea. Ziua dorm. Şi aici, sus, există asemenea prietene ale nopţii, lângă care mă aşez, ca să vorbesc cu ele şi să le ascult cu atenţie răspunsul. În ultimul timp, mi-a fost mai greu s-o fac. Astăzi, însă, l-ai demascat pe duşmanul meu; acum este întemniţat şi de aceea am urcat aici, imediat, pentru ca, la miezul nopţii, să găsesc un crai.

— Un crai? Şi aceasta este o plantă?

— Da. N-o cunoşti?

— Nu.

— Este un crai, pentru că atunci când moare, moare tot poporul împreună cu el.

Aveam în faţa mea o fiinţă aparte, cu un suflet mare. Această femeie muncea din greu să şi întreţină familia şi, totuşi, îşi găsea timp să stea de vorbă, ore întregi, noaptea, cu plantele şi să afle secretele existenţei lor.

— Care este numele acestei plante? am întrebat-o, curios.

— Se cheamă *Hadsch Marrjam*. Ce păcat că nu o cunoşti!

— O cunosc, dar nu am ştiut că are şi un crai.

— Doar puţini oameni ştiu asta şi printre aceia doar rareori este unul atât de norocos încât să găsească craiul. Trebuie s-o iubeşti foarte tare pe *Hadsch Marrjam* şi să-i cunoşti foarte bine felul de a fi; doar atunci poţi să găseşti craiul. Poporului ei îi place să trăiască în locuri aride, pe munţi, pe stânci şi pe coaste sălbatice. Stă totdeauna aşezat în cercuri, uneori mici, uneori mari, şi exact în mijlocul acestor cercuri se află craiul.

Într-adevăr, nu ştiam toate acestea. *Hadsch Marrjam*

înseamnă „Crucea Sfintei Marii”, iar această plantă creşte şi în Germania şi se numeşte, în popor, scaiul crucii Sfintei Marii. Ce ciudat că numele plantei de pe înălţimile munţilor din Saxonia era acelaşi şi în munţii Babuna sau Plaschkawitz din Turcia!

Femeia continuă să vorbească despre tema ei preferată.

— Acest scai este foarte uscat şi sfărâmicios; nu creşte înalt şi are o tulpină subţire; dar craiul este lat şi an de an devine tot mai lat. Tulpina sa este la fel de subţire ca lama cuţitului; dar ea se poate lăţi cât două mâini şi, în vârf, are o măciulie lungă, îngustă, pe a cărei bază este desenat, în zig-zag, un şarpe strălucitor. Acest şarpe luminează noaptea.

— Chiar aşa?

— Nu te mint, domnule. Am văzut deseori şi am să văd şi astăzi. Dacă sunt lipsiţi de craiul lor, toţi supuşii lui pier. După o lună, sunt cu toţii morţi. Altfel, trăiesc până la adânci bătrâneţi. Craiul, pe care îl voi lua astăzi, are mai bine de zece ani.

— Dar, dacă îl vei lua, va pieri şi poporul lui!

— O, nu! A crescut un nou crai, tânăr: în acest caz, poate fi luat cel bătrân. Asta trebuie să se petreacă duminica, după lună nouă, în ziua sfântă a creştinilor, a căror regină din ceruri este Maria. În această zi, craiul luminează cel mai frumos; mai luminează, chiar şi după ce a fost cules, încă vreo câteva nopţi. Atunci are cea mai mare putere. Astăzi este prima duminică după lună nouă; de aceea vreau să culeg craiul în această noapte. Dacă ai avea timp, ai putea să vii să-l vezi luminând.

— Aş veni cu tine, căci mă interesează deosebit de mult astfel de secrete ale naturii, dar, din păcate, trebuie să cobor în oraş.

— Atunci, am să ţi-l aduc mâine seară, căci va continua să strălucească şi mâine.

— Nu ştiu dacă mă voi mai afla în Ostromdscha la acea

vreme.

— Vrei să pleci chiar atât de repede, domnule?

— Da. N-am venit aici ca să zăbovesc prea mult, iar timpul meu este socotit cu zgârcenie. Totuşi, spune-mi ce puteri tămăduitoare are acest crai?

— Planta obişnuită, preparată ca ceai, vindecă oftica, dacă boala nu e prea veche. Scaiul conţine o substanţă care omoară micile animăluţe ale bolii, ce se află în plămâni. Despre crai, însă, se spune că îi salvează pe cei bolnavi de oftică chiar de pe patul de moarte.

— Tu ai încercat să vezi dacă este aşa?

— Nu; dar cred, căci atotputernic este Creatorul şi, dacă vrea, poate dărui unei plăntuţe o asemenea putere mare.

— Atunci, vino mâine la mine să-mi arăţi craiul, dacă mă voi mai afla aici. Ştii unde locuiesc?

— Am auzit. Somn uşor, effendi!

— Mult noroc la crai, Nebatja!

Plecă.

— Sidi. chiar crezi toate acestea despre craiul scailor? mă întrebă Halef, când pornirăm la drum.

— Nu mă îndoiesc de cele spuse.

— N-am mai auzit până acum că şi plantele îşi au suveranii lor.

— Deci tu nu crezi. Ei, dacă mi-l va aduce pe craiul crucii Mariei, ai să-l vezi şi tu.

Nici nu bănuiam atunci că aveam să-i fiu recunoscător, curând, acestui crai al scailor pentru salvarea vieţii mele. Faptul că această culegătoare de plante se aflase astăzi aici, sus, tocmai de dragul acestei plante, avea să fie spre marele meu bine. De altfel, craiul scailor nu este, într-adevăr, o plantă fabuloasă, din lumea basmelor. Am găsit şi eu, în munţii din Saxonia, pe o înălţime pleşuvă, despădurită, un popor al scaiului crucii Mariei şi am rămas acolo patru zile întregi, pentru a căuta craiul. Terenul pe care se întinseseră

scaii reprezenta într-adevăr un cerc regulat. Am dat ocol circumferinţei acelui cerc şi apoi am măsurat cu pasul mai multe raze spre mijlocul lui, dar fără să obţin nici un rezultat. În cele din urmă, însă, l-am găsit pe cel căutat, într-un punct pe lângă care trecusem de mai multe ori, fără însă să văd craiul, pentru că era înconjurat cu totul de un mănunchi de iarbă groasă, veştejită. Arăta exact aşa cum îl descrisese Nebatja. L-am cules şi îl am şi în ziua de astăzi. După ce m-am dus din nou, după patru luni, pe munte şi am parcurs nerăbdător cărarea spre punctul unde îl găsisem, am descoperit că supuşii săi pieriseră.

Aici, în Ostromdscha, însă, nu aveam încă acea dovadă a celor spuse de Nebatja; şi, totuşi, am crezut-o. Marele Linné relatează, cu multă recunoştinţă, faptul că cele mai importante descoperiri şi observaţii ale sale se datorează indicaţiilor pe care le-a primit de la cei mai simpli oameni. Omul de rând, omul din popor, priveşte cu toată dragostea spre secretele naturii, spre deosebire de aşa-zisul om privilegiat.

Ajunşi în localitate, ne-am dus la kodscha baschi unde am întocmit inventarul. Când am numărat conţinutul celor trei pungi cu bani, i-au scânteiat ochii cei mititei. M-a mai întrebat o dată dacă nu vreau să-l las pe el să-i expedieze, dar am insistat că eu însumi trebuia să mă ocup de acest lucru. Urma să se dovedească, în curând, faptul că procedasem bine. Stărui însă, bineînţeles ca să mă supere pe mine, ca pungile să fie sigilate şi să se aplice pecetea sa. Nici nu m-am gândit să mă împotrivesc.

Apoi am cerut să-mi fie arătaţi prizonierii. Se aflau într-o încăpere de genul unui beci şi erau legaţi.

I-am spus că acesta ar fi un chin inutil; dar el a fost de părere că nimic nu este prea sever pentru asemenea indivizi şi, în timpul nopţii, va pune chiar pe unul dintre argaţii săi să stea de pază în faţa uşii.

M-am simţit, deci, liniştit în ceea ce priveşte siguranţa prizonierilor şi nici măcar nu mi-a trecut prin cap faptul că doar de aceea poruncise să fie legaţi, pentru că era de aşteptat ca eu să cer să-i văd.

De aici, ne-am dus la han, unde am servit cu toţii o cină cam târzie. Ne aflam în aceeaşi încăpere unde petrecuserăm împreună după-amiaza. Atmosfera era foarte însufleţită, căci evenimentele din cursul zilei ne oferiseră suficiente motive pentru un schimb de idei animat şi, astfel, trecuse de mult de miezul nopţii când ne-am dus la culcare.

Mi s-a oferit odaia de onoare, la care am ajuns urcând pe o scară. Întrucât se aflau două paturi acolo, l-am luat cu mine şi pe micul hagiu. Ştiam ce bine îi va face o asemenea dovadă de prietenie.

Ceasul meu arăta puţin peste ora două, când tocmai ne pregăteam să ne dezbrăcăm. Deodată se auzi o bătaie în poartă, care era acum zăvorâtă. Am deschis oblonul şi m-am uitat afară. Se afla cineva la poartă, dar nu am putut să recunosc cine era.

— Cine-i acolo? am întrebat.

— O, este vocea ta, răspunse un glas de femeie. Nu-i aşa că tu eşti effendi cel străin?

— Da. Şi tu eşti culegătoarea de plante?

— Da, domnule. Coboară! Trebuie să-ţi spun ceva.

— Este neapărat necesar să cobor?

— Neapărat.

— O să mai pot merge la culcare?

— Chiar acum imediat, mai bine nu.

— Aşteaptă! Vin.

Un minut mai târziu, mă aflam, împreună cu Halef, jos, în faţa ei.

— Effendi, spuse, ştii ce s-a-ntâmplat... sau... stai puţin timp tot mai ai: priveşte craiul crucii Mariei!

Mi-l dădu în mână, un scai ţepos, de lăţimea a două mâini,

dar, într-adevăr, atât de subţire ca lama unui cuţit. În ciuda întunericului, se putea vedea foarte clar şarpele strălucitor, în zig-zag, aflat sus pe coroana lungă şi îngustă. De fapt, nu lumina, ci avea mai degrabă o strălucire aproape fosforescentă.

— Acum mă crezi? mă întrebă.

— Dar nu m-am îndoit nici o clipă de cuvintele tale. Aici este prea întuneric; am să te vizitez mâine dimineaţă devreme, ca să-l pot privi mai bine la lumina zilei. Dar acum, spune-mi ce aveai să-mi comunici.

— Ceva foarte rău: au fugit prizonierii.

— Ce? într-adevăr?

— Da, au fugit.

— De unde ştii?

— Am văzut; chiar am şi auzit ce vorbeau.

— Dar unde?

— Sus pe munte, la coliba mübarekului.

— Sidi! spuse Halef. Trebuie să plecăm, să plecăm imediat, sus pe munte. Îi împuşcăm, altfel viaţa ne este în pericol.

— Aşteaptă! Mai întâi trebuie să aflăm totul. Spune-ne, Nebatja, câţi erau?

— Cei trei străini, mübarekul şi kodscha baschi.

— Ce? Şi acesta era cu ei?

— Da; el însuşi i-a eliberat şi a primit pentru asta cinci mii de piaştri de la mübarek.

— Ştii precis?

— Am auzit foarte clar.

— Atunci, povesteşte-ne totul, dar pe scurt! N-avem timp de pierdut.

— Am cules craiul şi voiam să mă întorc prin luminiş. Deodată am văzut patru bărbaţi care veneau dinspre oraş. N-am vrut să fiu văzută şi m-am adăpostit într-un colţ pe care-l face coliba cu zidul de care se sprijină. Cei patru bărbaţi voiau să intre în colibă, dar aceasta era încuiată. Pe trei dintre ei

nu-i cunoşteam; cel de-al patrulea însă era mübarekul. Tocmai povesteau că judecătorul i-a eliberat şi că va veni şi el îndată să-şi primească cei cinci mii de piaştri, răsplata. După ce îl plăteau, intenţionau să plece, dar voiau să se răzbune pe voi. Unul dintre ei a spus că precis te vei duce la Radowitsch şi Istib. Pe drum, urmau să vă atace fraţii Aladschy.

— Cine sunt aceştia?

— Nu ştiu. Apoi a venit kodscha baschi. Pentru că nimeni nu avea cheia, au dărâmat uşa cu picioarele. Au făcut lumină şi au deschis un oblon, exact lângă locul unde mă ascunsesem eu. Prin spaţiul rămas liber, au ieşit afară păsări, lilieci şi alte animale, pe care mübarekul le-a lăsat libere. Apoi mi s-a făcut teamă şi am luat-o la fugă, cât am putut de repede, spre oraş şi spre tine. Asta e tot ceea ce am vrut să-ţi spun.

— Îţi mulţumesc Nebatja; mâine te voi răsplăti pentru asta. Acum mergi acasă! Nu am timp prea mult la dispoziţie.

M-am reîntors în casă. De trezit nu trebuia să trezesc pe nimeni. Şi ceilalţi auziseră bătaia în poartă şi erau siguri că se întâmplase ceva; deci erau cu toţii în picioare. După nici două minute eram deja înarmaţi şi pornirăm la drum: Halef, Osko, Omar şi eu. Cei doi hangii voiseră să alarmeze oraşul, dar le-am interzis s-o facă; pentru că fugarii ar fi auzit zgomotul şi ar fi fost astfel avertizaţi. I-am însărcinat pe hangii să aducă, în linişte, câţiva oameni curajoşi şi să ocupe cu ei strada ce ducea spre Radowitsch. Aşa, în orice caz, ar fi căzut în mâinile lor, dacă nu reuşeam noi mai înainte să-i facem inofensivi.

Noi, cei patru, ne-am îndreptat, în grabă, spre cărarea ce ducea spre munte; apoi, însă, când am ajuns la pădure, am fost siliţi să mergem mai încet, întrucât nu era un teren deschis, trebuia să fim foarte atenţi să nu facem zgomot. Drumul era abrupt şi pământul dintre copaci era acoperit cu pietre, căci apa de ploaie care se tot scursese şuvoaie în jos spălase, încetul cu încetul, solul.

Deodată mi se păru ca şi cum aş fi auzit, în faţa noastră, un strigăt omenesc ascuţit, ca atunci când cineva, de frică, scoate un sunet înalt, ca un „i” scurt. Apoi am auzit un sunet înfundat, ca atunci când se prăbuşeşte cineva.

— Staţi! le-am şoptit celorlalţi. Se află un om înaintea noastră. Staţi pe loc şi nu faceţi nici un zgomot.

După câteva clipe, s-au apropiat de noi nişte paşi uşori. Erau neregulaţi, căci omul îşi târa unul dintre picioare. Probabil că se rănise, atunci când căzuse.

Acum era foarte aproape de mine. Noaptea nu era luminoasă iar aici, între copaci, domnea un întuneric adânc. De aceea, mai mult instinctul, decât ochii, m-a ajutat să recunosc o siluetă subţire, foarte asemănătoare cu aceea a lui kodscha baschi.

L-am înhăţat de piept.

— Stai pe loc şi taci! i-am poruncit cu voce înăbuşită.

— Pe Allah! strigă el speriat.

— Stai liniştit, altfel te împuşc.

— Cine eşti? mă întrebă.

— Nu mă cunoşti?

— Ah, eşti străinul! Ce cauţi aici?

Probabil că îmi recunoscuse vocea, ori poate silueta mea era mai uşor de recunoscut decât a lui. Ştia pe cine are în faţă.

— Şi tu, tu cine eşti? l-am întrebat. Chiar kodscha Saschi, cel care i-a eliberat pe prizonieri!

— O, minune! strigă cu voce tare. Ştie!

Făcu o săritură în lături, ca să se elibereze.

Îl ţineam însă foarte strâns, căci mă aşteptam la această încercare, dar vechiul lui caftan, aproape putrezit, nu rezistă la fel de bine. O ruptură, şi rămăsei cu o bucată de material în mână, iar omul făcu o săritură printre copaci, luând-o la fugă, în jos. Ar fi fost inutil să-l mai urmărim. Fugind, strigă însă din toate puterile:

— Afară, afară din colibă, repede, repede!

— O, sidi, ce prostănac eşti! spuse Halef. L-ai avut în mână pe individ şi l-ai lăsat să-ţi scape! Dacă aş fi făcut eu asta, atunci...

— Taci! l-am întrerupt. N-avem timp acum de reproşuri. Trebuie să ajungem rapid la colibă, căci, după strigătul lui de avertizare, presupun că acolo se afla indivizii.

Deodată răsună, de sus, o întrebare:

— De ce, din ce motiv?

— Străinii, străinii! Fugiţi, zburaţi, plecaţi! răspunse fugarul.

Acum, într-adevăr, am pornit cu toate puterile, cât se poate de repede, înainte. Dar ne împiedica foarte mult drumul cel gloduros. Abia făcusem câţiva paşi înainte, când, de sus, se auzi un pocnet: am zărit o rază de foc ţâşnind în sus, apoi, pentru câteva clipe se făcu din nou întuneric.

— Sidi, acesta a fost un tun cu rachete! spuse Halef, gâfâind din greu, în spatele meu. O, Allah, mai arde încă!

Am văzut acum, printre trunchiurile de copaci, un foc şi, când am ajuns la loc deschis, coliba se afla în faţa noastră şi era cuprinsă de flăcări. Şi de acolo se auzi o voce strigând:

— De acolo vin! Îi vedeţi? Daţi foc!

Eram puternic luminaţi de flăcări şi oferearn astfel o ţintă sigură.

— Înapoi! am strigat şi, în aceeaşi clipă, am făcut o săritură care m-a adus în spatele celui mai apropiat copac.

Ceilalţi mi-au urmat imediat exemplul şi chiar la timp, căci s-au auzit trei împuşcături care ne erau destinate, dar care nu-şi nimeriră ţinta.

Exact în momentul saltului, am pus şi mâna pe armă. Fulgerarea împuşcăturii îmi indicase locul exact unde se aflau ticăloşii. Am tras exact la o secundă după ei şi am şi nimerit, căci s-a auzit o voce strigând:

— O, nenorocire, ajutor! Sunt rănit!

— Pe ei! strigă micuţul viteaz hagiu Halef Omar, ieşind de

după copacul său.

— Stai! l-am avertizat, apucându-l de braţ. Poate au arme cu două ţevi.

— Pot să aibă şi o sută, nemernicii, am să-i măcelăresc!

Se smulse din mâna mea, îşi răsuci arma şi făcu un salt spre locul puternic luminat. Nu ne rămase altceva de făcut decât să-l urmăm. Era foarte periculos, dar, din fericire, cei de sus nu aveau arme cu două ţevi şi, ca să-şi reîncarce armele, nu avuseseră timp. Am ajuns nevătămaţi până la stâncile de unde porniseră împuşcăturile, dar acesta fu singurul succes obţinut în urma atacului nostru neprevăzut. Nu se mai afla nimeni acolo.

— Sidi, dar unde sunt? întrebă Halef. N-ai nici o idee?

— Despre locul unde se află? Nu! Dar ştiu exact cum sunt.

— Ei, cum?

— Mai deştepţi decât noi, în orice caz, mai deştepţi decât tine.

— Iar vrei să mă certi?

— O meriţi. I-am fi înhăţat cu siguranţă, dacă n-ai fi dat tu năvală.

— Şi cum am fi reuşit să-i înhăţăm?

— Dacă ne-am fi strecurat, protejaţi de copaci, până la luminiş, am fi ajuns direct la ei.

— Dar puteau să fie deja plecaţi.

— Nu se ştie. Sigur că ar fi evitat un atac deschis; dar apropierea pe furiş putea avea succes, mai ales dacă unul dintre voi ar fi rămas în urmă, să tragă câteva focuri de armă în gol. Atunci ar fi crezut că ne aflăm încă acolo.

— Şi ce vrei să spui: că acum nu-i mai putem prinde?

— În orice caz, sunt încă pe aproape; dar caută-i pe întunericul ăsta. Focul iluminează doar luminişul. Şi chiar dacă am şti unde se află, tot ar trebui să-i lăsăm în pace; ne-ar auzi venind şi poţi să-ţi închipui şi tu ce-ar urma.

— Da, ne-ar întâmpina cu gloanţe şi am auzit că, uneori, un

asemenea glonţ ar fi în stare să împiedice creşterea şi dezvoltarea unui tânăr. Dar ce facem acum?

— Tragem cu urechea!

Acest scurt schimb de idei nu s-a făcut, desigur, cu voce tare. Era de presupus că cei patru nu se aflau departe de noi şi trebuia să fim prevăzători să nu cumva, vorbind tare, să le dăm indicii despre locul unde ne aflam. în plus, ne-am aşezat în aşa fel, încât să fim în întuneric.

Şi aşa am stat la pândă. Ne deranjau însă trosnetele ce se auzeau de la coliba care ardea. Dar, după ce urechea se obişnui cu ele, am auzit destul de clar un fâşâit tare. L-a auzit şi Osko, căci m-a întrebat:

— Auzi cum se frânge ceva acolo, în tufiş, effendi?

— Dacă judecăm după zgomot, s-ar afla cam la mai puţin de o sută de paşi distanţă de aici şi, întrucât presupun că, sub copaci, nu se află nici un fel de tufiş, atunci cercul, pe care îl formează zona copacilor în jurul creştetului muntelui din partea asta încolo nu prezintă interes. Au ştiut asta şi de aceea au fugit într-acolo.

— Dar cum puteau să ştie? Şi ei înşişi sunt străini de locurile acestea!

— Manach el Barscha a fost deseori pe aici, iar bătrânul mübarek este, doar, la el acasă.

M-am dus până la colibă şi am smuls o stinghie din acoperiş, care atârna în jos, cuprinsă de flăcări la un capăt. întrucât lemnul era răşinos, stinghia ardea ca o făclie. Cu acest obiect de iluminat, am urmat direcţia în care se părea că porniseră fugarii. Cei trei însoţitori ai mei veniră după mine, ţinându-şi armele pregătite de tras.

Trosnetul focului mă indusese, totuşi, în eroare. Lăţimea suprafeţei acoperite de copaci nu era aici atât de mare pe cât am crezut. După destul de scurt timp, am ajuns la tufişurile care se aflau în continuarea copacilor şi am văzut foarte clar locul pe unde fugarii şi-au croit drum.

Am urmat şi noi acest drum şi am ajuns la câmp deschis, exact în momentul în care mi s-a stins şi făclia.

Atunci am auzit, sub noi, nechezatul unui cal şi chiar imediat după aceea a răsunat în noapte tropot de cai.

— Rămâneţi cu bine, ticăloşilor! strigă tare, spre noi, o voce. Poimâine o să vă prăjiţi în focul iadului!

Totul fusese spus foarte clar. Şi dacă n-aş fi ştiut că suntem spionaţi, tot aş fi ghicit acum. Prea deştepţi nu erau, totuşi, oamenii aceştia.

Micul meu Halef era cât se poate de furios de ofensa ce ne fusese adusă. Îşi duse mâinile pâlnie la gură şi urlă din toate puterile, spre întunericul din faţa noastră:

— Lua-v-ar mama dracului! Pun eu mâna pe voi, şi-am să vă îndoi cocoaşa, o să-l vedeţi voi pe dracu'!

Se montase atât de tare, încât continuă să strige după ei:

— Bandiţilor, ucigaşilor, incendiatorilor, gloabelor, ticăloşilor!

Drept răspuns, răsună un hohot de râs batjocoritor. Cu răsuflarea tăiată din pricina efortului depus când strigase din toate puterile, micuţul mă întrebă:

— Domnule, nu le-am zis-o bine? Am fost destul de limpede?

— Da, aşa de bine că şi-au râs de tine, după cum ai auzit.

— Da' ăştia n-au nici un fel de educaţie. Habar n-au să se poarte. Nici idee n-au despre regulile politeţii şi n-au nici bun simţ. Chiar şi cu duşmanul trebuie să te porţi cuviincios şi să-l biruieşti prin complimente cât mai frumoase şi mai elegante.

— Da, exact asta ai dovedit tu, acum, dragul meu Halef. Complimentele pe care tocmai le-ai adresat au fost graţioase.

— N-am fost eu acela, ci furia. Dacă aş fi vorbit eu însumi, aş fi fost politicos. Ei, acum au plecat. Ce e de făcut?

— Acum, nimic. Ne aflăm, iar, exact în aceeaşi situaţie ca la sosirea noastră în Ostromdscha. Duşmanii se află înaintea noastră; sunt liberi şi s-au mai şi înmulţit cu încă unul. Acum,

vânătoarea poate reîncepe şi cine ştie dacă vom mai avea vreodată o asemenea ocazie favorabilă, ca aici.

— Ai dreptate, sidi. Kodscha baschi ăsta e bun de spânzurat!

— Nu numai că i-a eliberat, dar le-a mai dat şi caii înapoi.

— Chiar aşa?

— Bineînţeles! Doar ai auzit şi tu că aveau cai! I-a ţinut gata pregătiţi pentru ei.

— O să tăgăduiască.

— Minciunile nu-i mai ajută la nimic. Am smuls o bucată din caftanul lui pe care am pus-o în buzunar.

— Şi ce vrei să faci cu el? Ai puteri asupra lui?

— Din păcate, nu.

— Ei bine, atunci am să iau eu problema în mână.

— Ce vrei să faci?

— Ai să vezi.

— Să nu mai faci vreo prostie, Halef!

— Fii fără grijă, sidi! N-am să mă mai pripesc. Voi trata problema în linişte şi tihnă. N-ar trebui să ne reîntoarcem la colibă?

— Ba da. Posibil se mai poate salva ceva de acolo.

Nu ne-a fost greu, în ciuda întunericului, să ne reîntoarcem pe drumul pe care acum îl cunoşteam.

Sălaşul mübarekului trebuie să fi conţinut multe materiale inflamabile, căci flăcările se ridicau mult în sus. Între timp, sosiseră şi alţi oameni pe care îi atrăsese acolo pârjolul vizibil de la mare distanţă.

Tocmai când treceam pe sub copaci, din partea cealaltă, de acolo de unde drumul se bifurca, îşi făcu apariţia alergând kodscha baschi. Acest titlu este, de fapt, caracteristic pentru un judecător municipal sau un primar, căci el înseamnă, tradus literal: „căpetenia soţilor”. Când această căpetenie ne zări, ridică braţul, arătă spre noi şi strigă:

— Puneţi mâna pe ei! Înhăţaţi-i! Ei sunt incendiatorii!

Impertinenţa lui mai mult m-a uimit, decât să mă înfurie. Omul acesta era de o neruşinare uluitoare. Cei prezenţi, care participaseră cu toţii la evenimentele de astăzi, nu se grăbiră, fireşte, să dea ascultare poruncilor lui.

— N-aţi auzit? continuă el să strige. Puneţi mâna pe incendiatori!

Atunci se petrecu ceva ce el doar cu greu ar fi putut prevedea şi anume, micul Halef se apropie de el şi îl întrebă:

— Ce anume suntem, drăguţă?

— Incendiatori sunteţi, răspunse acesta.

— Te înşeli. Suntem cu totul altceva. Suntem tăbăcari şi, ca să te lămurim, o să-ţi tăbăcim puţin, acum, pielea, nu toată, căci nu prea avem timp, ci numai acea parte de a cărei rezistenţă te vei putea apoi bucura regeşte, căci va trebui să şezi pe ea. Osko, Omar, veniţi aici!

Cei doi nu aşteptară să fie strigaţi a doua oară. Ce-i drept, îmi aruncară mai întâi o privire întrebătoare, să afle ce atitudine voi lua cu privire la intenţia micuţului cel bătăios; dar, pentru că eu n-am spus nici da nici nu, ci am luat o poziţie neutră, cei doi îl înhăţară pe bătrânul „cap tremurător”, cu braţe puternice, şi-l trântiră la pământ.

Dându-şi seama ce urma să se întâmple, acesta scoase un ţipăt de spaimă:

— Allah, Allah! strigă. Ce vreţi să faceţi? Vreţi să ridicaţi mâna împotriva autorităţi divine şi umane? Allah vă va nimici iar padişahul vă va azvârli în temniţele sale. O să vi se taie capetele, iar leşurile voastre vor fi atârnate la porţile tuturor oraşelor şi satelor!

— Tacă-ţi gura! îi porunci Halef. Profetul a impus tuturor credincioşilor săi să-şi accepte răbdători soarta, căci aşa stă scris în cartea vieţii. Ieri am citit în ea că vei primi nişte lovituri şi, pentru că sunt un fiu credincios al Profetului, mă voi îngriji ca această frumoasă soartă a ta să-şi urmeze cursul! Aşezaţi-l pe burtă, dacă are aşa ceva, şi ţineţi-l bine!

Osko şi Omar se supuseră imediat poruncii primite. Ce-i drept, kodscha baschi încercă din toate puterile să se împotrivească destinului, dar cei doi bărbaţi puternici îi erau cu mult superiori, aşa încât rezistenţa opusă îi folosi la fel de puţin ca şi ţipetele pe care continua să le scoată.

Mărturisesc cu sinceritate că nu am privit cu prea multă simpatie această acţiune. Să-i tragi cuiva o mamă de bătaie nu este un lucru prea estetic; şi, pe deasupra, eram şi străini de locurile acestea şi nu puteam şti cum se vor comporta localnicii prezenţi. Erau destul de mulţi şi tot continuau să vină. Dar această căpetenie nevrednică se purtase într-adevăr foarte duşmănos cu noi; modul său de a proceda fusese contrar legii, iar, acum, acuzaţia pe care ne-o adusese, cum că noi am fi incendiatorii, era una atât de neobrăzată, încât n-avea de ce să-i strice o învăţătură de minte. Poate loviturile aveau să-i servească să fie, pe viitor, un mai bun tălmaci al paragrafelor legii.

În ceea ce priveşte mulţimea, care se înghesuia curioasă şi formase un cerc în jurul nostru, nu aveam de ce să mă tem de ea. Kodscha baschi nu avea, probabil, nici un prieten care să fi vrut să se sacrifice pentru el.

Fu, deci, aşezat în poziţia mai sus amintită. Osko îi ţinea umerii lipiţi de pământ, iar Omar îngenunchease pe picioarele lui. Când Halef apucă, apoi, biciul de la brâu, se auzi, totuşi, o voce strigând:

— Veţi răbda ca şeful nostru să fie bătut? Apăraţi-l pe kodscha baschi!

Din rândul celor ce gândeau la fel şi care se înghesuiseră lângă cel ce vorbise, se ridică un murmur ameninţător. Se tot împingeau înainte.

Am păşit încet spre ei, am îndreptat patul puştii spre pământ, mi-am aşezat braţele de-a curmezişul ţevii şi i-am privit, fără să scot un cuvânt. S-au ferit în lături.

— Aşa e drept, aşa e drept, ciomăgiţi-l, ciomăgiţi-l! strigară

mai multe voci care ne erau favorabile.

Halef dădu aprobator din cap, înclinându-se plin de graţie înspre partea de unde veneau aceste voci şi apoi îşi începu, activitatea caritabilă, dăruindu-i-se cu o ardoare emoţionantă. După ce îşi puse la loc, la cingătoare, biciul din piele de hipopotam, îi dădu celui ce fusese pedepsit următorul sfat:

— Ei, şi acum te rog ca, în următoarele zile, să nu te aşezi pe ceva tare, căci acest lucru ar putea să-ţi prejudicieze strălucirea ochilor, frumuseţea chipului, armonia trăsăturilor şi solemnitatea cuvântărilor. Nu îţi este permis să tulburi astfel înrâurirea faptei noastre nobile şi, apoi, trebuie să-i binecuvântezi, de la tinereţe şi până la adânci bătrâneţe, pe acei străini care au fost atât de milostivi cu tine. Sperăm că vei sărbători, cu evlavie, această zi, an de an, iar noi ne vom gândi mereu la tine, în această zi a fiecărui an, cu aceeaşi deosebită afecţiune. Ridică-te, acum, şi dă-mi sărutul de mulţumire care mi se cuvine!

Un hohot puternic de râs izbucni, în urma acestei cuvântări rostite cu cea mai mare seriozitate.

Kodscha baschi, pe care Osko şi Omar îl lăsară acum liber, se ridică încet şi îşi puse ambele mâini pe acea parte a corpului său, la care tocmai făcuse aluzie Halef. Când micuţul se apropie de el, acesta se răsti furios:

— Omule, ţopârlanule, câine! Ce-ai făcut? Ai pângărit trupul autorităţii publice. Am să poruncesc să fiţi puşi în lanţuri tu şi ai tăi...

— Nu te înfierbânta! îl întrerupse micuţul. Dacă, tu consideri o pângărire faptul că ai primit doar douăzeci de lovituri, o să îndreptăm imediat greşeala. Întinde-ţi-l din nou la pământ!

— Nu, nu! strigă cel ameninţat. Plec, plec!

Vru să se îndepărteze în grabă; dar l-am prins de braţ.

— Rămâi, kodscha baschi! Mai am un cuvânt cu tine!

— Nimic n-ai să-mi spui, absolut nimic! strigă, în vreme ce

îl trăgeam înapoi, în interiorul cercului. Nu vreau să mai ştiu nimic de voi. Mi-a ajuns, sunt sătul de voi!

— Probabil că aşa e, dar vreau să aflu ceva de la tine, aşa că vei mai zăbovi câteva clipe. Ia-ţi mâinile de la spate! Nu se cuvine să le ţii acolo, atunci când vorbeşti cu un effendi.

Încercă să se supună acestei porunci, dar îi venea tare greu şi, din când în când, ba ducea mâna dreaptă la spate, ba pe stânga.

— Ai afirmat că noi suntem incendiatorii. Ce motiv ai avut? l-am întrebat cu seriozitate.

Era clar că această întrebare l-a pus în mare încurcătură. Dacă ar fi continuat să afirme acelaşi lucru, s-ar fi putut să înceapă o nouă ciomăgeală. Dacă ar fi dezminţit, însă, ar fi fost luat drept mincinos. Ţinându-se cu dreapta de coapsă şi scărpinându-se cu stânga în creştetul pleşuv, dădu un răspuns „diplomatic”:

— Aşa am crezut.

— Şi de ce ai crezut aşa? Un kodscha baschi trebuie să dea explicaţii clare cu privire la gândurile sale.

— Pentru că voi eraţi deja aici, înaintea noastră. Am văzut că arde şi ne-am grăbit să venim, iar când am ajuns aici, v-am găsit pe voi. Ăsta nu-i un motiv să intri la bănuieli?

— Nu, pentru că şi noi am fi putut, la fel ca şi voi, să ne grăbim să venim încoace, deoarece văzusem şi noi focul. Dar, ia gândeşte-te puţin! Chiar am ajuns noi înaintea ta?

— Fireşte! Doar m-aţi văzut venind.

— Numai că eu cred că tu ai fost aici înaintea noastră.

— Imposibil.

— Şi, totuşi! Te-am văzut venind de aici.

— Te înşeli amarnic.

— Ba, deloc. Te-am recunoscut.

— Domnule, greşeşti. Eram acasă şi dormeam. M-au trezit strigătele puternice. M-am sculat, m-am uitat pe uşă afară, am văzut focul pe munte şi m-am grăbit să vin aici, întrucât

eu sunt autoritatea şi eu răspund.

— În calitate de autoritate îţi revine şi sarcina de a-i preveni pe răufăcătorii fugari?

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Nu minţi! Unde sunt cei patru prizonieri care ţi-au fost încredinţaţi?

— Bineînţeles, la închisoare.

— Sunt bine păziţi?

— Am dublat paza. Un argat stă în faţa uşii şi un altul în faţa casei.

— Câţi argaţi ai?

— Pe aceştia doi.

— Şi atunci, ce caută aceştia aici, sus?

Respectivul, care mai înainte se exprimase în favoarea lui kodscha baschi, se afla chiar în apropiere. L-am recunoscut în el chiar pe argatul căruia îi fusese încredinţată paza prizonierilor şi l-am tras în faţă, din rândul celorlalţi.

Slujbaşul făcu pe furiosul.

— Ce dracu' cauţi aici? strigă la argat. Să pleci chiar în clipa asta acasă, să-ţi reiei postul în primire.

— Lasă-l! i-am spus. Nu mai are pe cine păzi. Prizonierii sunt liberi.

— Liberi? întrebă speriat.

— Nu te mai preface! Ştii asta mai bine ca noi. Tu însuţi i-ai eliberat şi ai primit, în schimb, de la mübarek, o sumă importantă.

Acum îşi aduse, pentru prima dată, ambele mâini în acelaşi timp, în faţă. Şi le lovi una de alta şi strigă:

— Ce-ai spus? De ce anume mă acuzi? Dar cine eşti tu, de-ndrăzneşti să-l numeşti pe kodscha baschi răufăcător! Zici că aş fi primit bani? Că i-aş fi eliberat pe prizonieri? Am să te arestez şi am să iau cele mai severe măsuri împotriva ta... nu, nu, înapoi, lasă-mi!

Aceste ultime cuvinte îi erau adresate lui Halef, care îl

înhăţase de braţ şi, ridicând biciul, îl întrebă pe un ton ameninţător:

— Vrei cumva să-ţi tăbăcesc şi alte părţi ale corpului? N-ai priceput, până acum, că nu permitem să fim trataţi în felul acesta? Un singur cuvânt să mai rosteşti, care să-mi deranjeze auzul, şi biciul meu se va năpusti asupra ta, precum grindina pe acoperiş!

M-am adresat oamenilor şi le-am povestit ceea ce aflasem de la Nebatja, fără însă a-i pomeni numele. Le-am relatat şi cum ne-am întâlnit cu kodscha baschi şi cum îi prevenise pe fugari.

Atunci, păşi în faţă unul dintre asesorii judecătorului şi spuse:

— Effendi, ceea ce ne-ai relatat aici, mă umple de mirare. Vă datorăm foarte mult, căci voi l-aţi demascat pe cel mai mare răufăcător care s-a aflat vreodată prin locurile acestea. Dacă într-adevăr au scăpat, el şi complicii lui, atunci acela care i-a ajutat trebuie să fie pedepsit în modul cel mai aspru. Te-am văzut şi te-am ascultat astăzi; sunt convins că nu faci nici o afirmaţie fără acoperire. Prin urmare, trebuie să ai motive reale, dacă l-ai acuzat pe kodscha baschi. Întrucât eu sunt acum primarul, deci cel mai mare în funcţie după el, este de datoria mea să-i iau locul, dacă s-a dovedit nedemn de funcţia ocupată. Va trebui, deci, să mi te adresezi mie.

Omul părea cumsecade, deşi nu-l credeam capabil de prea multă energie. Fără să stau prea mult pe gânduri, i-am spus:

— Mă bucur nespus să constat că eşti un om care se gândeşte la binele cetăţenilor şi sper că vei acţiona cu curaj şi imparţial.

— Exact aşa voi face, dar va trebui să dovedeşti că acuzaţia pe care ai adus-o este reală.

— Fireşte!

— Îmi vei spune, prin urmare, de unde ştii că acest kodscha baschi a fost aici sus cu fugarii şi că a primit bani de

la mübarek.

— Nu, asta n-am să-ţi spun.

— De ce nu?

— Nu vreau ca acea persoană care a auzit şi a văzut totul să aibă de suferit.

— Dar n-o să aibă de suferit.

— Permite-mi să mă îndoiesc de acest lucru. Tu eşti un om cumsecade, dar nu toţi slujbaşii sunt ca tine. Vă cunosc îndeajuns. După ce voi pleca eu, acest kodscha baschi va tăia şi va spânzura iar, după bunul lui plac. Persoana de la care am aflat totul va avea multe de suferit. Este, deci, mai bine să nu-i dau numele.

— Dar, atunci, nu poţi dovedi că ceea ce ai spus este adevărat!

— O, ba da! Banii pe care i-a primit kodscha baschi se află cu siguranţă fie în buzunar, fie acasă la el, iar faptul că a fost aici sus şi că s-a smucit din mâinile mele este la fel de uşor de dovedit, căci a rămas în mâinile mele o bucată din caftanul său.

— Nu este adevărat! strigă acuzatul. Uitaţi-vă! Lipseşte vreo bucată?

Arătă cu ambele mâini spre locul de unde l-aş fi înhăţat. Caftanul era întreg.

— Vezi că te înşeli? spuse primarul.

— Glumeşti, am replicat, râzând.

— Cum aşa? întrebă, mirat.

— După isteţimea care ţi se citeşte pe faţă sunt convins că ţi-ai dat seama cum s-a dat de gol acum kodscha baschi.

— S-a dat de gol?

— Da. Vrea să fie căpetenia soţilor, dar comite prostiile unui începător. Ai văzut ce loc anume a indicat acum, când ne-a arătat caftanul?

— Da, desigur!

— Ei, unde anume?

— În partea de sus, la piept, în stânga.

— V-am spus eu însă din ce parte a caftanului i-am smuls acea bucată?

— Nu.

— Ei, exact din acea parte de unde a arătat. De unde ştia?

Reprezentantul justiţiei mă privi consternat şi întrebă:

— Effendi, eşti cumva vreun şef de la poliţie?

— De ce mă întrebi?

— Pentru că doar un asemenea slujbaş superior poate avea o minte atât de ageră.

— Te înşeli. Eu nu locuiesc în ţara padişahului, ci în *Nemtsche memleketi*[1], ai cărei cetăţeni respectă legea în aşa măsură încât orice copil şi-ar fi putut da seama şi ar fi remarcat imprudenţa pe care a făcut-o kodscha baschi.

— Înseamnă că Allah v-a dăruit vouă, celor de acolo, mai multă înţelepciune, decât nouă, celor de aici.

— Dar înţelegi, nu-i aşa, că am dreptate?

— Da, căci dacă a indicat locul acela, înseamnă că trebuie să fi ştiut de unde a fost smulsă bucata. Ce ai de spus, kodscha baschi?

— Nu am nimic de spus, răspunse cel întrebat. Sunt prea mândru ca să mai am vreun fel de legătură cu un asemenea om ca neamţul ăsta.

— Dar comportamentul tău nu este nicidecum mândru. Ce cauţi cu mâinile la spate? l-am întrebat, râzând.

— Gura! strigă furios spre mine. O să ai de suferit rău de tot, de îţi vei aduce aminte de urmările calomniilor tale şi peste ani de zile. Nu vezi că acest caftan nu este rupt?

— Văd foarte bine. Dar mai văd şi altceva: faptul că acesta este un alt caftan. Acela pe care l-ai purtat astăzi era mult mai vechi decât acesta.

— Dar nu-l am decât pe acesta.

— Vrem să ne convingem!

---

[1] Ţara memţească (n.trad.)

— Da, kodscha baschi nu are decât acest caftan, confirmă argatul.

— Tu să vorbeşti, când vei fi întrebat, l-am pus la punct.

Şi, adresându-mă primarului, am continuat:

— Ştii cumva câte caftane are kodscha baschi?

— Nu. Ce-mi pasă mie de straiele altuia?

— Dar ştii unde a dus caii celor trei răufăcători, nu-i aşa? I-am lăsat în grija lui.

— În grajdul său.

— Are şi el însuşi cai?

— Da.

— Câţi?

— Patru. De obicei, îi ţine într-o îngrăditură, unde îi poate lăsa liberi.

— Ce culoare au caii?

— Sunt negri, căci îi plac foarte mult caii murgi. Nu-i aşa, kodscha?

— Ce le pasă oamenilor ăstora de caii mei! răspunse cel întrebat.

— Ne pasă, şi încă mult, ştii tu bine asta, am replicat. I-ai ajutat pe fugari şi cu cai şi, pentru că aveau un motiv serios să schimbe culoarea armăsarilor pe care călăriseră mai înainte, le-ai dat alţii. O să fie foarte bine de tine, dacă vom constata că eşti în posesia tuturor animalelor. De aici nu se mai poate schimba nimic. Coliba a ars în întregime. Bătrânul mübarek a fost suficient de deştept să-i dea foc, înainte de a pleca, altfel am fi găsit înăuntru dovezi şi ale altor fapte rele comise de voi. A avut la dispoziţie chiar şi pulbere, ca să arunce coliba cu totul în aer. A fost o sminteală din partea lui kodscha baschi să spună că noi am dat foc colibei. Să mergem, deci, acum, acasă la judecător, ca să vă convingeţi cu ochii voştri că prizonierii au fugit.

Tocmai când ne pregăteam să pornim la drum, l-am văzut pe Halef făcând un salt şi luând-o la goană, ca apoi, imediat,

să-i aud vocea ameninţătoare:

— Stai, rămâi pe loc sau altfel îţi înfig cuţitul între coaste!

— Lasă-mă! strigă o altă voce. Ce-am eu cu tine de-a face?

— Absolut nimic, dar am eu cu tine. Eşti prins.

— Oho!

— Da, şi dacă nu te supui, am un bici aici, cu care şi argatul poate face foarte uşor cunoştinţă, după ce stăpânul i-a cunoscut mângâierile.

— Aha! Care vasăzică, argatul era acela care voia să se grăbească, să ajungă înaintea noastră acasă la kodscha baschi, pentru a-i preveni familia să se pregătească.

Ca şi stăpânul lui, fu şi el aşezat în mijlocul nostru.

Şi, pentru a doua oară, se puse din nou în mişcare, coborând muntele, o ciudată expediţie. Unii dintre bărbaţi aveau făclii cu care luminau drumul. Toţi locuitorii din Ostromdscha fuseseră alarmaţi şi, când am ajuns în curte, aceasta era aproape la fel de plină de oameni cum fusese seara.

Temniţa era, fireşte, goală. Caii fugarilor se aflau în grajdul vechi, dărăpănat, dar armăsarii lui kodscha baschi dispăruseră. Cei doi argaţi afirmau că şi caii şi cei patru răufăcători dispăruseră în acelaşi mod inexplicabil.

— Şi, acum, să vedem dacă găsim banii şi caftanul lui kodscha baschi, i-am spus primarului.

— Unde vrei să-i cauţi?

— La nevasta lui.

— Dar ea o să mintă.

— O să avem noi grijă. Depinde foarte mult de tonul pe care vorbeşti. Să intrăm în casă!

Am intrat amândoi în casa unde nu primise nimeni permisiunea să intre, fireşte, nici măcar stăpânul ei. Primarul cunoştea bine locul. Bâjbâi prin întuneric şi apoi deschise o uşă. Aceasta ducea într-o încăpere mică în care se aflau o masă şi câteva scaune din lemn. De-a lungul unuia dintre

pereţi se afla o pernă lungă, pentru acele persoane care preferau să şadă după modul oriental.

Pe masă se afla o lampă din argilă şi, lângă ea, şedea o femeie bătrână.

— Ea este nevasta, spuse însoţitorul meu.

Ne privea înfricoşată. Am făcut un pas spre ea, am lovit ameninţător cu patul armei în pământ şi am întrebat-o, pe cel mai aspru ton posibil:

— Unde este caftanul cel vechi al bărbatului tău?

Chiar dacă era pregătită să ne mintă, tonul meu o lăsă complet buimăcită, căci răspunse, arătând spre o a doua uşă:

— În ladă.

— Adu-l încoace!

Ieşi pe uşa indicată. Am auzit zgomotul făcut de un capac de lemn, apoi ea reveni în odaie şi ne aduse veşmântul respectiv. I l-am luat din mână şi l-am desfăşurat. Lipsea o bucată din partea de sus, de la piept stânga şi, când am scos din buzunar partea ruptă şi am aşezat-o pe locul de unde lipsea, s-a potrivit perfect. Femeia ne urmărea mişcările cu priviri pline de spaimă. Cu siguranţă, era şi ea amestecată în toate acestea.

— Adu banii! i-am poruncit, pe acelaşi ton aspru.

— Ce bani? m-a întrebat, şovăitoare.

— Aceia pe care bărbatul tău i-a primit puţin mai înainte de la mübarek.

— Unde sunt? Hai, repede! spuse primarul.

Îşi dădu toată osteneala să folosească şi el acelaşi ton ca şi mine. Femeia s-a speriat, într-adevăr, foarte tare, căci a recunoscut, tremurând:

— Tot în ladă.

— Adu-i imediat!

Se duse, din nou, în odaia întunecoasă, dar, de data aceasta, a durat mai mult până s-a reîntors. Banii erau ascunşi tocmai la fundul lăzii. Fuseseră înfăşuraţi într-un

turban vechi, zdrenţăros. Primarul îi numără; era exact suma pe care o menţionase culegătoarea de plante.

— Şi acum, ce facem cu ei? mă întrebă.

— Asta tu trebuie să ştii, am replicat.

— Îi confisc.

— Fireşte. Trebuie să-i trimiţi superiorilor tăi.

— Bineînţeles, şi exact asta voi face, de îndată ce se va lumina de ziuă. Ei, acum ieşim din nou afară?

— Nu; mai am un cuvânt să-i spun acestei femei, care va fi aspru pedepsită dacă nu mărturiseşte adevărul. Pentru o femeie de vârsta ei, bastonada este ceva aproape fatal.

Atunci, ea se prăbuşi la pământ, ridică mâinile şi strigă:

— Nu bastonada, nu bastonada! Fii milostiv, o, tu, effendi cel atât de măreţ şi renumit! îmi dau seama că ai toate dovezile şi nu-ţi voi spune nici o minciună.

— Atunci, ridică-te! Numai în faţa lui Allah se îngenunchează. Nu-i aşa că soţul tău le-a dat drumul să fugă celor patru?

— Aşa este.

— Şi le-a dat şi caii lui?

— Da, pe toţi patru.

— Încotro au plecat?

— Spre... spre... spre... Radowitsch.

Văzând-o că şovăie, am presupus că, de data aceasta, n-a mărturisit tot ce ştia. De aceea, i-am poruncit:

— Spune tot! De ce-mi tăinuieşti locul exact încotro s-au dus? Dacă nu eşti sinceră, am să aduc banca aici, înăuntru, şi am să poruncesc să fii biciuită.

— Am să-ţi spun, domnule. Au plecat spre Radowitsch, iar, de acolo, se vor îndrepta spre Sbiganzy.

— Cumva, la măcelarul Tschurak, care locuieşte acolo?

— Da, la acela.

— Şi apoi, vor merge spre coliba din văgăună?

— Ştii de ea, domnule?

— Răspunde!

— Da, acolo vor să ajungă.

— Şi apoi, mai departe?

— Asta nu mai ştiu.

— Ce vor să facă acolo?

— Nici asta n-am aflat. Bărbatul meu nu-mi spune astfel de lucruri.

— Dar îl cunoaşte pe Schut?

— Poate; eu nu ştiu.

— Dar s-a îndeletnicit, împreună cu mübarekul, cu tot felul de afaceri secrete?

— Cu ce s-au îndeletnicit ei n-am aflat niciodată, dar s-au dus deseori sus, pe munte, iar mübarekul venea noaptea la noi acasă.

— Te-ai uitat bine la prizonieri?

— I-am văzut.

— Îi cunoşti?

— Doar pe unul dintre ei, care a mai venit de vreo câteva ori pe aici, mai demult.

— Pe care? Pe Manach el Barscha?

— Nu cunosc nici un nume. Este perceptorul care aduna dările în Usküb.

— Deci, el este. Ce mai ştii despre toată afacerea asta?

— Nimic, absolut nimic, effendi. Ţi-am spus tot ceea ce ştiam.

— Văd după figura ta că spui adevărul, de aceea n-am să te mai chinuiesc cu întrebările. Dar, poate, ai auzit vreodată despre cei doi Aladschy?

— Nu, n-am auzit.

— Effendi, spuse primarul, dar ce-i cu ăştia?

— Cunoşti numele?

— Nu, dar am auzit vorbindu-se despre amândoi.

— Vasăzică, sunt doi? Ce-ai aflat despre ei?

— Sunt cei mai răi schipetari care există; doi fraţi, amândoi

înalţi ca doi uriaşi, de ale căror gloanţe nu scapă nimeni şi ale căror cuţite nimeresc exact locul spre care au fost îndreptate. Bărzile lor haiduceşti sunt nişte arme înfiorătoare. Le aruncă aşa de departe şi zboară aproape ca un glonţ şi nimeresc cu siguranţă grumazul aceluia al cărui cap vor să-l taie, de parcă diavolul însuşi ar fi azvârlit barda. Şi nici în mânuirea praştiei nu i-a întrecut nimeni până acum.

— Unde se află sălaşul lor?

— Ei se află peste tot, acolo unde e vorba să se săvârşească o crimă sau o tâlhărie.

— Au fost vreodată şi pe-aici?

— În Ostromdscha încă nu, dar au fost prin împrejurimi. De curând, au fost văzuţi prin zona Kodschana.

— Dar asta nu-i departe de aici. Cred că se poate ajunge acolo cam în cinci ore de mers cu calul.

— Se pare că tu cunoşti foarte bine această regiune a noastră?

— O, nu, am apreciat, doar aşa, cu aproximaţie. Ştii cumva din ce parte sunt originari cei doi fraţi?

— Se spune că vin de sus, din Kakandelen, din munţii Schar Dagh, acolo unde trăiesc schipetarii.

— Şi de ce li se spune Aladschy?

— Deoarece călăresc pe doi pagi, cai care îl au pe dracu' în ei, ca şi stăpânii lor. Se pare că s-au născut în a treisprezecea zi a lunii *muharram*[1]; aceasta este ziua în care diavolul a fost alungat din ceruri. Stăpânii lor le dau zilnic să mănânce, împreună cu hrana obişnuită, o foaie complet scrisă din Coran; de aceea sunt invulnerabili, rapizi ca fulgerul, feriţi de orice boli şi nu s-au poticnit niciodată.

— O, vai! Atunci înseamnă că o să-mi meargă tare rău.

— De ce?

— Mübarekul i-a chemat încoace, să mă pândească şi să mă ucidă.

---

[1] Conform calendarului arăbesc (n.trad.)

— De unde ştii?

— Persoana aceea care a spionat sus, la colibă, a auzit.

— Şi tu crezi?

— Întru totul.

— De altfel, presupun că este de crezut, căci cei doi demoni au fost văzuţi prin apropierea oraşului nostru. Effendi, fii cu băgare de seamă! Treizeci de bărbaţi aşa ca tine nu sunt capabili să facă nimic, dar absolut nimic, împotriva celor doi schipetari. Dacă pun mâna pe tine, eşti pierdut. Eu îţi vreau binele.

— Îţi mulţumesc pentru simpatia pe care mi-o arăţi; dar nu mă tem de ei.

— Domnule, nu te supraaprecia!

— Nu, în nici un caz nu fac asta; dar am cu mine un protector pe care mă pot baza.

— Şi cine este acest protector?

— Micul hagiu, pe care l-ai văzut şi tu.

Omul făcu o figură lungă, ridică sprâncenele şi spuse:

— Cine? Piticul ăla?

— Da, dar se vede că nu-l cunoşti.

— Probabil. În orice caz, biciul se pricepe să-l mânuiască de minune; dar ce poţi face cu un gârbaci contra unor oameni atât de puternici!

— Ziceai că treizeci de bărbaţi aşa ca mine s-ar teme în faţa celor doi pagi, dar eu îţi spun că cincizeci de indivizi, aşa ca cei doi fraţi, n-ar fi capabili să facă nimic, dar absolut nimic, împotriva micului meu hagiu. Mă aflu sub protecţia lui şi n-am a mă teme de nici un duşman. Asta o ştiu cu precizie.

— Dacă tu aşa gândeşti, n-avem cum să te ajutăm şi eşti pierdut.

— O, nu! Trebuie să ştii că hagiul mănâncă zilnic, nu doar o filă, ci un întreg capitol din Coran. De aceea, din trupul lui ricoşează chiar şi un proiectil de tun. Este invulnerabil la împunsături de sabie, la tăieturi şi la gloanţe. Ca să probeze

acest lucru, a înghiţit cuţite, baionete, pulbere şi chibrituri şi, totuşi, toate acestea i-au căzut la fel de bine ca un pilaf gras şi gustos.

Se uită la mine cu o figură serioasă, cercetătoare şi, după ce chibzui puţin, mă întrebă:

— Nu te ţii de glume, effendi?

— La fel de puţin cum a glumit şi acela care a povestit pentru prima oară că armăsarii celor doi schipetari ar fi invulnerabili.

— Dar nu-i de crezut aşa ceva!

— Nici eu nu cred nimic despre caii aceia.

— O, dar asta-i cu totul şi cu totul altceva!

— E acelaşi lucru.

— Nu, domnule. O filă din *Coran* nu este periculoasă pentru un cal, e uşor de mistuit; dar să înghiţi cuţite şi baionete! Şi pe deasupra şi pulbere şi chibrituri! Aşa ceva ar fi trebuit să-l facă bucăţele pe flăcăul ăsta.

— Ei, o detunătură mică tot s-a auzit, dar şi aceasta doar în interior, şi nu s-ar fi întâmplat nici măcar atât, dacă ar fi mâncat două capitole din Coran în loc de unul.

— Pentru mine este de neînţeles, domnule, dar Profetul şade în cel de-al şaptelea cer şi puterea sa poate face ca orice să fie posibil. Am să-l privesc cu mai multă atenţie decât până acum pe acest minunat hagiu.

— Aşa să faci! Sunt convins că nu se teme nici de o sută de schipetari.

— Aş putea să-l pun la încercare?

— Şi cum ai vrea să procedezi?

— Am să mă furişez în spatele lui cu pistolul şi am să încerc să-i trag un glonţ în cap, pe ascuns.

— Aşa să faci, i-am răspuns, tot atât de serios pe cât fusese el, când se referise la această încercare.

— Şi crezi că el n-o să observe?

— Ei, de observat o să observe, căci n-ai cum să tragi un

foc de armă chiar aşa, pe ascuns. Atunci când glonţul va ricoşa din capul lui, va simţi, totuşi, de asta poţi să-ţi dai şi tu seama singur.

— Fără îndoială.

— Da, dar mă tem că, atunci, n-o să fie prea bine pentru tine.

— Cum adică?

— Glonţul care va ricoşa te va răni, probabil, pe tine însuţi.

— Da, domnule, s-ar putea să ai dreptate.

— Şi chiar dacă nu s-ar întâmpla aşa, atunci este de aşteptat cu siguranţă ca furiosul hagiu să înfigă un cuţit în tine, ceea ce nu cred că ţi-ar face bine la sănătate.

— Dar ce motiv ar avea să se înfurie?

— Necredinţa ta. Nu-i place absolut deloc să fie supus la încercări, fără a-şi da el aprobarea.

— Atunci, mai bine aş renunţa sau, cel puţin, aş putea să-i cer aprobarea.

— Aşa să faci!

— Vrei să spui că mi-ar da aprobarea?

— Da, dacă aş pune eu un cuvânt pentru tine, pe lângă el.

— Te rog s-o faci!

— Am să stau de vorbă cu el; acum, însă, avem alte probleme, mai importante. Acum eşti convins de vinovăţia lui kodscha baschi?

— Întru totul.

— Atunci, îl dau pe mâna ta. Să-i înhaţi şi pe cei doi argaţi, căci l-au ajutat şi ei. În ceea ce mă priveşte, nu mai vreau să am nimic de-a face cu problema asta.

— Dar cum să duc lucrurile la capăt fără tine, domnule?

— Asta trebuie s-o ştii singur, căci tu eşti primarul. Atunci când padişahul ţi-a încredinţat această slujbă importantă, a avut încredere în posibilităţile tale şi cred că nu-i vei înşela aşteptările.

— O, nu, precis nu. Am să fiu un judecător extrem de aspru

şi drept. S-o arestez şi pe femeia aceasta?

— Nu, ea a fost obligată să asculte de poruncile bărbatului ei. Femeile n-au suflet, ele nu vor ajunge în înaltele ceruri, în paradis; prin urmare, nu trebuie să fie pedepsită pentru păcatele bărbatului ei.

Cele spuse sunară atât de prietenos pentru urechile bătrânei, încât apucă de franjurile cingătoarei unde şi îşi lipi buzele de ele. Am reuşit să scap de cuvintele ei de mulţumire, ieşind repede afară din casă.

Primarul oraşului mă urmă, ţinând în mână caftanul şi în buzunar banii. Sunt convins că, din acel moment, i-a considerat, în mod legal, proprietatea sa. Da, probabil că, după plecarea mea, o fi avut ideea deşteaptă să spună că i-aş fi luat eu.

Afară fuseserăm aşteptaţi, căci, între timp, mai sosiseră şi alţii, şi anume, eroii care porniseră la drum, la porunca celor doi hangii, pentru a le întinde o cursă fugarilor. Eram foarte curios să aflu ce realizaseră. Fireşte, nimic, căci altfel i-ar fi adus aici, cu ei, pe ticăloşi.

Ibarek făcu câţiva paşi spre mine şi, spre marele meu amuzament, mă întrebă pe un ton cât se poate de serios:

— Nu i-aţi prins, effendi?

— Nu, după cum bine ai aflat deja.

— Nici noi.

— Aşa! Cel puţin n-avem ce să ne reproşăm unii altora.

— Fireşte că nu avem. Cu toţii ne-am făcut datoria.

— Ei, şi cum aţi procedat pentru a vă face datoria?

— Am pornit la drum şi i-am pândit.

— Dragul meu, asta se înţelege de la sine, căci exact sarcina asta ţi-am trasat-o. Dar ce-ai întreprins tu însuţi ca să îndeplineşti această sarcină?

— Noi doi i-am adunat pe vecini şi am pornit în fugă spre locul unde ne-ai trimis.

— Foarte frumos din partea voastră, foarte frumos! Trebuie

să-ţi aduc laudele mele. Mai departe!

— Acum ne-am reîntors.

— Aşa! Asta văd şi eu. Nu s-a întâmplat nimic?

— Nu, effendi.

— Şi asta-i bine, căci, altfel, probabil că s-ar fi putut întâmpla ceva. Cu câţi oameni ai plecat?

— Am fost doisprezece.

— Ar fi trebuit să fie de ajuns: doisprezece contra patru.

— Şi eram şi înarmaţi. Am fi tras şi am fi străpuns cu sabia pe oricine ar fi trecut pe-acolo.

— Da, ştiu foarte bine că Ostromdscha este renumită pentru curajul locuitorilor ei.

— O, dar şi al celor din împrejurimi! spuse el.

— Desigur! Doar tu din împrejurimi eşti. Şi nu s-a văzut nimic, nu s-a auzit nimic?

— O, ba da! Mai multe.

— Ce anume? Spune-mi tot!

— Am văzut focul şi, fireşte, ne-am bucurat foarte tare.

— Ah! De ce?

— Pentru că am crezut că le-aţi dat foc hoţilor în colibă.

— Nu, chiar atât de excesiv de curajos nu sunt; de fapt, aceştia nu se aflau în colibă.

— Apoi am văzut nişte oameni venind cu făcliile printre tufişuri.

— Aceia eram noi: eu şi prietenii mei.

— Apoi v-am auzit strigând şi înjurând.

— N-aţi recunoscut vocile?

— Ba da, foarte bine. Mai întâi, a strigat spre voi bătrânul mübarek şi, apoi, de sus, a răcnit hagiul tău.

— Deci, ai ştiut că era mübarekul?

— Fireşte. Cu toţii i-am recunoscut vocea.

— Atunci ar fi trebuit să-i reţineţi, pe el şi pe însoţitorii lui.

— Aşa ceva nu se putea.

— Ba da, şi încă foarte uşor. Sunteţi doar oameni curajoşi.

— Dar nu aveam voie.

— De ce nu?

— Ar fi fost contrar poruncii tale.

— Cum? Ce? În ce fel?

— Ne-ai poruncit să baricadăm strada şi exact asta am şi făcut.

— Mai departe!

— Au fost însă atât de deştepţi, încât să n-o ia pe stradă, ci peste pârloaga care se află între stradă şi fluviu.

— Şi voi nu v-aţi dus acolo?

— Nu. Ce, aveam voie să ne părăsim posturile? Un om curajos stă acolo unde s-a poruncit să stea, până la moarte.

Spuse acestea cu atâta mândrie şi mă privi aşa de sfidător, de parcă se aştepta să primească o laudă cu totul deosebită pentru ceea ce făcuse. Mai mult ca sigur că, în clipa aceea, aveam o figură cam tâmpă, căci Halef îmi trase un ghiont şi îmi şopti:

— Sidi, închide gura. Doar n-ai de gând să-l înghiţi pe flăcăul ăsta cumsecade?

De fapt, fusesem total consternat de logica stranie a unei astfel de pledoarii. Şi, ce, era de mirare? Ce era de făcut cu asemenea oameni? Să-i dojeneşti? Nu. Să-i lauzi? Cu atât mai puţin. Din fericire, îşi făcu apariţia salvatorul de care aveam nevoie, şi anume, primarul. Pe acesta — în calitatea lui de autoritate publică — ar fi trebuit să-l intereseze în cea mai mare măsură cele relatate de temerarul hangiu; dar el nu auzise nimic, ci îl studiase, fără întrerupere, pe hagiu; acum veni şi se aşeză între noi doi şi îmi spuse în şoaptă:

— Effendi, acum ar fi cel mai bine!

— Ce anume?

— Să pui o vorbă pe lângă hagiu, aşa cum mi-ai promis. Sau poate nu vrei să-ţi mai ţii cuvântul?

Oare trebuia Să mă supăr sau să râd? Bravul primar al oraşului se arătă mai interesat de invulnerabilitatea hagiului

la gloanţe decât de afacerea penală care ii fusese încredinţată.

— Dimineaţă, după ce vom trage un somn bun, nu acum, i-am răspuns. Acum trebuie să-ţi faci datoria.

— Dar cum să procedez?

— Iată, acolo se află kodscha baschi şi aici ai, pe braţ, caftanul lui.

— Ar trebui să i-l arăt?

— Fireşte! Ai şi banii. Oamenii aceştia toţi aşteaptă ca el să fie demascat şi tu mai şovăi încă? Nu prea pare că ai de gând să-ţi faci datoria.

— O, ba da, effendi. Ai să vezi îndată cât de sever am să fiu şi cu câtă seriozitate mă voi ocupa de acest caz important.

— Sper şi aştept să văd.

Li se porunci servitoarelor să reaprindă lămpile despre care am mai pomenit şi în curte se făcu suficientă lumină, aşa încât cel puţin figurile să poată fi recunoscute.

Primarul păşi în faţă şi strigă:

— Voi, fii ai *Coranului* şi copii ai credinţei celei adevărate, mă aflu aici ca reprezentant al padişahului, Allah să-i dăruiască bucuria paradisului într-o bună zi. Trebuie să vă aduc la cunoştinţă că acest kodscha baschi a fost demascat. I-am găsit caftanul din care effendi cel străin i-a smuls o bucată. Conform legii, el va trebui să-i plătească lui kodscha baschi caftanul, ceea ce va face cu mare plăcere, căci este bogat, iar banii vor intra în casieria judecătoriei — asta voia să spună, de fapt, în propriul lui buzunar — dar, prin aceasta, el a dovedit, într-un mod strălucit, faptul, că baschi a fost sus pe munte. Am găsit şi banii pe care i-a primit kodscha baschi în schimbul eliberării celor patru ticăloşi. De asemenea, am aflat, că le-a dat şi cei patru cai ai lui. Nu mai există, deci, nici o îndoială în ceea ce priveşte vinovăţia lui şi, acum, te întreb, nobile effendi, cât vrei să plăteşti pentru acest caftan?

— Mare e Allah! strigă, lângă mine, Halef.

Nici eu nu eram mai puţin mirat decât el. Mă aşteptasem — urmare logică a prezentării acestor dovezi — ca baschi, să fie arestat; în loc de asta, însă, primarul îmi cerea să plătesc nenorocitul de caftan rupt. Am răspuns cu voce tare:

— Spre marea mea bucurie, am constatat, o primarule, că dreptatea îţi este la fel de mare ca şi agerimea minţii. De aceea, te întreb: cine a rupt, de fapt, caftanul?

— Dar tu, effendi!

— O, nu!

— Domnule, mă uimeşti! Doar s-a dovedit deja şi ştim cu toţii.

— Te-aş ruga să ai bunătatea să mă asculţi.

— Vorbeşte, deci!

— Este permis să-l reţii pe acela care se ocupă de fărădelegi?

— Da, chiar asta şi este datoria unui adevărat credincios.

— Prin urmare, nu pot fi pedepsit pentru că am vrut să-l reţin pe kodscha baschi!

— Pentru asta nu.

— Dar altceva nu am mai făcut.

— O, ba da! I-ai rupt caftanul.

— Nu. L-am somat să stea liniştit şi l-am ţinut strâns de caftan. S-ar mai fi rupt acest veşmânt, dacă posesorul lui ar fi stat liniştit, pe loc?

— Cu siguranţă că nu.

— Dar, a stat el pe loc?

— Nu, a fugit.

— Deci cine a rupt caftanul?

A durat puţin, până ce a răspuns:

— O, Allah! Este o întrebare tare grea. Aş vrea să mai discutăm asupra ei.

— Dar nu e necesar. Cu spiritul de dreptate pe care îl ai, poţi răspunde foarte uşor la această întrebare.

— Atunci o să mai chibzuiesc.

— Nu mai am timp şi nici chef. Recunosc: caftanul a fost rupt şi...

— O, mă întrerupse, recunoşti? Atunci, nu mai avem ce discuta, îl plăteşti.

— Mai aşteaptă puţin! Te întreb: a fost ruptă bucata din caftan sau caftanul s-a smuls din acea bucată? Eu am stat liniştit şi l-am ţinut strâns; baschi, însă, s-a smuls şi a rupt caftanul.

Primarul oraşului privi o clipă, gânditor, în pământ şi apoi strigă:

— Ascultaţi, locuitori din Ostromdscha, veţi afla acum cât de drepţi sunt judecătorii voştri. Hotărăsc, în numele legii conţinute în Coran, că acest caftan s-a smuls din bucată. Sunteţi şi voi de aceeaşi părere?

Se auzi un „DA” aproape unanim.

— Ei, şi acum effendi, să-mi mai răspunzi la o întrebare. Tu ar fi trebuit să plăteşti caftanul, pentru că noi aşa am crezut că tu l-ai rupt. Nu eşti de părere că trebuie să-l plătească, totuşi, acela care l-a rupt?

— Bineînţeles! am răspuns, bucurându-mă în sinea mea de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, căci bănuiam unde voia să ajungă.

— Dar cine l-a rupt?

— Kodscha baschi.

— Deci, el trebuie să-l plătească?

— El însuşi.

— Şi banii unde vor merge?

— În casieria judecătoriei.

— Şi cât trebuie să plătească?

— Atât cât valora caftanul înainte de a fi rupt.

— Aşa e drept. Chiar tu însuţi îi vei stabili un preţ. Cam la cât îl evaluezi?

— Caftanul era foarte vechi şi zdrenţuit; n-aş da mai mult de cincisprezece piaştri pe el.

— Dar e foarte puţin, effendi!

— Nu merită mai mult.

— Doar cincisprezece piaştri pentru casieria padişahului?

— Padişahul acceptă cu plăcere şi sumele cele mai mici.

— Ai perfectă dreptate. Dar, este de demnitatea unui kodscha baschi să poarte un asemenea caftan zdrenţuit?

— Nu prea.

— Cu siguranţă că nu. Demnitatea slujbei sale îi impune să poarte o haină bună, lungă, care să fie şi nouă. Cât costă, însă, un caftan nou?

— Am văzut în bazarul din Stambul astfel de straie la preţul de trei sute şi chiar cinci sute de piaştri.

— Astea nu sunt, nici pe departe, cele mai scumpe. Un caftan de trei sute de piaştri poate purta un amărât de caporal; un kodscha baschi, însă, trebuie să poarte unul de cel puţin cinci sute de piaştri. Nu eşti de aceeaşi părere?

— Sunt de acord cu tine.

— Ei, cum să-l taxez acum pe kodscha baschi: după rangul său sau după acela al unui caporal?

— După rangul său.

— Prin urmare, îi atrag atenţia, aici, în faţa voastră, că şi-a desconsiderat în totalitate slujba, purtând un asemenea caftan zdrenţăros şi îl pedepsesc, conform demnităţii sale, să plătească preţul pentru un caftan nou, de cinci sute de piaştri. Dacă nu are bani peşin, voi lua această sumă sechestrându-i din proprietăţi şi voi achita la casierie. Asta am hotărât şi am ordonat, pe baza sfântului Coran, care reprezintă normele după care ne conducem. Iar acum, kodscha baschi să fie luat, împreună cu cei doi argaţi ai lui, şi întemniţat. Severitatea legii îl va zdrobi.

Acesta protestă, zbierând din toate puterile. Eu, însă, mă săturasem; nu mai voiam să aud nimic, nici un cuvânt. Le-am făcut semn celor trei tovarăşi ai mei şi ne-am îndepărtat. Cei doi bravi hangii, care îşi riscaseră viaţa cu atâta curaj, stând

în posturile lor, ne urmară.

Afară, la poartă, şedea o femeie care, de îndată ce mă zări, păşi spre mine. Era Nebatja.

— Domnule, spuse, te-am aşteptat; mi-a fost teamă.

— De ce ţi-a fost teamă? Ţi-ai făcut griji din pricina mea, cumva?

— O, nu. Sunt convinsă că nu ţi se poate întâmpla nimic rău; dar m-am temut pentru mine.

— De ce?

— M-am temut de răzbunarea domnilor de la judecătorie. M-ai trădat cumva, le-ai spus că eu ţi-am povestit totul?

— Nu, nici un cuvânt.

— Îţi mulţumesc! Pot, deci, să fiu liniştită?

— Absolut liniştită. O să am eu grijă să pun capăt necazurilor tale. Când se va lumina de ziuă, te voi vizita.

— Domnule, eşti bine venit, căci apariţia ta este ca şi răsăritul soarelui pentru mine. Allah să-ţi dăruiască un somn liniştit şi vise plăcute!

Se îndepărtă. Deodată, însă, îmi veni în minte ceva, la care mă gândisem şi acolo, sus, pe munte. Am strigat-o să vină înapoi şi am întrebat-o:

— Cunoşti planta care se numeşte liadad?

— Da, foarte bine, este plină de spini şi are boabe amare, de mărimea bobului de piper.

— Creşte pe aici?

— Pe aici nu, dar prin Banja, da.

— Păcat! Aveam nevoie de frunzele acestei plante.

— Dar poţi să faci rost de ele.

— De la cine?

— De la spiţer, pentru care a trebuit să adun cătină.

— Pentru ce boli o foloseşte el?

— Drept cataplasmă pentru buboaie. Decoctul ajută la tratarea urechilor bolnave şi a gingiilor stricate, la tratarea vederii tulbure şi a buzelor crăpate.

— Îţi mulţumesc. O să merg să-mi cumpăr.

— Vrei să-ţi aduc eu, effendi?

— Nu, am să merg eu însumi.

Planta avea o acţiune aparte, de care voiam să mă folosesc. însă nu eram sigur că mă pot baza pe această acţiune.

Pe drumul spre casă, cei doi hangii povestiră o mulţime despre faptele eroice pe care le-ar fi comis, dacă cei patru fugari le-ar fi ieşit în cale. N-am acordat nici o atenţie pălăvrăgelii lor. Ajunşi la han, am urcat imediat, împreună cu Halef, în odaia noastră; ne venea, însă, foarte greu să adormim. Ziua care trecuse fusese atât de bogată în evenimente, încât spiritul iritat doar cu greu reuşea să se liniştească.

— Sidi, întrebă Halef, cât o să mai rămânem aici?

— N-am nici un chef să mai zăbovim în orăşelul ăsta, decât atât cât este absolut necesar.

— Nici eu, sidi. M-am scârbit de oamenii ăştia de aici. N-ar fi mai bine să plecăm mâine dimineaţă?

— Mâine? Poate vrei să spui astăzi, căci este deja aproape dimineaţă, lucru la care se pare că nu m-am gândit. Să ne culcăm, apoi o voi vizita pe Nebatja şi, după aceea, plecăm.

— Şi dacă ne silesc să rămânem?

— Doar n-o să mă las reţinut aici!

— Am procedat bine, făcându-l pe kodscha baschi să simtă gustul biciului meu?

— Hm!

— Sau ar fi trebuit să primim cu ceva mai mult calm ofensa pe care ne-a adus-o?

— Nu; în acest sens, îţi dau dreptate. Şi-a meritat din plin pedeapsa.

— La fel şi un altul!

— La cine te referi, Halef?

— La acel kajamujti. Este şi el un ticălos ca şi celălalt. Cât

m-aş bucura, dacă mi-ai da voie să-l fac şi pe el să simtă gustul gârbaciului!

— Dragă Halef, eşti total obsedat de biciul ăsta al tău; dar gândeşte-te că poate fi şi foarte periculos.

— Domnule, dar ce, noi doi am fost creaţi ca să ne temem de aceste pericole?

— Da, e adevărat, până acum ai avut noroc.

— Şi o să am şi de acum înainte.

— Chiar dacă n-o să mai fiu cu tine? Am reuşit întotdeauna să te salvez, atunci când ţi-ai complicat existenţa cu biciul ăsta. Mai târziu, însă, nu va mai fi posibil.

— Sidi, nici nu vreau să mă gândesc la aşa ceva. Dacă va trebui să mă despart de tine, pot veni liniştiţi să mă biciuiască până mor; n-am să scot nici un sunet.

— Şi, totuşi, va trebui, încetul cu încetul, să te obişnuieşti cu gândul acesta. Cândva, tot va trebui să se întâmple. Pe tine te cheamă patria ta iar pe mine a mea şi, din nefericire, sunt atât de departe una de alta, încât va trebui să ne despărţim.

— Pentru totdeauna?

— E foarte posibil.

— Deci nu vrei să mai vii niciodată în Arabia?

— Ce înseamnă voinţa omului? O adiere împotriva deciziei lui Dumnezeu.

— Atunci, am să-l implor pe Allah să te silească să te reîntorci. Acasă ce ai? Nimic, absolut nimic, n-ai deşert, n-ai cămile, nici măcar curmale şi nişte amărâte de colochinte pe care nici şacalii nu-şi doresc să le întâlnească.

— Am mai multe decât tine — am părinţi, am fraţi şi surori.

— O, dar şi eu o am pe Hanneh a mea, perla tuturor femeilor şi a fetelor. Unde este, însă, Hanneh a ta? Ce fată te aşteaptă acasă, acolo unde ai ajuns să fii, de fapt, un străin? La Beni Arab, însă, poţi să alegi şi poţi s-o iei pe cea mai frumoasă... În afară de Hanneh a mea. S-ar putea să fie

frumos în patria ta, dar deşert nu este. Gândeşte-te: n-ai voie nici măcar să-l pedepseşti, cu biciul, pe unul care te jigneşte, căci se duce imediat la cadiu şi vei fi întemniţat sau obligat să plăteşti o amendă de cincizeci de piaştri. La mine acasă pot să-l pedepsesc chiar şi pe cadiu, dacă mi-ar pretinde aşa ceva. Şi ce lucruri trebuie să mănânci! O, Allah!

— Nu ştii nimic despre toate acestea.

— O, ba da, câte ceva mi-ai mai spus tu, iar despre multe altele m-am informat eu la Stambul. Acolo există cartofi, care se mănâncă împreună cu un peştişor, căci numai aceia au voie să mănânce care s-au îmbătat cu rachiu. Şi mai departe, sfeclă roşie şi ciuperci, a căror otravă îţi roade măruntaiele. Apoi stridii, care seamănă în ţara schipetarilor cu melcii şi cui i-o fi plăcând să mănânce melci! Trebuie să mâncaţi şi raci, care se hrănesc cu broaşte râioase moarte şi cu găinaţ de sitari. Ce viaţă înfiorătoare trebuie să fie asta! Şi, pe deasupra, mai călătoriţi şi cu trenul, în nişte colivii în care nici măcar nu poţi sta ca lumea, iar când vă uitaţi unul la altul, trebuie să vă scoateţi pălăria de pe cap şi să vă bârfiţi şeful. Dacă unul locuieşte în casa altuia, trebuie să-i plătească acestuia o chirie foarte mare, iar aceluia care, conform poruncii lui Allah, este harnic, pentru a-şi putea hrăni familia, se pretinde un „impozit”. Dacă e prea frig la voi, trebuie să le puneţi botniţă câinilor, iar dacă este prea cald, se mai adaugă şi-o funie. Ca şi cum aşa ceva ar putea ajuta împotriva arşiţei sau a îngheţului! Dacă, la voi, vreo femeie îşi lasă batista să cadă, toţi bărbaţii trebuie să sară să i-o ridice; dacă, însă, un bărbat vrea să-şi fumeze pipa, trebuie mai întâi să ceară permisiunea femeilor. Femeile voastre poartă veşminte care sunt prea scurte în partea de sus şi prea largi în partea de jos, iar tinerii voştri îşi pun inele în degete, precum femeile, şi îşi despart în aşa fel părul, de parcă ai zice că li s-a crăpat capul în două. Atunci când oamenii voştri vor să vadă ce oră este, se uită la turnurile bisericilor; când, însă, un preot vă pretinde

să trăiţi conform voinţei lui Allah, îl ocărâţi, numindu-l popă. Când unul dintre voi are guturai şi strănută, ceea ce reprezintă un semn de însănătoşire şi uşurare, cu toţii îi strigaţi „să te-ajute Dumnezeu!”; dacă, însă, tuşeşte, pentru că suferă de oftică, tăceţi cu toţii, deşi această boală este mult mai periculoasă decât guturaiul. Copiii voştri se îmbolnăvesc de rău de mare de atâta balansat în leagăn, în timp ce mama le tot cântă „nani, nani”; fecioarele voastre aproape că se sinucid, strângându-se în corsete, dar consideră asta drept o distracţie. Flăcăii voştri îşi atârnă pe nas ochelari cu geamuri, ca la ferestre, iar bărbaţii voştri, în loc să studieze *Coranul*, studiază, din zi şi până-n noapte, jocul de cărţi. Cine vrea să se veselească la voi, îşi duce straiele şi paturile la muntele de pietate şi apoi ţopăie ca un bezmetic în sala de dans. Spune-mi şi mie dacă poate fi frumos într-o astfel de ţară? Spune-mi dacă într-adevăr tânjeşti să mergi acolo? Răspunde-mi cinstit, sidi!

Micul, bravul Halef, n-avea nici cea mai mică idee bună despre viaţa din Occident. Dar ce-aş fi putut să-i răspund? Chiar dacă exagerase şi unele lucruri le înţelesese total greşit, în general, totuşi, nu puteam să nu-i dau dreptate.

— Ei, ce ai de spus? repetă el, văzându-mă că nu răspund imediat.

— Din cele spuse de tine, multe sunt false. Tot ce ai spus este valabil pentru unele ţări din vest, dar aproape deloc pentru patria mea. Educaţia aduce cu sine multe, ceea ce, de fapt, nu-i un lucru de laudă şi...

— Mulţumesc pentru educaţia care n-aduce nimic bun. Educaţia mea constă în aceea că mă supun lui Allah; pe tine, domnul şi prietenul meu, te iubesc, iar unui ticălos îi fac cunoştinţă cu biciul meu. De îndată ce ajung într-o regiune unde începe civilizaţia şi rachiul, fac cale întoarsă.

— Prin urmare, n-ai să mă însoţeşti mai departe?

— Pe tine? Hm! Da, dacă aş putea să fiu cu tine şi Hanneh

a mea cu mine, atunci aş rămâne, dar nu m-ar interesa niciodată celelalte lucruri. Şi cam în cât timp crezi că vom ajunge în acel ţinut?

— Ei, dacă n-o să mai fim reţinuţi de nimic, am putea ajunge la mare cam într-o săptămână de mers călare.

— Şi apoi?

— Apoi vine despărţirea.

— O, sidi, atât de repede?

— Din păcate! Tu pleci cu vaporul spre Stambul şi Egipt, pentru ca, de acolo, să te îndrepţi spre Hanneh a ta, iar eu voi călători spre nord, spre ţara ale cărei obiceiuri îţi plac atât de puţin, pe care, însă, ai iubi-o, dacă ai avea vreodată ocazia s-o cunoşti.

— Nu m-aş fi gândit că mai avem doar atât de puţin până acolo; dar mai am o speranţă.

— Care anume?

— Că n-o să putem înainta chiar atât de rapid pe cât credem. Acei patru ticăloşi care ne-au luat-o înainte, o să ne mai dea încă mult de furcă.

— Asta voiam şi eu să spun, mai cu seamă că s-au mai adăugat şi cei doi fraţi Aladschy.

— Ăia cu caii pagi? Ai mai aflat ceva nou despre ei?

I-am relatat cele povestite de primar şi am menţionat şi faptul că superstiţiosul om îl considera acum ca fiind invulnerabil la gloanţe.

— Sidi, spuse Halef, dar asta poate fi foarte periculos pentru mine!

— O, nu.

— Ba sigur că da! Cum să nu fie, dacă omul ăsta vrea să mă supună la probă, trăgându-mi un glonţ în cap?

— O să renunţe, căci îi este teamă de cuţitul tău.

— Asta cam aşa e. În orice caz, n-o să mai stăm mult pe aici şi o să mă păzesc; dar aş fi, totuşi, încântat dacă am putea să-l păcălim.

— M-am gândit şi eu la asta. Şi ar fi un mare avantaj pentru noi.

— Chiar crezi?

— Da. Duşmanii noştri au lăsat precis vorbă să fim supravegheaţi şi n-am avea decât de câştigat, dacă cel puţin unul sau doi dintre noi ar trece drept invulnerabil la gloanţe.

— Şi am putea pune ceva la cale, sidi?

Bravul Halef era atât de entuziasmat de această idee, încât se ridică în capul oaselor în pat.

— Hm! Poate, replicai.

— Nu spune: poate! Te cunosc eu. Când vorbeşti pe tonul acesta, ai tu deja o idee anume. Nu există nici o scamatorie pe care am putea-o folosi?

— Ba chiar mai multe.

— Spune-mi şi mie!

— Am putea încărca arma cu un cartuş dinainte pregătit, dar asta nu serveşte la nimic, căci ar trezi suspiciuni.

— Zi-i mai departe!

— Încărcăm arma şi prezentăm mai înainte cartuşul, în vreme ce-l înfăşurăm în cămaşa lui, lăsăm cartuşul să alunece în mânecă şi introducem pe ţeavă doar cămaşa acestuia. Dar cartuşul ar putea foarte uşor să ne cadă din mânecă şi atunci ne-am da de gol.

— Nu merge. Nu, nu aşa. Acela care va permite să se tragă în el nu are voie să încarce el însuşi arma. Necredinciosul trebuie să încarce. El şi toţi ceilalţi trebuie să fie convinşi că s-a introdus în flintă un cartuş adevărat. Nu-i bine aşa? Ce zici?

— Poate.

— Mi-ar trebui o armură.

— Da, dar zgomotul loviturii te-ar da de gol. Şi, în plus, dacă armura n-ar fi bine construită?

— O, Allah! Atunci bietul, bunul tău Halef ar fi pierdut, sidi!

— Da, exact, şi nu vreau să se întâmple aşa ceva.

— Şi, totuşi, sunt convins că ai tu un mijloc; văd eu după

figura ta.

— Ştiu, într-adevăr, un mijloc, dar nu sunt sigur că vom găsi aici ce ne trebuie.

— Ce anume?

— Există două metale care — amestecate în cantităţi corespunzătoare — pot forma un cartuş compact, dur, care arată la fel ca un glonţ de plumb şi este aproape la fel de greu. Când se trage, însă, cu el, glonţul zboară şi, la o distanţă de vreo şaizeci de centimetri de gura ţevii, se împrăştie tot în bucăţele mărunte precum atomii.

— Şi ce metale sunt astea?

— Mercur şi bismut. Pe acesta din urmă nu-l cunoşti, este foarte scump şi nu ştiu dacă putem să-l găsim aici.

— Dar de unde se poate obţine?

— Doar de la spiţerie. După ce ne trezim, am să mă duc până acolo.

— Şi eşti absolut sigur că glonţul se va face bucăţele? Căci altfel, va fi rău de hagiul tău.

— Nu-ţi face griji! Am să fac mai întâi o încercare. Am citit chestia asta într-o carte de magie şi apoi am şi probat-o. Mi-a reuşit excelent.

— Dar bucăţelele din metal nu se văd?

— Nu. Metalul se împrăştie în bucăţele atât de mici încât sunt invizibile. Scamatoria va avea un efect mai mare, dacă vei ţine în mână un glonte de plumb adevărat. Când acela va trage, te prefaci că vrei să prinzi glonţul care a pornit din armă şi îl arăţi, desigur, pe celălalt, pe care îl ai în mână.

— Aşa o să facem, sidi!

— Da, dacă voi găsi bismut; altfel, este imposibil.

— Şi chiar crezi că schipetarii vor afla că nu pot fi atins de nici un glonţ?

— Sunt convins că au pe cineva aici de la care vor primi vestea aceasta.

— Atunci ar fi bine să creadă acelaşi lucru şi despre tine.

— Da, ar fi foarte bine.

— Prin urmare, spune-i să tragă o dată şi în tine.

— Depinde dacă şi câtă muniţie vom putea obţine. De altfel, faţă de asemenea oameni periculoşi trebuie să fim cât se poate de vicleni. Am să-i păcălesc pe ticăloşi, mâine, şi în ceea ce mă priveşte.

— Cum aşa, sidi?

— Mâine voi avea părul şi barba blonde...

— Dar cum vrei să faci aşa ceva?

— Există o plantă ale cărei frunze, fierte în leşie, dau părului negru, pentru scurt timp, o culoare deschisă. Astfel de frunze se găsesc la spiţeria de aici.

— Ah, este planta despre care ai vorbit cu Nebatja?

— Exact. Deci, asta îi va induce în eroare pe cei doi tâlhari. Mai departe, voi pleca înaintea voastră, ca să cercetez drumul.

— Dar te vor recunoaşte, totuşi, pentru că li se va spune că îl călăreşti pe Rih, un armăsar arab pur sânge, cu nări roşii.

— N-am să călăresc pe el.

— Şi, atunci, pe cine?

— Calul tău îl voi călări, iar tu vei merge cu Rih.

Abia apucasem să rostesc aceste cuvinte, când, din patul unde şezuse Halef, se auzi o bufnitură. În următoarea clipă, acesta se afla pe marginea patului meu.

— Da' ce faci, micuţule? l-am întrebat.

— Am făcut o tumbă, din patul meu până la tine, răspunse, gâfâind. Chiar vorbeşti serios, sidi? Pot să-l călăresc pe Rih?

— Nu glumesc.

— O, Allah, Allah, Allah! Pe Rih, pe Rih am să-l călăresc? Ce fericire! Călătoresc cu tine de-atâtea luni de zile şi n-am avut voie să-l călăresc decât de două ori! Mai ţii minte unde s-a întâmplat asta?

— Bineînţeles, aşa ceva nu se uită.

— Iar mâine va fi a treia oară! Mi-l încredinţezi cu plăcere?

— Cu foarte mare plăcere. Tu eşti singurul care ştii cum să te porţi cu el.

Dacă ar fi bănuit că aveam de gând ca, la despărţire, să-i dăruiesc acest minunat cal, ar fi făcut mult mai multe tumbe, ar fi ieşit chiar prin peretele subţire, de trestie.

— Da dragul, bunul meu effendi, am fost foarte atent la tot ce făceai tu cu el. Rih are mai multă minte, decât mulţi oameni proşti; înţelege fiecare cuvânt, fiecare sunet, fiecare semn. Este mai recunoscător decât un om, pentru tot ceea ce faci pentru el. Am să mă port cu el ca şi cu prietenul şi fratele meu.

— Sunt convins de asta.

— Da, poţi să te bazezi pe mine. Şi cât timp pot să şed pe şaua ta? O oră întreagă?

— Mai mult, mult mai mult. Poate chiar o zi întreagă, şi s-ar putea chiar mai mult.

— Ce! Cum! Effendi, sidi, prietene şi stăpân al sufletului meu! Inima mea e plină de încântare — o să-mi plesnească. Eu sunt doar un biet, neînsemnat şi prostănac ben arab, iar tu eşti cel mai respectabil dintre cei respectabili; dar, totuşi, trebuie să-mi permiţi să-ţi ating cu gura buzele care mi-au dat o asemenea veste fericită. Dacă nu-ţi dau un sărut, am să plesnesc de extaz!

— Ei, Halef, ba n-ai să plesneşti deloc; n-ai plesnit tu când ai înghiţit cuţite, baionete, pulbere şi chibrituri.

— Nu, de plesnit nu, dar o detunătură mică în interior tot s-a produs, strigă, râzând plin de veselie. Apoi i-am simţit barba, şase fire de păr în dreapta şi şapte în stânga, atingându-mi faţa. Respectul lui era atât de mare, încât nu îndrăznise să mă sărute de-adevăratelea. L-am strâns tare la piept pe bunul şi inimosul flăcău şi i-am aplicat, pe obraz, un „pupoi” nemţesc, viguros, în urma căruia nu se manifestă, ieşindu-şi din fire de bucurie, ci se ridică şi stătu apoi în faţa mea, tăcând chitic, până ce l-am întrebat:

— Ei, Halef, nu mai stăm de vorbă?

— O, sidi, răspunse, ştii ce ai făcut? M-ai sărutat, m-ai sărutat!

Apoi l-am auzit făcând câţiva paşi şi căutând ceva printre lucrurile lui.

— Da' ce faci acolo? l-am întrebat.

— Nimic, absolut nimic. Ai să vezi mâine.

A trecut puţin timp, până l-am auzit că s-a îndreptat din nou spre patul lui, pe care apoi s-a aşezat. Apoi m-a întrebat:

— Deci, o zi întreagă sau chiar mai mult îl voi călări pe Rih? De ce aşa de mult? Tu n-ai să fii cu noi?

— La întrebarea aceasta nu-ţi pot da acum un răspuns, pentru că nici eu însumi încă nu ştiu ce se va întâmpla. Am să-mi dau toată osteneala să-mi schimb, pe cât posibil, înfăţişarea şi apoi...

— O, dar te vor recunoaşte oricum!

— Mă îndoiesc, căci fraţii Aladschy nu m-au văzut niciodată. Doar le-am fost descris.

— Da, atunci s-ar putea să-i păcăleşti. Dar, oare, n-or avea de gând să vină chiar ei aici, în Ostromdscha?

— Nu cred că vor face aşa ceva.

— De ce nu? Crezi că au a se teme că nu vor fi în siguranţă aici?

— Absolut deloc. Din contră, după cum mi-au fost descrişi, ar fi capabili să intimideze întreaga populaţie laşă de aici. Dar nu vor să fie văzuţi de mine pe aici, de aceea ne pândesc în câmp deschis; sunt sigur de asta. Nici măcar n-o să-mi iau armele cu mine; o să le las la voi. Am să călăresc singur şi am să mă prefac că sunt un modest locuitor al acestei ţări. În orice caz... voi reuşi să-i văd.

— Chiar dacă s-au ascuns?

— Chiar şi aşa. Dacă am să găsesc un loc de unde se poate da un atac pe neaşteptate, am să caut urme pe acolo şi am să-i găsesc, cu siguranţă. Ce-o să se întâmple după aceea,

asta încă nu ştiu acum.

— Dar trebuie să ştim şi noi ce-o să se întâmple!

— Fireşte. Voi veţi veni călare, în tihnă, mergând pe drumul care duce de aici la Radowitsch. După două ore de mers, drumul trece peste râu şi, apoi, după încă vreo trei ore, ajungeţi acolo. Dacă pe drum nu s-a întâmplat nimic şi dacă n-aţi fost atacaţi, atunci trageţi la primul han pe care-l veţi întâlni pe partea dreaptă a drumului. Odată ajunşi acolo, se pot întâmpla trei lucruri: fie voi fi deja acolo...

— Aşa ar fi bine, sidi.

— Fie am plecat iar...

— Şi atunci ne laşi un mesaj acolo.

— Fie încă n-am ajuns acolo şi, atunci, aşteptaţi până vin.

— Şi dacă nu vii?

— Am să vin precis.

— Eşti doar un om şi te poţi înşela, ţi s-ar putea întâmpla ceva, în urma căruia ai avea nevoie de ajutor.

— Atunci, vii tu înapoi, tu singur, a doua zi, dar nu înainte de amiază şi nu călare pe Rih. Acesta va rămâne la han, împreună cu Osko şi Omar. Nu vreau, sub nici o formă, să-l pun în pericol. Pe drumul de întoarcere, vei găsi semne lăsate de mine. Asta-i tot ceea ce trebuia să discutăm înainte. Altceva, pe ziua de azi, nu mai e de spus. Şi, acum, să punem capăt discuţiei. Trebuie să ne odihnim, pentru că somnul ne va înviora.

— Numai că somnul nu vrea să vină la mine; treaba cu glonţul şi armăsarul nu-mi dau pace. Noapte bună, sidi!

— Noapte bună!

Eram convins că dragul de el se afla într-o stare de agitaţie. Existau trei făpturi pentru care inima lui bătea cu putere, Ştiam că eu mă aflu pe primul loc. Apoi urma Hanneh, „perla tuturor femeilor şi a fetelor” şi, după aceea, Rih, armăsarul. Faptul că avea voie să-l călărească era pentru el un eveniment deosebit de important. Eram sigur că nu va

putea dormi.

Şi chiar aşa s-a şi întâmplat. Şi eu însumi eram destul de tulburat şi nu-mi puteam găsi liniştea. Dacă buna Nebatja nu s-ar fi dus pe munte, să-şi culeagă craiul, n-ar mai fi auzit discuţia tâlharilor şi nu m-ar mai fi putut preveni. în cazul acesta, mâine ne-ar fi aşteptat o moarte sigură. Voinţa omului n-are nici o importanţă în faţa deciziei lui Dumnezeu! Chiar dacă aş fi fost cel mai curajos, cel mai tare, cel mai deştept şi, cel mai prevăzător om, fără Nebatja aş fi fost pierdut.

Asemenea gânduri fac să se deschidă porţile prin care poţi privi în trecut. Ferice de omul care recunoaşte că, deşi într-adevăr a decis să-şi influenţeze, cu de la sine putere, soarta, o mână mult mai puternică îl ţine şi îl călăuzeşte, chiar şi atunci când crede că a dat deoparte această mână. Am stat aşa; chibzuind în fel şi chip, pe jumătate adormit, până ce, în cele din urmă am reuşit să aţipesc.

2. Cei doi Aladschy

Când m-am trezit din somn, am deschis oblonul şi lumina limpede a soarelui a inundat odaia. Uitându-mă la ceas, mi-am dat seama că dormisem trei ore şi jumătate. Halef se sculase deja. L-am găsit jos, în grajd; ţesăla calul şi era atât de preocupat de această activitate, încât nici nu mă observă. Când mă zări, în cele din urmă, întrebă:

— Te-ai sculat şi tu? Ceilalţi din casă mai dorm încă. Dar e bine că te-ai trezit deja, căci ai destule probleme de rezolvat.

— Aşa? Şi ce anume? am făcut pe miratul, deşi ştiam foarte bine la ce se referea.

— Trebuie să te duci la spiţerie.

— Mai e timp pentru asta.

— Ba nu, sidi. Durează destul de mult până pregăteşti un astfel de glonţ.

— Da' de unde ştii tu asta?

— Atâta mă duce şi pe mine mintea, sidi.

— Ei, s-ar putea să ai şi tu dreptate, mai ales că trebuie să iau şi frunzele acelea şi să le fierb; dar nu ştiu unde se află spiţeria şi în tot oraşul nu s-a trezit încă nimeni, ca să-mi arate casa respectivă.

— Cum, un asemenea specialist în citirea urmelor nu e în stare să găsească o spiţerie?

— Am să încerc.

Zicând acestea, am deschis poarta şi am ieşit în piaţetă. Mi-am zis în sinea mea că o spiţerie nu se poate afla într-un colţ de ulicioară, ci trebuie să fie într-un loc unde se poate ajunge uşor, probabil în centrul oraşului, şi m-am îndreptat în acea direcţie.

Privind casele, una după alta, am observat o dărăpănătură veche, ruinată, ce părea totuşi să fie o casă. Atârnată de două

cuie, care abia mai rezistau greutăţii, se afla o bucată lungă de scândură pe care, din fericire, se putea citi clar inscripţia:

Hdsch Omrak, Doktor hakemi we bazar bahari.

Acestea erau cuvintele scrise cu alb pe fond verde. Ele însemnau: „Omrak hagiu din Mecca, doctor în medicină, şi magazin de produse medicale”. Acest hagiu era, prin urmare, un doctor care, fie că deţinea într-adevăr titlul de doctor, fie pur şi simplu şi-l arogase.

Uşa era încuiată, dar, dacă i-aş fi tras o lovitură mai zdravănă cu mâna, aş fi putut să intru foarte uşor. Vreun clopoţel la care să sun nu era de văzut, dar, la ambele capete ale unei frânghii, atârnau, la înălţimea unui bărbat destul de înalt, două capace de lemn. Gândindu-mă că acestea reprezentau „clopoţelul” la care trebuia să sun, le-am apucat şi le-am lovit unul de altul. S-a auzit un asemenea zgomot, care, cu precizie, era destinat să scoale pe cineva din somn.

Am fost nevoit să le lovesc de mai multe ori, până când am fost auzit. Deasupra mea se deschise un oblon, bucată cu bucată, căci scândurelele din care era construit nu mai erau prinse una de alta; apoi îşi făcură apariţia următoarele: o chelie de culoarea fildeşului, o frunte plină de zbârcituri transversale, doi ochi mici, clipind somnoroşi, un nas care semăna cu ciocul unui ibric de cafea, mare, din lut, de culoare brună, aşa cum există prin satele noastre, o gură mare, cu buze extrem de subţiri, aproape inexistente, o bărbie încovoiată, care nu era mai lată decât nasul şi, în cele din urmă, dintre buze ţâşniră spre exterior cuvintele:

— Cine-i acolo?

— Un pacient, am răspuns.

— Ce boală?

— Mi s-a găurit stomacul, m-am confesat.

— Imediat, imediat! strigă domnul „doctor”, cu o voce din care am dedus că, până acum, nu mai întâlnise un asemenea caz important.

Capul se retrase în cea mai mare grabă; mie, însă, care fusesem atât de îndrăzneţ să mă mai uit încă în sus, îmi căzură direct în faţă părţile componente ale oblonului. Am avut destulă prezenţă de spirit, şi totuşi am sărit într-o parte abia după ce bucăţile de scândură se aflau deja căzute la pământ.

Cam după un minut, am auzit în spatele uşii un zgomot atât de puternic, de parcă se apropia un cutremur. Câteva pisici au mieunat strident, un câine a urlat, nişte vase au fost dărâmate şi s-a mai auzit strigând, într-un mod inexprimabil, parcă supranatural, o voce de femeie: apoi s-a auzit cineva fugind spre uşă, cineva care s-a dovedit a fi doctorul, căci aceasta se deschise şi domnul cel învăţat mă pofti binevoitor să intru, făcându-mi o plecăciune cât se poate de adâncă.

Dar ce personaj se afla în faţa mea! Acest „doctor şi magazin de produse medicinale” dacă ar fi fost aşezat într-un câmp de sfeclă din patria mea, ar fi băgat în sperieţi toţi cânepari, sticleţii, scatii şi toate vrăbiile, în aşa hal, încât toate aceste păsări ar fi zburat urgent, direct spre Maroc, şi nu s-ar mai fi reîntors niciodată în viaţa lor.

Văzut acum din apropiere, chipul său arăta şi mai „antic şi primitiv” decât înainte. Era atât de plin de cute şi zbârcituri, încât nu puteai găsi pe faţa lui nici cea mai mică porţiune netedă. Halatul pe care îl purta era ceva ce semăna a cămaşă, care-i ajungea de la umeri şi până la glezne, dar îi acoperea goliciunea doar pe jumătate, căci era plin de găuri şi de rupturi lungi de-un cot. Într-un picior purta un pantof scâlciat, din piele roşie, iar în celălalt, o ciubotă din pâslă neagră. Dar şi pâsla aceasta fusese atât de însetată de aer, încât le permisese celor cinci degete de la picioare să privească nestingherite toate ţinuturile împărăţiei turceşti. Chelia şi-o acoperise cu o veche bonetă de noapte, pentru dame, pe care însă o legase invers, cu partea din spate în faţă, probabil din cauza grabei cu care voia să vină în ajutorul

stomacului meu stricat.

— Te rog să te apropii, domnule! spuse. Pofteşte în sărăcăciosul atelier de sănătate al umilului tău servitor!

Îşi înclină capul până aproape de pământ şi apoi se tot trase înapoi, până ce deodată răsună în spatele lui un strigăt ascuţit de durere:

— O, vai! Dobitocule, m-ai călcat pe bătătură!

Sări, speriat, într-o parte. Atunci am văzut-o pe făptura aceea gingaşă, care susurase aceste dulci cuvinte.

Aceasta părea să fie compusă dintr-un chip, un covor antic şi două picioare goale şi îngrozitor de murdare. Şi, totuşi, aceste picioare erau cu mult mai atrăgătoare decât chipul. Stăpânul „atelierului de sănătate” era un adevărat Apollo pe lângă nevestica lui. Am preferat să tac în faţa frumuseţii chipului ei.

Păşi în faţă şi se înclină la fel de adânc, precum făcuse mai înainte bărbatul ei.

— Fii bine venit, înalte domn ! mă salută ea. Este o desfătare pentru noi să privim aurora chipului tău. Ce doreşti de la noi? Supuşenia noastră se va revărsa ca o cascadă asupra ta.

— Iar tu eşti frumoasa nimfă a acestei cascade! i-am răspuns politicos, înclinându-mă, plin de respect, în faţa ei.

Atunci, clămpăni de câteva ori, lovindu-şi maxilarul inferior de cel superior, dădu din cap spre bărbatul ei, ridică ameninţător mâna dreaptă, îl împunse cu arătătorul în frunte, şi spuse:

— I-auzi, mi-a spus că sunt frumoasă! Se vede că are gust, nu ca tine!

Şi, adresându-mi-se pe un ton cât se poate de graţios, continuă, imprimând vocii sale cel mai drăgăstos timbru:

— Gura ta ştie să rostească cele mai plăcute cuvinte, iar ochiul tău recunoaşte calităţile semenilor tăi. Nici nu puteam să mă aştept la altceva de la tine.

— Cum? Mă cunoşti?

— Foarte bine. Tu eşti cel care a stat de vorbă, acolo jos, la izvorul tămăduitor, cu Nohuda, prietena mea intimă, şi cu Nebatja, cea care ne aduce plante, şi ele ne-au povestit despre tine. Apoi, te-am văzut la judecător, în curte. Lumea toată îţi cunoaşte renumele, iar inima mea te învăluie în parfumul elogiilor. Lacrimi amare ne curg din ochi pentru boala care te-a adus la noi. Dar am studiat peste zece mii de leacuri şi te vom izbăvi de suferinţă. Nimeni n-a plecat, până acum, de la noi, fără să primească ajutor şi să fie salvat. De aceea, trebuie să ai toată încrederea în noi.

Cuvintele ei sunau foarte promiţător. Arăta de parcă nu numai că studiase acele peste zece mii de leacuri, dar le şi înghiţise, iar acum nu mai putea scăpa de efectele lor. Pe mâna acestor doi oameni ar fi trebuit să mă dau eu, în cazul în care eram bolnav! De aceea, am întrebat:

— Iertare, o, soare al însănătoşirii, că îndrăznesc să te deranjez. Şi eu însumi sunt un hekim bascha, un doctor şef în ţara mea, şi îmi cunosc bine trupul. Are nevoie de cu totul alte mijloace decât corpul unui om de prin locurile astea. Am venit doar ca să iau de la tine ceea ce-mi trebuie pentru a mă însănătoşi.

— Ce păcat, mare păcat! strigă ea. Am fi cercetat ruptura din stomacul tău şi am fi măsurat-o exact. Avem o compresă stomacală pe care am fi întins-o pe o pânză de turban. Dacă ţi-ai fi aplicat-o, gaura s-ar fi închis în câteva ore.

— Poate că această compresă a voastră este chiar cea folosită de mine, căci are un efect la fel de rapid. Totuşi, te rog să-mi permiţi să mi-o pregătesc singur.

— Voinţa ta este poruncă pentru noi. Intră, deci, în încăperea alifiilor miraculoase şi caută tot ce-ţi pofteşte inima.

Deschise o uşă laterală şi intră înaintea mea. Am urmat-o, iar în spatele meu veni ţanţoş şi fericitul stăpân al acestei

spiţerii şi al „nimfei cascadei”.

Ceea ce am văzut mă umplu de acea dispoziţie sufletească aparte, care, în mod vulgar, se poate descrie prin expresia „m-au trecut fiorii”.

Mă aflam într-o încăpere care ar fi fost mult mai potrivită drept coteţ de gâşte decât spiţerie. M-am izbit cu capul de sus. Podeaua era sfântul pământ, iar pereţii constau din scânduri care nici măcar nu fuseseră cojite de scoarţă. Rânduri întregi de săculeţi de pânză atârnau, unul lângă altul, agăţaţi de cuie. De punctul din mijloc al acoperişului se bălăngănea un şnur de care era legată o pară uriaşă de clismă. Pe o scândură se aflau mai multe foarfece de forme ciudate, nişte ventuze vechi, ligheanul de ras şi cleşti de dinţi, cu braţe groase de câţiva ţoli. Pe jos, direct pe pământ, se aflau tot felul de vase întregi sau sparte şi, în întreaga încăpere, domnea un miros imposibil de descris.

— Aşa! spuse ea. Aici este bucătăria noastră pentru pacienţi. Şi, acum, spune-ne din ce anume îţi prepari unsoarea pentru stomac.

Spiţerul se înghesui repede în faţa mea şi mă privi cu o figură plină de încordare. Era vizibil că aştepta cu mare bucurie să afle secretul reţetei mele.

— Aveţi cătină în aceste săculeţe? am întrebat.

— Cătina este aici, răspunse mândra, îndreptându-se spre unul dintre pereţi.

— Cătină? replică bărbatul ei. Numele ei ştiinţific este „*Lotos*”.

Acest adevărat doctor şi hekim voia să-mi dovedească faptul că stăpânea perfect denumirile latineşti ale plantelor. Întrucât, însă, acela era învechit, am replicat:

— Ştiinţa adevărată o numeşte *Celtis australis*.

Căscă gura mare, mă privi uimit şi întrebă:

— Există, deci, două ştiinţe diferite?

— O, peste o sută.

— Allah! Eu n-o cunosc decât pe aceasta. Şi cât de multă cătină vrei, domnule?

— O mână plină.

— Foarte bine! Am să ţi-o pun într-un cornet. Domnule, ce mai vrei?

Jos, pe podea, se afla o bucată de hârtie. Aş fi putut paria pe cinci sute de piaştri că aceasta fusese adunată de pe stradă. Ea ridică hârtia, o răsuci, dădu cu limba pe muchie, ca să se poată lipi, şi apoi turnă înăuntru mâna de frunze de cătină. Întrucât era pentru uz extern, n-am mai protestat împotriva acestui mod cam prea familiar de a proceda al spiţeresei.

— Alcaliu[1] ai? am întrebat.

Ea mă privi surprinsă, deşi cuvântul era foarte cunoscut în limba arabă. El, însă, îşi lăţi gura într-un zâmbet care se voia a fi, arogant şi se interesă:

— De care vrei?

— Mi-e indiferent.

— Domnule, am aflat că patria ta este în Vest. Am un alcaliu foarte bun, care este adus de acolo şi, dacă vrei, pot să ţi-l dau.

— Cum îi spune?

— *Javel fuju*.

— Arată-mi-l!

Aduse, bineînţeles, aşa cum bănuiam, o sticluţă, pe care se putea citi: *Eau de Javelle, fabrique de Charles Gautier, Paris*[2].

— Dar cum se face de ai acest alcaliu? l-am întrebat.

— Am cumpărat mai multe sticluţe de la un comis-voiajor care a trecut pe aici. Venea din capitala Ţării francilor, care se numeşte Praga.

— Te înşeli. Praga este capitala Boemiei, în vreme ce capitala Ţării francilor se numeşte Paris.

---

[1] Compus chimic caustic cu gust leşietic.

[2] Apă de Javelle, fabricată de Charles Gautier, Paris (n. trad.)

— Effendi, dar cum de le ştii pe toate?

Atunci, se năpusti asupra lui nevastă-sa:

— Tacă-ţi gura! Eu ştiam asta de mult. Eşti un mare prostănac, nu doctor şi spiţer! Domnule, ce mai doreşti?

— Ai mercur?

— Da. Îl folosim pentru a umple barometrele şi termometrele pe care le confecţionăm.

— Cum? Voi înşivă le confecţionaţi?

— Da. N-ai încredere în noi?

— O, ba da! Cine a studiat atâtea leacuri, acela ştie totul!

— Nu-i aşa? Da, tu eşti un om cu judecată şi foarte cult. Tocmai am primit o provizie din Salonic. Atunci când nu avem mercur, turnăm în tuburi lapte de capră, care e la fel de alb şi indică vremea mai exact decât mercurul.

— Vorbeşti serios?

— Bineînţeles. N-ai ştiut asta până acum?

— Nu, stimată doamnă.

— Ei, acum ai dovada că noi, cei de aici, suntem mai deştepţi decât voi, cei din ţările vestice. Caprele ştiu cu precizie ce fel de vreme va fi. Dacă urmează să plouă, aleargă de-a dreptul în grajd. Prin urmare, laptele este foarte bun de pus în tuburi.

— Eşti o femeie deşteaptă. De fapt, asta am constatat-o chiar de la bun început.

— Şi cât mercur vrei, domnule?

— Cam 500 de grame. Ai atât de mult?

— Am chiar mai mult.

— Atunci, aşteaptă puţin. Mai întâi trebuie să ştiu dacă aveţi şi o altă substanţă: de care am nevoie.

— La care anume te referi?

— Bismut. Este un metal cam rar. Ai aşa ceva?

— Avem bismut, căci ne trebuie pentru ca să preparăm din el un suliman alb, pentru înfrumuseţare.

— Foarte bine. Atunci, dă-mi 250 de grame de bismut şi

500 de grame de mercur.

— Să le pun tot aici, în cornet?

— O, nu! Mercurul s-ar strecura imediat afară şi ar dispărea.

— Chiar aşa! Mercurul e ca dragostea bărbaţilor, care dispare şi ea îndată, atunci când... atunci când...

— Atunci când este turnată într-un astfel de cornet?

— Da, dar cornetul este inima. Nu e în stare să vă reţină dragostea. O, dragostea, dragostea! Câte biete femei a nefericit ea!

Îi aruncă o privire furioasă bărbatului ei, îi smulse boneta din cap şi o trânti de creştetul propriu, strigând mânioasă:

— Omule, cum poţi să te împopoţonezi cu o podoabă femeiască? Vrei să pângăreşti sufletul nevestei tale?

Acesta îşi acoperi repede chelia cu ambele mâini şi strigă:

— Femeie, păcătuieşti faţă de sfânta demnitate a bărbatului! Nu ştii că ne este interzis să dezvelim capul ce aparţine corpului nostru?

Dar isteaţa femeie ştiu să se descurce. Răspunse:

— Poftim, pune-ţi pe cap cutia de făină!

Şi, în acelaşi moment, înhăţă o cutie rotundă de carton, în care se mai afla încă un rest de făină, şi i-o îndesă pe cap, fără să dea vreo importanţă acestui rest de făină, întreaga figură se pudră într-o clipă; bărbatul nu îndrăzni, însă, să rostească nici un cuvânt şi rămase liniştit cu acest chipiu de cotilion[1] aşezat pe reşedinţa erudiţiei sale. Ca musulman, care respectă cu stricteţe obiceiurile credinţei sale, printre care şi acela de a nu sta cu capul descoperit, era acum foarte fericit că şi-l acoperise din nou. Se părea că îi este total indiferent ce impresie făcuse asupra mea această nouă învelitoare. Se aşeză în genunchi, la pământ, şi începu să scormonească printre vasele cele vechi.

---

[1] Dans de bal cu ritm de marş, sau de cadril cu figuri şi scene mimice (n.trad.)

— Ce cauţi? îl întrebă frumoasa sa jumătate.

— O sticlă în care să-i punem lui effendi mercurul; poftim, uite una aici.

Se ridică şi îi înmână nevestei sale sticla. Aceasta era atât de mare, încât putea să încapă în ea întreaga lor provizie de mercur, ba chiar mai mult poate. Femeia o ridică în dreptul luminii, privi în interiorul ei şi spuse:

— Dar mai este nişte firnis[1] vechi înăuntru!

— Şi ce rău poate să facă asta?

— Poate să facă mult rău. Ia apă şi spală imediat sticla!

Plecă îndată cu sticla, foarte supus.

După un răstimp, vreme în care mă întreţinusem cu învăţata lui nevastă, se reîntoarse, roşu foc la faţă, de efortul depus, şi spuse, pe un ton de disperare:

— N-am reuşit s-o curăţ; încearcă tu.

— Eşti un neghiob! spuse ea. Voi, bărbaţii, nu sunteţi buni de nimic.

Plecă, luând sticla cu ea. I-am lăsat în pace să facă ce vor, fără să rostesc nici un cuvânt. El îmi relată, confidenţial, câteva exemple referitoare la fericirea căsniciei lor, până când se reîntoarse nevastă-sa şi mai roşie decât fusese el mai înainte.

— Effendi, se plânse ea. Sticla asta e vrăjită. Firnisul nu vrea să iasă din ea.

— Am ştiut acest lucru.

— Cum?... într-adevăr?

— Da. Nu poate fi îndepărtat cu apă, ci doar cu ulei de terebentină. Firnisul nu se dizolvă în apă.

— Dar ai fi putut să ne spui!

— O, nu; ar fi însemnat să vă jignesc.

— Cum aşa?

[1] Soluţie făcută din ulei vegetal sau răşini şi oxizi metalici, folosită la prepararea vopselurilor şi a chiturilor sau drept grund pentru lemnărie (n.trad.)

— Un spiţer trebuie să cunoască lucrurile acestea; în general, aşa ceva ştie şi unul care n-a studiat chimia. Dacă v-aş fi atras atenţia, ar fi fost o lipsă de politeţe din partea mea, căci puteaţi să vă închipuiţi că nu v-am crezut că aţi studiat două mii de leacuri.

— Ei, aici ai dreptate. Eşti un bărbat deosebit de politicos şi plin de consideraţie. Pentru asta, ai să primeşti acum firnisul gratuit. O să torn, mercurul peste el. Unde e balanţa, omule?

— E în curte. Am cântărit ieri iepurele pe care vrem să-l mâncăm astăzi.

— Du-te şi adu-o înăuntru!

Oh, vai! O balanţă de spiţerie pe care să cântăreşti un iepure de casă înjunghiat! Când o aduse, mi-am dat seama că îşi confecţionase singur pârghia balanţei, cioplind-o din lemn. Limba era o bucată de sârmă care se mişca între cei doi dinţi ai unei furculiţe. Talerele erau formate dintr-o cutie de lemn şi, capacul acesteia. Şi, totuşi, instrumentul acesta bizar fusese echilibrat destul de bine.

Mi se cântăriră cele cerute şi am fost foarte mulţumit şi de preţul pe care mi l-a cerut doamna spiţer, mai cu seamă că bismutul era cristalizat în romboedri perfecţi.

După ce am cumpărat şi plumb, am părăsit acel ciudat magazin şi am primit cele mai bune urări de sănătate.

De acolo, am plecat spre buna Nebatja, care se trezise deja şi mă primi cu mare bucurie.

Îmi arătă din nou craiul pe care îl culesese; pe care am putut să-l privesc acum mai bine, la lumina zilei. Vru să mi-l dăruiască, dar n-am acceptat. Fireşte că i-am mulţumit pentru că mă avertizase în legătură cu fugarii.

Între timp, Halef mă aşteptase cu nerăbdare. Stătea în dreptul porţii şi îmi strigă, încă de departe:

— În sfârşit, în sfârşit, sidi! Noi ne grăbim atât de tare şi tu stai atâta timp plecat! Ei, cum stăm cu şmecheria?

— Foarte bine. Hangiul s-a trezit?

— S-au trezit cu toţii.

— Atunci mă duc la vatră. Trebuie să fierb şi să topesc.

— Am să stau şi eu lângă tine şi ai să-mi explici totul, ca să pot să te imit şi eu după aceea.

— Nu, dragul meu, nu merge cu imitatul. Pentru a pregăti aşa ceva e nevoie de nişte cunoştinţe pe care tu nu le posezi şi chiar şi acela care le are poate, dintr-o mică neatenţie, să facă o greşeală care l-ar putea costa viaţa, pe el sau pe un altul. De aceea, n-am să trădez absolut nimănui numele celor patru ingrediente pe care le am aici şi nici modul cum se prepară amestecul. Spune-i lui Osko să-mi aducă forma de turnat gloanţe pe care o are; are calibrul armelor de pe aici.

Pregătirile nu ne-au luat mai mult de jumătate de oră. Frunzele de cătină au fost fierte în Eau de Javelle diluată şi leşia a fost strecurată printr-un şervet vechi de pânză. Din metale, am obţinut opt gloanţe care semănau leit cu cele de plumb. Pe lângă acestea, am turnat mai multe gloanţe de plumb, pe care le-am zgâriat uşor cu vârful unui cuţit. Apoi am luat arma lui Osko şi m-am dus în spatele casei, nepermiţând nimănui să mă însoţească. Am încărcat arma cu unul din gloanţele de mercur, am ţinut-o cu gura ţevii doar la o distanţă de aproximativ douăzeci de centimetri de o scândură şi am tras. Se auzi o detunătură cu nimic deosebită faţă de cea produsă de un glonţ de plumb, dar scândura rămase neatinsă. Pe pământ nu se vedea nici cea mai mică urmă din glonţul pulverizat.

Trebuia să fac neapărat această probă, căci acum eram sigur că nu se va întâmpla nici o nenorocire. De vreo trădare nu mă temeam, pentru că doar Halef, Osko şi Omar ştiau secretul, iar aceştia trei îmi dovediseră, până acum, din plin că pot avea încredere în ei.

Rezolvasem totul exact la timp, căci, atunci când m-am reîntors din spatele casei, tocmai venea muftiul-şef, împreună cu asistenţii săi. Erau însoţiţi şi de alţii. Când mă zări; muftiul-

şef veni direct spre mine, mă trase deoparte şi întrebă:

— Effendi, bănuieşti de ce-am venit?

— Vrei să-mi raportezi cum stau lucrurile cu kodscha baschi.

— Nu, o, nu! Aş vrea să te întreb dacă i-ai cerut permisiunea micuţului hagiu să fie de acord ca cineva să-i tragă un glonţ în cap.

— Chiar atât de tare te apasă pe suflet problema asta?

— Da, căci este ceva nemaipomenit, peste măsură de surprinzător. Astăzi şi-a mâncat deja filele din *Coran*?

— Întreabă-l tu însuţi!

— Prefer să nu-l întreb, s-ar putea supăra. Ştii tu, cuţitul lui! Şi cu biciul, e aşa de iute de mână şi atât de generos!

— Da, e un flăcău viteaz, pe cinste!

— Deci, spune-mi: l-ai întrebat?

— Da, chiar înainte de a ne culca.

— Şi ce răspuns ţi-a dat?

— Hm! Nu prea părea să aibă chef, dar...

— Ar fi nemaipomenit, grozav, domnule! Şi când putem să-ncepem?

— Ei, răbdare, răbdare! Nu merge chiar aşa repede cum ai vrea tu. Ocrotitorul meu are ciudăţeniile lui. De fapt, ieri nu ţi-am spus chiar totul. Noi toţi — şi anume, cei trei însoţitori ai mei şi cu mine — avem aceeaşi însuşire. Nu ne temem de gloanţe.

— Ce??... Şi tu?

— Aşa cum îţi spun.

— Înseamnă că şi tu te hrăneşti cu foi din Coran?

— Nu pune prea multe întrebări. Astfel de secrete nu se trădează, fireşte, chiar aşa uşor.

— Deci putem să tragem în voi după cum avem chef?

— Da, dacă v-aţi dezgustat de viaţă.

— Cum adică? N-am simţit încă nici un astfel de dezgust.

— Atunci, ai grijă şi nu trage cumva în vreunul dintre noi,

fără a-i cere mai întâi permisiunea.

— De ce nu, effendi?

— Dacă ne dăm noi aprobarea, nu se poate întâmpla nimic. Dar cel care va acţiona pe ascuns va avea de suferit, căci glonţul se va întoarce împotriva lui şi se va înfige exact în acea parte a corpului în care a vrut să tragă în noi.

— Deci, dacă trag un glonţ în capul lui hagiu sau în al tău, acesta va zbura înapoi şi se va înfige în capul meu?

— Chiar aşa. Vrei să încerci?

— Nu, effendi, mulţumesc! Dar de ce aţi rânduit lucrurile aşa şi nu altfel?

— Eşti destul de perspicace să-ţi dai seama şi singur: ca să ne asigurăm împotriva eventualilor duşmani. Pentru a-i pedepsi pe aceştia, nu este suficient ca gloanţele să nu ne facă nouă rău, ci trebuie ca ei înşişi să fie loviţi aşa cum voiau să ne lovească pe noi. Aceasta-i vechea lege a dreptei şi riguroasei răzbunări.

— Da, ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte. În acest caz, nu vreau să fiu duşmanul vostru. Şi, când plecaţi de aici?

— Te bucuri mult că vom pleca?

— Nu; după mine, aş prefera să rămâneţi aici pentru totdeauna. Dar ne-ai adus o mare transformare aici.

— Totuşi, spre bine!

— Da, şi pentru asta îţi suntem recunoscători, deşi ar fi de preferat să lăsăm lucrurile aşa cum le-a făcut Allah.

— Şi crezi că a fost voia lui Allah ca mübarekul să vă înşele iar kodscha baschi să elibereze prizonierii?

— Asta precis nu.

— Cum îi merge lui kodscha baschi?

— Stă bine legat.

— Sper că n-ai să întreprinzi ceva care să-l scape de pedeapsa meritată.

— Dar ce crezi despre mine? Sunt un slujitor credincios al padişahului şi nu-mi fac decât datoria. Pentru asta ai putea

să-mi faci şi mie pe plac şi să pui o vorbă bună pe lângă hagiu.

— Ei bine, am să-i reamintesc.

— Şi îmi dai voie să mai chem şi alţi oameni?

— N-am nimic împotrivă.

— Mă reîntorc îndată. Trebuie să-i spun şi bravului Toma, care ar vrea şi el foarte mult să vadă.

— Cine-i acest Toma?

— Este unul care se ocupă de comisioane şi face ştafeta între Ostromdscha şi Radowitsch.

— E un om cumsecade?

— Foarte cumsecade. Ieri, după ce ai plecat, te-a lăudat foarte mult. I-am povestit despre hagiul tău că se hrăneşte cu foi din *Coran* şi, astfel, este invulnerabil la gloanţe. Voia şi el tare mult să vadă aşa ceva; vă este prieten. Pot să-l aduc şi pe el?

— Adu-l!

Se îndepărtă rapid.

Oamenii aceştia erau atât de transparenţi! Mi se trezi bănuiala că acest brav curier Toma fusese probabil însărcinat de cei doi Aladschy să ne studieze şi apoi să le dea de ştire. În scurt timp, observarăm rezultatul strădaniilor muftiului-şef. Veniră o mulţime de oameni de ale căror priviri admirative scăparăm intrând în casă; dar primarul oraşului veni să ne caute acolo.

Era însoţit de un bărbat cu picioarele strâmbe pe care mi-l prezentă cu următoarele cuvinte:

— Priveşte, effendi, acesta este curierul despre care ţi-am vorbit.

M-am uitat drept în ochii acestuia şi l-am întrebat:

— Deci, tu faci drumul pe jos între Ostromdscha şi Radowitsch şi viceversa?

— Da, domnule, răspunse el; dar nu merg pe jos, ci călare.

— Şi când faci următorul drum?

— Poimâine.

— Nu mai curând?

Negă şi, atunci, i-am spus:

— Asta-i foarte bine pentru tine.

— De ce?

— Deoarece ar fi foarte periculos pentru tine, dacă ai pleca astăzi.

— Dar din ce motive, effendi?

— Asta n-are importanţă acum; dar, dacă voiai cumva să pleci astăzi, am dorit doar să te avertizez.

— Dar nu pleci şi tu însuţi tot astăzi?

Până acum mă privise deschis, cu sinceritate, dar, punându-mi această întrebare, privirea lui deveni deodată tăioasă şi cercetătoare.

— Fără nici o îndoială, i-am răspuns, candid.

— Când, effendi?

— Exact la mijlocul zilei.

— Asta nu-i o oră bună. Ar trebui să porneşti la ceasul rugăciunii de după-amiază, două ore după apusul soarelui.

— Aşa ceva se face în deşert, nu aici. Nu-i o plăcere să călătoreşti noaptea prin păduri necunoscute, mai ales dacă sunt şi fraţii Aladschy prin apropiere.

— Aceia? întrebă el, cu o mirare destul de bine simulată.

— Îi cunoşti? am replicat.

Răspunse printr-un „nu” scurt.

— Dar ai auzit de ei? m-am interesat mai departe.

— Doar aşa, puţin. Muftiul-şef, care se află aici, mi-a spus că vor să te atace prin surprindere.

— Am aflat.

— De la cine?

— De la bunul tău prieten. Dacă sunt deştepţi, mai bine n-ar încerca, pentru că nu prea ştiu de glumă.

— Da, am auzit asta, domnule, zâmbi el, viclean. Pe tine şi pe ai tăi nu vă poate atinge nici un glonţ.

— O, dar asta nu-i totul!

— Da, glonţul zboară înapoi şi-l loveşte pe cel care a tras.

Zicând acestea, îmi făcu un semn, şmechereşte, cu ochiul, de parcă ar fi vrut să spună: „Ia ascultă, eşti tu deştept, dar nici eu nu-s mai prost ca tine; hai să nu ne mai batem capul”. Era mult mai isteţ decât primarul. Acesta din urmă probabil că-i observase şi el zâmbetul, şi-l interpretase corect, căci îl întrebă:

— Cum, tu nu crezi, Toma?

— O, dacă însuşi effendi spune asta, trebuie totuşi să-l credem!

— Asta te şi sfătuiesc. Să te îndoieşti de cuvintele lui ar fi fost o ofensă; tu, însă, eşti un om politicos.

— Da, Allah ştie asta, De aceea cred că şi effendi va fi la fel de politicos şi ne va dovedi că este invulnerabil la gloanţe.

Halef ne studiase cu atenţie, şi pe el şi pe mine. Îi stătea în obicei ca, atunci când întâlneam un om, să citească de pe figura mea ce gândeam despre el. În orice caz, îşi dădu seama acum că nu nutream nici un fel de prietenie faţă de acest mesager, căci îşi duse mâna la bici şi spuse:

— Hei, omule, nu cumva vrei să-i dai lecţii de politeţe renumitului nostru emir? Dacă asta ai de gând să faci, sunt gata să-ţi scriu pe spinare, cu biciul acesta, paragrafe întregi din codul bunelor maniere.

Se ridică în picioare şi făcu câţiva paşi spre el. Acesta se retrase iute spre uşă şi strigă:

— Stai pe loc, stai pe loc, o, hagiule! Nici nu mi-a trecut prin cap să vă poruncesc eu vouă ceva. Lasă-ţi biciul la cingătoare! N-am cerut să mă puneţi pe picior de egalitate cu voi.

— Atunci comportă-te în aşa fel încât să fim mulţumiţi de tine. Suntem copiii unicului profet şi fiii padişahului şi nu permitem să fim jigniţi, mai ales de unul care poartă numele Toma; căci aşa nu se poate numi decât un necredincios

căruia i se permite să mănânce doar cojile de la pepenii musulmanilor. Şi, de altfel, o să vă dovedim că nu v-am spus nici un neadevăr şi că putem să săvârşim asemenea minuni, de-o să rămâneţi cu gura strâmbă. Effendi, ce zici, o facem?

— Da, Halef, dacă eşti de acord.

— Sunt de acord. Să mergem afară, în curte!

Când am ieşit afară, curtea era plină de oameni care aşteptau cu nerăbdare minunile pe care muftiul-şef le promisese că le vor vedea. Cei pe lângă care trecurăm, ne priveau cu nişte ochi cât cepele, iar cei care se aflau mai în spate îşi întindeau gâturile să ne poată urmări mişcările.

Micul hagiu puse mâna pe bici şi plesni din el, în dreapta şi în stânga, pentru a ne crea un culoar de trecere, ceea ce produse o oarecare îmbulzeală.

— Sidi, îmi dai gloanţele? mă întrebă, apoi, în şoaptă.

— Nu, căci vreau să fiu absolut sigur că nu se va produce nici un fel de accident. Mai întâi, o să luăm un glonţ adevărat, din plumb. Tu vorbeşte cu oamenii. Ai mai mult talent oratoric decât mine.

Lauda aceasta îl făcu să se simtă deosebit de măgulit. Statura parcă se lungi şi apoi se auzi răsunând vocea sa puternică:

— Voi, locuitorii din Ostromdscha, veţi avea acum norocul, nemeritat, de a vedea patru bărbaţi viteji prin ale căror trupuri nu pot pătrunde gloanţele duşmanilor. Deschideţi bine ochii şi încordaţi-vă bine minţile, pentru ca să nu vă scape nimic din această minune şi să le puteţi povesti copiilor, nepoţilor şi stră-strănepoţilor voştri, dacă o să mai trăiţi până atunci. Păstraţi ordinea şi nu faceţi gălăgie, pentru ca să nu ne tulbure nimic şi trimiteţi-mi-l acum pe acela pe care îl consideraţi cel mai bun trăgător, împreună cu flinta lui.

Se iscă un murmur în rândul celor prezenţi. Fu căutat un astfel de om şi, în cele din urmă, păşi unul în faţă, cu arma în mână. N-am mai văzut nici un altul care să fi fost înarmat.

— Este încărcată arma ta? l-am întrebat, cu voce tare.

— Da, răspunse.

— Ai mai multe gloanţe la tine?

— Nu, domnule.

— Nu face nimic, am să-ţi dau din ale mele. Dar mai întâi trebuie să ne dovedeşti că eşti un trăgător iscusit. Vezi scândura aceea nouă care a fost bătută în cuie acolo, la şopron? Are un nod în ea. Încearcă mai întâi să-l nimereşti pe acela.

Omul se dădu înapoi, ţinti şi trase. Mai mulţi dintre cei prezenţi se duseră să vadă lovitura şi constatară că aceasta se afla puţin alături de ţintă.

— Asta nu prea ţi-a reuşit, spusei. Mai încearcă o dată.

I-am dat unul din gloanţele de plumb pe care le pregătisem. Osko livra muniţia. Cea de-a doua lovitură a fost mai bună: omul ţintise acum cu mai multă precizie. I-am dat apoi, trei gloanţe din celelalte, am luat în mâna dreaptă, pe ascuns, un glonţ de plumb şi am spus:

— Ei, acum încearcă să nimereşti gaura pe care ai făcut-o în scândură. Mai înainte, însă, arată gloanţele acestor oameni, ca să se convingă că ţi-ai încărcat într-adevăr arma.

Gloanţele trecură din mână în mână, ceea ce luă ceva timp, căci fiecare voia să le vadă şi să le simtă. După ce le primi înapoi, îşi încărcă flinta.

— Apropie-te! i-am poruncit, împingându-l spre ţintă. Acum poţi să tragi.

Zicând acestea, m-am aşezat în faţa scândurii. Omul lăsă arma în jos.

— Domnule, spuse, dar cum pot să nimeresc aşa scândura?

— Da' de ce nu poţi?

— Îmi stai în cale!

— Nu face nimic.

— Dar pieptul tău se află exact în faţa ţintei.

— Atunci, trage în el.

— O, domnule, dar am să te omor!

— Nu. Vreau să vă arăt că glonţul nu trece prin mine.

Îşi duse mâna la cap şi se scărpină, stingherit, după ureche.

— Ei, vezi, tocmai asta e! spuse. Treaba asta este foarte periculoasă pentru mine.

— Cum aşa?

— Glonţul o să ricoşeze din tine şi va trece prin pieptul meu.

— Fii fără grijă. Am să-l prind cu mâna şi am să-l ţin strâns.

Un murmur de uimire se auzi din rândul mulţimii.

— Chiar este adevărat ceea ce spui, effendi? Am o familie de hrănit. Dacă mor, doar Allah mai poate avea grijă de ei.

— N-o să mori. Jur pe barba Profetului.

— Dacă spui tu aşa, atunci să încercăm, domnule.

— Haide, trage!

Îl urmărisem cu foarte mare atenţie pe Toma, mesagerul. Se apropie acum cât putu de mine şi nu mă mai slăbi din ochi. Trăgătorul ţinti spre mine. Se afla doar la o distanţă de zece sau unsprezece paşi. Dar lăsă, din nou, arma jos şi spuse:

— N-am mai ţintit până acum în nici un om. Domnule, ai să mă ierţi, totuşi dacă te nimeresc?

— N-o să am ce să-ţi iert, căci n-ai să mă atingi.

— Şi dacă totuşi?

— N-ai ce să-ţi reproşezi, pentru că eu ţi-am poruncit să faci asta.

Am ridicat mâna dreaptă, dar am lăsat, pe ascuns, glonţul de plumb să alunece în mânecă, le-am arătat mâna goală şi am spus:

— Cu mâna aceasta, voi prinde glonţul. Prin urmare, voi număra. La „trei”, poţi să apeşi pe trăgaci.

Am lăsat mâna jos, prinzând, în acelaşi timp, în palmă, glonţul care alunecă din mânecă. Toţi ochii erau îndreptaţi

spre mine.

— Unu... doi... trei!

Se auzi împuşcătura. Am întins mâna în faţă spre gura ţevii; ca şi cum aş fi vrut să prind glonţul tras şi apoi am ridicat glonţul, ţinându-l între degetul mare şi cel mijlociu.

— Poftim, iată-l. Sau, mai bine, ia-l tu, Toma! Priveşte-l, să vezi dacă este acelaşi cu care a fost încărcată arma.

Fireşte că acesta semăna perfect cu celălalt. Mesagerul stătea cu gura larg deschisă şi se holba la mine, de parcă văzuse o stafie. Efectul asupra celorlalţi oameni era ceva mai mic. Se îndoiseră, până în ultima clipă; acum, însă, aşa-zisa minune se petrecuse. Glonţul fu dat mai departe. Când trăgătorul îl primi înapoi, i-am spus cu voce tare, încât să poată auzi toţi cei prezenţi:

— Ei, şi acum, încarcă-ţi din nou arma cu el şi trage în scândură.

O încărcă şi trase. Bineînţeles, glonţul făcu o gaură în scândură.

— Vezi, o astfel de gaură aş fi avut şi eu în piept, dacă nu eram invulnerabil la gloanţe. Ei, acum poţi să tragi şi în cei trei însoţitori ai mei.

Faptul că glonţul avusese a doua oară efectul obişnuit, deşi pe mine nu mă atinsese, îi tulbură în mod deosebit pe toţi aceşti oameni simpli. Se apropiară să-mi privească mâna şi nu puteau găsi suficiente cuvinte pentru a-şi exprima uimirea, căci nu vedeau nici cea mai mică urmă de rană pe aceasta.

— Allah e cu el! îl auzii pe unul spunând.

— Ba îl are pe dracu' în el! replică un altul.

— Cum să-l aibă pe dracu' în el, dacă se hrăneşte cu file din *Coran*? Nu, mare este Allah!

S-au schimbat tot felul de păreri, în vreme ce eu i-am dat trăgătorului încă alte trei gloanţe şi i-am poftit pe Halef, Osko şi Omar lângă hambar.

Probabil că aceştia trei nu prea avuseseră încredere,

înainte de experiment. După ce, însă, se convinseseră că eu nu păţisem nimic, nu le mai era teamă şi erau gata pregătiţi să se lase împuşcaţi. Trebuiau doar să nu uite trucul cu prinderea glonţului. Dar de asta preferam să mă îngrijesc eu. M-am aşezat, deci, în spatele lor şi m-am prefăcut că prind în aer glonţul, dând de fiecare dată înapoi un glonţ de plumb, cu care se trăgea, apoi, în scândură, pentru a se face proba.

După ce şi cei trei însoţitori ai mei au dovedit că sunt invulnerabili la gloanţe, se stârni deodată o furtună de aplauze şi ovaţii, ce nici nu poate fi descrisă. Oamenii se înghesuiau care mai de care să ne pipăie, să ne privească, să ne pună întrebări. Ne-ar fi luat zile întregi să dăm toate informaţiile care ne erau cerute. Pentru a scăpa de înghesuială, ne-am retras în casă.

De acolo, l-am urmărit cu atenţie pe Toma, mesagerul. Nu mai avea nici cea mai mică urmă de îndoială; mi-am dat seama de aceasta, după gesturile înflăcărate, entuziasmate cu care încerca să-i lămurească despre cele întâmplate pe cei care stătuseră mai departe. I-am făcut un semn lui Halef să se apropie, l-am arătat pe Toma şi am spus:

— Nu-l scăpa din ochi. Dacă pleacă, urmăreşte-l, pe neobservate, ca să vezi ce face.

— De ce, sidi?

— Am eu o bănuială că a fost însărcinat de fraţii Aladschy să ne spioneze.

— Aha! De aceea ţi-ai încruntat sprâncenele când te-ai uitat la el. M-am gândit eu imediat că nu ai încredere în el. Dar ce rău poate să ne facă?

— Îi va informa pe cei doi schipetari că avem de gând să plecăm de aici pe la amiază.

— Dar a spus, totuşi, că n-are de gând să plece astăzi.

— A minţit, nu te baza pe ce-a spus. Dacă se duce acum acasă, tu ieşi din oraş şi ascunde-te undeva, pe drumul ce duce spre Radowitsch. Dacă trece pe acolo, vii şi-mi spui.

— Şi dacă nu vine?

— Ei, atunci te întorci, aici, după circa două ore. E de presupus că, după aceea, nu va mai pleca.

M-am interesat, apoi, de un frizer şi bărbier şi m-am dus acolo, pentru a-mi tunde părul şi barba. Stăpânul frizeriei văzuse şi el minunea noastră. În Orient, încăperile unde se află frizeria reprezintă un loc de adunare preferat pentru toţi zvoniştii şi palavragiii; de aceea, nici n-am fost mirat, găsind încăperea plină de oameni.

Aceşti oameni cumsecade îmi pândiră toate mişcările şi nu scoaseră nici un cuvânt, cât timp bărbierul se ocupă de mine.

Unul dintre ei, care stătea chiar în spatele meu, se tot întindea şi aduna şuviţele de păr ce cădeau pe jos, în vreme ce frizerul-bărbier mă tundea, până ce acesta văzând că privirile sale furioase nu dăduseră roade, îi trase un picior zdravăn şi strigă:

— Hoţule! Tot ce cade aici pe jos este proprietatea mea. Nu mă mai jefui!

Înapoi, pe drumul spre casă, m-am oprit şi la un negustor care vindea ciorapi şi la unul care vindea ochelari. De la primul, am cumpărat o pereche de ciorapi lungi, care ajungeau până la coapsă, iar de la cel de-al doilea, nişte ochelari de soare, cu lentile albastre.

Dintr-un al treilea magazin, mi-am procurat un turban verde, aşa cum au voie să poarte doar vlăstarele Profetului. Cu acesta, aveam tot ceea ce-mi trebuia.

Fusesem plecat mai mult de o oră. Când am ajuns acasă, Halef se reîntorsese deja.

— Sidi, ai avut dreptate, mă informă. Ticălosul a plecat.

— Când?

— După câteva minute, după ce a ajuns acasă.

— Deci, era deja pregătit dinainte.

— Precis, căci n-a trebuit decât să pună şaua pe animale.

— Ce animale avea?

— El călărea pe un catâr şi trăgea după sine patru măgari încărcaţi, pe care îi legase unul de coada celuilalt, iar pe cel din faţă, de coada catârului său.

— Călărea la pas?

— Nu. Se pare că era foarte grăbit.

— Vrea să ajungă cât se poate de repede cu mesajul. Ei, asta nu trebuie să ne strice planurile. Eu am să plec acum, iar voi ceilalţi veţi părăsi Ostromdscha, la amiază.

— Şi rămâne totul aşa cum am vorbit, înainte să ne culcăm?

— Fireşte.

— Eu îl călăresc pe Rih?

— Da, iar eu iau calul tău. Pune şaua pe el şi, apoi, ieşi din nou afară din oraş; dar ia-ţi papucii de rugăciune cu tine.

— De ce, sidi?

— Trebuie să mi-i împrumuţi, căci am să-ţi las ţie cizmele mele cele lungi.

— Va trebui cumva să mă încalţ cu ele?

— Nu, micuţule; s-ar putea să dispari cu totul în ele. Am să-ţi dau acum toate lucrurile pe care trebuie să mi le păstrezi, îndeosebi armele. Apoi îmi voi lua rămas bun.

Îmi veni, însă, mai greu decât aş fi crezut să fac aceasta. Hangiul Ibarek, care voia şi el să se întoarcă acasă acum, îmi promise că va porunci ca cei doi fraţi care trăseseră la hanul lui să fie biciuiţi cum se cuvine; eu, însă, n-am crezut că vajnicul erou va avea curajul să facă aşa ceva.

În sfârşit, în cele din urmă, m-am putut urca în şa. Cei doi hangii s-au mirat foarte tare când au văzut că nu călăream armăsarul meu, dar n-au aflat ce motive aveam.

La ieşirea din oraş, mă aştepta Halef şi, lângă el — Nebatja.

— Domnule, spuse ea, am aflat că vrei să ne părăseşti şi am venit să-ţi mai mulţumesc o dată, aici, unde nu ne poate vedea nimeni. Am să mă gândesc la tine şi n-am să te uit niciodată.

I-am strâns mâna şi apoi m-am îndepărtat rapid. Îmi făcea rău să mă uit în ochii ei umezi.

Halef mă mai urmă o bucată de drum, până ce ajunserăm în dreptul unor tufişuri. Acolo, am descălecat şi am trecut în spatele acestora.

Micul hagiu adusese cu el recipientul în care se afla fiertura de cătină. Cu ajutorul unui petic de cârpă, pe care îl adusese cu el, mă unse cu această fiertură, cu multă atenţie, pe păr şi pe barbă.

— Sidi, dar de ce trebuie să te mânjesc pe cap şi pe barbă cu zeama asta? mă întrebă.

— Ai să vezi îndată de ce.

— Şi chiar o să ţi se schimbe culoarea părului?

— Cred c-ai să rămâi mut de uimire.

— Sunt foarte curios să văd. Dar ce faci cu ciorapii ăştia aşa de lungi? Vrei să te încalţi cu ei?

— Da, iar peste ei am să pun papucii tăi de rugăciune.

Micuţul purta întotdeauna cu el, în călătorie, aceşti papuci, pentru a-i avea la îndemână, în cazul în care, vizita o moschee, căci nu era permis să intri acolo încălţat cu pantofi de stradă.

După ce termină să-mi „ungă” părul, îmi trase afară din picioare cizmele de călărie iar eu îmi pusei ciorapii. Papucii îmi erau puţin cam mici, dar mergea şi aşa. Când privi din nou spre capul meu, îşi plesni, plin de mirare, mâinile, una de alta, şi strigă:

— O, Allah! Ce minune! Părul tău devine din ce în ce mai blond.

— într-adevăr? Deja îşi face efectul fiertura?

— Pe ici, pe colo.

— Atunci trebuie ca, prin locurile pe unde mai este încă negru, să-i dăm o mână de ajutor. Poftim, ia pieptenele şi întinde bine, peste tot, soluţia.

Începu să mă pieptene conştiincios şi, când mă privii apoi

în mica oglindă de buzunar, văzui că devenisem cu totul blond. Apoi mi-am pus fesul, iar Halef a trebuit să-mi răsucească turbanul verde în jurul acestuia, astfel încât capătul destrămat al turbanului să atârne deasupra mâinii drepte.

— Sidi, am comis un mare păcat cu asta, şopti el. Doar urmaşii direcţi ai Profetului au voie să poarte un astfel de semn distinctiv. Tu, însă, nu eşti nici măcar un adept al *Coranului*, ci al *Cărţii Sfinte*[1]. Oare am să pot da socoteală pentru această profanare, atunci când îmi va veni sorocul să trec peste podul morţii?

— Cu siguranţă.

— Eu, însă, tare mă îndoiesc.

— Fii liniştit. Un mahomedan ar păcătui, desigur, nu unul din vlăstarele profetului, dacă ar purta acest simbol, dar un creştin, însă, nu trebuie să respecte aceste reguli. Adepţii Bibliei se pot îmbrăca aşa cum le convine.

— Înseamnă că pentru voi e mai bine şi mai comod, decât pentru noi. Dar o greşeală tot am făcut. Dacă ţi-ai fi legat singur turbanul, tu nu ţi-ai fi încărcat conştiinţa, dar, pentru că am făcut-o eu, un fiu credincios al profetului, am să fiu supus pedepsei.

— Nu-ţi face griji! Am să iau acest păcat asupra mea.

— Şi ai să arzi în iad, în locul meu?

— Da.

— O, sidi, n-am să îngădui aşa ceva; te iubesc prea mult, ca să fac asta. Mai bine să ard eu, căci cred că pot suporta mai bine decât tine.

— Crezi că eşti mai puternic decât mine?

— Nu, dar sunt mult mai mic decât tine. Poate voi putea găsi un loc unde să mă strecor pe sub flăcări, ca să nu-mi facă rău.

Poznaşul! Eram convins că nu vorbeşte cu sinceritate.

---

[1] Biblia.

Ştiam că, în inima lui, devenise deja de mult un adevărat creştin.

Pentru a încheia transformarea, mi-am pus ochelarii şi mi-am tras pe umeri pătura pentru cal, exact aşa cum o poartă mexicanii.

— Minunea lui Dumnezeu! strigă Halef. Sidi, eşti un cu totul şi cu totul altul!

— Într-adevăr?

— Da. Nu ştiu dacă te-aş fi recunoscut, dacă treceai aşa călare pe lângă mine. Numai după ţinută mi-aş fi dat seama că eşti tu.

— O, dar de asta şi-ar putea da seama şi alţii. Oricum, n-are importanţă. Fraţii Aladschy nu m-au văzut niciodată. Mă cunosc doar după descriere şi, deci, este foarte uşor să-i păcălesc.

— Dar mesagerul te cunoaşte!

— Pe acela probabil nu-l voi întâlni.

— Mă gândesc să nu fie cu ei.

— Nu cred. Vor să ne atace prin surprindere pe drumul acesta, între Ostromdscha şi Radowitsch; el, însă, şi-a încărcat măgarii şi vrea să-şi ducă marfa acolo. Prin urmare, avea de gând să meargă la Radowitsch. De aici, se poate presupune că îi va înştiinţa pe drum şi apoi va pleca mai departe.

— Şi chiar crezi că poţi să te descurci singur cu ei?

— Da, precis.

— Ticăloşii ăştia au un nume rău famat; poate ar fi mai bine dacă te-aş însoţi şi eu. Doar sunt prietenul şi ocrotitorul tău.

— Acum trebuie să-i ocroteşti pe Osko şi Omar. Ţi-i încredinţez pe aceştia doi.

Asta l-a consolat şi l-a făcut să se simtă mândru. De aceea, s-a grăbit să-mi răspundă:

— Ai perfectă dreptate, sidi. Ce s-ar alege de cei doi fără

mine, viteazul tău hagiu Halef Omar? Nimic, absolut nimic! De altfel îl am şi pe Rih, căruia trebuie să mă dedic trup şi suflet. Ai foarte multă încredere în mine.

— Atunci, să fii demn de această încredere. Ţii minte tot ceea ce am discutat?

— Tot. Memoria mea este ca şi botul unui leu, ai cărui colţi ţin strâns ceea ce au apucat.

— Ei, acum trebuie să ne despărţim. Rămâi cu bine! Să nu faci vreo greşeală!

— Sidi, nu-mi întrista sufletul cu această admonestare. Doar sunt bărbat, sunt un erou; ştiu ce am de făcut.

Aruncă între tufişuri oala de care nu mai aveam nevoie acum, luă la subsuoară cizmele mele cele lungi şi porni înapoi spre oraş. Eu, însă, mă îndreptai spre nord-vest, spre o întâlnire periculoasă şi, poate, fatală.

În primul rând, nu aveam, fireşte, nici un motiv să mă tem de vreun pericol. Dacă fraţii Aladschy m-ar fi cunoscut şi m-ar fi zărit, aş fi putut să mă gândesc că voi primi un glonţ în spate, în cazul unui atac perfid, pe neaşteptate. Aşa, însă, în cel mai rău caz, m-aş fi putut aştepta la un atac banditesc, cu scopul de a mă jefui, ca pe oricare alt călător. Iar pentru un astfel de atac, înfăţişarea mea actuală nu oferea nimic ispititor.

Arătam ca un amărât urmaş al lui Mohammed, de la care nu prea aveai ce să iei, şi chiar dacă îmi lăsasem armele la Halef, păstrasem totuşi, în buzunar, cele două revolvere care erau prea suficiente pentru a face inofensivi doi agresori. Aceştia mi-ar fi văzut doar cuţitul şi ar fi presupus că nu am alte arme. Aceasta i-ar fi făcut să fie mai puţin atenţi, lucru cam periculos pentru ei.

Ţinutul dintre Ostromdscha şi până la Radowitsch este deosebit de fertil. Câmpiile şi păşunile alternează cu pădurile. Strumiţa este zâna care dăruieşte regiunii această binefacere.

În stânga, se află versanţii de nord-est ai munţilor Welitza Dagh, iar în dreapta se întind înălţimile Plaschkawitza Planina. N-am întâlnit nici un om pe drum şi, abia după ceva mai mult de o oră, mi-a ieşit în cale un bulgar singuratic, pe care l-am recunoscut ca atare după straie.

Datorită turbanului meu verde, el se opri şi se înclină, făcându-mi loc, respectuos, să trec. Chiar şi cel mai bogat musulman îl cinsteşte pe cel mai sărman, cel mai zdrenţăros şerif[1]; respectă în acesta pe urmaşul profetului, căruia îi este îngăduit, încă din timpul vieţii, să vadă cerul lui Allah.

Mi-am oprit calul în faţa lui, i-am răspuns la smeritul lui salut şi l-am întrebat:

— Allah să binecuvânteze punctul de plecare al călătoriei tale! De unde vii, frate al meu.

— Am plecat din Radowitsoh.

— Şi încotro te duci?

— Spre Ostromdscha, unde voi ajunge cu noroc, dacă vei binevoi să-mi dai binecuvântarea ta.

— Binecuvântarea mea te va însoţi tot drumul. Te-ai întâlnit cu mulţi călători?

— Nu. N-am întâlnit pe nimeni pe drum şi, astfel, am putut să-mi îndrept netulburat gândurile spre binefacerile lui Allah.

— Deci, n-ai văzut pe nimeni?

— Pe drum, doar pe unul singur, şi anume pe mesagerul Toma din Ostromdscha.

— Îl cunoşti pe acest om?

— Toată lumea din Radowitsch îl cunoaşte, căci el ne duce mesajele de colo, colo.

— Ai vorbit cu el?

— Am schimbat câteva cuvinte. A poposit în cătunul acela mic, peste care ai să dai în curând, acolo unde drumul te poartă peste râu.

— Ai poposit şi tu acolo?

---

[1] Prinţ arab, socotit urmaş a lui Mahommed (n.trad.)

— Nu, n-am avut timp.

— Atunci, poate ştii unde trage în gazdă mesagerul, când ajunge la Radowitsch?

— Vrei să dai de el?

— Poate.

— Nu trage la vreun han, aşa cum probabil te-ai gândit, ci la o rudă pe care o are acolo. Chiar dacă ţi-aş spune numele aceluia, tot n-ai putea să-l găseşti fără ajutor, întrucât nu-ţi pot descrie uliţele prea exact. De aceea, te rog să te mai interesezi o dată la Radowitsch.

— Îţi mulţumesc. Allah să te călăuzească!

— Iar ţie cerul să ţi se deschidă!

Plecă pe drumul lui iar eu pe al meu, la fel de tihnit ca şi mai înainte.

Ei, acum puteam să chibzuiesc cum stăteau lucrurile. Cei doi Aladschy nu se aflau, cu siguranţă, în Radowitsch, căci ar fi fost prea periculos pentru ei; îl aşteptaseră, deci, pe mesager în cătun şi ce aveau de făcut după aceea depindea de cele ce urma să le comunice acesta, în nici un caz, la un atac deschis n-ar fi recurs şi era îndoielnic şi faptul că ar mai fi intenţionat să ne tragă câte un glonţ în spate, căci, acum, probabil, ne considerau invulnerabili la gloanţe.

Încă nu era amiază; de aceea, m-am gândit că s-ar putea să-i mai găsesc în cătun. Precis că mesagerul le comunicase că intenţionam să plec pe la acea oră. Mai aveau încă destul timp să-şi găsească o ascunzătoare. Mă bucuram în sinea mea să le pot juca o festă şi să trec pe lângă ei, fără să mă poată incomoda în vreun fel.

După aproape o jumătate de oră, am ajuns în acel cătun care se compunea numai din câteva case. Drumul făcea o cotitură în unghi drept, care ducea spre pod şi, aici, am putut să privesc partea din spate a unei clădiri care se afla în apropierea podului. Se aflau acolo şi păşteau două vaci, câteva oi şi trei cai, din care doi aveau şeile pe ei — amândoi

erau cai pagi, împestriţaţi cu pete albe şi brun închis.

Mi-am dat seama imediat că erau cai jumătate pur sânge şi m-am gândit că s-ar putea să provină dintr-o iapă mescherdi. Aceşti cai sunt foarte rezistenţi, nu sunt pretenţioşi; au un gât puternic şi picioarele din spate la fel de puternice şi sunt foarte rapizi. Un călăreţ bun poate avea toată încrederea într-un astfel de cal şi îi poate pretinde destul de multe.

Să fi fost oare aceştia caii celor doi Aladschy? Să se fi aflat cei doi exact în casa aceasta pe lângă care trebuia neapărat să trec?

Tare aş fi vrut să intru în vorbă cu ei, dar trebuia s-o fac în aşa fel, încât să nu bată la ochi, să nu le trezesc cumva neîncrederea.

După ce am trecut de cotitură, am putut să văd şi partea din faţă a casei. Se afla acolo o streaşină care se sprijinea pe patru stâlpi şi sub care se găseau câteva mese şi bănci construite din scânduri bătute în cuie. Erau goale, în afară de una, la care şedeau doi bărbaţi. Mă văzură venind. Priviră imediat, cu băgare de seamă, în ambele părţi, căci oamenii de soiul acesta trebuie să fie mereu cu ochii în patru.

Am observat cu ce priviri tăioase, neîncrezătoare, mă urmăreau şi m-am prefăcut că vreau să trec pe lângă ei fără să-i bag în seamă. Atunci, însă, se ridicară de la locurile lor şi făcură câţiva paşi înainte.

— Stai! strigă unul dintre ei, ridicând, poruncitor, o mână. Nu vrei să bei un păhărel de rachiu cu noi?

Eram convins că îi aveam în faţa mea pe cei pe care-i căutam. Precis erau fraţi — semănau izbitor de bine unul cu altul. Amândoi — la fel de înalţi şi de laţi în umeri — erau mai înalţi şi mai puternici decât mine. Mustăţile groase şi lungi, culoarea chipurilor lor, pe care toate capriciile vremii îşi lăsaseră amprenta, şi armele pe care le purtau, toate acestea le dădeau un aspect războinic. Armele le ţineau rezemate de masă. La cingătoare aveau cuţite şi pistoale, iar în partea

stângă, fiecare purta agăţată câte o bardă haiducească.

Mi-am tras ochelarii în jos, pe nas, i-am privit aşa cum ar privi un pedagog nişte tineri necuviincioşi şi am întrebat:

— Dar cine sunteţi voi de vă permiteţi să deranjaţi un nepot al profetului din evlavioasele sale gânduri?

— Suntem fiii cucernici ai profetului, ca şi tine. De aceea vrem să te cinstim, oferindu-ţi o băutură răcoritoare.

— Rachiu? Asta numeşti tu băutură răcoritoare? Nu cunoşti cuvântul *Coranului* care interzice rachiul?

— Nu ştiu nimic despre asta.

— Atunci du-te la un tălmaci al capitolelor sfinte din *Coran* şi roagă-l să te instruiască!

— N-avem timp pentru aşa ceva. N-ai vrea s-o faci tu?

— Dacă doreşti, sunt gata s-o fac, căci profetul spune: cel ce poate mântui un suflet, acela va ajunge, după moarte, direct în cel de-al treilea cer. Acela, însă, care mântuieşte două suflete, merge direct în cel de-al cincilea cer.

— Atunci, câştigă-ţi-l pe cel de-al cincilea. Noi suntem pregătiţi să te ajutăm. Descalecă, deci, cucernice om şi fă-ne şi pe noi tot atât de sfinţi precum eşti tu!

Îmi ţinu scăriţa de şa, iar celălalt mă apucă de braţ şi mă trase jos, pentru a preîntâmpina orice eventuală împotrivire a mea.

Odată jos din şa, mă îndreptai, şchiopătând, cu solemnitate, spre masa la care şezuseră cei doi şi la care se reaşezară acum.

— Îţi târăşti un picior după tine, râse unul dintre ei. Te-ai accidentat cumva?

— Nu. Asta este soarta mea, replicai scurt.

— Deci, te-ai născut schilod. Înseamnă că Allah îţi vrea binele, căci aceluia pe care îl iubeşte îi trimite o suferinţă. Nu vrei să ne spui şi nouă, păcătoşilor nevrednici, numele tău sfânt?

— Dacă vă veţi uita în tabelele *nakyb-el-eschraf*-ului[1] care se fac în fiecare oraş, o să-l găsiţi acolo...

— Te credem. Dar, pentru că nu avem aceste tabele aici, sper că te vei îndura de noi şi ne vei spune tu numele.

— Ei, atunci aflaţi că sunt şeriful hagi Schehab Eddin Abd el Kader Ben hagi Gazali al Farabi Ibn Tabit Mrewan Abud Achmed Abu Baschar Chatid esch Schonahar.

Cei doi tâlhari de drumul mare îşi astupară urechile cu mâinile şi izbucniră în hohote de râs. Nu păreau să aibă chef să se lase impresionaţi de titlul meu de şerif. Nici nu era de mirare, dacă erau schipetari greco-catolici; pentru că, însă, după straiele pe care le purtau, am bănuit că se declarau a fi adepţi ai islamului, era de presupus că nu cunoşteau aproape nimic din învăţăturile şi regulamentele acestuia.

— De unde vii tu, acesta cu numele atât de lung încât nimeni nu-l poate ţine minte? mă întrebă unul dintre ei.

Peste ochelari, i-am aruncat o privire lungă, serioasă, plină de reproş, şi am răspuns:

— Nu-l poate ţine minte nimeni! Dar eu ce-am făcut în urmă cu câteva clipe? Nu ţi-am spus numele meu?

— Fireşte.

— Deci, înseamnă că-l ştiu şi l-am ţinut minte.

Amândoi râseră din nou cu hohote.

— Da, tu! Ar fi de-a dreptul grav, dacă nu ţi-ai şti propriul nume. Dar cred că eşti singurul care-l poate ţine minte.

— Numele acesta nu poate fi uitat niciodată, căci este înscris în cartea vieţii.

— A, aşa! Tu eşti şerif şi cei ca voi nu ajung în iad. Dar voiai să ne mântuieşti şi pe noi şi să ne explici că rachiul este interzis.

— Şi chiar este, şi anume cu străşnicie.

— Şi asta stă scris în Coran?

— Sigur şi adevărat.

---

[1] Onorabilului căpitan (n. trad.)

— Dar pe vremea când profetul a avut revelaţiile, se găsea deja rachiu?

— Nu, căci despre asta nu stă scris nici un cuvânt în istoria universală şi a ştiinţelor naturii.

— Deci, s-ar putea nici să nu fie interzis.

— O, ba da! Cuvintele respective sună aşa: „tot ceea ce te îmbată este interzis, este oprit, este blestemat”. Deci şi rachiul este blestemat.

— Dar el nu ne îmbată!

— Ei bine, atunci nu vă este interzis.

— Şi nici vinul nu este periculos pentru noi.

— Atunci să-l beţi cu evlavie şi în cantităţi moderate.

— Asta-i bine! E plăcut să auzi aşa ceva! Nu pari să fii un tălmaci rău. Dar tu te îmbeţi de la rachiu?

— Nu, dacă beau doar puţin.

— Şi ce înţelegi tu prin „puţin”?

— Câteva degetare de rachiu diluat cu o sticlă de apă aşa ca asta.

Am arătat spre sticla mare şi burtoasă de rachiu, care se afla pe masă, în faţa noastră.

— Da, aşa, într-adevăr, n-ai cum să te îmbeţi. Atunci, am să-ţi aduc apă şi apoi ai să bei cu noi.

Se ridică şi aduse îndată o oală plină cu apă şi un pahar. Umplu paharul pe sfert cu apă şi apoi turnă, până sus, rachiu.

— Aşa, spuse, punându-mi-l în faţă. Acum are apă în el. Poţi să bei cu noi fără să păcătuieşti împotriva poruncilor *Coranului*. Allah să-ţi binecuvânteze viaţa!

Duse sticla la gură, trase o înghiţitură lungă şi apoi i-o dădu fratelui său, care se servi şi el din plin. Am sorbit şi eu puţin din pahar.

Acesta părea că vrea să continue vorba, în vreme ce celălalt tăcea şi doar mă privea. Curând, reîncepu cu întrebările:

— Prin urmare, de unde vii?

— De fapt, vin din Avret Hissar.

— Şi încotro te duci?

— La Skopje, pentru a-i învăţa pe credincioşii de acolo legile şi regulamentele Coranului.

— La Skopje? Dar n-o să prea ai parte de bucurii acolo.

— De ce? l-am întrebat, sfios, cu uimire.

— Nu ştii că acolo îşi bat joc de cucernicie?

— Am aflat şi tocmai de aceea vreau să merg acolo.

— S-ar putea să te coste capul, dar n-ai să converteşti pe nimeni.

— Ceea ce trebuie să se întâmple se va întâmpla. Aşa stă scris în cartea vieţii.

— Se pare că tu cunoşti foarte bine această carte.

— Allah o cunoaşte şi doar el singur o citeşte. Sper că şi unii locuitori din Skopje să fie însemnaţi în ea.

— De asta mă îndoiesc foarte tare. Probabil că există foarte mulţi schipetari acolo şi ăştia nu sunt buni de nimic.

— Din păcate, şi eu am auzit asta.

— Că schipetarii nu sunt buni de nimic?

— Exact.

— Cum aşa?

— Diavolul a pus stăpânire pe ei. Eu nu-i cunosc, dar se zice că sunt hoţi, tâlhari şi criminali. Chiar şi iadul este prea bun pentru ei.

— Şi până acum n-ai văzut nici un schipetar?

— N-am avut niciodată marele ghinion să întâlnesc un astfel de păcătos, am răspuns eu cu un suspin, compunându-mi totodată şi o figură de prostănac.

Îşi făcură semn cu picioarele pe sub masă şi păreau că se distrează grozav pe seama neroziei mele.

— Dar nu te temi de ei? mă întrebă el, din nou.

— De ce m-aş teme de ei? Crezi că ar putea să-mi facă altceva, decât ceea ce mi-a fost deja destinat?

— Hm! Călătoreşti, totuşi, spre ţara schipetarilor. Dacă te

atacă un astfel de tâlhar?

— Ar fi mai mare păcatul de truda lui. Asta este toată averea mea.

Am aruncat pe masă şase piaştri şi chiar spusesem adevărul, căci nu aveam mai mult la mine, pentru că îmi lăsasem şi banii la micul meu Halef.

— Da, de fapt nu prea au ce lua de la tine, dar ar trebui să ai bani, de vreme ce călătoreşti!

— Bani? Pentru ce?

— Ei, ca să poţi să trăieşti.

— Pentru asta n-am nevoie. N-a poruncit profetul să fim ospitalieri?

— Aha, vasă-zică cerşeşti?

— Să cerşesc? Cum poţi să jigneşti un şerif? Mâncare, băutură şi un loc unde să dorm noaptea găsesc peste tot.

— Şi unde ai dormit noaptea trecută?

— În Ostromdscha.

— Aha, acolo! Foarte interesant.

Îşi aruncară o privire unul altuia, care se vroia a fi secretă.

— De ce? Sunteţi cumva de acolo?

— Nu; dar am auzit că noaptea trecută a fost un mare incendiu acolo.

— Mare? O, nu!

— Se zice că ar fi ars jumătate de oraş.

— Asta v-a spus-o un mare mincinos. A fost un incendiu, asta-i adevărat; dar lipsit de importanţă şi nici măcar nu s-a petrecut în oraş.

— Atunci unde?

— Sus, pe munte.

— Dar acolo nu există nici o casă!

— Ba există o colibă.

— Nu cumva aceea a bătrânului mübarek ?

— Da, aceea.

— S-a aflat cine a fost incendiatorul?

— Mübarekul însuşi.

— Asta n-o cred. Un asemenea om evlavios poate fi un incendiator?

— O, dar n-a fost chiar atât de cucernic pe cât s-a prefăcut că este.

— Aşadar, ar fi totuşi adevărat ceea ce am auzit!

— Dar ce aţi auzit?

— Că ar fi, de fapt, un mare ticălos, un răufăcător.

— De data asta aţi fost bine informaţi.

— Ştii sigur?

— Da, pentru că am fost acolo când a fost prins. Am fost şi la foc şi peste tot.

— Înseamnă că i-ai văzut şi pe cei patru străini care au organizat totul.

— Am locuit şi am dormit în acelaşi han cu ei.

— Într-adevăr? Ai şi stat de vorbă cu ei?

— Cu toţi patru!

— I-ai mai recunoaşte, dacă i-ai întâlni acum?

— Imediat!

— Asta-i bine, foarte bine. De fapt, noi îi aşteptam, pentru că trebuie să vorbim cu ei. Dar, pentru că nu i-am văzut niciodată, s-ar putea, foarte uşor, să ne înşelăm. N-ai vrea să ne atragi atenţia asupra lor, dacă vor veni?

— Cu plăcere, cu plăcere, dacă nu trebuie să aştept prea mult.

— Dar mai ai destul timp!

— Nu, poimâine trebuie să ajung în Skopje.

— Nu trebuie să aştepţi decât vreo trei ore.

— E prea mult.

— O să te plătim pentru asta.

— Să mă plătiţi? Asta s-ar putea să schimbe situaţia. Şi cât vreţi să mă plătiţi?

— Cinci piaştri, până ce vin.

— Şi dacă nu vin sau vin mai târziu şi eu nu mai pot pleca,

pentru că se va întuneca?

— Atunci o să-ţi plătim mâncarea şi dormitul aici peste noapte.

— Atunci rămân; dar trebuie să-mi daţi chiar acum cei cinci piaştri.

— Şerifule! Crezi cumva că n-avem bani?

— Nu, cred că eu nu am; de aceea aş dori să-i primesc acum.

— Ei bine, fleacul ăsta putem să-l rezolvăm foarte uşor. Poftim!

Îmi puse în faţă zece piaştri şi, când l-am privit mirat, mi-a spus, dispreţuitor:

— Ia-i, suntem bogaţi.

Erau, într-adevăr, căci punga lor cu bani era mare şi înăuntru suna a aur.

Apoi mi s-au pus întrebări despre propria-mi persoană. A trebuit să mă descriu exact, pe mine şi pe însoţitorii mei, şi apoi să spun dacă am văzut că gloanţele nu ne atinseseră.

Am povestit tot ceea ce se întâmplase şi, după aceea, schipetarul întrebă:

— N-ai auzit cumva când au spus aceşti patru oameni că vor să plece?

— Eram acolo când unul dintre ei a zis că vor pleca pe la amiază.

— Asta am aflat şi noi; dar credem că, totuşi, nu vor veni.

— De ce nu?

— Pentru că se tem.

— O, dar aceşti străini nu arată ca unii care s-ar putea teme de ceva! Şi de cine s-ar teme?

— De schipetari.

— Asta n-o cred; nici măcar eu nu mă tem de ei, darămite cei patru! Ar fi trebuit să vedeţi doar armele unuia dintre ei.

— Am auzit despre asta. Probabil, însă, că li s-a spus că vor fi spionaţi de schipetari.

— Nu ştiu nimic despre asta; am auzit, însă, ceva despre doi tâlhari.

— Deci, totuşi! Ce-i cu ei?

— Bătrânul mübarek a tocmit doi tâlhari care să-i omoare pe cei patru străini, pe drum.

— De unde se ştie asta?

— Dintr-o discuţie la care cineva a tras cu urechea.

— Drace! Ce neprevăzători! Se cunoaşte numele tâlharilor?

— Nu, şi cred că nici aceştia nu sunt cunoscuţi.

— Şi ce-au spus cei patru străini în legătură cu asta?

— Au râs.

— Allah, Allah! Au râs? se înfurie el. Au râs de aceia care îi vor ataca?

— Da' de cine altcineva?

— Vreau să spun că, dacă este vorba despre nişte schipetari adevăraţi, o să le cam treacă străinilor cheful de râs.

— Asta n-o cred.

— Cum? Nu crezi? Adică ce vrei să spui? Crezi că schipetarii sunt nişte băieţandri slăbănogi?

— Pot să fie cât de puternici ar vrea; nu vor putea să le facă nici un rău celor patru, căci sunt invulnerabili la gloanţe.

— Invulnerabili la gloanţe? Drace! N-am crezut niciodată aşa ceva şi am considerat că sunt doar poveşti de adormit copiii. Ai văzut tu, cu ochii tăi, aşa ceva?

— Am văzut; m-am aflat chiar acolo, lângă ei.

— Şi gloanţele nu i-au lovit? Iar omul acela chiar le-a prins?

— Cu mâna. Apoi, după ce s-a tras încă o dată cu acelaşi glonţ, acesta a găurit scândura.

— E greu de crezut.

— Dar peste cinci sute de oameni au fost acolo, au văzut şi au pus şi mâna pe gloanţe.

— Atunci, trebuie să credem. Dacă aş putea să fac şi eu trucul ăsta, aş mânca toată ziua numai foi din *Coran*.

— Ei, nu cred că-i vorba doar de atât, ci bănuiesc că mai sunt şi alte secrete la mijloc.

— Fără îndoială. Aş da orice să aflu aceste secrete.

— Nici unul dintre ei nu le va trăda.

— Hm! Poate totuşi.

— Dar poate eu cunosc două persoane care le-ar putea afla.

— Cine ar fi astea?

— Tâlharii care îi pândesc.

— O, ăştia în nici un caz!

— Nu te pricepi la lucruri din astea, totuşi, eşti şerif. Presupun că schipetarii i-ar cruţa viaţa unuia dintre străini, cu condiţia să le spună secretul.

— Da, dar uiţi ceea ce este mai important, am spus, cu sânge rece.

— Ce anume? mă întrebă, agitat.

— Faptul că aceşti oameni nu trebuie să se teamă de schipetari; sunt doar invulnerabili la gloanţe, aşa cum a trebuit să recunoaşteţi şi voi.

— Trebuie, într-adevăr, să recunoaştem, căci am mai auzit din gura cuiva de încredere; dar, te întreb eu: sunt cumva invulnerabili şi la păliturі şi la împunsături?

— Hm! Asta nu ştiu.

— Nici nu cred că sunt, căci, dacă ar fi fost, s-ar fi lăudat şi cu asta. Deci, pot fi atacaţi şi loviţi. Dar tu ce părere ai: dacă noi am fi cei doi schipetari, ar trebui să ne temem de străinul acela care călăreşte calul arab?

— În luptă, cu siguranţă nu.

— Vasăzică, nu sunt chiar atât de feriţi de toate primejdiile. Dar şi eu sunt convins că n-o să li se întâmple nimic, mai cu seamă dacă o să-i apărăm noi.

— Chiar vreţi să faceţi asta? am întrebat, foarte liniştit.

— De ce te îndoieşti? Am plecat din Radowitsch, ca să le ieşim în faţă; vrem să-i primim şi să le facem o surpriză. Vor

locui la noi. O să fie oaspeţii noştri. Va fi vai de cel care va vrea să le facă vreun rău!

— Hm! Te cred. Dar pot fi atacaţi prin surprindere, înainte de a ajunge aici.

— O, nu, nu există până aici nici un loc convenabil pentru un atac prin surprindere.

— Ştii tu precis? am întrebat, străduindu-mă să-mi compun o figură cât mai neroadă posibil.

— Da, căci am fost soldat. Mai departe, acolo sus, spre Radowitsch, se află un loc convenabil, şi anume, unde se merge prin pădure. Există acolo nişte stânci mari fărâmate, de ambele părţi ale drumului, iar crângul este atât de des, de stufos, încât nu se poate fugi nici prin stânga, nici prin dreapta. Dacă ar fi atacaţi acolo, n-ar mai avea nici o scăpare, ar fi pierduţi.

În pauza care urmă apoi, căci acesta privea în jos, gânditor, am auzit foarte clar nişte gemete venind dinspre casă. Le auzisem şi mai înainte, dar nu atât de clar; părea să fie o voce de copil. Treaba asta mi se păru cam suspectă, dar mă gândii că schipetarii n-ar fi avut chiar atâta îndrăzneală să comită aici o nelegiuire şi apoi să stea atât de liniştiţi.

— Cine geme acolo înăuntru? am întrebat.

— Nu ştim.

— Casa aceasta este un han?

— Doar un mic birt.

— Unde e birtaşul?

— În odaie.

— Vreau să mă duc să mă uit, am spus, ridicându-mă şi îndreptându-mă spre uşă.

— Stai! Încotro? întrebă unul dintre ei.

— Înăuntru, în birt.

— Du-te aici, la oblon!

Mi am dat seama imediat că nu voiau să mă lase să vorbesc singur cu birtaşul. În orice caz, acesta îi cunoştea şi

se temeau să nu-i trădeze. M-am dus, deci, şchiopătând spre oblonul deschis şi am băgat capul înăuntru. Gemetele se auzeau în continuare.

— Birtaşule! am strigat.

— Aici, răspunse o voce bărbătească.

— Cine geme aşa, acolo, înăuntru?

— Fiica mea.

— De ce?

— Are durere de dinţi.

— Câţi ani are?

— Doisprezece.

— N-ai fost la un *hekim*?

— Nu, sunt prea sărac.

— Atunci am să te ajut eu; vin înăuntru.

Cei doi fraţi auziseră fiecare cuvânt ce fusese rostit. Când mă îndreptai acum, din nou, spre uşă, se ridicară şi mă urmară.

Odaia era extrem de sărăcăcioasă, chiar şi având în vedere condiţiile de acolo. Nu se mai afla nimeni acolo, afară de birtaş şi de pacientă, care stătea ghemuită într-un colţ şi gemea.

Omul şedea pe un scăunel, cu coatele sprijinite pe genunchi şi cu bărbia în mână şi nici măcar nu se uita la noi.

— Deci, tu eşti birtaşul? l-am întrebat. Unde este birtăşiţa?

— Moartă, răspunse el, înăbuşit, fără să mă privească.

— Eşti de compătimit. Mai ai şi alţi copii?

— Încă trei, mai mici.

— Şi aceştia unde sunt?

— Afară, la râu.

— Ce imprudenţă! Copiii nu se lasă singuri, fără supraveghere, la râu.

Abia acum îşi înălţă capul şi mă privi uimit. Oare nu se aşteptase la o asemenea simpatie?

— De ce nu te duci să-i aduci aici, cu tine? l-am întrebat, în

continuare.

— Nu pot.

— Din ce motiv?

— N-am voie să ies afară.

— O, dar cine ţi-a interzis?

Aruncă o privire întunecată spre cei doi fraţi şi, în acelaşi timp, am observat că unul dintre ei îi făcu un semn ameninţător cu degetul. M-am prefăcut că nu am observat nimic şi m-am îndreptat spre colţul unde se afla micuţa, i-am adresat câteva cuvinte prieteneşti şi am dus-o spre oblonul deschis.

— Vino aici! am rugat-o, pe un ton blând, ca să-i trezesc încrederea. Am să-ţi iau imediat durerile. Deschide gura şi arată-mi dintele.

Se execută, fără să şovăie. Dintele nu avea nimic; probabil era o durere reumatică, iar pentru asta nu era nici un remediu. Dar ştiam din experienţă ce influenţă poate avea imaginaţia, mai ales asupra copiilor. Mai întâi de toate, trebuia să înceteze cu plânsul.

— Ei, acum închide guriţa şi răspunde-mi prin „da” sau „nu”, dând din cap, i-am spus. Ai mai avut dureri?

Dădu din cap în semn că „da”.

— Atunci, fii atentă. Am să ţin mâna, un timp, pe obrazul tău şi ai să vezi că durerile dispar.

I-am tras papul spre mine şi mi-am aşezat mâna pe obrazul dureros, mângâindu-i-l în acelaşi timp. Nu mă pricep deloc la magnetism, dar m-am bazat pe puterea imaginaţiei copilului şi pe senzaţia binefăcătoare pe care ţi-o dă o mână caldă, prietenoasă, care-ţi atinge uşor obrazul dureros.

— Ei, a dispărut durerea? am întrebat-o, după un timp.

Dădu afirmativ din cap.

— Cu totul?

— Da, cu totul! răspunse, cu feţişoara strălucitoare şi zâmbindu-mi cu ochi recunoscători.

— Nu vorbi şi mai respiră puţin doar pe nas, căci, atunci, durerea nu va mai reveni.

Totul fusese foarte simplu, firesc şi, totuşi, când am vrut să ies din nou afară, omul se îndreptă spre mine, îmi apucă mâna şi spuse:

— Domnule, încă de ieri se văita; era ceva insuportabil şi de aceea au plecat ceilalţi copii. Tu ai făcut o minune!

— Nu, nu e nici o minune. E un remediu foarte simplu, pe care l-am mai folosit şi o să ajute, dacă o mai ţii pe micuţă în odaie şi astăzi. Pe ceilalţi trei copii ai tăi am să-i aduc eu.

— Tu, domnule, tu? mă întrebă.

— Fireşte, căci tu nu poţi.

Cei doi fraţi îi aruncau priviri mânioase. El, însă, se aplecă, de parcă ar fi vrut să ridice ceva de pe jos, se apropie astfel de mine şi îmi şopti, în vreme ce se ridica:

— Păzeşte-te! Sunt fraţii Aladschy.

— Ce-a fost asta? strigă unul dintre cei doi, care probabil auzise o şoaptă... Ce-ai spus?

— Eu? Nimic! răspunse birtaşul, cât se poate de natural.

— Dar eu am auzit totuşi!

— Te înşeli.

— Câine, să nu minţi că-ţi trag una de te fac praf!

Schipetarul ridică pumul... l-am prins de braţ şi am spus:

— Prietene, ce faci! Nu ştii că Profetul a interzis credincioşilor să-şi lase chipul desfigurat de mânie?

— Puţin îmi pasă mie de Profetul tău!

— Eu nu te mai înţeleg. Te porţi ca un om rău şi vrei, totuşi, să fii prietenul celor patru străini care nu fac rău nici unei muşte?

Lăsă braţul în jos, îi mai aruncă o privire întunecată birtaşului, şi apoi îmi răspunse:

— Ai dreptate, şerifule. Dar eu iubesc adevărul şi urăsc minciuna; de aceea m-am înfuriat atât de tare. Hai, să ieşim afară!

L-am urmat, iar afară m-am comportat de parcă era de la sine înţeles că mă pot mişca liber şi m-am îndreptat spre râu. Nu era nici o îndoială că cei doi mă considerau, într-un fel, prizonierul lor. Înapoi nu m-ar fi lăsat să plec şi nici înainte, pentru că aş fi putut foarte uşor să-i trădez, chiar dacă nu-i cunoşteam şi chiar dacă nu aveam nici o intenţie de trădare. De aceea, trebuiau să fie cu ochii pe mine.

Jos, chiar aproape de apă, se aflau cei trei copii ai birtaşului. Le-am dat cei zece piaştri pe care-i primisem şi le-am spus că pot veni înapoi acasă, la tatăl lor, căci surioara lor era acum sănătoasă. Săriră în sus, chiuind de bucurie şi alergară spre casă. Când m-am aşezat din nou la masă, mi-am dat seama, după figurile celor doi fraţi, că luaseră o hotărâre.

Aici se cam temeau de vreo întâlnire periculoasă şi se apropia şi timpul când ar fi trebuit să sosim; de aceea, am tras concluzia că se înţeleseseră, probabil, să plece. Şi chiar aşa era: unul dintre ei, cel care până acum vorbise cel mai mult, spuse:

— Ţi-am spus deja că există doar un singur loc, unde aceşti străini pot fi atacaţi pe neaşteptate. Spune-ne sincer ce gândeşti despre ei. Eşti cumva duşmanul lor?

— De ce-aş fi duşmanul lor? Doar nu mi-au făcut nimic!

— Deci, eşti prietenul lor?

— Da.

— Asta ne bucură, căci aşa poţi să ne ajuţi să ne îngrijim de siguranţa lor, dar şi de a ta.

— Am s-o fac cu plăcere, deşi nu prea văd de ce şi-ar da cineva osteneala să atenteze la siguranţa mea. Spune-mi doar ce trebuie să fac.

— Eşti convins şi tu că străinii vor fi atacaţi prin surprindere?

— Am auzit asta din sursă sigură.

— Deci schipetarii se vor ascunde numai în locul acela,

despre care ţi-am spus. Fratele meu este de părere, şi eu sunt de acord cu el, că ar fi foarte bine dacă ne-am ascunde şi noi acolo. Atunci le-am putea da ajutor celor atacaţi. Eşti pregătit pentru asta?

— Hm! De fapt, pe mine nu prea mă interesează treaba asta.

— O, ba da! Dacă schipetarii pândesc acolo, or să te atace şi pe tine, de îndată ce porneşti mai departe. De altfel, vrem să-ţi arătăm o adevărată festă pe care le-o vom juca schipetarilor, pe care, apoi, o vei putea povesti la Skopje.

— Mă faci într-adevăr curios, aşa că o să vin cu voi.

— Atunci, încalecă!

— Aţi plătit rachiul?

— Nu, birtaşul ni l-a dat pe gratis.

Să fie nevoit să le dea pe gratis! Doar aşa era corect! M-am dus la fereastră şi am aruncat înăuntru cei câţiva piaştri pe care-i mai aveam. Fireşte că cei doi şi-au râs de mine. Unul dintre ei se duse în spatele casei, ca să aducă aici caii, iar celălalt rămase lângă mine, ca să fie siguri de mine.

Când am trecut apoi peste pod, m-am răsucit în şa să mă uit înapoi. Birtaşul stătea în faţa uşii şi îşi ridicase ameninţător mâna. Nu credeam că am să-l mai revăd.

De partea cealaltă a podului, drumul ducea, mai întâi, printre nişte câmpuri, apoi urmau păşuni, ici-colo câte un tufiş şi, în cele din urmă, intrarăm într-o pădure deasă.

Nici un cuvânt nu fu rostit.

Schipetarii ăştia mă considerau, fără îndoială, un om foarte puţin capabil să gândească, pentru că în tot ceea ce spuseseră şi făcuseră exista foarte multe contradicţii, care ar fi bătut la ochi chiar şi unuia preocupat de alte gânduri. Dacă într-adevăr duşmanii ar fi stat ascunşi în pădure, atunci era curată prostie să vrem să-i ajutăm pe cei ameninţaţi, ascunzându-ne şi noi şi sărindu-le în ajutor doar în momentul luptei. Mai degrabă, ar fi trebuit să ne apropiem pe furiş de

locul unde se aflau tâlharii şi apoi să-i prevenim pe cei ameninţaţi. Poate ar fi putut ocoli locul acesta periculos şi, dacă n-ar fi fost posibil, din cauza desimii pădurii, atunci am fi putut să mergem pe jos, toţi împreună, să le cădem în spate schipetarilor şi să le pregătim o lovitură nimicitoare.

În mijlocul pădurii, drumul — care, în nici un caz, nu putea fi considerat o şosea germană largă — o lua la vale şi îşi schimba şi brusc direcţia. În dreapta şi în stânga, se aflau stânci sfărâmate, în spatele cărora te puteai adăposti şi, de acolo de sus, puteai trage foarte uşor în cei ce treceau pe drum. Era într-adevăr un loc parcă anume creat pentru un atac prin surprindere şi, fireşte, cei doi exact aici opriră.

— Ăsta-i locul, spuse unul dintre ei. Aici trebuie să ne ascundem. Să urcăm pe povârnişul ăla din stânga!

Vorbi încet, ca să mă facă să cred că, într-adevăr, schipetarii s-ar fi putut afla ascunşi, pe undeva pe-aici. În cazul acesta, ei ar fi trebuit să ne audă şi să ne vadă, nu noi pe ei! Am ajuns la concluzia că figura mea trebuie să fi arătat, chiar de la natură, a cea a unui prostănac, căci, pentru o asemenea înfăţişare de nerod, nici chiar prefăcătoria mea necalificată n-ar fi fost de ajuns. Şi, într-adevăr, neghiob de-a binelea trebuia să fii ca să nu poţi pricepe intenţiile ticăloşilor ăstora.

Acolo, pe marginea de sus a drumului, copacii nu mai erau atât de deşi, aşa încât a trebuit să mai călărim o porţiune de drum; apoi, însă, am fost nevoiţi să ne ducem caii de căpestre.

În sfârşit, ne-am oprit. Caii fură legaţi unii de alţii. Situaţia asta nu mi-a convenit, căci intenţionam ca, mai târziu, să mă îndepărtez pe furiş. Pentru asta, era necesar ca armăsarul meu să stea mult mai departe de ceilalţi, astfel încât schipetarii să nu-l poată vedea.

Aveam în buzunar un buton de guler destul de ascuţit într-o parte. L-am scos, pe neobservate, apoi, m-am prefăcut că

vreau să slăbesc puţin chinga calului meu, care era legat de ceilalţi doi, dar am strâns-o mai tare ca înainte, atât cât am putut, iar înainte de asta, am introdus butonul sub şa, astfel încât partea ascuţită să atingă corpul calului. Butonul trebuia să-i producă dureri acestuia. Nu mai aveam altceva de făcut, decât să stau în expectativă.

Între timp, cei doi îşi căutaseră un loc convenabil, de unde să poată ţină sub observaţie o parte a drumului, fără însă a putea fi văzuţi. Armele le aşezaseră lângă ei şi îşi desprinseseră din curele şi bărzile. Le-am ghicit intenţiile. Credeau că gloanţele lor nu ne puteau face nici un rău şi voiau să ne omoare cu bărzile.

Oamenii aceştia aveau o abilitate deosebită în ce priveşte azvârlirea acestor arme; dar, mă gândeam, deşi nu ţinusem niciodată aşa ceva în mână, că m-aş fi putut descurca la fel de bine ca şi ei, căci eram foarte iscusit la aruncarea cu *tomahawk*[1]-ul.

M-am aşezat lângă ei şi, acum, discuţia s-a purtat doar în şoaptă. Se prefăceau că sunt gata de luptă, pentru a-i ajuta pe străini, deci pe noi, împotriva schipetarilor. Festa pe care îmi promiseseră că le-o vor juca schipetarilor consta tocmai în aceea că îşi asiguraseră colaborarea mea, cu toate că ei înşişi erau criminalii. Trebuia ca, în momentul atacului, să fiu total îngrozit de acest lucru şi puteam apoi să povestesc despre el şi să mă fac de râs din cauza prostiei mele...

Butonul meu începuse să-şi facă efectul: calul lui Halef devenise neliniştit, sforăia şi tot lovea din copite.

— Dar ce are calul tău? fui întrebat.

— O, nimic! am răspuns, indiferent.

— Asta înseamnă nimic? Ar putea să ne dea de gol!

— Cum aşa?

— Dacă o să continue să facă aşa, s-ar putea ca schipetarii

---

[1] Armă de luptă (în formă de măciucă, apoi de topor) folosită de indienii din America.

care s-au ascuns aici să audă zgomotul şi, atunci, am fi pierduţi.

Voia, de fapt, să spună că străinii pe care îi aşteptau ar fi putut să audă zgomotul şi să fie, astfel, cu băgare de seamă.

— O să facă şi mai urât, am spus.

— De ce?

— Mârţoaga asta a mea nu suportă să fie legată în apropierea altor cai. E o toană de care n-am putut s-o dezobişnuiesc. Trebuie întotdeauna s-o las la o distanţă mai mare de ceilalţi.

— Du-te şi du-o în altă parte!

M-am ridicat.

— Stai! Lasă-ţi aici pătura şi cuţitul cel lung. Lasă şi turbanul.

— Dar de ce?

— Ca să fim siguri că te reîntorci. Dă turbanul jos!

Aşa ceva chiar că mi-ar fi dat de furcă! Ar fi văzut, astfel, că nu sunt ras în cap şi că, deci, n-aveam cum să fiu un bun musulman, cu atât mai puţin un şerif. De aceea, mi-am dat toată osteneala să-i răspund cât mai liniştit:

— Ce-ţi trece prin cap? Crezi că un şerif îşi poate descoperi capul? Cunosc foarte bine *Mukteka el Ebhur*[1] din *Mischkat al Masabih*[2] şi renumitul *Fetavi* din *Alem Ghiri* şi din *Hamadan*. Ştiu foarte bine ceea ce îi este interzis unui credincios şi acum ai vrea să-mi pun în pericol sufletul, ca să fiu apoi aruncat în iad?

— Bine, fie, să rămânem doar la pătură şi la cuţit. Şi acum, pleacă!

Am dezlegat calul şi l-am dus o bucată de drum mai departe. Acolo, mai întâi l-am legat superficial, apoi am luat-o la fugă, în mare grabă, printre tufişuri, când sărind, când furişându-mă, până ce am ajuns la cotitura drumului, pe care

---

1 „Confluenţa mărilor”, un renumit cod de legi (n.a.)

2 Un comentariu teologic format din 24 cărţi (n.a.)

o lăsasem în urmă şi am putut să trec în partea cealaltă, fără a fi văzut de cei doi tâlhari.

Am rupt o foaie din carnetul meu de notiţe şi am scris pe ea următoarele: *Veniţi pe aici călare, unul câte unul. Osko şi Omar încet, Halef în galop, pe o distanţă de cel puţin două mii de paşi.*

Am fixat acest bileţel, cu ajutorul unui ţăruş şi al cuţitaşului de buzunar, de trunchiul unui copac care se afla chiar în drum, aşa încât era imposibil să nu fie observat. De fapt, ar fi putut să treacă şi alţi oameni pe drum, înaintea lor, dar nu aveam ce să fac; poate, totuşi, lăsau bileţelul acolo. De altfel, îl aşteptam pe Halef să sosească, din moment în moment.

Asta nu durase mai mult de două minute şi, apoi, m-am întors în fugă la cal, pentru a-l lega mai strâns şi a-l elibera de butonul acela supărător. Nu terminasem încă totul, când am auzit nişte paşi. Unul dintre schipetari venise să mă caute.

— Unde-ai stat aşa mult? mă întrebă, pe un ton aspru.

— Aici, lângă cal, am răspuns, spiritual, uitându-mă, uluit, la el.

— Văd şi eu asta! Dar de ce trebuia să dureze aşa mult?

— Ei, dar ce, nu sunt propriul meu stăpân?

— Nu, acum nu mai eşti; acum ne aparţii nouă şi trebuie să ni te conformezi.

— Da' ce, mi-aţi spus cumva cât timp pot să stau aici?

— Nu mai pune asemenea întrebări neghioabe, măgarule! Hai, cară-te acolo unde stăm noi.

— Dacă sunt tratat cu amabilitate, am replicat, întrucât purtarea lui, în ciuda rolului de şerif pe care-l jucam, începuse să-mi devină insuportabilă.

— Ce amabilitate? Nici o amabilitate, ai înţeles? Dacă nu vii în clipa asta, am să-ţi dau eu o mână de ajutor!

M-am apropiat de el şi am spus:

— Ascultă, nu te întrece cu gluma! M-ai făcut măgar. Dacă n-ai nici un pic de consideraţie faţă de descendenţa unui şerif,

pretind, cel puţin, să mă respecţi ca persoană. Şi dacă refuzi, am să-mi fac singur dreptate.

De aşa ceva nu m-ar fi crezut capabil.

— Ce îndrăzneală! strigă. Omule, eu să manifest respect faţă de un caraghios ca tine! Doar să te ating şi te prăbuşeşti la pământ, de frică.

Mă înhăţă de braţul stâng şi mă strânse atât de tare, încât unul mai puţin puternic decât mine ar fi răcnit cât îl ţinea gura. Dar eu i-am râs liniştit în faţă şi am replicat:

— Altfel trebuia să mă apuci; uite, cam aşa ceva!

Mi-am aşezat în aşa fel mâna pe umărul său stâng, încât degetul mare să intre sub claviculă iar celelalte patru degete să prindă partea ieşită în afară a omoplatului, acolo unde se formează încheietura umărului, cu osul părţii superioare a braţului. Cine cunoaşte acest truc şi se pricepe şi să-l aplice acela poate azvârli la pământ, cu o singură mână, cel mai puternic om. Am strâns rapid mâna, cât am putut de tare. În clipa aceea, scoase un strigăt puternic, vru să se desprindă, dar nu reuşi, căci durerea îi străbătu întregul corp, astfel încât căzu în genunchi şi se prăbuşi la pământ.

Strigătul îl atrase încoace pe celălalt frate.

— Sandar, ce s-a-ntâmplat? întrebă acesta.

— Pe Dumnezeul meu, nu mai înţeleg nimic! răspunse cel întrebat, ridicându-se de la pământ. Omul acesta m-a biruit cu o singură mână. Cred că mi-a rupt umărul.

— Te-a biruit? De ce?

— Pentru că l-am luat la rost că a întârziat atât.

— Pe toţi dracii! Omule, ce-ţi trece prin cap? Vrei să te zdrobesc?

Mă apucă de piept, cu intenţia de a mă scutura bine. Nu era conform cu rolul meu de şerif să opun rezistenţă; dar, să mă las înhăţat şi scuturat ca un tinerel oarecare, asta nu prea era pe gustul meu. Prin urmare, l-am înhăţat şi eu de piept, l-am tras spre mine şi apoi l-am împins rapid, atât cât mi-a

permis lungimea braţului, încât a fost nevoit să-mi dea drumul. M-am înclinat puţin, după aceea, mi-am proptit antebraţul de trupul lui, fără însă a da drumul mâinii cu care îl ţineam, l-am ridicat apoi pe individ, cu o smucitură fulgerătoare, şi l-am aruncat la pământ.

O secundă rămase întins cât era de lung, complet buimăcit, se ridică însă repede şi îşi întinse amândouă mâinile spre mine.

— Mai vrei o dată? l-am întrebat, făcând un pas înapoi.

Eram furios. Probabil că ochii mei aveau o cu totul altă expresie acum, decât cea care se potrivea unui şerif mieros, căci Aladschy făcu o săritură înapoi, se holbă la mine şi apoi strigă:

— Omule, eşti un uriaş!

Am înclinat capul şi i-am răspuns, pe un ton smerit:

— Aşa stă scris în cartea vieţii. Eu nu sunt vinovat.

Izbucniră amândoi într-un hohot de râs.

— Ştii, Bybar, individul nici măcar nu bănuieşte ce puteri are, spuse Sandar.

Acesta, însă, mă studie, din cap până în picioare, cu o privire neîncrezătoare şi răspunse:

— Asta nu-i numai putere de uriaş, se vede că are şi antrenament. O asemenea dexteritate n-o capeţi decât după multe exerciţii. Şerifule, unde ai învăţat asta?

— La dervişii[1] din Stambul. Ne luam la trântă aşa de plăcere, în orele libere.

— A, aşa! Cât pe ce să cred că ai fi un cu totul altul decât ceea ce pari. Norocul tău; căci, dacă ai fi vrut să ne înşeli, viaţa ta ar fi valorat tot atât de mult ca aceea a unei muşte aflate în pliscul unei păsări. N-o să te mai aşezi lângă noi, ci între noi. Trebuie să fim prevăzători cu tine.

Ne-am reîntors la locul unde ne oprisem iniţial şi cei doi mă aşezară între ei. Li se trezise neîncrederea. Situaţia mea se

[1] Călugări musulmani (n.trad.)

înrăutăţise, dar nu-mi era teamă, căci, în orice caz, le eram mult superior, având cele două revolvere.

Nimeni n-a mai rostit nici un cuvânt. Cei doi eroi ai drumurilor probabil că se gândeau că era mai prudent, având în vedere relaţiile actuale, să tacă. Mie îmi convenea de minune acest lucru. Nu-mi făceam griji pentru mine, ci pentru tovarăşii mei de drum. Poate nu vor observa biletul meu sau poate alţi oameni, care ar trece pe acolo înaintea lor, îl vor rupe. Nu aveam altceva de făcut decât să aştept în linişte.

Nu se poate spune totuşi că îţi creează un sentiment prea plăcut o situaţie ca aceasta: să stai între doi tâlhari de drumul mare, voinici ca urşii şi înarmaţi până-n dinţi. Faptul că, în Turcia, existau o mulţime de astfel de oameni, era uşor explicabil; depinde de condiţiile de acolo. Şi în ziua de azi poţi citi, în aproape fiecare număr al oricărui ziar, despre forţarea graniţelor, tâlhării şi jafuri. Abia de curând, guvernul a emis o proclamaţie prin care ordonă ca fiecare judecător să judece şi să pronunţe sentinţele conform legii. Un cunoscut şi „puternic” paşă trimite o ameninţare la Poartă că îşi va da imediat demisia, dacă nu se va permite să pedepsească tâlhăriile care s-au înmulţit excesiv în districtul său. Este deci de mirare dacă, în asemenea ţinuturi, un călător îşi face singur dreptate, pentru că altă cale nu are? Este oare de neînţeles că apar mereu noi bande, când abia a fost împrăştiată una veche? Locuitorul paşnic este aproape silit să le ţină piept acestor oameni. Ei sunt adevăraţii stăpâni şi conduc un regiment de barbari.

Aşteptam deja de atâta timp, încât am început să-mi pierd răbdarea; deodată, în sfârşit, auzirăm un zgomot care venea din dreapta.

— Ascultaţi! Vine cineva, spuse Sandar şi puse mâna pe bardă. Poate sunt ei!

— Nu, răspunse fratele său. Este un singur călăreţ. Uite, acum dă colţul.

Am privit în spate şi, spre bucuria mea, l-am văzut venind pe Omar, şi, într-adevăr, era singur. Ceea ce însemna că văzuseră şi citiseră biletul meu.

Venea încet, cu capul în jos, de parcă era cufundat în gânduri. Nu se uita nici la dreapta, nici la stânga.

— Să...? întrebă Bybar, arătând spre flinta sa.

— Nu, răspunse Sandar. E o persoană neînsemnată; se vede după el.

Nu se jenau, prin urmare, să vorbească, în prezenţa mea, despre adevărata lor meserie.

Omar trecu prin locul acela, fără să ridice măcar o dată privirea. Îşi dăduse seama că aşa era cel mai bine.

După un timp, Sandar observă:

— Mai vine unul!

— Tot un coate-goale!

— Dar îi lăsăm, aşa, pe toţi să treacă?

— Acum, da. Gândeşte-te că, dacă tragem, s-ar putea să fim auziţi.

— Fireşte, de către schipetarii care s-au ascuns aici, am aprobat eu, cu „naivitate”. Îşi vor da seama că am venit aici ca să ne împotrivim planurilor lor.

— Prostănacule! rânji Sandar.

Osko era cel care venea acum. Şi el avea aerul unui om simplu, fără griji. Înfăţişarea lui exterioară nu te făcea să te gândeşti că ar putea avea ceva bogăţii asupra lui şi, astfel, reuşi şi el să treacă liniştit mai departe.

Ei, şi acum trebuia să apară Halef. În privinţa lui chiar că aveam de ce să-mi fac griji. Pe el s-ar fi putut ca cei doi să vrea să-l împuşte, pentru a pune mâna pe valorosul armăsar. În orice caz, n-aveam de gând să permit aşa ceva, mai degrabă le-aş fi tras fiecăruia câte un glonţ; dar era mai bine să evit asta. Am început să pândesc colţul după care acesta trebuie să apară. L-am văzut venind. Cei doi încă nu-l observaseră; m-am ridicat în picioare.

— Încotro? mă întrebă Sandar, cu asprime.

— La calul meu. N-auzi că a început să devină iarăşi neliniştit?

— Dracu' să-l ia pe calul tău! Rămâi pe loc.

— Nu-mi porunceşti tu mie! am replicat, răstit, şi m-am prefăcut că vreau să plec.

Atunci sări în sus şi mă înhăţă de braţ.

— Rămâi sau îţi dau...

Fu întrerupt de un strigăt al lui Bybar, care mai întâi îşi îndreptase privirea spre noi, dar acum îl zărise pe Halef.

— Un al treilea călăreţ! Linişte! porunci.

Sandar privi spre drum.

— Ei, drăcia dracului! strigă acesta. Ce cal! Ăsta-i străinul, el trebuie să fie!

— Nu, călăreţul e prea mic.

— Dar armăsarul este un pur sânge arab! O, Allah! Zboară ca vântul.

Aşa era, avea dreptate. Numele armăsarului meu este Rih şi cuvântul acesta înseamnă într-adevăr „vânt”.

De sute şi sute de ori mă luasem la întrecere cu vântul, călărind pe el, dar nu văzusem încă, până acum, ce privelişte oferea splendidul armăsar în plin galop.

Trupul lui aproape că atingea pământul. Nu-i mai puteai deosebi picioarele. Coama fâlfâia în faţa călăreţului iar coada atârna în jos, dreaptă şi lungă, ca o sârmă. Şi, totuşi, mi-am dat seama că Rih nu făcea altceva decât să se joace. Dacă aş fi fost eu în şa, ar fi zburat cu totul altfel, mai ales, dacă aş fi folosit şi „secretul” lui.

Micul, curajosul meu Halef, stătea în scară, înclinat mult în faţă. De umăr avea agăţate arma sa, precum şi cele două ale mele. În spatele şeii, prinsese în curele caftanul şi cizmele mele de călărie. Propriul lui caftan îi flutura în spate, din cauza curentului de aer pe care îl stârnise iuţeala de necomparat cu care alerga calul. Călărea minunat, superb.

Drumul împestriţat cu bucăţi mai mari sau mai mici de piatră oferea greutăţi enorme unei astfel de goane. Ar fi fost de ajuns un singur pas greşit şi amândoi, cal şi călăreţ, şi-ar fi frânt gâturile. Dar Rih al meu nu făcuse niciodată până acum un asemenea pas greşit. Ascuţimea ochilor săi şi elasticitatea membrelor se confirmară şi de data aceasta în mod strălucit. Dacă ar fi fost prezent aici administratorul vreunei herghelii a coroanei, cine ştie ce sumă ar fi oferit pentru nobilul şi impecabilul armăsar!

Şi cât a durat până ce cal şi călăreţ au ajuns, de după colţ, până în dreptul nostru? Atât de repede, încât n-ar fi fost timp suficient să te gândeşti la cele câteva secunde sau clipe. Abia apucasem să-l zăresc pe Halef venind şi să schimb cele câteva cuvinte cu Sandar, şi el şi ajunse aici şi zbură, prin defileu, ca o săgeată.

— Opriţi-l! Trageţi în el! Repede, repede! strigă Sandar, înhăţând flinta.

Bybar o apucă şi el pe a sa şi o duse la ochi. Dar armăsarul trecu ca fulgerul, încât nu mai era timp de ţintit. Nici eu n-am mai avut timp să preîntâmpin împuşcăturile; pocniră. Dar ce departe, ce departe în spatele lui Halef zburară gloanţele!

— După el! strigă Sandar, ieşindu-şi din minţi la gândul că ar putea să-i scape nepreţuitul armăsar. Acolo în faţă se termină pădurea, acolo putem să ochim!

Începu să alerge, sărind din piatră în piatră, iar fratele lui îl urmă, acum la fel de agitat ca şi el. Nu se mai gândeau la mine. Acum aş fi avut timp şi ocazia să mă salvez. Dar nu puteam să fac aşa ceva. Nu în privinţa lui Halef îmi făceam griji, şi, totuşi, şi în privinţa lui. Mă gândeam că cei trei, după cei aproximativ două mii de paşi, nu se opriseră, ci porniseră mai departe, la pas, şi, atunci, ar fi putut fi ajunşi din urmă de schipetari şi împuşcaţi. De fapt, tâlharii îşi descărcaseră deja flintele, dar ar fi putut să le reîncarce foarte repede. Prin urmare, trebuia să-i împiedic să facă asta.

Dintr-o săritură, ajunsei în dreptul cailor lor şi, într-o clipă, îi dezlegai. Am scos biciul de la cingătoare şi i-am plesnit cu el. Se ridicară în două picioare şi o luară la fugă, direct între tufişuri, de unde nu aveau cum să plece prea departe, căci rămăseseră agăţaţi cu frâiele de acestea.

Apoi am făcut o săritură înainte şi am strigat după cei doi schipetari:

— Sandar, Bybar, staţi, staţi! Caii voştri s-au smuls din legături.

Am avut succes, au rămas pe loc. Nu voiau, totuşi, să-şi piardă excelenţii lor cai.

— Leagă-i la loc! strigă Sandar.

— Au fugit deja.

— Mii de draci! încotro?

— De unde să ştiu eu? Întreabă-i pe ei!

— O, prostănacule!

Veniră înapoi, alergând. Eu, în locul lor, nu m-aş fi grăbit aşa, aş fi preferat armăsarul. Se pare, însă, că erau mai siguri de caii lor.

Urcară pe povârniş, înjurându-mă. Sandar fu primul care ajunse sus. Dintr-o privire, se convinse că într-adevăr caii dispăruseră. Se năpusti asupra mea şi strigă:

— Câine! de ce nu i-ai oprit?

— Dar nu m-am uitat după caii voştri, ci după călăreţ, ca şi voi!

— Puteai, totuşi, să fii atent!

— S-au speriat de focurile voastre de armă. De ce trageţi în oameni care nu v-au făcut nici un rău? Şi, de fapt, caii nu sunt ai mei, ci ai voştri. Nu sunt argatul vostru şi nu trebuie să am grijă de ei.

— Îndrăzneşti să vorbeşti aşa cu noi? Ţi-arăt eu ţie!

Avea flinta în mâna dreaptă şi o apucă şi cu stânga, ca să lovească în mine. Am ridicat braţul, pentru a para lovitura, dar n-am observat că în spatele meu se afla o piatră, de care

m-am împiedicat şi am căzut.

Atunci, mă izbi cu patul puştii în piept, lovitură pe care n-am putut s-o parez decât pe jumătate. Izbitura îmi luă respiraţia; dar, în clipa următoare, m-am ridicat, l-am înhăţat cu amândouă mâinile de cingătoare, l-am ridicat şi l-am azvârlit într-un trunchi de copac ce se afla în faţa mea, la o distanţă de câţiva coţi; rămase nemişcat, prăbuşit la pământ.

Apoi, însă, am fost înhăţat din spate.

— Nemernicule, pentru asta ai să plăteşti! strigă Bybar care, între timp, ajunsese şi el acolo.

Mă apucase de mijloc şi voia să mă ridice. Aşa ceva nu îndrăznise nimeni până acum. M-am proptit bine pe picioare, mi-am strâns umerii şi am tras puternic aer în piept, ca să mă pot îngreuna. Am simţit, însă, în articulaţia piciorului stâng, o durere ascuţită şi continuă. Piciorul refuza să mă ajute, probabil că mă rănisem atunci când căzusem.

Schipetarul care se afla în spatele meu îşi încordă toate puterile ca să mă ridice. Gâfâia de furie şi efort. Fratele lui zăcea inconştient lângă copac. Probabil, credea că murise şi, ca urmare, voia să-mi ia şi el mie viaţa. Am simţit că nu voi mai rezista mult în această stare; trebuia neapărat să mă eliberez din strânsoarea lui. Am apucat cuţitul şi l-am împuns pe agresorul meu în mână.

Îmi dădu drumul, urlând de furie şi durere şi scrâşni din dinţi:

— Vasăzică, împungi? Ei, eu o să trag!

Fireşte că m-am răsucit imediat spre el. L-am văzut smulgându-şi pistoalele de la cingătoare. Ambele cocoaşe trosniră. Mai puteam încă să i-o iau înainte, cu revolverul, dar nu voiam, totuşi, să-l omor. Ridică arma. L-am izbit peste mână, exact când trase primul foc. Rată lovitura. Fulgerător, i-am tras un al doilea pumn, în faţă, lângă nas, încât i-am dat capul pe spate. I-am smuls pistoalele din mână şi le-am aruncat cât mai departe. Câteva clipe, îşi ţinu mâinile la gură

şi la nas, căci sângerau. Apoi, scoase un ţipăt strident şi întinse mâinile după mine. Dar eu m-am înclinat, l-am înhăţat de coapsă, atât de tare încât am crezut că mi-au intrat degetele în carnea lui şi, pur şi simplu, l-am catapultat pe deasupra mea. Răsucindu-mă, apoi, rapid, m-am aruncat asupra lui, fără să-i las timp să-şi revină şi i-am tras o lovitură în tâmplă, de l-am lăsat leşinat.

Iată că se petrecuse ceea ce nu crezusem că se va putea întâmpla: nu fusesem biruit de cei doi Aladschy! Văzându-le trupurile puternice zăcând, fără cunoştinţă, acolo, în faţa mea, parcă nu-mi venea să cred. Fiecare dintre ei era, cu siguranţă, mai puternic decât mine; dar eu fusesem mai agil şi cunoşteam nişte figuri pe care, fireşte, nu le învăţasem de la dervişii din Stambul.

I-am cercetat pe amândoi. Nu erau morţi — în curând aveau să-şi revină şi, deci, era recomandabil să mă concentrez asupra plecării. Dar, pentru a-i face inofensivi încă o perioadă de timp, le-am luat pungile cu pulbere, pe care le aveau la cingătoare şi le-am strivit armele.

În timp ce mă ocupam de acest lucru, am simţit clar că piciorul meu stâng era rănit. Dacă înainte mă prefăcusem că şchiopătez, acum eram silit să merg şchiopătând până la calul meu, după ce am cules de pe jos „papucii de rugăciune” ai lui Halef, care îmi scăpaseră din picioare în timpul luptei, şi i-am încălţat din nou. Am dezlegat calul şi l-am dus până la un loc, pe drum, unde am putut să încalec. Durerea din picior devenise mai puternică din cauza mersului pe jos.

Acum, când calul se puse în mişcare, am respirat, în sfârşit, uşurat. Reuşisem să scap, împreună cu tovarăşii mei, dintr-un mare pericol, şi pentru asta trebuia să-i mulţumesc bunei Nebatja. Dacă aş fi avut un mesager de încredere, aş fi luat banii celor doi şi i-aş fi trimis ei. Cum, însă, nu aveam, a trebuit să-i las în pace. Nu exista un alt proprietar legitim al acestora. Şi dacă îi predam autorităţilor? În Ostromdscha nu

avusesem parte de o experienţă prea încurajatoare. Mă gândeam, însă, cu mare plăcere, ce-or să spună schipetarii, atunci când vor afla cine fusese, de fapt, prostănacul de şerif.

După ce am mai călărit o bucată de drum, pădurea s-a sfârşit. Drumul ducea pe partea din stânga a văii râului. La o distanţă nu prea mare, i-am văzut aşteptând pe Halef, Omar şi Osko. M-au recunoscut imediat şi au început să scoată strigăte de bucurie. I-am dat calului nu pinteni, ci papuci şi am pornit în galop spre ei.

— O, sidi, câte griji ne-am făcut pentru tine! strigă, încă de departe, Halef. Unde te-ai ascuns?

— Acolo, în pădure, cum puteţi vedea, căci de acolo vin.

— La asta ne-am gândit şi noi, imediat ce-am citit biletul tău.

— L-aţi luat de acolo?

— Da, dar l-am pus la loc.

— De ce?

— Aşa, ca să ne distrăm. Ne-am gândit, sau mai degrabă eu m-am gândit, ce-o să se mai enerveze ticăloşii, când vor vedea, mai târziu, cum am reuşit să-i ducem de nas. Sau poate n-a fost bine ce-am făcut?

— N-aţi greşit; în orice caz, dacă vor găsi biletul, se vor enerva şi mai tare, când îşi vor da seama, din conţinutul lui, că eu, cel care am petrecut mai multe ore cu ei, am fost acela care l-am scris.

— Cum? Ai fost cu ei?

— Am vorbit, am băut şi chiar m-am luptat cu ei. Iar acum zac inconştienţi, în pădure.

— Sidi, atunci trebuie să ne întoarcem repede acolo, să le spun şi eu câteva vorbuliţe.

— Nu-i nevoie; le-am spus eu destule. Am stat de vorbă cu ei cu pumnii.

— Povesteşte-ne şi nouă repede!

— Imediat; între timp, însă, putem să ne continuăm

drumul.

— Atunci, vino şi încalecă-l pe Rih.

— Nu, voi rămâne pe calul tău. Îl vei călări tu pe Rih, până la Radowitsch, ca răsplată pentru modul minunat în care l-ai călărit mai înainte.

— M-ai văzut, deci?

— Foarte bine. Ai trecut foarte aproape de noi.

— Şi stăteam bine în şa?

— Minunat. Mai bine ca mine.

— Ascultă, sidi, îţi baţi joc de mine. N-ar trebui să faci asta!

— Ei, vreau doar să spun că mi-ai plăcut foarte mult. Dar ai auzit că s-a tras după tine?

— Nu, habar n-aveam.

— Doar iuţeala armăsarului te-a salvat. Amândoi Aladschy au tras după tine. Voiau să te împuşte şi să-ţi ia calul.

Auzind acestea, opri armăsarul şi strigă:

— Şi, totuşi, va trebui să ne întoarcem în pădure, sidi. Trebuie să le mulţumesc celor doi ticăloşi pentru gloanţele lor. Am să-i fac să-mi simtă biciul, aşa încât pielea lor să arate ca un stindard vechi, care a luat parte la multe bătălii!

— Aida de! Hai, micuţule! Cu Aladschy ăştia nu prea e de glumit. Amândoi sunt nişte adevăraţi uriaşi; pot să te gâtuie doar cu două degete.

— Şi, totuşi, aş vrea să mă duc până acolo! Dar, dacă tu crezi că e mai bine să nu-i mai căutăm, mă supun. Poate îmi vor mai ieşi vreodată în drum şi atunci o să le arăt eu cu cine au de-a face!

Apoi le-am povestit tovarăşilor mei de drum întâlnirea cu schipetarii. M-au ascultat, fireşte, cu mare interes. Când am terminat de relatat, Halef spuse:

— Vrei să spui, domnule, că iubitul nostru mesager, Toma, s-ar afla deja la Radowitsch?

— Precis, altfel l-am fi întâlnit.

— Ce ar fi să-i facem o mică vizită? Aş vrea să-i transmit

mulţumirile cuvenite pentru conduita sa. Crezi oare că nu cunosc regulile bunei-cuviinţe?

— Nu ţi-aş face un asemenea reproş. Pot să-ţi enumer nişte cazuri când ai fost deosebit de politicos, de exemplu, în Ostromdscha, faţă de poliţaiul Selim şi faţă de kodscha baschi, care au gustat din plin dulceaţa biciului tău.

— Prin urmare, n-o să-l vizităm, sidi?

— Nu; dar dacă ne întâlnim cu el, ne facem că nu-l cunoaştem.

— Sidi, sufletului meu bun îi displace aşa ceva. Spune-mi, cel puţin, cât timp vom rămâne în Radowitsch.

— Din păcate, nu ştiu exact. În orice caz, cel mai bine ar fi să putem trece prin această localitate fără să ne mai oprim; dar trebuie să văd cum stau lucrurile cu piciorul meu. Poate va trebui să rămân pe loc, pentru a mă trata; cred că mi l-am scrântit, când am căzut, şi va trebui să-mi pun un bandaj.

— Dacă-i aşa, sidi, atunci să nu-mi iasă în cale bravul mesager, căci altfel am să-i trag un bandaj pe spinare, de care o să-şi aducă aminte toată viaţa. De altfel, chiar şi în Ostromdscha erau câţiva cărora aş fi vrut să le administrez aşa ceva.

— Cine erau aceştia?

— Cei doi fraţi care ne-au urmărit şi care trebuiau să dea informaţii despre sosirea noastră la ruine.

— Cei care au tras la hanul lui Ibarek?

— Da. Probabil că s-au trezit mai repede decât am crezut noi din beţie, căci, îndată ce-ai plecat tu, au venit ei.

— Unde i-ai văzut?

— Unde? în acelaşi han în care am stat şi noi. Habar nu aveau de cele întâmplate şi au plecat urgent, călare, spre ruine. Doar după ce au găsit acolo urmele incendiului s-au reîntors la han, pentru a se informa. Îţi poţi închipui ce mutre au făcut când au aflat ce s-a petrecut.

— Ai stat de vorbă cu ei?

— Nu. Şi-au băgat caii în grajd şi apoi au dispărut. Nu veniseră încă, înainte ca noi să plecăm.

— Hm! Probabil că s-au dus să culeagă informaţii. S-ar putea să-i revedem.

3. Un hekim

Piciorul pe care mi-l rănisem în lupta cu fraţii Aladschy începu să mă doară; era necesar să consult un doctor. De aceea, am poruncit să pornim în galop, pentru a ajunge mai repede în localitate. Când ne-am apropiat iar de râu, la scurtă distanţă de Radowitsch, am zărit o căsuţă, în faţa căreia şedea un bătrân care ne privi cu o atenţie bătătoare la ochi. Parcă stătea oarecum la îndoială.

Fără să am propriu-zis un motiv clar, am oprit şi l-am salutat. Se ridică şi îmi mulţumi respectuos, probabil datorită turbanului meu verde.

— Ne cunoşti cumva, tăicuţă? l-am întrebat.

— O, nu. Nu v-am mai văzut niciodată, răspunse.

— Dar te-ai uitat atât de ciudat la noi; ai vreun motiv anume?

— Am crezut că sunteţi schipetarii cei răi.

— Arătăm noi a schipetari?

— Cu siguranţă că nu; dar calul acesta negru m-a indus în eroare. Dacă cel care îl călăreşte ar fi fost mai înalt, aş fi crezut că-i am în faţa mea pe acei schipetari, deşi nu sunteţi îmbrăcaţi ca ei.

— La care schipetari te referi?

— Iertare, domnule! N-ar trebui să vorbesc despre asta.

— Aşa, aşa! Ei, te asigur eu că n-ai să faci rău nici unui om cumsecade, dacă ne spui despre cine-i vorba.

— Poate, totuşi. Dacă tu ai să mai spui şi altora, s-ar putea să afle schipetarii şi să-l urmărească pe acel „om cumsecade”.

— N-am să spun nimănui nimic. Halef, dă-i tăicuţului un bacşiş!

Hagiul scoase punga şi îi aruncă ceva în poală. Bătrânul îşi

frecă obrazul supt şi apoi se hotărî:

— Domnule, tu eşti un urmaş al profetului; aş dori foarte mult să-ţi fiu de folos, dar n-am voie. Conştiinţa mea îmi interzice, pentru că am promis să tac. Ia-ţi deci, banul înapoi.

— Poţi să-l păstrezi, căci văd că eşti sărac. Prin urmare, după cât se pare, aşteptai nişte schipetari, care urmau să treacă pe aici?

— Aşa este domnule.

— Câţi schipetari urmau să vină?

— Patru. Unul dintre ei, care poartă cizme lungi de călărie şi are o barbă neagră şi lungă, trebuia să călărească un armăsar arab. Calul acesta nu este cumva arăbesc?

— Exact.

— Aşa m-am gândit şi eu, şi, de aceea, era cât pe ce să vă confund cu criminalii aceia.

— Dar cine ţi-a spus că vor veni schipetarii?

— Hm! Asta nu pot să-ţi spun.

— Eşti un om foarte discret.

— N-aş fi, probabil, atât de discret, dar aveţi ceva, la voi, care mă face să fiu prevăzător.

— Aşa? Şi ce anume?

— Cele două cizme lungi, care sunt legate de şa. Armăsarul este acolo, văd şi cizmele. Lipseşte doar acela care trebuia să stea pe cal şi să poarte cizmele. Dacă n-ai fi un binecuvântat urmaş al Profetului... ah, iată-l că se întoarce!

Un tânăr venea peste pârloagă, îndreptându-se spre căsuţă.

— Cine e? l-am întrebat.

— Fiul meu, călăuza... o, Allah, n-aveam voie să vorbesc despre asta!

Am început să cam bănuiesc despre ce era vorba. În orice caz, mübarekul şi cei trei însoţitori ai săi se opriseră aici, pentru a-l lua pe tânăr drept călăuză, către o localitate spre care nu cunoşteau exact drumul. Pentru că bănuiseră că vom

trece pe aici şi vom cere informaţii, în cazul în care scăpăm de Aladschy, le îndrugaseră o minciună, tânărului şi tatălui lui, şi probabil că le spuseseră că noi am fi schipetarii. Speram ca fiul să fie ceva mai vorbăreţ decât tatăl.

Când se apropie, am observat că avea o figură foarte necăjită. Abia dacă ne salută şi vru să intre în colibă. Bătrânul, însă, îl apucă de veşmânt şi întrebă:

— Ei, de ce nu spui nimic? N-ai primit un bacşiş frumos?

— Da, bacşiş! Altceva am primit, nu bacşiş, răspunse fiul, care părea să fie foarte furios. Oamenii devin din ce în ce mai răi. Nici măcar în cei sfinţi nu mai poţi avea încredere.

— Te referi cumva la bătrânul mübarek ? l-am întrebat.

— Cum de te-ai gândit la el? Eşti cumva vreun bun prieten de-al lui?

— O, dimpotrivă. Noi suntem schipetarii cu privire la care v-a avertizat el.

— Allah, Allah! strigă bătrânul, speriat. Am bănuit eu! Domnule, sper că ne vei cruţa. Suntem oameni sărmani. Fiul meu este împletitor de coşuri şi foloseşte pentru asta sălciile pe care tocmai le taie nepoţii mei, acolo, la râu. Eu, însă, nu sunt bun de nimic; nici măcar nu pot să cojesc scândurile, căci guta mi-a strâmbat degetele, după cum poţi să vezi.

Îşi întinse mâinile spre mine.

— Fii liniştit! am răspuns. Ai văzut vreodată schipetari care să poarte turbanul Profetului?

— Nu, niciodată.

— Printre schipetari nu se află nici unul care să fie urmaş al profetului; deci nu pot fi tâlhar, în nici un caz.

— Dar tocmai ai spus că sunteţi acei schipetari cu privire la care am fost avertizaţi.

— Noi suntem aceia, da; dar faptul că am fi schipetari e o minciună.

— Atunci, unde este călăreţul căruia îi aparţine armăsarul?

— Eu sunt acela. Am făcut schimb de cai, iar eu, mi-am

schimbat înfăţişarea pentru a nu putea fi recunoscut de oamenii aceia pe care vreau să-i prind. Tu, însă, se pare că ai avut o experienţă cam neplăcută cu mübarekul.

Fiul, căruia îi puneam întrebarea, răspunse, adresându-se însă tatălui său:

— Da, dar nu numai eu, ci şi cumnatul. Te-ai uitat la caii lor?

— Cum aş fi putut? Mă aflam încă în culcuş şi nici nu se luminase prea bine de ziuă. Era încă ceaţă în jurul colibei. Şi ce s-a întâmplat cu ginerele meu?

— L-au jefuit!

— O, Allah! Pe omul acela sărman care abia de curând şi-a pierdut nevasta, sora ta şi fiica mea. Ce i-au luat?

— Cel mai bun dintre cei doi cai ai lui.

— O, cerule! De ce i-au făcut asta! Ar fi putut să ia alt cal, de la un om mai bogat, Allah nu s-ar fi supărat. Şi mübarekul era cu ei? De... când au devenit pustnicii hoţi de cai?

— Nu mai există sfinţi ca înainte. Totul este viclenie, înşelăciune şi amăgire. Poate să vină la mine şi cel mai cucernic marabut şi cel mai nobil şerif, n-o să mai am încredere în nimeni.

La cuvântul şerif, îmi aruncă o privire semnificativă, cât se poate de bănuitoare. Ştiam acum ce păţise şi puteam să-mi închipui ce anume se discutase. De aceea, i-am spus:

— Ai dreptate; există multă înşelăciune şi viclenie în lumea asta. Eu, însă, vreau să fiu corect şi cinstit cu tine. Nu sunt nici schipetar, nici şerif, ci sunt un franc care nu are nici un drept să poarte turbanul verde. Priveşte!

Mi-am scos turbanul şi i-am arătat că nu sunt ras în cap.

— Domnule! strigă, speriat. Ce îndrăzneţ eşti! Îţi rişti viaţa!

— O, nu chiar aşa. La Mecca s-ar putea să fie mai periculos decât aici, unde există atât de mulţi creştini.

— Deci, nu eşti musulman, ci creştin?

— Sunt creştin.

— Şi porţi la gât un *hamail*[1] ce nu poate fi procurat decât de la Mecca!

— De acolo îl am.

— Şi, totuşi, eşti creştin? Asta nu pot s-o cred!

— Am să-ţi vorbesc îndată, spunându-ţi că Mohammed al vostru trebuie să îngenuncheze în faţa lui Hristos, fiul lui Dumnezeu, pentru a se închina. Ar rosti un musulman asemenea cuvinte?

— Nu, niciodată. Ai comis un sacrilegiu faţă de credinţa noastră, dar ai dovedit prin asta că eşti creştin, că eşti franc. Poate că eşti acela care l-a împuşcat în braţ pe Manach el Barscha.

— Când s-a întâmplat aşa ceva?

— Ieri seară, la coliba bătrânului.

— Eu am fost acela. Deci pe el l-am împuşcat? Era întuneric şi n-am putut să recunosc persoanele. Deci ştii şi tu?

— Au vorbit în continuu despre asta. Deci, voi trebuie să fiţi străinii aceia care i-au luat prizonieri pe mübarek şi pe ceilalţi trei?

— Da, noi suntem.

— Domnule, te rog să mă ierţi că te-am jignit. Ce-i drept, numai lucruri rele am auzit despre tine; dar lucrurile rele pe care oamenii răi le spun despre alţii sunt, de fapt, fapte bune. Sunteţi duşmanii acestor hoţi şi escroci, ceea ce înseamnă că sunteţi oameni buni.

— Deci, ai încredere în noi, acum?

— Da, domnule.

— Atunci, povesteşte-ne cum te-ai întâlnit cu oamenii aceştia.

— Cu plăcere, domnule. Descalecă şi aşează-te pe bancă. Tata o să-ţi facă loc.

— Îţi mulţumesc. Poate să şadă liniştit acolo. Este un om bătrân, iar eu sunt încă destul de tânăr. Şi am şi un picior

[1] Talisman (n.trad.).

rănit, aşa că aş prefera să rămân călare. Şi acum, povesteşte-ne.

— Lucrurile s-au petrecut astăzi, în zori; abia mă sculasem pentru a-mi începe munca zilnică. Ceaţa era încă destul de deasă, de nu vedeai la câţiva paşi. Atunci, am auzit un călăreţ apropiindu-se, care s-a oprit în faţa colibei şi m-a strigat.

— Deci ei te cunosc?

— Mübarekul mă cunoştea. Când am ieşit afară, am văzut patru călăreţi care aveau cu ei şi un cal de povară. Unul dintre ei era mübarekul, iar dintre ceilalţi, abia mai târziu, când s-a luminat şi eram deja pe drum, l-am recunoscut pe Manach el Barscha, fostul perceptor din Usküb. Voiau să meargă spre Tasehkoj şi m-au întrebat dacă ştiu drumul până acolo. Am răspuns „da” şi atunci m-au rugat să-i duc până acolo şi mi-au promis pentru asta un bacşiş de cel puţin treizeci de piaştri. Domnule, eu sunt un om sărac şi treizeci de piaştri abia dacă îi pot câştiga într-o lună. Îl cunoşteam pe bătrânul mübarek şi îl consideram un sfânt. De aceea, m-am bucurat să le pot fi călăuză.

— Ţi-au spus cumva de ce se îndreptau spre Tasehköj?

— Nu, dar mi-au spus că sunt urmăriţi de patru schipetari care nu trebuiau să afle în ce direcţie i-am dus.

— Asta era o minciună.

— Abia mai târziu mi-am dat şi eu seama.

— Şi unde se află Tasehköj?

Numele înseamnă „satul de stânci sau de piatră”. De aceea, am presupus că localitatea s-ar afla undeva sus, în munţi. Împletitorul de coşuri răspunse:

— Se află exact la nord de aici. De fapt, nici un drum direct nu duce din Radowitsch până acolo şi trebuie să cunoşti foarte bine pădurea şi munţii, pentru a nu te rătăci. Satul este mic şi sărac şi se află aşezat în direcţia care urcă pe munte spre Bregalnitza, către Sbiganzy.

Sbiganzy! Asta era localitatea pe care trebuia s-o caut, din

Radowitsch, înspre nord, pentru a ajunge la măcelarul Tschurak şi a-l întreba de *derekuliba*[1], iar acolo să aflu detalii despre activitatea acelui misterios personaj care se numea Schut. Oare şi mübarekul voia să călătorească tot în direcţia aceea? Poate se afla acolo adunată întreaga societate de oameni „cumsecade”?

— Şi încă înainte de a pleca de aici, l-am întrebat din nou, ţi-au spus că nu trebuie să-i trădezi?

— Da. Mübarekul mi-a povestit că, pe drum, au fost atacaţi prin surprindere de patru schipetari, dar au reuşit să scape. Cică aceştia ar fi vrut să se răzbune pe el şi pe însoţitorii lui, pentru-un omor şi, probabil, îi vor urmări în continuare. Voia să se îndrepte spre nord, dar nu dorea să treacă prin Radowitsch, căci ar fi fost recunoscut, iar schipetarii puteau astfel să capete informaţii despre ei, să afle încotro s-au dus. V-a descris foarte exact, după cum văd, doar că tu porţi acum alte straie şi nici nu călăreşti armăsarul. În cazul în care aţi fi trecut pe aici şi aţi fi întrebat de ei, n-ar fi trebuit să vă dau nici o informaţie. Pentru această discreţie, ne-a dat binecuvântarea lui. Apoi am pornit la drum. Când s-a luminat, am recunoscut în animalul de povară calul cumnatului meu, dar am crezut că mă înşel şi n-am spus nimic.

— Caii lor nu arătau foarte obosiţi?

— Fără îndoială! Erau transpiraţi când au ajuns aici, la colibă, şi aveau spume la gură.

— Era de aşteptat. Dacă au ajuns atât de devreme aici, înseamnă că au călărit foarte repede, ceea ce impune un efort deosebit, noapte fiind şi drumul destul de greu. Povesteşte mai departe!

— Ei toţi erau călare; eu, însă, eram pe jos. Totuşi, am mers tot timpul în faţa lor. Aşa am auzit câte ceva din discuţiile pe care le purtau cu jumătate de voce. Mai întâi, am aflat că, iniţial, avuseseră patru cai. Fiecare avea la el câte un

[1] Coliba din văgăună.

balot. Apoi, însă, când s-au apropiat de cătun, ştii, acolo unde drumul trece peste pod, s-au întâlnit cu doi călăreţi; aceştia le-au spus că ginerele tatălui meu, deci cumnatul meu, are doi cai în spatele casei şi sub streaşină atârnă şi o şa pentru bagaje.

Am început să bănuiesc cine era acest cumnat şi am spus:

— Am trecut şi eu prin acest cătun şi am văzut acolo o singură casă cu streaşină. Sub aceasta, atârna o şa de călărie, dacă îmi amintesc bine. Era un birt şi se afla în partea dreaptă a podului.

— Asta e, asta e!

— Aşadar, birtul acesta este al cumnatului tău?

— Da, el este bărbatul surorii mele, care a murit de curând.

— Am tras şi eu la el.

— Deci, l-ai văzut, ai vorbit cu el?

— Da. Vasăzică, pe omul acesta sărman l-au jefuit! Când am fost eu acolo, era doar un cal în spatele casei.

— Ăsta-i celălalt. Avea doi. Avea şi două şei, una pentru călărie şi una pentru bagaje.

— N-au spus nimic despre cei doi călăreţi cu care s-au întâlnit?

— Ba da, dar n-am prea înţeles eu nimic. Tot vorbeau despre doi pagi; ăştia, însă, nu sunt oameni, ci cai!

— În cazul acesta, se refereau şi la oameni şi la cai.

— Pagii ăştia trebuiau să atace pe cineva prin surprindere şi să-l ucidă?

— Pe noi.

— Pe voi, domnule? De ce?

— Din răzbunare. Aceşti pagi sunt, de fapt, doi schipetari cu nume rău famat, care trăiesc doar din jafuri şi tâlhării. Li s-a dat această poreclă pentru că au doi cai pagi.

— Aşa vasăzică! Şi schipetarii ăştia nu v-au pândit?

— O, ba da!

— Dar, totuşi, sunteţi aici! Aţi reuşit să scăpaţi?

— Printr-un vicleşug. De aceea m-am deghizat aşa. I-am întâlnit la cumnatul tău şi am stat mai multe ore cu ei. Acum, probabil că şi-au dat seama că i-am înşelat şi ne caută.

— Crezi că vor veni şi aici?

— E posibil.

— Dacă se vor interesa de voi, să le dau informaţii?

— Nu vreau să te îndemn să minţi. Spune-le că am fost aici şi că, apoi, am plecat spre Radowitsch. Dar nu trebuie să le spui nimic din ceea ce am discutat.

— Nu, domnule, n-or să afle nici un cuvânt.

— Ei, şi acum zi-i mai departe.

— Am tras cu urechea şi am aflat că i-au luat cumnatului meu calul şi şaua şi şi-au pus baloturile pe el. Prea multe amănunte n-am auzit, căci nu vorbeau tare şi apoi a fost şi o pauză mai mare, când n-am mai putut să trag cu urechea. Dar, am auzit destul, ca să-mi pot da seama că mübarekul era un mare hoţ şi tâlhar. Toate lucrurile mai bune pe care le furase se aflau în balotul de pe cal. Celelalte, care nu prea erau de valoare şi ar fi ocupat şi prea mult loc, le arsese, împreună cu coliba. Cel mai mult se bucurau fugarii de faptul că dăduseră peste schipetari. Erau convinşi că urmăritorii lor, deci voi, erau pierduţi.

— Din fericire, s-au înşelat amarnic. N-au scăpat de noi, căci o să mergem pe urmele lor.

— O, dacă aş putea să merg şi eu cu voi!

— De ce? l-am întrebat.

— Pentru că l-au jefuit pe cumnatul meu, iar pe mine m-au înşelat şi nu mi-au dat nici un bacşiş.

— Da, e un motiv serios! Te-ai dus cu ei până la Tasehköj?

— Şi încă o bucată de drum mai departe.

— Cât e până acolo?

— Am făcut cinci ore.

— Şi încotro au pornit apoi?

— Voiau s-o ia în jos, de-a lungul văii Bregalnitza. Altceva

n-am mai aflat.

— Pot să-mi dau seama unde vor să ajungă. Dar n-ai insistat să-ţi dea răsplata promisă?

— Fireşte. Au fost, însă, atât de deştepţi, şi m-au rugat să merg cu ei mai departe de Tasehköj, căci acolo, probabil, aş fi găsit ajutor şi i-aş fi putut sili să-mi plătească. Au oprit, apoi, în mijlocul pădurii, ca să-mi spună că nu mai aveau nevoie de mine. I-am rugat să-mi dea bacşişul, dar mi-au râs în nas. M-am înfuriat şi le-am cerut să-mi dea înapoi calul cumnatului meu. Atunci, au sărit de pe cai. Doi m-au aruncat la pământ şi m-au ţinut iar un al treilea m-a biciuit. Am fost nevoit să îndur, căci eram prea slab, unul împotriva lor patru. Domnule, până acum nu mai m-a bătut nimeni. Am alergat din răsputeri douăsprezece ore. Spatele îmi este plin de răni de la loviturile primite. Mi-am irosit degeaba o zi de muncă şi sunt şi mort de foame. Cu asta m-am ales, în loc să aduc acasă treizeci de piaştri. Ce să mănânc? Ce să le dau tatălui meu şi copiilor, dacă n-am nimic? Dacă aş fi rămas acasă, aş fi putut să merg la Radowitsch să vând nişte coşuri, să cumpăr ceva de mâncare.

— Consolează-te! îl rugă tatăl. Am primit în dar de la acest şerif, care, din păcate, nu este şerif, cinci piaştri. Poţi să mergi la Radowitsch şi să cumperi pâine.

— Domnule, îţi mulţumesc! spuse împletitorul de coşuri. Te-am luat drept un om rău, dar tu eşti bun cu noi. Aş vrea să-ţi pot face şi eu un serviciu.

Înainte de a apuca să răspund, luă Halef cuvântul. Se sucise în şa şi dezlegase cizmele mele cele lungi, care arătau aşa de rotunde şi netede de parcă erau încălţate pe picioarele mele.

În timp ce noi discutam, veniseră şi copiii împletitorului de coşuri, aducând nuielele de salcie pe care le tăiaseră.

— Vă e foame, mititeilor? întrebă Halef.

Cei mai mari dădură afirmativ din cap, iar cei mici începură

să plângă. Şi în Turcia este exact la fel ca la noi. Când îl întrebi pe un asemenea prichindel de doi ani despre pofta lui de mâncare, imediat îi şi apar lacrimi în ochişori.

— Ei, atunci adu un coş! porunci Halef tatălui acestei adunări de prichindei înfometaţi. Dar să nu fie unul prea mic.

— Pentru ce îţi trebuie? se interesă omul.

— Vreau să scutur cizmele astea lungi.

Împletitorul de coşuri aduse un coş şi îl ţinu ridicat. Apoi hagiul scutură cizmele şi din ele începură să cadă fructe, carne, produse de brutărie, aşa încât coşul se umplu până sus.

— Aşa! spuse el. Ei, şi acum dă-le copiilor tăi să mănânce şi Allah să vă binecuvânteze!

— Domnule! strigă împletitorul de coşuri, sărutându-i mâna, toate astea sunt pentru noi?

— Fireşte!

— Dar n-o să le putem mânca nici într-o săptămână!

— Nici nu v-a obligat nimeni s-o faceţi. Mâncaţi cât vă trebuie şi vedeţi să nu înghiţiţi şi coşul.

— Domnule, îţi mulţumesc! Inima-ţi este plină de bunătate şi voia bună îţi izvorăşte din gură.

— Ei, nici chiar aşa. Prea hazliu nu sunt, dar îmi sângerează inima când privesc la aceste cizme goale. În fiecare dintre ele pusesem câte o găinuşă friptă, atât de rumenită şi crocantă cum numai în cel de-al treilea paradis mai găseşti. Ele sunt atât de dragi sufletului meu. Faptul că trebuie să mă despart de ele îmi provoacă un sentiment de tristeţe şi-mi umple ochii de lacrimi. Dar, pentru că aceste biete găinuşe nu-şi pot sacrifica decât o singură dată viaţa, pentru a fi savurate, ce mai contează în ce burţi îşi vor găsi mormântul. Aşadar, mistuiţi-le cu chibzuinţă şi cucernică plăcere şi păstraţi oasele pentru mine, până când mă voi întoarce.

Rostise aceste cuvinte cu o asemenea seriozitate şi solemnitate, încât ne făcu pe toţi să izbucnim în râs.

— Dar, Halef, cum de ţi-a venit gândul ăsta ciudat să faci asemenea provizii şi să-mi foloseşti cizmele drept magazin?

— Acest frumos gând nu mi-a trecut mie prin cap. Atunci când am vrut să plătim la han, aşa cum mi-ai poruncit, hangiul mi-a spus că el ne este dator, nu noi lui. Şi anume, pentru serviciul pe care l-am făcut fratelui lui, Ibarek. Acesta este un alt exemplu că Allah răsplăteşte dublu fiecare faptă bună, căci nu a trebuit să-i plătim nimic nici lui Ibarek.

— Lasă asta, zi-i mai departe!

— Da, mai departe. Lăsasem, aşa, cu băgare de seamă, să-mi scape o vorbuliţă, cum că friptura de găină ar fi mâncarea mea preferată.

— Ştrengarule!

— Iartă-mă, sidi! Doar de aceea avem gură, să vorbim, nu să tăcem. Hangiul a ciulit urechile şi memoria lui n-a uitat de friptura de găină. Când ne-am strâns lucrurile să plecăm, mi-a adus găinuşele astea două şi mi-a urat ca savurarea lor să ne prelungească viaţa. Atunci, i-am explicat că omul ar trăi şi mai mult dacă, pe lângă găină, ar mânca şi altele.

— Halef, dacă-i adevărat ce spui, meriţi să guşti puţin biciul!

— Sunt vrednic de recunoştinţa ta sidi! Dacă mi-o acorzi sunt la fel de fericit ca atunci când hangiul mi-a adus apoi şi garniturile acestea pe care le vezi adunate, în totală armonie, în coşul acesta.

— N-ar fi trebuit să le iei!

— Iertare, sidi! Dacă nu le-aş fi luat, acum n-am fi avut nimic de dat.

— Ba puteam să dăm ceva!

— Dar nimic care să potolească foamea acestor omuleţi. De fapt, am ezitat mult până să le iau. Îmi spuneam că ar fi trebuit să am aprobarea ta şi că, deci, nu puteam lua nimic, pentru că tu nu erai prezent. Am invocat toate motivele şi replicile pe care le-ar fi putut născoci toţi califii la un loc, dar

hangiul a rămas neclintit. Mi-a spus că, de fapt, nu mi le dăruia mie, ci ţie. Asta mi-a înmuiat inima cea bună şi am cedat. Darurile erau pentru tine şi, deoarece hangiul nu ţi le putea oferi personal, le-am băgat în cizmele tale, în calitate de reprezentante şi împuternicite ale tale. I-am transmis hangiului mulţumirile tale, prin cuvinte bine alese, am legat bine cizmele la gură şi le-am prins în curele, în spatele şeii. Dacă am păcătuit, te rog să mă judeci cu milostenie.

N-aveam cum să mă supăr pe omul acesta care îmi era atât de drag. Eram convins că nici nu-i trecuse prin cap să-l determine pe hangiu, cu vreun cuvânt anume spus, să-i facă acest dar. Halef n-ar fi fost niciodată capabil să facă aşa ceva, căci avea un extraordinar de sensibil simţ al onoarei. Dar se distra grozav, făcând pe ironicul cu mine şi îi făcea mare plăcere când mă prefăceam că mă las provocat de el.

— Am să-ţi stabilesc pedeapsa mai târziu, l-am ameninţat. Cel puţin, va trebui să renunţi pentru multă vreme la mâncarea ta preferată. În ceea ce te priveşte, nici o nevinovată găină nu va trebui să se despartă prea curând de bucătărioara ei.

— Atunci o să mă mulţumesc şi cu o găinuşă mai tinerică, sidi, şi o să-mi placă la fel de mult cum le plac micuţilor acestora merele.

Copiii se adunaseră în jurul coşului şi se repeziseră mai întâi la mere. Era o plăcere să vezi cu câtă râvnă lucrau guriţele acelea. Bătrânul avea lacrimi în ochi de bucurie. Fiul său îi îndesase în mână o bucată de carne, dar el nu mânca; uitase pur şi simplu de sine, văzându-şi nepoţii atât de mulţumiţi.

Împletitorul de coşuri ne întinse fiecăruia mâna şi apoi mi se adresă:

— Domnule, repet că ar fi pentru mine o mare bucurie dacă aş putea să-ţi fac şi eu un serviciu. N-ar fi posibil aşa ceva?

— Da, ar fi un serviciu pe care te-aş putea ruga să mi-l faci.

— Spune!

— Să ne conduci la Taschköj.

— Cu dragă inimă! Când pornim, domnule?

— Încă nu ştiu. Vino mâine dimineaţă la Radowitsch; atunci am să-ţi pot spune.

— Şi unde te găsesc?

— Hm, nici asta n-o ştiu încă. Ai putea să-mi recomanzi vreun han mai bun?

— Cel mai bun este hanul „La înalta Poartă”. Îl cunosc pe hangiu şi am să te conduc până acolo.

— Aşa ceva nu pot să accept; eşti prea obosit.

— O, până la Radowitsch merg uşor. Ajungem într-un sfert de oră acolo. Trebuie să te recomand hangiului; din când în când mai lucrez acolo şi el ţine la mine, deşi sunt doar un om sărman. Mâine dimineaţă am să te vizitez, ca să-mi spui când vrei să plecăm spre Taschköj.

— Asta depinde de piciorul la care m-am rănit. Există în oraş vreun doctor bun sau cineva priceput, în care să pot avea încredere?

— Dacă te referi la un chirurg, există unul, care este renumit şi care vindecă rănile tuturor oamenilor şi animalelor. Se pricepe să trateze şi vărsatul de vânt, ceea ce nimeni altul nu mai ştie.

— Dar ăsta-i chiar o minune de doctor! Dar acum, trebuie să discutăm şi despre bacşişul la care eşti îndreptăţit.

— Pentru ce, domnule?

— Pentru că ne vei duce la Taschköj.

— Domnule, dar nu vreau nimic pentru asta!

— Iar eu nu accept pe gratis.

— Dar ne-aţi dăruit deja atâtea.

— Acesta a fost un dar; plata ţi-o vei câştiga muncind. Nu trebuie să confunzi una cu alta.

— Dar nu pot să cer bani de la tine; mi-ar fi ruşine.

— Ei bine, atunci să nu fie plată, ci doar bacşiş. Am să i-l

dau tatălui tău.

I-am cerut lui Halef să-mi dea portofelul şi punga şi i-am făcut semn bătrânului să se apropie. Când văzu în mâinile-i cu degete strâmbe cincizeci de piaştri, îşi ieşi din fire de bucurie şi vru să-mi dea înapoi cea mai mare parte din bani.

— Nu primesc înapoi nici un piastru, i-am spus, cu hotărâre.

— Nici nu ştiu cum să-ţi mulţumesc, răspunse. Să dea Domnul ca *hekimul* să-ţi însănătoşească piciorul cât mai repede!

— Sper şi eu. Dar, spune-mi, cum se numeşte acest doctor renumit?

— Îl cheamă Tschefatasch.

— O, vai de mine! Dacă şi tratamentele-i sunt precum numele, mă lipsesc de ajutor.

Tschefatasch înseamnă, tradus în limba germană, „piatră de tortură”.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, mă consolă împletitorul de coşuri. N-o să-ţi pună la picior numele lui, ci un pansament. Iar la asta se pricepe de minune.

— Atunci, haide, dacă vrei să mergi cu noi!

Luă o înghiţitură de mâncare, s-o mestece pe drum, şi apoi pornirăm. După un sfert de oră, am ajuns în oraş. Călăuza ne duse printr-un bazar, apoi pe o uliţă şi de acolo trecurăm pe sub o boltă şi intrarăm într-o curte foarte spaţioasă şi curată. Halef se duse, împreună cu el, la hangiu. Eu am rămas în şa, ca să nu-mi mai forţez piciorul bolnav.

După puţin timp, ieşiră amândoi însoţiţi de hangiu care, printre politeţuri şi scuze, îmi spuse că, din păcate, n-avea decât o odăiţă cât se poate de mică, ce se învecina cu ospătăria. Aici nu se prea obişnuia ca cei care trăgeau la han să ceară o cameră separată; nicăieri în oraş nu exista aşa ceva şi chiar şi acea odăiţă trebuia mai întâi curăţată şi aranjată, de aceea mă poftea să intru deocamdată în

ospătărie.

Am fost destul de mulţumit de acest aranjament şi am descălecat. O, vai! Piciorul mi se umflase. Cu mare greutate am reuşit să păşesc şi a trebuit să mă sprijin de Osko.

Când am intrat în odaie, nu se afla nimeni acolo. M-am aşezat într-un colţ, lângă uşa care ducea spre cămăruţa ce mi se pregătea. Halef, Osko şi Omar au ieşit din nou în curte, ca să se îngrijească mai întâi de cai. Pe drum, nu mă gândisem să-mi schimb hainele, în mijlocul unei populaţii fanatice, acest lucru putea deveni periculos; aici, însă, nu conta prea mult.

Împletitorul de coşuri se oferi să-l aducă pe doctor şi eu am acceptat. Ieşise deja, când intră un oaspete. Şedeam cu spatele la uşă şi m-am răsucit pe jumătate să-l văd pe cel ce intrase. Nu era nimeni altul decât mesagerul Toma, cel care ne dăduse pe mâna schipetarilor.

— Ei, acum să te vadă hagiul! am zis şi m-am întors din nou cu spatele, pentru că nu voiam să am de-a face cu el.

Nu la fel însă gândi şi el. Probabil că avea chef să se întreţină cu cineva. Eram singurul care se afla în odaie, aşa că se învârti de câteva ori încoace şi încolo, apoi, rămase în picioare, alături de mine, şi întrebă:

— Eşti străin de locurile acestea?

M-am prefăcut că nu am auzit întrebarea.

— Eşti străin de locurile acestea? repetă, cu vocea mai ridicată.

— Da, am răspuns, acum.

— Dormi astăzi aici?

— Încă nu ştiu.

— De unde eşti?

— Din Stambul.

— Ah, din Capitală, strălucitorul obraz al chipului lumii! Eşti un om fericit, dacă locuieşti în apropierea padişahului.

— Apropierea lui îi fericeşte doar pe cei buni.

— Vrei să spui că sunt mulţi oameni răi acolo?

— Ca peste tot.

— Cu ce te ocupi?

— Sunt copist.

— A, deci eşti un învăţat. Îmi face mare plăcere să stau de vorbă cu astfel de oameni.

— Dar mie nu-mi place să vorbesc cu alţii.

— Allah! Dar ce respingător eşti! Tocmai voiam să te întreb dacă-mi este permis să mă aşez aici, lângă tine.

— Îţi este permis, dar n-o să-ţi facă plăcere.

— De ce nu?

— Figura mea nu prea place unora.

— Ei, o să văd dacă mie îmi place.

Se aşeză la masa mea, pe o bancă ce se afla faţă în faţă cu mine şi mă privi.

Greu de descris mutra pe care o făcu. Mai aveam încă turbanul pe cap şi ochelarii pe nas; asta îl făcuse să se înşele, deşi figura mea nu se schimbase nici un pic. Deschise gura, sprâncenele se ridicară, luând forma unui unghi ascuţit, iar ochii se fixară asupra mea, cu o asemenea expresie, încât a trebuit să fac mari eforturi pentru a nu izbucni în râs.

— Domnule... effendi... cine... cine eşti? mă întrebă.

— Abia ţi-am spus.

— Ai spus adevărul?

— Îndrăzneşti să mă faci mincinos?

— Nu, în numele lui Allah, nu, căci ştiu că tu... că...

De frică şi îndoială, nu mai putu rosti nici un cuvânt.

— Ei, ce-i? Ce ştii despre mine?

— Nimic, nimic altceva decât că eşti copist şi locuieşti în Stambul.

— Şi atunci ce tot îndrugai acolo tot felul de prostii?

— Prostii? Ah, domnule, nici nu-i de mirare, căci pari a fi acela despre care cred că este acela, despre care... o, Allah! Ai dreptate. Cred că am înnebunit de tot, căci asemănarea este atât de mare.

— Dar cu cine semăn atât de mult?

— Cu un effendi mort!

— Ah! Când a murit?

— Astăzi, pe drum.

— Este trist când credinciosul decedează aflându-se în călătorie. Ai lui nu se pot ruga pentru el, în ultimele clipe dinaintea morţii. Şi de ce a murit?

— A fost ucis.

— Groaznic! I-ai văzut leşul?

— Nu, domnule.

— Atunci, ţi-au povestit alţii despre moartea lui?

— Aşa e.

— Şi cine l-a ucis?

— Nu se ştie. Zăcea în mijlocul pădurii care se află între Radowitsch şi Ostromdscha.

— Am trecut şi eu prin această pădure. Eu de ce nu am auzit nimic? Au vrut să-l jefuiască?

— Nu. Zice-se că ar fi fost o răzbunare.

— O vendetă?

— Nu, o altfel de răzbunare. Acest om neprevăzător a stârnit pur şi simplu o revoluţie în Ostromdscha, a aţâţat oamenii unii contra altora şi apoi, chiar în timpul nopţii, a dat foc locuinţei unui cucernic.

— Dar ăsta-i un adevărat răufăcător, pe care Allah nu-l va ierta niciodată.

— O, dar omul acesta nu credea în Allah. Era un ghiaur, un creştin care se hrăneşte cu carne de porc.

— Iadul o să-l înghită.

— Din răzbunare, a fost pândit şi ucis.

— Era singur?

— Nu. Mai erau trei cu el.

— Şi unde sunt aceştia?

— Au dispărut. Se crede că şi ei au fost ucişi.

— Şi unde i-a fost dus cadavrul?

— Nu ştiu.

— Foarte ciudat! Şi cu necredinciosul ăsta semăn eu?

— Ai exact înălţimea şi chipul lui, doar părul şi barba îţi sunt mai scurte şi mult mai deschise la culoare decât ale lui.

— Deci, există cel puţin o deosebire între el, ghiaurul, şi mine, şeriful, care îmi bucură inima. Dar tu cine eşti?

— Un mesager din Ostromdscha.

— Înseamnă că trebuie să ştii totul foarte exact. Dar, hm, am auzit astăzi, pe drum, că ar exista doi tâlhari, doi schipetari, cărora li se spune pagi. Ai auzit vreodată de ei?

— Da; căci noi mesagerii aflăm totul.

— Şi îi cunoşti?

— Nu, domnule. Cum aş putea eu, un om cinstit, să cunosc nişte tâlhari! Ce-i cu ei?

— Au fost văzuţi, azi-dimineaţă, în apropiere de Ostromdscha.

— Allah fie milostiv cu ţinutul acesta!

— A fost şi un mesager la ei. Unul pe care-l cheamă Toma.

Mesagerul tresări speriat, dar eu am întrebat liniştit;

— Îl cunoşti cumva?

— Foarte bine. Este un... un coleg al meu.

— Atunci să-l previi, dacă-l întâlneşti. Va fi căutat de poliţie.

— Allah, o, Allah! De ce?

— Pentru că este complice la crimă, căci el l-a trădat pe creştinul acela celor doi Aladschy, ucigaşii. El le-a comunicat ora când străinii intenţionau să plece din Ostromdscha.

— Este... este adevărat? se bâlbâi acesta.

— Chiar cel ucis a afirmat asta.

— Dar, ce, un mort poate să vorbească?

— Nu e mort, n-a fost ucis. Nimeni nu ştie că trebuia să fie ucis, doar tu singur ştiai asta, Toma!

Mesagerul sări de la locul lui.

— Mă cunoşti? strigă el, consternat.

— Da, foarte bine; şi cei de acolo te cunosc.

Mi-am scos ochelarii şi turbanul şi am arătat spre uşa pe care tocmai intra Osko, Omar şi Halef. Pentru câteva clipe, omul încremeni de spaimă, căci acum mă recunoscuse. Apoi, însă, strigă:

— Trebuie să plec, să plec imediat! Mai am de rezolvat nişte afaceri urgente.

Făcu o săritură spre uşă, dar Halef îl şi înhăţase de guler.

— De ce vrei să ne părăseşti aşa de repede, dragă prietene? îl întrebă el, pe un ton prietenos.

— Pentru că mai am încă multe de făcut.

— Credeam că numai până aici aveai treburi de rezolvat. Deci şi de aici duci mesaje spre Ostromdscha?

— Da, da; nu mă mai reţine.

— Dar ai putea să iei ceva şi de la mine.

— Pentru cine?

— Am să-ţi dau o însemnare.

— Ce fel de însemnare?

— Un salut, doar un salut.

— Am să-l duc cu plăcere; acum, însă, lasă-mă să plec!

— Nu se poate aşa. Trebuie să aştepţi să-ţi scriu salutul şi, desigur, şi adresa.

— Durează mult?

— Nu. Nu prea mă formalizez eu cu astfel de scrisori către prieteni. N-am nevoie nici de hârtie, nici de cerneală, căci am să scriu direct pe pergament netăbăcit. Şi am să-ţi şi plătesc imediat. Am creionul afară, în grajd. Va trebui să te deranjezi să ieşi cu mine până afară, Toma. Hai!

Mesagerul se uită cercetător la micuţul hagiu. Nu prea avea încredere în el; dar Halef vorbea atât de prietenos. Îl urmă, deci, afară iar Osko şi Omar ieşiră după ei, zâmbind.

Din locul unde şedeam, puteam să contemplu, prin fereastra deschisă, aproape întreaga curte. I-am văzut pe cei patru traversând-o şi dispărând în spatele porţii grajdului, care fu apoi închisă.

După scurt timp, am auzit nişte ţipete, care, în ziua de azi, nu pot fi auzite decât în China şi în Turcia, acele strigăte de nedescris care se pare că sunt urmarea întâlnirii unui bici cu pielea unui om.

Apoi, poarta a fost din nou deschisă, iar mesagerul a ieşit afară. Ţinuta lui numai impunătoare nu se poate spune că era, iar chipu-i părea că vrea să uite că-i fusese tulburată liniştea sufletească. Mersul îi semăna cu acela al unui urangutan care trebuie să se deplaseze pe propriile-i picioare, fără ajutorul unui baston; mergea cu genunchii îndoiţi, pieptul strâns şi capul plecat în jos.

În mod evident, nici măcar nu era curios ce impresie făcea plecarea lui dramatică, pentru că nici nu se uită în jur.

Cei trei „executori” se prezentară îndată la mine.

— S-a împlinit destinul! spuse Halef, mângâindu-şi firele subţiri de barbă şi rânjind mulţumit. Ce-a zis ticălosul ăsta când te-a zărit, sidi?

Le-am povestit.

— Ah! Ce neobrăzat! Ei, acum poate să ducă la Ostromdscha cele treizeci de salutări sincere, pe care le-am aplicat, şi să le transmită oricui va vrea.

— Nu s-a apărat?

— Nu prea avea chef, dar, oricum, l-am avertizat că, dacă va încerca s-o facă, va încasa cincizeci; dacă, însă, se întinde de bunăvoie jos, primeşte doar treizeci. A fost, destul de deştept să aleagă varianta a doua. Dar am avut eu grijă ca cele treizeci de salutări să-i mulţumească sufletul aşa cum ar fi făcut-o cincizeci. Aprobi ceea ce-am făcut, effendi?

— De data asta, da.

— Ce bine ar fi dacă destinul ar vrea să-mi facă mai des astfel de bucurii, atunci când am de-a face cu nemernici de soiul ăsta! Mai există şi alţii pe care, cu dragă inimă, i-aş lăsa să aleagă între treizeci şi cincizeci. Să sperăm că poate mă voi întâlni cu unul sau altul dintre aceştia. Dar, sidi, cum îţi

mai e cu piciorul?

— Nu prea bine. Să meargă Omar să vadă dacă nu se găseşte cumva ghips aici, în oraş, şi, dacă da, să cumpere vreo cinci kilograme. Tu, însă, să te duci să-mi aduci un vas cu apă, în care să-mi ţin piciorul, dar, mai înainte, să-mi scoţi ciorapul.

Între timp, se întoarse şi împletitorul de coşuri şi îmi spuse că a umblat mult, până să dea de doctorul „piatră de tortură”. Domnul acesta era teribil de ocupat, dar avea să vină imediat.

I-am mulţumit pentru eforturile depuse, i-am dăruit nişte tutun şi apoi l-am trimis acasă.

Halef aduse apa. Când mi-am cercetat piciorul umflat, am văzut că aveam o luxaţie, dar, din fericire, nu prea gravă. Aş fi putut să mă tratez şi singur, dar preferam să mă vadă şi un doctor. Doar o mică greşeală m-ar fi putut ţine legat aici mult timp. Deocamdată, mi-am băgat piciorul în apa rece.

În sfârşit, veni şi doctorul. Eu mai degrabă l-aş fi luat drept un poştaş chinez decât un Esculap european. Era de statură mică şi foarte gras. Obrajii îi străluceau precum globurile de Crăciun. Ochişorii aşezaţi puţin oblic trădau faptul că strămoşii lui îşi aveau originea într-unul dintre corturile mongole. Şi pe capul cu părul tuns foarte scurt îşi aşezase — tras mult pe spate, aşa încât fruntea să fie liberă — un fes vechi şi uzat, care, în loc de moţ, era împodobit cu un mănunchi de panglicuţe roşii, albastre şi galbene. Caftanul cel scurt îi ajungea doar până la genunchi, dar părea făcut dintr-un singur buzunar uriaş, căci în toate părţile, sus şi jos, în stânga şi în dreapta, în faţă şi în spate, era excesiv de umflat. Probabil conţinea spiţeria ambulantă a doctorului.

În plus, acest medic purta, atârnat de umăr cu o curea, un coş pătrat, în care se aflau preţioasele lui instrumente.

Avea nişte ciorapi groşi de lână cu tălpi de pâslă şi încălţat cu aceştia îşi băgase picioarele în pantofii care erau fixaţi cu

ţinte mari de fier, pantofi de genul care poate fi descris cu cuvintele: „din doi paşi, treci Rinul”.

Când intră, îşi dădu jos din picioare pantofii şi se apropie de mine în ciorapi, o politeţe care, se pare, la el devenise cronică.

Întrucât îmi ţineam piciorul în vasul cu apă, îşi dădu imediat seama că eu eram cel care avea nevoie de ajutor. Se înclină în faţa mea, mişcare la care coşul îi alunecă în faţă şi cureaua aproape îl strânse de gât. I-am răspuns la salut. Îşi dădu jos coşul de pe umăr, îl aşeză pe podea şi întrebă:

— Îţi place să vorbeşti mult?

— Nu, am răspuns, scurt.

— Nici mie. Deci, întrebări scurte, răspunsuri scurte şi gata repede!

Nu m-aş fi gândit ca grăsanul să aibă asemenea energie. Se aşeză în faţa mea cu picioarele depărtate, mă privi de sus până jos şi apoi întrebă:

— Tu eşti acela cu piciorul?

— Nu, acela cu două picioare!

— Ce! Rupte amândouă?

Nu-mi înţelesese ironia.

— Numai unul, stângul.

— Fracţie dublă?

O, vai! Vorbea de fracţie dublă! De ce nu chiar fracţie zecimală! De fapt, asta era treaba lui. Nu putea să-mi pretindă mie să mă pricep la răni.

— Doar luxaţie, am răspuns.

— Scoate limba!

Asta era şi mai drăguţ, dar i-am făcut pe plac şi i-am arătat-o. O privi, o pipăi, o mişcă încolo şi încoace şi apoi spuse, dând din cap;

— Periculoasă luxaţie!

— Nu, nu e gravă!

— Taci! Văd după limbă! De când luxat?

— Trei ore, cel mult patru.

— Deja prea mult! Poate interveni septicemia! Era cât pe ce să-i râd în nas; m-am stăpânit însă şi m-am mirat doar că acest cuvânt, „septicemie”, se încetăţenise şi în Turcia.

— Durere? continuă el întrebările.

— Suportabilă.

— Poftă de mâncare?

— Mare.

— Foarte bine, bine! O să rezişti. Arată-mi piciorul!

Se ghemui, dar, pentru că nu era o poziţie prea comodă, se aşeză pur şi simplu jos, lângă vasul de apă, iar eu i-am pus, încrezător, piciorul în poală. Îl palpă, mai întâi uşor, apoi mai tare, cu vârfurile degetelor, dădu aprobator din cap şi mă întrebă:

— Ţipi din orice?

— Nu.

— Foarte bine!

Mă apucă rapid, smuci puternic, se auzi un scrâşnet uşor la articulaţie — apoi mă privi cu ochi scânteietori şi întrebă:

— Ei, cum a fost?

— Încântător.

— Suntem gata.

— De tot?

— Nu. Acum doar legăm.

Ca şi chirurg era un flăcău de ispravă. Cine ştie cât m-ar fi chinuit un altul, numai ca să facă totul să pară mai grav şi să poată primi un onorariu mai mare.

— Cu ce legăm? am întrebat.

— Cu atele. Unde aveţi lemne?

— Nu avem!

— De ce nu?

— Nu sunt bune.

— Nu sunt bune? Vrei cumva atele de argint sau de aur, împodobite cu briliante?

— Nu, vreau un bandaj cu ghips.

— Ghips? Eşti nebun? Cu ghipsul se ung pereţii şi zidurile, nu picioarele!

Aici era punctul lui slab. Doar mă aflam în Turcia.

— Şi cu ghips se fac şi pansamente minunate, am afirmat.

— Aş vrea să văd!

— Poţi să vezi. Am trimis după ghips.

— Cum o să faci?

— Aşteaptă!

— Şi dacă nu primeşti ghips?

— Atunci am să fac pansamentul din clei.

— Clei? exclamă el. Îmi torni gogoşi?

— Nu.

— Nici nu-ţi sugerez să faci asta!

— O, numai să vreau! am râs.

— Ce! Eu sunt un învăţat!

— Şi eu!

— Ce ai studiat?

— Totul! am răspuns scurt.

— Şi eu de trei ori mai mult! Cunosc chiar şi prima farmocopee[1] de Sabur Ibn Saheli!

— Iar eu am în cap întregul dicţionar de medicină al lui Abd al Meschid!

— Eu nu-l am doar în cap, ci şi în tot corpul şi în membre. Un bandaj cu ghips sau chiar clei! Ghipsul este făină, iar cleiul este moale şi curge. Un bandaj trebuie să fie tare.

— Ghipsul şi cleiul se întăresc. Ai să te minunezi. De altfel, nici nu trebuie să-mi pun chiar acum bandajul. Mai întâi trebuie să-mi pun o compresă, până ce se retrage umflătura şi mă mai lasă durerile. Ai înţeles?

— Allah! Dar tu vorbeşti ca un doctor!

---

[1] Manual oficial folosit în practica farmaceutică, conţinând descrierea şi indicaţiile pentru controlul celor mai importante substanţe şi preparate medicamentoase.

— Mă şi pricep!

— Ei, atunci aranjază-ţi singur piciorul luxat. De ce ai mai trimis după mine?

— Ca să-ţi arăt limba.

Aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată „omului de ştiinţă”. Se smulse din mâinile lui Omar, făcu câţiva paşi înapoi, trase adânc aer în piept şi apoi îl dădu afară, de parcă plămânii i-ar fi fost încărcaţi cu pulbere, şi spuse:

— Vrei să-ţi astup gura cu boneta? Na, să te saturi, fiu de maimuţă, nepot şi strănepot de pavian!

Îşi smulse boneta de pe cap, o făcu ghemotoc şi i-o azvârli lui Omar în faţă. Acesta o prinse, întinse cealaltă mână în vasul pe care-l adusese, şi-o umplu cu praf de ghips şi spuse:

— Ia-ţi înapoi acoperişul inteligenţei tale ciuruite!

Şi îi aruncă boneta umplută cu ghips în faţa roşie foc de furie. Ghipsul se împrăştie din bonetă şi în următoarea clipă doctorul arăta ca un om de zăpadă făcut din turtă dulce albă. Praful de ghips îi intrase în ochi. Începu să se frece, tropăind din picioare, îşi pierdu pantofii, ţipă, de parcă fusese tras în ţeapă şi, în cele din urmă, când reuşi din nou să vadă, îşi smulse coşul de pe umăr şi vru să i-l arunce lui Omar în cap. Acesta, însă, era pregătit şi prinse coşul; la această mişcare, capacul coşului se desfăcu şi întregul lui conţinut se vărsă pe jos; cleşti, foarfece, spatule, pensete, cutii şi tot felul de alte boarfe, fără să lipsească, desigur, instrumentul de bază de care se slujeşte un doctor oriental, para de clismă.

Sprintenul arab se aplecă rapid şi începu să-l bombardeze pe doctor cu aceste obiecte. În furia lui, acesta nu putu să ia o altă hotărâre, decât aceea de a-şi exercita dreptul la răzbunare. Ridică obiectele care se izbeau de corpul său şi cădeau la pământ şi le azvârlea înapoi, spre Omar, rostind, în acelaşi timp, o gamă întreagă de înjurături — la care se pare că era un maestru desăvârşit — ce sub nici o formă nu pot fi redate.

Bombardamentul acesta oferea o privelişte atât de comică, încât noi ceilalţi am izbucnit, fără să vrem, în hohote de râs. Hohote de râs care, auzindu-se până afară, în curte, îl atraseră înăuntru pe hangiu, împreună cu oamenii lui, care, la vederea acestei ciudate lupte, se alăturară hohotelor noastre.

Lui Halef, însă, îi veni ideea să sară în ajutorul prietenului şi tovarăşului său de drum.

— Sidi, scoate piciorul din apă! spuse.

Zicând acestea, mă şi înhăţă de picior şi mi-l ridică. Apucă vasul şi fugi cu el la uşă, pentru a-l împiedica pe doctor să iasă. Apoi, ridică de jos para de clismă, o umplu cu apă şi începu să-l stropească pe grăsan cu ea, aşa încât acesta se îmbibă de apă, în câteva clipe, ca un pudel murat.

— Frumos, grozav, nemaipomenit! strigă Omar. Ei, acum să-i mai dăm nişte ghips să guste. Stropeşte-l, Halef!

Apucă vasul şi scutură praful de ghips deasupra victimei sale, în vreme ce Halef se îngrijea de stropit.

Am vrut să pun capăt acestei bătălii, dar nu eram în stare, din cauza râsului, căci doctorul oferea o asemenea privelişte ce nu poate fi descrisă decât cu cuvintele „oribil de frumoasă”. Chiar şi cel mai morocănos melancolic nu s-ar fi putut abţine să nu râdă. Spectatorii se scuturau de atâta râs.

Cel mai tare râdea hangiul. Nu era mare de înălţime, avea umeri înguşti, o burtică ascuţită, impunătoare şi o pereche de picioare subţiri, care doar cu greu îi susţineau trupul. Năsucul cârn şi gura mare, cu dinţi albi, se potriveau extraordinar de bine cu firea lui veselă. îşi împreunase mâinile şi le aşezase sub burtă, care-i sălta în sus şi în jos, pentru a o susţine. Începu să strige:

— O, vai, o, vai, trupul meu, trupul meu, burta mea, stomacul meu, ficatul meu, splina mea, rinichii mei! O, vai de mine, digestia mea, digestia mea. Plesnesc, pocnesc!

Şi chiar şi arăta aşa, de parcă pielea n-ar mai fi putut să-i ţină laolaltă părţile corpului care se zdruncinau.

Tânărul Esculap se refugiase într-un colţ. Stătea acolo şi îşi acoperise faţa cu mânecile caftanului; dar, pe sub mânecile acestea, ţipa ca din gură de şarpe şi înjura din toate puterile. Când para n-a mai stropit, Halef luă vasul cu apă şi îi turnă în cap întregul conţinut, spunând:

— Aşa va păţi oricine îl numeşte pe effendi al nostru ţicnit. Osko, du-te şi umple vasul cu apă, pentru ca sidi să-şi poată răcori piciorul. Dar pe deşteptul ăsta, care pune plasturi şi atele de lemn şi care dă cu unsoare, o să-l aşezăm pe acest scaun şi o să-i curăţăm veşmântul. Stai liniştit, prietene, altfel am să-ţi răzui şi năsucul!

Îl aşeză pe doctor pe scaun, apoi luă de jos o spatulă de lemn şi începu să-i bărbierească ghipsul de pe faţă cu aceasta. Ceea ce dădea jos de pe faţă, îi băga în urechi şi făcea acest lucru fandosindu-se în fel şi chip.

Cel bărbierit se lăsă în voia lui, dar continua să înjure de zor. Cu cât îi obosea limba mai tare de această sforţare, cu atât mai grosolane erau cuvintele ce-i ţâşneau de pe buze. Dădu glas celor mai monstruoase jigniri şi tot se părea că nu spusese destule.

Se ştie că ghipsul se întăreşte foarte repede; deja după câteva minute devenise o masă tare ca piatra. Abia după ce învelişul deveni complet alb şi tare, se opri Halef din răzuit.

— Aşa! spuse el. Te-am curăţat, căci şi faţă de duşman trebuie să manifeşti bunătate. Mai mult nu poţi să-mi pretinzi. Lucrurile să ţi le aduni singur şi să ţi le bagi în coş. Ridică-te! Am încheiat tratamentul!

Grăsanul vru să se ridice de pe scaun, dar îşi dădu seama că veşmântul îi era atât de ţeapăn încât îl împiedica. Era şi acesta unul dintre motivele pentru care nu voisem să împiedic această acţiune. Posibilitatea de a folosi ghipsul drept pansament îi fusese demonstrată *ad oculos*.

— Nu pot să mă ridic, nu pot să mă ridic! strigă el, sprijinindu-se în toate cele zece degete ale mâinilor. Caftanul

meu este ca sticla; se sparge!

Halef apucă boneta de ciucurele din panglicuţe, i-o luă acestuia de pe cap, i-o ţinu în faţa ochilor şi spuse:

— Priveşte, acesta este acoperişul demn de capul tău savant. Cum îţi place?

Boneta arăta acum, precum un obiect dur, alb, în formă de clopot, care luase exact forma craniului. Era foarte caraghioasă!

— Boneta mea, boneta mea! strigă grăsanul. Încă din tinereţe mi-a stat pe cap şi acum onoarea vârstei ei şi demnitatea zilelor ei au fost rănite de voi, oameni nenorociţi şi faliţi ce sunteţi! Dă-mi-o!

Vru s-o apuce. Când ridică, însă, mâna, ghipsul de pe mâneci începu să crape.

— O, vai de mine, o, vai de mine! strigă. Mi-am pierdut sănătatea braţelor şi fineţea extremităţilor! Ce mă fac? Trebuie să plec. Mă aşteaptă pacienţii.

Vru să se ridice; dar, când caftanul începu din nou să pârâie, se prăbuşi rapid înapoi:

— Aţi văzut? Aţi auzit? întrebă el, pe un ton plângăreţ. Contururile siluetei mele şi liniile corpului se fărâmiţează. Simt că o să mi se fărâmiţeze şi interiorul. A dispărut graţia proporţionalităţii iar rotunjimea taliei s-a transformat în încreţituri înfiorătoare. M-aţi schimbat într-o siluetă fără forme şi într-un om fără graţie. O să râdă toată lumea de mine şi o să-şi bată joc. Pe uliţă mă vor arăta cu degetul, iar cei dragi mie, de acasă, îşi vor pierde afecţiunea pentru mine. Sunt un om distrus şi nu mai am altceva de făcut decât să mă duc în cimitir, acolo unde se varsă lacrimi. O, Allah, Allah, Allah!

Furia se transformase în disperare. Îl afecta foarte tare pierderea eleganţei. Cei prezenţi tocmai se pregăteau să-i răspundă din nou cu un hohot de râs, când le-am făcut semn cu mâna să tacă şi i-am răspuns:

— Nu te mai văicări, *hekimule*! Mâhnirea ta se va transforma în bucurie, căci ai avut aici ocazia să faci o descoperire extrem de importantă pentru tine.

— Da, am făcut această descoperire, dar nu-i deloc importantă pentru mine. Am aflat că nu trebuie să intri în relaţii cu oamenii care n-au educaţie.

— Te referi cumva la tine, *hekimule*?

— Da, căci eu sunt omul care vindecă trupurile bolnave şi redă puterea inimilor obosite. Asta este adevărata educaţie.

— Tu eşti omul care îi spune pacientului că are o limbă la fel de impunătoare ca aceea a unei vaci. Dacă tu numeşti asta educaţie, eşti într-adevăr un mare savant. Nu pricep deloc cum voiai să vezi după limba mea dacă luxaţia de la picior e periculoasă sau nu.

— Nici n-ai să pricepi nimic în viaţa ta. Văd asta după cum arăţi. În orice caz, nu pricepi nici că m-aţi adus într-o stare care mi-a distrus demnitatea şi prestigiul.

— Nu, asta într-adevăr n-o pricep.

— Fireşte, căci inteligenţa ta e la fel de scurtă ca un caltaboş, dar prostia la fel de lungă ca o paralelă a globului. Şi, totuşi, strâmbi din nas şi şezi acolo cu o mutră şi vorbeşti de parcă ai fi cel mai înţelept profesor.

— Faţă de tine chiar că am fost un profesor, căci ţi-am dat lecţii practice în ceea ce priveşte pregătirea unui bandaj.

— Dar n-am auzit nici un singur cuvânt despre aşa ceva.

— Vorbeam de exerciţii practice nu de predarea unei lecţii. Ceea ce ai învăţat acum te poate face cel mai renumit *hekim* din toate ţările aflate sub stăpânirea padişahului!

— Acum îţi baţi şi joc de mine? Dacă eşti atât de înţelept precum spui, atunci sfătuieşte-mă cum să ies din carapacea asta de ghips.

— Despre asta, mai târziu! Mi-ai râs în nas, atunci când ţi-am spus că se poate face un bandaj din ghips şi totuşi acesta este cel mai bun bandaj care există. Nici nu m-ai lăsat să

vorbesc, de aceea am vrut să-ţi dau o lecţie. Pune mâna pe caftanul tău. Mai înainte era moale, acum însă este tare ca piatra, la fel de tare cum trebuie să fie un bandaj care susţine un picior. Nu observi?

Îşi ridică sprâncenele şi mă privi gânditor. Am continuat:

— Dacă pui între atele un picior rupt, acestea sunt incomode, deoarece nu iau forma piciorului. Un astfel de bandaj nu este bun.

— Dar nu există nici un altfel de bandaj. Cei mai mari doctori ai împărăţiei şi-au spart degeaba capetele ca să găsească un bandaj care să stea şi strâns şi să se şi potrivească pe forma piciorului. Eu însumi am cartea care poartă titlul „*Despre tratarea oaselor rupte*”. Acolo stă scris că aceste rupturi nu pot fi tratate decât cu atele.

— Cine este autorul cărţii?

— Renumitul doctor Kari Asfan Zuluphar.

— Ei bine, dar acesta a trăit cu aproape două sute de ani înainte. Pe vremea aceea poate avea dreptate, acum, însă, s-ar face de râs.

— O, dar eu nu-l iau în râs.

— Atunci cunoştinţele şi părerile tale sunt potrivite pentru vremurile acelea, nu pentru cele de astăzi. Astăzi, mai există şi altfel de bandaje. Nu te-ai uitat, puţin mai devreme, la boneta care îţi acoperă acum, din nou, capul?

— De ce să n-o fi văzut? Broasca asta râioasă, mică şi otrăvită mi-a ţinut-o destul în faţa nasului.

— Atunci, spune-mi, ce formă a luat?

— Aceea a capului meu.

— Exact forma capului tău. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu oricare alt membru. Dacă mi-aş rupe mâna şi aş vrea să-mi fie îndreptată, mai întâi mi-aş înfăşura-o într-o cârpă subţire. Apoi aş îmbiba-o cu ghipsul pe care l-am dizolvat mai înainte în apă. După aceea aş mai înfăşura şi alte cârpe, îmbibându-le de fiecare dată cu ghips dizolvat în apă. După ce se usucă

şi devine tare, se obţine un bandaj care este foarte fix şi se potriveşte exact pe forma mâinii.

— Ah... oh!... aah! se jelui el, holbându-se o clipă la mine şi apoi adresându-se lui Halef:

— Dă-mi repede boneta jos din cap!

Hagiul îi făcu pe plac şi i-o ţinu în faţa ochilor, în vreme ce el o examina pe toate părţile.

— E şi mai bine, am continuat, dacă mai întâi se îmbibă cârpa în ghipsul umed şi apoi se răsuceşte pe membrul respectiv. Şi pentru ca, după ce ghipsul se întăreşte, să nu apese prea tare pe membrul bolnav, se pune mai întâi un rând de vată. Atunci membrul se va odihni pe ceva moale, într-un bandaj bine strâns.

Mă privi din nou şi, în sfârşit, strigă:

— Allah, Allah! Ce descoperire minunată, ce născocire grozavă! Alerg, mă grăbesc; trebuie să-mi notez asta!

Sări de pe scaun, fără să-i mai pese de rigiditatea caftanului şi făcu un salt până la uşă.

— Aşteaptă, aşteaptă! I-aţi coşul cu instrumente! strigă Halef. Şi pune-ţi mai întâi boneta pe cap!

Doctorul rămase pe loc. Oferea o privelişte caraghioasă. Ghipsul plesnise cruciş şi curmeziş şi în jurul lui curgeau bucăţi din el. Caftanul nu vroia să-şi schimbe forma pe care o luase în vreme ce doctorul şezuse pe scaun. Partea din spate, de jos, stătea ţeapănă şi îl împiedica la mers. Atunci, grăsanul se întoarse cu spatele la Halef, îşi răsuci mâinile la spate şi spuse:

— Trage de mâneci. Trebuie să ies din ăsta!

Halef apucă de mâneci şi le ţinu strâns. Esculap al nostru trase şi trase şi împinse şi se smulse în cele din urmă cu atâta putere din veşmântul acoperit de ghips uscat, încât zbură direct pe uşa pe care apucase s-o deschidă şi ajunse drept în curte.

— Vin înapoi, vin înapoi, vin imediat înapoi! strigă el,

prăbuşindu-se la pământ, ridicându-se îndată şi apoi plecând în grabă.

Era profund entuziasmat de acest bandaj. Trebuia neapărat să se ducă acasă, să-şi noteze indicaţiile pe care le dădusem. Faptul că-şi lăsase în urmă pantofii, caftanul, boneta şi toate instrumentele şi alerga acum cu capul descoperit pe stradă nu-l mai deranja.

În orice caz, era dedicat trup şi suflet meseriei sale, dar, din păcate, nu putuse să înveţe mai mult decât ştiau alţii care... nu ştiau nimic.

Acum, trebui să se facă ordine în încăpere. Caftanul ţeapăn fu aşezat pe spătarul scaunului şi apoi începură să adune instrumentele, după care se pregăti odăiţa. Osko îmi adusese deja de mult altă apă şi am observat cu bucurie că umflătura începuse să se micşoreze. Durere nu mai simţeam. Mai târziu, am fost dus în odaia mea şi m-am aşezat pe aşternutul pregătit. Mi-am pus comprese, iar seara aveam de gând să-mi pregătesc bandajul. Pentru asta trebuia să mi se aducă vată, feşe şi alt ghips.

Şedeam întins de vreo trei ore, când am auzit, prin uşă, glasul doctorului.

— Unde este effendi?

— Acolo, în odaia cea mică, răspunse Halef.

— Anunţă-l că am venit!

Halef deschise uşa şi doctorul intră, dar cum!

Era îmbrăcat ca un mire. Un caftan albastru, de mătase, îi înfăşura trupul până jos, la picioare, în care avea pantofi de marochin, iar capul îi era împodobit de un turban cu dungi albastre şi albe; pe care strălucea o agrafă din granate. Avea o mină sărbătorească şi un mers impozant. Rămase în picioare, în pragul uşii, îşi încrucişă braţele peste piept, se înclină adânc şi spuse:

— Domnul meu, îţi fac o vizită pentru a-mi exprima mulţumirile şi stima. Te rog să-mi permiţi să intru!

Am dat afirmativ din cap şi am răspuns:

— Apropie-te, eşti bine venit!

Făcu trei paşi mici, îşi drese glasul şi începu:

— Effendi, capul tău este leagănul raţiunii omeneşti, iar creierul tău adăposteşte ştiinţa tuturor popoarelor. Spiritul tău este ascuţit ca lama unui brici de bărbierit şi gândurile tale sunt la fel de ascuţite ca acul cu care se înţeapă un abces. De aceea, destinul tău a fost să rezolvi problema referitoare la rupturile de oase, luxaţii şi scrântiri. Geniul tău a străbătut toate sferele şi toate domeniile ştiinţei, până ce a ajuns la acest sulfat de calciu, care este numit de barbarii needucaţi, ghips. Ai pus apă şi l-ai amestecat în ea, pentru a putea să fie întins pe pânză şi apoi aceasta să fie înfăşurată pe membre, oase şi ţevi, pentru a le susţine, atunci când au nevoie. Cu aceasta vei ocroti, în decursul timpului, milioane de picioare şi braţe luxate şi scrântite, iar profesorii viitorului vor aduna piaştri ca să-ţi ridice un monument, unde capul tău va fi sculptat în piatră sau silueta ta va fi turnată în bronz. Pe placa monumentului, numele tău va străluci scris cu litere de aur. Până atunci, însă, el va sta scris în carneţelul meu şi te rog să mi-l spui, pentru a mi-l putea nota.

Vorbise ceremonios, ca în numele unei delegaţii. Din păcate, delegaţia consta doar din el singur.

— Îţi mulţumesc, i-am răspuns. Dragostea de adevăr îmi porunceşte să-ţi comunic faptul că nu eu sunt acela care a făcut această mare descoperire. În patria mea este atât de răspândită, încât o cunosc toţi doctorii şi toţi profanii. Dacă vrei să-ţi notezi numele inventatorului, ai să-l afli. Omul acesta învăţat, căruia trebuie să-i mulţumească mulţi oameni pentru înfăţişarea lor chipeşă, se numeşte Mathysen şi a fost un renumit chirurg din ţara numită Olanda. Nu merit mulţumirile tale, dar mă bucură nespus că îţi place această descoperire şi sper că o vei folosi de acum înainte.

— Îţi voi dovedi că sunt ferm hotărât s-o pun în practică.

Dar nu trebuie să-mi respingi mulţumirile. Chiar dacă nu eşti tu însuţi inventatorul, tu eşti cel care a adus aici această descoperire incomparabilă. N-am să uit niciodată ziua de astăzi şi am văzut, spre bucuria mea, că mai este încă aici caftanul meu. De azi înainte el va fi desenat pe firma mea şi am să-l agăţ lângă uşa casei, aşa încât toţi cei care au membre rupte să poată vedea, spre liniştea lor, că le pot înfăşura în acest sulfat de calciu. Chiar am încercat să văd cum se face şi te rog să-mi examinezi lucrarea şi să-ţi spui părerea. Vrei să faci asta?

— Cu mare plăcere! am răspuns.

Se duse la fereastră şi bătu din palme. Uşa de la încăperea cea mare era deschisă şi am auzit nişte paşi grei.

— Aici înăuntru! porunci el.

Mai întâi apărură doi bărbaţi care duceau o găleată mare, plină până sus cu ghips lichid. Unul dintre ei avea şi o provizie de vată, care ar fi ajuns pentru zece persoane, iar celălalt ţinea în mână un balot de stambă, îşi puseră poverile jos şi se îndepărtară.

Întrucât astfel se făcuse loc, intrară alţi doi bărbaţi care duceau o targă. Pe ea zăcea un om bărbos al cărui trup era învelit până la gât. Puseră targa jos şi apoi ieşiră.

— Şi acum, ai să vezi primele bandaje pe care le pun, începu doctorul. Mi-am cumpărat materialele şi i-am poruncit acestui muncitor să vină, pentru a-mi servi drept model. Primeşte zece piaştri pe zi şi mâncare. Şi acum, permite-mi să dau de-o parte învelitoarea şi priveşte-mi pacientul.

Îl dezveli. Când privirea îmi căzu pe model, a trebuit să mă abţin să nu izbucnesc. O, Allah, cum arăta bietul om! Grăsanul se gândise la toate rupturile şi luxaţiile posibile şi îl pusese pe bietul om în ghips, în mod corespunzător. Dar cum!

Umerii, partea superioară a braţelor şi antebraţele, coapsele şi gambele, chiar şi şoldurile erau vârâte în învelişuri de ghips, groase cât lăţimea unei palme. Chiar şi toracele era

prevăzut cu o carapace, prin care chiar şi un glonţ de pistol abia dacă ar fi trecut.

Omul zăcea acolo ca un adevărat pacient aflat pe patul de moarte. Nu se putea mişca; abia putea să respire. Şi asta doar pentru câţiva piaştri pe zi. Pe zi! Deci, trebuia să poarte zile întregi aceste bandaje, şi pentru ce?

— Şi cât timp vrei să dureze acest experiment? l-am întrebat.

— Până când n-o să mai poată rezista omul acesta. Vreau să studiez efectul pe care-l are bandajul acesta cu sulfat de calciu asupra diferitelor părţi ale corpului.

— Pe un om sănătos? Singurul efect va fi acela că nu va rezista prea mult. Ce-a păţit la piept?

— Şi-a rupt cinci coaste, două pe partea dreaptă şi trei pe stânga.

— Şi la umeri?

— Claviculele s-au rupt în două.

— Şi la articulaţiile şoldurilor?

— S-au dislocat. Dar mai e o problemă: anume, maxilarul inferior i-a ieşit din articulaţii şi acum a survenit un *trismus*[1]. Nu ştiu cum se poate bandaja asta cu ghips şi te rog să-mi dai tu indicaţii.

— O, *hekirn*! Dar asta nu se bandajează cu ghips!

— Nu? De ce?

— Dacă trebuie să pui la loc maxilarul, se rezolvă complet obstrucţia şi nu mai este nevoie de ghips.

— Bine! Dacă vrei tu, să zicem că am reuşit să-i închidem gura.

— Fii atât de bun şi eliberează-i şi coastele. Abia îşi mai trage răsuflarea.

— Fie cum zici tu; am să aduc unealta de la hangiu.

Eram foarte curios să văd ce va aduce. Când se reîntoarse,

[1] Contracţie spastică involuntară a muşchilor mandibulei, care împiedică deschiderea gurii (n.trad.)

eram ocupat să-mi pun o compresă pe picior şi am ridicat privirea, doar când am auzit lovituri de ciocan.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce faci? Ce ai în mână?

Nu puteam să văd exact ce are, căci stătea cu spatele la mine.

— Ciocan şi daltă, răspunse el, foarte natural.

— Acum chiar că ai să-i rupi coastele, sau s-ar putea să-l străpungi cu dalta în piept.

— Şi atunci, ce să folosesc?

— Foarfece, cuţit sau un ferăstrău corespunzător, în funcţie de locul unde se află bandajul şi de tăria lui.

— Am un ferăstrău pentru oase în coş; mă duc să-l iau.

— Adu-l şi pe tovarăşul meu de drum, acela mititel. Te va ajuta el, pentru că eu nu pot.

Când intră Halef, a fost de ajuns să-i fac doar câteva semne şi se năpusti asupra carapacelor de ghips, cu toate protestele doctorului. A fost o muncă grea şi a durat atât de mult până ce „modelul" a fost eliberat de toate bandajele că, între timp, a trebuit să se aprindă lumina, pentru că se făcuse noapte. Bietul flăcău, pe care doctorul îl silise să se lase bandajat pentru „toate posibilele rupturi şi luxaţii", nu rostise nici măcar un singur cuvânt. Când, însă, îi fu îndepărtat ultimul bandaj, mi se adresă:

— Îţi mulţumesc, domnule!

Făcu un salt şi era deja afară din casă.

— Stai! strigă după el grăsanul. Mai am nevoie de tine! Începem din nou!

Dar strigătul lui rămase fără răspuns.

— A fugit! Ce mă fac acum cu ghipsul, cu vata şi cu stamba?

— Lasă-l să plece! am răspuns. Da' ce-ai crezut? Cu ce ai acolo, în găleată, poţi să bagi în ghips două case. O mică parte din conţinut o voi folosi eu. Cred că e deja timpul când pot să-mi pun bandajul ghipsat.

— Grozav, grozav, effendi! Mă apuc îndată de treabă.

— Încetişor, încetişor! Ai să-mi urmezi exact instrucţiunile.

Era plin de înflăcărare. În timp ce mă bandaja, îmi povesti despre tratamentele de necrezut pe care le făcuse până atunci. Când termină, spuse:

— Da, asta-i cu totul altceva! Am să-l aduc din nou pe pacientul de probă şi am să ţi-l prezint mâine.

— Şi când vrei să-l bandajezi?

— În seara asta...

— O, Allah! Şi să stea aşa până mâine? Ai să-l omori. Dacă vrei să te foloseşti de el, nu trebuie să-l bandajezi peste tot, în acelaşi timp, ci numai câte o parte şi să îndepărtezi ghipsul de îndată ce s-a întărit. De altfel, ţine minte că poţi să tai, în bandaj, şi nişte orificii.

— Pentru ce?

— Să poţi examina şi trata unele părţi. N-ai un profesor care să te instruiască în privinţa asta şi nici cărţi pe care să le studiezi. Trebuie, deci, să chibzuieşti singur şi să faci încercări.

— Effendi, rămâi aici şi fii tu profesorul meu! Toţi doctorii din această regiune vor fi elevii tăi.

— Da, iar noi ceilalţi vom servi drept modele! râse Halef. Asta ne mai lipsea! Ai învăţat destul în după-amiaza asta; acum ia seama şi ajută-te singur.

— Dacă nu aveţi timp, atunci trebuie să renunţ la aceste lecţii. Şi este adevărat, am învăţat astăzi foarte mult şi nu ştiu cum aş putea să-mi arăt recunoştinţa. Bani, ştiu că n-ai să primeşti. Aşa că am să-ţi dau o amintire, effendi; are să-ţi placă foarte mult.

— Dar ce vrei să-mi dai?

— Mai multe borcane cu spirt şi cu tot felul de tenii şi viermi intestinali, la care eu ţin foarte mult.

— Îţi mulţumesc! Dar borcanele ne vor incomoda pe drum.

— Îmi pare rău; dar, totuşi, ai să vezi că îţi sunt

recunoscător. Îţi dau lucrul la care ţin cel mai mult: un schelet. Eu însumi am răzuit oasele, le-am fiert şi le-am lustruit.

— Din păcate, trebuie să te refuz şi de data aceasta.

— Vrei să mă jigneşti?

— În nici un caz. Dar vezi şi tu că nu pot să iau cu mine, pe cal, un schelet.

— Asta cam aşa e. Atunci, permite-mi, cel puţin, să-ţi strâng călduros mâna.

Ca majoritatea oamenilor graşi, *hekimul* era, în fond, un om de treabă. Avea drag de învăţătură şi era recunoscător şi, de după-amiază, se schimbase foarte mult. S-a simţit deosebit de fericit când l-am invitat să ia cina cu noi iar, după aceea, şi-a luat rămas bun de la noi cu atâta cordialitate de parcă îi eram cei mai buni prieteni.

Hamalii lui au fost nevoiţi să-l aştepte şi, apoi, au luat targa şi au plecat împreună cu el. Doar că, de data aceasta, nu mai cărau „modelul”, ci coşul cu instrumente şi caftanul plin de ghips, pe care dorea să-l folosească drept emblemă pe firmă.

Restul serii l-am petrecut discutând despre ceea ce urma să facem a doua zi. Eram hotărât să plecăm, chiar dacă aveam acea problemă la picior, căci nu trebuia să-i lăsăm pe cei patru, pe care îi urmăream, să ia un avans prea mare, pentru că astfel le-am fi putut pierde urma.

Pe biletul pe care îl scrisese Hamd el Amasat şi care îmi căzuse în mână la Adrianopol, stătea scris:

Foarte repede veşti la Karanorman-han, dar după târgul anual din Menelik!

Menelikul îl lăsasem în urmă şi îl urmărisem până astăzi pe fratele lui Hamd el Amasat, fără însă să avem nici cea mai vagă idee unde s-ar putea afla acest Karanorman. În orice caz, localitatea aceasta era ţelul lui şi, probabil, cei doi urmau să se întâlnească acolo. Puneau la cale ceva nou, ceea ce noi voiam să împiedicăm.

Din acest motiv pornisem această cursă. Dacă le-am permite să ia un avans prea mare, am putea foarte uşor să nu ne mai atingem scopul. De aceea, trebuia neapărat să pornim mâine la drum.

Halef mă considera încă pacient şi îmi ceru să-mi cruţ puterile. Osko şi Omar, însă, erau de acord cu mine. Acesta din urmă rosti jurământul de răzbunare al oamenilor deşertului:

— Sânge pentru sânge! Am jurat să răzbun moartea tatălui meu şi trebuie să-mi ţin cuvântul. Dacă nu vreţi să plecaţi mâine dimineaţă, am să plec singur. Nu voi avea linişte, până ce n-am să-mi înfig cuţitul în inima criminalului.

Cuvintele sunau sălbatice şi inumane. Creştin fiind, gândeam aşa cum ştiam din învăţătura creştină: „iubeşte-ţi duşmanul”, dar, când îmi aminteam de momentul acela, când tatăl lui, călăuza noastră, se scufundase sub îngrozitoarea crustă de sare, simţeam că făptaşul trebuia neapărat să-şi ispăşească vina. Că şi-o va ispăşi aşa cum dorea Omar, asta urma să se hotărască în momentul respectiv. În orice caz, nu aveam de gând să îngădui să se comită o crimă barbară.

Aş fi dormit până târziu dimineaţa, dacă n-aş fi fost trezit. împletitorul de coşuri era afară şi voia să vorbească cu mine. L-am primit destul de furios, pentru că mă deranjase; când, însă, l-am văzut intrând, în spatele lui, pe cumnatul său, hangiul din cătun, am bănuit că aveau un motiv serios pentru a mă scula din somn şi i-am întâmpinat cu o figură prietenoasă.

— Domnule, spuse hangiul din cătun, n-am crezut că te voi revedea curând. Iartă-ne că ţi-am tulburat liniştea, dar trebuie să-ţi spun ceva important; este vorba de viaţa voastră.

— Iarăşi! Să sperăm că nu-i chiar atât de rău, precum zici.

— Ar fi fost rău, dacă nu te-aş fi putut preveni. Cei doi Aladschy au fost aici, la cumnatul meu.

— Ah! Când?

— Când s-a crăpat de ziuă, răspunse împletitorul de coşuri, căruia îi adresasem ultima întrebare. Ne trezisem devreme, căci bucuria pe care ne-au făcut-o darurile tale nu ne-a lăsat să dormim. Chiar şi copiii se sculaseră. Eu coborâsem la râu să mă uit la undiţele pe care le pusesem încă de ieri seară. Când m-am întors, în faţa porţii se aflau doi călăreţi pe cai pagi şi stăteau de vorbă cu copiii. Tata era încă în culcuş. Când m-au văzut venind, m-au întrebat dacă nu trecuseră cumva, ieri, pe aici, patru călăreţi, dintre care unul purta un turban de şerif şi nişte ochelari coloraţi; printre cai ar fi trebuit să se afle şi un armăsar negru, arab.

— Ce-ai răspuns? am întrebat, încordat.

— M-am gândit imediat că trebuie să fie cei doi Aladschy despre care mi-ai vorbit şi nu le-am ascuns adevărul.

— Hm! Probabil că numai bine nu ţi-a fost din cauza asta.

— Bănuiţi de ce?

— Copiii te dăduseră deja de gol.

— Aşa este. Au sărit cu biciurile pe mine şi m-au ameninţat că mă vor ucide, dacă nu le spun adevărul.

— Şi atunci, le-ai spus adevărul.

— Ştii, deci, că am făcut-o?

— Văd după privirea ta nesigură. Te temi că ai făcut o greşeală şi, de aceea, te mustră conştiinţa.

— Effendi, ai dreptate, nu te înşeală privirea. Aş fi putut să rezist la loviturile lor, dar, atunci, s-ar fi înverşunat mai tare, ceea ce putea fi periculos pentru tata şi pentru copii. Şi pentru că aceştia tot divulgaseră secretul, atunci am recunoscut c-ai trecut pe la noi.

— Dar altceva n-ai mai spus?

— Eu n-am vrut să le spun decât atât, dar îi interogaseră deja pe cei mici şi aflaseră de la ei că aţi scuturat cizmele şi le-aţi dat daruri şi că bunicului i-aţi dăruit bani şi că trebuia ca eu să vă călăuzesc până la Taschköj, unde mai înainte

fusesem cu oamenii aceia răi.

— Şi tu ai fost nevoit să recunoşti toate acestea.

— Da, n-am avut încotro. Te rog să mă ierţi.

— N-am de ce să fiu furios pe tine; eu ar fi trebuit să mă feresc şi să nu vorbesc în prezenţa copiilor. Tâlharii ăştia aveau şi arme.

— Da, şi arătau de parcă avuseseră şi ei de suferit. Unul dintre ei purta un plasture pe buza de sus, iar nasul îl avea de culoarea prunei.

— Asta e Bybar căruia i-am rupt buza cu o lovitură. Dar avea mustaţă, nu-i aşa?

— Cred că şi-o tăiase, pentru a-şi putea pune plasturele. Cumnatul meu ştie mai bine. Acesta n-a vorbit deloc, doar celălalt. Dar şi celălalt stătea aşa de rău în şa, de parcă îşi rupsese mijlocul.

— L-am izbit de un pom şi probabil se resimţea încă. Ce-au făcut după aceea?

— Mi-au mai tras câteva lovituri şi apoi s-au îndreptat spre Radowitsch.

— Nu cred. Sunt convins că au pornit spre pădurea prin care ar fi trebuit să ne călăuzeşti. Vor să ne atace acolo prin surprindere. Nu e nici o îndoială că ei cunosc foarte bine această zonă.

— Ai ghicit, domnule. Şi mie mi-a trecut asta prin cap şi m-am furişat după ei. Într-adevăr, au cotit-o la dreapta şi au pornit spre munte.

— Acum se ascund acolo şi ne aşteaptă. Înainte de orice, trebuie să ştiu până unde ai mers cu mărturisirile. Ai recunoscut, deci, că mă aflu în Radowitsch; le-ai spus ceva şi despre piciorul meu bolnav şi despre faptul că, poate, va trebui să rămân în Radowitsch?

— Nu, nici un cuvânt.

— Înseamnă că se aşteaptă să venim astăzi. Nu te-au întrebat când avem de gând să pornim?

— Ba da şi le-am spus, că asta n-o ştiu încă. Apoi au jurat că mă vor ucide şi-mi vor face praf coliba, dacă îi voi trăda. Mi-au mai spus că ei sunt cei doi Aladschy, despre care precis că auzisem, şi că-şi vor duce la capăt ameninţarea.

— Şi, totuşi, îmi spui mie toate astea?

— Asta este datoria şi recunoştinţa mea faţă de tine, effendi. Poate poţi să faci în aşa fel, încât să creadă că mi-am ţinut gura.

— Asta se poate rezolva uşor. Fireşte că îţi sunt recunoscător pentru că m-ai avertizat, căci altfel ar fi fost rău de noi.

— Da, domnule, ai fi fost pierdut, interveni cumnatul lui. Am auzit asta cu urechile mele.

— Deci, au venit din nou la tine?

— Fireşte! Dar, în nici un caz, nu m-am bucurat, pentru că îmi fusese de ajuns prima lor vizită.

— Asta a fost ieri după-amiază? Sau i-ai mai văzut şi înainte?

— De auzit am auzit despre ei, dar nu-i văzusem niciodată. Au venit încă de dimineaţă, mi-au cerut rachiu şi s-au aşezat la o masă, în faţa casei, după ce şi-au dus caii în spatele casei, şi au rămas acolo.

— Bănuiai cine erau?

— Da. Caii le erau pagi iar staturile uriaşe se potriveau cu descrierea care mi se făcuse despre ei. Eram furios pe ei, căci credeam că ei erau hoţii care îmi furaseră calul şi şaua.

— Ştiai, deci, că îţi dispăruseră deja şi calul şi şaua?

— Bineînţeles! Am observat îndată ce m-am sculat.

— Dar nu te-ai gândit că, poate, calul fugise?

— O, n-a făcut niciodată aşa ceva şi, apoi, şaua ar fi trebuit să rămână unde era.

— Corect, doar şaua nu fuge după cal.

— Le-am povestit despre furt şi probabil şi-au dat seama că îi bănuiam pe ei, căci s-au purtat urât cu mine şi m-au silit, în

cele din urmă, să rămân închis în odaie.

— Şi tu le-ai îngăduit aşa ceva?

— Dar ce-aş fi putut face împotriva lor?

— Trebuia să ceri ajutorul vecinilor.

— Nu puteam să plec să-i aduc şi chiar dacă aşa ceva era posibil, tot n-aş fi făcut-o. Acela la care vin fraţii Aladschy n-are altceva mai bun de făcut decât să li se supună, căci, dacă fie şi pentru o clipă câştigă un avantaj asupra lor, tot se vor răzbuna mai târziu pe el. Am rămas, deci, liniştit în colibă. Nici măcar copiii nu i-am putut aduce, lucru pe care l-ai făcut tu însuţi, mai târziu, effendi.

— Şi, în timpul acesta, n-a trecut nimeni pe la tine? Mă gândesc că sosirea vreunui oaspete i-ar fi putut alunga.

— Dar ce, sosirea ta i-a pus pe fugă, effendi?

— Ce-i drept, nu.

— N-a trecut nimeni pe acolo, doar unul singur a venit şi s-a oprit, anume...

— Mesagerul Toma din Ostromdscha, i-am luat eu cuvântul din gură. Acesta ştia că fraţii Aladschy îl aşteptau. De altfel, se aflaseră prin apropiere încă de noaptea trecută şi ştiau că ai doi cai. Ei sunt într-adevăr autorii furtului.

— Am aflat asta acum, de la cumnatul meu.

— Toma a stat doar puţin cu ei?

— O, nu! S-a dat jos de pe catâr, s-a aşezat lângă ei şi au rămas împreună mai bine de o oră.

— N-ai putut auzi ce vorbeau?

— Din odaie, nu; dar eram sigur că ei îmi furaseră calul şi bănuiam că pun ceva rău la cale, de vreme ce nu aveam voie să ies din odaie. De aceea, m-am hotărât să trag cu urechea. Probabil ai observat, că în odaie era o scară care duce sub acoperiş, acolo unde ţin fânul. M-am urcat pe scară şi, de acolo, am ajuns prin lucarnă pe streaşină. Am auzit absolut tot ce-au vorbit şi am aflat ce se petrecuse în Ostromdscha. Mesagerul a povestit pe larg şi a spus că porniţi la drum

după-amiază şi, deci, că trebuie să ajungeţi aici cam după câteva ore. Mai departe, am auzit că vorbise cu ei încă de seara trecută.

— Aha! Abia acum îmi explic, am replicat, cum a putut mübarekul să-i găsească atât de repede pe cei doi şi să-i asmută împotriva mea.

— Se pare că îi tocmise deja, încă înainte de sosirea voastră, să dea o lovitură. Voi, însă, i-aţi deranjat şi le-aţi stricat planurile, aşa că s-au hotărât să profite de prezenţa lor, ca să se răzbune pe voi.

— Ce altceva ai mai auzit?

— Că mübarekul, împreună cu ceilalţi trei, evadase şi că voi trebuia să muriţi. Le-a descris chiar şi locul unde urmaţi să fiţi atacaţi prin surprindere, şi anume, nu departe de singura cotitură în unghi drept pe care o face drumul spre pădure.

— Chiar acolo a avut loc lupta dintre mine şi ei.

— Şi i-ai biruit, aşa cum mi-a povestit cumnatul meu. Effendi, Allah ţi-a fost alături, altfel te-ar fi zdrobit ei!

— Precis! Mai departe!

— Mesagerul le-a spus să nu se bazeze pe flinte şi pe pistoale, pentru că voi aţi fi, chipurile, invulnerabili la gloanţe. Au râs de s-au prăpădit. Când, însă, le-a povestit totul, pe larg, au căzut pe gânduri şi, în cele din urmă, au fost de părere că într-adevăr sunteţi invulnerabili la gloanţe.

— Ei, dar tu ce părere ai de asta? l-am întrebat.

— Effendi, există două feluri de vrăjitorii. La unele, te ajută Allah iar la altele, diavolul. Aţi învăţat magia, dar pe cea bună, căci pe voi vă ajută Allah.

Atunci, i-am răspuns:

— Chiar crezi că Atotputernicul poate fi silit de una dintre creaturile sale, prin cuvinte, semne sau ceremonii, să-i facă pe voie?

— Hm! Nu, căci atunci omul acesta ar fi mai puternic decât însuşi Allah. Dar, domnule, mă sperii. Înseamnă că faceţi vrăji

cu ajutorul diavolului?

— O, nu! Nu facem nici un fel de vrăji, nu ne pricepem la aşa ceva, mai mult ca alţii.

— Dar sunteţi invulnerabili la gloanţe!

— Ne-am bucura tare mult dacă ar fi adevărat aşa ceva. Din păcate, însă, un glonţ ar face în pielea noastră o gaură la fel de mare ca în pielea oricărui alt om.

— Nu pot să cred aşa ceva. Doar ai prins glonţul cu mâna.

— Doar în aparenţă. M-a mustrat deja conştiinţa că i-am făcut pe oamenii aceia să fie şi mai superstiţioşi. Voi putea, totuşi, să repar lucrurile, cu ajutorul tău. Când ai să mergi la Ostromdscha, ai să auzi vorbindu-se despre noi. Spune-le oamenilor cum s-au petrecut lucrurile. Am auzit că vom fi atacaţi prin surprindere sau că vom fi împuşcaţi pe la spate şi atunci mi-a venit ideea să răspândesc vestea că am fi invulnerabili la gloanţe, pentru ca, astfel, să nu se tragă asupra noastră. Cum am procedat, vei afla îndată.

I-am explicat totul. Făcu o faţă lungă, lungă. Apoi îşi reveni din uimire, mă ascultă până la sfârşit şi pe urmă spuse, râzând:

— Mă bucură foarte mult, domnule, că mi-ai povestit istoria asta. O să fiu o persoană foarte importantă în Ostromdscha, când voi putea să le povestesc şi să le explic totul. Ah, dacă aş putea să le şi arăt!

— Poţi. Mai am încă mai multe gloanţe. Dacă îmi promiţi să fii prevăzător şi să nu le încurci cu celelalte, am să ţi le dăruiesc.

— Dă-mi-le; mă faci grozav de fericit. Dar ştii că acum am un respect şi mai mare pentru voi, decât înainte?

— De ce?

— Pentru că e cu totul altceva să te păzeşti, fiind isteţ, decât apelând la vrăjitorie. Acum cred şi eu că magia nu e altceva decât astfel de scamatorii. Ţi-ai atins scopul, căci fraţii Aladschy au hotărât să nu tragă în voi, ci să vă atace cu

bărzile şi cu cuţitele. Mesagerul v-a descris atât de exact, încât era imposibil ca ei să se înşele şi apoi a plecat. Doar după un sfert de oră, ai apărut tu.

— Pe cine ai crezut că vezi?

— Un şerif. Nici prin gând nu-mi trecea că tu ai fi acel effendi străin care trebuia să fie ucis.

— Ai tras cu urechea şi la discuţia noastră?

— Nu, căci persoana ta nu mi s-a părut importantă. Apoi ai intrat în odaie şi te-ai comportat prietenos cu mine şi cu copiii. Ai vindecat-o chiar şi pe fiica mea de durerea de dinţi. Habar nu aveam ce aveau de gând cu tine; dar tu ai fost atât de bun cu noi, aşa că te-am avertizat.

— Punându-te pe tine în pericol!

— Nu era un pericol aşa mare. Riscam să primesc doar câteva lovituri de bici. Când au plecat luându-te cu ei, m-am temut pentru tine; îşi aruncaseră nişte priviri ciudate. De aceea ţi-am mai făcut un semn, atunci când te-ai uitat înapoi.

— Am înţeles că voiai să mă faci atent să fiu prevăzător. Ce ai făcut după aceea?

— M-am dus la vecini, le-am spus ce s-a întâmplat şi i-am chemat să vină cu mine în pădure să te eliberăm din mâinile tâlharilor şi să-i salvăm şi pe cei patru străini care urmau să fie atacaţi prin surprindere.

— Numai că aceştia n-au fost de acord, am completat eu. Se temeau de răzbunarea celor doi schipetari şi s-au ascuns temători în casele lor. Da, îmi închipui că aşa a fost. Frica este cel mai mare duşman al aceluia care se teme. În altă parte, fraţii Aladschy n-ar fi ajuns prea departe; ar fi fost arestaţi în cel mai scurt timp.

— Te referi la patria ta?

— Da, sigur.

— Dar ce, acolo fiecare este un erou?

— Nu, dar acolo este imposibil ca un schipetar să bage oamenii în sperieţi. N-avem legi mai aspre, ci chiar mai

blânde decât ale voastre, dar sunt aplicate aşa cum trebuie. De aceea, nimeni nu se teme de răzbunarea cuiva, căci poliţia este destul de puternică să apere orice om bun şi cinstit. Pe voi, însă, cine vă apără?

— Nimeni, domnule. Teama este singura noastră apărătoare. Cel care, de exemplu, îndrăzneşte să se împotrivească schipetarilor, atunci când vin la el şi îi poruncesc ceva, acela are parte de mânia lor şi nici o autoritate nu îndrăzneşte să-l apere. De aceea nici nu m-am mirat că vecinii mei n-au vrut să se amestece.

— Sunteţi doar foarte puţini pe acolo?

— Da, şi, pe deasupra, toată lumea crede că cei doi Aladschy pot face faţă uşor fiecare la câte zece oameni.

— Hm! înseamnă că eu pot face faţă la douăzeci, căci i-am biruit!

— Doar cu ajutorul lui Allah, effendi! Tâlharii ăştia sunt îngrozitori. Totuşi, mi-am pus în gând să-i avertizez pe străini. De aceea, m-am aşezat în faţa casei, pe o bancă, şi i-am aşteptat.

— I-ai văzut?

— Nu. A izbucnit o ceartă între copii; plângeau şi a trebuit să mă duc înăuntru, să pun capăt neînţelegerii. Probabil că străinii au trecut chiar în timpul acela. Mai târziu, spre spaima mea, i-am văzut pe Aladschy reîntorcându-se.

— Cu caii lor?

— Desigur, effendi.

— Înseamnă că i-au găsit destul de repede. Erau bine dispuşi?

— Cum poţi să spui aşa ceva? A trebuit să intru cu ei în odaie şi parcă o mie de draci au intrat împreună cu ei. Mi-a mers tare rău. Dar ceea ce am înţeles din discuţiile lor m-a făcut să mă bucur foarte tare, în secret. Am aflat că prostănacul de şerif îi învinsese.

— Nu bănuiau, deci, că şeriful fusese conducătorul acelora

pe care voiau să-i atace?

— Nici nu le-a trecut prin minte acest gând. Dar, mai târziu, când s-au mai liniştit şi s-au pus iar pe băut rachiu, unul dintre ei a scos un bileţel pe care l-au citit. Am auzit că fusese înfipt într-un pom. N-au priceput însă nimic; au înţeles doar că au trecut pe acolo trei călăreţi care s-au orientat exact după cele scrise în bilet.

— Şi-au dat seama că cei trei erau cei pe care îi aşteptau?

— Nu; lipsea personajul principal. Se gândeau că urmează să veniţi mai târziu. Deşi mesagerul le spusese că aţi fost preveniţi, tot voiau să se măsoare cu voi. Erau atât de furioşi, încât îşi pierduseră minţile. Armele le fuseseră zdrobite. Aveau bucăţi din ele la ei. Le-am simţit pe spinarea mea. Copiii au început să plângă tare, când au văzut că sunt bătut şi au primit şi ei lovituri de picioare. Unul dintre cei doi nu se putea ţine drept; îl izbiseşi de trunchiul unui copac. S-a dezbrăcat şi a trebuit să-l frec pe spate, mai multe ore, când cu rachiu, când cu unt. Celălalt sângera întruna. I-ai tras o lovitură cu pumnul, de i-ai spart buza de sus. Nasul îi era umflat; era rotund, în formă de pară, şi arăta, ca un cuib de viespi. Şi-l frecţiona cu rachiu. Mai târziu, când au venit ceilalţi doi, unul dintre ei i-a tăiat mustaţa şi a plecat să aducă din pădure răşină, pe care a amestecat-o cu unt şi a făcut un plasture pe care l-a aplicat pe buză.

— Au venit alţi doi? Dar cine erau aceştia?

— O, aveau nişte mutre bune de spânzurat. Să-i fi văzut! Noaptea trecută dormiseră în Dabila, la hanul lui Ibarek şi...

— Ah, îi cunosc. Erau fraţi. N-ai observat?

— Da, am auzit, mai apoi, că şi ei ar fi fraţi, ca şi cei doi Aladschy. Îi cunoşteau şi pe aceştia şi pe voi.

— Şi ştiuseră că îi vor întâlni pe Aladschy?

— Nu. Amândouă perechile de fraţi erau uimiţi de această întâmplare; dar bucuria le-a fost mai mare decât mirarea, atunci când au aflat că îi adusese aici acelaşi scop răzbunarea

pe voi.

— Cred şi eu. Ei, şi apoi au povestit!

— Mult, foarte mult; despre Adrianopol, Menelik, de unde aţi scăpat atât de repede, deşi acolo trebuia să fiţi făcuţi inofensivi. Deveniserăţi de două ori mai periculoşi, pentru că trăseserăţi cu urechea, din porumbar, şi acum ştiaţi că cei pe care îi urmăreaţi trebuiau căutaţi la ruinele din Ostromdscha. Şi mai periculos era că fratele hangiului din Ismilan vă luase drept posesori legitimi ai hârtiilor de împuternicire koptscha şi, drept urmare, vă spusese că trebuia să mergeţi la Sbiganzy.

— Da, cu asta a comis într-adevăr o mare prostie, Dar acum ne va fi foarte greu sau aproape imposibil să mai profităm de asta.

— Asta aşa este. Când au auzit Aladschy că ştiaţi de Sbiganzy, şi-au ieşit din fire şi au spus că, sub orice formă, trebuiau să vă împiedice şi că era necesar să vă înhaţe chiar aici, la drum deschis.

— Deci, şi acum erau convinşi că nu trecuserăm pe acolo?

— Da. Se aşezaseră în aşa fel, încât nimeni n-ar fi putut să treacă fără să fie văzut de ei. Ceilalţi doi li se alăturară. Acum erau patru la patru, iar Aladschy spuneau că sunt atât de curajoşi acum, încât s-ar putea lupta cu o întreagă oştire. Eroarea a durat, doar până ce s-a întors de la Radowitsch Toma, mesagerul.

— Aha, el a fost cel care le-a deschis ochii!

— L-au strigat să vină înăuntru. Când i-a zărit, a scos un ţipăt de spaimă. I-au spus că cei patru nu-şi făcuseră încă apariţia; dar el le-a răspuns că vă văzuse la Radowitsch şi că mai şi încasase o porţie bună de bătaie cu biciul de la voi. Mare le fu mirarea. Nimeni nu mai înţelegea nimic. În cele din urmă, îi întrebă dacă nu-l văzuseră pe şeriful care, neapărat trebuie să fi călărit pe armăsar. Asta trebuie să fi fost tu, căci tu te deghizaseşi.

— Ce păcat că n-am putut să fiu acolo! Tare aş fi vrut să le văd mutrele.

— Da, effendi, a fost foarte caraghios, dar şi înspăimântător. N-am mai auzit în viaţa mea asemenea înjurături şi vorbe urâte. Au făcut praf, în încăpere, tot ceea ce nu era bine ţintuit în nituri sau cuie. S-au dezlănţuit ca toţi dracii. Aşa ceva nu li se mai întâmplase până acum. Avuseseră de gând să-i joace o festă prostănacului de şerif şi acum el fusese cel care-i dusese de nas. Absolut nimic nu-i putea face să se liniştească şi semănau cu nişte tauri sălbatici, în faţa cărora nu ajuta nimic, decât fuga.

— Te cred. Şi ce a mai spus după aceea mesagerul?

— Murea de frică. Îţi povestise chiar ţie că ai fi fost ucis şi, prin aceasta, se trădase. De altfel, tu ştiai deja că este în legătură cu Aladschy şi acum se temea că vă veţi întoarce la Ostromdscha ca să-l daţi pe mâna judecătorului.

— Poate să stea liniştit. Vrem să-l lăsăm cu conştiinţa încărcată.

— O, asta n-o să-l facă să sufere prea mult. Conştiinţa încărcată îi va pricinui, în orice caz, mai puţine dureri decât loviturile de bici pe care le-a încasat.

— Le-a spus şi asta?

— Da şi era mânios foc pe micul hagiu. Cel mai tare îl supăra faptul că el însuşi fusese nevoit să aleagă cele treizeci de lovituri. A spus că au fost atât de puternice, de parcă primise o sută nu treizeci. Veşmântul se lipise de spatele plin de răni şi i-a rugat stăruitor pe Aladschy să vă ucidă, în primul rând, din răzbunare şi, în al doilea rând, ca să nu-l mai puteţi denunţa.

— I-au promis că aşa vor face?

— Au jurat s-o facă şi au vrut să pornească îndată spre Radowitsch, dar el le-a spus că veţi înnopta acolo, aşa că aveau timp până la ivirea zorilor. Era, deci, recomandabil să se culce, pentru a se odihni, iar a doua zi dimineaţă să se

trezească cu forţe proaspete. Le-a mai atras atenţia că s-ar putea ca voi să fi luat unele informaţii de la cumnatul meu, căci auzise, din întâmplare, la Radowitsch, că acesta îi condusese pe cei patru străini la *Locanda babi humajuni*.

— Propunerea a fost fireşte urmată?

— Da. Pentru mine a fost extrem de neplăcut, căci s-au hotărât să rămână peste noapte la mine şi eram prizonier în propria-mi casă. N-aveau încredere în mine şi nu mi-au dat voie să trec dincolo de uşă. Aladschy nu dormiseră noaptea trecută şi urmau să se odihnească, în vreme ce ceilalţi doi făceau de pază cu schimbul.

— Şi Toma, mesagerul?

— El a plecat acasă, dar urma să vină din nou, a doua zi, la Radowitsch, ca să afle dacă pagii puseseră mâna pe voi şi vă uciseseră.

— De la cine trebuia să afle?

— Asta nu ştiu. Au rostit numele cu voce atât de înceată şi apropiindu-şi capetele încât n-am putut să aud. După ce a plecat mesagerul, Aladschy au cumpărat de la ceilalţi arme şi muniţie. Tu le distruseseşi pe ale lor şi le luaseşi şi pulberea. Cât erau de furioşi, tot şi-au râs de tine că nu le-ai luat banii.

— Am fost prea corect. Dacă or să-mi cadă din nou în mâini, n-o să-i mai las să-şi râdă şi a doua oară de mine. Ceilalţi doi, însă, ce voiau să facă? N-au venit astăzi cu ei.

— S-au întors la Menelik şi i-au însărcinat pe Aladschy cu misiunea lor. Trebuiau să se prezinte la un anume Barud el... el... el... cum oare îl chema?

— Barud el Amasat.

— Da, exact. Deci aceştia trebuiau să-l înştiinţeze că fiul lui a murit; apoi că posedaţi *koptscha* şi, în sfârşit, că s-ar putea să vă interesaţi, la un măcelar din Sbiganzy, de *derekulibe*.

— Ei, poate reuşim să i-o luăm înainte mesagerului.

— Effendi, păzeşte-te! Merg şi ei la Sbiganzy şi cunosc foarte bine drumul spre Taschköj. Dacă vrei să le-o iei înainte,

trebuie neapărat să o apuci pe drumul acesta şi să-i ocoleşti în pădure. Dar nu ştii unde se află. Din contră, ei vă vor spiona şi vă vor ataca prin surprindere.

— Suntem pregătiţi pentru asta. Când cunoşti exact un pericol, acesta nu mai este decât pe jumătate atât de mare. Dacă n-aş fi avut piciorul scrântit, aş fi apucat, totuşi, pe acest drum. Le-aş fi luat urma şi aş fi ştiut, tot timpul, exact unde mă aflu. Pentru asta, însă, ar fi necesar să tot descalec şi lucrul acesta nu pot să-l fac astăzi. Din acelaşi motiv, nu pot permite nici să se ajungă la o luptă. În pădure, nu te lupţi călare pe cal, iar pe jos n-aş fi în stare să mă descurc. Vom porni, deci, pe alt drum.

— Care, însă, este mai lung.

— Nu face nimic.

— Atunci n-ai cum să le-o iei înainte, effendi.

— Ba, poate totuşi. O să pornim de aici spre Karbinzy şi de acolo, poate, direct sau prin Warzy, spre Sbiganzy, în funcţie de împrejurări.

— Dar ăsta este un drum prost, domnule.

— De fapt, nu este. Dacă pornim de aici la Istib şi de acolo prin Karaorman spre Warzy, avem un drum bun; dar aşa facem un ocol care ne ia timp. Mai degrabă vom porni direct spre Karbinzy, deşi acesta este un drum prost, căci nu cred să existe vreo potecă pe acolo.

— Există, însă doar pe ici-pe colo, spuse împletitorul de coşuri. Dar, dacă îmi dai voie să vă călăuzesc eu, îţi promit că veţi călători suportabil.

— Cunoşti regiunea?

— Foarte bine. Tot trebuia să te călăuzesc şi îmi este indiferent dacă pornim spre Taschköj sau spre Karbinzy. Şi distanţa este aproape aceeaşi. Pot să fac în aşa fel încât să evităm pădurea impracticabilă şi să mergem mai mult pe porţiuni de drum libere. Vom avea, însă, foarte des, de urcat şi de coborât muntele.

— Ei, la asta se poate rezista.

— Când pornim, effendi? Aş putea să mai merg o dată până acasă?

— Da, dar într-o jumătate de oră să fii înapoi. N-ai putea să împrumuţi un cal?

— O, îmi va da hangiul de aici.

— Atunci, vorbeşte cu el; voi plăti eu.

— Poţi să-l iei pe al meu, care este afară, spuse cumnatul lui.

— Nu, ai nevoie de el să te întorci acasă; e destul de lung drumul.

— Da şi nici nu ştii dacă va putea ţine pasul cu ceilalţi cai, pentru că e foarte bătrân. Ticăloşii ăia mi-au luat cel mai bun cal. N-am să-l mai văd niciodată şi n-am nici bani să-mi cumpăr altul, deşi aş avea atâta nevoie.

— Cam cât valora? l-am întrebat.

— O sută cincizeci de piaştri.

— Am să-l cumpăr eu de la tine.

— Să-l cumperi de la mine? întrebă, mirat. Vorbeşti serios, effendi?

— De ce n-aş vorbi?

— Pentru că nu am calul.

— Nu face nimic. Am să mi-l iau singur.

— De unde?

— De la hoţi. Când îi voi ajunge din urmă, am să iau în primire, pe lângă altele, şi calul tău.

— Şi dacă n-ai să reuşeşti?

— Asta-i treaba mea. Pe scurt, cumpăr calul de la tine, dacă îţi convine această tranzacţie.

— Îmi convine, căci oricum n-aş mai primi animalul înapoi niciodată. Dar, effendi, nu mi-o lua în nume de rău! Ai să-mi plăteşti calul, atunci când ai să pui mâna pe el?

— O, nu! Cine ştie cât va trebui să alerg după ticăloşii ăştia şi când am să-i întâlnesc! Şi, atunci, cum am să-ţi dau banii?

Îţi plătesc chiar acum, pe loc, două sute de piaştri.

— Am spus o sută cincizeci.

— Ba nu, două sute.

— Înseamnă că m-ai înţeles greşit.

— E greşeala mea. M-am gândit la două sute de piaştri atunci când ţi-am spus că-l cumpăr. Vrei?

— Dar e prea mult.

— Şi am să-ţi mai dau încă cincizeci de piaştri pentru copiii tăi. Poftim, ai aici două sute cincizeci de piaştri!

Asta făcea cu totul cam cincizeci de mărci pentru cel mai bun cal al acestui om. Dar prin regiunile acestea se plăteau pentru caii de diferite soiuri cu totul alte preţuri decât în patria mea. La ţară, chiar şi cel mai amărât are un cal, căci se găsesc peste tot păşuni ieftine, deseori gratuite. Faptul că împletitorul de coşuri nu avea cal era un semn sigur al marii lui sărăcii.

Deşi era doar o sumă neînsemnată, le-am făcut o mare bucurie. Omul fusese despăgubit cu o sumă mai mare decât cea pe care o pierduse... Iar eu n-am suferit nici o pagubă, căci am plătit din banii acelora care furaseră calul. Acum regretam că nu luasem şi pungile celor doi Aladschy. Aş fi putut să-i recompensez, cu conţinutul lor, pe oamenii cumsecade.

Am luat micul dejun şi apoi ne-am pregătit de plecare. Piciorul bolnav m-a cam pus în încurcătură. Oare cu ce să mă fi încălţat? Tot mă gândeam la această problemă, când îşi făcu apariţia doctorul.

— Effendi, spuse, am venit să-ţi fac vizita de dimineaţă şi să te întreb cum te-ai odihnit.

Era îmbrăcat exact ca ieri seară şi avea un pacheţel în mână.

— Îţi mulţumesc, i-am răspuns. Am avut un somn liniştit şi sper că şi tu la fel.

— Allah nu ţi-a îndeplinit dorinţa, căci eu n-am dormit toată

noaptea. Am avut capul atât de plin de sulfatul de calciu încât mi-a fost imposibil să închid ochii. Când, totuşi, am aţipit puţin, am visat că oceanul era plin de ghips şi apă, cerul era stambă care era muiată în apa cu ghips şi apoi se tot înfăşura în jurul meu. Acest bandaj înspăimântător mă strângea atât de tare, de îmi luase respiraţia. Am ţipat de spaimă şi... m-am trezit. Dar mă luptasem atât de mult împotriva bandajului, încât m-am rostogolit de pe perne şi am ajuns direct în mijlocul odăii.

— Ei, acum poţi să-ţi închipui cât de rău s-a simţit ieri „modelul” tău?

— De plăcut, nu i-a plăcut, şi totuşi, de o oră se află din nou la mine. Şi-a rupt coapsa stângă şi două degete de la mâna dreaptă. Este foarte frumos bandajat, fumează ciubuc şi bea limonadă de portocale.

— A venit de bunăvoie?

— Nu, a trebuit să merg eu însumi să-l aduc.

— Şi ce-ai făcut cu caftanul plin de ghips?

— L-am agăţat chiar în faţa uşii de la casă, de un drug de fier şi mulţi oameni se opresc să-l privească. Am aşezat lângă el un flăcău, iar acesta explică publicului semnificaţia caftanului, iar apoi fiecare poate intra în casă să vadă bandajele modelului meu. N-o să treacă prea multe zile şi voi fi un om renumit şi pentru asta trebuie să-ţi mulţumesc doar ţie. Cum îţi mai e cu piciorul?

— Foarte bine!

— Ca doctor al tău, îţi recomand să ţi-l odihneşti cât mai mult. Văd că afară, în curte, se pun şeile pe cai. Nu cumva vrei să porneşti la drum?

— Se-nţelege că vreau.

— Hm! Asta-i o imprudenţă.

— Nu, sunt convins că am să mă descurc şi nu risc nimic.

— Da, încă de aseară erai hotărât să pleci astăzi. Dar cu ce ai să te încalţi pe drum?

— La asta mă tot gândeam acum.

— Şi eu m-am gândit azi-noapte. Mi-a venit o idee grozavă. Am la ţară un pacient bogat pe care-l torturează guta. Picioarele s-au umflat şi îl ustură şi-l pişcă toate degetele. Pentru el, am comandat aici, în oraş, o pereche de cizme moi, speciale pentru cei suferinzi de gută, pe care voiam să le trimit. Pot să-i comand foarte uşor o altă pereche. N-ai vrut să primeşti de la mine nici borcanele cu viermi şi nici scheletul şi sper să nu mă faci să roşesc, ci să-mi permiţi să-ţi dăruiesc aceste cizme, ca semn de respect şi recunoştinţă.

Desfăcu pachetul şi dădu la iveală cizmele. Erau confecţionate dintr-un postav foarte tare şi întărite de jur împrejur cu piele.

— Fă-mi plăcerea, effendi, şi probeaz-o pe stânga, mă rugă.

I-am făcut, cu plăcere, pe voie. Cizma se potrivea şi i-am spus că accept darul. Bucuria lui fu deosebit de mare şi îmi mulţumi din suflet. Când am vrut să-i spun clar că eu îi sunt dator, nu el mie, s-a grăbit să iasă pe uşă şi, înainte de a o închide, îmi dori, din zbor, călătorie plăcută.

După ce se reîntoarse împletitorul de coşuri, ne pregătirăm de plecare şi l-am întrebat pe hangiu cât aveam de plată.

— Nimic, effendi, răspunse el, scurt.

— Dar trebuie totuşi să plătim!

— S-a plătit.

— Cine a plătit?

— Doctorul. L-ai învăţat ceva care îi va aduce foarte mulţi bani. M-a rugat să te salut şi să-ţi urez să ajungi cu bine în patrie.

— Sidi, îmi şopti Halef, să nu te împotriveşti, ci să fii de acord! Doctorul ăsta este un tip mult mai deştept şi mai cumsecade decât am crezut la început. Ştie să aprecieze bucuriile ospitalităţii şi, de aceea, în cartea vieţii îi va fii înscrisă o moarte blândă.

Am ajuns cu greu în curte şi am fost urcat pe cal. O dată urcat în şa, m-am descurcat bine. Am părăsit curtea, din nou fără să fi plătit.

Pe una din uliţele înguste pe unde am trecut, am văzut adunată o mulţime de oameni. La poarta casei în faţa căreia se postaseră oamenii, atârna un obiect alb. Când ne-am apropiat, am recunoscut caftanul, deasupra căruia atârna fesul. Deci, *hekimul* nu glumise. Într-adevăr, caftanul era acolo, un minunat exemplu al reclamei turceşti.

Nu mi s-a părut deloc a fi ceva caraghios. Şi oamenii printre care ne-am amestecat aveau nişte figuri foarte serioase. Am oprit şi l-am trimis pe împletitorul de coşuri să se informeze dacă stăpânul era acasă. S-a întors cu un răspuns negativ; doamnei doctor îi era imposibil să ne primească într-o vizită de rămas bun.

Când am lăsat în urma noastră uliţele înguste şi bazarul, ne-am îndreptat spre drumul care ducea spre Skopje. Distanţa până acolo este aproape aceeaşi cu distanţa de la Ostromdscha la Radowitsch. Dar n-am străbătut decât o mică porţiune din acest drum. Cât timp ne-am aflat pe drum, am mers în galop. Apoi călăuza a cotit la dreapta, printre două înălţimi împădurite a căror vale era străbătută de un pârâu.

După ce am urcat pereţii abrupţi ai acestei căi, ne-a apărut în faţă o creastă netedă, despădurită, care se întindea, exact spre nord şi spre care am pornit la trap.

Ce-aş putea să spun despre această regiune? De obicei ţii minte bine acele locuri unde ai trecut prin întâmplări şi emoţii deosebite, dar aici nu era cazul. Împletitorul de coşuri ne călăuzi mai ales prin zone despădurite, care nu prezentau nici un fel de interes din punct de vedere al peisajului.

La Karbinzy, un sat nu departe de malul stâng al Bregalnitzei, ne-am oprit şi ne-am luat rămas bun de la el. A mai primit de la mine o sumă de bani suplimentară, de care s-a bucurat enorm de mult. Apoi, am trecut râul, pentru a

ajunge la Warzy, care se afla pe malul drept. Prin acest sat trecea cărarea cunoscută încă din timpuri străvechi şi bătută de mulţi, care lega principalele localităţi aflate la sud de Istib cu Karatowa, Kostendil, Dubnitza, Radomir şi, în sfârşit, Sofia. Am mai trecut doar prin micuţul Sletowska şi apoi am ajuns în satul Sbiganzy, ţinta călătoriei noastre de astăzi.

Cam pe la ora nouă dimineaţa plecasem din Radowitsch şi pe la trei după-amiază ajunsesem aici. Dacă am fi mers în pas normal, am fi ajuns în sat doar înaintea căderii nopţii.

4. În coliba din văgăună

Satul Sbiganzy nu este o localitate cu aspect sărăcăcios; întrucât se găseşte acolo şi un bazar, eu l-aş numi mai degrabă târguşor. Aşezat între Bregalnitza şi Sletowska, pământul este bine irigat şi foarte roditor. Şi, spre deosebire de alte localităţi prin care trecuserăm, modul în care erau construite casele arăta că locuitorii de aici se bucurau de o oarecare bunăstare.

Fireşte, primul lucru pe care l-am făcut a fost să întrebăm de un han. Ne-a fost indicat unul care se compunea din diverse clădiri, înconjurate de o curte foarte mare, şi făcea impresia unei mici moşii senioriale. După cum arăta gospodăria, mi-am dat seama că stăpânul trebuia să fie bulgar. Şi aşa şi era.

Ne-a făcut o primire călduroasă, mi s-a adresat dându-mi un titlu nobil, desigur, pentru că era un bun cunoscător de cai şi l-a admirat pe Rih al meu, apoi ne-a invitat să intrăm în odaie.

Omul avea, de fapt, două odăi, una pentru persoanele obişnuite şi alta, mai bună, pentru acei oaspeţi cărora dorea să le arate mai multă preţuire.

Doi argaţi au fost nevoiţi să mă dea jos de pe cal şi apoi să mă ducă în odaia mai bună, unde, spre uimirea mea, se afla un lucru care consta dintr-un fel de schelet de lemn cu ascunzătoare, pe care era aşezată o pernă lungă, lată şi moale. Această mobilă semăna destul de bine cu o canapea.

Când observă privirea cu care mă uitam la acest obiect, pe care fusesem aşezat, spuse, zâmbind orgolios:

— Te miri să vezi o asemenea canapea aici, domnule? A fost lucrată la Sofia şi a fost adusă aici cu o căruţă. Probabil eşti obişnuit cu modul oriental de a şedea, cu picioarele

încrucişate, căci văd că eşti musulman şi hagiu; eu, însă, sunt creştin şi am voie să stau cu picioarele întinse. Dar, pentru că ale tale sunt umflate, vei putea să şezi foarte comod aici.

— Sunt obişnuit, încă din tinereţe, cu acest mod de a şedea, sună răspunsul meu. Nu sunt musulman.

— Şi totuşi porţi *hamailul* de la Mecca?

— Este interzis aşa ceva?

— Da, complet interzis.

— De către cine?

— De legile califilor.

— Acestea nu mă privesc pe mine, care sunt creştin. Eu n-aş avea nimic împotrivă ca un musulman să poarte la el *Biblia* noastră.

— Dacă eşti creştin şi eşti obişnuit din tinereţe să şezi pe canapea, înseamnă că vii de foarte departe!

— Sunt din Germania.

— O, cunosc foarte bine Germania.

— Într-adevăr? Asta mă bucură.

— Da, se află lângă Bavaria, pe unde curge Volga şi lângă Austria, unde Dunărea se varsă în Arhipelagul Mediteranean.

— Mă bucur să constat că tu cunoşti foarte bine graniţele patriei mele. Asemenea oameni culţi găseşti rareori pe aici.

— Pentru că nu vor să înveţe şi nu sunt în stare să ţină minte nimic, răspunse, măgulit. Eu, însă, ţin ochii şi urechile deschise şi nu uit nimic. Mai ştiu încă multe, foarte multe despre patria ta.

— Am băgat de seamă.

— Pe sultanul vostru îl cheamă Wilhelm Cuceritorul şi, de asemenea, Wilhelm Conciliatorul. Marele său vizir se numeşte Bismark Cel Fără de Păr, iar tunurile voastre se numesc puşti cu arc. Capitala este München, unde se face cea mai bună bere din care poţi să bei şi la mine câtă vrei şi în...

— Ai bere? l-am întrerupt. O faci tu însuţi?

Mă întrebam dacă nu cumva poposise aici bravul bavarez,

pentru a trage nişte chefuri pe gratis, contra reţetei sale de bere.

— Da, răspunse, o fac singur şi se bea cu foarte mare plăcere, mai ales vara.

— Şi cum o prepari?

— Domnule, asta nu pot să-ţi spun.

— De ce nu?

— Este un mare secret.

— O, dar în Bavaria şi copiii cunosc acest secret. Eu cunosc mai multe secrete despre bere şi ştiu cum s-o fac mai neagră sau mai limpede, mai tare sau mai slabă şi chiar foarte deschisă la culoare, iar aceasta se numeşte bere blondă.

— Domnule, dar asta înseamnă că eşti un fabricant de bere mult mai priceput decât acela care a fost pe la mine şi de la care am învăţat.

— De unde venea omul acela?

— De la Stambul.

— Aha! El era precis!

— Şi încotro se îndrepta?

— Spre patrie.

— Dar, de aici, pe ce drum a luat-o?

— Spre Dunăre.

Spre Dunăre, deci spre nord. Iar eu voiam să merg spre vest. Deci nu aveam cum să-l mai ajung din urmă pe zelosul emisar al lui Gambrinus. Mi-ar fi făcut plăcere să mai merg puţin, „roşu la faţă, pe urmele lui”, roşu din cauza producţiei elevului lui, la care, cu puţin timp în urmă, băusem un produs turcesc fabricat după reţeta lui.

— Am auzit de el de curând şi chiar am băut din berea lui, am spus.

— Şi cum era, domnule?

— Foarte... caldă!

— Trebuie să pui în ea apă rece de izvor. Vrei să-ţi aduc un ulcior plin?

— Neapărat.

— Unul mare?

— Mai întâi adu-mi unul mic, să-i fac proba.

Se îndepărtă îndată, în vreme ce tovarăşii mei de drum tocmai intrau în odaie. Duseseră caii pe o păşune aflată în spatele casei şi îi lăsaseră sub supravegherea unui paznic. Când le-am spus că vor primi bere să bea, şi-au manifestat bucuria. Mie, însă, mi s-a părut că au procedat aşa mai mult ca să-mi facă mie pe plac, şi nu dintr-un impuls „interior”. Trebuiau, fireşte, să se bucure de cea mai importantă băutură din patria mea.

Hangiul aduse un ulcior care cântărea cam o jumătate de litru. L-am dus, curajos, la gură. Mi s-a părut că simt un miros de acid carbonic.

— Unde depozitezi berea? l-am întrebat.

— În ulcioare mari pe care le astup bine la gură.

— De ce le astupi?

— Pentru că astfel berea fermentează, ceea ce-i dă un gust mai bun. Ies băşicuţe şi periuţe.

— Cine ţi-a arătat asta?

— Bavarezul care m-a învăţat să prepar berea. Hai, gust-o!

N-am gustat-o, ci am băut, căci acest amestec nu era deloc rău. Le-a plăcut şi tovarăşilor mei de drum. De aceea, mi-am comandat un ulcior mult mai mare, ceea ce a făcut, după cât am observat, să-i cuceresc total inima bulgarului.

Aduse un ulcior din care să ne ajungă să bem până noaptea târziu şi ne întrebă dacă nu voiam şi să mâncăm ceva.

— Mai târziu, nu acum, am răspuns. Întâi vrem să stăm de vorbă cu unul dintre locuitorii de aici. Îi cunoşti pe toţi?

— Absolut pe toţi.

— Şi pe măcelarul Tschurak?

— Şi pe acesta. A fost măcelar, acum este negustor de vite şi călătoreşte peste tot locul, prin jur.

Aş fi preferat să merg eu la Tschurak, să-l vizitez la el acasă. Aşa poţi să cunoşti omul mai bine şi să-ţi faci o părere mai exactă despre el. Din păcate, însă, nu puteam merge. Şi ca să merg călare şi apoi să fiu purtat pe braţe până în casă era nu numai incomod, ci şi caraghios.

— Cam ce situaţie are omul acesta? m-am interesat.

— Foarte bună. Mai înainte era sărac; dar se pare că această negustorie îi aduce mulţi bani, căci Tschurak este acum unul dintre cei mai bogaţi oameni de pe aici.

— Se bucură de o bună reputaţie?

— O, da, fireşte! Este un om cumsecade, cucernic, milostiv şi foarte respectat. Dacă vrei să faci o afacere cu el, ai să vezi că este foarte cinstit.

— Asta mă bucură foarte mult, căci într-adevăr vreau să închei o afacere cu el.

— E importantă?

— Da.

— Atunci, înseamnă că te-ai oprit la mine doar pentru puţin timp şi ai să locuieşti la el?

— Nu, rămân la tine. Mă bucur că am venit la Sbiganzy, căci regiunea mi-a fost descrisă în cuvinte foarte frumoase.

— Chiar aşa şi e, chiar aşa şi e, domnule. Numai aşezarea între două râuri este un mare avantaj. Apoi mai sunt şi munţi splendizi care urcă până la Sletowo şi mai departe. Toate peisajele de aici te invită la plimbări.

— Exact aşa mi s-a spus. Deosebit de romantic se pare că este drumul spre *derekidibe*.

Special am adus vorba despre coliba din văgăună. Voiam să aud din gura acelui om dezinteresat ce fel de loc era acela.

— Spre *derekidibe*? întrebă. Nu cunosc.

— Deci nu este un loc cunoscut de toată lumea?

— N-am auzit niciodată de el.

— Dar trebuie să existe neapărat în această regiune o construcţie care poartă numele acesta.

— Nu prea-mi vine să cred. Aici m-am născut şi de atunci locuiesc în Sbiganzy. Ar trebui să cunosc această colibă.

— Hm! Cel puţin acela care mi-a vorbit de ea aşa a numit-o.

— Posibil.

— Dar, chiar şi în cazul acesta, ea trebuie să existe. După mine, este o colibă, care se află într-o văgăună. Nu ştii nimic în acest sens?

— E cumva locuită?

— Nu ştiu.

— Dacă nu e locuită de nimeni, înseamnă că o cunosc. Acolo, în pădure, se află într-adevăr o colibă care este aşezată în cel mai întunecos colţ al văgăunii. Tatăl meu a construit-o, din lemn, căci pădurea era a lui. De aproape opt ani, însă, a cumpărat-o de la mine măcelarul.

Aceasta era o dovadă clară că era exact coliba cu pricina. De aceea, l-am întrebat mai departe:

— De ce a construit-o tatăl tău?

— Ca să-şi depoziteze acolo uneltele: sape, lopeţi, hârleţe şi altele.

— Dar măcelarul de ce a avut nevoie de ea?

— Nu ştiu. Nici nu cred că o foloseşte, deşi a construit înăuntru nişte jeţuri, care nu erau înainte acolo.

— Este încuiată?

— Da. Se compune din două părţi. În spate, în văgăună, merge spre stânci un canal îngust; pe acest canal este construită coliba. Dar de ce te interesează atât de mult?

— Pentru că mi s-a vorbit de ea şi mi s-a spus că drumul până acolo ar fi foarte romantic.

— Ai fost înşelat. Treci mai întâi peste nişte câmpuri goale şi apoi intri în pădurea întunecoasă, unde n-ai nici o privelişte de admirat, pereţii văii se tot apropie unul de altul şi, acolo unde se unesc, acolo este pădurea cea mai sălbatică şi acolo se află coliba, lângă un izvor care ţâşneşte din piatră, în nici

un caz, nu-i o zonă frumoasă.

Atunci interveni Halef.

— Sidi, căutăm un loc pe care nu-l puteam găsi, iar astăzi de dimineaţă ai mai rostit un nume tot aşa de răsunător. Nu vorbeai despre un loc care se cheamă la fel ca acela menţionat în biletul lui Hamd el Amasat? Spuneai că drumul nostru de astăzi s-ar putea să treacă pe acolo.

— Te referi la Karaorman?

— Da, aşa suna numele.

— Lipseşte o literă. Noi căutăm Karanorman.

— Poate e doar o greşeală de scriere.

— S-ar putea. Eşti cunoscut în Karaorman? l-am întrebat pe hangiu.

— Da, răspunse acesta. Am fost deseori în satul acesta, căci drumul nostru spre Istib trece pe acolo.

— Există cumva acolo un han mare?

— Nu, nu e nici un han pe acolo. Satul este foarte aproape de Istib, aşa că oamenii preferă să tragă în gazdă la oraş.

— De fapt, e vorba despre o localitate sau o clădire numită hanul Karanorman.

— Mie mi-e total necunoscut. Aici, în împrejurimi, nu există aşa ceva.

— Aşa m-am gândit şi eu.

— Cine este primarul satului Sbiganzy?

— Eu. Mai înainte a fost tatăl meu.

— Înseamnă că te pricepi la treburi judecătoreşti?

— Da, effendi. Deşi nu prea m-am ocupat de aşa ceva. Pe aici, locuiesc numai oameni cumsecade. Dacă se mai petrece vreodată câte ceva, numai străinii sunt aceia care ne dau de furcă. Din nefericire, un primar nu are puteri prea mari. Se pare că ticăloşii îşi bat de-a dreptul joc de mine, pentru că ştiu că mai curând primesc ei sprijin decât să mi se acorde mie.

— Asta-i rău. În cazuri din astea trebuie să fii sever, ca să-ţi

aperi autoritatea.

— Asta şi fac, dar mă bazez mai mult pe mine însumi decât pe superiorii mei. Haimanalele astea, care n-au respect pentru nimeni şi nimic, sunt, totuşi, foarte prevăzătoare faţă de o pereche de pumni puternici şi pe aceasta o posed eu. Foarte repede rezolv problemele. Uneori se mai întâmplă să trag câte o bătaie ambelor părţi, dar asta este câteodată periculos. În urmă cu câteva săptămâni era să mă coste chiar viaţa.

— Cum aşa?

— Poate ai auzit, cumva, de cei doi Aladschy?

— Fireşte.

— Ăştia-s cei mai obraznici şi mai periculoşi vagabonzi care pot exista, adevăraţi schipetari, îndrăzneţi până la ticăloşie, vicleni ca o pisică sălbatică, cruzi şi brutali. Închipuieşte-ţi, unul dintre ei, pe care-l cheamă Bybar, în vreme ce fratele lui se numeşte Sandar, vine într-o seară, călare, în curtea mea, descalecă, umblă de colo până colo prin odaie, în ciuda oamenilor care erau prezenţi, şi îmi cere plumb şi pulbere.

— Ţie, primarului? Hai, că-i tare!

— Chiar aşa. Dacă i-aş fi dat muniţia, s-ar fi ales praful de reputaţia mea. Deci, l-am refuzat. Atunci, a sărit la mine şi s-a încins o bătaie în toată regula.

— Fireşte, învingătorul ai fost tu, căci erau destui oameni acolo care să te sprijine.

— O, nici unul nu a mişcat nici măcar un deget, căci se temeau toţi de răzbunarea celor doi. Nu sunt nici eu un slăbănog, dar n-am putut să-i fac faţă individului ăstuia tare ca un trunchi de copac. M-a biruit şi a început să-mi care la pumni, de era gata, gata să mă facă praf, dacă n-ar fi sărit să mă ajute doi argaţi de-ai mei. Doar împreună am reuşit să-l înhăţăm de guler şi să-l azvârlim afară.

— Nu-i rău! Şeful poliţiei îi aruncă pe ticăloşi afară pe uşă, în loc să-i aresteze!

— Sigur, râzi de mine! Eram bucuros că scăpasem de el. Ce era să fac cu el?

— Să-l fi băgat la temniţă şi apoi să-l fi dus la Usküb, unde se află superiorii tăi.

— Da, asta ar fi fost datoria mea; dar ce era să fac? Unde să-l întemniţez?

— La închisoarea din localitate.

— Nu avem aşa ceva.

— Atunci la tine în casă, doar ai un loc sigur.

— Am şi am mai închis acolo diverşi răufăcători, dar cu fraţii Aladschy este cu totul altceva. Doar ca să-l fi cărat până în pivniţă, erau necesari zece oameni. Cu siguranţă că s-ar fi servit de arme ca să se apere şi asta putea să ne coste viaţa pe unii dintre noi. Şi chiar dacă aş fi reuşit să-l dezarmez şi să-l întemniţez, cum aş fi putut să-l duc apoi la Usküb?

— L-ai fi legat şi l-ai fi dus cu o căruţă.

— Iar pe drum aş fi fost atacat şi ucis de camarazii lui.

— Atunci, în locul tău, eu aş fi trimis pe cineva la Usküb să aducă soldaţi.

— Asta ar fi mers, dar astăzi n-aş mai fi fost în viaţă. Când a plecat mi-a aruncat cele mai îngrozitoare ameninţări. A doua zi, m-am dus pe câmp. Dintr-un tufiş, pe lângă care treceam, a fost tras un foc. Cel care îl trăsese nu ţintise bine, căci glonţul mi-a trecut prin spaţiul dintre corp şi braţ. Câţiva centimetri mai la dreapta să fi fost şi m-ar fi nimerit direct în inimă.

— Şi ce-ai făcut?

— Am sărit rapid în spatele unui copac gros şi am scos pistolul. Atunci, acest Bybar a ieşit din tufiş. Era călare pe pagul lui, mi-a râs în nas, dispreţuitor, şi mi-a spus că astăzi a vrut doar să-mi arate ce mă aşteaptă; altă dată, va ţinti mai bine. Apoi a plecat.

— Te-ai mai întâlnit cu el?

— Nu. Dar acum nu mai ies din casă fără flintă, căci, data

viitoare când ne vom întâlni, unul dintre noi o să moară: el sau eu.

— Atunci, să fii pregătit! întâlnirea poate să aibă loc chiar astăzi!

— Cum? Chiar astăzi?

— Ştiu că cei doi Aladschy vor veni la Sbiganzy astăzi, sau, cel târziu, mâine.

— Sfântă Maica Domnului! Trebuie să mă pregătesc! De unde ştii că vor veni?

I-am povestit despre întâlnirea şi lupta mea cu ei.

— Şi mai trăieşti încă! strigă împietrit de uimire. Asta-i o minune, o mare minune!

— Ei, n-am scăpat chiar aşa ieftin ca tine. În timpul luptei, mi-am luxat piciorul; de aceea mă vezi acum încălţat cu cizmele astea.

— Ţi-ai luxat piciorul! Şi, totuşi, ai reuşit să scapi de ei?

— Într-adevăr. Au aflat, după aceea, că vreau să merg spre Sbiganzy şi acum se află pe drum, pentru a se răzbuna pe mine.

— O, vai! Ni-i aduci, deci, pe tâlharii ăştia pe cap!

— Şi, acum, vrei să-mi ceri socoteală?

— O, nu! Trebuie mai degrabă să te apăr. Dar cum s-o fac? S-ar putea să mă coste propria-mi viaţă.

— N-am nevoie să mă aperi; dar o neplăcere tot am să-ţi fac, căci va trebui să arestezi pe unul dintre locuitorii de aici.

— Cine să fie oare?

— Măcelarul Tschurak.

— Domnule, dar aşa ceva nu-i posibil!

— Ba, poate, totuşi. Mai întâi, uită-te la paşapoartele acestea. Ai să afli din ele că pot să-ţi cer ajutorul, dacă eu consider că am nevoie de el.

După ce examină actele, mi le dădu înapoi, făcându-mi o plecăciune adâncă, şi spuse:

— Effendi, am presupus eu corect: trebuie să fii un mare

nobil, căci te afli sub protecţia sultanului. Asta însă e rău pentru mine, căci va trebui să-ţi fac întru totul pe plac, dar nu pot să aştept nici un sprijin de la superiorii mei. Dacă refuz să-ţi acord ajutorul, ai să mă reclami şi o să fie rău de mine. Dacă însă nu refuz şi, astfel, le voi pricinui neplăceri superiorilor mei, o să-mi fie şi mai rău. Deci, oricum aş face, tot rău o să-mi fie.

— Nu-ţi face griji. Am să încerc să fac în aşa fel, încât să nu-ţi pricinuiesc nici un rău. Ai auzit de Schut?

— Fireşte. Este conducătorul unei asociaţii de răufăcători răspândiţi prin toată această regiune. Nimeni nu-l cunoaşte; nu se ştie cine este şi unde locuieşte, dar el şi oamenii lui sunt peste tot.

— Îl caut.

— Tu? Ah, deci eşti vreun mare şef din poliţie şi călătoreşti prin această regiune ca agent secret?

— Nu, nu sunt angajat al poliţiei. Trebuie să-i spun câteva cuvinte lui Schut în legătură cu o anumită problemă.

— N-ai să-l găseşti niciodată.

— Sunt deja pe urmele lui. Aici, la voi, în Sbiganzy, locuieşte unul din oamenii lui de încredere.

— Imposibil, domnule!

— E lucru cert!

— Dar aici sunt numai oameni cinstiţi.

— Poate că te înşeli tu.

— La cine te referi?

— Chiar la acest Tschurak.

— Domnule, cred orice poţi să-mi spui, numai asta nu!

— Înseamnă că măcelarul este un mare prefăcut.

— Nu, este un om cumsecade, este chiar prietenul meu.

— Asta înseamnă că nu prea ai fost prevăzător, când ţi-ai ales prietenii.

— Dă-mi dovezi, effendi!

— Asta am să şi fac. Mai întâi, însă, trebuie să-ţi cer

discreţie totală. Tschurak nici nu trebuie să bănuiască faptul că am vorbit cu tine despre el.

— Am să-mi ţin gura.

— Bine, am să-ţi spun deocamdată altceva. Ai auzit, cumva, vreodată despre bătrânul mübarek din Ostromdscha?

— Da. Este considerat un mare sfânt, care, chipurile, ar putea face şi minuni.

— Şi tu crezi asta?

— Nu, căci eu nu sunt musulman.

— Omul acesta este un ticălos deosebit de periculos. Pare să fie unul dintre adjuncţii lui Schut.

— Domnule, îmi spui nişte lucruri care mă lasă mut de uimire.

— O, l-am demascat pe acest mübarek şi primarul din Ostromdscha l-a arestat, pe baza dovezilor pe care le-am adus. A evadat, însă, şi acum se îndreaptă încoace, împreună cu alţi trei răufăcători şi cu cei doi schipetari.

— Vai, ferească-ne Dumnezeu!

— Vin să-l caute pe măcelarul Tschurak.

— Deci susţii în continuare că acesta este un răufăcător?

— Da. Acum, însă, nu cer nimic de la tine, aştept doar să nu-mi pui piedici.

— Nici nu mi trece prin cap. Poţi să dispui de mine cum vrei.

— Este imposibil ca persoanele acestea să fi venit deja aici. Aş vrea să ştii sigur.

— N-au sosit încă. Dacă ar fi venit, ar fi trebuit să-i văd. Măcelarul locuieşte vizavi de mine, acolo, în casa aceea pe care o vezi prin oblon. Nici n-a fost acasă, a venit abia de o oră.

— N-ai vrea să-i spui să se deranjeze până aici, căci aş vrea să stau de vorbă cu el?

— Cum porunceşti. Vrei să fiu şi eu de faţă la discuţia voastră?

— Nu. Îţi cer doar să nu-l laşi să bănuiască absolut nimic; să fii la fel de prietenos cu el, ca totdeauna.

Ieşi pentru a duce mesajul, căci l-am văzut dispărând în casa măcelarului. Eram tare curios să văd cum arăta acesta. M-am pregătit să văd un om slugarnic, amabil, care să mi se adreseze cu tot felul de măguliri exagerate. Părerea mea era că nu e un membru activ al bandei, ci doar tăinuitor.

Am scos *koptscha* pe care o luasem de la Deselim, hangiul din Ismilan, şi mi-am prins-o în frunte, pe fes. Şi Halef procedă la fel cu a sa. Trebuie să menţionez că nu mai purtam turbanul cel Verde.

Această *koptscha*, ca semn al apartenenţei la bandă, trebuia să servească drept legitimaţie în faţa măcelarului. Dacă mübarekul şi însoţitorii lui nu sosiseră încă, puteam să sper că voi ajunge să cunosc astăzi secretul pe care încercasem, zadarnic până acum, să-l aflu. Fireşte, le-am poruncit tovarăşilor mei de drum să fie cât se poate de prietenoşi cu omul acesta şi să nu facă absolut nimic care ar fi putut să-i trezească neîncrederea.

Apoi l-am văzut ieşind din casă împreună cu mesagerul. Mă înşelasem. Părea cu totul altfel decât mi-l închipuisem.

Era înalt şi puternic, suplu şi vânjos ca adevăraţii locuitori de la munte. Purta fes, pantaloni bufanţi de culoare roşie, o vestă albastră legată cu şnururi argintii şi o jachetă scurtă, roşie, brodată cu fir auriu şi având mâneci largi; la brâul de mătase galbenă pe care şi-l înfăşurase în jurul şoldurilor purta hangerul şi două pistoale. în picioare avea cizme strălucitoare, care îi ajungeau până la genunchi.

Afară, în curte, schimbă câteva cuvinte cu hangiul; apoi intră în odaie. Aruncă o privire ascuţită, cu ochii de culoare închisă, privire ce zăbovi mai mult, asupra noastră. Ochii aceştia au avut un efect ciudat asupra mea. Erau reci, nesimţitori, cruzi. Părea de parcă n-ar fi fost niciodată în stare să arunce o privire blândă. Timp de câteva momente, şi-i

îngustă, astfel încât la colţuri îi apărură nişte cutişoare fine. Apoi, deodată, deveniră indiferenţi.

Salută şi se înclină aşa cum face un om care vrea să fie politicos, dar fără să-şi ştirbească mândria. Apoi întrebă:

— Tu eşti acel effendi care vrea să vorbească cu mine?

— Da. Te rog să mă scuzi că te-am deranjat şi aşează-te.

— Să-mi permiţi să rămân în picioare. Nu prea am timp.

— Poate că am să te opresc mai mult decât crezi. Sau, poate, ai atât de puţin timp disponibil pentru că ai oaspeţi?

— N-am oaspeţi.

— Şi nici nu aştepţi?

— Nu, replică el, scurt.

— Atunci, te rog să iei loc. Am un picior rănit — nu pot să stau în picioare şi mi-ar fi jenă să stau jos, când tu eşti atât de politicos.

Se aşeză. Oricât de atent l-am privit, n-am putut să descopăr nimic care să-mi poată trezi vreo suspiciune.

Era un schipetar înfumurat care fusese invitat la un străin şi acum aştepta să afle motivul pentru care fusese chemat. În nici un caz, nu făcea impresia unui făţarnic, a unui om viclean, a unui tăinuitor.

— Cunoşti asta? l-am întrebat, indicându-i *koptscha*.

— Nu, răspunse.

Mă aşteptasem la aşa ceva. Nu putea să se expună chiar aşa în faţa mea, care eram un străin, de la prima întrebare.

— Uită-te mai bine!

Îi aruncă o privire indiferentă şi apoi spuse:

— Aida de, un nasture! Pentru asta ai trimis după mine?

— Da, am replicat, fără înconjur.

— Eu mă ocup de negoţul cu cai şi vite, nu cu nasturi, sună răspunsul.

— Ştiu foarte bine. Cu genul acesta de nasturi nu face nimeni comerţ. Am venit ca să-ţi transmit un salut.

— De la cine? mă întrebă, cu răceală.

— De la Deselim, hangiul din Ismilan, şi de la fratele lui.

Auzind acestea, ochii lui căpătară o privire mai prietenoasă şi chipu-i luă o expresie mai puţin gravă.

— Îi cunoşti pe amândoi? întrebă el acum.

— Foarte bine. Fireşte că trebuie să-i cunosc.

— Fireşte? Cum aşa?

— Pentru că suntem fraţi.

— De unde vii?

— De la Stambul. Sunt un emisar al lui Usta, de care probabil că ai auzit.

— Ştiu. La cine te-a trimis?

— La Schut.

— Ai să-l găseşti pe acesta?

— Aşa cred.

— Hm! E cam greu.

— Mie, însă, o să-mi fie uşor, căci o să-mi dai tu informaţii.

— Eu? Dar ce ştiu eu despre Schut? Ce, mă iei drept tâlhar?

— Nu, te iau drept un schipetar curajos, care cunoaşte importanţa acestei *koptscha* şi va şti să acţioneze.

— Domnule, ştiu exact ce trebuie să fac. *Koptscha* pe care o porţi este aceea a unui conducător, dar noi am renunţat la acest simbol. Nu mai este valabil, căci s-au făcut unele abuzuri cu ele. Acum avem cu totul altfel de simboluri.

— Care? am întrebat, cu sânge rece.

— Înţelegi că nu pot să ţi-l spun, căci tu trebuie să te legitimezi cu acesta în faţa mea.

— Sunt cuvinte?

— Da. Primul cuvânt este numele unui loc. Unde-l cauţi pe Schut?

— La coliba din văgăună.

— Domnule, aşa este. Văd că eşti într-adevăr unul de-ai noştri. Dar celălalt semn de recunoaştere? Îl cunoşti?

N-aveam nici cea mai vagă idee ce cuvânt putea fi. Atunci, mi-am adus aminte de podarul din Ostromdscha şi de modul

în care trebuia să se legitimeze în faţa mübarekului. „Un prieten intim” trebuia să strige în faţa uşii acestuia. Să fi fost vorba despre acest cuvânt? Am riscat să mă folosesc de el şi am răspuns:

— Fireşte că trebuie să-l cunosc, căci doar sunt un *syrdasch* — un prieten intim:

Acum dădu mulţumit din cap, căci întinse mâna şi spuse pe un ton aproape cordial:

— Aşa este, se potriveşte. Eşti de-al nostru. Pot să am încredere în tine şi îţi urez bun venit. N-ai prefera să pleci din casa aceasta şi să vii la mine, să-mi fii oaspete?

— Îţi mulţumesc. Înţelegi, însă, că e mai bine să rămân aici.

— Eşti un om deştept şi prevăzător; asta mă bucură şi îmi sporeşte încrederea în tine. Ce mesaj trebuie să ne aduci?

— Asta nu i-o pot spune decât lui Schut.

— Deci ştii şi să taci. Hm! Ce trebuie să fac?

Se ridică şi începu să păşească gânditor prin odaie, în sus şi în jos. Apoi, mă întrebă:

— Este ceva personal sau vreo afacere?

— E vorba de o afacere din care pot să iasă multe parale.

Ochii îi scânteiară lacomi.

— Şi ce aştepţi de la mine?

— Să mă conduci la coliba din văgăună.

— Crezi că-l vei găsi acolo pe Schut?

— Sper.

— Ei, pot să-ţi spun, cu toată încrederea, că te va aştepta acolo, dacă am să-i dau de veste. Dar va trebui să ai bunăvoinţa să aştepţi cam o oră. Ai atâta răbdare?

— Dacă trebuie, am să aştept, deşi mă cam grăbesc.

Eram, fireşte, interesat să i-o iau înainte mübarekului. Dacă acesta îşi făcea între timp apariţia, eram terminat.

— Am să mă grăbesc, mă asigură.

Şi apoi, aruncând o privire cercetătoare spre însoţitorii mei, continuă:

— Cine sunt oamenii aceştia?

— Prietenii şi însoţitorii mei.

— Au venit şi ei tot cu aceeaşi afacere?

Am dat afirmativ din cap şi el întrebă din nou:

— Şi ei vor să-l vadă pe Schut?

— Nu este neapărată nevoie. Este suficient dacă vorbesc doar eu cu el.

Pe faţă îi alunecă un zâmbet uşor, nedefinit. Îşi răsuci vârfurile lungii sale mustăţi, mai aruncă o privire scurtă şi cercetătoare asupra celor trei şi răspunse:

— Trebuie să vină şi ei. Precis că Schut va vrea să-i vadă şi pe ei, dacă au venit cu tine.

— E bine şi aşa.

— Dar, domnule, văd că porţi cizme de om bolnav. Ce-ai păţit la picioare?

— M-am rănit la picior în timp ce călăream; de aceea nu pot merge.

— Şi cum vrei să mergi cu mine la coliba din văgăună?

— Călare.

— O, se vede că nu cunoşti drumul. Prin hăţiş, n-ai să poţi trece călare.

— N-ar fi posibil să se deranjeze Schut până aici, la mine?

— Da' ce-ţi închipui! N-ar face-o, chiar dacă l-ar ruga însuşi padişahul.

— Te cred!

— De fapt, el nu permite să i se vadă faţa. Şi-o înnegreşte în permanenţă. Crezi că ar putea veni aici cu un asemenea chip?

— Nu; acum pricep. Dar cum aş putea să ajung la colibă?

— Există doar un singur mijloc: să te laşi purtat până acolo.

— Nu, este prea incomod. Cei care m-ar duce ar obosi.

— O, nu. Nu trebuie să te ducă pe braţe; o să te ducă într-o lectică. Am să ţi-o dau eu. Mama mea este atât de bătrână şi de slăbită, încât nu mai poate merge. I-am comandat o

lectică, pentru a-şi face vizitele, fără să-şi mai obosească picioarele.

— Îţi rămân recunoscător. Ai să aduci şi nişte oameni care să mă care?

— Ce-ţi trece prin minte? Oameni care să te care? Ce, crezi că putem lua cu noi oameni străini? S-ar termina cu secretul nostru. O să te care oamenii tăi.

— Bine; atunci să meargă să ia lectica.

— Dar nu chiar acum. Mai întâi trebuie să-l anunţ pe Schut. Şi apoi, trebuie să-i spui hangiului că eşti prietenul meu şi că trebuie să facă tot ceea ce-i voi spune eu.

— De ce?

— Pentru că nu ştiu ce vrei să-i comunici lui Schut şi care va fi rezultatul discuţiei voastre. Este posibil să fiu nevoit să mă întorc în sat ca mesager. Poate Schut te invită să-i fii oaspete, sau cine ştie ce se hotărăşte. Trebuie să mă pot prezenta la hangiu ca însărcinat al tău.

— Sunt de acord, am răspuns.

— Bine; de acum într-o oră vă duceţi să luaţi lectica şi ieşiţi din sat, pe acolo, pe partea dreaptă. Eu vă aştept în afara satului, căci nu trebuie să fim văzuţi împreună.

Se duse la fereastra care dădea spre curte, îl chemă înăuntru pe hangiu şi îi spuse:

— Am o afacere cu acest effendi. Va pleca peste o oră şi s-ar putea să mă trimită, mai târziu, cu un mesaj la tine. De aceea, vrea să-ţi spună acum că va trebui să faci tot ceea ce-ţi va transmite prin mine. Întreabă-l chiar tu.

Hangiul se uită întrebător la mine, iar eu confirmai. Apoi măcelarul plecă. L-am văzut intrând în casă şi apoi părăsind-o din nou, după scurt timp.

— Domnule, nu te mai înţeleg, spuse acum hangiul, care rămăsese în odaie. Am crezut că-l consideri pe măcelar un răufăcător şi, totuşi, îi dai o asemenea împuternicire. Dacă vine, va trebui să-i dau ascultare.

— Nicidecum. M-am prefăcut doar. S-ar putea să-l trimit la tine, dar atunci am să-i dau o foaie din carnetul meu de notiţe pe care am să scriu un singur cuvânt: „Allah”. Dacă îţi va arăta aşa ceva, să faci ce-ţi va spune; dacă, însă, nu va avea o asemenea hârtie, să-l refuzi.

— O să se supere pe mine.

— Va fi mai rău dacă mă supăr eu pe tine. S-ar putea să pună ochii pe armele noastre şi pe armăsarul meu. N-ai un grajd care se poate încuia?

— Ba da, domnule.

— Atunci, porunceşte să ne fie duşi caii acolo şi pune doi argaţi de pază; plătesc pentru asta. Ai să ne dai caii doar nouă. Ai înţeles?

— Perfect. Dar mă pui într-o situaţie foarte neplăcută.

— Nu mi se pare nimic neplăcut aici. Trebuie doar să ne păzeşti animalele şi să ai grijă să nu ne fie furate. Asta-i tot. Dacă se întâmplă ceva, va trebui să ne despăgubeşti.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Ca să te despăgubesc pentru armăsar, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-mi vând casa! Am să fac de pază chiar eu însumi.

— Fă cum vrei şi acum adu-ne ceva să mâncăm.

Am mâncat şi, după o oră, Osko şi Omar au adus lectica de la măcelar. M-am urcat în ea, l-am mai dăscălit o dată pe hangiu cu privire la ceea ce avea de făcut şi am pornit la drum.

Cei doi, Osko şi Omar, duceau lectica. Flintele şi le agăţaseră de umeri. Halef mergea în frunte şi ducea trei arme: pe a sa şi pe cele două ale mele, pentru care nu era loc în lectică. Când am lăsat în urmă satul, l-am observat pe măcelar. Ne-a văzut venind, şi a luat-o înainte, lăsând o distanţă destul de mare între noi şi el. Abia când începu pădurea, de unde nu mai puteam fi observaţi, se opri şi ne aşteptă.

Ne privi cu o figură mirată, aproape furioasă, şi spuse:

— Sunteţi înarmaţi, de parcă am pleca la luptă!

— Arma este simbolul omului liber, i-am răspuns.

— Dar aici n-aveţi nevoie de ele!

— Suntem obişnuiţi să nu ne despărţim niciodată de ele.

— Acum, însă, va trebui s-o faceţi, altfel n-o să puteţi vorbi cu Schut. Nu suportă să se apropie cineva înarmat de el. Dacă vă lăsaţi armele în faţa colibei, vor fi în siguranţă, căci voi rămâne eu lângă ele.

— Eu nu renunţ la armele mele, am replicat, şi dacă Schut nu vrea să discute cu noi, n-are rost să te mai deranjezi să mergi până acolo.

În aceeaşi clipă le-am şi poruncit să ne întoarcem din drum. Alaiul se întoarse s-o pornească din nou spre sat. Măcelarul trase o înjurătură înăbuşită şi spuse:

— Staţi! Nu se poate aşa! I-am transmis deja mesajul lui Schut şi o să fie rău de mine dacă nu vă duc la el.

— Atunci, ai grijă să nu aibă o asemenea pretenţie absurdă de la noi!

— Schut nu face niciodată nimic absurd. Am să încerc, însă, să obţin permisiunea să vă păstraţi armele. M-aş mira să facă o excepţie.

Porni furios înainte, iar noi l-am urmat.

Nu mi-a plăcut deloc că ţinea cu orice preţ să ne dezarmeze. Să fi sosit, totuşi, deja bătrânul mübarek ? Oare ni se întindea cumva o cursă din care nu aveam cum scăpa? Ei bine, atâta timp cât eram înarmaţi, n-aveam de ce ne teme. Dar dacă eram atacaţi prin surprindere, pe drum! Eu eram lipsit de apărare. Lectica se compunea dintr-o targă peste care era aşezată un fel de căsuţă dintr-un grilaj de lemn. Trebuia să stai cu picioarele încrucişate, poziţie foarte incomodă din cauza piciorului bolnav, şi aproape că nu mă puteam mişca. Dacă aş fi sărit afară, în cazul unui atac, m-aş fi pomenit cu un glonţ în cap. Şi nici măcar nu puteam sări afară din ea, din cauza piciorului bolnav. Un foc tras din

spatele unui tufiş l-ar fi făcut inofensiv pe Halef, în ciuda celor trei arme pe care le purta. Osko şi Omar cărau lectica; le-ar fi fost, deci, imposibil să opună imediat rezistenţă. Ne aflam, deci, într-o situaţie aproape fatală.

Pădurea nu era chiar atât de deasă precum o descrisese măcelarul. Am fi putut merge foarte bine călare printre pomi. Acest neadevăr mi-a sporit şi mai mult neîncrederea. Am deschis puţin uşiţa lecticei şi mi-am ţinut revolverul pregătit.

Ne aflam într-o vale ai cărei pereţi, aşa cum am observat, se apropiau din ce în ce mai mult unul de altul. În locul unde se întâlneau, ne-am oprit. Ne luase cam o jumătate de oră să ajungem aici.

— Iată coliba, spuse măcelarul, pe când cei doi aşezau jos, pe pământ, lectica. Coboară, domnule!

Am deschis de tot uşiţa şi am privit afară. Pereţii de stâncă urcau vertical şi, în locul unde se întâlneau, exista o scobitură, nu prea adâncă, o deschizătură, care era complet stearpă, căci nu exista nici o proeminenţă şi nici o fisură în *sienit*[1], în care o plantă să-şi fi putut agăţa rădăcina. Coliba ridicată din reteveie de lemn era fixată bine în deschizătură. Acoperişul, construit din acelaşi material, avea deasupra scoarţă de copac. Uşa părea că stă doar rezemată.

— Du-te şi anunţă că am venit, înainte să cobor, am răspuns.

Intră în colibă şi lăsă uşa deschisă. Am observat că, pe lângă pereţi, se aflau aşezate bănci simple.

Faţă în faţă cu această intrare, se găsea o a doua uşă care era deschisă. Era foarte îngustă şi scundă; ducea spre interior şi era prevăzută cu o încuietoare de fier, prin care putea fi împins un zăvor lung, care se afla acum pe jos, în colibă.

Aceasta era, în orice caz, încăperea întunecoasă din spate, despre care vorbise hangiul. Acum, însă, mi se păru că zăresc

[1] Rocă eruptivă alcătuită din feldspaţi alcalini şi alte minerale, a cărui culoare are un amestec de roşu şi verde (n. trad.)

o lumină arzând înăuntru.

Îmi bătu la ochi faptul că un rând de reteveie în formă de uluci, de pe acoperişul colibei, făcea aproape invizibilă partea de jos a deschizăturii. Nu se putea vedea printre ele. Acolo, jos, puteau să se ascundă foarte uşor mai multe persoane.

— Domnule, spuse măcelarul, Schut cere să vă lăsaţi armele la intrare.

— Asta n-o s-o facem.

— Dar de ce nu? Schut este singur!

— Nici nu ne temem; ne păstrăm, însă, armele numai din obişnuinţă.

— Dar Schut nu îngăduie să stea în faţa lui un om înarmat.

Osko şi Omar apucaseră deja de lectică, dar măcelarul spuse:

— Domnule, dar încăpăţânat mai eşti! Mă mai duc o dată să întreb.

Plecă din nou şi se întoarse să ne spună că primisem permisiunea să intrăm. N-am coborât din lectică ci am poruncit să fiu dus tot pe sus. Halef trebui să privească prin cea de-a doua uşă şi îmi spuse cu voce joasă:

— Înăuntru nu-i decât un singur om neînarmat şi cu o faţă complet neagră.

— Mai sunt şi alte uşi înăuntru?

— Nici una.

Cât de îngustă şi scundă era această a doua uşă! Cei doi mă trecură cu lectica prin deschizătura ei. La lumina unei făclii, am văzut că această încăpere în formă de scobitură era triunghiulară. Baza acestui triunghi ascuţit era partea din faţă, unde se afla şi uşa. Mai lungi erau cele două laturi care erau formate din stâncă netedă. În unghiul din fund se afla făclia camuflată lângă care şedea Schut. Purta un veşmânt negru, ca o robă de magistrat, şi îşi înnegrise chipul cu funingine. Din această cauză şi din cauza luminii slabe, trăsăturile feţei nu-i puteau fi recunoscute. N-am putut nici să

văd din ce consta acoperişul acestei încăperi din stâncă. Se afla un acoperiş deasupra noastră, asta era sigur, căci altfel ar fi pătruns înăuntru lumina zilei.

Osko şi Omar aşezaseră lectica în aşa fel, încât uşiţa acesteia era îndreptată spre Schut. Acesta îndreptă făclia în aşa fel încât lumina ei să cadă direct asupra mea. Măcelarul stătea la intrare. Totul avea aerul unei aventuri, dar nu al uneia periculoase. Apoi Schut începu:

— Ai trimis după mine. Ce vrei de la mine?

Vocea lui avea un sunet înăbuşit şi surd, în orice caz, nu părea să fie naturală. Să fi fost o urmare a proastei acustici a încăperii sau şi-o preschimbase pentru a nu putea fi recunoscut mai târziu?

Nu rostise decât aceste cuvinte, dar mi se păru că mai auzisem cândva această voce. Nu era tonul, timbrul aceleia pe care o mai auzisem, ci felul cum rostise cuvintele îmi atrăsese atenţia.

— Tu eşti Schut? am întrebat.

— Da, răspunse el, încet.

— Atunci, trebuie să-ţi transmit salutări.

— De la cine?

— Mai întâi, de la Usta, din Stambul.

— Dar acela nu mai trăieşte!

— Ce spui?

— E mort. A fost zdrobit de galeria turnului din Galata.

— Drace! îi scăpă lui Omar, care îl împinsese acolo. Cum putea să ştie Schut aşa ceva? Nici un mesager nu avusese cum să ajungă atât de repede ca noi.

— Nu ştiai asta? mă întrebă.

— Ştiam, am replicat.

— Şi totuşi îmi aduci salutul lui, salutul unui mort?

— Ce, vrei să spui că n-a apucat să mă roage să fac asta, înainte să moară?

— E posibil. Dar ucigaşul său îşi va primi pedeapsa, căci va

fi lăsat să moară încetul cu încetul de foame. Mai ai de transmis şi alte salutări?

— Da, de la Deselim din Ismilan.

— Şi acesta este mort. Şi-a rupt grumazul şi a fost jefuit de *koptscha*. Şi ucigaşul lui va avea de suferit, la fel ca acela al lui Usta. Mai departe!

— Mai departe, îţi aduc salutări de la bătrânul mübarek şi de la cei doi Aladschy.

— Aceştia trei tocmai m-au salutat. Salutul tău, deci, nu mai este necesar.

— Ah! Sunt aici?

— Da, sunt aici. Şi ştii cine sunt eu?

— Schut?

— Nu, nu sunt Schut; n-ai să ajungi să-l vezi niciodată pe Schut. De fapt, n-ai să mai vezi nimic niciodată. Eu sunt...

În spatele nostru se auzi o lovitură puternică. Măcelarul dispăruse. Încuiase uşa după el. Am auzit cum trăgea zăvorul.

Făclia se stinsese.

— Sunt... însuşi bătrânul mübarek, se auzi de deasupra noastră. Rămâneţi aici să muriţi de foame şi să vă mâncaţi între voi de vii!

Un hohot de râs batjocoritor însoţi aceste cuvinte; apoi se văzu deasupra noastră lumina unei deschizături. Am zărit o frânghie groasă de care atârna trupul celui cu faţa neagră, care fu tras afară prin deschizătură. Apoi, deasupra fu trântită o clapă care acoperi deschizătura, iar noi ne-am trezit într-un întuneric total.

Totul se petrecu atât de rapid, încât n-am avut practic, timp să facem absolut nimic. Dacă n-aş fi şezut în lectică şi dacă n-aş fi avut piciorul rănit, probabil că ticălosului nu i-ar fi fost atât de uşor să ne prindă în această capcană.

— Allah! strigă Halef. Negrul a ieşit afară pe gaura aceea şi noi am stat liniştiţi şi l-am lăsat fără măcar să-i tragem un glonţ. Am fi avut timp destul.

— Aşa e. Domnule, da' proşti am mai fost! spuse Osko.

— Da, râse Halef. Până acum am fost proşti doar câte unul, acum, însă, am fost toţi laolaltă proşti şi sidi împreună cu noi.

— Într-adevăr, Halef, ai dreptate, am recunoscut. Dar, ascultaţi!

Afară, în faţa uşii, se auzeau nişte urlete îngrozitoare. Se bătea cu pumnii în aceasta şi apoi, fiecare îşi rosti numele, însoţit de cele mai înfiorătoare blesteme la adresa noastră. Ni se descrise soarta în cele mai diverse culori. Nu aveau nici o îndoială că vom rămâne aici încuiaţi şi vom muri de foame.

— Sidi, nu lipseşte nici unul; toţi sunt aici, spuse Halef. Allah! Dacă aş putea să ies, ce le-aş mai arăta eu biciul!

— Lasă-l încolo! Nu ne poate salva de aici.

— Vasăzică, ar trebui să murim de foame! Chiar crezi că o să facem asta?

— Să sperăm că nu. Mai întâi, trebuie să cercetăm această încăpere. Pe cele două laturi nu există nici o ieşire, doar uşa din faţă şi deschizătura de sus.

— Domnule, nu ai la tine felinarul acela mititel, sticluţa în care se află ulei şi fosfor? mă întrebă Halef.

— Da, îl am întotdeauna la mine. Poftim, ia-l!

Dacă se pune o bucăţică de fosfor într-o sticluţă cu ulei, fosforul luminează, îndată ce se scoate dopul, căci pătrunde înăuntru oxigen. În funcţie de mărimea sticlei şi de cât de curată este, lumina este mai puternică sau mai slabă.

Port întotdeauna la mine o asemenea sticluţă, chiar şi atunci când nu plec în călătorie. Mă ajută să urc treptele şi să trec prin locuri întunecoase şi necunoscute. Sticla şlefuită este, fireşte, cea mai bună.

Halef luă micul felinar, îi scoase dopul, lăsând aerul să pătrundă înăuntru şi apoi lumină uşa. Aceasta era ferecată pe dinăuntru cu o tablă groasă de fier, întărită cu balamale de fier prinse bine în rocă şi plumbuite. Poate reuşeam să slăbim cârligele balamalelor şi apoi să smulgem uşa. Dar, mai

înainte, trebuia să vedem dacă nu exista altă posibilitate.

Am cercetat cât se poate de atent încăperea. Podeaua era din stâncă tare, ca şi cei doi pereţi laterali. Zidul era ridicat din sienit sfărâmicios, atât de bine tencuit, încât era imposibil să faci o gaură. Tabla de pe uşă era ţintuită în cuie cu cap gros, care nu puteau fi scoase cu cuţitul. Şi sus, prin acoperiş? Omar se urcă pe umerii lui Osko şi tot nu reuşi să ajungă la clapă, întinzând mâna. Trebuia, deocamdată, să renunţăm şi la această ieşire.

Rămase, deci, să încercăm să îndepărtăm balamalele şi cei trei tovarăşi ai mei de drum se puseră pe treabă. Cuţitele scârţâiau şi scrâşneau în piatră; afară, însă, se auzi un râs cu hohote.

Ce-i drept, gândul salvării nu era prea ispititor. Chiar dacă reuşeam să deschidem uşa, am fi fost întâmpinaţi cu împuşcături, chiar înainte de a putea trage şi noi un singur glonţ.

În felul acesta trecură mai multe ore. Activitatea nu progresa deloc. Cuţitul lui Osko se rupse şi îi dădui cuţitul meu cel bun, american.

Pe mine nu m-au lăsat să lucrez. Timpul îmi trecea foarte greu şi m-am târât în genunchi spre uşă pentru a cerceta să văd cât de adânc săpaseră. Din păcate nici măcar un centimetru şi jumătate! Am luat eu însumi cuţitul şi am început să găuresc, dar fără succes, încât, după un sfert de oră, am renunţat. Era păcat să ne irosim puterile fără nici un rezultat şi, apoi, se rupse şi cuţitul lui Omar.

— Opriţi-vă, le-am spus. Să ne cruţăm puterile, căci o să mai avem nevoie de ele. Poate o să apară şi hangiul, dacă vede că nu ne întoarcem. I-am spus că măcelarul este membru al bandei. Dacă nu ne întoarcem, o să-şi facă griji în privinţa noastră şi va veni să ne caute. Ştie că am plecat împreună cu măcelarul.

— Dar nu ştie unde! replică Halef.

— Într-adevăr, din păcate am uitat să-i spun exact unde; dar am discutat despre această colibă şi precis va veni să ne caute aici.

— Nu prea cred, căci se teme foarte tare de fraţii Aladschy. Dacă-i vede aici pe cei doi, o să plece.

— Se pune întrebarea dacă aceştia se află aici.

— Precis, căci n-or să lase coliba nepăzită.

— Acum, să ne odihnim şi să aşteptăm. În tot cazul, paznicii sunt afară; se înţelege de la sine. Dacă n-o să mai lucrăm o perioadă de timp, n-or să mai audă nimic şi vor crede că ne-am împăcat cu soarta. Aşa o să-i facem să fie mai puţin atenţi.

Am stat liniştiţi. Dar aşteptarea era foarte grea pentru bravii mei tovarăşi şi, în cele din urmă, nu am mai rezistat la insistenţele lor.

— O să cercetăm tavanul, am spus. Se află o clapă acolo şi trebuie să vedem cum se poate deschide.

— Dar Omar n-a putut să ajungă la ea, când s-a urcat pe umerii mei, spuse Osko.

— Atunci, o să facem piramida mai înaltă. Halef se va urca pe umerii lui Omar. Aşa poate ajungeţi. Eşti destul de puternic ca să-i ţii pe amândoi.

Halef îşi puse micul felinar în buzunar şi se urcă pe umerii lui Omar. Acesta se urcă în spinarea lui Osko, care şedea pe podea, în patru labe; se ridică apoi încet şi Omar i se urcă pe umeri. Ca să nu cadă, se ţineau toţi trei, cât se poate de strâns, de peretele de piatră. Apoi Halef întinse braţele şi îmi comunică:

— Domnule, am atins tavanul!

— Vorbeşte mai încet! S-ar putea să fie cineva acolo, afară. Acum ia felinarul.

Am văzut luminiţa licărind sus, în colţ, unde zărisem deschizătura. Halef o ţinea cu mâna stângă, în vreme ce, cu dreapta, pipăia tavanul.

— E făcut din trunchiuri groase, şopti el. Chepengul, însă, e din scânduri.

— Asta-i bine, căci acolo este subţire. Ciocăneşte, totuşi, o dată, să vedem, după sunet, cât sunt de groase.

— Dar or să mă audă!

— Fireşte, ar fi de preferat să nu-şi dea seama, dar şi pentru noi ar fi mai bine să aflăm dacă sunt paznici şi aici sus.

Ciocăni şi imediat se auzi un hohot de râs şi un strigăt:

— Ascultaţi, sunt chiar aici sub noi, lângă chepeng!

Afară, în faţa colibei răsună întrebarea:

— Aţi tras zăvorul?

— Fireşte.

— Deci n-or să poată ieşi. Probabil s-au urcat unul pe spinarea celuilalt.

— Da, se ţin de scamatorii. Ei, când o să-i apuce foamea, n-o să le mai ardă de făcut gimnastică. Mai bine aş deschide chepengul.

— În nici un caz!

— Aşa aş putea să le trag una cu patul armei în cap!

— Mai avem timp pentru asta. Lasă-i să ciocăne.

— Ai auzit, effendi? întrebă Halef. Oare or să ne lovească cu patul puştii în cap?

— Nu. O să-i rugăm pe domnii aceştia să plece de acolo de lângă chepeng.

— Or să se şi grăbească s-o facă.

— Nu vor putea rezista la rugămintea mea. Dă-te jos, Halef! Am să-ţi iau eu locul.

Osko se lăsă iar, uşor, pe vine. Omar coborî din spatele lui şi apoi sosi şi Halef de pe umerii acestuia.

— Acum, mai întâi odihniţi-vă puţin, le-am spus, căci aţi făcut un efort destul de mare. Eu sunt mai greu decât Halef şi va trebui să rămân acolo sus mai mult timp decât el.

Am aşteptat câteva minute; apoi Omar mă luă pe umerii lui.

— Fiţi de două ori mai atenţi, să nu ne prăbuşim, i-am avertizat. Cu piciorul meu bolnav, căzătura ar fi mult mai periculoasă.

— Nu-ţi face griji, domnule! răspunse Osko. Am să stau drept ca un pom. Locul este atât de îngust, încât mă pot sprijini foarte bine cu coatele de ambele părţi. Aşa am o poziţie mai sigură.

Omar se urcă pe umerii lui, exact ca mai înainte. Eu eram mai înalt decât micuţul hagiu, aşa încât n-a trebuit să întind prea mult braţul, pentru a ajunge la chepeng. Aproape că-l atingeam cu capul. Luasem la mine micuţul felinar şi am luminat scândurile. La una din muchiile chepengului se afla un cârlig de balama prin care se prinsese zăvorul. Cele două vârfuri ale cârligului fuseseră înfipte în lemn şi apoi îndoite şi bătute din nou în lemn.

Am ciocănit cu degetul arătător. După sunet, mi s-a părut că scândurile nu erau mai groase de aproximativ patru centimetri. Ciocănitul fu şi de data aceasta urmat de un răspuns:

— Auzi? Sunt iarăşi aici. Ei bine, vor fi nevoiţi să mă ridice şi pe mine, dacă vor să deschidă chepengul.

Întrucât eram foarte aproape de cel ce vorbea, am recunoscut clar vocea măcelarului. Din cuvintele lui şi după sunet, mi-am dat seama că şedea pe chepeng. Era o imprudenţă pe care un tâlhar n-ar fi trebuit s-o facă.

Râse batjocoritor. Se mai auzi cineva râzând ca răspuns şi apoi am auzit cuvintele:

— N-o să le fie prea uşor şoarecilor să scape, dacă pisica şade în faţa găurii.

Vocea aceasta n-am recunoscut-o; mi-am dat seama însă că omul şedea lângă chepeng, chiar acolo unde se afla, sub el, capul meu.

— Auzi? întrebă Halef. Tot aici sunt; acum poţi să-i rogi să plece. Tare-aş vrea să ştiu cum ai s-o faci.

— Ai să auzi îndată. Dă-mi arma.

— Aha, acum înţeleg. Care armă să ţi-o dau?

— Ucigaşul de urşi.

Am vorbit, desigur, în şoaptă, să nu pot fi auzit de cei care păzeau deasupra. Halef îi dădu arma lui Osko şi acesta i-o întinse lui Omar.

— Acum, fii atent, Omar! am şoptit. N-am loc aici, sus, să ochesc; nu pot decât să ţin ţevile acolo unde trebuie să lovească gloanţele. Am să spun „unu” şi „doi”. Apucă tu patul puştii cu ambele mâini. La „unu”, tragi cu ţeava din dreapta, iar la „doi”, cu cea din stânga. Ai înţeles?

— Da, domnule!

Am apucat arma de ţevi şi am îndreptat-o spre mijlocul chepengului, acolo unde şedea măcelarul.

— Acum!

— Unul

Pocni împuşcătura. Deasupra noastră răsună un strigăt de spaimă şi durere.

— Allah! Trag cu armele!

Nu era vocea măcelarului, ci a altuia. Acesta şedea pe o parte a acoperişului care era format din trunchiuri de copaci. Am îndreptat ţeava stângă spre un loc unde se îmbinau două astfel de bucăţi de lemn, aşa încât glonţul să nu pătrundă în lemnul tare ci prin spaţiul care a rămăsese liber la îmbinare.

— Doi!

Cea de-a doua împuşcătură a ucigaşului de urşi bubui în încăperea îngustă auzindu-se ca un bubuit de tun.

— O, Allah, Allah! strigă cel lovit. Sunt rănit, sunt mort!

Măcelarul nu rostise nici un cuvânt. I-am auzit strigătul de durere, dar absolut nici un alt cuvânt. Răsună un geamăt puternic.

— Osko, îţi e prea greu? am întrebat.

— Cu timpul, da.

— Atunci o să ne odihnim, avem destul timp.

Când am ajuns din nou jos, pe podea, iar ceilalţi se aşezară, lângă mine, Halef spuse:

— Da, sidi, asta chiar că-i o rugăminte căreia nu îndrăzneşti să i te împotriveşti. Ai nimerit?

— De două ori. Măcelarul pare să fie mort. Probabil că glonţul i-a pătruns în corp, prin muşchii „şezutului rotund”. Celălalt este doar rănit.

— Oare cine-o fi?

— Probabil paznicul de la închisoare. Dacă ar fi fost un altul, l-aş fi recunoscut după voce. Acesta, însă, a vorbit atât de puţin, încât nu-mi mai amintesc vocea lui.

— Şi crezi că n-o să se mai urce nici unul acolo sus?

— Prostia asta n-o s-o mai facă un al treilea, căci l-ar costa viaţa.

— Dar cum deschidem chepengul? Ăsta-i cel mai important lucru.

— Am să trag cu arma în zăvorul de fier. Câteva împuşcături în lemnul în care este înfipt vor fi de ajuns. Cred că nu va rezista la două gloanţe.

— Ah, dacă am reuşi!

— O să reuşim precis.

— Atunci hai, repede, sus! spuse Halef.

— Oho! Nu merge chiar aşa repede. Cum vrei să ieşi afară? l-am întrebat.

— Mă sprijin pe umerii lui Omar, şi tu la fel.

— Dar Omar şi Osko cum vor ieşi?

— Hm! Îi tragem în sus?

— Pe Omar, poate. Dar până la Osko n-avem cum să ajungem.

— Nu-i nimic. Ieşim afară şi-i deschidem uşa.

— Dacă or să ne lase să coborâm, ceea ce mă îndoiesc că vor face şi ceea ce, din punctul meu de vedere, ar fi cam greu pentru mine, din cauza piciorului.

— Ei, într-un fel sau altul trebuie să reuşim.

— Se înţelege! Să sperăm că se mai află acolo sus frânghia cu care l-au tras pe mübarek. Ne-am putea folosi de ea; dar mai sunt multe altele la care trebuie să ne gândim. Mai mult ca sigur că, de îndată ce vom ieşi, vom fi întâmpinaţi cu gloanţe.

— Eu cred că n-o să fie nimeni acolo sus, observă Halef.

— Chiar deasupra noastră, nu, dar câţiva tot se vor afla pe acoperişul colibei. Aceştia vor putea trage asupra noastră printre spaţiile dintre uluci.

— Oh, vai! Asta înseamnă că nu putem ieşi afară de aici?

— O să încercăm totuşi. Mă urc eu primul.

— Nu, sidi, eu! Ce, vrei să te împuşte?

— Dar pe tine?

— Eu nu contez! răspunse credinciosul hagiu.

— Ba contezi foarte mult! Gândeşte-te la Hanneh a ta, cea mai iubită dintre femei şi fecioare! Eu n-am nici o Hanneh care să mă aştepte.

— Dar tu, şi fără o Hanneh, eşti mult mai valoros decât mine împreună cu zece flori ale fiicei frumuseţii.

— Hai să nu ne certăm! Principalul este, ca să-ţi spun sincer, că am mai multă încredere în mine decât în tine. Eu voi fi primul, iar tu al doilea. Dar nu cumva să vii mai repede decât am să-ţi permit eu.

Am scos din buzunar turbanul verde de mătase şi l-am înfăşurat în jurul fesului. Halef mă observă la lumina micului felinar şi întrebă:

— Ce faci? Te găteşti pentru moarte?

— Nu, am să pun turbanul în vârful ţevii şi am să-l ridic afară prin chepeng. Vor presupune că iese cineva şi vor trage în turban. După aceea, însă, nu vor mai avea gloanţe pe ţeavă, căci nu au arme cu ţevi duble, aşa că am să mă pot repezi asupra lor cu puşca Henry.

— Ai dreptate, ai dreptate! Dar să ocheşti bine, să nu laşi să-ţi scape vreunul!

— De parcă ai putea să ocheşti prea grozav pe întuneric!

— Întuneric?

— Bineînţeles. Gândeşte-te de cât timp ne aflăm aici. Afară s-a lăsat noaptea. Ei, acum v-aţi odihnit — să începem. Băgaţi bine de seamă: după ce ies eu afară, se urcă Halef până la chepeng; dar nu cumva să iasă până nu-i spun eu.

M-am căţărat pe umerii lor, ţinând în mână arma cu două ţevi. Trebuia să mă grăbesc, ca să nu-i obosesc prea tare.

— Tragem din nou ca mai înainte, Omar, am şoptit. Mai întâi tragi cu dreapta şi apoi cu stânga. Am să ţintesc în zăvor. Prin urmare: unu!... doi!

Împuşcăturile pocniră iar prin cele două găuri făcute de gloanţe şi am putut privi afară. Se vedea ceva luminos.

— Au făcut foc în faţa colibei, le-am comunicat celorlalţi. E şi bine dar şi dezavantajos pentru noi. Căci, aşa cum putem noi să-i vedem, ne pot şi ei zări.

— Cum e cu zăvorul? întrebă Halef.

— Stai să văd.

Am împins chepengul şi a cedat. Ucigaşul de urşi nu dăduse greş.

— Dă-mi puşca acum, Omar, i-am poruncit. Chepengul se deschide. Proptiţi-vă bine în picioare! Va trebui să îngenunchez pe umerii lui Omar.

Cu oarecare greutate, m-am aşezat în acea poziţie, dar a trebuit să mă aplec, căci mă lovisem cu capul de sus. Apoi am ridicat chepengul. Cu arma în mână, pregătit să trag, am aşteptat câteva clipe. Nu se auzea nimic. Dar era lumină afară şi umbrele provocate de vâlvătaia focului se reflectau pe stânci, mişcându-se încolo şi încoace.

Am aşezat turbanul în vârful ţevii şi l-am ridicat încet, scoţând în acelaşi timp un sunet ca şi cum cineva s-ar fi chinuit să se caţăre pentru a ieşi afară. Şiretlicul avu efect: pocniră două împuşcături. Un glonţ atinse ţeava, încât era cât pe ce să-mi zboare arma din mână.

Într-o clipă, am ieşit prin deschizătură. Am văzut focul. Afară, pe acoperământul văgăunii zăcea un om — leşul măcelarului, după cum mi-am dat seama dintr-o privire. Pe acoperişul colibei se aflau doi oameni care trăseseră asupra turbanului. Erau despărţiţi de mine şi de platforma care forma acoperământul printr-o îngrăditură, prin ale cărei orificii ţintiseră.

Oamenii aceştia neprevăzători uitaseră lucrul principal, anume, că îi puteam vedea mult mai bine, la lumina flăcărilor, decât mă puteau ei zări. Unul dintre ei era ocupat să-şi reîncarce arma, iar celălalt îşi ridică arma cu scopul de a o îndrepta spre mine.

Am dus rapid puşca la ochi. Nu voiam să-l omor, aşa că am ţintit în cotul lui stâng. Am apăsat. Arma îi scăpă din mână, dădu un strigăt puternic şi se prăbuşi de pe acoperişul colibei. Celălalt se răsuci iute, sări şi se îndreptă fugind spre foc. Era Bybar, schipetarul. În jurul focului se aflau fratele său, Manach el Barscha şi Barud el Amasat.

— Vin, vin! Plecaţi de lângă foc! urlă el. Vă văd şi pot ţinti în voi.

Cei trei săriră de la locurile lor şi se repeziră, fugind, spre pădure. Acela în care trăsesem era, deci, probabil, bătrânul mübarek. Şi acum mi-am adus aminte că braţul lui era neobişnuit de gros. Îl ţinuse sub mânecă, îmfăşurat, ca urmare a împuşcăturii care îl lovise la ruinele din Ostromdscha.

M-am furişat până la marginea platformei. Corect! Acolo jos, pe pământ, la o distanţă de vreo şase coţi, zăcea nemişcată silueta lungă şi slăbănoagă. De sus, nu-i recunoscusem pe cei doi.

În această parte a colibei, de unde priveam de sus, nu putea pătrunde lumina focului. Era destul de întuneric. Dacă puteam să cobor în locul acela, n-aş fi fost zărit de cei care se ascundeau în pădure, în spatele copacilor.

Deodată auzii în spatele meu:

— Sidi, eu sunt. Pot să ies?

— Da, Halef, dar nu te ridica în picioare, căci te pot vedea şi vor trage asupra ta.

— O, dar suntem doar invulnerabili la gloanţe!

— Nu mai glumi. Vino!

Se furişă afară.

— Ah, cine zace acolo?

— Măcelarul. Glonţul l-a ucis, aşa cum mi-am închipuit.

— Şi astfel şi-a primit foarte repede pedeapsa. Allah să se îndure de el!

Când m-am uitat mai atent în jur, am zărit un inel de fier care era înţepenit în stâncă. De acest inel atârna frânghia dublă, pe care o mai văzusem deja, atunci când mübarekul fusese tras în sus, peste platformă.

— Pe acolo s-a lăsat în jos paznicul închisorii; spuse Halef.

— Probabil. Acest mecanism este fixat aici cu un anume scop. Oare reprezentaţia aceasta de azi să fi avut loc şi cu alţii?

— Ah, effendi, s-ar putea să fi murit de foame, acolo jos, nişte oameni!

— Ticăloşii ăştia sunt în stare de aşa ceva; cel puţin cu noi asta aveau de gând să facă. Hai să coborâm frânghia, ca să-i tragem afară şi pe Osko şi Omar.

Aşa am şi făcut. Curând cei doi se aflau lângă noi. Ne-am încordat privirile, dar n-am reuşit să descoperim pe nici unul dintre cei fugiţi în pădure.

Am tras frânghia afară şi am închis chepengul.

— Vrei să lăsăm frânghia în jos, ca să putem coborî neobservaţi cu ajutorul ei? întrebă Halef.

— Da, am răspuns, căci aici este întuneric. De fapt, vom face mai întâi o probă. O să coborâm întâi mortul. În acesta n-au decât să tragă. Am să ţin arma pregătită, când vor licări împuşcăturile lor, am să ştiu unde să ţintesc.

Am legat mortul cu frânghia şi l-am lăsat uşor în jos, aşa încât inamicii noştri să aibă timp să tragă, dar nu s-a întâmplat nimic.

— Ei, acum am să cobor eu, am spus. Am să mă furişez imediat printre tufişuri şi de acolo, mai departe, în pădure. De acolo trebuie să-i văd, dacă mai sunt încă aici. Este un izvor acolo; prin urmare trebuie să existe şi boi de baltă şi broaşte. Deci, un orăcăit nu va atrage atenţia. Rămâneţi aici, sus, până ce primiţi un semn de la mine. Dacă auziţi strigătul unui bou de baltă, rămâneţi pe loc, până ce vedeţi focul stingându-se. Dacă însă va orăcăi o broască, doar o dată şi adânc, coborâţi. Apoi, însă, rămâneţi pe loc, până vin eu.

— E prea periculos pentru tine, sidi!

— Ei, aş! Doar bătrânul mübarek, care zace acolo jos, să nu fi pus ceva rău la cale şi să se prefacă acum. Şi paznicul închisorii trebuie să se ascundă pe aici, pe undeva. Fiţi cu ochii în patru. Am plecat.

Puşca se afla jos, în colibă. Am luat carabina, am apucat frânghia şi am coborât rapid. Jos, zăcea cadavrul şi lângă el, nemişcat, ca mort, mübarekul.

Frânghia era mai lungă decât era nevoie. Am tăiat o bucată din ea şi l-am legat bine pe bătrânul ticălos.

Sângera la braţ şi mi-am dat seama că avea cotul zdrobit. Probabil căzuse în cap şi leşinase.

Apoi m-am furişat mai departe, pe lângă stânci, la adăpostul ferigilor şi al mărăcinişului. Fireşte, ţineam privirea tot timpul aţintită spre locul unde ardea focul. Deci, trebuia să observ tot ceea ce se afla între mine şi el.

M-am simţit în siguranţă. Ce ştiau oamenii aceştia despre modul în care indienii se apropiau, pe furiş, de inamic! Presupuneau că încă ne aflăm pe acoperişul văgăunii şi, dacă încă se mai aflau acolo, îşi ţineau privirile aţintite spre locul acela, nu se mai uitau în jurul lor. Chiar dacă m-ar fi observat, nu aveam de ce mă teme. Le eram superior, cu arma mea

care trăgea mai multe gloanţe unul după altul. Puteam să stau liniştit jos pe pământ şi să-i împuşc.

Făcusem vreo cincizeci de paşi, când am auzit sforăitul unui cal. M-am furişat mai departe şi am auzit voci. Curând am văzut şi animalele şi oamenii. Caii erau legaţi de copaci iar oamenii stăteau unii lângă alţii şi vorbeau cu jumătate de glas.

Animalele nu stăteau nemişcate. Se apărau de insecte, dădeau din cozi şi loveau pământul cu copitele. Era un asemenea zgomot, încât chiar şi cineva cu mai puţină experienţă s-ar fi putut apropia, pe ascuns, de ei.

În sfârşit, am ajuns. M-am furişat printre doi cai şi m-am întins în iarba înaltă şi stufoasă. Duşmanii nu se aflau la o distanţă mai mare de trei paşi de mine.

— Mübarekul a fost ucis, tocmai spunea Manach el Barscha. Bătrânul a fost un prost că s-a urcat acolo sus.

— Şi eu la fel? întrebă unul dintre Aladschy.

— Tu ai fost mai prevăzător şi nu te-ai lăsat lovit de glonţ.

— M-ar fi împuşcat şi pe mine, dacă n-aş fi fugit iute de acolo.

— Care din ei a fost?

— Care? Mai şi întrebi! Fireşte, acela căruia-i zic effendi.

— Să se fi urcat el sus aşa, cu piciorul ăla bolnav?

— Precis. Mai bine-şi rupea gâtul decât piciorul! I-aş fi mulţumit lui Allah pentru asta. Dar cel puţin este şi el vulnerabil.

— Ei, aş! N-am crezut nici o clipă că ar fi invulnerabil la gloanţe. Asta e o şmecherie.

— Şmecherie? Acum cred mai mult decât înainte. Am ţintit asupra lui şi eu şi mübarekul, atunci când a scos capul afară prin deschizătura chepengului. Jur pe ce-am mai sfânt că l-am nimerit. Gura flintei mele, pe care am introdus-o prin îngrăditură, nu era mai departe de două lungimi de braţ de capul lui, căci l-am zărit foarte clar. Am nimerit amândoi. Am

văzut cum s-a dus capul pe spate, căci un asemenea glonţ are o putere extraordinară, atunci când se izbeşte de ceva; dar, în aceeaşi clipă, am auzit gloanţele lovindu-se de stânci; au ricoşat din capul lui şi ne-ar fi nimerit cu siguranţă dacă nu eram protejaţi de îngrăditură. Şi chiar în clipa următoare, individul a şi dus arma la ochi şi l-a împuşcat pe mübarek. Cred că l-a nimerit drept în cap, căci bătrânul a dat un ultim strigăt şi s-a prăbuşit mort. La fel aş fi păţit şi eu, dacă nu reuşeam să fug la timp.

— Extraordinar, fantastic!

— Da. Ştiţi doar că eu nu mă tem nici de diavol; dar de afurisitul ăsta mi-e teamă. Lui nu-i putem veni de hac decât cu cuţitul sau cu barda haiducească şi exact asta va primi astăzi.

— Şi eşti chiar sigur că ai încărcat arma? întrebă Manach el Barscha.

— Absolut sigur. Închipuiţi-vă, să apeşi pe trăgaci la patru picioare depărtare de cap!

— Hm! Dacă aş putea să-i trag şi eu un glonţ! Aş face, cu plăcere, o probă!

— Să nu îndrăzneşti! Eşti pierdut dacă glonţul ricoşează înapoi spre tine. Ar fi trebuit să mă ascultaţi şi să-i fi atacat pe nemernici atunci când au ajuns la colibă.

— Dar mübarekul ne-a interzis să facem asta.

— A fost o prostie din partea lui!

— Dar, cine ar fi bănuit că o să iasă aşa! Prea era ispititor gândul să-i lăsăm pe câinii ăia să moară de foame acolo, în văgăună. Dar se pare că diavolul i-a luat sub aripa lui ocrotitoare. Să sperăm că n-o să ne părăsească pe noi acum.

— E de-a dreptul groaznic să-l împuşte pe măcelar prin acoperiş şi celuilalt să-i zdrobească piciorul! Bietul de el, ce moarte dureroasă a avut!

— Ba e mai bine că a murit, spuse Barud el Amasat. De mult îmi tot stătea în drum şi ne-a pricinuit doar necazuri. Nu

era de încredere. De aceea, i-am mai tras şi eu una cu patul puştii după ce l-aţi adus în colibă.

Îngrozitor! Paznicul de la închisoare fusese ucis chiar de aceia pe care-i eliberase! Aşa s-a răzbunat propria-i faptă împotriva lui. Cei patru nemernici erau însă nişte adevărate făpturi ale iadului.

— Deci, să ne hotărâm, căci timpul trece! spuse Sandar. Îi atacăm la colibă?

— Nu, răspunse Manach el Barscha. E prea multă lumină acolo. Or să ne zărească şi suntem pierduţi, căci ei pot să tragă, în vreme ce gloanţele noastre nu-i pot atinge. Trebuie să le sărim în spate, la întuneric; fără ca ei să bănuiască ceva. Patru lovituri de bardă sau de cuţit şi am terminat cu ei.

— Sunt de acord; dar unde o vom face?

— În pădure, fireşte.

— Nu, atacul nu va fi prea sigur aici. Mai bine la capătul pădurii, printre tufişuri. Chiar dacă nu e prea multă lumină, stelele luminează suficient cât să vedem unde lovim. Vor pleca pe acelaşi drum pe care au venit căci un altul nu cunosc. Prin urmare, n-au cum să ne scape. Cel mai bine ar fi dacă i-am aştepta acolo unde se sfârşesc tufişurile şi începe câmpul liber.

— E bine aşa, fu de acord Bybar, după a cărui voce mi-am dat seama că era încă rănit la gură şi la nas. Noi suntem patru, ei sunt patru. Fiecare preia câte unul. Voi luaţi-i pe cei doi care au cărat targa şi pe micuţ; mie, însă, mi se cuvine effendi. Mi-a zdrobit faţa, aşa că eu trebuie să pun mâna pe el.

— O să şadă în lectică, deoarece nu poate să meargă. Cum ai să ajungi la el? Înainte să poţi deschide uşa, ai să şi primeşti un glonţ din pistolul lui.

— Da' ce crezi că o să stau atât de mult lângă lectică? Căsuţa aia e construită din nişte scânduri subţiri de lemn. Am să trăsnesc una cu barda în ea de-am s-o fac bucăţele, iar

lovitura o să-l atingă atât de bine şi pe individul ăla, de n-o să-i mai trebuiască o a doua.

— Şi dacă nu reuşeşti?

— Trebuie să reuşesc, trebuie!

— Gândeşte-te la cele întâmplate! Peste tot şi de fiecare dată, ne-am gândit că trebuie să reuşim şi, totuşi, aceşti protejaţi ai diavolului au scăpat de fiecare dată. Trebuie să chibzuim bine totul. S-ar putea să nu reuşim şi, atunci, ce facem?

— Hm! Dacă am şti când pleacă din Sbiganzy!

— În orice caz, mâine. Îşi vor închipui că ne grăbim şi ne vor urma.

— Ei, atunci urmăm planul de care v-am vorbit după-amiază: li-l trimitem pe cap pe Suef al nostru, care o să-i distrugă. Este cel mai viclean flăcău pe care-l ştiu şi cunoaşte zona de aici şi până la Prisrendi precum îmi cunosc eu buzunarele. Putem să-i lăsăm lui în seamă treaba asta.

— Atunci propun să plecăm. Nu ştim când vor părăsi indivizii coliba. N-ar fi bine ca ei să plece înaintea noastră.

Mai mult n-am putut să stau să mai ascult şi m-am furişat înapoi, până la stânci, şi de acolo spre colibă. Dar am rămas ascuns la o oarecare distanţă, ca să mă conving că într-adevăr plecau.

Doar câţiva paşi m-am mai strecurat, apoi m-am ridicat şi am mers şchiopătând mai departe, ţinându-mă cu mâna de stânci. Îmi fusese foarte greu să merg cu piciorul stâng îndoit. Aşa însă puteam să înaintez doar cu piciorul drept. Am renunţat să mai imit orăcăitul broaştei, căci, ajungând în dreptul focului şi stând în picioare, tovarăşii mei de drum m-au zărit.

— Coborâţi! le-am spus.

Au coborât, iar eu, pentru că eram foarte obosit, din cauza piciorului, a trebuit să mă aşez.

— Ce-ar fi să-i cercetăm niţel pe cei doi flăcăi? propuse

hagiul. S-ar putea să aibă prin buzunare câte ceva folositor.

— De măcelar nu vă atingeţi, le-am poruncit. El nu ne aparţine. Cu el poate să facă primarul ce-o vrea. Dar luaţi tot ce are mübarekul la el.

Avea un cuţit şi două pistoale vechi. Arma lui zăcea pe acoperişul colibei; nu aveam nevoie de ea. Dar două pungi — două pungi mari şi pline — îi scoase micuţul din buzunare.

— Slavă lui Allah! strigă el. Aici se ascund califii şi învăţaţii *Coranului*! Sidi, aici e aur, aur, aur!

— Da, cel care i-a plătit lui kodscha baschi o asemenea sumă pentru eliberare, acela trebuie să aibă aur. Putem să-l luăm, fără să ne temem că am comis o nedreptate.

— Fireşte că-l luăm!

— Dar pentru cine? Îl împărţim, Halef?

— Effendi, vrei să mă faci de ruşine? Crezi că Halef al tău e hoţ? Iau aurul pentru săraci. Gândeşte-te ce fericită a fost Nebatja şi cât s-au bucurat hangiul din cătun şi împletitorul de coşuri! Cu aurul acesta putem să alinăm multe dureri şi să ne croim drum spre cerul lui Allah.

— Asta am aşteptat să aud de la tine!

— Bagă aurul în buzunar!

— Nu, păstrează-l tu. Tu să fii vistiernicul nostru pentru milostenii, dragă Halef.

— Îţi mulţumesc. Mă voi achita cu cinste de această sarcină. Să-i numărăm.

— Nu mai avem timp acum de numărat; trebuie să plecăm. Duceţi-i pe aceştia doi în colibă. Se află deja acolo şi temnicerul, care a murit.

— Deci, l-ai împuşcat şi pe el?

— Nu, doar l-am rănit, dar Barud el Amasat l-a ucis, căci începuse să-i devină incomod.

— Ce nemernic! Ah, dacă mi-ar pica în mână! Ei, voi doi, apucaţi! Mai întâi să-l ducem pe effendi înăuntru.

După ce m-au aşezat jos în colibă şi s-au îndepărtat pentru

a aduce cadavrul măcelarului şi pe mübarek, am auzit un geamăt groaznic. Deci temnicerul nu era mort. Când s-a reîntors Halef, i-am spus să aducă o torţă, la lumina căreia am descoperit felinarul bătrânului pe o bancă şi l-am aprins.

Acum îl puteam cerceta mai bine pe cel care gemea. Arăta îngrozitor. Glonţul meu îi zdrobise coapsa, iar lovitura cu patul puştii îi crăpase ţeasta. Nu mai exista salvare pentru el şi ne privea cu ochii înspăimântaţi.

— Ia fesul meu, Halef; adu nişte apă în el.

Aceste obiecte de pus pe cap sunt făcute dintr-un material atât de tare încât reţin apa. I-am dat muribundului să bea apă şi i-am turnat puţină şi pe cap. Acest lucru păru să-i facă bine. Ochii se mai limpeziră. Ne urmărea cu o privire din care ne-am dat seama că începuse să gândească.

— Ne cunoşti? l-am întrebat.

Dădu afirmativ din cap.

— Peste câteva minute te vei afla în faţa Judecătorului cel Mare. Ştii cine ţi-a zdrobit ţeasta?

— Barud el Amasat, şopti el.

— Cel din partea căruia aşteptai recunoştinţă. Nu eşti decât o biată victimă înşelată şi Allah te va ierta dacă te desparţi de viaţă cu sufletul plin de căinţă. Spune-mi, mübarekul este Schut?

— Nu.

— Şi, atunci, cine este Schut?

— Nu ştiu.

— Nu ştii nici unde se află?

— Voiau să se întâlnească cu el la Karanorman-han.

— Unde se află această localitate?

— În Schar Dagh, nu departe de satul care poartă numele Weieza.

— După Kakandelen?

Dădu din nou afirmativ din cap, căci nu mai putea să vorbească. Răspunsurile le dăduse întretăiat şi atât de încet,

încât trebuise să-mi apropii urechea de gura lui, pentru a-l înţelege.

— Sidi, moare! spuse, milos, Halef.

— Adu apă!

Plecă, dar n-a mai fost nevoie de ajutorul lui. Omul îşi dădu duhul în braţele noastre, fără a mai rosti vreun cuvânt.

— Ducem cadavrele şi îl ducem şi pe mübarek în văgăună, am spus. Să vină primarul să-i ia.

— Domnule, bătrânul a deschis ochii. Şi-a revenit, spuse Osko, luminându-i faţa mübarekului cu felinarul.

Halef se aplecă îndată deasupra lui, să se convingă dacă era adevărat. Într-adevăr, bătrânul păcătos îşi revenise în simţiri. De fapt, se ferea să vorbească, dar privirea îl trăda că este conştient. Lucea o asemenea ură în ochii lui cum nu mai văzusem vreodată în viaţa mea.

— Mai trăieşti încă, bătrâne schelet? îl întrebă Halef. Ar fi fost mare păcat ca glonţul să te fi ucis, căci nu meriţi un asemenea sfârşit. Tu trebuie să mori în chinuri, ca să guşti anticipat din bucuriile care te aşteaptă în iad.

— Câine! şuieră bătrânul nelegiuit.

— Lepădătură! Trebuia să murim de foame şi să ne prăpădim încetul cu încetul, nu-i aşa? Chiar credeai, cap prost ce eşti, că vei putea să ţii legaţi aici asemenea eroi renumiţi, plini de glorie? Noi răzbatem prin piatră şi trecem prin fier. Tu, însă, zadarnic vei striga după ajutor şi consolare.

Fireşte, aceasta era doar o ameninţare. Fu dus în văgăună şi aşezat între cele două leşuri. Puţină spaimă de moarte nu-i strica demonului acestuia.

Când am privit acum mai bine lectica, am văzut că uşiţa se putea detaşa, ceea ce am şi poruncit să se facă. Aveam astfel mai multă libertate să-mi mişc mâinile. Am luat acum înăuntru cele două arme şi-am pornit-o pe drumul de întoarcere, după ce am stins şi focul.

Mai înainte de a pleca, l-am dezlegat pe mübarek. Acum se

putea ridica în picioare şi merge de acolo-colo. Uşa cea mare de fier am zăvorât-o însă. L-am lăsat cu spaima în suflet că va trebui să rămână încuiat acolo, fără a primi ajutor de la nimeni.

Nu prea e bine să călătoreşti noaptea prin pădure, atunci când nu există un drum croit şi, mai ales, într-o lectică. Totuşi, am reuşit să menţinem direcţia. Tovarăşii mei de drum păşeau cât se poate de uşor. Halef îşi ţinea pistolul pregătit să tragă, iar eu revolverul — pentru orice eventualitate.

După ce am lăsat în urmă pădurea, am cotit la dreapta, spre câmpiile din Sletowska, unde terenul este liber. Era un ocol, prin care scăpam de lupta care ne-ar fi adus dacă nu moartea, cel puţin rănirea.

Am ajuns cu bine în curtea gazdei noastre, de unde am fost dus, prin odaia din faţă, în care se aflau mai mulţi oaspeţi, în „odaia cea bună”.

Acolo şedea hangiul. Când mă zări, sări în sus de la locul său.

— Tu, domnule? strigă. Dar parcă plecaseşi.

— Şi unde anume, mă rog?

— La Karatowa.

— Cine ţi-a spus asta?

— Măcelarul.

— Prin urmare, a fost aici?

— Da, şi mi-a cerut caii tăi. Şi s-a înfuriat foarte tare, atunci când i-am spus că nu pot să-i dau, pentru că aşa mi-ai poruncit tu. El, însă, m-a ameninţat cu mânia ta. Spunea că a trebuit să fii dus la Karatowa şi că trebuia să găseşti caii acolo, la sosire.

— Am bănuit eu! Voia să-mi fure armăsarul, dar nu numai calul, voia să-mi ia şi viaţa.

— Viaţa spui?

— Da, avem multe să-ţi povestim. Măcelarul e mort.

— S-a întâmplat o nenorocire?

— Da, dacă numeşti nenorocire faptul că l-am împuşcat.

— L-ai împuşcat! strigă el, speriat. Tu? Asta este într-adevăr o nenorocire, pentru el, pentru familia lui, dar şi pentru tine.

— Cum adică, pentru mine?

— Ai făcut-o cu intenţie?

— Ei, n-am vrut să-l împuşc, dar glonţul meu trebuia să-l nimerească.

— Înseamnă că l-ai împuşcat cu premeditare şi trebuie să te arestez ca pe un criminal.

— Protestez însă împotriva acestui fapt.

— Asta n-o să te ajute prea mult!

— O, ba da, căci trebuie să-ţi povestesc cum s-a ajuns aici. Şi chiar dacă l-aş fi ucis cu mâna goală şi fără un motiv anume, nu m-aş fi lăsat arestat aşa, cu una cu două. N-ai fost tu după-amiază de acord cu faptul că fraţii Aladschy sunt nişte tâlhari şi ucigaşi?

— Da, căci asta ştie toată lumea.

— Şi, totuşi, nu l-ai arestat pe Bybar, atunci când s-a aflat în mâinile tale! Pe mine, însă, care sunt un om din al cărui trecut nu ai cunoştinţă nici de cea mai mică ilegalitate, vrei să mă arestezi? Cum se explică asta?

— Domnule, este datoria mea, răspunse el, stingherit.

— Da, ştiu foarte bine. Pe Bybar îl laşi să scape, pentru că te-ai temut de răzbunarea fratelui lui şi a clanului lui şi chiar şi de brutalitatea lui. Despre mine, însă, îţi închipui că mă voi supune fără să mă împotrivesc şi că, străin fiind, n-am pe nimeni care să te ameninţe după aceea cu arma.

— Oho! strigă Halef. Celui care se va atinge de effendi al meu am să-i trag un glonţ direct în cap! Eu sunt Hagi Halef Omar Ren Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd şi am grijă să mă ţin întotdeauna de cuvânt, încearcă doar să pui mâna pe el!

Pe cât de mititel era, pe atât de energică şi ameninţătoare era atitudinea sa. Se vedea clar că era gata pregătit să se ţină de cuvânt. Hangiul-primar al satului luă imediat o poziţie plină de respect faţă de el.

— Îţi mulţumesc, Halef, i-am spus. Să sperăm că nu va fi nevoie de intervenţia ta. Acest primar cumsecade îşi va da seama că am fost silit să-l ucid pe măcelar.

Şi, adresându-mă hangiului, am continuat:

— Nu mi-ai spus tu că măcelarul este schipetar?

— Ba da. Este chiar un miridit, adică un arnăut liber.

— Dar nu se trage din ţinutul acesta?

— Nu. Tatăl său a venit atunci când s-a retras în Sbiganzy, din Oproschi, principala localitate a miridiţilor.

— Ei, atunci ce-ţi pasă de moartea lui? Ce, miridiţii se supun legii padişahului?

— Nu, sunt oameni liberi.

— Ştii şi că se judecă doar între ei şi anume după vechea lege *Lek Dukadschinit*?

— Ştiu.

— Deci, n-are de ce să te privească pe tine moartea măcelarului. Eu l-am ucis, dacă pe drept sau pe nedrept, asta nu contează la oamenii aceia; eu trebuie să mă supun legii vendetei şi doar rudele mortului au dreptul să aplice această lege. Tu, însă, n-ai nimic de-a face cu asta.

— Ah! oftă el din rărunchi. Nici nu ştii ce bine îmi pare!

— Prin urmare, suntem de acord. Dar mai există un mort.

— Ăsta cine mai e?

— Un temnicer din Adrianopol, care a eliberat un prizonier şi a fugit împreună cu el. Acesta l-a răpus. Lângă aceşti doi morţi îl vei găsi şi pe mübarek, căruia i-am zdrobit cotul cu un glonţ.

— Şi pe el? Domnule, dar eşti un om înspăimântător!

— Ba, dimpotrivă, sunt un om foarte bun; dar, după cum s-au petrecut lucrurile aici, n-am avut altă soluţie.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Aşează-te lângă noi; trebuie să-ţi povestesc.

Luă loc şi mi-am început relatarea. Aveam timp. De aceea i-am povestit totul cât mai amănunţit. I-am povestit şi de ce îl urmăream pe Barud el Amasat. Şi-a făcut astfel o imagine clară despre intenţiile noastre şi asta l-a ajutat să-şi dea seama cu ce ticăloşi aveam de-a face. Când, în cele din urmă, am tăcut, rămase complet uluit.

— Nici nu-ţi vine să crezi că aşa ceva poate fi adevărat! spuse. Parcă aţi fi cavalerii în zale ai califului Harun al Raşid, care călăreau prin întreaga împărăţie, pentru a-i pedepsi pe cei răi şi a-i răsplăti pe cei buni.

— O, dar noi nu suntem în nici un caz asemenea oameni mari şi glorioşi. Aceia despre care ţi-am povestit le-au făcut rău prietenilor noştri, dar şi nouă, şi probabil că acum pun la cale alte nelegiuiri, iar noi îi urmărim pentru a-i împiedica să le mai comită. Acum, ce-ai să faci?

Se scărpină cu ambele mâini după urechi şi, în cele din urmă, răspunse:

— Daţi-mi un sfat bun.

— Tu eşti slujbaş şi trebuie să ştii foarte exact ce înseamnă să-ţi faci datoria. N-ai nevoie de sfatul meu.

— Aş fi ştiut ce am de făcut, dacă n-ai fi făcut tu o mare prostie. De ce l-ai împuşcat pe bătrânul mübarek în cot? Nu puteai să-i tragi un glonţ în cap sau în piept? L-ai fi trimis pe lumea cealaltă.

— Asta o spui tu, tu ca primar?

— Nu, nu primarul este cel care vorbeşte acum cu tine. Dacă ar fi fost şi bătrânul mort, aş fi poruncit să fie îngropaţi toţi trei şi nu s-ar mai fi rostit nici un cuvânt în plus. Acum, însă, trebuie să-l arestez pe bătrân şi să-l trimit la judecată. E un caz tare greu.

— Dar eu nu văd nimic greu aici. Chiar ai să te dovedeşti vrednic de laudă. A evadat din închisoarea din Ostromdscha.

Îl arestezi şi îl trimiţi la Usküb şi cu asta gata.

— Dar trebuie să merg şi eu acolo, să prezint raportul. Şi trebuie să veniţi şi voi, ca martori sau reclamanţi.

— O facem cu plăcere.

— Da, dar voi părăsiţi după aceea această regiune; pe mine, însă, mă vor „răci” prietenii bătrânului.

— Ei, şi după aceea o să-ţi fie „cald”, şi nici asta nu-i rău.

— Da, îţi arde de glume! Nici nu ştii ce mi s-ar putea întâmpla. Dacă l-ai fi ucis pe ticălos, aş fi scăpat de toate necazurile şi de răspundere. Căci, dacă va trebui să vii ca martor la Usküb, nici tu n-ai să pleci viu din acea localitate, ci vei cădea victimă legii vendetei.

— Măcelarul are rude aici?

— Da, un frate.

— Ştii cumva dacă este astăzi acasă?

— Este acasă, căci argatul meu i-a dus solia mea lui şi nu lui Tschurak.

— Hm! Cam problematică treabă. Dacă este la fel ca fratele lui, va trebui să mă feresc de el.

— Este cel puţin la fel ca el. Niciodată nu l-am considerat la fel de cumsecade ca Tschurak. Şi cum acesta s-a dovedit a fi un ticălos, înseamnă că fratele lui este unul şi mai mare. Viaţa nu ţi-e în siguranţă, atâta timp cât te afli aici. De aceea, vreau să-ţi dau un sfat bun: urcă pe cal şi du-te la Karatowa. Am să vă dau o călăuză bună.

— Dar nu vrem să mergem acolo.

— Bine, dar măcelarul aşa a spus.

— Era o minciună. De aici vrem să plecăm la Usküb şi asta se potriveşte foarte bine, căci vom fi escorta ta înarmată dacă îl duci acolo pe bătrânul mübarek .

— Doamne, păzeşte-mă. Or să ne ucidă pe drum!

— Asta doar dacă facem treaba prost.

— Îmi dau seama că habar n-ai cum stau lucrurile pe aici. Sunteţi în pericol de moarte şi tu şi prietenii tăi. Mai bine

plecaţi! Ar fi cel mai bun lucru pe care-l puteţi face.

— Şi cel mai bun şi pentru tine! Nu-i aşa?

Această întrebare îl puse în încurcătură. Îmi vorbise atât de agitat cum numai grija pentru sine însuşi se poate manifesta. Omul era, de fapt, foarte cumsecade; dar, ca fiu al patriei sale, trebuia să ţină seama şi de nesiguranţa raporturilor juridice de acolo.

— Cum adică, pentru mine? întrebă.

— Dacă noi am pleca, l-ai lăsa pur şi simplu să fugă pe bătrânul mübarek; atunci n-ai avea de ce să te temi de răzbunare, ci să aştepţi mulţumiri de la el.

Se înroşi: nimerisem la ţintă. Totuşi, spuse:

— Nu gândi aşa despre mine! Am să-mi fac datoria cu severitate; dar vreau să vă ştiu pe voi în siguranţă.

— Nu trebuie să-ţi faci griji pentru siguranţa noastră. Ţi-am dovedit doar că nu avem nevoie de ajutorul străinilor. Iniţial, astăzi m-am gândit să-ţi cerem protecţie împotriva duşmanilor noştri; n-am făcut-o însă, ca să nu te incomodăm şi pentru că ştiam că ne descurcăm şi singuri. N-avem nevoie nici pe mai departe de sfaturi sau sprijin. Ţie, însă, trebuie să-ţi mulţumim că am intrat într-un asemenea necaz.

— Cum adică, mie? întrebă.

— Pentru că ne-ai asigurat că n-ar fi venit nici un străin la măcelar şi totuşi au fost aici înaintea noastră.

— N-am ştiut, căci în sat n-au venit. Probabil că Tschurak s-a întâlnit cu ei în afara satului. Ţi-am spus doar că a venit înapoi acasă călare. În orice caz, acolo s-a întâlnit cu ei şi au pus totul la cale.

— Probabil că aşa s-au petrecut lucrurile. Deci, nu plec astăzi din Sbiganzy şi am să dorm la tine. Ce vrei să faci cu cei trei care sunt închişi în colibă?

Din nou se scărpină după urechi.

— Domnule, lasă-mă în pace cu povestea asta!

— Din păcate, nu pot. Nu pot să rămână închişi acolo. Îţi

cer să-l arestezi chiar în noaptea asta pe bătrânul mübarek. Cele două leşuri pot să rămână acolo, din partea mea.

— Şi ce să fac cu el?

— Să-l închizi aici, până ce-l vom transporta mâine la Usküb.

— Pe toţi sfinţii! Aladschy or să-mi dărâme casa!

— Te ajutăm noi să ţi-o aperi.

— Mai târziu o să mă ajungă răzbunarea lor!

— Ce laşitate!

— Da, voi nu trebuie să vă faceţi griji. Plecaţi şi nu vă mai întoarceţi. Deasupra mea, însă, va izbucni apoi furtuna.

— Aladschy nu-ţi pot face nici un rău, pentru că o să-i predăm mâine şi pe ei şi pe Manach el Barscha şi pe Barud el Amasat, la Usküb.

— I-aţi prins, deci?

— Nu, dar o să-i prindem chiar acum.

— Şi cum o s-o faceţi?

— Cu ajutorul locuitorilor din Sbiganzy, pe care o să-i rugăm să pornească împreună cu noi împotriva lor.

— Or să ezite s-o facă!

— Dar trebuie s-o facă! N-ai citit în actele mele că sunt protejat al marelui sultan?

— Da, din păcate eşti.

— Asta înseamnă că trebuie să asculţi de poruncile mele. Dacă refuzi, am să depun mărturie împotriva ta la Usküb.

— Domnule, vrei să mă nenoroceşti?

— Nu, vreau doar să te determin să-ţi faci datoria! Tâlharii aceştia patru se află la marginea zonei unde se termină tufişurile. Nu-i nimic mai uşor decât să-i înconjurăm şi să-i luăm prizonieri.

— Oh, te înşeli. Se vor apăra din toate puterile.

— Şi ce-i cu asta?

Holbă nişte ochi atât de mari, încât Halef izbucni în râs.

— Şi ce-i cu asta mă întrebi? Chiar nimic? strigă primarul.

Şi dacă ne omoară, asta nu înseamnă nimic? Ba eu, dimpotrivă, cred că nu-i păcat mai mare decât să-ţi pierzi viaţa.

— Aşa cred şi eu. Dar trebuie să procedaţi în aşa fel încât să nu mai aibă timp să se apere.

— Şi cum să facem?

— Asta le voi explica oamenilor, când se vor aduna aici.

— Oh, dar n-o să vină nici unul, dacă am să le spun despre ce e vorba.

— Asta n-ai voie s-o faci! Recunoşti, totuşi, că, după legi, ai dreptul şi chiar datoria să ceri sprijinul întregii comunităţi în asemenea cazuri?

— Da, am acest drept.

— Şi ei trebuie să-ţi dea ascultare?

— Fără discuţie.

— Ei, atunci le trimiţi veste că le porunceşti să se prezinte aici, în odaia din faţă, înarmaţi. Când vor fi cu toţii adunaţi, am să le comunic eu însumi ce dorim de la ei. Am să le vorbesc în aşa fel, încât vor fi mândri că merg să ridice armele împotriva unor astfel de răufăcători.

— Asta n-o cred.

— Ba, precis, aşa va fi.

Continuă să trăncănească, dar eu am rămas la părerea mea, aşa că, în cele din urmă, spuse:

— Bine, dacă te menţii pe poziţie, am să-l chem pe şeful poliţailor mei şi am să-l instruiesc în prezenţa ta.

După ce plecă, Halef spuse:

— Nu te înţeleg, sidi. Chiar crezi că aceşti iubiţi supuşi ai sultanului sunt în stare să prindă măcar o muscă?

— Nu, vreau doar să ne distrăm puţin. Doar călătoresc pentru a cunoaşte ţări şi popoare. Aş vrea să-i văd pe locuitorii acestui sat adunaţi laolaltă şi să-i observ cum se amuză. Astăzi ne-am aflat într-un mare pericol şi ne putem permite şi noi o oră de veselie.

Tovarăşii mei de drum fură de acord; erau tare curioşi să vadă această armată de rezervişti înarmaţi care urma să se înfăţişeze.

După un timp, hangiul se reîntoarse, aducându-l cu sine pe şeful poliţailor. Acesta nu prea era o figură impunătoare. Faţa o avea acoperită cu o barbă imensă, dar restul nu se prea potrivea. Arăta ca unul care suferă de foame şi era îmbrăcat cu o pereche de pantaloni care îi ajungeau doar până la genunchi şi o jachetă veche şi zdrenţuită. Gambele îi erau goale. Pe cap avea înfăşurat un şervet de bumbac din acelea care se vând în târgurile noastre cu două mărci duzina. În mână, însă, ţinea un ciomag din lemn de măslin, gros ca un ciolan de vită. În loc de mânere, acesta era prevăzut cu o seceră... în ce scop? Rezulta că este un obiect deosebit de periculos.

— Domnule, iată-l pe poliţaiul meu şef, spuse primarul. Vrei să-l instruieşti tu însuţi?

— Nu, fă-o tu! Tu eşti superiorul lui şi tu trebuie să-i transmiţi poruncile.

Îi transmise servitorului ordinul, aşa cum îi spusesem.

Apoi l-am întrebat de provizia de bere.

— Chiar ieri am pregătit o nouă provizie, răspunse. Ai putea să bei împreună cu tovarăşii tăi de drum o săptămână întreagă.

— Mi-o vinzi?

— Da. Dar pentru ce îţi trebuie aşa multă?

— Şeful poliţailor poate să le spună oamenilor că vor primi bere şi rachiu după pofta inimii, dacă vor face ceea ce li se cere.

Atunci, şeful poliţailor ridică ciomagul, ca pentru a depune un jurământ, şi spuse:

— Effendi, bunătatea ta este nemărginită; pe Allah şi pe Profet, ne vom bate şi ne vom lupta la fel cum am face-o pe câmpul de luptă împotriva necredincioşilor!

— Deci, ştii despre ce este vorba?

— Da, primarul, domnul şi stăpânul meu, a avut încredere să-mi spună.

— Dar tu n-ai să vorbeşti despre asta, nu-i aşa?

— Nici un cuvinţel. Gura mea va fi o carte cu şapte lacăte, pe care nu o poţi răsfoi, şi ca o uşă a cărei cheie a dispărut.

— Exact asta te sfătuiesc şi eu. Şi, acum, grăbeşte-te!

— Am să zbor ca gândul care ajunge pe pământ într-o secundă!

Se răsuci şi ieşi în fugă pe uşă.

— Asta nu s-a mai întâmplat niciodată până acum, spuse hangiul. Nimeni nu a dat până acum să bea tuturor bărbaţilor din sat, cu atât mai puţin un străin. Domnule, vei fi pomenit ani de zile de acum înainte, iar numele tău va rămâne viu în amintirea noastră.

— Cât costă berea?

— Cincizeci de piaştri.

Asta făcea cam zece mărci.

— Şi câţi bărbaţi vor veni?

— Probabil vreo douăzeci!

— Şi cam cât costă aici un berbec gras?

— O, aici este mult mai ieftin decât la Stambul sau la Adrianopol, de unde vii tu. Trebuie să plăteşti doar 15 piaştri.

— Atunci, poţi să le spui oamenilor că, dacă sunt viteji, vor putea să-şi frigă aici în curte doi berbeci.

— Domnule, ai să-ţi aduci pe cap toate sufletele din sat! Oamenii vor...

— Foarte bine! l-am întrerupt. Tu însuţi ai berbeci graşi; ia doi şi ai grijă să primim şi noi o cină pe cinste.

— Ai să fii mulţumit de mine. O să am grijă de voi cum aş avea de însuşi califul, dacă mi-ar fi oaspete!

Se grăbi să iasă afară.

— Acum e în toane bune! râse Osko.

— Da, dar această voie bună nu-mi place. Nu pare să-i mai

pese deloc de viaţa şi sănătatea oamenilor lui.

Lucrul acesta mi se pare cam suspect. Probabil că a luat el nişte măsuri care îi dau siguranţa că nu vor păţi nimic.

— Sper că nu vrea să ne facă vreun rău!

— Asta nu-i posibil. O să-i izgonească pe duşmanii noştri. Asta-i tot ce poate face.

A durat mult, foarte mult, până şi-a făcut apariţia primul erou gata de luptă. După ce acesta, în sfârşit, veni, hangiul deschise uşa odăii din faţă şi mă înştiinţă:

— Effendi, încep deja să vină. Să le dau bere?

— Nu. Mai întâi să arate că sunt viteji.

Unul după altul veniră şi ceilalţi. Fiecare venea până la uşa odăii noastre, care era deschisă, făcea o plecăciune şi apoi ne privea cu ochi curioşi.

Dar în privirile acestea se mai oglindea şi altceva pe lângă curiozitate sau bucuria la gândul ospăţului care îi aştepta. Erau nişte ochi atât de vicleni! Oamenii aceştia aveau un secret care le producea mare plăcere. Înarmaţi erau cu toţii: cu flinte, pistoale, săbii, bărzi, cuţite, seceri şi alte unelte.

Mai târziu, s-a iscat zarvă în rândul acestei adunăturii de războinici. L-am văzut intrând pe şeful poliţailor, iar în spatele lui se aflau mai mulţi oameni. Şi ei erau înarmaţi, dar fiecare avea la el şi câte un instrument muzical.

Acesta veni întins spre noi, păstrând o atitudine demnă; ceilalţi îl urmară.

— Domnule, mă înştiinţă, războinicii sunt adunaţi şi aşteaptă poruncile voastre.

— Bine! Dar ce oameni ai adus cu tine?

— Aceştia sunt muzicanţii care mai întâi vor cânta marşul de război şi, apoi, vor cânta ca să dansăm şi să ne veselim. În felul acesta, trupele vor porni cu mai mult entuziasm la luptă.

— A, dar ce voi vreţi să porniţi împotriva duşmanilor cu muzica înainte?

— Fireşte! Aşa se obişnuieşte în orice oştire. La asalt, se va

suna din trompete.

Era cât se poate de caraghios. Trebuia să-i înconjurăm şi să-i prindem pe cei patru tâlhari în cea mai deplină linişte, iar acest şef al poliţailor voia să pornim împotriva lor cu muzica înainte. Dar, pentru că pomenise de asalt şi de marşul de război, probabil că le spusese deja luptătorilor despre ce era vorba. Îmi încălcase, deci, porunca, dar, deocamdată, n-am zis nimic. De fapt nici nu mă lăsă să rostesc vreun cuvânt, căci îl înhăţă pe unul care avea prins cu catarame la brâu un obiect asemănător cu o tobă iar în mână ţinea două beţe. Îl învârti în faţa mea şi apoi spuse:

— Acesta bate toba. Este meşter mare în acest instrument.

După acesta, îl trase în faţă pe un altul, care ducea un cerc peste care era întinsă o bucată de piele.

— Acesta zornăie la tamburină, iar acesta cântă la flaut.

La aceste cuvinte, păşi în faţă un altul, care avea un fluier de lemn, dar se dădu şi acesta înapoi, făcând loc altora doi, care erau dotaţi cu instrumente cu coarde.

— Acesta cântă la chitară şi acesta la vioară, ne explică el. Dar acum vine cel mai important lucru, effendi. Acesta ultimul are într-adevăr un instrument cu care se merge la război. El este eroul sunetelor, căci el ţine tactul şi, dacă vrea, îi nimiceşte pe duşmani. Suflă din trâmbiţă atât de tare că nimeni nu se poate împotrivi. Ai să fii extrem de mulţumit de muzica noastră.

Mă îndoiam foarte tare. Aşa-zisa chitară era formată dintr-o bucată de scândură la care era lipită cu clei o parte subţiată. Două strune ar fi vibrat la adierea vântului de seară, dacă acesta ar fi suflat aici în odaie.

Vioara era compusă dintr-un gât la care era fixată o umflătură. Deasupra căluşului acesteia erau întinse trei strune atât de groase, încât erau mai potrivite pentru un violoncel. Arcuşul era o vargă încovoiată la care fusese legat un şnur dintr-un material dur. Bucata mare de catran pe care

omul o ţinea în mână era folosită probabil în loc de sacâz, pentru a da acelui şnur asperitatea necesară.

Ei da, şi acum trâmbiţa! Era un adevărat trombon. Oare de unde îl avea omul acesta? Dar cum arăta! Era plin de adâncituri şi de îndoituri, de parcă-l folosise Samson ca să-i ucidă pe cei vreo sută de filistini. Forma iniţială se schimbase în timp. Începuse să semene din ce în ce mai mult cu o spirală şi, când l-am luat în mână să văd dacă poate fi întins, mi-am dat seama că era complet ruginit.

Fericitul lui posesor păru să-şi dea seama după figura mea că nu acordam prea multă încredere instrumentului său, aşa că se grăbi să mă asigure:

— Domnule, nu-ţi face nici o grijă! Trâmbiţa aceasta îşi va face datoria.

— Sper.

— Pentru că pe lângă bere ne dai şi rachiu, am să-i ucid cu trâmbiţa mea pe amândoi Aladschy!

— Măgarule! şuieră poliţaiul şef. Voi n-aveţi voie să ştiţi nimic!

— A, aşa! spuse eroul trâmbiţelor. Atunci îmi retrag cuvintele.

— Degeaba, acum ţi-au scăpat, am râs. Deci, ştiţi deja despre ce este vorba?

— Domnule, nu mi-au dat pace până ce nu le-am spus, se scuză poliţaiul. S-au înflăcărat atât de tare, încât mi-aş fi pus viaţa în primejdie dacă nu le spuneam.

— Foarte bine ai făcut că ţi-ai cruţat viaţa. Acum nu mai e nevoie să le explic eu acestor viteji ce au de făcut.

— O, dar o scurtă cuvântare tot poţi să le ţii, ca să se înflăcăreze şi mai mult, căci atunci vor fi de neînvins!

— Cuvântarea am s-o ţin eu. Nu-i aşa, sidi? spuse Halef.

Pentru că îi cunoşteam foarte bine talentul oratoric, am încuviinţat şi apoi am întrebat:

— Cine are să-i conducă pe războinici?

Răspunse poliţaiul:

— Fireşte, eu, ca şef al poliţailor, voi fi mareşalul acestei oştiri. Am să acţionez strategic. Am să împart oştirea în două părţi, fiecare fiind condusă de un general de divizie. Vom încercui duşmanii şi îi vom prinde. Nici n-o să le treacă prin cap că atacăm din două părţi.

— Foarte bine! Şi pentru asta aveţi nevoie şi de muzică?

— Da, căci doar aşa putem să băgăm spaima în ei. O să ţi-i aducem pe criminali legaţi de picioare. Dar, ca să vezi cât de cutezători suntem, nu trebuie să mai aştepţi până ne întoarcem, poţi să pui deja la fript cei doi berbeci. Am adus câteva femei care se pricep foarte bine la treaba asta; sunt afară în curte şi aşteaptă să se apuce de treabă. Bucăţile de deasupra cozii, care sunt cele mai bune şi cele mai fragede, vor fi ale voastre, căci noi ştim să fim politicoşi.

— Deci, vor fi şi femei aici?

— O, şi alţii! Priveşte afară în curte; ai să-i vezi pe fiii şi fiicele femeilor!

— Ei, atunci să-i poruncească primarul argatului său să taie nu doi, ci patru berbeci şi să-i dea femeilor să-i pregătească.

— Domnule, eşti un adevărat torent de bunătate! Dar, să nu uităm lucrul cel mai important: cine primeşte cele patru blănuri?

— Vor fi date celor patru care se vor dovedi a fi fost cei mai viteji.

— Atunci sunt sigur că voi primi şi eu una. Dar acum ar fi bine ca tovarăşul tău de drum să înceapă cuvântarea, căci zelul războinicilor mei nu mai poate fi mult timp ţinut în frâu.

Se retrase, împreună cu muzicanţii, în încăperea din faţă. Halef se aşeză în uşa odăii noastre şi îşi începu cuvântarea. Aceasta fu o mică operă de artă retorică. Fu foarte generos, numindu-i pe ascultători eroi, de neînvins, admirabili, aruncând, însă, din când în când, şi câte o expresie sarcastică, pe care n-o înţelegeam decât noi.

După ce termină, se auzi un sunet de care m-am speriat atât de tare, încât am sărit de pe scaun. Sunase de parcă o jumătate de duzină de bivoli americani fuseseră traşi în frigare pentru a fi fripţi şi urlau de durere.

La întrebarea mea, răspunse hangiul:

— A fost trâmbiţa. A sunat de pornire.

Odaia se golise acum. Afară, în faţa porţii, se auzea vocea mareşalului. îşi împărţi oştirea în două trupe şi apoi eroii se puseseră în mişcare.

Câteva bubuituri ca de tun, scoase de trâmbiţă, însoţeau marşul de asalt. Flautul se chinuia să scoată nişte triluri, dar se împotmoli şi se auzi un fluierat furios. Pe rând, se auziră şi celelalte instrumente, afară de vioară şi chitară. Tonurile lor blânde se pierdeau printre tonurile războinice ale celorlalte instrumente.

Pe măsură ce oştirea se îndepărta, zgomotele se auzeau din ce în ce mai slab.

Am lăsat faptele eroice în seama vitejilor şi ne-am tras alături ciubucele. Afară, în curte, fură aprinse focuri la care femeile frigeau berbecii. Nici măcar un taler bucata. Puteam să ne permitem şi noi o dată o asemenea generozitate.

Hangiul nu avea ce face. Se aşeză lângă noi, îşi aprinse o pipă şi se pierdu în presupuneri dacă măcar unul dintre cei patru va fi prinşi, sau toţi patru, sau nici unul.

Figura lui avea o anumită trăsătură care mă făcea să mă gândesc la o mică făţărnicie. Era un om cinstit, asta o credeam; acum, însă, ne ascundea ceva, ceva în legătură cu expediţia militară ce se desfăşura acum.

— Şi dacă vor avea ghinion, întrebă, ce-o să facem?

— N-o să punem mâna pe ticăloşi.

— Eu mă refeream la bere.

— Asta o să se bea oricum.

— Şi berbecii?

— Se vor mânca.

— Vorbeşti ca un înţelept, domnule, căci dacă fraţii Aladschy n-au plecat, nici cel mai mare curaj nu ajută la nimic.

— O să aibă grijă mareşalul ca ei să dispară. Muzica lui exact asta face. Sau poate că i-a avertizat dinainte?

— Să-i avertizeze? Ce vrei să spui?

— Ei, putea să se fi dus în fugă până la ei, ca să le comunice că ne pândesc degeaba, pentru că ne aflăm deja aici, la tine.

Mă privi cercetător, ca să se convingă dacă vorbeam serios.

— Effendi, dar ce-ţi trece prin cap!

— Ceva foarte posibil, ba chiar real. Şi cu această ocazie le-a spus şi să dispară puţin, pentru că trebuie să pornească împotriva lor cu ceata de războinici.

— N-a făcut aşa ceva, în nici un caz. Asta ar fi însemnat să-şi încalce îndatoririle.

— Şi dacă tu i-ai poruncit să facă asta?

Se înroşi, privi într-o parte şi răspunse pe un ton nesigur.

— Atâta încredere ai în mine?

— Mi se pare că eşti foarte viclean. Marea ta grijă faţă de eroi a dispărut cu totul, iar primul dintre aceşti eroi a sosit atât de târziu, încât cred într-adevăr că poliţaiul tău a tras o fugă până la marginea tufişurilor. Dar nu vreau să-ţi fac reproşuri pentru că eşti îngrijorat de soarta locuitorilor acestui sat. Să sperăm că nu vor fi ucişi prea mulţi.

Am spus asta pe un ton glumeţ. Răspunse cam tot pe un asemenea ton:

— Se vor lupta ca leii. N-au arme ca ale voastre, dar ştiu să le folosească pe acelea pe care le au. Cu o flintă de pe aici nu poţi să zdrobeşti un zăvor de fier. N-am văzut niciodată până acum aşa o armă grea.

Îmi luă arma de lângă peretele de care o sprijinisem şi o cântări în mână.

— Nu oboseşti când o ţii în mână?

— Nu, m-am obişnuit.

— Dar de ce se fabrică la voi aşa arme grele? Îţi oboseşte braţul până ocheşti.

— Nu se mai fac asemenea arme acum. Aceasta este foarte veche. Se numeşte ucigaşul de urşi, pentru că era folosită la vânătoarea de urşi. În America există un fel de urşi care au blana cenuşie. Ursul acesta cenuşiu este atât de puternic, încât dărâmă şi un bou. Nici un alt glonţ nu-l poate ucide cu siguranţă decât acestea folosite la arma asta.

— Ai ucis şi tu astfel de urşi?

— Da. Pentru ce altceva s-o fi folosit?

— Dar de ce ai adus-o cu tine aici, unde nu există urşi?

— Pentru că în timpul călătoriilor mele am ajuns şi prin regiuni unde nu există urşi, dar există alte animale sălbatice foarte puternice. Am împuşcat cu ea leul şi pantera neagră. De fapt, tocmai pentru că este aşa de grea, ţinteşti mai bine cu ea. Şi ai văzut chiar astăzi că mă mai ajută şi la altele.

— Este încărcată?

— Da. De îndată ce am tras un glonţ, o încarc din nou. Aşa se procedează la vânătoare.

— Atunci, mai bine să n-o mai ţin în mână. Şi ce fel de armă ciudată este cealaltă?

Trebuie să menţionez că stăteam la o masă care se afla în faţa ferestrei deschise. Eu şedeam cu faţa iar Halef cu spatele la fereastră. În dreapta mea şedea, hangiul, în stânga Omar şi în spatele meu Osko, care tocmai şi umpluse pipa şi se ridicase, de la locul lui pentru a şi-o aprinde de la lampă. Rămăsese în picioare, în spatele meu, pentru a se uita la hangiu, care aşezase ucigaşul de urşi pe masă în aşa fel încât, întâmplător şi din fericire, îmi era chiar la îndemână şi acum se întinsese să ia puşca Henry.

Hangiul îmi puse întrebări în legătură cu felul în care era construită şi i-am explicat că pot să trag douăzeci şi cinci de

gloanţe, fără să încarc. Tocmai când îi explicam, am tresărit brusc la strigătul lui Osko.

— Effendi! Pentru numele lui Allah! Ajutor! strigă el.

M-am uitat în spate. Osko arăta cu mâna spre fereastră.

Avea ochii larg deschişi iar pe faţă... paloarea cadaverică a morţii. Era întruchiparea omului încremenit de spaimă.

Urmărind direcţia spre care indica mâna sa, am văzut gura unei arme aţintite asupra mea. Ţeava acesteia se sprijinea de cantul ferestrei. Trăgătorul era afară pe uliţă şi pusese arma aici, ca să poată ochi mai bine. Mi-am dat imediat seama că eu eram cel vizat.

Există situaţii când, nici într-o clipă, gândeşti mai rapid decât ai face-o în câteva minute. Se pare că atunci nu acţionezi decât din instinct; în realitate, însă, hotărârile sunt foarte bine organizate în minte, şi asociaţia de idei se produce fulgerător.

Arma era atât de exact îndreptată spre fruntea mea, încât nici n-am văzut ţeava, ci numai gura în formă de inel. Un moment de spaimă m-ar fi costat viaţa. Trebuia să acţionez cu repeziciunea gândului. Dar cum? Dacă aplecam repede capul într-o parte, glonţul şi-ar fi ratat ţinta. Astfel, n-aş mai fi fost eu nimerit, ci cel din spatele meu, adică Osko. Pentru a-l salva pe acesta nu trebuie să retrag ţinta, capul meu adică, din faţa criminalului; am început să-mi mişc rapid capul încoace şi încolo, în aşa fel încât ţinta să nu mai fie sigură şi am pus mâna pe ucigaşul de urşi.

Fireşte, lucrul acesta nu poate fi nici povestit şi nici citit la fel de repede cum s-a petrecut. Criminalul, care ţinea arma la ochi, nu mă putea vedea că am pus mâna pe arma de pe masă. Fără să o mai proptesc — căci m-ar fi observat — am îndreptat cele două ţevi ale acesteia spre gura ce se deschidea ameninţătoare spre mine şi am apăsat, ambele gloanţe pornind aproape în acelaşi timp.

Între strigătul lui Osko şi cele două împuşcături trecuse

atât de puţin timp, încât nici nu l-aş putea măsura. Nici nu răsunase bine strigătul că şi pocniră cele două împuşcături, sau chiar trei, căci cel de afară trăsese şi el, din fericire nu mai înainte ci, poate, cu o zecime de secundă mai târziu decât mine.

După pocnetul împuşcăturii, se auzi un strigăt ascuţit.

Halef auzise strigătul de avertizare al lui Osko şi se răsucise spre fereastră, dar puşca mea fusese la fel de rapidă ca şi privirea lui. El nu observase ţeava armei străine. De aceea, sări acum de pe scaun şi strigă:

— Ce se întâmplă, sidi? Ai tras!

— Un criminal, un criminal! răspunse Osko, în aceeaşi poziţie încremenită şi cu braţul întins, în vreme ce eu am sărit în sus, am aruncat pe masă ucigaşul de urşi şi i-am smuls hangiului puşca din mână.

Nu puteam să văd cine se află afară; dacă nemernicul se mai afla acolo era pierdut, căci acum, stând într-o parte lângă fereastră, unde nu mai eram o ţintă, am tras şase până la opt împuşcături în afară, atât de rapid, de parcă fusese doar una singură.

Halef îşi dădu imediat seama despre ce era vorba.

— Nu mai trage! îmi strigă el.

În clipa următoare era deja în faţa deschizăturii ferestrei, vrând să iasă afară.

— Halef, eşti nebun! am strigat, apucându-l de picioare şi trăgându-l înapoi.

— Trebuie să ies! strigă, smulgându-se şi sărind afară pe uliţă.

Cu piciorul sănătos, am făcut un salt rapid care m-a adus la fereastră. Peretele nu era gros. Mi-am împins afară pe fereastră mai întâi arma şi apoi capul şi braţul stâng. Mai mult n-am reuşit, căci fereastra era prea îngustă pentru mine. L-am văzut pe Halef alergând spre dreapta, acolo unde poarta, cea lată, a curţii era larg deschisă şi se vedea lumina focului

ce pâlpâia.

În acelaşi timp, însă, de lângă uşa aflată în întuneric a casei măcelarului, care se afla vizavi, se desprinse o siluetă care începu să alerge în spatele lui Halef.

Să fi fost acesta un duşman? Am dus arma la ochi. Atunci, am zărit un om trecând în grabă pe lângă poartă. La lumina flăcărilor, era uşor de recunoscut.

— Manach el Barscha! urlă Halef în spatele lui.

Îl recunoscusem şi eu şi apoi l-am văzut pe Halef repezindu-se spre poartă. Am ţintit spre locul îngust care era luminat şi pe lângă care trebuia să treacă acum cel de-al treilea, care îl urmărea pe micul hagiu.

Acum, silueta acestuia apăru în lumină. Era îmbrăcat la fel cum fusese măcelarul. L-am luat în vizor şi am tras. Dar am observat că nu l-am nimerit. Deoarece aveam în afară doar braţul stâng, trebuia să ţintesc şi să trag în stânga. Era noapte, mă aflam într-o poziţie incomodă şi eram deranjat şi de flăcările focului; trebuia să sprijin arma cu obrăzarul patului în stânga, să închid ochiul drept şi să şi ţintesc exact! Era aproape imposibil.

M-am retras, fireşte, imediat în odaie şi le-am poruncit lui Osko şi Omar:

— După ei repede! Ieşiţi în curte şi la dreapta înainte, pe uliţă! Halef este încolţit de doi inamici.

În acel moment s-au auzit mai multe împuşcături. Erau împuşcături de pistol. Cei doi îşi înhăţară flintele.

— Nu acelea! Nu vă puteţi descurca decât cu cuţitele şi cu pistoalele. Haideţi repede!

Cei doi ţâşniră afară pe uşă. Din păcate, n-am putut să-i urmez. În situaţia neajutorată în care mă aflam eram silit să rămân pe loc.

Hangiul rămăsese înţepenit pe scaun. Stătea cu mâna exact în aceeaşi poziţie în care îl lăsasem, atunci când îi smulsesem arma. Din momentul în care Osko strigase, nu mai

făcuse nici o mişcare şi nu mai scosese nici un cuvânt.

— Eff-eff-effen-fendi! se bâlbâi acum. Ce-a fost asta?

— Ce-ai văzut, şi-ai auzit.

— S-a t-tr-tras!

L-am apucat de umăr şi l-am scuturat.

Omule, revino-ţi! Ai înţepenit de spaimă!

— Era vorba de mine?

— Nu, de mine.

— Mă gândeam că, dacă... dacă v-am ajutat, voiau să mă împuşte.

— Nu, nu preţioasa ta viaţă a fost ameninţată, ci a mea. Dar, închide oblonul; să nu mai dăm cuiva ocazia să tragă asupra noastră.

Se ridică clătinându-se şi închise oblonul. Eram convins că nu este un laş, dar rapiditatea cu care se petrecuse totul îl zăpăcise total. După ce închise oblonul, se prăbuşi din nou pe scaun, iar eu mi-am reaprins pipa.

— Fumezi, effendi? mă întrebă el, uimit. Şi cei de afară se luptă!

— Oare îi pot ajuta cu ceva? Dacă ai fi un flăcău destoinic, te-ai grăbi să te duci după ei!

— Mulţumesc! Nici nu-mi trece prin cap aşa ceva.

— Atunci, fumează şi tu!

— Încă îmi tremură mădularele. Arma asta a ta a bubuit ca un tun!

— Da, bubuie cam tare, buna şi bătrâna matroană. S-o încărcăm din nou. Ai văzut ce bună este. Dacă n-ar fi fost încărcată, nu cred să-mi fi fost prea bine.

— Dar aveai cealaltă armă!

— Era la tine în mână, în vreme ce aceasta se afla chiar la îndemâna mea. De fapt, nici nu cred că împuşcătura ar fi fost la fel de puternică.

— Dar ai tras asupra criminalului!

— Nu. Nici măcar nu l-am văzut. N-am zărit decât gura ţevii

de la arma sa. Era aţintită direct spre fruntea mea. Nu aveam altă soluţie decât să trag, pentru a devia ţeava care era îndreptată spre mine şi asta am şi reuşit să fac.

Afară izbucnise mare zarvă între femeile şi copiii care se aflau în curte. Auziseră şi ei împuşcăturile şi apoi îi văzuseră şi pe cei care alergau. Ştiau cu toţii că fraţii Aladschy erau prin preajmă şi se aflau într-o stare de mare agitaţie.

Acum, însă, se făcu deodată linişte şi se deschise uşa de la odaia din faţă. Se reîntoarseră Osko, Omar şi Hallef. Acesta din urmă arăta rău. Straiele îi erau murdare şi rupte prin unele locuri şi, de deasupra frunţii, îi curgea sânge pe faţă.

— Eşti rănit? l-am întrebat, speriat. E grav?

— Nu ştiu. Vezi tu, sidi.

— Aduceţi apă!

Pentru că nu aveam apă la îndemână, mi-am înmuiat batista în ulciorul cu bere şi l-am şters pe faţă pe viteazul micuţ.

— Slavă Domnului. E doar o rană superficială de glonţ, l-am consolat. Se vindecă în două săptămâni.

— I-auzi! râse Halef. Dar nu aceasta a fost intenţia; glonţul era destinat să-mi ia viaţa.

— Cine a tras asupra ta? Manach el Barscha?

— Nu, celălalt.

— L-ai recunoscut?

— Nu. Era atât de întuneric, încât n-am putut să-i recunosc figura, deşi bărbile noastre au fost atât de aproape una de alta, încât ne puteam săruta.

— Bănuiesc că a fost fratele măcelarului.

— Foarte posibil, căci atacă precum un măcelar.

— Povesteşte-mi! între timp, Omar va aduce pansamentul din taşca mea.

— Ei, lucrurile s-au petrecut foarte rapid. Când am scos capul pe fereastră, am văzut un om care şedea sub aceasta. Am vrut să-i sar în spate, dar m-ai tras tu înapoi. M-am zbătut

şi am scăpat de tine, dar când am scos picioarele afară, acesta a sărit şi a luat-o la fugă.

— Era Manach el Barscha. Le-a spus astăzi celorlalţi trei, atunci când i-am spionat, că i-ar face mare plăcere să tragă un glonţ în mine. Asta a şi făcut. Vezi şi tu acum că este foarte periculos să te dai drept invulnerabil la gloanţe.

— O, dar au luat-o în serios. Erai o ţintă foarte bună. Ticăloşii şi-au dat seama de asta şi s-au hotărât să te elimine. Pentru că Manach şi-a exprimat dorinţa să vadă dacă aveai capul mai tare decât glonţul lui, a primit el misiunea să te împuşte. Oricum s-ar fi comis tentativa de omor; poţi să fii sigur de asta.

— Probabil că aşa este.

— Deci, mai departe. Am sărit repede jos şi m-am împiedicat de ceva. Probabil că era flinta lui, care se află încă acolo, afară.

— Împuşcătura mea i-a zburat-o din mână. A primit o izbitură care l-a trântit la pământ.

— În orice caz, şi-a pierdut cunoştinţa pentru scurt timp, altfel ar fi rămas acolo, până ce am apărut eu. M-am redresat într-o clipă şi am sărit după el. Când a trecut pe lângă poartă, l-am recunoscut şi am strigat la voi.

— L-am recunoscut şi eu.

— Fugea de-i scăpărau călcâiele; dar eram pe urmele lui. Deodată se poticni şi se prăbuşi. Eram atât de aproape de el, încât n-am putut să mă opresc suficient de repede şi m-am împiedicat de el. S-a folosit de asta, ca să ţâşnească din nou în picioare şi s-o rupă la fugă.

— O prostie din partea lui. Ar fi trebuit să se arunce asupra ta.

— Fireşte. Dar ticăloşii nu sunt dibaci.

— Şi cine a tras?

— Eu. Chiar în timp ce mă ridicam, am scos pistolul de la brâu şi am tras în direcţia lui. Dar şi eu am fost un prost,

pentru că am tras în timp ce alergam. Dacă aş fi stat pe loc şi aş fi ţintit liniştit, îl nimeream precis, căci pistolul meu trage până departe. N-o să mai fac aşa ceva.

Veni şi Omar cu pansamentul.

— Afară, sub fereastră, se află arma lui Manach, îi spuse Halef; adu-o înăuntru.

— Dar vreau să aud şi eu ce povesteşti.

— Am să te aştept.

Când Omar veni cu flinta, se dovedi că Manach trebuie să fi primit o lovitură zdravănă peste obraz, căci patul puştii era plesnit. Se vedea foarte clar la gura ţevii unde loviseră gloanţele mele.

— Dar nu e încărcată, spuse Halef, ştergându-şi sângele de pe faţă. Înseamnă că totuşi a tras.

— Fireşte! Aproape o dată cu mine.

— Deci gloanţele tale i-au lovit de sus ţeava flintei, iar glonţul lui trebuie să fie pe undeva prin perete, aproape de tavan.

Osko luă o lampă şi găsi foarte repede gaura în care era înfipt glonţul.

— Iat-o, spuse. S-ar fi aflat acum în capul tău, sidi, dacă n-aş fi observat la timp arma îndreptată spre tine.

— Da, tu mi-ai salvat viaţa.

— Sunt foarte mândru de asta. Îţi suntem atât de îndatoraţi, mai ales eu, căci ai eliberat-o pe fiica mea din mâinile acelui Abrahim Mamur. Mă bucur că am reuşit şi eu să-ţi fac un mic serviciu.

— În nici un caz mic nu poate fi numit acest serviciu. Îţi mulţumesc din inimă.

— Nu trebuie să-mi mulţumeşti. Un altul ar fi fost împuşcat, în ciuda avertismentului meu. Cum ţi-a venit ideea să tragi în ţeava puştii lui? Puteai doar să înclini capul.

— Ar fi tras oricum şi te nimerea pe tine. Era cu arma la ochi.

— Deci, ai tras ca să mă salvezi şi pe mine?

— La asta m-am gândit. Şi pentru că am găsit glonţul lui, le putem căuta şi pe ale mele. Au trecut prin ţeava lui, în sus şi într-o parte. Uitaţi-vă la marginea ferestrei.

Într-adevăr, erau înfipte în cărămida nearsă, unul lângă altul. Osko le smulse afară:

— Am să le păstrez eu pe toate trei, spuse, în amintirea acestei clipe. Ei, şi acum povesteşte mai departe, Halef!

Acesta începu:

— Restul îl cunoşti şi tu la fel de bine ca mine. Am alergat după Manach şi l-am prins din urmă. A făcut o săritură într-o parte, s-a smucit din nou. Eu m-am prăbuşit. De data aceasta a fost ceva mai deştept ca prima oară. S-a aruncat asupra mea şi m-a apucat de cingătoare. Am scos cuţitul, să-l înjunghii între coaste, şi atunci a apărut un altul. Cine a fost nu ştiu, dar mâine am să-l recunosc, căci i-am tras una cu cuţitul peste faţă, încât a trebuit să-mi dea drumul. Şi-a îndreptat însă ţeava pistolului spre capul meu. Cred că-l orbea sângele, căci a spus: „Ţine-l strâns, Manach”, iar acesta şi-a dat toată silinţa. Zăceam cu faţa într-o parte. Gura armei mă împungea în tâmplă. Mi-am smucit capul înapoi şi el a apăsat. Am simţit de parcă m-ar fi zgâriat cineva pe frunte cu un fir metalic înroşit în foc; apoi, însă, mi-am încordat toate puterile ca să mă eliberez. Cuţitul îmi scăpase. Cei doi mă ţineau strâns de gât şi de braţe. Deodată am simţit că respir. Unul dintre ei trase o înjurătură, căci fusese prins din spate.

— De mine, spuse Osko. L-am înhăţat de cingătoare, dar mă cam grăbisem — nu-l apucasem bine. S-a smuls şi a fugit.

— Da, şi între timp dispăruse şi Manach, completă Halef. Până mi-am recăpătat respiraţia, Manach dispăruse, fără să-şi ia la revedere.

Este un sentiment ciudat şi, aproape de nedescris, să te afli deodată în pericol de moarte şi să te vezi salvat la fel de rapid. Din fericire, milioane de oameni nici n-au habar de

acest sentiment.

Rana lui Halef era uşor de tratat şi nu putea să lase decât o mică cicatrice.

— O nouă dovadă de vitejie, dragul meu flăcău! i-am spus. Ce-o să spună Hanneh, perla neamului ei, când va vedea această amintire a curajului tău?

— Se va gândi că am făcut-o pentru sidi al meu, pe care şi ea îl iubeşte. O, câte îi voi povesti despre noi! Puţini dintre arabi au făcut asemenea călătorii ca noi! Şi apoi, când... ascultaţi!

Am auzit un sunet îndepărtat, ca un bâzâit de ţânţar. Se auzea din ce în ce mai tare şi curând am recunoscut marşul de pornit la atac al războinicei oştiri care se întorcea.

— Vin! spuse hangiul, ridicându-se abia acum de pe scaunul pe care şedea. Or să-i aducă pe prizonieri.

— Care, între timp, au fost în sat, pentru a trage în mine, în vreme ce vajnicii locuitori au plecat la plimbare, am replicat.

— Domnule, dar n-a fost decât unul aici. Ceilalţi trei precis au fost prinşi.

— Atunci, am să plătesc câte o mie de piaştri pentru fiecare!

— Încă nu ştim dacă n-au avut succes. Eu, ca şef al lor, trebuie să-i întâmpin.

Plecă, tocmai ca să-l avertizeze pe poliţai ce anume să-mi mărturisească. Lăsă uşile deschise, să putem vedea sosirea glorioasei oştiri.

Primul care apăru fu poliţaiul-şef, agitându-şi ciomagul cu seceră ca un tambur major. Îl urma fanfara, care cânta din toate puterile, dar nu după note sau armonios, ci fiecare după cum îi trăsnea prin cap.

În spatele acesteia veneau eroii, care aveau o asemenea atitudine, de parcă săvârşiseră faptele unui Roland sau Bayard. Patru dintre ei purtau două tărgi pe care erau întinşi cei doi morţi: măcelarul şi temnicerul.

S-au oprit în odaia din faţă. Muzicanţii intonară un acord final şi apoi se aşternu o linişte adâncă.

Aroma berbecilor ce se frigeau pătrunse de afară în odaie. Mareşalul îşi umflă larg nările, inspiră adânc mirosul apetisant şi apoi se îndreptă spre noi, plin de demnitate.

— Effendi, spuse, expediţia militară s-a încheiat. Pe amândoi fraţii Aladschy i-am ucis eu singur. Îmi revin, deci, două blăni de berbec.

— Unde sunt leşurile lor?

— Le-am aruncat în râu.

— Şi unde sunt ceilalţi doi răufăcători?

— Tot în Sletowska. I-am înecat şi pe ei.

— Şi cine anume a făcut asta?

— Nu se ştie exact. Va trebui să vedem cui revin celelalte două blănuri.

— Foarte ciudat că i-aţi înecat aşa ca să nu li se mai poată găsi trupurile.

— Era cea mai scurtă cale de a o rezolva cu indivizii ăştia.

— Da, şi nici nu se poate dovedi că mareşalul minte.

— Domnule, te rog să nu mă jigneşti!

— Dar, de când vin morţii în sat, să tragă de aici, de la fereastră, asupra capului meu?

Se sperie.

— Ce vrei să spui, domnule?

— Că cei patru bărbaţi, împotriva cărora aţi pornit la luptă, au fost între timp aici şi au tras cu armele.

— Înseamnă că au fost spiritele lor!

— Tu eşti o stafie! Crezi în stafii?

— Fireşte, există stafii.

— Atunci, te poftesc ca, împreună cu viteaza ta oştire, să te ospătezi cu spiritele celor patru berbeci, căci trupurile lor nu le veţi primi.

— Effendi, dar ne-ai promis! Te-am crezut pe cuvânt!

— V-am făcut o promisiune cu o condiţie pe care n-aţi

îndeplinit-o. Dacă tu mă crezi un asemenea om, pe care să-l minţi aşa cum ai făcut-o, am să poruncesc să fii biciuit. Am această putere; întreabă-l pe primar, el îţi va confirma.

Vorbisem pe un ton ridicat, ca să mă audă şi cei care aşteptau afară. Deveniră dintr-o dată foarte serioşi şi lăsară capetele în jos. Poliţaiul stătea în faţa mea ca un biet păcătos. Primarul, care şedea în apropierea mea, considera că trebuia să aibă grijă de supuşii lui, dar fără să-mi mărturisească adevărul. Prin urmare, spuse:

— Effendi, gândeşti fundamental greşit. Nu ţi s-a spus nici un neadevăr. Cum am putea îndrăzni aşa ceva?

— Da, cum îndrăzniţi să mă minţiţi, să mă înşelaţi şi să vă bateţi joc de mine? Ştii foarte bine că mă aflu sub protecţia marelui sultan şi a recomandărilor celor mai înalte autorităţi ale sale. Ce înseamnă un primar, ce înseamnă un poliţai faţă de mine! Şi mai vin şi dintr-o ţară unde un băieţandru este mai isteţ şi mai instruit decât e un bărbat în toată firea aici, la voi. Totuşi, v-aţi închipuit că puteţi să mă înşelaţi. Numai din prostie v-a putut veni gândul ăsta. Chiar şi copiii de afară, din curte, ştiu că am fost înşelat, iar noi, noi care suntem nişte înţelepţi, să fim mai proşti ca ei? Aşa ceva nu pot şi nu vreau să suport. Eu vreau să le dau oamenilor bere, rachiu şi patru berbeci fripţi şi, drept mulţumire, voi îmi turnaţi astfel de minciuni? Poţi să-ţi păstrezi băutura! Berbecii însă îi voi lua cu mine mâine dimineaţă; să-i dau unor oameni mai merituoşi.

Dacă nici unul dintre cuvintele mele anterioare nu lăsase impresia dorită, această ultimă ameninţare avu efectul scontat. Hangiul se trase perplex înapoi. „Comandantul” aspiră aroma de friptură ce pătrunsese înăuntru, îşi strânse buzele şi îşi frecă, încurcat, pantalonii. Trâmbiţaşul, însă, era mai stăpân pe situaţie. Se apropie cu paşi mari, se plantă în faţa mea şi spuse:

— Effendi, nu vrem să pierdem berbecii. Ţi-ai încărca greu conştiinţa, dacă ni i-ai refuza. De aceea, vreau să te scutesc

de a-ţi mai face singur asemenea reproşuri, spunându-ţi adevărul.

— Bine că mai există şi un om cinstit aici, am replicat.

— O, dar toţi suntem cinstiţi; însă nu poate vorbi decât unul dintre noi. Eu păstrez ritmul şi dau tonul, de aceea vreau să iau acum cuvântul. Nu ne-am luptat, ci ne-am dus la colibă să luăm morţii. Apa Sletowskăi n-a văzut nici un cadavru. Dacă porunceşti, am să-ţi spun deschis cum s-au petrecut lucrurile.

— Vorbeşte!

— Eram acasă şi încercam să-mi îndrept trâmbiţa, pe care o strâmbasem ieri, când îl pocnisem cu ea pe unul care mă jignise, când a apărut acest poliţai, care este cumnatul meu, pentru că este căsătorit cu sora soţiei mele. Mi-a vorbit despre tine şi despre fraţii Aladschy şi despre ceea ce-i ceruseşi primarului. Acesta, însă, îi ordonase în secret, să dea o fugă până la tufişuri şi să le spună celor doi fraţi că le-aţi scăpat şi că, trebuie să dispară, pentru că în scurt timp va veni cu oştirea împotriva lor, ca să-i prindă.

— M-am gândit eu că aşa a făcut!

— Poliţaiul, din prietenie şi pentru că îmi este rudă, a vrut ca şi eu să am onoarea de a vorbi cu fraţii Aladschy şi m-a rugat să-l însoţesc.

— Sau, mai bine zis, s-a temut să meargă singur; de aceea te-a luat şi pe tine cu el.

— Te înşeli. Nici în inima mea şi nici în a lui nu-şi are loc frica. Nu mă tem nici de cel mai puternic duşman, căci am în această trâmbiţă o armă periculoasă, care a spart destule capete până acum. Prin urmare, am pornit la drum.

— Dar foarte încet?

— Da, căci trebuia să ne sfătuim cum puteam să ne achităm cât mai bine de sarcina primită. De aceea am mers foarte încet şi, din când în când, i-am strigat pe Aladschy, ca să ştie că nu veneam să-i omorâm.

— Aţi fost foarte prevăzători, căci ar fi putut să va atace prin surprindere.

— O, nu! Am făcut-o ca să nu-i speriem prea tare; dar ne-au răsplătit cu ingratitudine, acest sentiment gingaş...

— Asta înseamnă, am intervenit, că v-au râs în nas?

— O, nu. N-au făcut asta; dar pentru că s-au arătat atât de nerecunoscători este şi motivul pentru care îţi spun adevărul.

— Dar în ce a constat ingratitudinea lor?

— În lovituri de bici, pe care le-au aplicat iubitului meu cumnat, cu mine, fireşte, neîndrăznind să se poarte aşa.

— Oho! se băgă în vorbă poliţaiul. Da nu ţi-a tras şi ţie unul dintre Aladschy o palmă de te-a trântit la pământ?

— Te-ai înşelat, căci era întuneric şi loviturile picau ca grindina pe spinarea ta, aşa că nu erai în stare să vezi de tine, dar să mai fii atent şi la mine. Prin urmare, cuvintele tale nu au puterea unui martor care spune adevărul.

— Nu vă mai certaţi! le-am poruncit. Ce-au făcut apoi fraţii?

— Ne-au întrebat ce misiune avea de îndeplinit oştirea noastră şi le-am explicat că mai întâi trebuia să-i prindem pe ei şi apoi să mergem să luăm cele două leşuri şi pe mübarek din colibă. Ei îl crezuseră mort. Când au aflat că trăieşte, s-au bucurat şi s-au hotărât să meargă repede la el, ca să nu-l lase să cadă în mâinile tale. Cumnatul meu a primit o lovitură de picior de la...

— Ba nu, tu ai primit! strigăpoliţaiul.

— Taci! Nu mai contează care din noi a primit-o! căci oricum suntem rude destul de apropiate. Deci i-au mai tras unuia dintre noi câteva lovituri de picioare şi apoi s-au retras speriaţi.

— După aceea v-aţi întors să-i adunaţi pe eroi?

— Da. Stătusem destul de mult şi, ca să nu devii bănuitor, a trebuit să ne grăbim.

— Şi le-aţi spus tuturor că nu trebuie să se teamă, pentru că duşmanii dăduseră bir cu fugiţii?

— Da, domnule.

— Şi că singurul pericol care îi pândea era doar acela că vor bea şi vor mânca berbec fript?

— Asta am făcut-o doar pentru faima ta.

— Când aţi ajuns apoi pe câmpul de bătaie, aţi găsit vreo urmă lăsată de Aladschy?

— N-am găsit nici o urmă, ci i-am găsit chiar pe ei.

— A! Unde?

— La capătul satului. Şedeau acolo călare — doi la stânga şi doi la dreapta drumului — iar mübarekul era cu ei. Am trecut printre ei, cu muzica militară în frunte. Nu e nici o plăcere să treci cu două cadavre printr-o pădure unde domneşte un întuneric deplin; cei doi se află acum în odaia din faţă.

Făcu un semn cu mâna, arătând în direcţia unde se aflau cele două leşuri. I-am răspuns:

— Tot ceea ce mi-ai povestit acum ştiam dinainte. Dar, pentru că mi-ai spus adevărul, n-am să vă mai privez de ospăţ.

— Şi cine primeşte blănurile?

— Cine este cel mai sărac om din sat?

— Chasna, tăietorul de lemne, care stă aici, în spate, cu toporul lui.

— Atunci, el să le ia. Acum, duceţi morţii de aici şi să se aducă berea.

Această poruncă fu întâmpinată cu o explozie de bucurie. Au fost aduse ulcioare mari, burtoase, pline cu bere. întrucât turcul n-a cunoscut berea până acum, nu are un cuvânt în limba turcă pentru a o denumi. Se foloseşte fie de cuvântul ceh *piwa* sau de expresia *arpa suju*. *Arpa* înseamnă orz, *su* — apă şi *jn* este genitivul cuvântului *su*. *Arpa suju* înseamnă deci, cuvânt cu cuvânt, apa orzului, o denumire deloc potrivită.

În vreme ce fiecare căuta să-şi facă rost acum de un

recipient din care să bea, l-am luat deoparte pe poliţai şi l-am întrebat:

— Unde veţi duce leşul măcelarului?

— Vizavi, la locuinţa lui.

— Fireşte, tu ai să însoţeşti transportul?

— Nu numai că am să-l însoţesc, ci am să-l şi conduc, deoarece eu sunt mâna dreaptă a legii.

— Ei, atunci vreau să-ţi încredinţez o misiune. M-am convins că eşti un mare diplomat şi că te pricepi să tratezi aşa cum trebuie orice problemă. Ascultă, deci! Aş dori să-l poţi vedea la faţă pe fratele măcelarului.

— Dar asta-i foarte uşor.

— Poate că nu. S-ar putea să aibă un motiv să nu se lase văzut.

— O, dar eu reprezint poliţia! Trebuie să se prezinte în faţa mea.

— Nu aşa! Nu vreau să tratezi problema cu duritate, ci cu isteţime şi şiretenie.

— În cazul ăsta, sunt omul cel mai potrivit.

— Încearcă, deci, să-l vezi la faţă. Îţi dau cinci piaştri dacă reuşeşti.

— Am să reuşesc precis, aşa că mai bine mi-ai da banii chiar acum.

— Nu, dragul meu. M-ai înşelat prea tare, aşa că trebuie să fiu prevăzător. Să nu crezi, deci, cumva că ai să poţi să-mi spui că l-ai văzut, fără însă ca acest lucru să fie adevărat. Am să ştiu precis dacă mă minţi.

— Domnule, nici un cuvânt necinstit n-o să-mi iasă din gură. De fapt, ce vrei să ştii exact?

— Despre asta, mai târziu! Trebuie doar să te uiţi la el; este suficient dacă faci asta.

— Dar gândeşte-te că-mi ceri să fac un mare sacrificiu. În timp ce eu voi fi plecat, ceilalţi o să-mi bea berea.

— N-avea grijă, ai să-ţi primeşti porţia.

Plecă. Am văzut că a luat cu el doi bărbaţi care să ducă trupul măcelarului. Trupul temnicerului fusese deocamdată pus într-un ungher ascuns.

Acum, totul era în ordine. Parte dintre ei şezând turceşte pe podea, parte şezând la masă, după moda noastră, eroii ţineau în mână tot felul de recipiente posibile şi imposibile de care se serveau pentru a bea. Afară, în curte, femeile şi copiii trândăveau în jurul focului. Li se dăduseră şi lor câteva ulcioare cu bere. Băieţii şi fetele îşi dăduseră toată sârguinţa să adune grăsimea care picura din berbecii ce se frigeau deasupra focului. Unul folosise în acest scop o piatră, altul, o bucată de lemn, pe care lăsă să se scurgă picăturile, pentru a le linge apoi rapid.

Un băieţel de vreo opt ani găsise o metodă ingenioasă de a se bucura de gustul mult râvnit. Îşi scosese fesul de pe cap şi îl ţinea dedesubt până ce reuşea să prindă câteva picături. Apoi îi răsfrângea marginile, aşa încât partea din interior să ajungă în afară, şi ştergea cu limba locul respectiv până când considera că savurase îndeajuns gustul grăsimii. Dacă grăsimea pătrunsese prea adânc în ţesătură, se folosea şi de dinţişori. Mai târziu am trimis după el şi i-am cerut fesul să-l studiez. Făcuse câteva găuri în el — „le mâncase” şi s-a bucurat nespus când l-am premiat cu un piastru pentru strădania sa.

În jurul unuia dintre focuri se formase un mic grup. Se aflau acolo şi două femei care răsuceau cu rândul frigarea. De fiecare dată când una dintre ele era o clipă neatentă, unul dintre membrii acestei bande obraznice sărea în sus, pentru a linge o bucată apetisantă din berbec şi apoi o ştergea iute de acolo.

Nu era o acţiune prea uşoară, căci focul putea să le cuprindă veşmintele. Din fericire, majoritatea nu aveau volane de mătase. Dacă unuia dintre ei îi reuşea acţiunea îndrăzneaţă, era gratulat cu un răcnet de către camarazii săi.

Dacă, însă, încasa o lovitură zdravănă sau chiar o palmă de la una dintre cele două femei, ceea ce, din zece atacuri la friptură, de nouă ori acesta era cazul, toţi ceilalţi râdeau de el. De fiecare dată, însă, fie că fapta reuşise sau nu, urma o mimică energică, fie din cauza palmei primite, fie pentru că îndrăzneţul îşi fripsese limba, lingând friptura.

Am urmărit astfel o mulţime de tablouri înfăţişând aspecte ale vieţii de toate zilele, care formau un total interesant. Oamenii — tineri sau bătrâni — nu mai simţeau nici o constrângere; acea mască ceremonioasă cu care orientalul se prezintă în faţa străinilor dispăruse, din cauza efectului berii. încet, încet, au început să capete tot mai multă încredere în noi şi până la urmă am fost înconjuraţi de o ceată foarte vioaie. M-am amuzat studiindu-i.

Când poliţaiul a revenit, s-a prezentat la mine.

— Domnule, am reuşit! L-am văzut; dar a trebuit să-mi dau multă osteneală. Cred că trebuie să-mi dai zece piaştri în loc de cinci.

— De ce?

— Pentru că a trebuit să-mi înzecesc ingeniozitatea. Când am întrebat de el, mi s-a răspuns că lipseşte. Eu, însă, am fost deştept şi am spus că trebuie să vorbesc cu el pentru că am să-i fac o comunicare importantă despre ultimele clipe ale mortului. Atunci, a poruncit să merg eu la el, căci se afla singur într-una dintre încăperi. Când l-am văzut, m-am speriat, căci avea o rană lungă şi adâncă care cobora de la frunte spre rădăcina nasului şi pe tot obrazul. Lângă el se afla un vas cu apă, pentru a-şi răcori rana.

— L-ai întrebat ce a păţit?

— Fireşte. Mi-a spus că i-a căzut pe faţă barda care se afla agăţată într-un cui pe perete.

— Şi n-a vrut să afle ce lucru important aveai să-i comunici?

— I-am spus că fratele lui nu fusese mort, căci atunci când

îl ridicasem, suspinase pentru ultima oară.

— Asta a fost tot?

— Da ce, n-a fost destul? Să-mi fi încărcat conştiinţa cu o minciună şi mai mare? Pentru un mic suspin voi putea să răspund în faţa îngerului morţii. Dacă i-aş fi spus însă că mortul a ţinut o lungă cuvântare, mi-aş fi împovărat peste măsură sufletul.

— Ei, în privinţa asta, nu ţi-am poruncit să spui un neadevăr. Iar zece piaştri doar pentru un suspin mi se pare a fi o sumă prea mare.

— Ţie ţi se pare? Un om cu asemenea influenţă şi asemenea calităţi? Dacă aş avea eu trăsăturile tale de caracter, profunzimea sentimentelor tale, bogăţia inimii tale şi gingăşia modului tău de a gândi, mi-aş dărui cincizeci de piaştri!

— Şi eu mi-i dăruiesc.

— Mă refer la mine, nu la tine, mai cu seamă că treaba n-a mers chiar aşa de uşor cum mi-aş fi dorit.

— Cum adică?

— S-a înfuriat, a sărit în sus şi mi-a tras o înjurătură groaznică. Mi-a spus că o să aibă el grijă să suspin şi eu, şi încă din plin. Restul poţi să ţi-l închipui.

— Nu. Chiar atât de clar cât crezi tu nu pot să-mi închipui situaţia.

— Ei, am primit ceea ce se numeşte în mod obişnuit o ciomăgeală zdravănă, care a fost urmarea devotamentului meu faţă de tine.

— Şi zici că loviturile au fost puternice?

— Extrem de puternice!

— Asta-mi place!

— Mie nu, căci va trebui să-mi cumpăr medicamente scumpe ca să mă vindec, mai ales să-mi fac frecţie cu rachiu şi să mă răcoresc pe dinăuntru cu bere şi să prind puteri mâncând friptură de berbec, ca să-mi recapăt iuţeala.

— Cred că poţi să foloseşti rachiul şi pentru interior. Iar în ceea ce priveşte iuţeala, dovedeşte-mi-o acum, ştergând-o iute de aici. Poftim cei zece piaştri!

— Domnule, cuvintele tale sunt jignitoare, dar faptele tale le atenuează. Mi-ai câştigat sufletul şi inima şi închin scumpei tale fiinţe toată dragostea şi tot devotamentul meu.

— Hai, dispari urgent, poliţaiule, altfel te învăţ eu cum se fac salturile!

M-am întins să pun mâna pe bici şi s-a făcut îndată nevăzut.

Curând a fost gata şi friptura şi a început împărţirea porţiilor. Ca să nu se işte vreo ceartă, a preluat Halef acţiunea de tranşare a cărnii, lucru la care se pricepea de minune. Bucăţile au fost trase la sorţi una câte una. Noi am primit bucata de la coadă; eu, însă, am renunţat la porţia mea, pentru că exact acestea erau bucăţile pe care le linseseră micii pofticioşi.

De altfel, hangiul avusese grijă să ne pregătească o cină separată, extrem de bogată şi gătită conform obiceiului de aici. Am fost foarte mulţumiţi de el.

După ingurgitarea celor patru berbeci graşi, fanfara militară se retrase într-un colţ al curţii. Acum se transformase într-o „orchestră care cântă muzică de dans”.

Ceea ce ne-a fost dat să ascultăm a fost ceva de nedescris. S-a spus doar că se va dansa, în primul rând, doar bărbaţii; mai târziu, au apărut şi câteva femei. Dansul consta fie din sărituri sălbatice, dezordonate, fie din zvârcoliri mai mult sau mai puţin urâte ale membrelor. O singură pereche, soţ şi soţie, au jucat, destul de bine o pantomimă, care a fost acompaniată doar de chitară şi de vioară.

Între dansuri, s-au produs şi cântăreţii, fie solo, fie în cor. Cântecele interpretate de solişti erau lipsite de melodie şi armonie — mai mult un vaiet melancolic. Dar cele interpretate de cor şi, îndeosebi cântecele de război, au fost

mai mult zbierate şi întrerupte de strigăte care ameninţau să zdrobească până şi trâmbiţa. Acompaniamentul a fost pe măsură. Trâmbiţa, toba şi fluierul au jucat rolul principal.

Mai târziu — puţin înainte de miezul nopţii — am zărit sosind un călăreţ care voia să tragă la han. Era un bărbat mărunţel şi a coborât de pe o mârţoagă bătrână şi osoasă, care părea obosită peste măsură şi foarte prost îngrijită.

A schimbat câteva cuvinte cu hangiul şi acesta mi-a comunicat că s-ar putea să avem mâine un însoţitor ce ne va fi de mare folos.

M-am gândit imediat la cel despre care vorbiseră cei doi Aladschy, pe mâna căruia voiau să mă dea. Îl numiseră Suef, un adevărat nume arab.

În cazul nereuşitei atacului de astăzi, urma să intre el în acţiune. Ei, şi cum atacul nu reuşise, îşi făcuse acesta apariţia, ca să se apuce de treabă.

Era posibil să încerce încă din seara aceasta să se apropie de noi şi, în cazul acesta, se putea ca cel care tocmai venise să fie chiar Suef. Trebuia să procedez cu prudenţă şi să mă interesez exact cum stau lucrurile.

— Dar ce ţi-a venit să vorbeşti de un însoţitor? l-am întrebat pe hangiu. N-avem nevoie de nimeni.

— Poate că totuşi aveţi! Cunoaşteţi drumul?

— Cât timp am străbătut această ţară, n-am cunoscut niciodată dinainte drumul şi totuşi ne-am descurcat foarte bine.

— Deci, nu doreşti un însoţitor?

— Nu.

— Cum vrei; credeam că-ţi fac un serviciu.

Vru să plece. Am avut impresia că străinul îi încredinţase o misiune urgentă; de aceea, m-am interesat:

— Dar cine-i acela despre care vorbeşti?

— Ei, de fapt, nici nu este un tovarăş de drum corespunzător pentru voi. Este un amărât de croitor care nici

măcar locuinţă nu are.

— Cum îl cheamă?

— Afrit e numele lui.

— Nu prea se potriveşte cu silueta. îl cheamă deci „Uriaşul” şi poate fi mai degrabă numit „Piticul”.

— În privinţa numelui n-are el nici o vină; vina o poartă tatăl lui. Probabil că şi acela a fost tot aşa un flăcău mărunţel şi şi-a dorit ca fiul lui să fie mai înalt.

— E de pe aici?

— Unde s-a născut nu ştie nimeni. Peste tot este cunoscut doar drept croitorul călător. Acolo unde găseşte de lucru se opreşte şi stă până termină. Este mulţumit cu cât câştigă.

— E cinstit?

— În cel mai înalt grad. A devenit chiar proverbial pentru altruismul său. Se obişnuieşte să se spună „cinstit precum croitorul călător”.

— Şi astăzi, de unde vine?

— Din Sletowo, care se află la nord de noi.

— Şi încotro se duce?

— Spre Usküb şi mai departe. Pentru că şi tu mergi tot în direcţia asta, m-am gândit că ar fi bine să ţi-l recomand. Este cam greu de găsit drumul direct.

— Ai vorbit deja cu el despre noi?

— Nu, domnule. Habar nu are că sunt străini aici. M-a întrebat doar dacă poate rămâne aici până mâine dimineaţă. Am vrut să-i dau de lucru, dar n-a putut primi, căci este bolnav.

— Unde se află acum?

— În spatele casei, şi-a dus calul să pască. Şi după acest animal poţi să vezi cât de sărac este.

— Atunci, permite-i să vină aici la noi, să fie oaspetele nostru.

Curând îşi făcu apariţia şi bărbatul străin. Era foarte mic de statură, slăbănog şi îmbrăcat sărăcăcios. Părea să fie foarte

deprimat şi luă loc, timid, într-un colţ. Arme, în afara unui cuţit, nu purta la el. Îşi scoase din traistă o bucată tare de turtă de mălai ca să o mănânce. Omul acesta sărman nu era în nici un caz un aliat al tâlharilor. L-am invitat să ia loc lângă noi şi să mănânce din mâncarea care mai rămăsese pe masă.

— Domnule, eşti foarte amabil, spuse politicos, şi într-adevăr mi-e foame şi mi-e sete. Dar eu sunt un biet croitor şi nu pot sta la masă lângă asemenea domni ca voi. Dacă vrei să-mi dai ceva, am să primesc cu recunoştinţă, dar te rog să-mi permiţi să mănânc aici.

— Cum vrei. Halef, serveşte-l!

Hagiul îi puse dinainte atâta mâncare de se puteau sătura mai multe persoane şi îl servi şi cu bere şi cu rachiu.

După ce se ospătă, omul veni la mine, îmi întinse mâna şi îmi mulţumi respectuos. Avea o figură atât de trudită şi cinstită iar privirea lui, era atât de deschisă, încât mi-a făcut o impresie foarte bună.

— Ai rude? l-am întrebat.

— N-am pe nimeni. Nevasta şi copiii mi-au murit de doi ani, de vărsat de vânt. Acum sunt singur.

— Cum te cheamă?

— În general, mi se spune croitorul călător, dar numele meu este Afrit.

— Poţi să-mi spui unde-i patria ta?

— De ce nu? Doar ştiu unde m-am născut. Sunt dintr-un mic sat de munte, din Senar Dagh; se numeşte Weiza.

A, aceasta era localitatea despre care îmi vorbise temnicerul muribund şi îmi spusese că acolo s-ar putea afla Karanorman-han cel căutat. Întâlnirea cu acest om sărman ar fi putut fi foarte avantajoasă pentru mine.

— Eşti cunoscut acolo? l-am întrebat.

— Foarte bine; doar mă duc deseori acolo.

— Şi când ai de gând să mergi din nou acolo?

— Chiar acum. Vreau să merg acasă, trecând prin Usküb şi

Kakandelen.

— Vrei să faci o vizită?

— Nu. Acolo locuieşte un om care face minuni, de al cărui ajutor am nevoie, căci sunt bolnav.

— N-ai vrea mai bine să consulţi un doctor adevărat?

— Asta am şi făcut, dar degeaba. Omul acela care face minuni mi-a adus deja multă alinare.

— Dar de ce suferi?

— Se pare că am pietre la ficat.

Arăta într-adevăr de parcă îl rodea o suferinţă interioară. Mi-a fost milă de el.

— Şi când pleci de aici?

— Mâine dimineaţă.

— Spre Usküb?

— Nu direct. E prea departe ca să pot ajunge acolo într-o zi.

— Pe drum, se află vreun han bun?

— O, mai multe.

— Vrei să ne iei şi pe noi cu tine?

— Dar cum aş putea să călăresc alături de voi! Nici nu mă pricep să vorbesc cu astfel de domni.

— Ei, dar aşa după cum ai vorbit acum cu mine îmi placi foarte mult. Dacă îţi convine, atunci mergem împreună şi am să te răsplătesc pentru serviciile de călăuză.

— Nu spune asta! Este o onoare pentru mine să merg alături de voi şi se poate spune că în tovărăşie se călătoreşte mai bine decât singur. Deci, dacă porunceşti, am să mă alătur vouă.

Problema fiind rezolvată, s-a reîntors la locul lui. Mai târziu, ne-a urat noapte bună şi s-a dus să se culce. Tovarăşii mei de drum au fost şi ei de acord că era un om cinstit, iar hangiul ne-a reconfirmat acest lucru.

Încet, încet, curtea şi odaia din faţă se goliră şi era timpul să ne culcăm şi noi. Hangiul îmi aşternu un culcuş pe „sofa”, ceilalţi însă trebuiră să doarmă lângă cai, pe care nu doream

sub nici o formă să-i las fără pază.

Când am rămas singur, am încuiat uşa. Şi obloanele erau închise şi, pentru că mă bazam pe auzul meu bun, am adormit fără grijă.

5. Miriditul

M-am trezit dimineaţă, doar când a bătut Halef la uşă. M-am sprijinit cu mâinile de perete ca să ajung la ea s-o deschid. Lumina zilei pătrunse înăuntru. Dormisem prea mult; în casă, însă, fusese interzis orice zgomot, ca să nu fiu deranjat.

Croitorul a trebuit să ia micul dejun împreună cu noi; apoi am plătit toată consumaţia şi ne-am pregătit de plecare.

Hangiul fusese puţin plecat şi acum îmi ţinu o entuziastă cuvântare de adio. La sfârşit, făcu următoarea observaţie:

— Domnule, ne despărţim ca prieteni, deşi mi-ai provocat multe griji. Totul s-a terminat cu bine, dar vreau, totuşi, să te avertizez. Tocmai am fost la măcelar, căci, vecin fiind, a trebuit să-mi exprim condoleanţele. Nu l-am văzut pe fratele mortului. Mi s-a spus că ar fi plecat. Da, în curte, am văzut cel mai bun cal al măcelarului aşteptând cu şaua pusă pe el. Asta cred că te priveşte pe tine.

— Poate că are vreo afacere de rezolvat.

— Să nu crezi aşa ceva. Dacă pleacă de acasă aşa rănit cum este, după cum mi-a spus poliţaiul, înseamnă că vrea doar să se răzbune. Păzeşte-te!

— Ce fel de cal are?

— Un murg. Este cel mai bun cal din această zonă. Dacă omul acesta are de gând să te urmărească, nici nu se va întoarce acasă până nu te va ucide; căci, după legea vendetei, înseamnă să-şi piardă onoarea dacă te lasă să-i scapi.

— Bine, îţi mulţumesc că m-ai avertizat. Rămâi cu bine!

— Mergeţi cu bine! Şi să nu te sperii când vei ieşi pe poartă afară!

— Dar de ce să mă sperii?

— Ai să vezi şi ai să auzi.

Am pornit. Poarta fu abia acum deschisă. Am ieşit. În momentul în care mă aflam sub poartă, iar capul armăsarului meu se putea vedea deja afară, se auzi o detunătură ca de tunet, urmată de un zgomot puternic.

Armăsarul se cabră şi zvârli din toate cele patru picioare. M-am străduit din greu să-l aduc din nou cu copitele pe pământ.

Dar ce tămbălău era acesta? Un acord final; au vrut să cânte un acord final în cinstea noastră. Afară se afla întreaga fanfară militară. Trâmbiţa scosese acel bubuit iniţial şi acum tuna şi făcea gălăgie, acompaniind celelalte instrumente. În sfârşit, trâmbiţaşul dădu semnalul de încheiere şi se lăsă liniştea.

— Effendi, mă strigă acesta, după ce am ieşit, ne-ai făcut o asemenea onoare, vrem şi noi să te răsplătim în acelaşi fel, rugându-te să ne permiţi să vă însoţim până la capătul satului. Sper că n-ai să ne refuzi.

Şi, fără să mai aştepte vreun răspuns, expediţia porni la drum cu muzica înainte. La ieşirea din sat, Halef ţinu o cuvântare, mulţumindu-le domnilor şi, apoi, aceştia se reîntoarseră în sat. Noi, însă, ne îndreptarăm spre Warzy, de unde venisem ieri. Acolo, drumul nostru de astăzi se abătea faţă de cel de ieri, căci trebuia să ne îndreptăm spre Jersely.

Când am trecut dincolo de podul peste Sletowska, i-am spus lui Halef:

— Călăriţi la pas, eu am uitat ceva. Trebuie să mă întorc, dar am să vă prind repede din drum.

Au plecat mai departe. Mie, însă, nici nu-mi trecea prin cap să mă reîntorc în sat; aveam o cu totul altă intenţie, de care însă nu voiam să afle croitorul. Era, totuşi, un străin şi nu puteam să am chiar atâta încredere în el.

Fratele măcelarului dorea să se răzbune; era un lucru sigur. Îşi pregătise calul ca să pornească în urmărirea noastră. Dacă

asta intenţiona, înseamnă că plecase îndată după noi. N-aveam, deci, de aşteptat decât puţin timp, ca să văd dacă trebuia să ne temem de el. Oricum, trebuia să treacă peste acest pod.

M-am ascuns cu calul între tufişurile de la mal, care erau suficient de înalte să mă acopere, dacă mă aplecam puţin. Am aşteptat.

Nu mă înşelasem. Aproximativ cinci minute mai târziu, trecu în trap pe lângă mine şi traversă podul. Călărea pe calul murg şi avea o flintă agăţată de şa şi o bardă haiducească. Pe faţă îşi lipise un plasture care pornea de la frunte până la nas şi în jos pe obraz.

Nu o luă spre Warzy, ci urmă direcţia râului, până la întâlnirea acestuia cu Bregalnitza, apoi încă o bucată de drum mai departe şi apoi în direcţia unui povârniş care mărginea platoul Jersely.

L-am urmărit, precaut, ţinând la ochi luneta. Armăsarul mă ducea înainte atât de lin, încât vedeam perfect prin lunetă micul punct care nu era altceva decât călăreţul.

Am traversat drumul care duce de la Karanorman la Warzy şi apoi l-am urmat peste o pajişte lină care era acoperită de tufişuri în formă de insule.

Aici mi-a scăpat din priviri, căci insuliţele de tufişuri mă împiedicau să-l văd. Am mers însă pe urmele lui, care erau destul de clare.

Pe partea stângă se aflau povârnişuri abrupte. Urma ducea în sus, spre acestea. Nu mai era iarbă pe jos ci doar prundiş. Tufişurile, însă, continuau. Aici era mai greu de recunoscut urma, dar, totuşi, n-am pierdut-o. Continuam să urc povârnişul, când deodată am smucit rapid armăsarul înapoi — auzisem, chiar în faţa mea, sforăitul unui cal. M-am ascuns rapid în spatele unui tufiş. Am pândit, precaut, de la marginea acestuia şi am zărit murgul care era legat de următorul tufiş. Nu se afla nimeni pe şa.

Înaintând un pas, cu calul, l-am zărit pe *miridit* care privea cercetător solul, înaintând încet, şi apoi dispăru în spatele primului tufiş.

Oare ce căuta? Tare aş fi vrut să ştiu; dar nu puteam să-l spionez, căci pe cal n-aveam cum să-l urmăresc, pentru că m-ar fi putut observa, iar pe jos îmi era imposibil să merg, căci nu puteam să alerg.

Dar ceva tot puteam să fac, dacă aveam timp suficient: să-i fac arma inofensivă pentru mine. Aceasta atârna de şa. Timp suficient s-o descarc nu aveam, dar exista o altă modalitate să o fac nefuncţionabilă. Şi dacă m-ar fi surprins, m-aş fi putut măsura cu el, numai să nu fi avut prin jur nişte tovarăşi cu care voia să se întâlnească.

Am coborât, deci, din şa şi am luat carabina în mână şi pentru că mă puteam sprijini în ea ca să merg, dar şi ca să am o armă la îndemână. Cei câţiva paşi până la murg nu erau chiar aşa greu de făcut. Când am ajuns lângă el, am luat flinta de la şa, am destins cocoşul şi am scos focosul cartuşului. Apoi am scos din jachetă un ac cu gămălie — aveam câteva înfipte acolo — şi l-am împins cât mai adânc posibil în gaura de unde se dă foc. Tot îndoindu-l în stânga şi în dreapta, l-am rupt. Găurica era acum complet astupată, iar flinta era la fel de nefolositoare ca şi un tun stricat. Am agăţat apoi flinta la loc de şa, punând-o în aceeaşi poziţie în care fusese, m-am întors la armăsarul meu şi am încălecat.

Eram însă prea aproape. M-am retras în spatele unui tufiş mai îndepărtat şi am rămas acolo în aşteptare. După un timp, am auzit zgomotul făcut de copitele unor cai şi voci omeneşti, care se apropiau.

— Am aşteptat destul, am auzit spunându-se şi, dacă nu mă înşelam, era vocea lui Barud el Amasat. N-o să ne pierdem toată ziua, furişându-ne încolo şi încoace. O să pornim mai departe şi o să-i aşteptăm. Între timp, până vin, ne putem odihni.

— Câinii au plecat prea târziu, răspunse un altul, a cărui voce nu am recunoscut-o şi, deci, probabil că era *mirirditul*. Şi mie mi-a trecut foarte greu timpul. Acum, însă, am să mă grăbesc.

— Atunci, fii cu băgare de seamă, ca să nu mai dăm greş, ca ieri seară.

— Asta a fost cu totul altceva; astăzi nu-mi mai scapă: Am încărcat ţeava cu bucăţele de plumb.

— Ai grijă! Este invulnerabil la gloanţe!

— Dar bucăţelele de plumb nu sunt gloanţe!

— S-ar putea să ai dreptate. Ar fi trebuit să ne vină mai de mult ideea asta!

— De fapt, eu nici nu cred în basmul ăsta.

— Oho! l-am auzit răspunzând pe Manach el Barscha. Ieri seară, am încărcat cu grijă, m-am furişat în spatele oblonului şi mi-am aşezat arma pe marginea ferestrei. Apoi am ţintit direct în capul lui şi, când am apăsat, s-a auzit o bubuitură groaznică şi arma mi-a sărit din mână peste cap. Ai văzut tu însuţi că nu l-am nimerit.

— Da, eram în spatele uşii. Este într-adevăr o minune. Pe tine te vedeam, la lumina lămpii care ardea în odaie. Puteam să-l văd şi pe blestematul ăsta, de fapt îi vedeam jumătate din cap. Te-am văzut ducând arma la ochi şi ţintind iar ţeava era îndreptată chiar spre capul lui. Împuşcătura ta a pocnit şi a făcut o lumină de parcă încărcaseşi arma cu aproape jumătate de kilogram de pulbere. Te-ai prăbuşit la pământ, dar omul acela s-a ridicat în picioare — neatins — nici acum nu pricep cum.

— Este într-adevăr invulnerabil la gloanţe!

— Ei, acum o să încerc cu bucăţele de plumb şi dacă nici aşa n-o rezolv, atunci am să recurg la bardă. Sunt as în mânuirea ei, dar francul acesta n-a pus niciodată mâna pe o asemenea armă. N-am să-l omor pe la spate, am să-l atac deschis, în faţă.

— Vezi, să nu fii prea îndrăzneţ!

— Ei, aş! Până să aibă timp să se apere, va fi mort!

— Dar oamenii lui!

— Nu mă tem de ei.

— Se vor arunca asupra ta.

— N-or să aibă timp. Nu uitaţi că sunt călare pe murg. Am să aleg un loc cu tufişuri, unde să pot dispărea urgent din faţa privirilor lor.

— Uiţi că armăsarul lui este incomparabil mai bun decât murgul tău?

— Ce poate să-mi facă armăsarul, dacă-l omor pe călăreţ?

— Are să-l încalece altul şi are să te prindă, poate micuţul diavol care este sprinten şi agil ca o maimuţă.

— Asta chiar mi-ar plăcea. Aş putea să i-o plătesc pentru ieri.

— Ei, îţi dorim noroc! Trebuie să-ţi răzbuni fratele, faptă dreaptă, pe care Allah o va aprecia. Dacă nu reuşeşti, vii după noi. Ştii unde ne găseşti, iar în seara asta vom hotărî cum să le facem de petrecanie flăcăilor ăstora. Acum ne despărţim, căci ştim că au pornit la drum şi se îndreaptă spre Usküb.

— Nu urmaţi, deci, acelaşi drum ca şi ei?

— Nu, căci noi vom călări prin Engely, în vreme ce ei vor merge prin Fersely. O să ajungem înaintea lor.

— Ei, atunci mai pot să merg o bucată de drum cu voi. Deci, dacă nu vin astăzi, înseamnă că am avut noroc, şi n-o să-l mai vedeţi niciodată pe acest effendi, căci va fi îngropat pe undeva. Înainte!

Am auzit din nou tropot de cai, dar acum se îndepărtau.

Am ieşit acum, prevăzător, din spatele tufişului şi i-am zărit pe cei doi Aladschy călărind pe caii lor pagi, pe *miridit* călare pe murg; pe Manach el Barscha, Barud el Amasat şi pe bătrânul mübarek, care şedea cu greutate în şa, având braţul rănit prins într-o eşarfă.

Să fi ştiut ei că mă aflasem atât de aproape de ei! Ce scenă

ar fi avut loc. Calul meu n-ar fi trebuit decât să sforăie o dată şi eram trădat. Dar isteţul animal ştia ce înseamnă să-i pun pentru o clipă mâna pe nări: să nu scoată nici un sunet.

Acum mă puteam reîntoarce la tovarăşii mei de drum, care lăsaseră Warzy de mult în urmă. Am luat-o spre stânga, ca să nu mai trec prin acea localitate.

Nu cunoşteam absolut deloc regiunea, iar de la Warzy la Fersely nu exista un drum bătut; aflasem asta de la croitor. Dar am găsit urmele oamenilor mei, cam la trei kilometri vest de primul sat, şi am mers după ele. M-au dus printr-o vale sălbatică, plină de bolovani, până la o pădure unde se vedeau bine întipărite în pământul moale şi, deci, am putut călări mai repede. Curând, i-am ajuns din urmă.

— Sidi, tocmai voiam să le spun să ne oprim să te aşteptăm, spuse Halef. Dar ce-ai uitat?

Înainte să-i răspund, i-am aruncat o privire cercetătoare croitorului. Nu părea deloc curios să audă răspunsul meu.

— Am vrut să mă uit după *miridit*, fratele măcelarului, am răspuns. Ai auzit doar de la hangiu că aceşti doi fraţi sunt *miridiţi*.

— Şi ce ne interesează pe noi *miriditul* ăsta?

— Ne interesează foarte mult. Vrea să tragă asupra mea cu arma încărcată cu bucăţele de plumb sau să mă ucidă cu barda haiducească.

— Ştii tu asta?

— El însuşi a spus-o, bunilor noştri prieteni care au vrut să ne lase să murim de foame.

Le-am povestit întâmplarea, dar nu le-am spus ce făcusem cu arma *miriditului*. În vreme ce povesteam, l-am privit ţintă pe croitor. Făcu o figură sincer mirată şi, la sfârşit, spuse:

— Effendi, dar ce fel de oameni sunt aceştia? Chiar există asemenea oameni fără nici un Dumnezeu?

— După cum ai auzit.

— O, Allah! Eu habar n-aveam de aşa ceva. Dar ce le-aţi

făcut?

— Ai să afli mai târziu, dacă vei merge mai departe cu noi, căci nu vom rămâne în Usküb. Trecem repede călare prin oraş şi mergem mai departe spre Kakandelen şi Prisrendi.

— Deci, spre locurile mele natale? Asta mă bucură foarte mult. Am aflat astăzi dimineaţă de la argaţi ce-aţi păţit ieri. Şi acum sunteţi şi astăzi ameninţaţi cu moartea. Oricine s-ar speria de aşa ceva!

— Poţi să te desparţi de noi!

— Nici nu-mi trece prin cap. Poate depinde doar de mine să ajungeţi cu bine. Am să vă călăuzesc în aşa fel, încât să nu vă găsească *miriditul*. O să trecem peste păşuni şi peste porţiuni de drum deschise. Mai târziu o să coborâm în renumitul şi rodnicul ţinut Mustafa, care se întinde de la Usküb spre Sud-est, până peste Koprili, şi unde se construieşte noua cale ferată. Acolo n-avem decât teren deschis şi, dacă vă convine, am să rămân călăuza voastră şi după ce trecem de Usküb.

— Ne bucură nespus de mult acest lucru. După cât se pare, ai circulat până departe?

— Doar în această regiune pe care, însă, o cunosc foarte bine.

— Suntem străini şi am auzit vorbindu-se despre un om căruia i se zice Schut. Cine-i acesta? am întrebat, în treacăt.

Piticul ridică sprâncenele şi răspunse:

— Este un tâlhar renumit.

Privi temător în jur şi adăugă:

— Nu-i bine să vorbim despre el. Are oameni peste tot... Chiar şi în spatele următorului copac se poate afla unul.

— Prin urmare, are o bandă atât de numeroasă?

— Are legături peste tot, în orice sat şi în orice oraş. Cel mai mare judecător şi cel mai evlavios imam pot fi membri ai acestei bande.

— Şi nu-i poate veni nimeni de hac?

— Nu. Legea de aici nu-i capabilă de aşa ceva. Nu sunt un

cunoscător al *Coranului*, al *Sunnei* sau al tălmăcirilor lor, dar am auzit odată că legile noastre ar fi atât de întunecate şi lipsite de precizie, încât exact acolo unde trebuie să fie aplicate fac mai mult rău decât bine. Judecătorul poate să dea unei asemenea legi orice fel de interpretare doreşte.

— Din păcate, acesta este adevărul.

— Şi cum să fie legea aici, la noi, unde nu se poate da nici o greutate, unde nimeni nu se plânge de ea? Ia-i, de exemplu, pe albanezi, pe arnăuţi, schipetari, miridiţi şi toate naţiile şi seminţiile, toate aceste neamuri având propriile legi, obiceiuri şi drepturi. Este spaţiul cel mai potrivit pentru un om ca Schut. Îşi bate joc de sultan şi de slujbaşii lui. Îşi râde de judecători, de autorităţi, de poliţie şi de soldaţi. Nici unul dintre aceştia nu-i pot face nici cel mai mic rău. Aici, fiecare sat trăieşte în vrăjmăşie cu satul vecin. Fiecare localitate are de reglat o altă hoţie, o tâlhărie sau chiar o vendetă. Este un război continuu şi, fireşte, aici, cel mai puternic şi cel mai mare răufăcător deţine supremaţia. Dar effendi, n-am spus nimic, absolut nimic. Sunt un om sărac şi... nu vreau să fiu şi mai nefericit decât sunt.

— Crezi cumva, că am să te trădez?

— Nu, eşti prea nobil să faci aşa ceva, dar pomii au urechi şi aerul aude totul.

— În alte părţi, nu s-ar putea întâmpla aşa ceva.

— Dar ce, în alte localităţi, din alte ţări, nu există tâlhari?

— Ba da, din când în când, dar numai pentru scurt timp, pentru câteva zile, căci legea are acolo putere să-i facă inofensivi.

— O, dar viclenia întrece deseori puterea!

— Atunci se luptă cu viclenie împotriva vicleniei. La noi, nici un răufăcător nu este atât de viclean, încât să nu fie învins în viclenie de vreun poliţai. Dacă ar veni aici vreun poliţai de-al nostru, l-ar da iute în vileag, pe Schut.

— Ei, aş! Schut ar reuşi să-l cunoască mult mai repede

decât acela pe el. Şi atunci?

Mi s-a părut că micuţul croitor a pus un anume accent în tonul său. Mi-a sunat precum o ironie, s-au să mă fi înşelat eu?

— Ei, atunci agentul secret ar fi probabil pierdut, am replicat; dar ar veni alţii în locul lui.

— Ar dispărea şi aceştia ca el. Aşa cum stau lucrurile pe aici, nu se poate ajunge la Schut. Cel mai bine este să nu se vorbească despre el şi ar trebui să încheiem şi noi această discuţie. Atât de sărac cât sunt, tot mi-e teamă când mă gândesc la el. Câştig doar câteva parale şi nu pot să agonisesc prea mult. Dar a trebuit să adun vreo câţiva piaştri, să-i dau celui ce face minuni şi care mă va vindeca. Dacă mă calcă tâlharii şi-mi iau rodul muncii, n-o să mai pot să-mi cumpăr leacuri, să mă vindec.

— Şi omul acesta care face minuni, este cunoscut?

— În lung şi în lat.

— Atunci, şi sătucul tău este foarte cunoscut?

— Fireşte; poţi să întrebi pe cine vrei.

— Ei, la drept vorbind, am auzit peste tot vorbindu-se de Weiza. Se pomenea şi de numele unui renumit han care s-ar afla acolo, în apropiere.

— Cum se numeşte?

— Nu pot să-mi amintesc exact. Cred că era ceva cu cuvântul Kara.

Se uită la mine tăios. Am zărit privirea arzătoare pe care, din neatenţie, o lăsă să-i scape. Dar, îşi reveni îndată, reluându-şi chipul blând de mai înainte şi spuse:

— Kara, Kara: hm! Nu pot să-mi aduc aminte. Dacă ai şti cuvântul întreg, poate mi-aş da seama la ce te referi.

— Poate, totuşi, am să-mi amintesc. Kara ... Kara... Halef, ai auzit şi tu numele acela; nu ţi-l aminteşti?

— Karanorman? răspunse hagiul, care pricepuse exact ce vreau.

— Da, da, ăsta e. Karanorman-han! Ştii ceva de asta, Afrit?

Păru să stea puţin pe gânduri, înainte de a răspunde.

— Da, acum ştiu la ce te referi. Dar nu este un han mare, ci mai degrabă un fel de ruină. Nu locuieşte nimeni acolo. În urmă cu sute de ani, a fost un caravanserai, apoi un turn de pază pentru grăniceri, iar acum nu e decât o ruină. Dar ce se spune despre acel loc?

— Se spune că acolo s-ar afla Schut.

Figura-i blajină fu scuturată de un fior, ca şi cum ar fi trebuit să-şi stăpânească o mişcare bruscă, puternică. Apoi, mă privi în faţă, la fel de liniştit şi blând ca mai înainte, şi replică:

— Cred că ţi s-au turnat verzi şi uscate.

— Aşa crezi?

— Da, căci eu cunosc foarte bine locul acela. Am fost acolo la orice oră din zi şi din noapte, şi n-am văzut niciodată absolut nimic, care să dovedească faptul că cele spuse sunt adevărate. Şi nu se ştie nimic despre asta în întreaga regiune. Pot chiar să afirm că în zona aceea nici nu prea se vorbeşte despre Schut.

— Are el grijă să nu-şi ridice oamenii împotriva lui, exact acolo unde locuieşte.

— S-ar putea să fie şi aşa. Văd, domnule, că eşti un mare şmecher şi te pricepi să cercetezi lucrurile temeinic. Asta s-ar putea, însă, să te ducă la pieire. Ştii că acum te bănuiesc că îl cauţi pe Schut?

— A! Dar cum ţi-a venit ideea asta?

— Modul tău de a te comporta m-a făcut să cred asta.

— Ascultă, încep să-mi dau seama că şi tu eşti neobişnuit de perspicace. Şi pe tine s-ar putea să te ducă asta la pieire.

— Glumeşti. Eu sunt un biet croitor; tu, însă, după câte am auzit, îi urmăreşti deja de mult pe adepţii lui Schut şi continui să-i urmăreşti. Cred că eşti poliţai, ba chiar unul din aceia foarte vicleni, despre care pomeneai mai înainte.

— Nu sunt aşa ceva!

— Dar aşa pare. Poate-l cauţi pe Schut la Karanorman-han. Dar n-ai să ajungi până acolo.

— De ce nu?

— Pentru că ai să fii ucis, înainte de a ajunge acolo. Schut ştie exact ce ai de gând. Eşti sortit morţii...

— Mai vedem noi!

— Ai să vezi că salvarea este imposibilă.

— Ei, îţi repet: nu sunt nici un fel de slujbaş şi nici un fel de poliţai. Schut şi oamenii lui să mă lase în pace.

— Dar să-i laşi şi tu pe ei!

Rostise aceste cuvinte pe un ton poruncitor. Vocea îi tremura şi suna răguşit. Era foarte agitat. Piticul acesta, care se numea Afrit, „uriaşul”, nu era cel drept care se dăduse; acum puteam să jur că aşa stăteau lucrurile. Avea însă un talent extraordinar de a se preface. Uliul acesta mititel se pricepea de minune să se îmbrace în penele unei turturele. Probabil că era, totuşi, acel Suef care trebuia „să mă livreze”.

Dar nici asta nu mi se părea posibil, căci însuşi primarul îl cunoştea şi îi ştia şi numele. Sau poate era numit „Suef” doar de către membrii frăţiei? Oare călătorea încolo şi încoace, dându-se drept un croitor sărac şi cinstit, ca să spioneze pentru tâlhari? Trebuia să fiu foarte atent cu el. I-am răspuns, deci:

— Eu îi las în pace. N-am avut nici o treabă nici cu fraţii Aladschy şi nici cu ceilalţi, până ce nu mi-au dat ei un motiv.

— Atunci, consideră că nu ţi-au dat nici un motiv!

— Nu, dragul meu, asta n-o s-o fac. Pe cel care mi se aşează în drum am să-l strivesc sub copitele calului, fie el Schut însuşi. Dacă vrea să se măsoare cu mine, să încerce. Se va vedea care e mai bun.

Îşi înălţă capul şi-şi întinse gâtul, de parcă voia să scoată un hohot de râs. Unul batjocoritor, unul foarte batjocoritor trebuia să fie — asta am văzut după figura lui. Dar, se stăpâni

şi spuse pe un ton de avertizare.

— Nici o autoritate a sultanului nu îndrăzneşte să facă ceva împotriva lui; chiar şi armata e prea slabă. Şi tu, un străin, un singuratic, îndrăzneşti să-l ameninţi?

— Şi el este tot un singuratic ca şi mine; şi el este pentru mine un străin, aşa cum sunt şi eu pentru el. Dacă mă voi întâlni vreodată cu el, va decide pentru fiecare din noi puterea personală, agilitatea şi şiretenia.

— Prin urmare, chiar ai de gând să-l cauţi pe Schut.

— Ei, sunt prea mândru ca să tăgăduiesc.

— Aha! Şi vrei să te lupţi cu el?

— În funcţie de împrejurări. Sunt străin, nu mă interesează persoanele şi relaţiile de aici; dacă există sau nu un Schut aici, dacă există un tâlhar în plus sau în minus — îmi e absolut indiferent. Dar vreau să-i adresez personal o cerere. Dacă se supune poruncii mele, atunci...

— Poate vrei să spui dacă îţi ascultă rugămintea, domnule?

— Nu. Cel cinstit e mai presus decât ticălosul şi trebuie să-i poruncească. Deci, dacă se va supune poruncii mele, mă voi despărţi de el, fără să-i ating măcar un fir de păr. Dacă, însă, n-o va face, atunci, s-a zis cu Schut.

Am văzut cum i se zbătea pieptul mic şi îngust. Era palid la faţă ca un mort. Era extrem de agitat, dar reuşi să se stăpânească şi spuse liniştit:

— Effendi, te comporţi de parcă ai fi invulnerabil şi n-ai avea a te teme nici de o mie de Schuţi.

— Chiar aşa şi e, am răspuns, plesnindu-mă cu mâna peste genunchi. Suntem patru bărbaţi! Avem o răfuială cu Schut. El şi aliaţii lui trebuie să se teamă de noi, nu noi de ei. Am să-i spulber pe indivizii ăştia cu o singură lovitură de palmă!

Zicând acestea, am făcut şi gestul, lovind violent aerul cu palma. Nu-mi trecuse prin cap să mă laud sau să fac pe fanfaronul. Nu urmăream decât efectul psihologic asupra lui. Voiam să-l fac să se înfurie, să-şi piardă stăpânirea de sine şi

să se dea de gol. Dar flăcăiaşul se pare că îmi era superior. Clipi voios spre mine şi spuse:

— Dă-i înainte aşa. Eu îţi sunt prieten. L-ai primit cu prietenie şi l-ai ospătat pe bietul croitor. Pentru asta îţi sunt recunoscător şi vreau să te feresc de necazuri, de aceea te-am avertizat. Tu, însă, nu vrei să mă asculţi, şi, deci, nu mai există nici o scăpare pentru tine. Eşti străin de locurile acestea; eu, însă, cunosc ţara cu totul altfel decât tine. Ţi-am promis să te duc la Kakandelen; dar acum sunt convins că nu vei vedea niciodată în viaţa ta acest oraş, căci viaţa ţi-e prea scurtă pentru această călătorie.

— În două, cel mult trei zile, voi fi acolo.

— Ba nu, vei fi în oraşul morţilor!

— Ştii tu asta cu precizie? O spui pe un ton de parcă ai fi omul de încredere al lui Schut!

— Nu cred că vorbeşti serios. O spun, pentru că am văzut din alte exemple că Schut nu este omul cu care se poate glumi.

— O, dar n-am de gând să glumesc cu cumnatul lui Deselim!

— Domnule, cine a trădat acest secret? strigă, pripit.

Ei, acum îl prinsesem — în ciuda uimitoarei sale viclenii şi a talentului de a se preface. Îl cunoştea pe Deselim şi ştia că acesta era cumnatul lui Schut; se dăduse de gol. Dar nu l-am lăsat să-şi dea seama că-l prinsesem, căci, de îndată ce ar fi ştiut acest lucru, nu-mi mai era de nici un folos.

— El însuşi mi-a spus, am răspuns.

Îmi aruncă o privire întunecată care, însă, nu dură nici cât o clipă. Era o privire plină de ură. Ştia că datorită mie îşi frânsese gâtul Deselim. Mi-am dat seama de asta, din privirea lui. Omuleţul acesta smerit îmi era duşman de moarte.

— Înseamnă c-a fost tare neprevăzător, spuse, prietenos. Dar ştie Deselim cu ce se ocupă cumnatul lui şi că el este

chiar Schut?

Aha, recunoştea că făcuse o greşeală şi încerca acum s-o dreagă, făcând pe naivul.

— Fireşte că ştie, altfel nu mi-ar fi spus, am replicat.

— Dar cum i-ai smuls această mărturisire?

— Prin viclenie.

— Pe Allah! Eşti un om deosebit de periculos! Dacă aş fi eu Schut, te-aş omorî pe loc; dar pentru că sunt doar un biet croitor şi un om cinstit, mă bucur că mai există şi oameni deştepţi care se pricep să-i păcălească pe cei răi. Dar, dacă ştii asta, înseamnă că deţii un secret foarte periculos pentru tine. Schut va trebui să poruncească să fii ucis, ca să se salveze.

— Aş! În ultima săptămână, cam mulţi au poruncit să fiu ucis. Chiar ieri de două ori şi alaltăieri şi răsalaltăieri. Iar astăzi, *miriditul* vrea să mă ucidă cu plumbi sau cu barda haiducească!

— Cum ai îndrăznit să-l urmăreşti?

— I-am mai urmărit şi pe alţii!

— Dacă s-ar fi întors şi te-ar fi văzut, erai pierdut!

— Nu eu, el!

— Să nu crezi asta! Este un *miridit*, un viteaz!

— Şi ce sunt eu, ai să vezi chiar astăzi. Cât timp l-am urmărit, s-a aflat mereu în faţa mea. N-aş fi putut să-i trag, oricând doream, un glonţ în spate? Eu m-am aflat în puterea lui, sau el într-a mea?

— De data asta, l-ai avut în mână, dacă eşti într-adevăr un bun trăgător; dar dacă vă veţi revedea astăzi, ai să te afli tu în puterea lui.

— Asta n-o cred.

— O, precis! Te spionează şi are să tragă asupra ta când i-o veni mai bine, fără ca măcar să bănuieşti. Nici n-ai să apuci să-l vezi şi ai să te şi transformi într-un cadavru...

— Iar eu îţi spun clar: dacă îndrăzneşte să-şi îndrepte arma

asupra mea, este pierdut!

— Domnule, Allah mi-e martor că eşti tare arogant! strigă, furios.

— Asta nu e aroganţă. Ştiu eu ce spun!

— Iar eu îţi spun: chiar dacă gloanţele lui nu te vor atinge, dintr-un motiv sau altul, n-ai să scapi de barda lui. Este as în aruncarea acesteia. Tu, însă, ai aruncat vreodată cu o bardă haiducească?

— Nu.

— Atunci eşti pierdut. Şi chiar dacă scapi de el, mai sunt şi ceilalţi, din mâna cărora ai scăpat ieri. Pot sta ascunşi în spatele oricărui tufiş, pentru a te ataca pe neaşteptate.

— Imposibil!

— De ce?

— Pentru că au plecat spre Engely. Şi dacă ar fi pe aici, li s-ar vedea urmele; calul meu i-ar da de gol, sforăind, iar eu i-aş recunoaşte de departe, căci ochii mei sunt de mulţi ani obişnuiţi cu pădurea.

El era, însă, absolut convins că, peste o oră, nu voi mai fi în viaţă; de aceea, era tare supărat că vorbeam cu atâta dispreţ despre duşmanii mei.

— Repet, spuse, nimic nu te mai poate ajuta. Nu crezi nici când ţi se spune adevărul!

— Nu cred, pentru că nu este adevărat! Să mergem. Ai să înveţi să ne cunoşti mai bine decât până acum. Dacă nu vreau eu, arma *miriditului* nici măcar n-o să funcţioneze, oricât de mult s-ar strădui el.

— Asta înseamnă că ştii să faci vrăji?

— Ei, aş! Nu pot mai mult decât alţi oameni, dar am mai avut de-a face şi cu alţii de teapa acestui frate al măcelarului, şi ştiu cum să mă apăr de el. Halef, dacă mă atacă, lăsaţi-l pe mâna mea. Voi nu trebuie să aveţi nimic de-a face cu asta.

— Cum vrei, sidi, răspunse micuţul, indiferent.

Povârnişurile care duc spre platoul Fersely sunt acoperite

cu pădure; platoul, însă, este format din păşuni şi lanuri. Lăsasem în urmă brâul de copaci şi călăream acum peste o porţiune de drum întinsă şi lină care era acoperită cu iarbă. Din loc în loc, peisajul era întrerupt de câte un tufiş.

Deodată, am dat peste o urmă de cal, care venea din stânga şi apoi continua în direcţia noastră. Am oprit şi am început s-o cercetez, aplecându-mă din şa.

— Ce cauţi? mă întrebă croitorul.

— Vreau să văd cine a trecut călare pe aici, i-am răspuns.

— Şi cum ai să vezi asta?

— Am eu metoda mea, pe care tu n-o ştii. Văd că a fost *miriditul*. A trecut pe aici cam în urmă cu vreun sfert de oră.

— Este imposibil să afirmi aşa ceva!

— O, ba da, este foarte posibil. Firele de iarbă călcate în picioare îmi indică foarte exact timpul. Să mergem mai departe.

Acum trebuia să fiu atent în două locuri: la urme şi la croitor. Mi-am dat seama că este stăpânit de o anumită nelinişte. Avea o privire rătăcitoare dar şi foarte ascuţită. Se uita când în stânga, când în dreapta şi mi se păru că iscodea îndeosebi tufişurile pe lângă care treceam.

Să fi avut un anumit motiv? De aceea, am început să privesc urmele cu mai mare atenţie şi, curând, mi-am dat seama că *miriditul* îi lăsase călăuzei noastre nişte semne secrete.

Când la dreapta, când la stânga, câte o rămurică era frântă şi îndreptată în direcţia pe care trebuia s-o urmăm.

Se vorbiseră, fireşte, dinainte, şi crezuseră că le venise o idee grozavă. Ar fi trebuit să mă folosesc de ceea ce observasem, fără să scot nici un cuvânt; dar nu voiam ca acest croitor să-şi bată joc de noi, în sinea lui.

De aceea, când am dat iarăşi peste un asemenea semn, m-am oprit şi i-am spus lui Halef:

— Hagiule, vezi această ramură ruptă?

— Da, domnule.

— Oare cine o fi rupt-o?

— Vreo sălbăticiune.

— Nu putea fi decât o sălbăticiune înaltă şi ar trebui să-i vedem urmele.

— Dar iarba s-a îndreptat, deci nu mai putem vedea urma.

— În cazul acesta, pe semne că au trecut mai multe ore de când a fost ruptă ramura şi, atunci, locul unde este ruptă, ar fi trebuit să fie uscat deja. Dar el e încă proaspăt şi umed de sevă, ceea ce înseamnă că n-a trecut mai mult de un sfert de oră de când a fost ruptă.

— Şi atunci, cine o fi rupt, şi ce legătură are asta cu noi? De ce te interesează atât de mult această ramură?

— Pentru că îmi spune o întreagă poveste.

— O poveste? Sidi, ştiu că te pricepi mai bine decât oricine să citeşti urmele. Ei, acelea ale *miriditului* se văd clar în faţa noastră, dar ce-avem noi de-a face cu ramura asta?

Croitorul şedea de-o parte şi se uita la mine cu o privire ce se voia a fi liniştită. Dar unul dintre colţurile gurii lui era uşor întredeschis şi puţin strâmbat într-o parte, ceea ce conferea figurii lui o expresie batjocoritoare, foarte greu de remarcat.

— Dacă nu ştii ce-mi „povesteşte ”această ramură, poate e mai deştept decât tine călăuza noastră, Afrit, i-am spus.

Croitorul făcu îndată o figură mirată şi răspunse:

— Nu ştiu nimic şi nu bănuiesc nimic, domnule; şi nici tu nu ştii nimic. Ce-ar putea povesti o astfel de ramură?

— Foarte multe.

— Da, predică deşertăciunea tuturor celor pământeşti. Doar ieri a înverzit şi astăzi se ofileşte şi se usucă.

— Da, şi prin asta vrea să-mi spună că şi eu sunt sortit morţii.

— Cum adică? Nu înţeleg.

— Ei, sunt convins că *miriditul* a rupt-o.

— De ce?

— Cu un scop precis. N-ai observat şi alte ramuri care au fost rupte?

— Nu, domnule.

— Aceasta este a unsprezecea pe care am observat-o.

— Este o simplă întâmplare.

— Se poate ca, mergând sau călărind, să rupi, mai în joacă, mai în serios, o rămurică, dar să rupi unsprezece ramuri, şi anume, unele pe stânga, altele pe dreapta, asta se poate întâmpla doar dacă ai un anumit scop.

— Aş vrea să cunosc şi eu acel scop.

— Nu trebuie decât să fii atent. Probabil că o să mai observăm şi alte astfel de ramuri şi, atunci, ai să-ţi dai seama că sunt îndreptate într-o anumită direcţie.

— Fireşte, pentru că sălbăticiunea respectivă a alergat în direcţia aceea.

— Nu e vorba de nici o sălbăticiune. Ramurile sunt rupte la înălţimea la care ajunge mâna unui călăreţ. Atât de sus nu ajunge nici o căprioară şi nici coarnele vreunui cerb nu ajung. Iar, pe deasupra, urmele *miriditului* duc exact în aceeaşi direcţie.

— Dar, domnule, dacă eşti atât de perspicace, spune-ne şi nouă ce voia cu asta?

— Cunoşti cumva vreun om pe care-l cheamă Suef?

Individul acesta, care susţine cu atâta încăpăţânare că este un biet croitoraş, avea o extraordinară stăpânire de sine, căci nici măcar nu tresări. Dacă n-aş fi observat umbra care se aşternuse pe ochi când mă privi, aş fi putut foarte uşor să cred că m-am înşelat.

— Suef? răspunse. Numele l-am auzit, dar eu nu cunosc pe nimeni care să-l poarte.

— Mă gândeam că, dacă eşti atât de cunoscut în această regiune, l-ai putea cunoaşte pe omul la care mă refer.

— Nu-l cunosc; dar ce e?

— Un partizan al lui Schut. Ar fi trebuit să ne conducă

astăzi până în bătaia puştii *miriditului*.

— Domnule, dar ce-ţi închipui?

Acum, figura lui trăda, dacă nu spaimă, cel puţin îngrijorare; dar aceasta putea fi oricum interpretată.

— Ştiu, nu-mi închipui, am continuat. S-a hotărât ieri ca acest Suef să încerce să ne câştige încrederea şi apoi să ne atragă în cursă.

— Pari să fii atotştiutor, domnule!

— Sunt doar atent, nimic mai mult.

— De unde ştii toate astea?

— Nu vreau să discut despre acest lucru. Sunt obişnuit să observ totul cu atenţie şi să-mi trag concluziile.

— Şi chiar a apărut acest Suef?

— Nu. Fireşte, trebuia să se ofere să ne fie călăuză. Din fericire, însă, te-am întâlnit mai înainte pe tine şi Suef şi-o fi dat deci seama că nu mai poate ajunge la noi.

— Şi ce legătură au toate astea cu ramurile rupte?

— *Miriditul* vrea să-i indice lui Suef în ce direcţie să meargă.

— Înseamnă că *miriditul* încă nu ştie că Suef nu e cu voi.

— Fără îndoială că nu. Spionul şi trădătorul urma să ni se ataşeze pe drum. Probabil că, din ascunzătoarea în care se afla, te-a văzut şi şi-a dat seama că nu mai avem nevoie de călăuză. Probabil că acum se furişează în spatele nostru.

Figura croitorului se lumină. Fusese într-adevăr îngrijorat că s-ar fi dat de gol. Acum, însă, era liniştit, căci eu îmi închipuiam că acel Suef s-ar afla în urma noastră. Nici nu-i trecea prin cap că-l descoperisem, şi aşa şi trebuia să-l las să creadă.

— Dar cred că, totuşi, te înşeli, reîncepu el. Bănuiala ta e falsă.

— Cum aşa?

— De ce ar fi avut nevoie *miriditul* să rupă ramurile? Trădătorul, Suef ăsta, i-ar fi recunoscut urmele. Dacă urmele

sunt atât de clare, nu mai e nevoie de alte semne secrete!

— O, ba da! Pentru că s-ar putea să nu cunoască bine regiunea pe unde merge. Pământul poate fi tare şi atunci nu rămâne nici o urmă; de aceea trebuie să mai existe şi alte semne.

— Dar, aici, pământul e moale. Dacă ruperea ramurilor are într-adevăr scopul de care ai pomenit, atunci în zona aceasta ar fi putut să renunţe.

— Ba nu, căci urmele s-ar fi putut şterge cumva. Ar fi putut trece şi alţii pe aici, înaintea noastră. Şi, atunci, nu s-ar mai fi putut deosebi urma *miriditului*. Deci, a considerat aceste semne neapărat necesare. Dar nu ăsta-i lucrul cel mai important pentru mine.

— Te mai gândeşti şi la altceva?

— Da, şi m-ai înţeles greşit. Cu semnele acestea nu vrea să ne spună pe unde a trecut, ci pe unde trebuie să ne călăuzească Suef.

— Nu-i acelaşi lucru?

— În nici un caz. Sunt absolut convins că nu mai durează mult şi direcţia acestor semne se va despărţi de urmele sale.

— Allah! Dar ce fel de cap ai! strigă.

Uimirea lui nu era simulată, ceea ce înseamnă că lovisem în plin. Am răspuns, deci:

— Capul meu nu e mai bun decât al tău. Îmi închipui exact cum stau lucrurile. Parcă îl şi văd pe *miridit* cum ne aşteaptă aici şi parcă ne văd şi pe noi venind, călăuziţi de trădătorul Suef. Dacă *miriditul* vrea să mă ucidă, trebuie să stea la pândă. Se va ascunde, deci, în spatele unui tufiş. Prin urmare, trebuie să fie sigur că nu ne abatem din drum. Pricepi?

— O, da!

— Deci, trebuie mai întâi să dea un semn, aşa încât, de la un anumit punct, Suef să nu mai meargă pe urmele lui. Şi acest semn îl vom găsi curând. Acum, să pornim mai departe!

În vreme ce puneam din nou caii în mişcare, croitorul

spuse:

— Sunt foarte curios să văd dacă presupunerile tale sunt adevărate.

— Iar eu sunt convins că nu mă înşel. Ştii cu precizie că, deocamdată, n-am de ce să mă tem. Abia atunci când direcţiile se vor despărţi, va avea loc atacul prin surprindere. Şi aşa cum ţi-am dovedit că semnele acestea mi-au vorbit despre gândurile şi intenţiile *miriditului* şi ale lui Suef, tot aşa ştiu mai multe decât bănuieşti. Schut nu-i deloc un flăcău foarte periculos în ceea ce mă priveşte.

Am trecut pe lângă multe alte ramuri rupte, le-am arătat croitorului şi i-am dovedit că armăsarul *miriditului* îşi lăsase urmele foarte aproape de tufişurile respective.

Apoi, am ajuns în acel loc despre care îi spusesem mai înainte. Urmele calului duceau spre stânga, în vreme ce ramurile rupte de la două tufişuri care se aflau unul lângă altul arătau direcţia înainte.

— Vezi, iată punctul despre care ţi-am vorbit, am spus: *miriditul* s-a îndreptat spre stânga, ca să se aşeze la pândă; Suef, însă, ar trebui să ne conducă drept înainte, printre cele două tufişuri. Nu eşti şi tu de aceeaşi părere?

— Domnule, nu pot să-ţi dau un răspuns. Gândurile tale mă depăşesc.

— Dar, ţi-am explicat totul foarte clar.

— Da, şi totuşi nu pot să-ţi pricep raţionamentul. Cred că te înşeli.

— Nu mă înşel.

— Şi ce-ai să faci?

— Mai întâi, dacă acel Suef ar fi aici cu noi, aş porunci să fie biciuit în aşa hal încât să nu se mai poată ridica.

— Ar primi ce-ar merita. Dar, din păcate, nu-i aici.

— În orice caz, se află în urma noastră. Aş avea mare chef să-l aştept.

— Se va feri să se lase văzut.

— Corect. Dar eu tot am să pun mâna pe el şi atunci, îşi va primi răsplata.

— Foarte bine, domnule!

— Crezi că o sută de lovituri sunt suficiente?

— Nu. Dacă pui mâna pe el, să porunceşti să fie biciuit până-şi dă duhul, căci trădătorul e mai rău decât făptaşul.

— Corect; dar cred că cincizeci sunt suficiente.

— Asta ar însemna să fii extrem de milos şi îndurător cu el, domnule.

— Ţine minte ce-ai spus şi să nu mă rogi apoi să mă îndur de el; dar asta o să se întâmple mai târziu. Deocamdată avem de-a face cu prezentul.

— Dar, sidi, nu putem totuşi să rămânem aici! mă avertiză Halef. Poate că *miriditul* nu se ascunde prea departe de locul acesta.

— Nu mă tem eu de asta. O să mergem mai departe, dar nu chiar în direcţia indicată de ramurile rupte, ci puţin mai spre dreapta. În felul acesta o să lăsăm mai mult spaţiu între el şi noi. Eu am să rămân aici o clipă, dar am să vin repede după voi. Şi încă ceva, Halef! Ia-ţi arma în mână. Nu se ştie ce se poate întâmpla. De *miridit* mă ocup eu singur. Dacă, însă, ai să-l vezi cumva pe acel Suef, să-i tragi îndată un glonţ în cap.

— Am înţeles! zise Halef.

— Şi pentru că bunul nostru Afrit nu este înarmat, trebuie să-l apărăm. Osko şi Omar să-l încadreze între ei, iar tu să călăreşti chiar în spatele lui, ca să fii gata pregătit dacă se întâmplă ceva.

— Nici o grijă, effendi! Am să-l înhaţ eu îndată pe Suef ăsta!

Hagiul mă înţelesese perfect. Eram convins că l-ar fi împuşcat pe loc pe croitor, dacă acestuia i-ar fi trecut prin cap să fugă. Acesta, însă, îmi aruncă o privire cercetătoare, îngrijorată, şi spuse:

— Effendi, nu vă faceţi griji din pricina mea!

— Este de datoria noastră. Te afli cu noi şi, deci, eşti duşmanul duşmanilor noştri. Ei aşa te vor considera. De aceea, trebuie să te luăm sub protecţia noastră. Nu te îndepărta însă de tovarăşii mei de drum, căci s-ar putea să păţeşti ceva şi atunci nu mai suntem noi răspunzători. Numai lângă ei te afli în siguranţă.

— Şi tu nu vii cu noi?

— Mai rămân puţin în urmă.

— De ce?

— Din laşitate. Poate *miriditul* vă împuşcă mai întâi pe voi, înainte să mă nimerească pe mine. Înainte!

Halef râse de răspunsul meu şi îmi făcu un semn cu ochiul spre urmele lăsate de murgul *miriditului*. Ghicise că aveam de gând să merg în direcţia lor.

Am aşteptat până ce au trecut printre cele două tufişuri şi apoi am pornit încet, spre stânga, pe urmele *miriditului*.

Fireşte, acum trebuia să fiu cu ochii în patru. Puteam să fiu găsit de *miridit* înainte de a-l observa eu.

De aceea, am preferat să mă îndepărtez puţin de urme, mai spre stânga, mergând paralel cu ele.

Tufişurile urmau unul după altul, la distanţe aproximativ egale între ele, cam de cincisprezece, douăzeci de coţi. De câte ori ajungeam în dreptul unuia, mă opream şi iscodeam precaut în spatele lui.

Deodată am auzit un fluierat strident. Venea din locul unde trebuiau să se afle tovarăşii mei de drum acum. Oare cine-l scosese? Cumva Halef, ca să mă avertizeze sau să-mi dea un semn? Nu, semnul său ar fi fost altul. Sau poate croitorul? Să se fi înţeles cu *miriditul* să-i semnaleze apropierea noastră cu un astfel de fluierat? Ar fi fost o cutezanţă prea mare din partea lui să dea un asemenea semnal, în condiţiile în care ştia că descoperisem întregul plan.

Nici nu se stinse bine fluieratul şi am auzit, în faţa mea, în

spatele tufişului, de parcă cineva ar fi rostit cu jumătate de glas cuvântul „în sfârşit”. Am auzit tropăitul de copită, înfundat, din cauza pământului moale, şi m-am ridicat în şa, pentru a privi peste tufişul lângă care mă oprisem.

Da, exact, l-am zărit pe *miridit* care se aşezase pe iarbă lângă calul său şi acum sări în şa. Se ridică şi el în scări şi privi în direcţia noastră.

Trebuie să recunosc că îşi alesese un loc foarte bun, căci se potrivea minunat cu ceea ce avea de gând să facă. *Miriditul* putea să vină asupra noastră printre tufişuri, repede ca gândul, şi tot atât de repede putea să dispară în spatele lor. Apariţia sa bruscă, neaşteptată, trebuia să ne uluiască. Până să ne venim în fire, m-ar fi împuşcat sau m-ar fi ucis cu barda, iar el s-ar fi aflat deja în siguranţă, până ce tovarăşii mei de drum, speriaţi, s-ar fi putut gândi să pornească în urmărirea lui.

Totul era, într-adevăr, foarte bine gândit, dar această socoteală nu avea şi aprobarea mea, şi, ca să le-o încurc, mi-am pregătit lasoul.

Această armă, care este atât de înspăimântătoare când se află în mâna unuia obişnuit s-o mânuiască, nu este, aşa cum susţin unii, o armă americană. Toate popoarele nomade, care cresc vite, se folosesc de ea, fiecare în felul său: ungurul, rusul, turcmenul, mongolul, ostiaeul, chirghizul, cu toţii o folosesc pentru a-şi aduna vitele. De aceea nu mi s-a părut deloc că aş fi caraghios luând cu mine lasoul în călătorie. Am venit destul de des în contact cu nomazi şi frânghia aceasta a mea împletită, lungă de aproape zece metri, mi-a fost de mare folos.

Am legat un capăt al lasoului de inelul rezemătorii şeii. Voiam să-l prind pe *miridit*. Probabil că nu văzuse până acum un lasou şi, cu siguranţă, nu avea idee cum să se apere de o asemenea armă. Pentru a nu-i atrage atenţia prea repede asupra intenţiei mele, n-am ţinut laţul atârnat de braţ, ci l-am

agăţat de ciochină. În mână, am luat ucigaşul de urşi. Era singura armă cu care puteam para barda. Era o acrobaţie pe care o poate încerca doar acela care este bine antrenat să pareze cu ţeava armei *tomahawkul* azvârlit spre el, aşa încât barda să zboare într-o parte, fără să producă vreo rană periculoasă, care ar putea fi urmarea unei parări nesigure. Nu este suficient doar să-ţi dai seama, în timpul zborului armei, în ce loc va lovi barda, ci trebuie, în ciuda vitezei mari cu care arma vine, învârtindu-se, să alegi cu precizie locul în care să o loveşti, căci altfel aceasta se înfăşoară de ţeava armei şi-şi nimereşte ţinta. Cel mai important lucru este să ţii cu ambele mâini arma cu care parezi, pentru că izbitura este foarte puternică şi dacă nu este bine parată, atât barda cât şi arma te pot lovi în faţă. Putere, antrenament şi ochi ageri, acestea sunt condiţiile necesare.

Situaţia se prezenta în felul următor: şedeam în aşa fel pe cal, încât aveam în faţa mea direcţia în care se aflau tovarăşii mei de drum. În stânga mea se afla *miriditul*. M-am uitat spre el şi mi-am dat seama că făcea eforturi să-i zărească pe călăreţi.

Dintr-o mişcare pripită pe care a făcut-o, mi-am dat seama că era foarte nervos pentru că Suief nu urmase exact direcţia pe care i-o indicase el. Dacă nu i-aş fi spus lui Halef să meargă spre dreapta, ar fi trecut mult mai aproape de *miridit*. Aşa, însă, se mişcau acum la marginea câmpiei libere, ceea ce nu-i era deloc pe plac celui ce stătea la pândă.

Acum i-am văzut venind. Şi el trebuie să-i fi zărit. Dar tufişurile care creşteau din loc în loc nu-i dădeau posibilitatea să-i deosebească între ei pe călăreţi. Nu se putea convinge dacă eram şi eu cu ei. Deoarece, însă, trebuia să fie sigur, se puse în mişcare, mai întâi încet şi apoi mai rapid, până ce calul său ajunsese să alerge în trap.

L-am urmat, având în dreapta tufişurile şi asigurându-mă să existe tot timpul un tufiş între noi. De fapt, acest lucru era

inutil, căci întreaga lui atenţie era îndreptată înainte şi nici nu-i trecea prin minte să se uite în spate.

Pământul moale atenua zgomotul loviturilor de copite ale armăsarului meu şi, în afară de aceasta, zgomotul produs de propriul lui cal nu-i dădea nici un motiv să privească în spate.

Hotărârea trebuia luată în câteva secunde. Nu-mi era deloc teamă, cel mult mă îngrijora barda lui.

Mai avea de trecut doar de două tufişuri; trecu în goană pe lângă ultimul şi ajunse în câmpie, scoţând un strigăt ascuţit, cu intenţia de a ne speria. Oprindu-şi brusc calul, ridică arma să tragă, dar nu trase; nici măcar nu ţinti, ci scoase un al doilea strigăt, un ţipăt de surpriză şi supărare. Îşi dădu seama că nu mă aflam cu ceilalţi.

Se opriră şi ceilalţi. Halef izbucni într-un hohot de râs.

— Ce vrei de la noi, omule? întrebă. Ce faci mutra asta de parcă ţi-ai fi înghiţit propriul cap, împreună cu plasture cu tot?

— Câinilor! scrâşni acesta din dinţi.

— Ce, te-ai supărat? Pentru că nu-l vezi pe cel pe care-l cauţi? Uită-te în spatele tău!

Miriditul se răsuci în şa şi dădu cu ochii de mine. Mă aflam cam la cincisprezece paşi în urma lui.

— Pe mine mă cauţi? l-am întrebat.

Atunci îşi repezi calul spre mine, luă din nou arma şi răspunse:

— Da, pe tine te vreau, diavole! Mă cunoşti?

N-am făcut nici o mişcare, am dat doar afirmativ din cap.

— Tu l-ai ucis pe fratele meu. Trebuie să plăteşti cu sângele tău, sângele vărsat. Dar nu vreau să te împuşc pe la spate, ci în faţă, bărbăteşte!

— Nu trage, căci suntem invulnerabili la gloanţe!

— Asta o s-o mai vedem! În iad cu tine!

Apăsă. Capsa pocni, dar lovitura nu porni.

— Vezi? am râs. Te-am avertizat. Acum, însă, eşti al meu!

Am ridicat ucigaşul de urşi, ca şi cum aş fi vrut să trag.

Atunci, însă, el smulse barda de la cingătoare şi urlă furios:

— Încă nu! Dacă flinta nu te atinge, te va nimeri barda!

Răsuci barda deasupra capului şi o azvârli drept spre capul meu. De la o asemenea distanţă mică, mi-ar fi crăpat ţeasta, dacă greşeam pararea şi cu un milimetru.

O clipă, doar o jumătate de clipă, i-am auzit vâjâitul. Parcă era un fluierat înfundat şi totuşi ascuţit. Cu ochii larg deschişi privisem mişcarea braţului *miriditului*. Am rămas înţepenit în şa, ţinând arma cu ambele mâini. Apoi, am smucit brusc arma în sus, barda a lovit ţeava şi a sărit în lături. M-ar fi lovit direct în frunte.

Miriditului îi scăpă frâul din mâna stângă, atât de uluit era. Nu mai avea alte arme acum, decât pistoalele, iar de acestea n-aveam de ce să mă tem.

— Vezi că nici barda ta nu mă poate atinge? i-am strigat. Acum, însă, mă voi răzbuna eu pe tine. Fii atent!

Am îndreptat arma spre el. Asta l-a pus din nou în mişcare. A înhăţat frâul, a dat pinteni calului şi s-a repezit în goană spre câmpie, exact aşa cum mă aşteptam.

Am alergat spre Halef şi i-am dat arma, căci acum mă incomoda. A luat-o, dar a strigat la mine:

— Repede, repede! Îţi scapă!

— Răbdare! Avem timp. Acest bun şi biet croitor Afrit trebuie să vadă şi el o dată în viaţă un călăreţ cu care Schut cu siguranţă nu se poate pune. Veniţi în galop după mine.

Un fluierat scurt şi Rih al meu ţâşni.

I-am pus frâul pe gât şi m-am ridicat în scări, deşi piciorul bolnav mă cam deranja.

Călărind, mi-am aşezat lasoul pe cotul stâng, am înnodat laţul exterior şi apoi am pus arcanul pe antebraţ, ca să se poată desfăşura normal. Laţul însă, l-am ţinut în mâna dreaptă.

N-am mânat calul cu frâul şi nici nu i-am dat pinteni. Isteţul animal pricepuse exact despre ce era vorba.

Miriditul alergase mai întâi în linie dreaptă, ceea ce era o prostie din partea lui, căci aş fi putut să-l împuşc foarte uşor, dacă intenţionam asta.

Dar, pentru că în această direcţie câmpul era foarte lat, a cotit apoi la stânga, unde se aflau tufişuri care îl puteau proteja şi chiar salva.

Rih zbura, fără să-mi aduc nici o contribuţie la aceasta, ca un excelent câine de vânătoare, şi o luă chiar spre stânga, pentru a-i tăia calea murgului. Totuşi, mi-am dat seama că zăbovisem ceva cam mult lângă Halef. Murgul era un alergător excelent, chiar dacă nu mi-aş fi dat armăsarul meu pentru cincizeci ca el. Cu toate acestea, eram sigur că am să pun mâna pe *miridit*, chiar dacă ajungea la tufişuri înaintea mea. Dar nu trebuia să-i îngădui aşa ceva. Acum puteam să mă folosesc de secretul armăsarului meu.

Îşi făcea deja impecabil datoria. Cu trei sărituri elegante a lăsat tot atâta spaţiu în urma lui cât lăsase murgul făcând patru salturi încordate. Dar saltul înainte al acestuia din urmă fusese prea mare; nu puteam să-l ajung din urmă decât cu ajutorul secretului.

Cine nu cunoaşte încă esenţa acestui secret, poate afla că fiecare arab care are un pur sânge îl învaţă un anumit semnal pe care călăreţul nu-l foloseşte decât atunci când vrea ca armăsarul să-şi folosească toate puterile.

Adevăratul alergător arab este capabil să se autodepăşească atunci când primeşte acest semnal. Aceasta se întâmplă de obicei numai în mod excepţional, în caz de pericol, atunci când doar viteza te mai poate salva.

Numai că acestea sunt adevărate curse ale morţii. Calul nu mai aleargă, ci zboară. Nici picioarele nu se mai văd, atât de mare este viteza. În acest moment îşi foloseşte călăreţul secretul şi, doar în câteva secunde, cal şi călăreţ devin un punct îndepărtat la orizont.

Acest semnal se numeşte secret, pentru că posesorul

calului nu-l trădează niciodată. Nu-l încredinţează nici nevestei, nici fiului şi singurului moştenitor, nici celui mai bun prieten. Nu-l încredinţează decât pe patul de moarte, celui care cumpără calul şi devine astfel noul lui stăpân. Altfel, însă, secretul nu este trădat sub nici o formă.

Când l-am primit pe Rih în dar, mi s-a încredinţat, fireşte, şi secretul. Acesta constă în aceea că îi pun mâna între urechi şi-i strig numele, „Rih”. Am fost silit de câteva ori să mă folosesc de secret şi am obţinut un rezultat de necrezut.

Acum nu mă aflam în aşa mare pericol, încât să fiu îndreptăţit a folosi secretul pentru a mă ajuta, dar Halef urma să primească în dar armăsarul de la mine. Acesta, deci, îmi mai aparţinea doar puţine zile şi era, deci, scuzabil că doream să mai pot „zbura” o dată.

I-am pus mâna între urechile mici şi am şoptit „Rih”.

A ciulit urechile; apoi a scos un zgomot, ca o tuse scurtă şi adâncă, şi apoi a ţâşnit înainte... cuvintele nu sunt de nici un ajutor! Nici nu se poate descrie. Nu mai şedeam pe un cal, ci parcă zburam prin aer aşezat pe o săgeată. Am ajuns la tufişurile spre care se îndrepta *miriditul* cu mult, mult înaintea lui. Erau mai bine de paisprezece lungimi de cal între mine şi el. Prin urmare, îşi smuci calul şi porni din nou să alerge pe câmpul deschis.

Am pornit după el, dar fără să mai forţez aşa calul. Mângâindu-l cu blândeţe pe gâtul strălucitor, i-am dat de înţeles că eram mulţumit de el şi că putea acum să se oprească din zborul nebunesc. În câteva secunde, m-am aflat la două lungimi de cal în spatele *miriditului*.

— Opreşte! îţi poruncesc! am strigat.

Se întoarse şi privi spre mine. Îşi pregătise deja pistoalele şi trase spre mine. Am văzut după cum ţintise că n-o să mă nimerească şi am învârtit lasoul deasupra capului.

Miriditul îşi lovise deja înainte calul cu biciul, ca să-l îmboldească să alerge peste puterile lui. Acum aruncă,

înjurând, pistoalele, scoase cuţitul şi îl înfipse în carnea calului. Acesta gemu de durere şi făcu o încercare de a alerga mai repede; dar, zadarnic.

Atunci am aruncat lasoul. În momentul în care laţul acestuia a plutit în aer ca un inel, deasupra capului călăreţului, am oprit brusc calul şi am tras înapoi. O smucitură, un strigăt, Rih rămase pe loc, murgul alergă mai departe, iar *miriditul* zăcea la pământ, cu lasoul strâns înfăşurat în jurul braţelor şi al corpului. Fusese smuls din şa şi azvârlit la pământ.

Când am făcut cei câţiva paşi spre el, am văzut că ţinea ochii închişi. Îşi pierduse cunoştinţa. Eu, însă, am rămas în şa şi mi-am mângâiat calul drept mulţumire pentru efortul pe care-l făcuse. Armăsarul era foarte sensibil la asemenea gesturi de afecţiune. Şi-a dat capul pe spate şi a încercat să mă lingă cu limba, pe mână, dar n-a reuşit. Atunci, a încercat să mă atingă cel puţin cu coada. Pentru ca să-i fac această bucurie, m-am aplecat în spate şi am întins mâna în care mi-a aruncat de vreo zece ori coada, nechezând în acelaşi timp pentru a-şi arăta mulţumirea.

După un timp, au ajuns lângă noi şi tovarăşii de drum. Cu această ocazie, m-am minunat cu câtă uşurinţă galopa bătrânul şi ososul cal al croitorului, şi ce poziţie avea în şa micuţul şi uscăţivul flăcău! Cred că mârţoaga era un ipocrit la fel de mare ca şi stăpânul lui.

— E mort? întrebă Halef, pe când se apropiau.

— Nu ştiu. Controlează!

Sări de pe cal şi îl cercetă pe prizonier.

— Ei, domnule, flăcăul ăsta a adormit şi el puţin. Poftim, iată barda lui.

Halef îmi întinse groaznica armă pe care o culesese de pe jos mai înainte. Coada era îmbrăcată în piele de peşte; barda propriu-zisă avea o lucrătură veche şi deosebit de fină. Pe una din părţi se vedea o inscripţie în limba arabă: „Am să-ţi

spun o vorbă”, iar pe cealaltă: „Să-ţi fie de bine, rămâi cu bine!” Artistul care realizase această lucrare se pare că avea un spirit caustic.

— Ei, Halef, am întrebat, ce zici de Rih al nostru?

Hagiul trase adânc aer în piept şi răspunse pe un ton entuziasmat, cu ochii strălucindu-i:

— Ce-aş putea să mai spun, sidi? I-ai şoptit secretul?

— Da.

— M-am gândit eu. La început a zburat ca o săgeată şi apoi ca gândul. De la mine se vedea de parcă nu mai avea decât corp, căci picioarele îi dispăruseră. Mă şi gândisem: numai el poate fi; numai el poate ajunge primul la tufişuri. Şi iată, priveşte-l cum stă aici! Vezi vreo picătură de sudoare pe corpul lui?

— Nu.

— Sau spumă la bot?

— Nici acolo.

— Sau îl vezi cumva gâfâind? Îi tremură cumva carnea pe el?

— Nici gând de aşa ceva.

— Da, stă atât de liniştit şi de mulţumit de parcă abia s-ar fi trezit din somn. A fost o privelişte minunată, splendidă! Nici măcar profetul n-a avut un asemenea cal. Păcat că este armăsar şi nu iapă! E singurul, dar chiar singurul lui defect. Am să-l răsplătesc în seara asta cu o bucată mare de turtă de porumb; e un mare amator de delicatese.

Şi, adresându-se croitorului, întrebă:

— Ei, Afrit, făptură uriaşă, nu simţi respect faţă de acest cal?

— Este incomparabil. N-am mai văzut până acum unul ca acesta, răspunse cel întrebat.

Privea calul cu ochii unui cunoscător. Oare putea un croitor să privească astfel, să privească la fel ca un expert? Nu! În privirea lui se citea o lăcomie făţişă. Jinduia după acest

armăsar. I se citea asta pe faţă, oricât de mult se străduia să se prefacă.

— Frumos! replică Halef, mulţumit de laudă. Dar ce zici de stăpânul lui?

— Merită să aibă un asemenea cal. Călăreşte bine.

— Bine? Omule, dar ce vorbă-i asta? Şi tu călăreşti bine, dar în comparaţie cu el eşti ca o broască aşezată în spatele unui bou. Şi cine te-a întrebat cum călăreşte? Eu cu totul altceva am vrut să spun. Nu s-a ţinut strălucit de cuvânt?

— Da, asta recunosc, ce-i drept.

— Ce-i drept? Trebuie să recunoşti, eşti silit să recunoşti. N-a dovedit că *miriditul* este doar un băieţandru pe lângă el, un tinerel care nu ştie încă nici să-şi încheie jacheta? Ce l-a mai păcălit! Ţi-a trecut prin cap că-l va lua prin surprindere?

— Nu.

— Eu am ştiut imediat. Creierul tău e ca o turtă pe care a înnegrit-o şi a uscat-o arşiţa şi acum nu mai e bună de nimic. Ce uimit a fost *miriditul* când nu l-a văzut printre noi şi ce speriat a fost când l-a zărit apoi în spatele lui! Şi cu câtă siguranţă l-a ochit! Şi ştii de ce nu s-a descărcat arma?

— Pentru că n-a luat foc.

— Nu, ci pentru că suntem invulnerabili la gloanţe. Ai priceput, croitorule amărât? Şi apoi lovitura cu barda! Tu ai fi îndrăznit s-o parezi?

— Jur pe sufletul meu amărât că nu!

— Pe sufletul tău amărât n-ai să îndrăzneşti niciodată nimic, căci sufletul tău nu-i decât un lucru lung şi neajutorat ca o râmă, care se zbate degeaba în tine ca să-ţi transmită vreun gând isteţ. Şi apoi goana aceea nebună! Ai văzut vreodată cum se smulge un călăreţ din şa cu o frânghie?

— Niciodată.

— Te cred. De fapt, n-ai văzut tu încă multe, multe altele la care ne pricepem. Ce-ar putea pune la cale Schut al tău împotriva lui effendi al nostru? Viclenia şi vitejia noastră vor fi

ca un şurub care se va răsuci în corpul lui!

— Schut al meu? Să nu mai spui asta!

— Dar i-ai luat apărarea!

— Nici nu mi-a trecut prin cap aşa ceva!

— N-ai spus tu că ne este superior, că ne va distruge?

— Am spus asta doar din iubire pentru voi, să vă avertizez.

— Tot din iubire pentru tine îţi spun şi eu, ca altă dată să-ţi ţii gura. N-avem nevoie de avertismente. Ştim noi mai bine ce-avem de făcut, căci ne cunoaştem puterile şi-i cunoaştem şi pe duşmanii noştri. În comparaţie cu noi, sunt ca firele de iarbă faţă de frunzele de palmier care îşi scaldă vârfurile în nori. Schut ăsta o să stea la picioarele noastre ca şi *miriditul* care zace aici. Şi îi vom mistui pe toţi care-l servesc, tot aşa cum tragi pe nas o priză de tutun.

— Hagiule, dar ce-am făcut de îmi vorbeşti aşa aspru şi furios?

— L-ai pus pe Schut mai presus de noi! Nu-i suficient? N-ai văzut încă, până acum, nişte eroi vestiţi. Acum, însă, ai în faţa ta nişte bărbaţi, nişte eroi, care îi vor da lui Schut tot atâta atenţie cât unei muşte. O prinzi şi o zdrobeşti cu palma!

Ca să pun capăt lăudăroşeniei micuţului hagiu, care se aprinsese tot, l-am întrerupt.

— Când îl spionam pe *miridit*, am auzit un fluierat. Cine l-a scos?

— Croitorul aici prezent.

— De ce?

— A spus că ar fi văzut un câine alergând în spatele tufişurilor.

— Da, domnule, l-am văzut foarte clar, explică trădătorul, cu solicitudine.

— Şi ce te-a interesat pe tine animalul ăla?

— M-am gândit că se pierduse şi puteam să-l luăm cu noi până în satul următor, de unde era probabil.

— Aşa! Mi s-a părut că *miriditul* îţi cunoştea fluieratul.

— Precis nu.

— De îndată ce l-a auzit, a sărit de la pământ şi a încălecat.

— A fost o coincidenţă.

— Fireşte! Dar mi s-a părut că stabilise cu „Suef” ca acesta să-şi anunţe sosirea printr-un fluierat. A fost o mare nerozie din partea lor, căci în felul acesta s-au trădat că erau în înţelegere. Sper să-mi pice în mână flăcăul, ca să-i atrag atenţia ce prostie a făcut.

— Nu vrei să te uiţi la *miridit*? Se mişcă.

Cel numit făcuse o mişcare cu piciorul pentru a-şi schimba poziţia. Am observat că deschisese ochii şi se holba turbat la mine.

— Ei, l-am întrebat, cum îţi place deznodământul aventurii tale?

— Fii blestemat! răspunse.

— N-ar ieşi un cuvânt de binecuvântare din gura ta, şi, totuşi, m-am purtat bine cu tine.

— Cât de bine, numai eu ştiu!

— Şi ce ştii, mă rog?

— Că ai vrut să mă ucizi.

— Te înşeli. Dacă voiam să te ucid, mi-ar fi fost foarte uşor s-o fac; am avut astăzi destule ocazii.

— Înseamnă că ai intenţii şi mai rele cu mine.

— Cam ce-ţi închipui tu?

— O, există diverse moduri de a-ţi anihila duşmanul, chiar fără să-l ucizi!

— De exemplu, îl laşi să se prăpădească încetul cu încetul, aşa cum aveaţi voi de gând cu noi.

— Doar diavolul v-a ajutat să ieşiţi de acolo!

— Nu, dacă acesta ar fi vrut să ne sprijine, mai bine am fi rămas în iad.

— Şi totuşi îl aveţi pe dracul în voi, căci sunteţi invulnerabili la gloanţe!

— Crezi că pentru asta ai nevoie de ajutorul diavolului?

Asta poţi s-o faci singur, fără ajutor străin. Trebuie doar să fii suficient de deştept şi să mai fi şi învăţat ceva. Nu ne temem nici de gloanţele şi nici de bucăţelele tale de plumb cu care ţi-ai încărcat arma.

— A, mi-ai luat flinta?

— Nu; atârnă de şa, iar murgul s-a dus cu ea cu tot.

— Şi atunci de unde ştii că am încărcat-o cu bucăţele de plumb?

— Ştiu tot ceea ce trebuie să ştiu. Acum nu poţi să te întorci acasă la Sbiganzy, ci trebuie să mergi după aliaţii tăi, aşa cum ai stabilit cu ei.

— Eu? Unde trebuie să merg?

— Ştii tu exact. N-au plecat spre Engely?

— Cine ţi-a spus asta, domnule?

— Am visat. Am văzut în vis cum şedeai acolo pe înălţime, aşteptându-i. Ai coborât de pe cal şi i-ai căutat ca să le spui că am pornit târziu la drum. Apoi aţi plecat împreună. Tu, însă, te-ai despărţit curând de ei ca să vii aici, unde Suef trebuia să ne dea pe mâna ta.

— Suef! strigă speriat.

Îl căută cu privirea pe croitor şi îl găsi. M-am prefăcut că nu am observat semnul prin care micuţul îl avertiza să tacă. Acest semn păru să-l liniştească pe *miridit*, căci întrebă:

— Cine e Suef?

— Prietenul tău.

— Nu cunosc nici un Suef.

— Ei, poate ai să-l recunoşti atunci când, sper, am să poruncesc să fie biciuit sub ochii tăi. Te-ai înţeles cu tovarăşii tăi că, dacă nu te duci după ei, înseamnă că m-ai ucis; dar, dacă vei da totuşi greş, vei pleca să-i întâlneşti. Ai dat greş. Vrei să pleci?

Nu prea ştia cum să interpreteze cuvintele mele, totuşi, întrebă pe un ton morocănos:

— Nu pot să-mi închipui de unde ştii toate astea; dar nici n-

am nevoie să ştiu. Scurteaz-o şi ucide-mă!

— De ce să te ucid?

— Pentru că am atentat la viaţa ta.

— Ăsta nu-i un motiv pentru mine, căci eu sunt creştin şi nu plătesc răul cu rău.

— Deci nu cunoşti legea vendetei?

— O cunosc.

— Atunci ştii că, atâta timp cât sunt în viaţă, va trebui să mă străduiesc să te ucid?

— Ştiu.

— Şi cu toate acestea nu mă ucizi?

— Nu. M-am apărat împotriva ta şi n-ai putut face nimic. Asta-i suficient. Noi creştinii nu răzbunăm sângele cu sânge; de aceea, la noi, crima este un delict care merită moartea. Pe tine, însă, te sileşte să comiţi crima, legea vendetei; de aceea, nu pot să-ţi port pică pentru că vrei să respecţi legea.

Mă privi ca prin vis. Nu pricepea ce-i spun.

— Dar, am continuat, chibzuieşte dacă merit să mi se aplice legea vendetei. Eram închis, trebuia să mă eliberez. Trebuia să trag şi nu ştiam că fratele tău era cel de şedea acolo sus. El singur poartă vină că l-a nimerit glonţul meu. Ştia doar că avem armele la noi. A fost o mare nechibzuinţă din partea lui să se aşeze acolo sus.

— Domnule, cuvintele tale conţin multe picături de adevăr!

— Şi de ce voia să mă lase să mor de foame? Ce-i făcusem eu? Îl jignisem, îl rănisem, îl furasem, îl jefuisem? Nu. Am venit doar să mă interesez de Schut. Putea să-mi dea sau putea să nu-mi dea informaţiile şi atunci aş fi plecat liniştit. De ce a vrut să fie duşmanul meu?

— Pentru că prietenii lui sunt duşmanii tăi şi pentru că vrei să-l distrugi pe Schut.

— Dar nu vreau aşa ceva.

— Îl cauţi şi l-ai ucis pe cumnatul lui, Deselim. Eşti osândit de legea vendetei şi de ea vei pieri.

— Nu l-am ucis pe Deselim. Mi-a furat calul, s-a prăbuşit de pe acesta şi şi-a frânt gâtul. Sunt eu criminalul?

— Trebuia să-l laşi să fugă! Dar tu l-ai urmărit, gonind nebuneşte.

— A, deci sunt osândit de legea vendetei, pentru că n-am permis să-mi fie furat calul? Ascultă, v-am stimat, căci am crezut că sunteţi nişte bărbaţi viteji şi cu inima deschisă. Acum, însă, văd că sunteţi nişte nemernici laşi şi vicleni. Sunteţi hoţi, hoţi jalnici şi apoi când sunteţi fugăriţi, ca să vi se ia prada înapoi, spuneţi că suntem osândiţi de legea vendetei. Meritaţi să fiţi scuipaţi. Ruşine, diavole! Schut al vostru nu-i pentru mine acum decât un nemernic jalnic şi toţi care-l slujesc sunt mişei deplorabili, de care nici nu-mi pasă. Ridică-te şi cară-te! Nu mă tem de tine. Poţi să tragi în mine de câte ori vrei. Halef, desfă-i lasoul din jurul corpului!

— Sidi! strigă hangiul speriat. Ai înnebunit?

— Nu. Desfă-l!

— N-am să fac asta!

— Vrei s-o fac eu? Nu m-a împuşcat pe la spate, ci m-a înfruntat deschis. Înainte de a trage, mi-a ţinut şi o cuvântare, timp în care aş fi putut să-l ucid, dacă voiam. Nu este un asasin şi deci nu vreau să mă port cu el ca şi cum ar fi. Desfă lasoul!

Halef se supuse acum şi îl dezlegă pe *miridit*. Acesta se ridică de la pământ. Dacă ne-am fi aşteptat s-o şteargă cât mai repede, ne-am fi înşelat. Se întinse şi-şi îndreptă braţele care îi fuseseră strâns legate de corp şi apoi păşi spre mine.

— Effendi, spuse, nu ştiu cum să interpretez purtarea ta.

— Ţi-am spus doar!

— Sunt liber?

— Şi poţi să pleci unde vrei.

— Şi nu-mi pretinzi nimic, absolut nimic?

— Nu.

— Nici măcar promisiunea de a te cruţa?

— Nici nu-mi trece prin cap!

— Dar trebuie să te ucid!

— Încearcă, n-ai decât din partea mea!

— Ştii foarte bine că în seara asta trebuie să plec după tovarăşii mei.

— Ştiu şi n-am nimic împotrivă s-o faci.

— Ştii şi unde mă aşteaptă?

Am văzut pe chipul lui semnele unei lupte interioare. Mândrie şi blândeţe, ură şi înduioşare, se luptau una cu alta. Apoi spuse:

— Ai să mă consideri un laş, dacă accept să mă eliberezi?

— Nu. Şi eu aş face la fel şi mă consider totuşi un om curajos.

— Bine, atunci am să accept să-mi dăruieşti viaţa. N-o să mă acuze nimeni că am primit să fiu eliberat de ucigaşul fratelui meu, pentru a renunţa la răzbunare. Legea vendetei rămâne valabilă între noi, dar va înceta deocamdată. Văd barda mea aici jos. Am s-o ridic şi am să ţi-o dau, deşi pe drept, este captura ta. Ştii ce înseamnă asta?

— Nu.

— Este semnul că legea vendetei va înceta deocamdată. De îndată ce-mi dai înapoi barda, ea va fi din nou valabilă.

— Deci, atâta timp cât voi păstra barda, lupta dintre noi încetează?

— Da. Vrei s-o iei?

— O iau.

— Încotro a fugit calul meu?

— Uite-l acolo, lângă tufişurile acelea; paşte.

— Atunci, plec. Effendi, ţi-aş întinde cu plăcere mâna, la despărţire, dar pe a ta se află sângele fratelui meu. N-am voie să te ating, decât pentru a te ucide. Rămâi cu bine!

— Mergi cu bine!

Plecă. De la distanţă se mai întoarse o dată şi ne făcu un semn, apoi încălecă şi plecă.

Barda o am şi astăzi. Legea vendetei mai doarme încă şi nici nu se va mai trezi vreodată.

Micuţul croitor urmărise cu o atenţie încordată această întâmplare. Se putea citi pe faţa lui că, în ciuda celor ce afirmasem mai înainte, era absolut convins că-l voi ucide pe *miridit*. Dacă era mulţumit sau nu, de felul cum evoluaseră lucrurile, nu mi-am putut da seama după figura lui, care nu exprima altceva decât cea mai mare uimire.

Halef era vizibil nemulţumit. I-ar fi făcut o mare plăcere dacă i-aş fi trasat sarcina să-i tragă *mirriditului* cincizeci de lovituri de bici şi apoi să-l las să fugă. Dar, în afară de josnicia unei astfel de purtări, mi-aş fi câştigat un duşman de moarte de două ori mai înverşunat, pe când acum nu mai aveam de ce să mă tem de el.

Pentru că hagiul nu îndrăznea să-mi facă reproşuri, îşi vărsă toată „drăgălăşenia” pe croitor.

— Ei, tu om al acelor şi-al aţei, ce stai aici aşa şi te holbezi de parcă ar ploua cu cămile? De ce te minunezi aşa?

— De effendi.

— Şi eu.

— Putea să-l ucidă.

— Şi pe tine!

— Pe mine? De ce?

— Am să-ţi spun când o veni vremea.

— Dacă m-ar fi ucis, aţi fi rămas fără călăuză.

— Mare păcat ar fi fost!

— Şi cine ştie ce vi s-ar fi putut întâmpla pe drum!

— Ei, nimic rău, ca şi când ai fi fost şi tu de faţă. Cunoşti legea răzbunării omorului aşa cum se aplică ea aici?

— Da, o cunosc.

— Şi chiar este adevărat că acum conflictul s-a aplanat?

— Foarte adevărat, până când barda va fi înapoiată... Asta, însă, nu depinde decât de răzbunătorul omorului, de nimeni altcineva.

— Ce vrei să spui?

— De pildă, vă poate ataca prin surprindere, ca să vă jefuiască şi să vă ucidă. Prin urmare, nu vă va ucide ca să răzbune omorul, ci ca să vă jefuiască.

— Mare e Allah, dar cinstea voastră, a celor de aici, tare mică e, replică Halef. Ce câştigă vecinul meu, dacă-i promit că n-o să-i fur dovlecii şi, noaptea următoare, mă duc şi-i fur pepenii? Sunteţi cu toţii nişte ticăloşi!

Le-am întrerupt discuţia cu o întrebare:

— Cât mai avem până la Fersely?

— Cam o oră.

— Atunci putem să facem un popas acolo, să ne răcorim. E vreun han pe acolo?

— Da, îl cunosc pe hangiu.

— Şi unde propui să petrecem noaptea?

— La Kilissely; îl cunosc şi pe hangiul de acolo.

— Cât e până acolo de mers?

— De la Fersely, cam patru ore bune.

— Dar, de ce alegi exact satul acesta?

— Este un sat foarte frumos şi se află pe câmpia Mustafa, unde găseşti din plin şi foarte ieftin tot ce-ţi pofteşte inima.

— Şi de acolo până la Usküb cât de departe e?

— Opt ore.

Croitorul, în calitate de călăuză, o luă înainte, şi nici măcar nu părea să-i pese de noi. Întrucât Osko şi Omar se aflau chiar în spatele lui, am putut să discut cu Halef despre el, fără să ne audă.

— Sidi, întrebă curios hagiul, şi tu crezi că el e acel Suef?

Am dat doar afirmativ din cap şi Halef continuă să mă întrebe, trăgându-mă într-o parte:

— Te ţii de cuvânt în legătură cu cele cincizeci de lovituri de bici?

— O să le primească, dar nu acum.

— Şi chiar le merită din plin. M-am mirat foarte tare că i-ai

povestit atât de multe, deşi ştiai că ne este duşman.

— Am făcut-o cu intenţie.

— Da, ai tu întotdeauna intenţiile tale ascunse. Vezi lucrurile mult mai clar decât noi şi de aceea te-ai prefăcut acum că ai încredere în croitor. Eu, însă, l-aş fi biciuit de l-aş fi lăsat lat.

— Şi ai fi cules doar roade proaste. Atâta timp cât se află cu noi, vom avea informaţii în legătură cu ceea ce au de gând cu noi complicii lui. În noaptea asta, vor da un atac pe care-l consideră ca fiind ultimul, căci îşi închipuie că vor avea succes. În noaptea asta vor să ne ucidă. Cum vor proceda însă, nu ştiu încă.

— Dar o să aflăm.

— Fireşte! Şi chiar de la croitor. Trebuie să fim cu ochii pe el, în secret, fără să-şi dea seama, căci altfel o să fie foarte atent. Şi, după modul cum va acţiona, o să ne putem da seama ce anume se va întâmpla.

— Atunci, am să stau cu ochii larg deschişi.

— Chiar vreau să te rog asta, căci nu pot să mă ocup singur de toate. Din cauza piciorului bolnav, voi fi din nou nevoit să nu părăsesc odaia. Ceea ce se întâmplă afară va trebui să urmăriţi voi trei. În primul şi în primul rând, trebuie să aflăm unde se află fraţii Aladschy, Barud şi ceilalţi, când şi unde vor vrea să stea de vorbă cu croitorul şi când, unde şi cum intenţionează să ne ucidă.

— Sidi, sunt cam multe de făcut! Vor fi şi fraţii acolo? Doar au plecat spre Engely!

— Din Engely şi până la Kilissely pot să folosească drumul Istib-Usküb. Vor ajunge acolo înaintea noastră. Trebuie neapărat să le descoperim ascunzătoarea. Deocamdată nu putem să ne întocmim un plan exact şi trebuie să vedem cam ce condiţii sunt pe-acolo. În primul rând, însă, nu avem voie să-l scăpăm din ochi pe croitor.

— Perfidul ăsta! Şi ce om de încredere şi cinstit părea!

Oare din ce motiv o fi venit în ţinutul ăsta, sidi?

— Cred că este unul din oamenii de încredere ai lui Schut şi a primit o misiune importantă.

— Ei, o să aflăm noi, sidi. Deocamdată, putem să ne bucurăm că am scăpat de unul dintre duşmani.

— Te referi la *miridit*?

— Da. În orice caz, ăsta n-o să mai vină în seara asta.

— Iar eu îţi spun c-o să vină precis.

— Ca să-i ajute pe cei doi Aladschy?

— Din contră, ca să ne ajute pe noi împotriva lor.

— O, asta n-o mai cred!

— Dar eu cred. Este *miridit*, şi încă unul brav. Îmi este duşman doar pentru că glonţul meu l-a ucis din întâmplare pe fratele lui, nu din cauza lui Schut. Vreau să spun că acum ne respectă şi urăşte comportamentul perfid, veninos al celorlalţi. Ştie că i-am dăruit viaţa. Ce om nu ţine la viaţa lui? De aceea, se simte dator faţă de noi.

— Dar pe ceilalţi nu i-ai cruţat? Ei ţi-au mulţumit?

— Nu, dar aceia sunt nişte ticăloşi. Dacă ar fi avut caracterul lui, sinceritatea lui, de mult n-am mai fi avut treabă cu ei. Sunt absolut convins că va veni şi, poate, prezenţa lui ne va fi de ajutor.

Aşa după cum spusese croitorul, am ajuns în circa o oră la Fersely. Era un sat despre care nu se poate spune nimic deosebit. Ne-am oprit la han şi am mâncat ceva: lapte acru cu turtă de porumb. Au fost adăpaţi şi caii.

Mi-a bătut la ochi faptul că, atunci când satul ne-a apărut în faţă, croitorul s-a grăbit s-o ia înainte, ca să comande ceva răcoritor pentru noi, aşa cum pretindea. Halef îmi aruncă o privire, ridică din umeri şi întrebă:

— Ştii de ce?

— Vrea să-i spună hangiului să nu-l numească Suef ci Afrit.

— La fel m-am gândit şi eu. Dar atunci, înseamnă că s-a înţeles dinainte şi cu hangiul nostru din Sbiganzy!

— Poate acolo e cunoscut sub numele de Afrit.

— Sau poate hangiul n-a fost totuşi corect cu noi.

— Şi asta e posibil, dar nu cred. După ce am mâncat, am pornit mai departe şi am ajuns curând, coborând din partea vestică a platoului pe câmpia Mustafa, de care am vorbit mai înainte, pe care drumul durează mai multe ore, şi în lung şi în lat. Printre lunci roditoare, de unde recolta fusese deja strânsă, se mergea pe drumul care duce de la Engely spre Komanova şi, după patru ore, ne-a apărut în faţă Kiliasely.

Nu era o regiune romantică, dar era fermecătoare. Nu erau munţi, dar mult mai plăcute ni s-au părut pădurile de foioase care se aflau de ambele părţi ale drumului. Am trecut printre minunate livezi, unde se coceau fructele din ţările meridionale. Ogoare bogate, de pe care fusese culeasă recolta, se întindeau în dreapta şi stânga şi, când ne-am apropiat de sat, am zărit un eleşteu mare în a cărui apă cristalină se oglindeau copacii dintr-o grădină uriaşă. Grădina aparţinea unei clădiri a cărei înfăţişare în formă de castel, în această ţară a ţăranilor sărmani, părea foarte impunătoare.

— Ce clădire este aceasta? L-am întrebat pe croitor.

— Este un castel, a răspuns.

— Cui aparţine?

— Hangiului la care vom înnopta.

— Dar castelul acesta, după cât mi se pare, nu este un han.

— O, nu.

— Dar, ne-ai vorbit despre un han!

— M-am gândit că e totuna dacă-i spun han sau conac. Îl cunosc pe stăpân. Primeşte cu cea mai mare plăcere oaspeţi şi se va bucura să-l vizitaţi.

— Şi cine este el?

— Un turc din Salonic, care s-a stabilit aici. Îl cheamă Murad Habulam.

— Cum arată?

— E cam de vârstă mijlocie, înalt, cam uscăţiv şi nu poartă

barbă.

Nu simţeam nici un fel de simpatie faţă de un turc înalt, uscăţiv şi fără barbă. Nu-mi puteam închipui un turc cumsecade, înţelept, cinstit ca pe unul care arată ca un schelet şi avusesem ocazia să-mi dau seama că, în împărăţia otomană, trebuie să te fereşti de cel ce depăşeşte înălţimea medie, e uscăţiv şi, pe deasupra, nici nu poartă barbă. Probabil că nu aveam o figură prea încântată, căci croitorul mă întrebă:

— Nu eşti de acord să vă duc la el?

— Nu, căci mi se pare o necuviinţă ca cinci bărbaţi să ceară găzduire unuia total necunoscut.

— Dar nu voi cereţi, ci el este acela care vă invită.

— Ăsta-i un lucru nou pe care-l aud!

— Adică, vreau să spun că îi face mare plăcere să primească oaspeţi. Eu vin deseori pe la el şi mi-a poruncit să-i aduc în vizită străini, căci n-are de ce se ruşina faţă de ei... îi plac străinii şi este un om învăţat şi plimbat prin lume, ca şi tine. O să vă simţiţi foarte bine împreună. Şi, pe deasupra, este atât de bogat, încât ar putea primi în gazdă zece şi chiar douăzeci de oaspeţi.

Un om foarte învăţat şi umblat prin lume! Era tentant. Şi ca să mă dispună şi mai mult, croitorul adăugă:

— Vei vedea o locuinţă splendidă, cu harem, parc şi tot ceea ce poate să aibă un om bogat.

— Are şi cărţi?

— O întreagă colecţie mare.

Am lăsat deoparte toate îndoielile şi l-am trimis pe „croitor” să ne anunţe.

În vreme ce flecăream cu Halef despre putred de bogatul şi învăţatul turc şi îmi exprimam bănuiala că nu mai aveam nevoie de prezentare, căci sosirea noastră fusese deja anunţată de fraţii Aladschy.

Călăream foarte aproape de marginea eleşteului, când o

luntre care plutea pe suprafaţa acestuia, se apropie direct de noi. înăuntru şedea o tânără fată care trăgea la vâsle din toate puterile.

Purta veşmântul bulgăroaicelor necăsătorite. De sub basmaua roşie pe care o purta pe cap, îi atârnau două cozi grele de păr negru.

Probabil că se grăbea foarte tare, căci, fără să lege mai întâi luntrea, sări şi vru să treacă repede pe lângă noi. Straiul ei roşu, graba sau poate altceva îi speriase calul lui Halef; calul hagiului sări în lături, făcu o săritură înainte, lovi fata cu copita şi o trânti jos.

Armăsarul meu se sperie şi el puţin şi se cabră. Bulgăroaica vru să se ridice, dar se răsuci invers, ajunse sub picioarele calului meu şi dădu un ţipăt de spaimă.

— Stai liniştită! Sperii caii! am strigat. Stai liniştită pe loc!

Armăsarul mai tropăi puţin, dar n-o atinse şi acum fata se putu ridica. Vru să fugă, dar i-am poruncit:

— Stai! Aşteaptă o clipă! Cum te cheamă?

Se opri şi se uită în sus spre mine. Avea chipul unei adevărate tinere bulgăroaice: dulce, rotund şi plin, cu un nas mic şi ochi blânzi. După cum era îmbrăcată, se vedea că e săracă; mergea desculţă. Probabil că fusese rănită de calul lui Halef, căci îşi târa un picior.

— Anka mă cheamă, răspunse.

— Ai părinţi?

— Da.

— Fraţi şi surori?

— O, mulţi!

— Şi un iubit?

O roşeaţă intensă se aşternu pe chip, dar răspunse, totuşi, repede.

— Da, unul grozav!

— Cum îl cheamă?

— Ianik! E argat.

— Deci, amândoi sunteţi săraci?

— Dacă aveam avere, eram de mult nevasta lui. Dar strângem bani.

— Şi câţi vreţi să strângeţi?

— Eu o mie de piaştri şi el tot o mie.

— Şi, după aceea, ce vreţi să faceţi?

— Vrem să mergem în apropiere de Usküb unde trăiesc părinţii mei şi ai lui şi să luăm în arendă o grădină. Tatăl lui e grădinar, la fel ca al meu.

— Ei, şi cum staţi cu economiile? Ce sumă aveţi?

— Cam puţin, domnule. Simbria mea este foarte mică şi trebuie, din când în când, să-i mai dau şi tatălui câte ceva, care are şi el grădina luată în arendă.

M-am bucurat să aud aşa ceva. Bulgăroaica părea tare sinceră şi de treabă. Îi trimitea câte ceva şi tatălui din amărâta ei de simbrie, deşi în felul acesta ştia că-şi amână fericirea mult visată.

— Eşti rănită? am întrebat.

— M-a lovit calul.

Se pare că nu o lovise foarte rău, căci acum şedea bine în picioare; eu, însă, am băgat mâna în buzunar, am scos o nimica toată, probabil cincizeci sau şaizeci de piaştri şi i-am întins fetei.

— Trebuie să te duci la doctor şi la spiţer, Anka, să-ţi vindeci rana. Uite, ia banii ăştia, să ai cu ce plăti.

Vru să-i apuce rapid, dar îşi trase mâna îndărăt şi spuse:

— Nu pot să-i iau.

— De ce nu?

— Poate n-am nevoie să merg la doctor şi la spiţer; deci, nu pot să iau nici banii.

— Atunci, primeşte-i ca pe un dar din partea mea!

Făcu o mutrişoară uluită şi întrebă stingherită:

— Dar, pentru ce? Doar nu ţi-am făcut nici un serviciu.

— Nici nu trebuia, dacă este un dar. Pune-i lângă

economiile tale — sau trimite-i tatălui tău, care s-ar putea să aibă nevoie de ei.

— Bun cuvânt ai rostit, domnule. Voi trimite banii tatălui meu. Are să se roage la Maica Domnului pentru tine, chiar dacă eşti musulman.

— Nu sunt musulman, sunt creştin.

— Atunci, mă bucur şi mai mult. Eu sunt romano-catolică şi logodnicul meu la fel.

— Ei, să ştii că eu am fost la Roma şi l-am văzut pe Sfântul Părinte înconjurat de înalţi cardinali.

— O, dacă ai putea să-mi povesteşti şi mie!

Această dorinţă, deşi oarecum dictată şi de curiozitatea specific feminină, venea totuşi dintr-o inimă bună. Se putea citi asta în ochii ei strălucitori.

— Aş face-o cu plăcere, dar probabil că n-o să te mai revăd.

— Eşti străin de locurile acestea, după cum văd. Unde ai să stai?

— La Murad Habulam.

— Sfântă Fecioară! strigă, speriată.

Se apropie iute, apucă de cureaua de la scară şi mă întrebă cu voce înfundată:

— Eşti cumva acel effendi care este aşteptat aici, împreună cu trei însoţitori?

— Effendi sunt şi am şi trei însoţitori. Dar dacă sunt aşteptat asta n-am de unde să ştiu.

— Vii de la Sbiganzy?

— Da.

— Atunci, tu eşti acela.

Şi, ridicându-se pe vârfurile picioarelor, îmi şopti şi mai încet ca înainte:

— Păzeşte-te!

— Poţi să vorbeşti tare, Anka. Aceşti trei bărbaţi pot să audă totul; sunt prietenii mei. De cine trebuie să mă păzesc?

— De Murad Habulam, stăpânul meu.

— A, eşti în slujba lui?

— Da, şi Ianik la fel.

— Ai vreun motiv ca să mă avertizezi?

— Vor să atenteze la viaţa voastră.

— Asta o ştiu deja. N-ai putea să-mi spui în ce fel vor s-o facă?

— Încă nu. Am tras cu urechea şi Ianik la fel. Am auzit câte ceva din care ne-am dat seama că va fi rău de voi.

— Vrei să fii protectoarea mea?

— Cu drag, cu mare drag, căci ai aceeaşi credinţă ca şi mine şi l-ai văzut şi pe Sfântul Părinte. Am să te protejez, chiar dacă stăpânul meu ne va alunga pe amândoi!

— Dacă are s-o facă, o să am eu grijă de voi.

— Chiar aşa, effendi?

— Îţi dau cuvântul meu.

— Înseamnă că ai să-l respecţi; doar eşti creştin. Acum nu pot să-ţi mai spun nimic, căci nu mai am timp; trebuie să mă duc la bucătărie, pentru că stăpâna a plecat în vizită la Usküb. A fost nevoită să plece îndată ce a venit vestea sosirii voastre. Păziţi-vă de Humun, servitorul, care este omul de încredere al stăpânului şi care mă urăşte pentru că îl iubesc pe Ianik şi nu pe el. O să staţi în turnul bătrânei mame şi o să am grijă să primiţi veşti. Dacă n-o să pot veni chiar eu, am să-l trimit pe Ianik; puteţi avea încredere în el.

Spusese toate acestea în mare grabă şi apoi plecă alergând.

— Domnule, ce-am auzit! spuse Osko. Ce pericol ne pândeşte! N-ar fi mai bine să mergem la han?

— Nu. Şi acolo vom fi la fel de ameninţaţi, fără să ne putem apăra. Aici, însă, avem ajutoare şi prieteni de la care o să aflăm ce avem de făcut.

— Sidi are dreptate, spuse Halef. Allah ne-a trimis-o pe această prietenă şi pe logodnicul ei, ca să ne protejeze.

Creştinismul trebuie să fie totuşi bun, dacă leagă atât de repede inimile. Pentru că sunt musulman, nu pot fi creştin; dar dacă n-aş fi musulman, aş fi un credincios al lui Iisus, fiul Mariei. Să mergem! Iată, ne face semn croitorul, trădătorul ăsta!

Ajunsesem la colţul zidului grădinii şi acum călăream pe lângă o latură a acestuia. Se afla o poartă deschisă acolo şi, în faţa acesteia, stătea croitorul şi ne aştepta.

— Veniţi, veniţi! strigă spre noi. Sunteţi bine veniţi! Stăpânul vă aşteaptă!

— Nu poate să ne iasă el însuşi în întâmpinare?

— Nu, căci are picioarele bolnave şi nu poate merge.

— Asta nu înseamnă că-l deranjăm sau îl incomodăm?

— Sub nici o formă. Fiind atât de singur, se bucură să primească oaspeţi, ca să mai aibă şi el cu cine se întreţine, căci cel mai rău lucru pentru boala lui e plictiseala.

— Ei, atunci îi vom fi de ajutor. O să aibă o ocupaţie şi o să se amuze copios.

6. În turnul bătrânei mame

Am intrat pe poartă. După descrierea pe care ne-o făcuse croitorul, şi după impresia pe care o făcea clădirea văzută de la distanţă, mă aşteptam să văd un fel de castel. Dar în ce hal arăta!

Era lungă şi înaltă, dar pe jumătate dărăpănată. Deschizăturile ferestrelor ne priveau goale. Acoperişul avea găuri în multe locuri. Tencuiala de pe pereţi se curăţase şi de-a lungul faţadei atârna praf de la cărămizile care se descompuneau din cauza intemperiilor.

Am călărit până în faţa uşii înalte şi late, unde ne întâmpină un individ a cărui mutră nu inspira nici un fel de încredere.

— El este Humun, servitorul stăpânului, spuse croitorul.

Aha, iată-l deci pe omul de care trebuia să ne păzim! Îmi făcu o plecăciune, adâncă, plină de respect, arătă spre doi flăcăi puternici, care şedeau în spatele său, şi spuse:

— Effendi, stăpânul meu a aflat cu părere de rău, că nu poţi să mergi. De aceea a poruncit ca aceştia doi să te poarte pe braţe. Poţi să ai încredere în ei, sunt foarte puternici.

Am descălecat. Cei doi îşi încrucişară mâinile, formând un fel de scaun: şedeam pe palmele lor, iar de braţele lor mă sprijineam. În felul acesta mă duseră, prin antreu şi prin două odăi, până în camera de primire. Tovarăşii mei mă urmară.

Această cameră era destul de bine decorată. Pe lângă pereţi se aflau divane. Pe un loc mai ridicat, aflat faţă în faţă cu intrarea, şedea stăpânul castelului. Lângă el, se afla o altă ridicătură identică, ce îmi era destinată mie, iar în faţa lui se aflau câteva perne pentru însoţitorii mei.

Cei doi care mă purtau pe braţe se opriră în faţa uşii. Stăpânul se înclină, fără să se ridice, şi spuse:

— Fii bine venit, înalte effendi. Allah să binecuvânteze

intrarea voastră în casa mea şi să-ţi dea multe zile aici la mine! Iartă-mă că nu pot să mă ridic, dar podagra îmi chinuie picioarele şi, de aceea, nu mă pot mişca. Vino să şezi aici, în dreapta mea. Tovarăşii tăi pot să-şi odihnească mădularele, aici, în faţa noastră.

Am fost aşezat lângă el, în vreme ce ceilalţi trei au luat loc pe pernele din faţa noastră. Am rostit, fireşte, câteva cuvinte politicoase de mulţumire şi de scuze, dar mă întrerupse, asigurându-mă că nu eu, ci el trebuia să-mi mulţumească.

Cei doi care mă purtaseră pe braţe se retraseră, iar servitorul aduse pipe şi cafea. În Orient se obişnuieşte să se judece bogăţia omului după calitatea pipelor sale. Conform acestei măsuri a valorii, Murad Habulam era un om foarte bogat.

Pipa sa şi cea pe care am primit-o eu aveau ciubucul din lemn de trandafir, înfăşurat în fir de aur şi împodobit cu pietre preţioase. Muştiucurile erau piese rare. Chihlimbarul era din cel semitransparent, afumat, care este mult mai apreciat în Orient decât cel transparent. Ceşcuţele erau aşezate într-o carapace aurită de o lucrătură deosebit de fină şi când am gustat, a trebuit să recunosc că doar la Cairo mai băusem o asemenea cafea gustoasă. Se savura, fireşte, după moda orientală, cu zaţul foarte fin măcinat. O ceşcuţă nu conţinea mai mult de patru degete de cafea.

Şi tutunul era foarte fin. Păcat că pipa avea capul atât de mic! După aproape cincisprezece fumuri trase, trebuia din nou umplută, lucru de care se ocupa Humun, favoritul stăpânului.

Pentru că buna-cuviinţă impune ca musafirului să nu i se pună imediat întrebări despre problemele sale, au fost schimbate doar diverse păreri generale. Apoi stăpânul se trase ceva mai aproape de mine şi mă întrebă:

— Ai călătorit bine, effendi?

— Allah m-a îndrumat bine, am răspuns.

— Afrit, croitorul, mi-a spus că vii din Sbiganzy.

— Am fost de ieri acolo.

— Şi mai înainte?

— La Radowitsch şi Ostromdscha.

— Asta înseamnă că ai fost în fiecare zi pe drumuri?

— Da, căci venim de la Adrianopol şi Stambul.

— De la Stambul! Allah îţi vrea binele, dacă ţi-a permis să te naşti în oraşul padişahului.

— Nu sunt născut acolo. Am venit la Stambul de la Damasc, prin Palestina.

— Deci, eşti din Damasc?

— Nici de acolo. Sunt franc, german şi călătoresc din patria mea în Sahara, pentru ca de acolo să ajung în Egipt şi Arabia.

— Mare e Allah! Atât de departe te-a purtat călătoria ta? Ai făcut afaceri bune?

— Nu călătoresc ca să fac afaceri. Vreau să văd ţările, popoarele, să cunosc limbile şi obiceiurile lor. De aceea mi-am părăsit patria pentru o perioadă atât de lungă de timp.

Mă privi cu ochi neîncrezători.

— De aceea? Allah! Şi la ce-ţi foloseşte dacă priveşti munţii şi văile, oamenii şi animalele, deşerturile şi pădurile? Ce câştigi dacă vezi cum se îmbracă oamenii şi dacă le asculţi limba?

Era un punct de vedere pe care îl auzisem deseori. Oamenilor acestora le era foarte greu să înţeleagă că poţi vizita ţări şi popoare fără să ai vreun interes material. O călătorie de afaceri, un pelerinaj la Mecca — mai departe de atât nu mai pricepeau.

— Îţi place geografia? l-am întrebat.

— Foarte mult. Citesc cu plăcere astfel de cărţi.

— Şi de cine sunt scrise?

— De oameni învăţaţi care au fost în ţările respective.

— Şi le eşti recunoscător acestor oameni că te-au informat şi te-au bine dispus prin cărţile lor?

— Fireşte!

— Ei, şi în patria mea sunt oameni care doresc asemenea cărţi. Există multe, multe mii de oameni care le citesc. Trebuie, deci, să existe şi oameni care să le scrie şi, prin urmare, trebuie să călătorească prin ţări îndepărtate, ca să înveţe să le cunoască. Un astfel de om sunt eu.

— Înseamnă că eşti geograf. Dar, te întreb din nou: ce câştigi din asta? Îţi părăseşti casa şi haremul; renunţi la bucuria vieţii, ca să suferi de neplăceri, foame şi sete printre străini şi, poate, chiar să dai peste diverse pericole.

— Chiar aşa stau lucrurile.

— Apoi te aşezi şi scrii până îţi îmbolnăveşti ochii, doar pentru ca cei curioşi să afle tot ceea ce ai văzut tu. Dar ţie la ce-ţi serveşte asta?

— Oare călătoria însăşi nu e ea o plăcere?

— Nu, e o mare neplăcere.

— Deci, ţie nu ţi-ar plăcea, de pildă, să urci cu greutate pe un munte înalt doar pentru a privi cum răsare soarele?

— Nu, căci sunt sănătos la cap. De ce să-mi părăsesc divanul meu comod, unde pot să fumez şi să-mi beau cafeaua? Pentru ce să urc şi să mă târăsc, pentru ca apoi să vin de-a berbeleacul la vale? Nu-mi e de nici un folos. Soarele răsare şi apune, chiar dacă nu mă aflu eu acolo, sus pe munte. Allah a rânduit totul cu înţelepciune, şi prin căţăratul meu pe stânci nu pot să contribui cu nimic la deciziile sale.

Da, astfel sunt părerile acestor oameni! Allah, Allah, peste tot Allah. Acesta este verdictul lor şi scuza pentru nepăsarea lor spirituală şi trupească.

— Deci, nu-ţi asumi nici greutăţile şi riscurile unei călătorii mai îndepărtate, pentru a cunoaşte oameni străini? l-am întrebat.

— Nu, nu fac aşa ceva.

— Şi totuşi, un folos am. Din asta trăiesc.

— Cum adică? Mănânci munţii şi bei râurile pe care le vezi?

— Nu; dar, după ce am scris o asemenea carte, primesc bani şi acesta este venitul meu.

În sfârşit, rostisem ceva ce nu suna cu totul nebunesc.

— A, spuse el, acum te înţeleg. Nu eşti geograf, ci librar.

— Nu, librarul este acela care mă plăteşte pentru ce scriu, tipăreşte cartea şi apoi o vinde cititorilor. Aşa facem amândoi o afacere.

Îşi duse degetul la nas, chibzui o vreme şi apoi spuse:

— Acum pricep. Tu eşti cel care aduce cafeaua din Arabia, iar librarul este acela care o vinde oamenilor?

— Da, cam aşa ceva.

— Şi scrii despre tot ceea ce vezi?

— Nu chiar despre tot, ci doar despre lucrurile interesante.

— Şi ce anume este interesant?

— Ceea ce gândirea şi sentimentele tale consideră a fi mai mult decât ceva obişnuit.

— De pildă, în cazul în care cunoşti un om bun?

— Da, acesta are loc în cartea mea.

— Sau unul rău?

— Scriu şi despre acesta, pentru ca cititorul să-l cunoască şi să înveţe să se ferească de el.

Luă o mină serioasă şi îşi introduse muştiucul pipei sub turban. Nu prea îi plăcea treaba asta; îi cam dădea de gândit.

— Hm! mormăi. Prin urmare, prin intermediul tău, sunt cunoscuţi în ţara ta şi cei buni şi cei răi?

— Aşa e.

— Le scrii şi numele?

— Fireşte.

— Ce şi cine sunt, localitatea şi casa unde trăiesc?

— Chiar cu foarte mare exactitate.

— Ce au făcut, şi ce-ai vorbit cu ei şi ce-ai aflat despre ei?

— Absolut totul!

— Allah, Allah! Eşti un mare trădător! Eşti de temut!

— Cei buni n-au de ce se teme de mine, căci vor fi

preamăriţi în toate ţările, pentru că aceste cărţi sunt tălmăcite şi în alte limbi. Iar cei răi au ce merită dacă sunt cunoscuţi şi lumea simte doar dezgust şi dispreţ faţă de ei.

— Ai să scrii şi despre Sbiganzy?

— Chiar foarte multe, căci am trecut prin destule acolo.

— Poate, apoi, şi despre Kilissely?

— În orice caz, pentru că este un sat frumos pe care ar fi păcat să-l ignor.

— Şi ce-o să scrii despre el?

— Încă nu ştiu. Mai întâi trebuie să aştept, să văd, să aud, să trăiesc şi să aflu. Dar despre faptul că ai nişte pipe grozave şi o cafea minunată am să scriu cu siguranţă.

Rămase cu ochii privind în gol şi, o vreme, se aşternu tăcerea. îl observasem cu foarte mare atenţie, încă de când intrasem în odaie. Mi se părea foarte cunoscut. Oare unde mai văzusem acest chip?

În nici un caz, nu făcea impresia unui om bogat. Turbanul îi era vechi şi murdar şi la fel şi caftanul. În ceea ce priveşte picioarele, am văzut doar că erau foarte umflate din cauza podagrei. Le purta goale, introduse în nişte papuci vechi, subţiri şi deşiraţi.

Era foarte înalt şi foarte slab. Faţa îi era plină de cute aşternute timpuriu. Trăsăturile ascuţite, ochii mici, cercetători şi aspri, bărbia mare, gura largă, cu colţurile lăsate în jos îi dădeau o înfăţişare ce numai plăcută nu era. Avea o figură tipică, a unui avar, care nu se gândeşte decât la câştig, care adună şi tot adună, fără să se gândească în ce mod îi vine câştigul.

— Sper, spuse, într-un târziu, că o să-ţi placă la mine şi ai să scrii doar lucruri bune despre mine.

— Sunt convins de asta. M-ai primit cu atâta ospitalitate, încât nu pot să-ţi fiu decât foarte recunoscător!

— Te-aş fi primit şi mai bine, dar stăpâna casei este plecată, iar eu nu mă pot mişca. Podagra îmi chinuie

picioarele. Am căpătat-o la război.

— Ai fost soldat? Chiar ofiţer?

— Am fost ceva mai mult. Am fost furnizor al armatei şi le-am dat eroilor sultanului straie şi hrană.

A, un furnizor al armatei! Mi-au venit în minte sărmanii soldaţi, pe jumătate dezbrăcaţi şi morţi de foame şi sacii de aur pe care şi i-au umplut aceşti furnizori în timpul războaielor.

— Înseamnă că ai avut o slujbă de mare importanţă şi te-ai bucurat de încrederea sultanului, am replicat.

— Da, aşa este, spuse mândru. Furnizorul câştigă bătăliile; furnizorul îi conduce pe războinici spre victorie. Fără el, nu există curaj, vitejie, ci doar foamete, suferinţă şi boli. Patria îmi este foarte, foarte îndatorată.

— Să amintesc de asta în cartea mea?

— Da, aminteşte, chiar te rog. Ai de scris multe lucruri bune despre împărăţie şi despre supuşii padişahului?

— Foarte multe, am răspuns scurt, căci mi-am dat seama că voia să treacă la tema care era cea mai importantă pentru el.

— Chiar şi unele lucruri rele?

— Şi din acestea; peste tot există şi oameni buni şi oameni răi.

— Din aceştia răi, ai întâlnit mulţi pe la noi?

— Îndeosebi în ultima vreme, şi anume chiar în această regiune.

Începu să se foiască. Aici voia să ajungă.

— Atunci cititorii vor afla totul. Dacă aş putea să am şi eu o asemenea carte!

— N-ai putea s-o citeşti, căci nu va fi tipărită în limba ta.

— Atunci, ai putea să-mi povesteşti acum câte ceva din conţinutul ei.

— Poate mai târziu, după ce mă voi odihni.

— Bine, am să poruncesc să ţi se arate locuinţa. Mai

înainte, însă, ai putea să-mi povesteşti niţel.

— Sunt într-adevăr foarte obosit; dar, ca să vezi că ţin cont de dorinţa gazdei mele, tovarăşul meu de drum, Halef Omar, o să-ţi relateze pe scurt cele ce le-am trăit în ultima perioadă de timp.

— Să înceapă; ascult.

Lui Halef îi făcea mare plăcere că îi revenea lui acest rol. Dar i-a displăcut foarte mult modul scurt şi pe jumătate poruncitor în care omul aproape l-a somat să înceapă. Ştiam cu precizie ce va urma.

— Mai întâi, să-mi permiţi, începu el, să-ţi spun cine este acela care are bunătatea de a-ţi adresa aceste cuvinte. Sunt Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah. Seminţia mea renumită călăreşte cele mai grozave iepe din deşert şi războinicii noştri ucid leul cu lancea. Strămoşul străbunicului meu a mers călare la război împreună cu Profetul, iar stră-strămoşul acestui erou a mâncat pepeni cu Abraham, tatăl lui Isaak. Şirul înaintaşilor tăi este la fel de desăvârşit?

— Şirul înaintaşilor mei este şi mai desăvârşit, se află pe culmi şi mai înalte, răspunse Murad Habulam, cam stingherit.

— Asta-i bine, căci omul trebuie să-l preţuieşti nu după pipe şi ceşti, ci după numărul strămoşilor. Mii de strămoşi aşteaptă sosirea mea în paradis. Nu socotesc pe oricine demn să mă audă povestind, dar, pentru că prietenul şi stăpânul meu, Hagi Effendi Kara Ben Nemsi Emir, a dorit ca eu să povestesc, îţi cer să-mi acorzi întreaga atenţie.

Rostise toate acestea foarte liniştit, de parcă fusese el însuşi prezent, atunci când stră-strămoşul său mâncase pepeni cu Abraham! Se comporta în aşa fel, de parcă era o mare onoare pentru gazda noastră să aibă posibilitatea de a-l asculta povestind.

Apoi începu să povestească, în cuvinte bine chibzuite, un rezumat al ultimelor evenimente. Nici un jurist n-ar fi făcut-o

mai bine decât micul hagiu. Nu rosti nici măcar o singură silabă din care fostul furnizor să-şi poată da seama că ştiam la ce aveam să ne aşteptăm din partea lui.

Mi-am manifestat satisfacţia în tăcere şi am dat recunoscător din cap, atunci când a încheiat şi mi-a aruncat o privire întrebătoare ca să-şi dea seama cum se descurcase.

Murad Habulam se comportă de parcă era peste măsură de uimit. Îşi puse pipa deoparte, ce ea ce la un musulman înseamnă foarte mult, îşi împreună mâinile şi strigă:

— O, Allah, Allah, trimite-ţi solii răzbunării pe pământ, să-i mistuie în foc pe răufăcătorii ale căror crime au speriat cerul! Să cred ceea ce am auzit? Nu sunt capabil, nu sunt capabil!

Căzu într-o tăcere adâncă, îşi luă mătăniile, lăsând perlele să alunece printre degetele-i osoase, ca şi cum s-ar fi rugat. Ridică deodată capul, se uită cercetător la mine şi întrebă:

— Effendi, confirmi adevărul spuselor acestui hagiu?

— Cuvânt cu cuvânt.

— Asta înseamnă că aproape în fiecare din ultimele zile s-a atentat asupra vieţii voastre?

— Chiar aşa.

— Şi aţi reuşit să scăpaţi teferi de fiecare dată? Înseamnă că sunteţi în graţiile lui Allah!

— Şi dacă acei criminali ar fi reuşit, erau ei cumva în graţiile lui Allah?

— Nu, dar moartea voastră ar fi fost scrisă în cartea vieţii, şi ce stă scris acolo, nici chiar Allah nu poate schimba. Asta se numeşte destin.

— Ei, eu vreau să sper că destinul acestor ticăloşi este să fie pedepsiţi încă aici pe pământ.

— Asta a depins de tine, căci tu i-ai cruţat.

— N-am vrut să fiu eu judecătorul lor.

— Şi ai să povesteşti toate acestea în cartea ta? Despre Schut, despre fraţii Aladschy, despre Manach el Barscha, Barud el Amasat şi despre bătrânul mübarek?

— Despre toţi.

— Este o pedeapsă groaznică pentru ei. Şi crezi că ai să te mai reîntâlneşti cu ei?

— Precis, căci mă urmăresc. Aici, în casa ta, sunt în siguranţă; pentru asta vă mulţumesc ţie şi bunului croitor Afrit. Dar mâine, când am să plec mai departe, răufăcătorii iar vor sări pe mine.

— Sper că nu vrei să-mi faci casa de ocară şi să rămâi doar o noapte sub acoperişul meu?

— O să mă mai gândesc. De fapt, după propria-ţi părere, stă scris de o veşnicie în cartea vieţii cât de mult voi rămâne la tine. Nici unul dintre noi doi nu poate schimba nimic. Da, nici chiar Allah nu mai poate face nimic.

— Aşa este. Dar sper, să mă bucur mai mult timp de strălucirea ochilor tăi. Locuiesc singur iar tu, prin prezenţa ta aici, ai să-mi înfrumuseţezi viaţa şi ai să-mi scurtezi suferinţele provocate de picioare.

— Şi mie mi-ar face plăcere să mă bucur mai mult de prezenţa ta. Se pare că ai făcut nişte călătorii foarte lungi.

— Cine ţi-a spus asta?

— Croitorul.

Am citit în privirea lui că micuţul croitor minţise. Totuşi, Murad răspunse:

— Da, pe vremea când erau sănătoase, picioarele mele au bătut oraşele şi satele multor ţări.

— Dar mai înainte ai spus că nici măcar n-ai vrea să urci pe munte ca să priveşti răsăritul soarelui!

— Acum, pentru că îmi sunt bolnave picioarele, se apără el.

— De ce îţi înfăşori picioarele, dar îţi laşi goale labele acestora?

M-am uitat ţintă la el. Era stingherit. Oare doar se prefăcea că este bolnav de podagră? Ce motiv avea?

— Pentru că boala o am doar la coapse nu şi la labele picioarelor, răspunse.

— Şi n-ai nici o durere în degetul mare de la picioare?

— Nu.

— Şi nu este nici umflat?

— Este sănătos.

— Seara faci febră?

— N-am avut niciodată febră.

Omul se dăduse de gol, căci, dacă era adevărat tot ce spusese, nici gând să sufere de podagră. Habar nu avea de simptomele acestei boli. Acum ştiam cum stau. Şi, ca să aduc în discuţie şi aşa-zisa lui bibliotecă, l-am întrebat:

— În suferinţa şi-n singurătatea ta găseşti alinare şi distracţie în multele cărţi care se află în posesia ta?

— Cărţi? întrebă mirat.

— Da, eşti un om învăţat şi ai o mulţime de scrieri, lucru pentru care eşti de invidiat.

— Cine ţi-a spus asta?

— Tot croitorul.

Era clar că piticul inventase această minciună, doar ca să mă ademenească aici. Habulam şi-a dat seama de acest lucru şi, de aceea, spuse:

— Domnule, biblioteca mea nu e chiar atât de valoroasă precum crezi. Pentru mine e suficientă, dar pentru un om ca tine este nesemnificativă.

— Şi, totuşi, sper că ai să-mi permiţi s-o văd.

— Da, dar nu acum. Eşti obosit şi am să poruncesc să fiţi duşi în încăperile voastre.

— Unde se află acestea?

— Nu aici în casă, căci aţi fi prea mult deranjaţi. De aceea am pregătit pentru voi turnul bătrânei mame; acolo o să fiţi doar voi între voi.

— Cum doreşti. De ce însă se cheamă această clădire turnul bătrânei mame?

— Nici eu nu ştiu. Se spune că o bătrână ar fi venit deseori acolo, după moartea sa, să-şi petreacă noaptea în foişorul

turnului, îmbrăcată în veşmântul alb al morţii şi să-şi chinuiască copiii. Crezi în stafii?

— Nu.

— Atunci, n-o să te temi nici de această bătrână?

— Nici nu-mi trece prin cap. Mai vine şi acum pe aici din când în când?

— Aşa spun oamenii şi, de aceea, nu se duc noaptea în turn.

Oare de ce îmi spunea toate acestea? Dacă voiau să dea atacul acolo, era totuşi cel mai bun motiv să refuz să înnoptez acolo. Sau poate urma să ne atace cineva îmbrăcat în fantomă şi apoi să se arunce vina pe stafia bătrânei — o idee absolut copilărească ce nu putea izvorî decât din creierul unor astfel de oameni.

— Ne-am bucura, am replicat, să vedem şi noi o dată o stafie, ca s-o întrebăm cum stau lucrurile prin ţara morţilor.

— Ai avea acest curaj?

— Fireşte.

— Dar ar putea să ţi se întâmple ceva rău. Cu stafiile nu trebuie să vorbeşti, căci te-ar putea costa viaţa.

— Asta n-o cred. Allah n-ar permite nici unui om blestemat să părăsească chinurile iadului şi să vină să plutească deasupra pământului. Iar de spiritele bune nu ai de ce te teme; pe stafiile mascate, însă, le voi încolţi cu siguranţă. Şi acum, te rog, să porunceşti să fim duşi în turn.

— Veţi străbate o porţiune a grădinii şi mă gândesc că are să-ţi facă plăcere priveliştea. Mă costă o mulţime de bani şi este la fel de minunată ca parcul fericiţilor, care se află în spatele porţii primului paradis.

— Îmi pare tare rău că nu mă pot bucura de ea, căci nu mă pot plimba pe alei.

— Dacă vrei neapărat, poţi totuşi. Nu trebuie să mergi pe jos, poţi fi transportat. Nici nevasta mea nu poate să meargă prea bine. De aceea, am poruncit să-i fie construit un scaun

pe roţi cu care este transportată. Acum ea nu-i acasă, aşa că poţi să-l foloseşti.

— Este o adevărată binefacere pentru mine.

— Am să poruncesc să-ţi fie adus scaunul. Humun te va transporta şi vă va servi pe toţi.

Flăcăul acesta, deci, avea sarcina să ne supravegheze, ca nu cumva să întreprindem ceva fără să vadă el. Prin urmare, am replicat:

— Nu vreau să ţi-l răpesc pe slujitorul preferat şi sunt şi obişnuit să fiu sprijinit doar de însoţitorii mei.

— N-am să îngădui aşa ceva, răspunse. Şi ei sunt oaspeţii mei, ca şi tine, şi ar fi o impoliteţe din partea mea să-i tratez ca pe nişte subordonaţi. Nu-mi vorbi despre aşa ceva. Humun a primit însărcinarea să vă îndeplinească poruncile şi să stea tot timpul lângă voi.

Tot timpul lângă noi! Asta însemna, tot timpul sub paza lui. Oare cum puteam să scăpăm de el?

Acesta aduse scaunul, m-am aşezat şi mi-am luat la revedere de la gazda noastră. Servitorul împinse scaunul afară şi ceilalţi ne urmară.

Am trecut prin coridorul larg al clădirii principale şi am ajuns mai întâi într-o curte care părea să fie folosită ca loc pentru depozitarea gunoaielor. Pe două părţi, se aflau nişte construcţii scunde, asemănătoare cu hambarele, unde era ţinut fânul. Pe cea de-a patra latură a curţii se aflau grajduri, iar în mijloc se afla un gang de trecere, prin care am ajuns în grădină.

Aceasta era o pajişte pe care se aflau o mulţime de stoguri de fân. Apoi am ajuns la nişte brazde cu zarzavaturi, între care se aflau şi câteva flori. Asta să fi fost oare „grădina fericiţilor"? Ei, în orice caz, Allah avusese o idee cam ciudată despre gustul musulmanilor.

După ce am trecut de aceste brazde, am ajuns la o nouă pajişte, care era mai mare decât prima. Şi aici se aflau mai

multe căpiţe mari de fân. Şi, iată, acum se ridica în faţa noastră „turnul bătrânei mame”.

Era o clădire rotundă, foarte veche, cu patru ferestre, una deasupra alteia, deci destul de înaltă. Ca de obicei, însă, nu existau ferestre din sticlă. Intrarea era deschisă.

Parterul se compunea dintr-o singură încăpere, din care o scară cam şubredă ducea sus. Am văzut că, pe lângă perete, erau aşezate rogojini şi deasupra lor câteva perne.

În mijlocul odăii, se afla o scândură aşezată pe patru picioare scunde care, probabil, trebuia să ne servească drept masă. Nu mai exista nimic altceva.

— Aceasta este locuinţa voastră, domnule, spuse Humun, după ce intrarăm.

— Locuiesc deseori oaspeţi aici?

— Nu. Odaia aceasta este cea mai bună pe care o avem şi stăpânul vrea să-ţi dovedească prin aceasta cât vă preţuieşte.

— Ce încăperi mai sunt sus?

— Încă două, la fel ca aceasta, şi apoi vine încăperea din care se poate admira priveliştea până departe, dar nu sunt mobilate, pentru că nu locuieşte nimeni acolo.

Peretele care ne înconjura arăta de parcă avuseseră loc aici, destul de des, mici cutremure care deplasaseră pietrele din zid. Acesta nu era tencuit. Vatră nu exista.

Între timp, îmi venise o idee cum am putea scăpa de servitor. Pe drum, ne întâlnisem cu un muncitor cu ochi răi, urduroşi şi, involuntar, mi-am adus aminte de faptul că toţi orientalii credeau în superstiţia conform căreia ar exista o „privire rea”. Italienii o numesc, după cum se ştie „*iettattura*”. Dacă unul dintre aceştia cu „privire rea” se uită pătrunzător la cineva, acesta nu poate să se aştepte decât la lucruri rele. Un om care doar din întâmplare are o privire mai pătrunzătoare, poate fi uşor bănuit că este un „*iettattore*” şi, deci, va fi evitat de ceilalţi.

Pentru a-i păzi pe copii de privirea rea, li se leagă la gât panglici roşii sau li se agaţă de acestea o bucăţică de coral care are forma unei mâini.

Adulţii nu cunosc decât un mijloc de a se proteja de urmările unei asemenea priviri rele. Acesta constă în aceea că se îndreaptă degetele crăcănate, ridicându-se mâna în direcţia celui blestemat. Cine face asta şi apoi se îndepărtează iute scapă de urmările acelei priviri.

— Sunt foarte mulţumit de această locuinţă, am spus. Sper că ne vei aduce o lampă pentru la noapte?

— Am să vi-o aduc când aduc şi mâncarea. Mai ai şi altă dorinţă, domnule?

— Apă, asta-i tot ceea ce ne trebuie acum.

— Mă grăbesc să vă aduc şi sper să fiţi mulţumiţi de atenţia şi rapiditatea mea. Astfel de domni ca voi, trebuie să fie serviţi cu promptitudine. Am auzit ce i-aţi povestit stăpânului. Vă bucuraţi de toată atenţia şi tot devotamentul meu. Mi-a tremurat inima, când am aflat în ce pericol aţi fost. Doar Allah v-a protejat, altfel eraţi de mult morţi.

— Da, Allah ne-a salvat. El mi-a dat un dar care mă păzeşte de toate pericolele, aşa încât nici un duşman nu-mi poate face rău.

I-am trezit curiozitatea.

— Ce dar, domnule? întrebă nerăbdător să afle.

— Ochiul meu.

— Ochiul tău? Cum adică?

— Uită-te ţintă în ochii mei!

Se uită.

— Ei, nu observi nimic?

— Nu, domnule.

— Nu vezi nimic care să-ţi atragă atenţia?

— Absolut nimic.

— Ei, tocmai asta-i foarte bine pentru mine, că nu se observă nimic. Eu, însă, nu trebuie decât să mă uit la

duşmanii mei şi aceştia sunt pierduţi.

— Cum aşa, domnule?

— Pentru că n-o să le mai reuşească absolut nimic în viaţă. Cel pe care îl voi privi va avea parte doar de ghinion, doar atunci când vreau eu. Sufletul lui îmi va aparţine de aici înainte şi nu trebuie decât să mă gândesc la el şi să-i doresc ceva rău şi exact aşa se va întâmpla.

— Este adevărat, domnule? întrebă agitat şi speriat. Ai cumva în ochi „privirea rea”?

— Da, o am, dar n-o folosesc decât împotriva celor ce-mi vor răul.

— Allah să mă păzească! Nu vreau să mai am de-a face cu tine. Allah, o Allah!

Întinse toate cele zece degete spre mine, se răsuci şi o zbughi la fugă. Tovarăşii mei de drum izbucniră în hohote de râs.

— Bine i-ai făcut, sidi, spuse Halef. Ăsta nu se mai întoarce; are conştiinţa încărcată. O să primim un alt servitor.

— Da şi să sperăm că pe acela pe care mi-l doresc, adică pe Ianik, logodnicul tinerei creştine.

— De ce crezi asta?

— Pentru că Humun îl urăşte din cauza Ankăi. Îi doreşte, deci, răul şi va manevra astfel lucrurile încât Habulam să-l trimită pe el să ne servească. Acum, însă, ajută-mă să mă aşez pe o pernă şi apoi mergeţi în recunoaştere. Vreau să ştiu cam ce se află în turnul acesta.

După ce m-am aşezat, ceilalţi trei se urcară în turn, dar se reîntoarseră destul de repede. Halef spuse:

— Nu cred că ne pândeşte vreun pericol aici. Cele două odăi de sus sunt exact ca aceasta.

— La ferestre sunt obloane ca aici?

— Da şi pot fi închise cu zăvoare puternice din lemn.

— Atunci, putem să ne îngrijim să nu urce nimeni la noapte aici, fără să facă zgomot. Şi sus de tot cum e?

— Sus de tot se află un spaţiu deschis de jur-împrejur, cu patru stâlpi de piatră, care susţin acoperişul şi o balustradă tot din piatră.

— Asta am văzut-o de jos. În orice caz, acolo trebuie să fi venit „bătrâna doamnă” să-şi chinuie copiii.

— Acum, însă, n-ar mai putea să iasă, pentru că vechea intrare a fost zidită, observă Halef.

— Pentru asta trebuie să existe un motiv. Dar cum se ajunge sus, în spaţiul acela deschis, de unde poţi admira priveliştea? Dacă e deschis, ploaia poate să bată înăuntru iar apa să se scurgă pe trepte, în încăperile de jos. Probabil că este totuşi înclinată cumva?

— Da, deschizătura din dreptul treptelor este închisă cu un capac ce se poate ridica. La margine, ca şi deschizătura, este prevăzut cu gumilastic, aşa ca să se poată, probabil, închide ermetic. Podeaua este puţin înclinată, de la mijloc încolo, şi în zid se află o gaură mică prin care se poate scurge apa.

— Hm! Această încăpere deschisă ar trebui să ne dea de gândit. Pe acolo se poate urca cineva.

— Dar se află la o înălţime prea mare.

— Nu chiar. Uite, în odaia asta, dacă mă ridic în picioare, ajung cu capul până la tavan. Dacă ambele odăi de deasupra noastră au aceeaşi înălţime, atunci podeaua încăperii deschise nu se află la o înălţime de mai mult de unsprezece coţi. Dacă mai pun la socoteală şi cei doi coţi cât are zidul care înconjoară încăperea de sus, ies cam treisprezece coţi.

— Trebuie să ai o scară de înălţimea asta, şi precis există una.

— La asta mă gândesc şi eu. Capacul din podea poate fi zăvorât?

— Nu.

— Atunci, asta e. Nici celelalte podele nu sunt prevăzute cu capace ce pot fi zăvorâte în dreptul deschizăturii de la trepte?

— Nu.

— Înseamnă că duşmanii noştri, care precis au o scară, se pot urca până sus şi apoi s-ar putea furişa de acolo, de unde nici n-am bănui că ar ajunge până aici. Trebuie neapărat să merg eu însumi până sus, să văd cum stau lucrurile. Osko, mă poţi duce pe umeri?

— Da, domnule; hai, sus!

M-am urcat călare pe umerii lui şi m-a dus până sus.

Fiecare etaj al turnului era compus, ca şi parterul, dintr-o singură odaie. Podelele, aveau borte prin care treceau treptele. Aceste borte nu erau prevăzute cu capace, cu excepţia ultimului etaj, unde exista un capac greu care putea fi zăvorât. Straturile de gumilastic făceau ca acest capac să se închidă ermetic, să nu poată pătrunde apa. Zidul prin care fusese construită această încăpere deschisă nu era mai înalt de doi coţi, aşa încât între stâlpii pe care se sprijinea acoperişul se aflau spaţii libere. Pe aici se putea admira încântătoarea privelişte din jur, până în depărtare.

Sus se afla o terasă care înconjura turnul. Pietrele erau destul de slăbite şi în unele locuri chiar se prăbuşiseră. Era cam riscant să urci acolo sus, probabil acesta era şi motivul pentru care uşa care dădea afară fusese zidită.

După cum am spus, aici era singurul loc periculos pentru noi. Cu ajutorul unei scări, se putea urca până sus şi apoi coborî la noi. Dacă voiam să ne apărăm, trebuia să blocăm capacul pe dinăuntru, astfel încât să nu mai poată fi deschis din afară.

Afară se cam înnorase. Încă înainte cu vreo oră de a ajunge noi aici, observasem nişte nori care acum se adunaseră la orizont şi se apropiau din ce în ce mai mult.

Nici n-am ajuns bine înapoi în încăperea noastră, când şi-a făcut apariţia un flăcău zdravăn, care aducea două vase cu apă de băut şi de spălat. Avea o figură deschisă, inteligentă şi ne privi cu ochi prietenoşi şi cercetători.

— Sallam! salută el. M-a trimis stăpânul să vă aduc apă,

effendi. Masa va fi îndată gata.

— De ce n-a mai venit Humun?

— Stăpânul are nevoie de el.

— Dar nouă ne-a spus exact contrariul!

— Au început să-l doară picioarele şi, în cazul acesta, are nevoie de servitorul lui.

— Deci, ne vei sluji tu?

— Da, domnule, dacă nu doriţi pe altcineva.

— Îmi placi mai mult decât Humun. Tu eşti Ianik, logodnicul Ankăi, nu-i aşa?

— Da, domnule. I-ai făcut un dar foarte bogat. A observat asta doar când a ajuns acasă şi a numărat banii. M-a rugat să ţi-i dau înapoi, pentru că probabil te-ai înşelat. E convinsă că n-ai intenţionat să-i dai atât de mulţi.

Îmi întinse banii.

— Nu iau nimic înapoi, căci ştiu exact cât i-am dat. Sunt banii ei acum.

— Dar e prea mult, domnule!

— Nu. Poate ai să primeşti şi tu un asemenea dar, dacă am să fiu mulţumit de cum ne vei servi.

— Nu vreau bacşiş, domnule. Sunt sărac, dar pe tine am să te slujesc cu drag. Anka mi-a spus că eşti de aceeaşi credinţă cu noi şi că ai fost chiar şi la Roma, unde l-ai văzut pe Sfântul Părinte. Am să-ţi fiu devotat pentru că aşa simt în inimă, nu pentru bani.

— Văd că eşti un flăcău de ispravă şi m-aş bucura dacă aş putea să te ajut cu ceva. Ai vreo dorinţă?

— N-am decât o singură dorinţă: să mă căsătoresc cât mai repede cu Anka.

— Atunci, gândeşte-te că în curând vei avea cei o mie de piaştri de care ai nevoie.

— Ah, Anka a pălăvrăgit. De fapt, eu aproape am strâns suma asta. Anka, însă, mai are destul de mult până s-o strângă.

— Cât îţi mai lipseşte?

— Doar două sute.

— Şi n-ai vrea să-i câştigi?

— Ei, cam în doi ani o să-i câştig. Dar, trebuie să am răbdare. De furat nu pot, iar Habulam îmi dă o simbrie foarte mică.

— Şi dacă ţi-aş dărui eu, acum, cei două sute de piaştri?

— Domnule, glumeşti!

— Cum o să fac asemenea glume cu un flăcău de treabă ca tine? Vreau să-ţi dau aceşti bani şi apoi o vei putea ajuta şi pe Anka să economisească. Vino şi ia-i!

Nu erau nici patruzeci de mărci. I-am dăruit cu mare plăcere, căci îi merita şi nici nu erau banii mei. A fost atât de bucuros şi nu era capabil să înţeleagă cum un străin, fără nici un motiv, îi făcea un asemenea dar bogat. Adevăratul motiv nu l-am spus, fireşte. Dar îmi atinsesem scopul, căci acum eram convins că Ianik va fi cu totul de partea noastră.

Ne-a strâns mâna fiecăruia şi ne-a asigurat că va face tot ce-i stă în putinţă să fim mulţumiţi de el.

Apoi, am început, cu precauţie, să-i pun diverse întrebări, despre stăpânul lui. În mare, iată cam ce am aflat:

Habulam era fratele lui Manach el Barscha, perceptorul delapidator din Usküb. De aceea îmi era atât de cunoscut chipul lui Habulam, pentru că semăna foarte bine cu fratele lui. Manach venea deseori pe la Habulam şi, pentru că, fugar fiind, nu voia să fie văzut, cel puţin pe aici, avea o ascunzătoare în căpiţa uriaşă de fân care se afla chiar în apropierea turnului nostru. Ascunzătoarea ar fi trebuit să fie un secret pentru servitori, dar aceştia o descoperiseră de mult, însă îşi ţinuseră gura. Ianik avea şi misiunea să nu se îndepărteze deloc de noi şi să-i raporteze stăpânului său tot ceea ce vorbeam.

— Atunci, du-te şi spune-i că nu poţi să ne înţelegi pentru că vorbim într-o limbă străină pe care tu n-o pricepi.

— E cel mai bun lucru. Acum, însă, trebuie să plec, pentru că probabil e gata masa.

Când a ieşit, l-am rugat să lase uşa deschisă, ca să pot privi înspre căpiţa aceea care servea de ascunzătoare. Era destul de mare şi, faţă în faţă cu noi, am observat un loc care se deosebea de ceea ce era în jur. Era precis intrarea. Din vârful acoperişului în formă triunghiulară ieşea o prăjină pe care se afla un şomoiog de paie. Probabil că era un fel de semn secret.

Ianik se întoarse curând, cu un coş mare în mână. Puse pe masă conţinutul acestuia. Mâncarea consta din pâine de porumb, carne rece şi ouă-jumări, calde, care răspândeau o aromă apetisantă.

— Domnule, spuse el. Anka mi-a şoptit să vă feriţi de ouăle-jumări.

— A observat ceva suspect?

— Stăpânul le-a pregătit el însuşi şi a dat-o afară pe Anka. Ea, însă, l-a spionat şi a văzut că scoate din buzunar otravă pentru şobolani.

— Şi acum tot în bucătărie era?

— Da, m-a întrebat despre ce aţi vorbit şi i-am răspuns aşa cum m-ai învăţat. Atunci, mi-a poruncit să mă port foarte prietenos cu voi şi să vă vorbesc cât mai mult posibil, căci poate aşa vă va veni cheful să legaţi o discuţie cu mine. Mi-a promis un bacşiş de cinci piaştri, dacă mă achit cu bine de sarcină.

— Ei, atunci, ia gândeşte-te dacă ai chef să-ţi vinzi sufletul diavolului pentru cinci piaştri!

— Nici pentru o mie! Dar Anka m-a rugat să vă spun că puteţi mânca fără grijă pâinea şi carnea.

— Ei, să-i urmăm, deci, sfatul. Jumările le voi da vrăbiilor.

Ce locuinţă pompoasă ni se dăduse se putea observa şi după familiile de vrăbii care îşi făcuseră cuib în odaia noastră. Din zid căzuseră câteva pietre şi în găurile acelea păsările îşi

construiseră cuiburi.

Vrăbiile nu păreau să se teamă de noi. Ieşeau şi intrau fără frică şi ne priveau din cuiburile lor cu acea familiaritate infamantă cu care vrăbiile se uită la oamenii faţă de care n-au nici un respect.

Le-am aruncat, într-un colţ, câteva bucăţele din ouăle jumări şi păsările au coborât în zbor să ciugulească. Toate se aflau acum aici, în turn. Afară se întunecase şi un bubuit îndepărtat ne dădu de veste că se apropia furtuna.

— Adu-ne o lampă, i-am spus lui Ianik, şi, cu această ocazie, spune-i stăpânului tău că vrem să închidem şi să zăvorâm toate obloanele din turn.

— De-ce să-i spun?

— Oricum te va întreba. Spune-i, am zis eu, că nu vrem să lăsăm spiritul bătrânei mame să intre.

După ce acesta plecă, tovarăşii mei de drum se urcară la etajele superioare, ca să închidă într-adevăr obloanele. Apoi, Ianik se întoarse cu o lampă veche, în care era doar atât ulei cât să ardă vreo oră.

— De ce ai adus aşa puţin ulei? l-am întrebat.

— Stăpânul nu mi-a dat mai mult. Mi-a zis că, oricum, o să vă culcaţi curând. Anka, însă, care-i o fată deşteaptă, mi-a dat asta pe ascuns.

Scoase din buzunar o sticluţă în care se afla ulei şi mi-o dădu.

— Asta deja nu mai e zgârcenie, am spus. Vrea să fie sigur că o să rămânem în întuneric, fiind astfel total neajutoraţi.

Din zona unde se aflau vrăbiile se auzi un ciripit ce trăda neliniştea păsărilor. Stăteau în cuiburi cu penele zbârlite şi se comportau de parcă aveau dureri. Una dintre ele zbură şi se prăbuşi la pământ, unde se mai zbătu câteva clipe şi apoi nu se mai mişcă. Era moartă.

— Aşa de repede! spuse Halef. Mişelul ăsta cred că a pus o porţie zdravănă de otravă în jumări!

— Suficientă cât să ucidă patru bărbaţi puternici. Numai că la noi ar fi durat mai mult decât la vrăbii. Omul ăsta nu e doar nemaipomenit de rău, mai e şi foarte prost. Probabil că s-a gândit c-o să ne prăbuşim la fel de repede ca şi vrăbiile şi n-o să mai avem timp să ne răzbunăm.

Mai multe păsărele zăceau acum moarte, la pământ. Îmi era teribil de milă de ele, dar n-avusesem încotro, fusesem nevoit să le sacrific.

— Ce-ai să faci acum, cu restul de jumări, sidi? întrebă Halef. Mergem la Habulam şi-l silim, cu ajutorul biciului, să înghită mâncarea pe care ne-o pregătise nouă?

— Aşa o să facem, dar numai prima parte din ce ai propus. Mergem chiar acum la el şi-i ducem jumările pe care o să le garnisim cu păsărelele moarte.

— Domnule, nu face asta, mă rugă Ianik, căci o să fie rău de mine. O să creadă că v-am avertizat eu.

— Ba nu, pentru că o să spunem că ţi-am dat şi ţie o bucăţică să mănânci. Să te prefaci că ai dureri mari de burtă. Crezi că ai să poţi?

— Cred că da.

— Restul e treaba mea. Poţi să ne spui unde-l găsim pe Habulam acum?

— În odaia sa, în spatele camerei de primire, unde aţi stat cu el de vorbă. O să vedeţi uşa care duce în odaia lui. Dacă nu-i acolo, atunci îl găsiţi în bucătărie, căci Anka mi-a spus că vrea să fie de faţă când vi se pregăteşte cina.

— Şi bucătăria unde este?

— În stânga, lângă uşa care dă în curte. Aţi trecut pe lângă ea. Aveţi grijă să nu fiţi observaţi prea repede, pentru că, dacă află, se va ascunde.

Plecă şi după aceea pornirăm şi noi, eu fiind, fireşte, aşezat pe scaunul cu roţi. Halef ducea vasul cu jumările, dar, ca să nu se vadă, îl ascunsese sub caftan. Dar n-am luat-o direct prin curte, ca să nu fim văzuţi imediat, ci ne-am îndreptat

spre grajd şi de acolo spre clădirea principală.

Mai întâi l-am căutat pe stăpânul casei în odaia sa. Pentru că odaia de primire era acoperită cu rogojini, am reuşit să evităm orice zgomot. Osko deschise uşa care dădea în încăperea stăpânului şi privi înăuntru.

— Ce vrei? se auzi vocea speriată a lui Habulam.

În aceeaşi clipă, Omar mă împinse cu scaunul în odaie. Când mă zări, Habulam întinse toate cele zece degete răşchirate spre mine şi strigă, speriat de moarte:

— Allah apără-mă, Allah păzeşte-mă! Ieşi afară, afară! Ai privirea rea!

— Doar pentru duşmanii mei, nu şi pentru tine, am răspuns.

— Nu, nu! Nu vreau să te uiţi la mine!

— N-avea nici o grijă! Atâta timp cât îmi nutreşti gânduri bune, ochiul meu nu-ţi va face nici un rău.

— Nu te cred! Afară Afară!

Speriat, se întoarse cu spatele la mine, să nu fie nevoit să mă privească, şi întinse ambele mâini spre uşă.

— Murad Habulam, am spus, pe un ton aspru, ce-ţi trece prin cap? Aşa te porţi cu un oaspete? Ţi-am spus doar că privirea mea n-o să-ţi facă nici un rău şi n-am să plec de aici până ce n-am să discut cu tine despre motivul pentru care am venit. Întoarce-te spre mine şi priveşte-mă cu toată încrederea.

— Poţi să juri pe Allah că n-o să mi se întâmple nimic rău, dacă te uiţi la mine?

— Te asigur că nu se va întâmpla nimic.

— Atunci, am să îndrăznesc. Dar să ştii că blestemul meu îngrozitor se va abate asupra ta, dacă îmi provoci vreo nenorocire.

— N-o să ţi se întâmple absolut nimic, căci ochiul meu te va privi cu prietenie şi n-o să-ţi facă rău.

Se întoarse spre mine. Dar pe faţă se citea o mare

îngrijorare, ceea ce m-a amuzat teribil. N-am lăsat, însă, să mi se citească acest lucru pe faţă.

— Vreau să-ţi cer o mică lămurire şi să-ţi adresez şi o invitaţie prietenească. Este un obicei ca gazda să-şi împartă pâinea cu oaspeţii. N-ai putut să faci asta, pentru că te-a chinuit podagra, să...

Am făcut o pauză, prefăcându-mă că abia acum îi privesc cu mai multă atenţie picioarele. În realitate, însă, observasem chiar de când intrasem că nu se mai vedea nici un fel de umflătură.

Stătea în picioare chiar în faţa mea. Şalvarii largi îi atârnau în falduri, până la genunchi, iar mişcările determinate de sperietură fuseseră atât de rapide şi de puternice, încât nu putea fi vorba, sub nici o formă, de un om bolnav. De aceea, după o mică pauză, am continuat, exprimându-mi totala uimire:

— Dar ce văd! A făcut Allah vreo minune? Ţi-a cedat boala?

Era atât de încurcat, încât a mormăit câteva cuvinte din care n-am înţeles nimic.

— Şi-ţi mai era frică de ochiul meu! am continuat. Acelora care nutresc gânduri bune faţă de mine ochiul meu le aduce doar bucurii. Prin urmare, sunt absolut convins că această îmbunătăţire a stării sănătăţii tale se datorează ochiului şi prieteniei mele. Vai însă de aceia care-mi nutresc gânduri rele! Pentru ei, ochiul meu este un izvor de nenorociri! Şi dacă sunt departe este suficient să mă gândesc la ei şi vor avea parte de tot răul pe care li-l doresc.

I-am dat, astfel, prilejul de a se justifica, prilej pe care l-a folosit, spunându-mi:

— Da, effendi, doar aşa cred că se explică tot. Sufăr de această boală de ani de zile. Nici n-ai plecat bine de lângă mine şi am simţit ceva de nedescris în picioare. Am încercat să merg. Şi am văzut că pot! Niciodată în viaţa mea nu m-am simţit atât de bine şi atât de puternic ca acum! Asta doar

privirea ta a putut s-o facă.

— Ei, atunci ai grijă să rămână aşa! Dacă-ţi schimbi gândurile, asta atrage după sine şi o schimbare a stării tale de acum. Ai să fii şi mai bolnav decât înainte.

— Effendi, dar de ce mi-aş schimba gândurile faţă de tine? Doar nu mi-ai făcut nici un rău, din contră, mi-ai adus vindecarea. Sunt prietenul tău şi tu al meu.

— Aşa este. Şi tocmai de aceea mi-a părut atât de rău că n-ai putut sta la masă cu noi. N-aş vrea însă să spui că am încălcat sau nu cunoaştem regulile politeţii şi ale prieteniei. De aceea, am venit să-ţi aducem cea mai delicioasă bucată din mâncarea noastră, pe care am vrea s-o savurezi în prezenţa noastră. O să te privim şi o să ne bucurăm că ne faci această onoare. Hagi Halef Omar, adu mâncarea!

Halef scoase vasul cu jumări de sub caftan, se apropie de Habulam şi i-l întinse, rostind următoarele cuvinte:

— Domnule, primeşte aceasta ca pe o dovadă a ospitalităţii şi fă-ne onoarea să te privim cum o savurezi!

Vasul era garnisit cu şase vrăbii moarte. Habulam privi consternat de la unul la altul şi întrebă:

— Ce înseamnă asta? Ce caută vrăbiile acestea pe jumările de ouă?

— Le-am dat şi lor să mănânce şi deliciosul gust al acestor jumări de ouă le-a făcut să-şi dea obştescul sfârşit pe loc. Acum sunt păsări ale paradisului şi plutesc prin grădinile de acolo, preamărind cu voci de privighetori măiestria ta în arta culinară.

N-a întins mâna să ia vasul. S-a făcut palid la faţă şi a început să se bâlbâie:

— Effendi, nu te înţeleg. Cum au putut să moară vrăbiile mâncând din jumări?

— Tocmai asta voiam şi eu să te întreb; de aceea am venit.

— Şi ce-aş putea să-ţi răspund eu?

— Numai tu poţi şti cel mai bine. Nu tu le-ai pregătit?

— Eu? Dar de unde ţi-a venit această idee că le-aş fi pregătit eu însumi?

— Mă gândeam că prietenia faţă de noi te-a determinat să ne pregăteşti masa cu mâinile tale.

— Nici nu mi-a trecut prin cap. Doar nu sunt bucătar; aş strica totul.

— Atunci, spune-ne cui trebuie să-i mulţumim pentru această minunată mâncare.

— Anka, servitoarea, a preparat-o.

— Să i-o arăţi şi să-i spui s-o mănânce ea. Astea nu-s bucate ale vieţii, sunt bucate ale morţii. Cine gustă din ele, trece pe loc în lumea umbrelor.

— Domnule, mă sperii!

— Te-ai fi speriat şi mai tare, dacă n-aş fi avut eu privirea rea. Cadavrele noastre ar fi zăcut acum în turn, iar spiritele noastre ar fi apărut acolo noaptea, împreună cu fantoma bătrânei doamne, pentru a-i acuza pe nechibzuiţii care au introdus moartea în aceste bucate. Din fericire, însă, ochiul meu este atât de pătrunzător încât vede tot, fie rău, fie bine. Şi chiar dacă nu las să se vadă, pot să citesc în inima fiecărui om şi ştiu exact ce se află acolo. Tot aşa am văzut imediat şi otrava de şobolani şi, pentru a-ţi dovedi adevărul, le-am dat păsărilor să guste din bucate şi acestea au murit pe loc.

— Allah! Să cred aşa ceva?

— Dacă-ţi spun eu, trebuie să crezi.

— Dar oare cum s-a întâmplat aşa ceva?

— Cred că numai tu poţi să ştii.

— Nu ştiu absolut nimic. Nu pricep nimic. În bucătăria mea nu există nici un fel de otravă!

— Dar şobolani ai în casă?

— Foarte mulţi.

— Şi, deci, ai şi otravă ca să-i omori?

— Da, mi-a fost adusă de la Usküb.

— Şi unde o ţii?

— Aici, în odaia mea. Uite-o acolo, pe pervazul de la perete. Numai eu însumi am acces la ea.

Am privit spre locul acela. Pe un pervaz îngust, se aflau tot felul de cuţite. Vreo pungă de hârtie n-am zărit. Poate că o mai avea încă în buzunar; de aceea, l-am întrebat:

— Dacă tu nu poţi să-ţi explici, atunci am să mă folosesc de privirea mea care pătrunde prin toate locurile ascunse. O văd pe Anka, servitoarea, la bucătărie şi te văd şi pe tine. O dai afară. Pe când ea se află afară din bucătărie, iei punga cu otravă din buzunar şi torni din conţinutul ei peste bucate.

Se trase câţiva paşi înapoi.

— Effendi! strigă.

— Nu-i aşa?

— Nu! Nu sunt un otrăvitor!

— Am spus eu aşa ceva? Ai nimerit alături şi ai luat otrava în locul zahărului.

— Nu, nu! Ochiul tău se înşeală. Eu nici măcar n-am fost în bucătărie!

— Şi, totuşi, privirea mea interioară te vede acolo!

— Nu, te înşeli. Trebuie să fi fost altcineva!

— Eu nu mă înşel niciodată. Bagă mâna în buzunarul caftanului. Otrava se află încă acolo.

Duse instinctiv mâna dreaptă în buzunar, dar şi-o retrase iute şi strigă:

— Nu ştiu ce vrei, effendi! De ce aş purta otrava în buzunar?

— Ca s-o foloseşti împotriva şobolanilor.

Dar n-am nici un fel de otravă!

— Bagă mâna în buzunarul drept; acolo se află punga... o văd.

Băgă mâna în buzunar, dar o scoase goală şi mă asigură:

— Nu-i nimic înăuntru.

— Murad Habulam, dacă până acum ai spus adevărul, acum minţi. Punga se află în buzunar.

— Nu, effendi!

— Hagi Halef, scoate-i punga din buzunar!

Halef se apropie de el şi întinse mâna. Habulam se trase înapoi şi spuse, furios:

— Ce vrei să faci, domnule? Îţi închipui cumva că sunt un terchea-berchea cu care să-ţi permiţi orice? Nimeni n-are dreptul să mă controleze şi să-mi bage mâna în buzunar, şi cu atât mai mult în propria-mi casă!

Atunci, Halef ridică ameninţător un deget.

— Tu, Murad Habulam, nu te împotrivi! Dacă-l înfurii pe effendi al meu, se va uita îndată la tine cu privirea rea şi atunci nici măcar o para n-am să mai dau pe viaţa ta. Chibzuieşte bine!

De data aceasta, Halef îi băgă mâna în buzunar, fără a mai fi împiedicat, şi scoase afară punga.

— Ei, Habulam! i-am spus. Cine a avut dreptate?

— Tu, effendi! se bâlbâi. Dar jur pe Allah că nu ştiu cum a ajuns punga asta în buzunarul meu. Probabil mi-a pus-o cineva, ca să mă distrugă.

— Şi crezi că eu ar trebui să cred aşa ceva?

— Trebuie să crezi, căci îţi jur pe barba Profetului că este adevărat. Asta n-a putut s-o facă nimeni altul decât Ianik, căci el a fost în bucătărie.

— N-a făcut-o el, în nici un caz.

— Nu-l cunoşti. Este un om viclean, care are doar gânduri rele. De ce v-a trimis la mine? Nu se află la voi ca să vă servească? Nu ştie că nu vă aşteptam? De ce nu v-a împiedicat să veniţi la mine?

— Pentru că n-a putut. Ca să nu fim nevoiţi să-i ascultăm obiecţiile, l-am trimis la grajd şi apoi am şters-o pe ascuns.

— Şi, totuşi, doar el putea fi!

— Îl acuzi pe nedrept. A mâncat şi el din jumări, căci l-am invitat la masă. Crezi că ar mai fi gustat, dacă le-ar fi otrăvit chiar el?

— Cum? A mâncat şi el?

— Întreabă-l. Nu vezi că lipseşte o bucată întreagă?

Bucata o tăiasem noi şi o ascunsesem.

— O, Allah! înseamnă că o să moară!

— Din păcate!

— Şi vinovatul eşti tu, căci tu l-ai pus să mănânce!

— Nu, vinovatul eşti tu! De ce ne-ai trimis aceste bucate ale morţii? Pe mine n-ai cum să mă înşeli. Deocamdată, nu vreau să te pedepsesc, ci îţi acord timp să te căieşti. Fereşte-te, însă, să te mai gândeşti la ceva rău în privinţa noastră. De fapt, ar trebui să părăsesc îndată această casă; atunci, însă, nenorocirea ar rămâne aici, la tine, să te distrugă. De aceea, din milostenie, am să mai rămân până mâine, ca să ai timp să te căieşti. Acum, te lăsăm singur. Gândeşte-te cât de nechibzuit ai acţionat şi vei mai acţiona!

N-a scos nici măcar un sunet, iar noi am plecat. M-am ferit să mă exprim clar. Nu trebuia să ştie încă ce şi cum gândim despre el. Când am ajuns în curte, a fulgerat şi apoi s-a auzit tunetul. Izbucnea furtuna şi ne-am grăbit să ajungem la turn, unde ne aştepta Ianik.

Se întunecase destul de tare şi, datorită furtunii şi pentru că se apropiau orele serii, Halef a vrut să aprindă lampa, dar nu l-am lăsat. Am închis uşa, dar nu de tot, ca, de la locul meu, să pot privi în grădină, pentru a ţine sub observaţie căpiţa.

Deşi era foarte posibil să nu văd nimic, căci presupuneam că vor fi foarte prevăzători, totuşi furtuna a fost o întâmplare fastă pentru noi. Un fulger a luminat doar pentru o clipă întunericul, dar mi-a fost de ajuns să văd că la căpiţă se aflau oameni. Doi dintre ei se chinuiau, în poziţie ghemuit, să deschidă intrarea, dând într-o parte câteva legături de fân.

Cine erau oamenii aceştia? În orice caz, cei pe care îi aşteptam şi cărora furtuna le oferise o bună ocazie — având în vedere că toţi cei din casă se retrăseseră în odăile lor — să

ajungă la ascunzătoare fără a fi zăriţi. M-am hotărât să-i spionez şi să trag cu urechea.

Mai întâi, i-am spus lui Ianik să pândească prin deschizătura uşii şi să-mi spună când va fi momentul prielnic. Fulgerele care brăzdau neîncetat cerul ofereau suficientă lumină. Când mi-a spus că nu mai vede pe nimeni şi că intrarea era din nou astupată cu baloturile de fân, le-am poruncit, lui şi lui Osko, să mă ducă până la căpiţă. După ce ei s-au retras, furişându-se, am încercat să pătrund pe sub baloturile de fân, care erau aşezate unul peste altul. Încercare cam dificilă, pentru că baloturile erau destul de grele şi mi-era teamă şi să nu fac zgomot.

Am avut însă noroc cu furtuna, căci ploua cu găleata şi tuna şi fulgera întruna, aşa că zgomotele nu se mai deosebeau unele de altele. După ce mi-am introdus capul, m-am târât înainte, tot înainte, printre baloturi. Tulpinile de secară, din care erau făcute baloturile, aveau înălţimea unui om, aşa încât m-am putut strecura înăuntru, fără să-mi rămână picioarele afară şi fără să mi se vadă capul din interior. Pentru că tulpinile erau aşezate cu partea cu spic spre interior, m-am putut ascunde bine între ele, fără să fiu zărit. Dacă n-ar fi fost furtuna, m-aş fi dat de gol, căci, tot mişcându-mă, paiele foşneau şi întreaga căpiţă se cam clătina. Nu ştiu cum aş fi fost în stare să mă apăr, mai ales că nici nu mă puteam mişca liber! Orice glonţ tras spre mine m-ar fi nimerit, căci n-aveam nici o posibilitate să-l evit. Singura modalitate de salvare era să le-o iau înaintea duşmanilor. De aceea, chiar înainte de a pătrunde printre baloturi, mi-am luat în mână ambele revolvere, căci prins între aceste tulpini de cereale mi-ar fi fost mult mai greu să duc mâna la cingătoare sau în buzunar. Toate celelalte lucruri, inclusiv cuţitul şi tot ceea ce aveam în buzunare, le-am lăsat la turn, căci era greu de găsit ceva aici dacă pierdeam. Suprafaţa stogului de formă rotundă avea un diametru de circa paisprezece coţi. Pereţii

erau cam de patru coţi grosime; deci, spaţiul gol din interior avea un diametru de şase coţi, aşa încât puteau să stea acolo, în poziţie şezând, cam vreo doisprezece oameni. În mijloc se afla un par înalt, înfipt bine în pământ, pe care se sprijinea acoperişul căpiţei. De jur-împrejur erau baloturi de paie pe care să se poată şedea, iar de par atârna o lampă aprinsă care lumina încăperea. Intrarea consta din câteva baloturi care puteau fi date deoparte şi apoi puse la loc, lucru care, din afară, nu se observa, dar, din interior, se vedea foarte bine.

Oare de ce construise Murad Habulam această ascunzătoare? Doar ca să-l adăpostească aici pe fratele lui, Manach el Barscha? Atunci, ar fi putut s-o facă mai mică. Şi, oricum, s-ar fi găsit în casă sau printre acareturile lui un loc ce ar fi putut servi, din când în când, drept adăpost pentru o singură persoană. De fapt, perceptorul venea întotdeauna călare şi trebuia găsit un adăpost corespunzător şi pentru cal.

Nu, această căpiţă era destinată să găzduiască o societate mai numeroasă; ea folosea pentru adunările lor secrete şi era uşor de presupus că persoanele adunate aici erau partizani ai lui Schut.

Dacă aşa stăteau lucrurile, înseamnă că Murad Habulam era un membru de frunte al acestei bande de răufăcători. El, care simulase că e bolnav de podagră, avea totuşi picioarele atât de zdravene, încât putuse să vină aici, în ciuda vremii rele de afară. Şedea chiar faţă în faţă cu mine. De o parte a sa stătea fratele său Manach el Barscha şi de cealaltă Barud el Amasat. Lângă acesta, se afla mübarekul, care avea braţul atârnat într-o legătură. Lângă intrare, şedea Humun, servitorul, şi lângă el *miriditul*, fratele măcelarului mort din Sbiganzy. Venise deci, aşa cum bănuisem.

Pe latura în spatele căreia mă ascunsesem, se aflau trei persoane, şi anume, cei doi fraţi Aladschy şi Suef, spionul. De văzut nu puteam să-i văd, dar i-am auzit vorbind.

Erau, deci, în total, nouă persoane împotriva cărora trebuia să ne apărăm noi patru. Toţi aveau veşmintele murate de ploaie şi atât de acoperite de paiele care se lipiseră de ele, încât nici nu li se mai deosebeau culorile.

Primul pe care l-am auzit vorbind a fost *miriditul*. A făcut o observaţie care mă interesa în mai mică măsură.

— N-ar fi trebuit să ne lăsăm caii în crâng; pe furtuna asta, nu putem fi siguri de ei.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, răspunse Habulam. O să se ocupe argaţii mei de treaba asta.

Caii se aflau, deci, într-un crâng şi erau păziţi de argaţii gazdei noastre. Asta mi-a dat certitudinea că acesta avea şi alţi oameni de încredere, în afară de Humun.

Bătrânul mübarek îşi trăsese braţul afară din legătură şi Barud el Amasat îi desfăcea acum bandajul. Habulam îi întinse o cutiuţă cu unsoare care, în orice caz, îi fusese cerută mai înainte, exact în acest scop. Pe jos, se afla un vas cu apă al cărui conţinut era folosit pentru spălarea rănii mübarekul ui.

Am văzut că glonţul cu care îl nimerisem alaltăieri pătrunsese până în muşchiul părţii superioare a braţului, iar cel de ieri îi zdrobise articulaţia cotului. Ambele răni, îndeosebi ultima, îi provocau probabil mari dureri, mai ales că bandajul nici nu era făcut aşa cum trebuie. În cel mai bun caz, avea să rămână cu un braţ ţeapăn, dar mai probabil era să fie nevoit să se amputeze cel puţin antebraţul. Dacă rănitul nu primea în cel mai scurt timp îngrijiri corespunzătoare, era de aşteptat, cu siguranţă, să facă cangrenă.

După ce i-au fost spălate părţile rănite, a fost uns cu alifia respectivă şi legat cu o bucată de cârpă. În tot acest timp, bătrânul n-a schiţat nici un gest. Probabil că avea nervii foarte tari, altfel n-ar fi fost în stare să suporte durerile.

— Allah, Allah, în ce hal te-a nenorocit străinul! spuse Habulam. Braţul acesta n-o să mai fie niciodată cum a fost.

— Aşa e; am ajuns un infirm, un biet infirm care nu şi mai poate folosi braţul, scrâşni din dinţi bătrânul. Pentru asta, însă, o să plătească înzecit. Ţi-a căzut uşor în plasă?

— La fel de uşor ca o cioară pe care o prinzi iarna cu o pungă în care ai pus o bucăţică de carne. Pasărea asta proastă îşi vâră capul înăuntru ca să apuce bucata de carne, dar punga este unsă cu clei, aşa că-i rămâne capul lipit acolo. După aceea, poţi s-o prinzi şi cu mâna, căci nu vede nimic. O astfel de pungă i-am pus şi străinului în cap. Fratele meu mi l-a descris ca fiind foarte abil, dar nu s-a dovedit a fi aşa.

— Nu, abil nu e deloc, dar îl are pe diavol lângă el, care-l ocroteşte.

— Te înşeli, nu-l are pe dracu, ci are privirea rea.

— Allah, o, Allah! strigă speriat mübarekul. E adevărat?

— I-a spus servitorului meu Humun şi l-a avertizat. Dar cel mai rău lucru este că nu are doar pur şi simplu privirea rea, care acţionează numai atunci când te priveşte direct, ci are privirea rea care acţionează de la depărtare. E suficient să se gândească la o persoană şi ochiul lui otrăvit îi transmite aceluia tot răul din lume, pe care acesta i-l doreşte.

— Allah, fii milostiv cu noi! Nu diavolul, ci privirea rea îl face de neînvins. Cine se luptă cu el trebuie, fireşte, să-l privească, şi atunci este pierdut. Nu trebuie, deci, să ne luptăm pe faţă cu omul acesta, ci trebuie să-l ucidem pe la spate, dar având grijă ca privirea otrăvită a ochiului lui să nu cadă asupra noastră.

— Deci, din planul nostru cel grozav n-o să mai iasă nimic? întrebă Murad Habulam.

— Nu; doar dacă are careva dintre voi curajul să facă pe stafia. Eu, însă, nu v-aş sfătui, căci ochiul străinului v-ar privi şi aţi fi pierduţi. Cine voia să facă pe stafia?

— Humun.

— Nu, nu! strigă speriat servitorul. La început am fost hotărât; acum, însă, nici nu-mi trece prin cap să fac pe spiritul

bătrânei mame. Ţin prea mult la viaţa mea.

— Atunci, poate găsim pe altul, spuse Habulam.

Dar, pentru că toţi refuzară, continuă:

— Prin urmare, nimeni? Ei, atunci trebuie să găsim altceva. Doar ne-am adunat aici ca să ne sfătuim.

— Nu-i nevoie să ţinem sfaturi la nesfârşit. Ce dorim noi este moartea acestor oameni. Trebuie să-i ucidem, fără ca neamţul să ne poată privi; şi asta nu se poate întâmpla, decât dacă năvălim asupra lor când dorm.

— Corect! fu de acord Manach el Barscha. Aşteptăm până adorm şi apoi îi atacăm, presupunând că, până atunci, nu i-a ucis deja otrava de şobolani a fratelui meu.

— Otravă de şobolani? întrebă mübarekul. Le-aţi dat aşa ceva?

— Da. Am discutat asta cu Habulam, când l-am anunţat de venirea voastră. Voia să le-o pună în nişte jumări de ouă, pe care, probabil, le-au mâncat deja.

— Ei, atunci nu trebuie să ne mai îndoim că vor muri, doar dacă nu le-ai pus prea puţin.

— O, am pus suficientă otravă, cât să omoare zece oameni, nu patru. Dar n-a avut nici un efect asupra lor.

— Nici un efect? Cum aşa?

— Pentru că n-au mâncat jumările. Individul ăsta cu privirea rea s-a uitat la bucate şi şi-a dat seama că erau otrăvite.

— Dar aşa ceva e imposibil!

— Imposibil? Tare aş vrea să ştiu şi eu ce este imposibil pentru ghiaurul ăsta! Închipuiţi-vă, a venit cu ceilalţi trei la mine, ca să-mi aducă jumările. Pe tonul lui sarcastic, mi-a spus că cea mai bună bucată se cuvine gazdei şi că ar trebui să mănânc eu jumările.

— O, vai de mine!

— Şi, pe deasupra, mi-a cerut şi să mănânc în faţa lor. O mai garnisise şi cu păsărele moarte, pe care probase otrava.

— O, Allah! Deci, te-ai trădat!

— Fireşte. Din nefericire, a mâncat şi Ianik şi acum o să moară.

— Nici o pagubă de ăsta! spuse Humun, cu răutate.

— De ce, fiindcă e duşmanul tău? Gândeşte-te în ce încurcătură am intrat! Aş putea fi acuzat că sunt un otrăvitor.

Zicând acestea, le povesti celorlalţi întreaga întâmplare. Apoi, adăugă:

— Am aruncat toată mâncarea împreună cu păsărelele şi vreau să-l văd eu acum pe cel care mai poate dovedi că au fost otrăvite!

— Moartea lui Ianik o va dovedi.

— Ba nu! Cine ştie ce a mâncat el? Am să spun că am mâncat eu însumi din jumări şi mie nu mi s-a întâmplat nimic.

— Străinii mai mănâncă ceva în seara asta?

— Cred că da. Trebuie să le ofer cel puţin o cină fără otravă; nu vreau să mai risc o dată să fiu considerat otrăvitor şi apoi să se şi dovedească asta. Nu, în seara asta vor fi foarte bine serviţi, de parcă mi-ar fi cei mai dragi oaspeţi.

— După părerea mea, procedezi foarte bine. Această ospitalitate o să-i înşele şi o să facă să le dispară bănuielile. Se vor simţi în siguranţă şi aşa ne va fi mai uşor. Deci, serveşte-i cât se poate mai bine. Poţi s-o faci, căci ce te costă e o nimica toată pe lângă imensul ajutor pe care l-ai primit şi o să-l mai primeşti de la frăţia noastră.

— Imens? Vorbeşti de parcă mi-aţi fi adus milioane. Avantajele pe care mi le oferiţi nici nu se compară cu riscul de a fi agentul vostru.

— Oho!

— Gândeşte-te numai la cazul acesta. Dacă-i ucidem pe străini şi se descoperă, s-a zis cu mine. Toată influenţa pe care o am n-o să-mi ajungă să-mi salvez viaţa. Voi plecaţi şi vă pierdeţi urma. Voi n-aveţi un cămin, o proprietate. Dar eu, dacă scap fugind, am să pierd tot ce am.

— Atunci, să procedăm cu abilitate! mârâi bătrânul mübarek. Nu trebuie să rămână nici o urmă din nemernicii ăştia.

— Fireşte! Trebuie să-i tăiem în bucăţele şi să-i aruncăm în heleşteul lui Habulam, ca hrană la peşti, spuse un altul.

— Şi peştii o să-i mănânc eu după aceea, nu? întrebă Habulam, făcând un gest de silă. Nici nu-mi trece prin cap!

— Nici nu-i nevoie. Poţi să vinzi peştii. Trebuie doar să ne grăbim, ca să terminăm totul fără zgomot, până la ivirea zorilor; de tras cu arma n-avem voie să tragem.

Apoi, au început să se sfătuiască referitor la cea mai bună modalitate de a ne ucide: să ne sugrume sau să ne înjunghie.

În sfârşit au căzut de acord ca, folosindu-se de o scară, să urce în turn, să deschidă trapa de la scări şi apoi să coboare până la încăperea unde dormeam.

— Flăcăii probabil stau de strajă, spuse unul.

— Nu cred, replică Habulam. De ce-ar sta de pază? Au zăvorât uşa şi ferestrele şi, pentru că nici nu bănuiesc că s-ar putea urca cineva în turn din afară, or să se simtă în siguranţă. De fapt, ne putem mai întâi convinge că dorm.

— Cum?

— Trăgând cu urechea pe lângă obloane. Sunt convins că vor dormi; pe întuneric, nu prea stai mult timp treaz.

— Dar, parcă le-ai trimis o lampă?

— Da, însă cu atât de puţin ulei, încât mai târziu de miezul nopţii n-o să ardă.

Bătrânul ticălos nici nu bănuia că Ianik ne aprovizionase cu ulei.

— Nu scârţâie treptele? se interesă Bar ud el Amasat.

— Nu, pentru că sunt din piatră; unele s-ar putea să fie mai puţin bine prinse, dar zgomot nu fac.

— Ar fi o prostie dacă ne-am prăbuşi cu toţii în jos pe scări.

— N-avem de ce să ne temem de asta. O să luăm o lampă cu noi, ca să luminăm treptele, înainte de a păşi pe fiecare.

— Ca să ne vadă ăia, nu?

— Nu. Sunt mai multe etaje şi nu se vede lumina de la unul la altul. Când ajungem jos, în odaia lor, stingem lampa şi o mai aprindem după ce-i ucidem.

— Ei, atunci sunt mulţumit. Dar, totuşi, nu-i o treabă uşoară. Trebuie să rezolvăm problema pe întuneric şi fără zgomot. E greu.

— Eu nu mă tem. Trebuie, însă, să ne împărţim bine rolurile, ca fiecare să ştie exact ce are de făcut. Atunci, totul se va petrece în linişte şi ordine.

— Ce vrei să spui cu împărţitul rolurilor?

— Vreau să spun că fiecare trebuie să ştim exact pe care-l înhăţăm, ca să nu ne lovim unii de alţii. Iar pe ghiaurul ăsta neamţ trebuie să-l înhaţe doi oameni.

— Asta o s-o facem noi, spuse unul dintre Aladschy. Avem noi grijă de el, eu şi fratele meu.

— Bun. Atunci să-i alegem pe cei mai puternici dintre noi. Ne trebuie câte unul pentru fiecare. După cei doi Aladschy, cel mai puternic este miriditul. El să-l preia pe cel numit Osko.

— Nu, interveni Barud El Amasat. De Osko ăsta mă ocup eu. Eu sunt cel pe care-l urmăreşte; pe mine vrea să se răzbune, şi de aceea de mâna mea trebuie să moară.

— Vrea să se răzbune pe tine? De ce?

— Pentru că, în urmă cu ceva timp, am răpit-o pe fiica lui şi am vândut-o ca sclavă. Cui am vândut-o, nu vă interesează pe voi.

— Asta chiar că-i o glumă care nu-i pe placul nici unui tată!

— De atunci, a fost tot timpul pe urmele mele.

— Dar ce naţie de om e? Arată ca un sârb.

— E muntenegrean. Mai demult, am fost foarte buni prieteni.

— Iar el te-a înşelat şi tu te-ai răzbunat răpindu-i fiica?

— Nu mi-a făcut nici un rău. Fiica lui, Seniţa, era de o frumuseţe rară. A văzut-o un domn şi a cerut-o de nevastă;

ea, însă, l-a refuzat. Atunci, el mi s-a adresat mie şi mi-a oferit o sumă foarte mare. Ei, în locul meu ce aţi fi făcut?

— Am fi câştigat banii, râse Murad Habulam.

— Corect! Am răpit-o, lucru foarte uşor de făcut, căci avea încredere în mine, fiind prietenul tatălui ei, şi i-am dat-o străinului. Acesta a luat-o cu el în Egipt, dar i-a fost curând răpită.

— De către cine?

— Nici n-o să vă treacă prin cap. De acela care se face vinovat de totul, şi anume, de nemernicul pe care-l cheamă Kara Ben Nemsi.

— De neamţul ăsta?

— Da.

— Blestemat să fie de Allah!

— Să sperăm că o să ţi se îndeplinească dorinţa chiar astăzi. Seniţa asta îl iubea, de fapt, pe un altul, fiul unui foarte bogat comerciant din Stambul. Îl cheamă Isla şi s-a întâlnit cu neamţul în Egipt. Acesta a descoperit-o pe Seniţa şi a răpit-o, dându-i-o lui Isla, care a plecat cu ea la Stambul şi a luat-o de nevastă. Tare aş vrea să ştiu cum i-a dat neamţul de urmă!

— Cu ajutorul privirii lui rele, spuse Habulam. Vede şi descoperă totul. Şi cel căruia i-ai vândut-o pe Seniţa nu s-a răzbunat?

— A vrut, dar n-a ieşit nimic, căci diavolul l-a apărat pe neamţ. Dar mai târziu, el, sau unul din însoţitorii lui, a reuşit să-l ucidă pe prietenul meu. Şi acum sunt împreună cu Osko pe urmele mele. Ca şi bătrânul muntenegrean şi eu ard de nerăbdare să mă răzbun.

— Lui o să-i piară cheful!

— Asta voiam şi eu să spun, şi de aceea, o să am eu grijă de el. *Miriditul* poate să-l aleagă pe acela pe care-l cheamă Omar.

Până acum, *miriditul* şezuse la locul lui nemişcat — cu

braţele încrucişate la piept — şi fără să rostească vreun cuvânt. Acum, însă, făcu un gest de refuz cu braţul şi apoi spuse liniştit:

— Nu mă interesează deloc, astăzi, Omar ăsta.

— Nu? întrebă mirat Habulam. Atunci, te-ai hotărât la altul? Poate la acela pe care-l cheamă Hagi Halef? Te consideram mai viteaz decât te arăţi acum.

Ochii *miriditului* scăpărară furioşi, dar răspunse, totuşi, pe un ton liniştit:

— Adică vrei să spui că-mi lipseşte curajul?

— Da. Vrei să-l alegi pe cel mai mititel dintre duşmani!

— Cine a spus asta? Eu, cumva?

— Ei, aşa am presupus.

— Nu mai presupune nimic. Poate vrei să zici că n-am deloc curaj, dacă am să vă spun că nu vreau să mă ating de nici unul din oamenii ăştia.

Această afirmaţie a *miriditului* i-a lăsat pe toţi cu gura căscată.

— Vrei să zici că n-ai de gând să te asociezi cu noi împotriva duşmanilor noştri? întrebă agitat Habulam.

— Da, exact asta am vrut să spun.

— Asta ar însemna trădare faţă de noi şi de aceea sper că doar ai glumit.

— Ba am vorbit foarte serios.

Urmă o pauză, timp în care toţi ochii erau îndreptaţi cercetători asupra figurii lui neînduplecate. Apoi, Barud el Amasat spuse:

— Dacă într-adevăr aşa gândeşti, ar fi fost mai bine să nu te fi cunoscut. Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Dacă rămâi la această hotărâre, va trebui să te considerăm duşmanul nostru.

Miriditul răspunse, dând din cap:

— Nu sunt duşmanul vostru. N-o să vă împiedic să faceţi ce vreţi, dar nici n-o să vă ajut.

— Astăzi de dimineaţă parcă vorbeai altfel.

— De atunci, mi-am mai schimbat părerile.

— Atunci nu-i mai consideri pe oamenii aceştia drept duşmanii noştri comuni?

— Ba da, căci mi-au ucis fratele. Dar între mine şi ei s-a încheiat un armistiţiu.

— Un armistiţiu? Ai înnebunit! Cum se potriveşte asta cu ceea ce ne-ai spus când ne-am întâlnit?

— Nu cred că există nici un fel de contradicţie.

— Ba chiar una foarte mare. Te-ai despărţit azi-dimineaţă de noi, fiind ferm hotărât să-i ucizi pe străini sau, cel puţin, pe acest Kara Ben Nemsi. Am fost uimiţi când ai venit şi ne-ai spus că nu ai reuşit să-ţi duci planul la îndeplinire. Iar acum vii şi ne spui că ai mai încheiat şi un armistiţiu cu ei. Noi crezusem că ţi-au scăpat; dar după ce ne-ai spus acum, ne dăm seama că ai şi stat de vorbă cu el.

— Aşa am şi făcut.

— Şi chiar ai încheiat un armistiţiu cu ei?

Cu cât *miriditul* răspundea mai liniştit, cu atât mai tare se înfuria Barud el Amasat. Se ridică de la locul lui, se îndreptă spre acesta şi spuse pe un ton aspru:

— N-aveai voie să faci aşa ceva!

— De ce nu? Cine ar putea avea ceva împotrivă?

— Noi, fireşte, noi! Eşti aliatul nostru şi n-ai nici dreptul, nici permisiunea să faci aşa ceva fără acordul nostru. Hotărârea ta e nulă şi neavenită pentru că a fost luată fără noi şi împotriva noastră. Să-ţi intre bine în cap asta!

Miriditul îşi încruntă sprâncenele. Privirea sa arunca fulgere, totuşi se stăpâni şi răspunse la fel de liniştit ca mai înainte:

— Consideri că tu eşti acela îndreptăţit să-mi reproşeze ceva?

— Da. Suntem aliaţi şi nici unul dintre noi n-are voie să facă ceva împotriva voinţei celorlalţi. De aceea, trebuie să-ţi spun

că ai acţionat într-un mod nesăbuit!

— O mie de draci! strigă *miriditul*, furios acum. Cum îndrăzneşti să mă ataci, tu despre care nu ştiu nimic, nici măcar cine eşti, de unde vii şi în ce loc vei găsi drumul spre iad? O singură jignire să-mi mai aduci şi glonţul meu are să intre adânc în tine, acolo unde locuieşte diavolul. Eu sunt *miridit*, fiul unei seminţii renumite şi curajoase de arnăuţi, şi nu permit să mă jigneşti. Adresându-mi asemenea cuvinte, ţi-ai săpat singur groapa şi stai chiar pe marginea ei. Un singur brânci dacă-ţi dau, te prăbuşeşti în ea!

— Oho! Sunt şi eu înarmat! răspunse Barud el Amasat, ducându-şi mâna la pistol.

— Opriţi-vă! strigă bătrânul mübarek. Prietenii care au o neînţelegere trebuie să se distrugă între ei? Barud el Amasat, este foarte bine că te lupţi pentru cauza noastră, dar nu trebuie s-o faci cu cuvinte jignitoare. Aşează-te la locul tău! *Miriditul* o să-mi explice mie clar în ce fel a încheiat un armistiţiu cu oamenii aceştia.

Barud se aşeză prost dispus şi miriditul explică:

— I-am dat neamţului barda mea.

— Allah! Ăsta-i un obicei sfânt şi n-ai cum să o iei înapoi sub nici o formă. Pentru cât timp i-ai dat arma?

— Până când mi-o va da el înapoi de bunăvoie.

— Asta poate însemna şi o veşnicie!

— Dacă aşa vrea el, eu n-am ce să fac.

— Nu vreau să-ţi fac nici un reproş, căci nu cunosc motivele pe care le-ai avut. Cu un om cu care ai o răzbunare de sânge nu închei un asemenea armistiţiu, fără să ai un motiv foarte bine întemeiat. Asta înseamnă că, probabil, îi eşti deosebit de îndatorat acestui neamţ, blestema-l-ar Allah!

— Îi sunt într-adevăr foarte îndatorat, căci mi-a dăruit viaţa. A avut-o în mâinile lui şi totuşi nu mi-a luat-o.

— Povesteşte-ne cum s-a întâmplat!

Miriditul relată despre atacul lui nereuşit şi povesti totul cu

atâta fidelitate, încât comportamentul meu fu prezentat în cea mai favorabilă lumină. Încheie cu observaţia:

— După cum vedeţi, n-am reacţionat în mod nechibzuit. Nobleţea este mai puternică decât arma. Până acum, am crezut că acest proverb nu este adevărat; acum, însă, sunt şi eu de acord cu acest lucru. Fratele meu a fost singur vinovat de moartea lui. Totuşi, am intenţionat să-i răzbun sângele vărsat şi neamţul, ca să se apere, ar fi trebuit să-mi ia viaţa; Dar n-a făcut asta. Eram cu totul în puterea lui şi, totuşi, nu s-a atins nici măcar de-un fir de păr din capul meu. Sânge pentru sânge, aşa spune legea vendetei; dar în *Coran* stă scris: „Cruţă-l pe cel ce te cruţă”. De cine să ascult, de *Coranul Profetului* sau de legea oamenilor păcătoşi? Nu stă scris în cărţile sfinte: „Recunoştinţa e drumul spre ceruri”? Neamţul a făcut cea mai bună faptă care se poate face. Dacă după asta eu am să mai atentez la viaţa lui, am să-mi atrag pentru totdeauna mânia lui Allah. De aceea i-am dat barda. Şi dacă, din această cauză, nu voi ridica mâna împotriva lui, nu trebuie să gândiţi că acţionez duşmănos faţă de voi. Faceţi ce vreţi! Eu n-am să vă stau în cale, dar nu-mi cereţi să particip la uciderea binefăcătorului meu!

Vorbise cât se poate de serios şi convingător. Cuvintele lui îşi atinseră imediat scopul. Ceilalţi îl priviră un timp, muţi.

Nu puteau să nu-i dea dreptate şi, totuşi, nu le convenea deloc această atitudine.

— Să-l ia dracu pe neamţul ăsta! strigă, în sfârşit, bătrânul mübarek. Nu ştiu cum se face, dar omul ăsta reuşeşte totdeauna să scape cu faţa curată. Am contat pe tine. Trebuie să recunosc că ai avut un motiv să te laşi înflăcărat de inima ta bună; dar nu trebuie să mergi prea departe. Dacă ţi-a dăruit viaţa, înţeleg că nici tu nu vrei acum să i-o iei pe a lui; dar de ce vrei să-i cruţi şi pe ceilalţi? Doar nu le eşti îndatorat. De el se vor ocupa fraţii Aladschy; tu ar trebui să te ocupi de Omar şi nu văd nici un motiv de ce n-ai vrea s-o faci.

— Am destule motive. Ceea ce a făcut neamţul n-a făcut-o singur; şi ceilalţi au fost de acord. Le sunt recunoscător tuturor, nu numai lui. Şi chiar dacă i-aş fi doar lui dator, tot n-aş putea să-l atac pe vreunul din însoţitorii lui, căci i-aş produce o mare durere. Am venit doar să vă spun să nu contaţi pe mine în treaba asta. Am hotărât să nu mă amestec şi n-am să-mi schimb decizia.

— Gândeşte-te la urmări!

— N-am la ce să mă gândesc.

— O, ba da! Chiar îţi este indiferent dacă pierzi prietenia noastră?

— Asta vrea să fie o ameninţare? Atunci, ar fi fost mai bine dacă nu o rosteai. I-am dat neamţului barda, deci cuvântul meu de onoare, şi am să mi-l ţin. Cine va încerca să mă împiedice acela va avea de-a face cu mine. Dacă vreţi să vă schimbaţi prietenia în duşmănie, atunci faceţi-o, în numele lui Allah, dar să nu credeţi că mă tem de voi. Am să stau liniştit, atâta timp cât mă lăsaţi în pace. Asta-i tot ce am să vă spun. Am terminat şi acum pot să plec.

Se îndreptă spre ieşire.

— Stai! strigă Habulam. Fii înţelegător şi rămâi!

— Sunt înţelegător, dar n-am de ce să rămân.

— Dar nu poţi să pleci pe vremea asta!

— Ce-mi pasă mie de ploaie?

— Dar n-ai cum să călăreşti până la Sbiganzy pe furtuna asta!

Îi aruncă miriditului o privire cercetătoare. Acesta pricepu şi răspunse:

— Nu-ţi face griji! N-am să vă trădez. Dacă-ţi închipui că am să rămân aici, ca să vorbesc în secret cu oamenii aceia şi să-i avertizez, te înşeli. Mă duc să-mi iau calul, încalec şi plec. V-am spus că nu sunt împotriva voastră şi eu nu-mi încalc cuvântul.

Se apleacă spre balotul care închidea intrarea, pentru a-l da

deoparte şi a pleca. Ceilalţi îşi dădură seama că nu va da înapoi; de aceea, bătrânul mübarek spuse:

— Dacă vrei într-adevăr să pleci, atunci jură pe barba profetului că n-ai să-i avertizezi pe străini!

Făcând o mişcare furioasă, *miriditul* răspunse:

— Ce-mi ceri tu este o jignire. V-am dat cuvântul meu şi trebuie să mă credeţi. Tu nu eşti obişnuit să ţi-l respecţi pe al tău? Totuşi, am să jur, pentru că nu vreau să ne despărţim certaţi. Acum eşti mulţumit?

— Da; dar gândeşte-te bine ce pedeapsă te aşteaptă, dacă-ţi trece prin cap să ne înşeli! Nu permitem să se facă glume pe seama noastră!

Aceste cuvinte fuseseră rostite pe un ton provocator la adresa *miriditului*. Acesta se întoarse de lângă ieşire, se apropie de bătrân şi spuse:

— Îndrăzneşti tu să-mi spui mie aşa ceva, tu a cărui întreagă viaţă şi acţiune e o singură mare minciună? Cine eşti tu? Bătrânul mübarek, sfântul! Nu-i asta o minciună? Ai fost Busra, infirmul. Asta n-a fost o înşelăciune? De unde eşti şi care ţi-e adevăratul nume? Nimeni nu ştie, nimeni nu poate spune. Ai venit ca o boală în ţară, ca o ciumă de care Allah ar trebui să-şi păzească toţi credincioşii. Te-ai stabilit acolo la ruine ca o cucută, ca o măselariţă, care a otrăvit totul în jur. Eu însumi nu sunt decât un păcătos, dar nu mă compar cu tine şi, cu atât mai puţin, îţi îngădui să mă jigneşti. Dacă vrei să spui că posezi o putere de care ar trebui să mă tem, îi las pe proşti să creadă asta. Doar un cuvânt să spun, şi eşti pierdut. Dar n-am să rostesc niciodată acest cuvânt, decât dacă mă sileşti. Decât să te trădez în felul acesta, prefer să mă folosesc de alt cuvânt, unul care nu se aude, ci doar se vede şi se simte. Şi dacă vrei să ştii care e acest cuvânt, atunci priveşte aici; îl am în mână!

Scoase cuţitul de la cingătoare şi se năpusti asupra mübarekul-ui.

— Allah! Vrei să mă înjunghii? strigă acesta, speriat.

— Astăzi nu, şi nici altă dată, dacă nu mă sileşti. Să nu uiţi asta! Şi, acum, noapte bună!

Băgă cuţitul la cingătoare, dădu deoparte balotul de paie şi se strecură afară. La o privire a lui Habulam, Humun, servitorul, se luă, precaut, după el. Acesta se întoarse după scurt timp şi anunţă că *miriditul* plecase, într-adevăr.

— Ăstuia i-a luat Allah minţile! mârâi Barud el Amasat. Pe el nu mai putem conta acum.

— Nu, nu mai putem, fu de acord mübarekul. Dar m-a ameninţat zadarnic. O să am eu grijă să nu ne facă nici un rău.

— Vrei să-l ucizi? întrebă Manach el Barscha.

— Nu ştiu încă ce-o să fac. Dar iată încă un exemplu care ne dovedeşte că trebuie neapărat să-i trimitem pe lumea cealaltă pe neamţ şi pe însoţitorii lui. Şi acum vă întreb: care dintre voi vrea să-l ucidă pe Omar?

— Am eu grijă de el, spuse Humun, servitorul.

— Bun! Mai rămâne doar micul hagiu. Din păcate, sunt rănit şi nu vă pot ajuta.

— Lasă-l pe mâna mea, spuse Manach el Barscha. O să fie o plăcere să-i iau viaţa. E mic şi pare slab; dar nu trebuie subestimat. Piticul ăsta are curajul unei pantere şi e abil ca un uliu. Am auzit că este şi foarte puternic. Să nu credeţi cumva că sunt lipsit de curaj dacă l-am ales pe el. Iar în ceea ce priveşte ora când vom da atacul, propun să nu stabilim una fixă. O să mai spionăm din când în când. De îndată ce ne dăm seama că au adormit, pornim la treabă...

— Asta este şi părerea mea, spuse Habulam. Trebuie să mă ocup de pregătiri, aşa că o să plec acum. Humun vine, fireşte, cu mine; am să-l trimit din când în când să vă întrebe dacă putem începe.

Se ridică de la locul lui.

— Mai aşteaptă o clipă! îl rugă mübarekul. Vreau să te mai

întreb ceva fără importanţă.

Asta îmi oferi ocazia să mă retrag. După plecarea gazdei noastre, mi-ar fi fost probabil mai greu să ies din căpiţă. Presupuneam că ceilalţi n-aveau de gând să mai vorbească şi, atunci, ar fi putut să audă paiele foşnind. Acum însă vocea celui care vorbea răsuna atât de tare, încât nimeni nu putea percepe zgomotul pe care-l făceam strecurându-mă încet şi cu precauţie afară. Am reuşit. Cum să ajung, însă, la turn? Nu era departe, dar n-aveam nimic de care să mă sprijin. Atunci, se deschise uşa şi Osko scoase capul afară, ceea ce făcuse la fiecare două, trei minute. Se apropie, în grabă, mă urcă în spinarea lui şi mă duse până la turn. Acolo mă puse jos pe rogojina pe care şezusem mai înainte, astfel încât să am uşa în faţă. Am lăsat-o crăpată, atât cât să pot arunca o privire afară, din când în când.

— De ce o laşi aşa? întrebă Omar. Plouă înăuntru.

— Nu prea mult. Vântul bate din direcţie inversă. S-ar putea ca gazda noastră să se uite încoace, să vadă dacă suntem toţi. Ianik să se aşeze în aşa fel, încât să nu poată fi văzut.

Servitorul se aşeză în spatele uşii şi apoi le-am povestit tot ceea ce am văzut şi am auzit. M-am ferit însă să las să se citească pe faţa mea despre ce anume vorbeam. Dacă Habulam şi Humun ar fi privit înăuntru trebuiau să creadă că vorbim despre ceva cu totul nevinovat.

Până am terminat tot ceea ce aveam de spus, am presupus că Murad Habulam se reîntorsese deja la castel. De aceea, am poruncit ca uşa să fie din nou închisă.

Dintre ascultătorii mei, Halef era cel mai înverşunat.

— Domnule, spuse, m-aş duce să-i caut în căpiţă şi să le trag câte un glonţ în cap. Atunci ne-ar lăsa în pace şi am putea să ne continuăm liniştiţi drumul.

— Vrei să fii un criminal?

— Un criminal? Aşa gândeşti tu? Nemernicii ăştia sunt nişte

animale de pradă şi aşa cum aş împuşca un şacal sau o hienă, fără să-mi fac vreun reproş, tot aşa pot să-i împuşc pe ăştia, fără să-mi simt conştiinţa încărcată.

— Nu suntem noi judecătorii lor!

— Oho! Ei au atentat la viaţa noastră. Suntem în legitimă apărare.

— Asta aşa e; dar putem să le stricăm planurile, fără să-i ucidem.

— Aşa n-o să mai scăpăm de ei şi vor continua să ne urmărească.

— Dacă suntem la fel de atenţi ca şi până acum, n-or să ne poată face nici un rău.

— Şi vrei să ne chinuim tot mereu şi mereu cu gândul la aceşti ticăloşi. Ne bucurăm de călătorie? Ne serveşte la îmbogăţirea cunoştinţelor? Călătorim prin ţara asta precum furnicile care trec în fugă drumul şi se aşteaptă ca, în clipa următoare, să fie zdrobite sub picioare. Îţi mulţumesc pentru o asemenea plăcere! Aşa că mai bine să-i împuşcăm pe şacalii ăştia în piele de om, unde şi când putem!

— Ştiu foarte bine, am replicat, în ce situaţie ne aflăm. Dacă-i ducem în faţa unui judecător, vor râde de noi pe la spate. Dacă ne facem dreptate noi înşine, acţionăm împotriva poruncilor credinţei mele şi împotriva normelor umanităţii. Trebuie să renunţăm la ambele variante şi să încercăm să ne apărăm de aceşti duşmani, fără să comitem nici o crimă împotriva lor.

— Dar aici nu-i vorba de nici o crimă!

— În ochii mei, da. Dacă pot să mă apăr şi în alt fel de un duşman, atunci sunt vrednic de pedeapsă dacă-l ucid. Cu viclenia obţii de multe ori mai mult decât cu puterea.

— Şi cum vrei să faci?

— Îi las să urce în turn şi am grijă să nu mai poată coborî.

— Nu-i rea deloc ideea asta. Dar, dacă urcă, n-o să le fie imposibil să şi coboare pe acelaşi drum?

— Chiar dacă, îndată ce-au ajuns sus, le luăm scara?

— Hm! Atunci, pot coborî pe trepte.

— Dacă ar face asta, s-ar trăda că au pus la cale ceva rău împotriva noastră. Şi, de fapt, le putem închide şi drumul acesta. Ne trebuie doar un ciocan şi nişte cuie mari, ca să înţepenim bine capacul.

Ianik se oferi să ne facă rost de toate acestea şi în plus şi de o scoabă mare de fier.

— E bine, am continuat. Această scoabă o să ne fie de mare folos. O să înţepenim capacul de deasupra treptelor de sus, aşa încât să nu mai poată fi deschis de afară. Atunci n-or să mai poată coborî pe trepte şi, dacă le luăm şi scara, vor fi nevoiţi să stea acolo în ploaie, până se face ziuă. Asta o să le mai potolească niţel cheful de distracţie.

— Sidi, spuse Halef, planul tău nu prea se potriveşte cu firea ta blândă. E, într-adevăr, un gând foarte plăcut să-i ştii pe ticăloşii ăştia siliţi să stea acolo sus toată noaptea. Să se aşeze nu pot, pentru că plouă pe toate părţile şi apa pluteşte pe podea. Etajul ăsta de sus e construit ca o lampă care n-are sticlă în jur. Nu serveşte decât pentru admirat priveliştea. Şi, pentru că uşa care ducea afară din foişor a fost zidită, iar capacul se închide ermetic, atunci poate nu se scurge nici apa.

— O, ba da, îl întrerupse Ianik. E o gaură mică acolo, care trece prin zid.

— N-am putea s-o astupăm?

— Foarte uşor. Avem destule pietre la îndemână.

— Grozav! S-o astupăm cum trebuie. Ah, criminalii ăştia să stea acolo sus în apă şi să se îmbolnăvească de gută, de reumatism, de dureri de încheieturi şi de alte zece mii de feluri de răceală. Tare aş vrea să fie nevoiţi să stea în apă până la subbraţ...

Sări în sus şi începu să se plimbe agitat de colo, colo. Avea el un gând. Apoi rămase în picioare în faţa servitorului, îi puse

acestuia mâna pe umăr şi spuse:

— Ianik, tu bunule şi credinciosule prieten! Mi-eşti drag, dar mi-ai fi de o sută de ori mai drag, dacă ai avea ce-mi trebuie.

— Ei, şi ce-ţi trebuie? întrebă acesta.

— Îmi trebuie un obiect care nu prea e la îndemână pe aici, pe la voi. Căci, nu-i aşa, la voi nu se găsesc pompe de incendiu?

— Una mare nu, dar una de grădină da, care merge pe două roţi.

— Omule! Bărbate! Prietene! Frate! Ce flăcău nemaipomenit eşti! N-aş fi crezut că e posibil să aveţi o pompă!

— Stăpânul a poruncit să fie adusă din Usküb, anul trecut, pentru că se aprindeau mereu căpiţele. E în grădină, gata pregătită pentru a fi folosită.

— Câtă apă încape în ea?

— Ceva mai mult decât într-o cadă de baie.

— E bine; dar la ce-mi foloseşte această pompă grozavă, dacă n-am ce-i mai important!

— Ce vrei să spui cu asta?

— Un furtun, un furtun cât mai lung. Dar aşa ceva n-aveţi, nu-i aşa?

Micuţul hagiu era entuziasmat. Vorbea cu atâta ardoare, de parcă era vorba de cea mai mare fericire de pe pământ.

— O, avem un furtun, unul pentru adus apa, aşa cum se foloseşte la stingerea unui incendiu. Acum, se pune întrebarea cât de lung ar trebui să fie.

— Lung cât să ajungă până la acoperişul turnului.

— Este; chiar puţin mai lung.

— Omule, dă-mi voie să te îmbrăţişez! Vino lângă inima mea; eşti bucuria vieţii mele, soarele meu şi fericirea zilelor mele! Deci, am şi o pompă şi un furtun. Este încântător! Un furtun lung exact cât îmi trebuie! Cine ar fi crezut să găseşti un asemenea obiect aici, în Kilissely!

— Dar e uşor de înţeles. Fără furtun, pompa n-ar fi de nici un ajutor, căci trebuie să aruncăm apa la distanţă.

— Vrei să spui cumva că o aruncaţi din eleşteu?

— Nu; ar fi prea departe. Avem chiar în spatele turnului, lângă zid, o groapă cu apă care este tot timpul plină. Acolo stă pompa, iar furtunul îl tragem unde avem nevoie.

— O gaură cu apă din care se poate umple pompa! E adâncă? E mare? E multă apă acolo?

— Nu ştiu de ce îţi trebuie apa; dar cred că o să-ţi ajungă pentru ceea ce plănuieşti.

— Crezi? Asta-i chiar grozav! Vorbele tale sunt ca picătura de rouă care cade pe un câmp uscat. Cele ce mi-ai spus merită mai mult de o sută de piaştri şi, dacă aş fi milionar, ţi-aş da o mie. Nu ştii, deci, de ce îmi trebuie apa?

— Nu.

— Nici nu bănuieşti?

— Nu.

— Ei, atunci Allah săţi protejeze creierul care-i ca o cisternă uscată. Fii atent, sidi al meu o să-ţi spună îndată ce am de gând. Nu-i aşa, domnule?

Întrucât această întrebare mi-a fost adresată mie, am dat afirmativ din cap.

— Ei, şi ce ai de spus?

Ochii îi străluceau de plăcere. Îl umplea de încântare gândul de a le juca o festă duşmanilor noştri. De aceea, a fost uşor dezamăgit, când am răspuns pe cel mai serios ton:

— E o ştrengărie, atâta tot.

— Sidi, nu spune aşa ceva. Nemernicii se urcă în turn ca să ne ucidă. O să ai grijă să nu mai poată coborî şi să fie nevoiţi să stea acolo toată noaptea. Ei bine, şi apoi mă voi ocupa eu să se simtă cât mai bine acolo sus. O să le umplem toată încăperea cu apă. Aceasta este deschisă de jur-împrejur, totuşi zidul este destul de înalt, încât ajunge până la piept şi până la înălţimea asta vor sta în apă. Sau poate ţi-e milă de

ei? Poate te doare că aceşti criminali ar putea răci şi ar putea căpăta o durere de dinţi?

— Nu, asta nu. Nu sunt de invidiat că vor petrece noaptea într-o situaţie atât de incomodă, dar nu prea aş fi de acord cu planul tău.

— Dar de pedepsit trebuie să-i pedepsim!

— Corect. Numai că am putea avea necazuri din cauza asta.

— Ba nu, sidi. O să ne facem pregătirile în aşa fel, încât să nu ne observe nimeni. Voi ce spuneţi, Osko şi Omar?

Cei doi erau de acord cu el. Toţi trei se repeziră asupra mea, rugându-mă atât, până când, de voie de nevoie, am spus da.

Ianik plecă şi se întoarse după puţin timp cu furtunul şi cu o frânghie. Ceilalţi se urcară în turn şi curând, în ciuda zgomotului produs de ploaie, am auzit lovituri de ciocan. Ianik avusese ciocanul şi scoaba băgate în buzunar, şi după ce legară furtunul, fixară atât de strâns capacul de la trepte, că nimeni de afară nu mai putea să-l deschidă.

Când s-au reîntors, Halef spuse pe un ton de mare mulţumire:

— Am rezolvat-o foarte bine, sidi. Nici tu însuţi n-ai fi putut mai bine.

— Ei, şi cum aţi fixat furtunul?

— Aşa încât să atârne afară din turn şi să ajungă până la pompă, unde o să-l înşurubăm.

— Şi, când vor pune scara, îl vor vedea.

— Ianik spune că o vor pune pe partea cealaltă, unde nu sunt copaci, ca să-i împiedice. Muştiucul furtunului duce direct în încăpere, dar în aşa fel încât apa să curgă pe lângă perete, fără să facă zgomot. Pe întuneric, vor avea mult de căutat până să-l găsească. Am zăvorât obloanele şi în celelalte odăi, şi acum abia aştept să vină oaspeţii care vor face baie.

— O să mai dureze ceva, căci Habulam spunea că vrea să ne trimită o cină pe cinste.

— Să mă duc s-o aduc? întrebă Ianik.

— Da, du-te. Cu cât mâncăm mai devreme, cu atât avem mai puţin de aşteptat. Dar prefă-te că ai dureri mari, ca şi cum ai fi mâncat din jumările otrăvite. Vezi dacă poţi să stai de vorbă şi cu Anka. Poate are ceva să-ţi comunice.

Plecă, iar noi l-am aşteptat în linişte, căci nu mai aveam nimic important de discutat. Halef se tupilase pe rogojina lui şi, din când în când, îşi freca mâinile, râzând pe înfundate şi scotea nişte sunete de neînţeles. Era ocupat să se gândească la operaţia de „muiere” a duşmanilor noştri.

Ianik nu se întoarse singur. Ne aducea cina şi, pentru că nu putuse să care totul singur, era însoţit de Humun. Acesta, însă, nu intră; rămase afară să-l aştepte pe Ianik să-i ia coşul din mână şi apoi se îndepărtă cât putu de repede.

Mâncarea era excelentă. Am primit o ciorbă de peşte la fel de gustoasă ca cea care ţi se serveşte la Praga sau Viena. Pentru că nu existau linguri, am primit ceşcuţe cu care luam din ciorbă şi duceam la gură. Apoi am primit un clapon uriaş umplut cu un aluat din făină, smochine şi nuci mărunţite. Apoi o friptură de ied, care nu a fost deloc rea, deşi există o prejudecată neîntemeiată în legătură cu carnea de capră. Lângă ea, am avut un pilaf gras cu stafide şi mieji de migdale înăbuşiţi. Desertul a constat din fructe şi zaharicale de care nu ne-am atins. Şi din restul bucatelor a rămas cam jumătate. Nu ne-am fi atins de nimic, dar Anka a spus că putem mânca fără nici o grijă, căci ea însăşi a pregătit bucatele şi în acel timp n-a intrat nimeni în bucătărie.

— Dar stăpânul tău este în odaia lui? l-am întrebat pe Ianik.

— Da. Şade şi fumează şi priveşte ţintă în faţă. A poruncit să vin la el şi m-a întrebat ce am. Mi-am luat o figură de om suferind. I-am răspuns că am mâncat o gutuie care nu era suficient coaptă şi acum am dureri mari de burtă.

— Ai fost foarte isteţ. Acum e probabil convins că nu bănuieşti nimic în legătură cu otrava pe care a pus-o în bucate şi că nu va mai fi nevoie să se prefacă faţă de tine.

— Aşa e. De fapt, nu s-a prefăcut. Mi-a arătat pe faţă că este furios pe voi şi a vrut să ştie tot ce-aţi făcut şi aţi zis. I-am spus că te-a durut piciorul şi că n-ai putut să mergi. Că sunteţi foarte obosiţi, aşa că vreţi să vă culcaţi cât mai repede. Mi-a poruncit ca, imediat după ce mâncaţi, să vă pregătesc culcuşul. Şi apoi să mă duc şi eu imediat la culcare. Cu cât vă veţi culca mai devreme, cu atât vă veţi scula mai de dimineaţă, şi atunci să fiu şi eu treaz ca să vin să vă servesc.

— Ai fost foarte deştept! Unde dormi de obicei?

— Cu Humun şi ceilalţi servitori.

— E cam neplăcută treaba asta! N-ai să poţi pleca neobservat şi avem nevoie de tine.

— O, effendi, nu trebuie să-ţi faci griji în privinţa asta. De azi înainte, nu mai vrea să doarmă nici unul cu mine, iar Humun, la porunca stăpânului, mi-a pregătit un culcuş sub acoperiş. Dar, dacă vrei, mă prefac că merg la culcare şi apoi mă întorc aici. Voi zăvorâţi uşa, iar eu am să bat.

— Dar nu ca de obicei. Asta ar putea s-o facă şi un altul, din întâmplare. Să baţi în oblonul de aici, şi anume, întâi o dată apoi de două ori şi apoi de trei ori. Aşa o să ştim că tu eşti şi o să-ţi deschidem. Spune-i de aceste semne şi Ankăi. Nu se ştie ce se poate întâmpla la Habulam, în lipsa ta. Ea să fie atentă şi să vină să ne spună.

Ianik strânse masa şi apoi aduse câteva pături. După ce el plecă, am stins lumina. Zăvorâsem uşa şi obloanele, dar erau atâtea crăpături şi în uşă şi-n obloane, încât se putea vedea bine de afară că înăuntru e întuneric.

Abia după vreo două ore se întoarse Ianik. Ciocăni aşa cum stabilisem şi îi deschiserăm uşa.

— Am venit aşa de târziu, ne şopti el, pentru că mi-a venit

ideea să-l spionez pe Habulam. Oamenii s-au dus cu toţii la culcare; apoi, el şi cu Humun s-au strecurat în căpiţă. Tocmai au intrat amândoi.

— Deci, ştim cum stăm. Vor crede că am adormit şi putem, curând, să aşteptăm urcarea în turn.

— Trebuie să vedem, spuse Halef şi urcă rapid treptele, urmat de ceilalţi.

Încă ploua, turna atât de tare, încât nu se puteau auzi paşii celor de afară.

Am rămas singur în încăperea de jos şi am aşteptat. După un timp, cei patru bărbaţi coborâseră şi Halef mă informă:

— Sidi, sunt sus. Tocmai a urcat ultimul; au fost şapte persoane.

— În căpiţă au fost nouă. Miriditul a plecat. Mübarekul a rămas acolo, pentru că este rănit.

— Se potriveşte, deci. Acum o să luăm scara şi o să aducem pompa.

— Puneţi pături pe voi, altfel o să vă udaţi până la piele.

Au înhăţat în grabă câte o pătură şi apoi au tras zăvorul de la uşă pentru a ieşi. M-am sprijinit de perete şi am deschis un oblon. Era întuneric afară; dar, în pofida beznei şi a ploii dese, i-am zărit curând pe cei patru bărbaţi care aveau de lucru, în apropiere. Apoi am auzit scârţâitul manetei pompei. înşurubaseră furtunul şi pompau apa sus, din toate puterile. Groapa cu apă se afla în faţa ferestrei mele. Din când în când, auzeam vocea lui Halef dând comenzi. În ciuda ploii torenţiale, micuţul era în elementul lui.

Sus, însă, era linişte. Faptul că pompa avea succes era de închipuit. Probabil că ticăloşii ăia de sus nu-şi puteau explica de unde vine apa, dar se fereau să-şi trădeze prezenţa. În orice caz, îşi dădeau osteneala să deschidă trapa de deasupra treptelor. Habulam spusese că va aduce un sfredel, în acest scop. Oricum, era posibil să poată smulge scara. În acest caz, veneau jos şi m-am pregătit să-i întâmpin cu revolverul. Dar

oricât trăgeam cu urechea spre trepte, nu auzeam nici un zgomot. Înseamnă că Halef înţepenise bine trapa.

A trecut aşa cam o oră. Apoi, cei patru s-au reîntors la mine.

— Am terminat, sidi, mă informă Halef, deosebit de mulţumit. Am pompat din toate puterile. Acum însă, suntem uzi până la piele. Ne dai voie să aprindem lampa?

— Da; e mai bine dacă avem lumină.

Aprinse lampa şi mai turnă ulei. Apoi se duseră sus, până în încăperea deasupra căreia se aflau, în apă, duşmanii noştri. Acolo, deschiseră un oblon şi apoi am auzit vocea lui Halef:

— Allah vă transmite salutări, domnii mei! N-aţi vrea să luaţi o gură de aer proaspăt, pe căldura asta îngrozitoare? Cum vă place priveliştea minunată de acolo, de sus? Effendi al nostru ne-a rugat să vă întrebăm dacă nu vreţi să vă împrumute luneta lui, ca să vedeţi mai bine ploaia.

Am tras cu urechea, dar n-am auzit nici un răspuns. Cei batjocoriţi tăceau mâlc.

— De ce faceţi baie noaptea şi încă acolo sus? continuă Halef. Aşa e obiceiul pe aici? Mi-ar părea foarte rău dacă apa nu este suficient de caldă. Dar nu-i frumos să spionezi pe cineva când face baie. De aceea, suntem politicoşi şi ne retragem. Să sperăm că până în zori terminaţi; atunci eu, servitorul vostru supus, o să-mi permit să mă interesez de starea sănătăţii voastre.

Coborî, împreună cu ceilalţi, şi îmi spuse, râzând:

— Sidi, au căzut direct în cursă şi nici unul nu îndrăzneşte să scoată vreun cuvânt. Mi s-a părut că le aud dinţii clănţănind. Ei, acum putem să ne culcăm şi noi, căci n-o să ne mai deranjeze nimeni.

— Da, culcaţi-vă liniştiţi, spuse Ianik. Sunteţi obosiţi de pe drum, dar eu sunt încă vioi. Am să stau de pază şi am să vă trezesc îndată dacă e nevoie. Dar n-avem de ce ne teme. N-au cum să coboare. Cel mult, apa poate să pătrundă prin

trapă şi să vină peste noi. Dar nici acesta nu-i un pericol.

Avea dreptate. Şi pentru că ne puteam baza pe el, ne-am culcat.

7. Inundaţia

Deşi eram obosit şi aveam nevoie de odihnă, somnul nu voia să mi se lipească de ochi. Auzeam, din când în când, chicotitul înfundat al micuţului hagiu, care se bucura de reuşita festei sale şi nu puteam să-mi găsesc liniştea; ascultam zgomotul monoton, necontenit al ploii care, în cele din urmă, mă adormi. Curând, însă, am fost trezit de o bătaie puternică în uşă; cineva ciocănea la uşă în felul în care ne înţeleseserăm cu Ianik. M-am ridicat în capul oaselor; presupuneam că era Anka; probabil venea să ne comunice ceva.

Ianik deschise şi presupunerea mea se adeveri: fata intră în odaie. Halef, Osko şi Omar se treziseră şi ei, fireşte.

— Iertare, că vă deranjez, effendi, spuse drăgălaşa noastră aliată. Aduc o veste. Ianik mi-a relatat planul vostru; voiaţi să-i muiaţi în apă pe cei de sus. Aţi reuşit?

— Da şi încă sunt acolo sus.

— Dar eu cred că au plecat.

— Ah! Dar cum or fi reuşit să coboare?

— Asta nu ştiu; dar am toate motivele să cred că acum se află în castel.

— Ar fi într-adevăr surprinzător. Povesteşte-ne!

— Ianik mi-a spus să fiu foarte atentă. Habulam m-a trimis devreme la culcare, dar am rămas trează şi m-am uitat pe fereastră. I-am văzut pe stăpân şi pe Humun furişându-se spre grădină. Ca să-i pot auzi când se întorc, am coborât la parter şi m-am aşezat în spatele uşii uneia din odăile de acolo, pe lângă care trebuiau să treacă şi pe care am lăsat-o întredeschisă. În ciuda strădaniei mele de a rămâne trează, am adormit. Nu ştiu cât timp a trecut; m-am trezit din cauza unui zgomot. Doi bărbaţi veneau din curte şi au trecut pe

lângă uşa mea. Unul dintre ei vorbea şi i-am recunoscut vocea lui Habulam. Înjura cum nu l-am mai auzit vreodată până acum. Am auzit cum în bucătărie a fost aprins un foc mare şi cum cineva i-a scos hainele de pe el. Credeam că e Humun acela cu care vorbise. În bucătărie s-a auzit curând zgomot mare. Am auzit voci furioase şi trosniturile lemnelor puse pe foc. Ce se întâmplă acolo nu ştiu; dar m-am grăbit să vin aici ca să vă spun ce-am observat.

— Ai făcut foarte bine. Or fi scăpat ei în vreun fel de acolo. Halef, unde aţi pus scara?

— N-am dus-o în altă parte, am lăsat-o jos la pământ. Oaspeţii care făceau baie n-aveau cum să se aplece din turn şi s-o ridice!

— Asta aşa e, dar unul dintre ei ar fi putut coborî să stea la pândă şi ar fi putut să pună scara la loc.

— Doamne păzeşte! Să mergem să vedem!

Ieşi în grabă. Omar şi Osko îl urmară. Se întoarseră după câteva minute. Halef avea o figură indispusă şi zise:

— Da, sidi, au plecat. Am urcat până sus.

— Deci scara e sprijinită de turn?

— Din păcate! De partea cealaltă furtunul e aruncat la pământ.

— Deci, exact aşa cum am presupus, au descoperit furtunul. Unii au coborât cu ajutorul lui şi apoi a fost dezlegat de sus. După aceea au pus scara la loc să coboare şi ceilalţi. Apoi s-au dus la bucătărie să se încălzească şi să-şi usuce hainele.

— Mai bine s-ar fi dus în iad, unde s-ar fi uscat mai repede, decât în bucătărie! tună Halef. Şi acum ce facem, effendi?

— Hm! Trebuie să chibzuim. Cred că...

Am fost întrerupt. Nu zăvorâsem uşa şi era uşor întredeschisă, aşa că lumina lămpii se vedea de afară. Cineva o împinse şi se auzi vocea lui Habulam:

— Anka, drăcoaico! Cine ţi-a dat voie să vii aici?

Fata se ghemui speriată.

— Să ieşi imediat de acolo! porunci cel ce stătea afară. Şi Ianik, câine, şi tu eşti acolo! Ce-aţi căutat să vă furişaţi prin grădină! Afară cu voi! O să vă înveţe biciul ce înseamnă să daţi ascultare poruncilor!

— Murad Habulam, am răspuns eu, nu vrei să ai bunătatea să intri?

— Mulţumesc! N-am nici un chef să mă las distrus de privirea ta cea rea. Dacă aş fi ştiut ce ademenitor de servitori eşti, uşa casei mele ţi-ar fi rămas închisă.

— Despre asta avem multe de vorbit. Vino înăuntru!

— Nici nu-mi trece prin cap! Trimite-mi servitorii afară! Creaturile astea perfide n-au ce căuta la tine!

— Vino să-i iei!

Nu răspunse, dar am auzit o voce înăbuşită. Deci, nu era singur.

— Dacă nu vine, mă duc eu să-l iau, spuse hagiul şi se îndreptă spre uşa pe jumătate deschisă. Am auzit zgomotul unui cocoş de armă şi o voce zicând:

— Înapoi, câine, altfel te împuşc!

Halef trânti uşa şi o închise.

— Ai auzit, sidi? întrebă, mai mult uimit decât speriat.

— Foarte clar! am răspuns. A fost vocea lui Barud el Amasat.

— Şi eu cred. Erau doi bărbaţi acolo, lângă căpiţă, şi aveau armele îndreptate spre mine. Nu le-a reuşit atacul mişelesc şi acum încearcă să ne lovească deschis.

— Mă cam îndoiesc de asta. Nu vor îndrăzni să ne împuşte aici; ar fi prea evident. Dacă ar fi vorbit serios, n-ar mai fi ameninţat, ci ar fi tras fără avertisment.

— Chiar crezi? Dar de ce stau cei doi acolo?

— Am dezlegat misterul. Vor s-o şteargă. Au observat lipsa lui Ianik şi a Ankăi şi au intrat la bănuieli. I-au căutat şi i-au găsit la noi. Acum ticăloşii şi-au dat seama că cel mai bine ar

fi s-o şteargă şi, ca să nu-i împiedicăm, cei doi ne ţin aici în şah, în vreme ce ceilalţi se pregătesc urgent de plecare.

— Sunt întru totul de acord cu tine, effendi; dar noi o să stăm aşa liniştiţi şi o să înghiţim asta?

Mi-am luat carabina, m-am ridicat în picioare şi, sprijinindu-mă de perete, m-am dus până la oblonul de lângă uşă. Omar a stins lampa, ca să nu se poată vedea de afară. Am deschis uşor oblonul şi am privit afară. Nu mai ploua şi începea să se lumineze de ziuă. În partea cealaltă, numai la câţiva paşi de turn, se vedeau două siluete. Unul îşi ţinea arma cu patul sprijinit de pământ; celălalt ţinea flinta ridicată în mâna dreaptă. Fiind întors cu profilul din dreapta spre mine, ţeava armei îi era ridicată pe lângă obraz. Păreau că discută aprins între ei.

Mi-am sprijinit arma de cantul de jos al ferestrei şi, în ciuda întunericului care mai domnea încă, am putut să ţintesc cu siguranţă. Am ochit în ţeava flintei şi am apăsat. Aproape în aceeaşi clipă cu pocnitura a răsunat un strigăt de durere. Glonţul meu nimerise în plin şi ţeava îl pocnise pe acela peste faţă, zburându-i şi arma din mână.

— O, nenorocire, o mişelie! strigă.

L-am recunoscut după voce. Era Barud el Amasat.

— Fugiţi, fugiţi! strigă Manach. Împuşcătura asta i-a trezit pe toţi cei din castel!

Ridică de jos arma celuilalt, îl înhăţă de braţ şi îl trase repede după sine. În clipa următoare dispăruseră.

Din cuvintele rostite de Manach am înţeles că n-aveau de gând să tragă. Nu doreau sub nici o formă ca oamenii lui Habulam să afle de prezenţa lor aici.

Apoi m-am întors spre tovarăşii mei:

— Luaţi-vă armele şi duceţi-vă repede la grajd. E foarte clar că flăcăii vor să ne fure caii.

Se repeziră cu toţii pe uşă afară. Eu m-am aşezat din nou pe rogojină, păstrând arma în mână, să fiu pregătit pentru

orice eventualitate.

Plecase şi Anka. După un timp, se reîntoarse împreună cu Ianik şi Omar, care mă informă că Osko şi Halef rămăseseră în grajd să păzească armăsarii. Se pare că nu râvnise nimenila ei; nu le ieşise nimeni în cale. M-am liniştit.

Acum trebuia, în primul şi în primul rând, să descoperim unde se găsesc copacii sub care se aflau caii duşmanilor noştri, dar nici Anka, nici Ianik nu ştiau.

— Sunt convins că Humun ştie, spuse flăcăul, dar n-o să-ţi spună.

— O, am un mijloc foarte bun, am replicat, un cleşte cu ajutorul căruia o să scot de la el tot ce vreau.

— Atunci înseamnă că poţi mult mai mult decât alţi! Nu-şi va trăda niciodată stăpânul şi pe aliaţii acestuia.

— O să fii de faţă şi o să vezi cât de deschis la suflet va fi cu mine. Îl cunoşti bine pe Afrit, croitorul?

— Nu. De fapt, ştiu că-l cheamă Suef, dar mai multe amănunte nu pot să-ţi dau, din păcate. Vine foarte des pe la Murad Habulam şi îl bănuiesc foarte tare că nu are nişte afaceri prea curate cu acesta. De aceea, nici nu i-am stat vreodată în cale. E mai bine să nu ai de-a face cu astfel de oameni. Aş prefera să plec de aici şi m-aş bucura dacă m-ai lăsa să te însoţesc la Weiza. Dacă ai treabă la hanul Karanorman, poate ţi-aş putea fi de folos.

— Îl caut acolo pe un mare răufăcător, care probabil este prieten cu aliaţii lui Habulam.

— Ce? Cu astfel de oameni este prieten stăpânul meu?

— Da. Bărbaţii care au fost astăzi la el sunt şi tâlhari şi criminali care urmăresc să ne ia viaţa. Şi cum e stăpânul tău, poţi să-ţi dai şi singur seama, căci a încercat să ne otrăvească.

— Asta aşa e. Effendi, nu mai rămân aici. Plec din casa asta, chiar dacă am să rămân mai mult timp fără simbrie. O să mai avem de aşteptat până să ne împlinim visul, dar mai

bine mai aşteptăm decât să mai servim un asemenea stăpân.

— Ei, în ceea ce priveşte simbria, mie trebuie să mi-o ceri, şi Anka la fel. Amândoi ne-aţi salvat viaţa. Dacă n-aţi fi fost voi, nu mai eram în viaţă acum. Deci, de la noi trebuie să cereţi simbrie, care va fi pe măsura faptei voastre şi a averii noastre.

— Aşa e, strigă cineva de la uşă. Nu vrem să se spună despre noi că suntem nerecunoscători, sidi.

Era Halef cel ce vorbise. Se reîntorsese de la grajd şi auzise ultima parte a discuţiei noastre. Continuă:

— Din păcate, nu suntem bogaţi, dar vom putea, probabil, să contribuim cu ceva la fericirea voastră. Dacă vreţi să plecaţi de aici din cauza noastră, atunci o să ne îngrijim să nu mai aveţi vreodată nevoie să fiţi slujitori. Te întreb, deci, Ianik, din adâncul sufletului meu, dacă ţi-o doreşti de nevastă pe Anka.

— Fireşte! râse Ianik, mulţumit.

— Şi când?

— Cât mai curând posibil.

— Şi tu, floare a satului Kilissely şi salvatoare a vieţilor noastre, vrei ca Ianik să-ţi fie bărbat, pe care să-l asculţi atâta timp cât va fi înţelept şi nu-ţi va pretinde să faci nici o prostie?

— Da, vreau să fie bărbatul meu, răspunse fata, roşind.

— Ei, atunci binecuvântarea noastră să se reverse asupra voastră din această pungă a fericirii şi recunoştinţei. Eu sunt gloriosul casier al grupului nostru. Au fost bani ai nefericirii, dar noi i-am luat ca să-i transformăm în bani ai fericirii şi acum avem această ocazie.

Îşi scoase punga unde avea banii pe care-i obţinusem în lupta de la coliba din văgăună şi o deschise.

— Îmi permiţi, sidi? mă întrebă.

— Cu plăcere! dădui din cap, curios să văd cât le dă celor doi.

— Împreunaţi-vă mâinile, ca să curgă fericirea în căuşul lor.

Ianik se grăbi s-o facă. Îşi lipi palmele una de alta, prin degetele mici formând un căuş, şi le întinse spre Halef. Văzându-l, Anka făcu şi ea la fel. Palmele deschise aveau acum forma unui castron, în care încăpea o sumă frumuşică de bani. Halef punea, pe rând, câte o monedă de aur în fiecare căuş al Ankăi şi al lui Ianik şi, în acelaşi timp, număra:

— Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece.

Numărase monezi turceşti de aur care valorau fiecare câte o sută de piaştri, deci amândoi primiră câte o mie de piaştri sau 180— 190 de mărci în bani nemţeşti, bani care pentru aceşti doi oameni reprezentau o sumă importantă. Apoi îi întrebă pe cei doi, care rămăseseră muţi de uimire şi bucurie:

— Ştiţi ce înseamnă un *agio*?

— Nu, răspunse Ianik.

— Un *agio* înseamnă suma cu care aurul este mai valoros decât argintul, adică diferenţa de curs de schimb. Acum este opt la o sută. Dacă schimbaţi o monedă din aceasta de aur, va trebui să primiţi o sută opt piaştri în monede de argint. Ţineţi minte, căci în total înseamnă de două ori câte optzeci de piaştri pentru amândoi.

Această explicaţie cu caracter comercial nu era inutilă. O sută şaizeci de piaştri nu reprezentau o sumă neimportantă pentru această pereche. Dar ei nu auziră decât jumătate din ceea ce spusese Halef. Gândurile şi impresiile li se citeau în privirile strălucind de bucurie concentrate asupra monedelor de aur.

— Domnule, strigă în cele din urmă Ianik, nu cumva glumeşti cu noi?

— Ba sunt deosebit de serios, răspunse Halef.

— Dar aşa ceva nu e posibil! O mie de piaştri pentru mine şi o mie pentru Anka. Cine să creadă aşa ceva?

— Ce aveţi în mâini, e al vostru şi ce am eu în mâini îmi aparţine. Faceţi cu proprietatea voastră ceea ce fac şi eu cu a

mea. Fiţi atenţi!

Strânse punga şi o băgă la loc în buzunar. Ei, însă, ezitau să dea curs indicaţiilor lui.

— Banii aceştia sunt aur curat! strigă Anka. Mai spune-ne te rog încă o dată că ne aparţin, altfel nu pot să cred!

— Credeţi sau nu credeţi, mie mi-e indiferent. Principalul este să-i băgaţi în buzunar şi apoi să vă căsătoriţi. Ianik era doar atât de grăbit s-o facă, nu ştiu de ce mai ezită acum!

— Şi totuşi, trebuie să-l întreb mai întâi pe effendi. Este o sumă atât de mare! Nu ne trebuie atât de mult, căci mai avem şi economiile noastre. Voi cu ce mai rămâneţi dacă ne dăruiţi nouă atât de mult?

— Nu-ţi face tu probleme din cauza noastră, râse micul hagiu. Ştim deja ce trebuie să facem dacă n-avem bani. Călărim pe tărâmul ospitalităţii. Şi chiar duşmanii noştri trebuie să ne plătească tribut. Dar ce, credeţi cumva că-i vom plăti stăpânului vostru măcar un singur piastru pentru ceea ce ne-a oferit? Nici nu ne trece prin cap. Sper ca sidi al meu să-mi permită să-i plătesc cu o cu totul altfel de monedă, cu o monedă bătută. Vedeţi, n-avem nevoie de bani. Puteţi, deci, să luaţi aceste câteva monede de aur, fără să vă gândiţi că noi vom duce lipsă. De fapt, de puţin timp, ne-am făcut lăudabilul obicei să luăm de la fiecare ticălos care ne pică în mâini tot ceea ce a furat şi să dăruim oamenilor cinstiţi. Să sperăm că vom întâlni din nou, cât mai curând, astfel de ticăloşi! Atunci o să stăm din nou ca pasărea în orez şi o să preamărim bunătatea cu care Allah domneşte peste împărăţia padişahului.

Pentru a pune capăt mulţumirilor celor doi fericiţi, le-am poruncit lui Halef şi lui Ianik să ne strângă lucrurile şi să meargă în grajd, să pună şeile pe cai.

— Vrei să pleci, effendi? întrebă, uimit, Ianik.

— Da, dar nu imediat. Vreau doar ca armăsarii să fie pregătiţi, pentru orice eventualitate. Pe tine şi pe Anka vă

luăm cu noi.

— Dar n-o să ne dea voie Murad Habulam!

— O să am eu grijă să vă dea voie!

— Înseamnă că îţi suntem de două ori recunoscători. Ai venit aici...

— Tăcere! Ştiu ce vrei să spui şi ştiu că eşti un om bun şi recunoscător; dar, gata, să ne oprim aici.

Plecară spre grajd, iar eu m-am aşezat în scaunul pe roţi al nevestei lui Habulam şi Omar m-a scos afară.

Între timp, începuse să se lumineze bine de ziuă. Se putea vedea deja la o distanţă destul de mare. Ploaia încetase cu totul şi după cum arăta cerul, era de aşteptat vreme bună.

Pentru a ajunge în grajd, a trebuit să trecem pe lângă o construcţie asemănătoare cu un hambar. Acoperişul se sprijinea pe peretele din spate, iar în faţă, pe stâlpi de lemn, deci tot ce se afla acolo se putea vedea. Am zărit o căruţă, nu din cele grele care se numesc „araba” şi care sunt trase mai ales de boi, ci una uşurică, cu aspect plăcut, şi care în acea zonă se numeşte kotsclii sau hintă. Lângă ea, atârna de perete un harnaşament turcesc, care semăna cu unul nemţesc, precum seamănă părul lânos al unui paznic de harem gras Şi negru cu frizura unui valet francez. Aceste două obiecte erau cât se poate de potrivite pentru planul meu, mai cu seamă că, în grajd, pe lângă alţi cai se mai afla şi un căluţ tânăr, vioi, căruia părea să i se potrivească de minune harnaşamentul. Am supravegheat adăparea şi înşeuarea cailor noştri şi apoi am poruncit să fiu dus la Habulam.

— Să venim şi noi, eu şi Anka? întrebă Ianik.

— Bineînţeles.

— Dar n-o să fie bine de noi!

— Nu trebuie să vă faceţi griji. O să staţi în spatele meu şi nu vă mişcaţi din locul acela decât cu permisiunea mea.

Când am ieşit din grajd, am observat un individ care stătea

sprijinit în apropiere şi părea că ne supraveghează.

— Cine-i ăsta? l-am întrebat pe Ianik.

— Unul dintre argaţii care, probabil, au păzit caii duşmanilor voştri. Vrei să-l întrebi unde ar trebui să căutăm pomii sub care se află caii?

— Probabil că nu ne-ar spune.

— Precis nu.

— Atunci, mai bine nu-mi bat gura de pomană, căci Humun o să mă informeze precis.

Când am ajuns pe coridor, l-am văzut stând rezemat de perete. Şedea într-o asemenea poziţie încât să poată vedea, prin uşa deschisă, grajdul. Deci şi el ne onorase cu atenţia lui.

— Ce căutaţi aici? se răsti la noi.

— Vreau să stau de vorbă cu Murad Habulam, stăpânul tău, am răspuns.

Se ferea să-şi îndrepte privirea direct spre mine, căci se temea de ochiul meu şi ţinea degetele în poziţia care ajuta împotriva privirii rele.

— Nu se poate, spuse.

— De ce nu?

— Pentru că doarme.

— Îţi cer să-l trezeşti.

— Nu pot să fac aşa ceva.

— Dar aşa vreau eu!

— Puţin îmi pasă mie de dorinţele tale.

— Ei, atunci îţi poruncesc! am spus, accentuând cuvintele.

— N-ai cum să-mi porunceşti tu mie.

— Halef, biciul!

Nici nu rostisem bine aceste cuvinte, şi biciul din piele de hipopotam, plesni atât de puternic peste spinarea acestui om duşmănos, încât cel lovit se chirci la pământ. În acelaşi timp, Halef strigă:

— Cine n-are cum să-ţi poruncească, bădăranule? Ascultă la mine. Întreaga împărăţie a sultanului şi toate ţările din

lume trebuie să asculte de emirul meu, atunci când mă aflu eu cu el, eu care sunt ca un leu ce rage împotriva ta, râmă ce eşti! Răzbunarea îşi va căsca gura iar dreptatea îşi va ascuţi ghearele, căci, iată, aici se află cavalerul cu biciul răzbunării în mână, eroul zilei bătăii, Hagi Halef Omar Ben Bagi Abul Abbas Ibn Hagi Dawuhd al Gossarah!

Stătea cu mâinile ridicate şi cu trăsăturile feţei entuziasmate, exact în poziţia şi având mimica unui orator care este conştient de faptul că îşi aduce contribuţia la rezolvarea unei misiuni de importanţă mondială.

Humun ne minţise când afirmase că stăpânul lui dormea. Chiar în momentul în care coteam spre încăperea în care Habulam mă primise, când sosisem, acesta ne ieşi grăbit în întâmpinare şi se răsti furios la mine:

— Omule, ce te-a apucat să-l baţi pe servitorul meu? Am mare chef să poruncesc să fiţi cu toţii biciuiţi!

Nu era singur; se aflau cu el Humun şi croitorul Suef, care-şi spunea Afrit, iar în spatele acestui grup mai apărură cinci sau şase argaţi şi servitoare.

N-am răspuns ci i-am făcut semn lui Omar să mă împingă mai departe cu scaunul pe roţi. Furia lui Habulam păru să crească, datorită tăcerii mele, căci începu să dea drumul la tot felul de ameninţări referitoare la nimicirea noastră totală. Când am ajuns la uşa odăii respective, Halef vru s-o deschidă, dar Habulam se aşeză în faţa ei şi strigă:

— N-are nimeni voie să intre aici! Vă interzic!

— Tu? întrebă Halef. N-ai tu ce să ne interzici nouă!

— Dar eu sunt autoritatea supremă de poliţie şi justiţie din această localitate!

— În cazul acesta, nu putem decât să le urăm mult noroc locuitorilor din Kilissely. Dacă autoritatea supremă de justiţie tâlhăreşte şi ucide, ce-or să facă supuşii săi! Dă-te urgent la o parte, altfel ai să primeşti un sărut de la biciul meu, sau mai bine-zis un pupoi foarte zgomotos. Ai înţeles?

Ridică biciul şi, pentru că gazda noastră nu se mişcă din faţa uşii, primi o asemenea lovitură, încât, dintr-o săritură demnă de un clovn de la circ, părăsi îndată locul.

— M-a lovit! L-a văzut şi Allah, l-aţi văzut şi voi! Săriţi pe el! Trântiţi-l la pământ! Legaţi-l!

Aceste porunci erau pentru argaţi, dar nici aceştia, nici Humun şi nici Suef nu îndrăzniră să se atingă de micul hagiu. Acesta nici măcar nu se uită la ei, ci deschise uşa şi intră. L-am urmat şi noi. Habulam năvăli şi el în urma noastră, iar ceilalţi se înghesuiră după el. în mijlocul camerei, se opri şi strigă:

— Aţi întrecut orice măsură! Am să vă pedepsesc cât se poate de sever. Eu sunt şeful tribunalului de aici.

— Kilissely este doar un biet sat, nu există o asemenea autoritate aici, am replicat.

— Dar eu sunt judecătorul din această localitate!

— Aşa ceva nu cred. Unde ai studiat?

— Nu-i necesar să fi studiat.

— Oho! Dacă vrei să fii judecător, trebuie mai întâi să studiezi doisprezece ani de şcoală elementară şi apoi să mergi la Seminar ca să obţii titlul de judecător. Posezi acest titlu sau l-ai posedat?

— Nu te interesează pe tine!

— Ba mă interesează foarte mult. Cel ce vrea să ne judece trebuie să poată dovedi că are dreptul şi calificarea s-o facă. Ştii să scrii şi să vorbeşti în arabă?

— Da.

— Şi în persană?

— Da.

— Cunoşti *Coranul* pe dinafară? Căci un judecător trebuie să cunoască toate acestea.

— Îl ştiu pe dinafară.

— Atunci, dovedeşte! Recită-mi capitolul patruzeci şi şase, care se numeşte Ahkaf.

— Cum începe? întrebă el, stingherit.

— Fireşte, cu cuvintele „În numele atotputernicului Dumnezeu”, ca orice alt capitol.

— Dar ăsta nu-i adevăratul început.

— Ei, acesta sună aşa: „*Revelaţia acestei cărţi este de la Dumnezeu, atotputernicul şi atoateştiutorul. Cerul şi pământul şi ceea ce este între ele le-am realizat într-adevăr numai la timpul hotărât; dar necredincioşii întorc spatele avertismentului care li se adresează*”... Zi-i mai departe!

Duse mâna în spatele urechii, ca să se scarpine, şi apoi spuse:

— Cine îţi dă ţie dreptul să mă examinezi? Am fost judecător şi trebuie să mă crezi! Păziţi uşile să nu poată fugi nici unul dintre acuzaţi şi aduceţi imediat aparatul pentru bătaie.

Dăduse aceste porunci supuşilor săi şi fu imediat ascultat. Humun şi Suef se aşezară de-a dreapta şi de-a stânga lui, iar ceilalţi îşi ocupară locurile între noi şi uşă, ca să ne împiedice să fugim. Una dintre slujnice dădu fuga să aducă aparatul.

Apoi Habulam se aşeză jos, în mijlocul odăii, şi le făcu semn şi celor doi de lângă el să procedeze la fel.

— Sunteţi martori şi asesori, spuse, şi veţi confirma sentinţa pe care o voi da.

Cei trei ticăloşi îşi compuseră nişte mutre atât de serioase, corespunzătoare rolului lor, încât cu greu m-am stăpânit să nu izbucnesc în râs.

— Sidi, chiar avem de gând să tăcem? mă întrebă în şoaptă, Halef. E ruşinos din partea noastră!

— Ba nu, e o plăcere. Nu o dată am devenit din acuzaţi acuzatori, şi exact asta se va întâmpla şi astăzi.

— Linişte! strigă Habulam, adresându-mi-se. Când acuzatul se află în faţa judecăţii trebuie să tacă. Ianik, Anka, ce căutaţi acolo cu răufăcătorii ăştia? Mi-aţi nesocotit poruncile şi o să fiţi aspru pedepsiţi. Acum, însă, plecaţi de acolo.

Era într-adevăr amuzant! Aveam, fireşte, toate armele la noi, iar acest bătrân păcătos chiar îşi închipuia că ne pasă cumva de sentinţa lui. Ianik rămase împreună cu Anka lângă noi, de aceea, Habulam repetă porunca, pe un ton şi mai aspru.

— Iertare! am spus. Aceştia doi se află de astăzi în slujba mea.

— Nu ştiam nimic de asta.

— Acum ţi-am spus, deci ştii.

— Te înţeleg, i-ai momit să vină la tine, dar n-am să îngădui aşa ceva şi am să-i pedepsesc.

— Despre asta vorbim mai târziu, am replicat, liniştit. Acum, îngrijeşte-te să înceapă judecata.

Am arătat spre servitoarea care se reîntorsese cu „aparatul de bătaie” şi se aşezase în spatele bătrânului.

Acest aparat era format dintr-o bancă lungă, îngustă, care avusese iniţial patru picioare; la unul dintre capete, cele două picioare fuseseră îndepărtate, fiind lăsate doar celelalte două. Banca era aşezată pe pământ, cu picioarele în sus. Delincventul trebuia să se întindă pe bancă, stând pe spate şi cu picioarele îndreptate spre picioarele băncii. Era apoi legat şi primea loviturile la tălpile goale.

E uşor de închipuit cât de dureroasă este o asemenea pedeapsă, dacă, deseori, pielea de pe talpă crapă încă de la prima lovitură. Un sergent de poliţie priceput loveşte transversal peste suprafaţa îngustă a tălpii; începe de la călcâi şi se opreşte la degete, aşa încât loviturile să cadă vârtos, una lângă alta. Prima lovitură este pentru piciorul drept, a doua pentru stângul şi aşa mai departe! Dacă sunt lovite ambele tălpi de la călcâie la degete, fără ca execuţia să fi luat sfârşit, celelalte lovituri sunt administrate astfel încât să se încrucişeze cu cele anterioare. Turcul numeşte asta „a bate tabla de şah”.

Murad Habulam privea băncuţa cu ochi duioşi. Apoi,

ridicând privirea şi arătând spre noi, porunci unuia dintre argaţii care se aflau în spatele nostru:

— Bejaz, tu eşti cel mai puternic. Vino aici! Tu vei duce la îndeplinire sentinţa!

Argatul, un bărbat înalt şi puternic, se duse spre el şi aruncă nişte priviri galeşe bastonului pe care îl adusese servitoarea şi care se afla lângă bancă. Murad Habulam îşi îndreptă mândru spinarea, îşi drese glasul şi începu, adresându-mi-se:

— Numele tău este Kara Ben Nemsi?

— Aşa mi se spune pe aici, am răspuns.

— Eşti domnul şi stăpânul acestui Hagi Halef Omar care stă lângă tine?

— Nu sunt stăpânul, ci prietenul lui.

— Totuna e. Confirmi că m-a bătut?

— Da.

— Şi pe Humun, servitorul meu?

— Da.

— Pentru că ai recunoscut tu însuţi, nu mai e nevoie să-l întreb şi pe el. Ştii câte lovituri i-a tras lui Humun?

— Nu le-am numărat.

— Au fost cel puţin douăzeci! strigă Humun.

— Bun. Eu n-am primit, într-adevăr, decât una, dar...

— Din păcate! îl întrerupse Halef. Aş fi vrut să primeşti de două ori mai multe decât Humun!

— Gura! tună Habulam. Să vorbeşti doar atunci când te întreb. De fapt, să-i mulţumeşti lui Allah că te-a oprit să mă mai loveşti. Eu sunt domnul şi stăpânul aici şi fiecare lovitură pe care o primesc face cât treizeci. Asta face în total, cu cele douăzeci pe care le-ai tras lui Humun, cincizeci, pe care le vei primi tu acum la tălpile goale. Vino aci şi scoate-ţi papucii.

Bejaz, argatul, vru să apuce sfoara cu care urma să-l lege pe Halef. M-am uitat la tovarăşii mei de drum. Făcuseră nişte figuri grozave.

— Hai, repede! porunci Habulam.

Şi, pentru că Halef nu-i dădu ascultare, îi porunci argatului Bejaz:

— Du-te şi adu-l aici!

Argatul se îndreptă spre Halef. Acesta îşi scoase de la cingătoare unul dintre pistoale, îl îndreptă spre acesta şi apăsă cu degetul pe cocoş. Atunci, Bejaz făcu un salt într-o parte şi strigă speriat spre stăpânul său:

— O, Allah! Omul acesta o să tragă! Adu-ţi-l tu singur aici!

— Laşule! răspunse Habulam. Eşti ditamai uriaşul şi te temi de un pitic?

— Nu, nu de el, ci de pistolul lui.

— N-are voie să tragă. Hei, voi, oameni! Puneţi mâna pe el şi aduceţi-l aici!

Argaţii îşi aruncau unii altora priviri gânditoare. Se temeau de hagiu. Doar unul dintre ei dovedi că avea curaj. Era Suef, croitorul. Scoase şi el un pistol din buzunar, deşi mai înainte nu observasem să aibă o astfel de armă, se apropie şi îi spuse argatului:

— Bejaz, fă-ţi datoria! Dacă ridică pistolul, îi trag un glonţ în cap!

Ieri, omul acesta părea cel mai paşnic şi inofensiv croitoraş, iar astăzi chipul lui trăda ură şi o asemenea hotărâre, încât alţii în locul nostru s-ar fi speriat.

— Tu, croitorule, vrei să tragi? râse Halef.

— Gura! Nu sunt croitor! Ce căutaţi voi, străinilor, aici la noi? Ce vă interesează pe voi treburile noastre? Vreţi să ne împiedicaţi să facem ce vrem, dar aţi fost atât de prostănaci încât m-aţi luat drept croitor! Dacă aţi fi ştiut cine şi ce sunt aţi fi tremurat de spaimă. Dar o să mă cunoaşteţi voi şi tu eşti cel cu care voi începe. Dacă nu te întinzi imediat pe bancă şi nu-ţi scoţi papucii, o să vă fac eu să înţelegeţi ce înseamnă să dai ascultare!

Vorbise cu toată seriozitatea. Halef îl privi dintr-o parte

printre gene, luă pistolul în mâna stângă, ceea ce mă făcu să bănuiesc ce va urma, şi îl întrebă pe un ton prietenos.

— Ei, şi cum vrei să începi?

— Uite aşa!

Suef întinse mâna să-l apuce pe hagiu de piept, acesta, însă, îşi luă fulgerător avânt şi-i trăsni o palmă atât de puternică, încât cel lovit scăpă pistolul din mână şi se prăbuşi la pământ. Înainte să aibă timp să-şi revină, Halef, care îşi băgase rapid pistolul la loc, la cingătoare, îngenunche deasupra lui şi începu să-l plesnească cu ambele mâini în aşa hal, încât aceluia nici nu-i trecu prin minte să facă vreo mişcare în apărarea sa.

Habulam plecase de la locul lui şi urla de furie. Humun gesticula ca un nebun, dar nu îndrăznea să-i sară în ajutor lui Suef. Argaţii şi servitoarele ţipau ca din gură de şarpe, fără însă a se mişca din loc. Era o larmă ca în iad, până ce Halef îi dădu drumul inamicului său şi se ridică.

Acesta întinse mâna spre locul unde îi căzuse pistolul, dar Halef fu mai rapid şi împinse pistolul cu piciorul, astfel încât acesta se lovi de scaunul meu şi rămase acolo. Suef făcu o săritură să-l apuce de acolo şi nimeri exact în bătaia armei mele. Chiar atunci când se aplecă, l-am înhăţat de ceafă şi l-am ridicat. Urmarea a fost că şi-a lăsat braţele să-i atârne în jos şi a început să bată, speriat, aerul. Osko ridică pistolul şi îl băgă în buzunar. I-am tras croitorului o palmă în cap, cu mâna stângă, şi apoi l-am aşezat jos, la picioarele mele.

— Aici să stai, fără să te mişti, i-am poruncit. Dacă crâcneşti fără să ai aprobarea mea, am să-ţi zdrobesc capul ca pe un ou.

Îşi lăsă capul şi mâinile să atârne şi nu mai făcu nici o mişcare. Ceilalţi urlau în continuare.

— Ia biciul şi fă linişte, Halef!

Nici n-am rostit bine aceste cuvinte şi biciul deja vâjâia pe spinarea lui Habulam. Bătrânul tăcu pe loc, la fel şi Humun,

iar ceilalţi le urmară exemplul.

— Stai jos! i-am poruncit judecătorului nostru şi acesta se supuse.

— Plecaţi de la uşă! le-am poruncit şi servitorilor. Căraţi-vă în colţul acela! Acolo să rămâneţi până vă permit eu să plecaţi!

Se grăbiră să-mi dea ascultare. Acum aveam spatele liber şi puteam ţine totul sub observaţie.

Era clar că Habulam nu ştia ce să spună şi cum să se comporte. Privirea sa aluneca furioasă de la unul la altul, îşi ţinea palmele strâns apăsate pe gură. În cele din urmă, deschise gura doar ca să se repeadă furios la mine.

— Tacă-ţi gura, altfel ai să fii din nou biciuit! i-am strigat. Acum, eu sunt cel ce va vorbi. Crezi cumva că am venit să te căutăm aici, ca să fim bătuţi la tălpile goale? Îţi închipui că suntem nişte oameni pe care poţi să-i judeci tu? O să pronunţăm noi acum sentinţa şi o s-o ducem la îndeplinire. Ai poruncit să fie adus „aparatul pentru bătaie” şi o să ne slujim de el.

— Ce-ţi trece prin cap? replică. Chiar în propria mea casă vrei să mă...

— Gura! l-am întrerupt. Când vorbesc eu, tu să taci. Casa asta a ta e o văgăună de criminali şi crezi că...

Am fost şi eu întrerupt. Osko dădu un ţipăt şi se aruncă asupra pseudocroitorului. Dar şi eu, deşi eram cu ochii aţintiţi asupra lui Habulam, observasem mişcarea lui Suef. Individul ăsta era într-adevăr deosebit de periculos. Era singurul care îndrăznise să pună mâna pe armă. Acum, probabil, crezuse că nu sunt atent la ceea ce face. Îşi dusese mâna dreaptă în interiorul jachetei şi apucase cuţitul. Ridicându-se şi aplecându-se fulgerător spre mine, vru să-mi înfigă lama acestuia în piept, dar n-a reuşit. Osko l-a şi înhăţat în clipa aceea şi îl apucasem şi eu de cingătoare.

Halef se apropie şi îi luă cuţitul din mână celui pe care îl

învinsese mai înainte.

— Percheziţionează-i buzunarele, cât îl ţinem noi, i-am spus.

Se execută şi scoase de acolo un pistol mic de buzunar cu ţeavă dublă, care era încărcat, diverse nimicuri şi o pungă plină cu bani, pe care o deschise şi-mi arătă conţinutul.

— Vezi monedele de aur? Şi individul ăsta se dădea drept un biet om sărac care merge din sat în sat şi lucrează croitorie! Banii ăştia i-a jefuit sau i-a furat. Ce facem cu ei?

— Pune-i la loc în buzunarul lui. Nu ne aparţin; arma, însă, o luăm, ca să nu provoace vreo nenorocire cu ea.

L-am aşezat apoi pe mizerabil din nou pe podea. Scrâşnea din dinţi. Cine şi ce era de fapt? Am fi tremurat de frică, dacă am fi aflat cine e. Chiar el spusese asta. Trebuia neapărat să-l fac inofensiv şi, pentru asta, nu trebuia să plătesc dinte pentru dinte, moarte pentru moarte. Dar o pedeapsă exemplară trebuia să primească, o pedeapsă care să-l facă incapabil să se mai ocupe de noi.

— Halef, Osko, Omar, legaţi-l acolo de bancă! a sunat hotărârea mea.

Individul se prefăcuse că nu mai avea nici o putere să se mişte după ce-l apucasem de cingătoare, dar abia rostisem cuvintele de mai sus, că el şi făcu o săritură, din doi paşi fu lângă Habulam, îi smulse acestuia cuţitul şi pistolul de la brâu, se întoarse spre mine şi strigă:

— Să mă legaţi? Ăsta-i ultimul cuvânt pe care l-ai mai rostit!

Îndreptă pistolul spre mine, apăsă şi trase. De-abia am avut timp să-mi adun toate puterile şi să mă arunc într-o parte, prăbuşindu-mă la pământ împreună cu scaunul. Nu m-a nimerit, dar, cum s-a văzut mai târziu, glonţul a trecut printre Anka şi Ianik, care se aflau în spatele meu şi s-a înfipt în uşă.

Cum m-am descurcat cu piciorul pe care-l aveam pus în

ghips, nici până în ziua de astăzi nu ştiu; dar abia am atins podeaua şi m-am şi ridicat, aruncându-mă asupra criminalului, dar nu dintr-o săritură, ci făcând un adevărat salt mortal. Am nimerit exact peste el, l-am înhăţat bine cu ambele mâini şi l-am trântit la pământ.

Murad Habulam şi oamenii lui rămăseseră muţi de spaimă; nici nu mai mişcau din loc. Suef zăcea sub mine. Am îngenuncheat pe coapsele lui şi i-am apăsat capul în jos. Ţinea încă în mâna dreaptă pistolul care, din fericire, n-avea decât o ţeavă, iar în mâna stângă strângea cuţitul. Era destul de periculos pentru mine, dar Halef al meu, care avea atâta prezenţă de spirit, a îngenuncheat exact lângă noi şi i-a ţinut mâna.

— Osko, vino aici! a strigat. Pe bancă cu el, să nu se mai poată mişca!

În mai puţin de un minut, Suef era legat de bancă, exact în poziţia corespunzătoare pentru a primi bastonada. Ianik îmi aduse scaunul şi m-am aşezat.

— Ei, acum vezi că această casă a ta e o văgăună a criminalilor, precum ţi s-a spus mai înainte? se răsti Halef la Habulam. Dacă effendi al nostru n-ar fi avut atâta experienţă în luptă şi prezenţă de spirit, acum era doar un leş. Dar, lasă că vezi tu acum! Gata cu răbdarea noastră. Acum o să aflaţi cu toţii ce înseamnă să tragi asupra noastră şi să ni se servească bucate otrăvite!

— Eu nu ştiu nimic de asta, spuse bătrânul.

— Gura! O să-ţi vină şi ţie rândul. Mai întâi începem cu mizerabilul ăsta de aici. El ne-a adus în această casă a crimei. A ştiut că se pusese la cale uciderea noastră. Acum, a vrut să ne înjunghie şi a tras asupra ta, sidi. Hotărăşte-i tu soarta! Eşti de părere că merită să moară?

— Da, merită să moară, dar o să-l lăsăm în viaţă. S-ar putea să devină alt om. Ca să-l stimulăm să devină mai bun, o să primească bastonada pe care ţi-o promisese ţie.

— Câte lovituri?

— Treizeci.

— Prea puţine; eu i-aş trage cincizeci.

— Ajung treizeci.

— Atunci, trebuie să fie cât se poate de puternice. Şi cine o să le aplice?

— Tu, fireşte. Cred că îţi fac o bucurie, Halef!

Deşi, în anumite condiţii, folosea cu mare plăcere biciul, acum mă aşteptam să refuze acest mandat. Nu mă înşelasem în privinţa lui, căci îmi răspunse cu o mişcare mândră din mână:

— Îţi mulţumesc, effendi! Când e nevoie să folosim biciul, cu cea mai mare plăcere, sunt gata s-o fac, dar sergent de poliţie nu vreau să fiu. Biciul este un simbol al autorităţii; pe acesta îl răsucesc în aer, dar bastonul nu. Ducerea la îndeplinire a unei sentinţe este treaba călăului; eu nu sunt aşa ceva.

— Ai dreptate. Atunci, hotărăşte tu însuţi cine s-o facă.

— Asta am s-o fac cu plăcere. Ţi-e mai mare dragul să vezi când prietenii şi camarazii se onorează unii pe alţii. Humun este aliatul croitorului. El să-i tragă cele treizeci de lovituri, în semn de stimă şi dragoste frăţească.

Era o hotărâre care avea asentimentul meu total. Am dat din cap în semn că aprob şi, atunci, Halef se adresă lui Humun:

— Ai auzit ce s-a spus aici? Vino, deci, aici şi oferă-i tovarăşului tău binefacerea dreptăţii!

— Nu fac asta! refuză servitorul.

— Nu cred că vorbeşti serios. Te sfătuiesc să te gândeşti la persoana ta. Dacă nu-i dai cele treizeci de lovituri, ai să le primeşti tu. Jur pe barba tatălui meu că aşa va fi. Deci, dă-i drumul! Nu şovăi, căci altfel te ajut eu!

Humun îşi dădu seama că n-avea cum să refuze. Se apropie de bancă şi luă bastonul. Se vedea, însă, clar că nu

intenţiona să-şi îndeplinească misiunea cu tragere de inimă. De aceea, Halef îl avertiză:

— Fii atent la ce-ţi spun: pentru fiecare lovitură care nu mi se pare suficient de puternică, ai să primeşti tu însuţi câte un bici pe spate. Prin urmare, concentrează-te! Osko, ia biciul de la effendi şi aşează-te de cealaltă parte a acestui inimos bărbat! De îndată ce-l plesnesc eu, trage-i şi tu una! Asta o să-l învioreze, spre marea noastră mulţumire. Omar să numere şi să comande.

Pentru Humun, situaţia era extrem de delicată. Tare ar fi vrut să-l cruţe pe tovarăşul său, dar la dreapta lui se afla Halef, iar la stânga Osko, amândoi cu biciul în mână. Era, deci, el însuşi ameninţat şi şi-a dat seama că n-are încotro, trebuia să se supună. În orice caz, nu era prima oară când aplica o bastonadă, asta se observa clar din modul în care aşeza uşor bastonul în locul pe care voia să-l lovească.

Suef nu scoase nici un cuvânt. De mişcat nu se putea mişca. Dar, dacă privirile pe care ni le arunca ar fi fost lame de cuţit, am fi fost înjunghiaţi peste tot.

Murad Habulam nu-şi dezlipea ochii de la această scenă. Îi tremurau buzele. Părea că tot încearcă să vorbească, dar se stăpânea. Dar, după ce Humun aplică prima lovitură, nu se mai putu stăpâni şi strigă:

— Opreşte! Îţi poruncesc!

— Nici un cuvânt! am strigat şi eu. Sunt foarte milostiv cu voi faţă de ceea ce ne-aţi făcut; dar, dacă mai scoţi un cuvânt fără să-ţi permit, te duc direct la Usküb şi te dau pe mâna judecătorului. Putem să dovedim că ai atentat la viaţa noastră şi dacă îţi închipui cumva că, după plecarea noastră, judecătorul te va lăsa să fugi, îţi atrag atenţia că în Usküb se află mai mulţi consuli ai Occidentului, care au puterea să obţină cea mai aspră pedeapsă împotriva ta. Fii, deci, deştept şi taci!

I se năruise tot avântul. Cunoştea puterea acelor

funcţionari şi se temea de ea; de acum înainte, nu mai rosti nici un cuvânt.

Suef îşi primi cele treizeci de lovituri. Îşi muşcă buzele şi scrâşni zgomotos din dinţi, dar nu scoase nici un sunet. De îndată ce Humun văzu prima dungă sângerie, păru să nu se mai gândească la faptul că refuzase să-i facă rău. Lovea cu atâta putere, încât îmi venea să-i spun să se oprească. Există unii oameni care, la vederea sângelui, devin setoşi de sânge, la fel ca şi sălbăticiunile.

Încă de la prima lovitură, eu am închis ochii. Nu e nici o plăcere să asişti la o asemenea execuţie, dar am considerat că am fi greşit faţă de dreptate, faţă de noi înşine şi de semenii noştri, dacă ne-am fi arătat îndurători în acest caz, căci ceea ce a urmat a dovedit că Suef şi-a meritat mai mult decât din plin pedeapsa.

N-a lăsat să-i scape nici un sunet, dar, când a căzut ultima lovitură, a strigat:

— Toarnă rachiu, rachiu pe tălpi, repede, repede!

Acum îndrăzni şi Habulam să vorbească. Îi porunci Ankăi să aducă rachiu. Aceasta aduse o sticlă plină. Humun o înhăţă şi mai întâii i-o duse la gură. Suef trase câteva înghiţituri şi apoi lichidul îi fu turnat peste răni. Nu lăsă să se audă nici cel mai mic sunet de durere. Omul acesta avea nervi de oţel, sau poate, mai primise şi înainte atâtea bastonade, încât era deja obişnuit cu ele?

Fu dezlegat şi se târî până la Habulam. Acolo, îşi strânse picioarele şi îşi băgă capul între genunchi, întorcându-ne pur şi simplu spatele.

— Effendi, cu ăsta am terminat, mă informă Halef. Cine vine la rând?

— Humun, am răspuns scurt.

— Câte?

— Douăzeci.

— De la cine?

— Asta te las pe tine să hotărăşti.

— Murad Habulam!

Hagiul îşi făcea minunat treaba. Punându-i pe ticăloşi să se ciomăgească între ei, semăna ura şi răzbunarea în tabăra acestora. Habulam refuză:

— Humun a fost întotdeauna un servitor credincios, cum aş putea să-l bat?

— Tocmai pentru că ţi-a fost atât de credincios, trebuie să-i dovedeşti asta prin mulţumirea ta, replică Halef.

— Nu permit să fiu silit!

— Dacă nu-i trage douăzeci de lovituri lui Humun, o să primească el însuşi patruzeci, am hotărât eu.

Asta avu efect. Servitorul se zbătu când fu legat de bancă, dar asta nu-i fu de nici un ajutor. Stăpânul lui se ridică şi puse mâna, şovăitor, pe baston, dar cele două biciuri îi întăriră braţul, aşa că loviturile porniră cu toată puterea.

Humun nu suportă pedeapsa la fel de bărbăteşte precum Suef. Răcni la fiecare lovitură, dar am observat că servitorii se priveau şi îşi făceau între ei semne de bucurie şi mulţumire, aruncându-mi şi mie nişte priviri recunoscătoare. Doar Humun era preferatul stăpânului şi probabil îi chinuise destul pe ceilalţi.

Fu turnat rachiu şi peste rănile sale şi se retrase şi el într-un colţ, unde se ghemui.

— Şi acum, cine urmează? întrebă Halef.

— Murad Habulam, sună răspunsul meu.

Cel numit stătea încă lângă bancă, ţinând bastonul în mână. De spaimă, sări câţiva paşi înapoi şi strigă:

— Ce? Cum? Şi eu trebuie să încasez bastonada?

— Fireşte! am dat din cap, deşi aveam alte intenţii cu el.

— Dar n-are nimeni dreptul să poruncească aşa ceva.

— Te înşeli. Eu sunt acela care am acest drept. Eu ştiu totul. Nu ne-ai deschis uşa casei tale, ca să fim ucişi aici?

— Asta este o mare minciună!

— Nu este Manach el Barscha fratele tău, cel care a fost perceptor în Usküb, apoi a fost destituit şi ieri dimineaţă a venit aici, la tine, ca să-ţi anunţe sosirea noastră cât şi pe aceea a tovarăşilor lui?

— Probabil că ai visat, eu n-am nici un frate!

— Atunci înseamnă că am visat şi că ai pus la cale cu el să ne duci în turnul bătrânei mame, iar servitorul tău să facă pe fantoma?

— Domnule, vorbeşti despre lucruri care îmi sunt cu totul necunoscute!

— Dar Humun cunoaşte aceste lucruri, căci îmi dau seama de asta după privirile consternate pe care mi le aruncă. Se miră că am ajuns să cunosc aceste „secrete”. Planul cu stafia nu s-a putut realiza, aşa că v-a venit ideea să urcaţi în turn şi apoi să coborâţi şi să ne ucideţi.

— Allah, Allah! Eşti în toate minţile?

— Cei doi fraţi Aladschy urmau să mă ucidă pe mine, Barud el Amasat voia să-l omoare pe Osko, pentru că, datorită răpirii fiicei acestuia, Seniţa, există o răzbunare între ei. Fratele tău Manach îl preluase pe Halef, iar Humun s-a arătat gata să-l ucidă pe Omar. *Miriditul* s-a retras, pentru că încheiase pace cu mine şi îmi înmânase barda pe care o vezi aici, la cingătoarea mea.

— Allah Cel Mare! Ştie totul! Privirea lui cea rea i-a spus! murmură speriat Humun.

— Ba nu, ba nu, nu ştie absolut nimic! strigă Habulam. Nu cunosc pe nici unul dintre oamenii ale căror nume le-ai pomenit, domnule!

— Au fost cu tine sus în turn şi mai înainte v-aţi aflat cu toţii, nouă bărbaţi, în interiorul căpiţei celei mari care se află în apropierea turnului.

— N-am nici un fel de căpiţă înaltă!

— Atunci am să ţi-o arăt eu şi am să-ţi spun că m-am strecurat printre baloţii de fân şi v-am văzut şi v-am auzit. Am

auzit fiecare cuvânt rostit, fiecare!

Se dădu înapoi şi se holbă speriat la mine.

— N-a ridicat miriditul cuţitul împotriva bătrânului mübarek, înainte de a pleca?

— Eu... eu... eu... nu ştiu nimic, se bâlbâi el.

— Ei, atunci să-l întrebăm pe Suef; poate ştie el. Şi dacă nu răspunde, să-i mai tragem treizeci de lovituri.

Atunci, cel numit se întoarse spre mine, îşi rânji colţii ca un animal sălbatic, îmi aruncă o privire turbată şi şuieră:

— Câine! Puţin îmi pasă mie de tine şi de bastonada ta! M-ai auzit cumva văicărindu-mă? Crezi că mă tem de tine şi că o să mă sileşti, prin bătaie, să-ţi spun adevărul?

— Atunci, spune-l dacă ai curajul!

— Da, am curajul. Aşa e, exact cum ai spus tu: am vrut să te ucidem. N-am reuşit; dar... pe Allah... n-ai să ajungi prea departe şi leşurile voastre vor fi hrană corbilor!

— Vorbeşte prostii; a înnebunit! strigă Habulam. I-a luat minţile durerea!

— Laşule! scrâşni Suef.

— Sidi, întreabă-l şi pe Humun, spuse Halef. Dacă nu vrea să vorbească, îi tragem douăzeci de lovituri la tălpi.

Se duse spre servitor şi-l apucă de braţ.

— Nu pune mâna pe mine, hagiul dracului! Recunosc totul, totul! strigă Humun.

— E aşa cum spune, effendi?

— Da, da, totul, exact aşa!

— Şi el a înnebunit din cauza durerii! strigă Habulam.

— Ei, am spus, atunci am să-ţi mai prezint doi martori, Ianik, spune adevărul: este Habulam nevinovat?

— A vrut să vă ucidă, răspunse argatul.

— Nemernicule! strigă Habulam. Ştiai că o să te pedepsesc pentru că nu mi te-ai supus; de aceea vrei să te răzbuni pe mine!

— Anca, am continuat, nu tu l-ai văzut pe stăpânul tău

punându-ne otravă în bucate?

— Ba da, răspunse fata, l-am văzut foarte clar.

— Allah! Ce minciună! Domnule, jur pe Profet şi pe toţi califii că sunt absolut nevinovat!

— Cu asta ai săvârşit un sperjur îngrozitor, care...

Am fost întrerupt. Faptul că Habulam profanase numele Profetului şi amintirea califilor printr-un jurământ fals îi înfuriase la culme pe ceilalţi mahomedani prezenţi. Halef înhăţă biciul; un murmur furios se auzea în odaie. Humun se ridicase în picioare, se apropie şchiopătând, îl scuipă în faţă pe stăpânul său şi spuse:

— Huo! Ruşine! Fii blestemat pe vecie! Laşitatea ta te va duce în iad! Am slujit un stăpân pe care Allah îl va scufunda în locul veşnicei osânde. Te părăsesc. Mai înainte, însă, o să ne socotim!

Se ridică şi Suef şi veni lângă bătrân, scuipându-l şi el şi strigându-i:

— Ruşine de tine şi de bătrâneţile tale! Ţi-ai pierdut sufletul şi ţi-ai pierdut conştiinţa. Nu vreau să mai am de-a face cu tine!

Amândoi se întoarseră la locurile lor. Îşi încărcau uşor conştiinţa cu un omor, dar hulirea Profetului şi a urmaşilor acestuia le zguduia întreaga fiinţă.

Habulam şedea acolo de parcă-l trăsnise. Îşi ţinea ambele mâini la frunte. Apoi, deodată, zvârli braţele în lături şi strigă:

— Allah, Allah, am greşit! Dar am să-mi îndrept greşeala. Recunosc că am plănuit să vă ucidem şi că v-am pus otravă în bucate!

— Allah Cel Mare, Mohammed, profetul lui Allah! se auzi de jur-împrejur.

Halef se apropie de el şi îi puse mâna cu greutate pe umăr:

— Ăsta-i norocul tău, că ţi-ai retractat jurământul! Effendi al meu nu mi-ar fi permis, dar jur pe barba Profetului că soarele vieţii tale ar fi apus înainte ca eu să părăsesc această

casă! Deci, îţi recunoşti greşeala?

— Da.

— Atunci ai să-ţi primeşti pedeapsa pe care o să ţi-o stabilim. Effendi, câte lovituri să primească? întrebă Halef.

— O sută, am răspuns.

— O sută! zbieră bătrânul. N-o să supravieţuiesc!

— Asta-i treaba ta! Ai să primeşti o sută de lovituri la tălpi.

Se nărui pur şi simplu. Am văzut cum îi tremurau genunchii. Era un mare răufăcător, dar un şi mai mare laş.

— Fii milostiv! se văicări. Allah te va răsplăti!

— Ba nu, Allah se va înfuria pe mine, dacă voi acţiona astfel împotriva legilor lui. Şi ce-or să spună Suef, şi Humun dacă pe tine te iert de pedeapsă, iar ei au fost nevoiţi s-o îndure?

— La bastonadă cu el! strigă Suef.

— O sută să primească! fu şi Humun de acord.

— Auzi, nu? spuse Halef. Allah o vrea şi o vrem şi noi. Vino aici! Întinde-te pe bancă să te legăm.

Îl apucă de braţe ca să-l tragă în jos. Bătrânul speriat se zbătea ca un vierme şi se văicărea ca un copil. Le-am făcut semn lui Osko şi Omar. L-au apucat şi ei şi l-au întins pe bancă.

— Staţi, staţi! strigă el. Trebuie să vă spun un lucru fundamental! Dacă o să mor, o să vă apară fantoma mea şi n-o să vă mai dea pace niciodată!

— Spune-i fantomei tale să ne ignore! ripostă Halef. Dacă o să se uite la mine, o să-i piară tot cheful!

În ciuda faptului că se zbătea foarte tare, fu legat fedeleş. Picioarele sale goale, osoase, se strâmbau de parcă simţeau deja loviturile aşteptate.

— Cine ia bastonul? întrebă Halef.

— Chiar tu, am răspuns.

Vru să riposteze, dar i-am făcut semn să tacă şi m-a înţeles.

— Bucură-te, Murad Habulam! spuse el, apucând bastonul. Bucură-te că eu sunt acela care va duce la îndeplinire pedeapsa. Cele o sută de lovituri vor valora cât o mie. Asta va face ca o mare parte a păcatelor tale să-ţi elibereze sufletul.

— Milostenie! Îndurare! se bâlbâia bătrânul. Am să plătesc loviturile!

— Să le plăteşti? râse Halef. Glumeşti! Avariţia este bunicul tău şi setea de câştig este muma strămoşilor tăi!

— Nu, nu! Nu sunt avar; plătesc totul, totul!

— Effendi n-o să îngăduie aşa ceva; dar eu tare aş vrea să ştiu cât ai da ca să scapi de lovituri.

— Vă dau cu plăcere câte un piastru pentru fiecare lovitură.

— Prin urmare, o sută de piaştri? Ai înnebunit? Plăcerea noastră de a-ţi trage bastonada merită zece mii de piaştri, iar durerea ta douăzeci de mii; în total fac treizeci de mii. Şi tu ne oferi o sută! Să-ţi fie ruşine!

— Vă dau două sute!

— Gura! N-am timp să ascult vorbele avariţiei tale. Trebuie să încep.

Se aşeză în faţa picioarelor bătrânului, îndreptate cu labele în sus, şi se prefăcu că potriveşte bastonul pe locul unde avea de gând să lovească.

— Pentru numele lui Allah, nu lovi! gemu Habulam. Dau mai mult! Dau mult mai mult!

Fireşte, această situaţie, bătaia asta, nu era deloc un eveniment plăcut şi recunosc că nu eram încântat să asist la aşa ceva, dar aş dori să-l rog pe cititor să nu creadă că e vorba de o purtare necreştinească sau chiar de brutalitate. Mai ales că această afacere nici nu era una care se poate numi onorabilă, dar îşi avea ea temeiul ei.

Nu ne aflam într-o ţară civilizată; aveam de-a face cu oameni care erau obişnuiţi cu situaţia deplorabilă din această jumătate a Asiei. În primul rând, trebuie să ne gândim că

aceşti oameni erau membri ai unei foarte periculoase şi răspândite bande de răufăcători, a cărei existenţă se întemeia doar pe pervertirea condiţiilor de acolo. Chiar în Constantinopol şi de acolo până aici, în Kilissely, avusesem de-a face numai cu indivizi pentru care nici averea şi nici viaţa semenilor lor nu erau sfinte. Ne-am aflat de multe ori în pericol de moarte şi încă plutea deasupra noastră, ameninţătoare, pieirea. Am fost ademeniţi în această casă, într-un mod bine chibzuit şi rafinat, pentru a fi ucişi. Ni s-a pus otravă în mâncare şi — ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns — intenţionau să ne şi sugrume; am fost atacat cu cuţitul şi s-a tras asupra mea. Este o minune că a pus stăpânire pe noi, noi cei patru care ne-am aflat în fiecare minut din zi şi din noapte în pericol de moarte, o asemenea îndârjire? Având în vedere condiţiile existente, am fost nevoiţi să renunţăm la sprijinul autorităţilor; nu ne-am putut sprijini decât pe propriile puteri. Ce pedeapsă putea să compenseze loviturile îndreptate împotriva noastră? E chiar atât de îngrozitor sau eram noi cumva setoşi de sânge, dacă trăgeam câteva lovituri acestor ticăloşi, fără Dumnezeu şi conştiinţă, care încăpuseră pe mâinile noastre? Precis, nu! Sunt mai mult decât convins că am fost prea milostivi şi prea indulgenţi.

Cine poate să ne condamne că îi pregăteam acum câteva minute de chin bătrânului Habulam? Nu urmăream prin asta decât un scop bine intenţionat. Se poate vorbi de constrângere, de şantaj sau de altele de genul acesta, se poate spune că n-am aplicat legile din ţara mea, dar nu ne aflam în Germania; trebuia să ţinem seama de situaţia de faţă şi n-am reuşit nici până în ziua de astăzi să găsesc vreun motiv pentru care să-mi reproşez purtarea de atunci.

— Vrei să dai mai mult? întrebă Halef. Cât?

— Plătesc trei sute... şi, pentru că hagiul ridică din nou mâna, adăugă rapid... patru sute, cinci sute de piaştri! Mai

mult de cinci sute n-am!

— Ei, spuse Halef, dacă n-ai mai mult, trebuie să suporţi birul mâniei. În orice caz, suntem mai bogaţi decât tine. Avem atâtea lovituri în plus, încât am putea mulţumi întregul sat. Şi, ca să-ţi dovedim, o să fim mărinimoşi şi o să-ţi mai dăm încă cincizeci, aşa încât să primeşti în total o sută cincizeci. Sper ca inima ta să ne rămână recunoscătoare pentru generozitatea pe care ţi-o arătăm.

— Nu, nu, nu vreau o sută cincizeci! Nu vreau nici măcar o sută!

— Dar ţi-au fost promise şi, pentru că eşti un om sărac şi n-ai decât cinci sute de piaştri, sentinţa noastră nu se va schimba. Omar, vino aici şi numără! Vreau să încep.

Ridică mâna şi îi trase bătrânului prima lovitură peste talpa dreaptă.

— Allah Cel Mare! răcni Habulam. Plătesc şase sute de piaştri!

— Doi! comandă Omar.

Lovitura căzu pe talpa stângă a bătrânului.

— Opreşte, opreşte! Dau opt sute, nouă sute, o mie de piaştri!

Halef îmi aruncă o privire întrebătoare şi, pentru că am dat afirmativ din cap, lăsă în jos bastonul pe care tocmai îl ridicase şi spuse:

— O mie? Domnule, ce porunceşti?

— Depinde de Habulam, am răspuns. Se pune întrebarea dacă are într-adevăr aceşti o mie de piaştri.

— Îi am! Sunt aici! spuse bătrânul.

— Ei, atunci am putea să mai chibzuim la treaba asta.

— Ce să mai chibzuiţi? Primiţi banii şi puteţi să trăiţi fericiţi cu ei.

— Te înşeli. Dacă am să te graţiez de pedeapsă contra sumei pe care o vei plăti, să ştii că cei o mie de piaştri sunt destinaţi săracilor.

— Fă ce vrei cu ei! Dar dă-mi drumul!

— S-ar putea s-o fac, pentru binele oamenilor cărora le sunt destinaţi banii, doar că va trebui să mai îndeplineşti o condiţie.

— Încă o condiţie? O, Allah, Allah, Allah! Vreţi mai mult bani?

— Nu. Îţi cer să-i eliberezi din slujba ta pe Ianik şi Anka.

— Cu plăcere, cu plăcere! Pot să plece!

— Ai să le plăteşti simbria pe loc, fără să scazi nimic din ea!

— Da, or să primească tot!

— Şi ai să le dai amândurora, în scris, o recomandaţie bună.

— Am s-o fac şi pe asta.

— Bun! Or să plece din casa ta împreună cu mine. Ca să meargă pe jos până la Usküb, e prea departe. Vor avea de cărat şi lucrurile care le aparţin; de aceea vreau să le dai căruţa din şopron.

— Vai de mine! Nici nu-mi trece prin cap!

— Cum doreşti! Halef, dă-i drumul! Urmează a treia lovitură.

— Stai, stai! se smiorcăi bătrânul, când văzu că Halef şi ridicase mâna cu bastonul. Este imposibil să le dau căruţa!

— De ce?

— N-or să mi-o mai trimită înapoi.

— Ianik şi Anka sunt oameni cinstiţi. De fapt, poţi să-i sileşti cu ajutorul autorităţilor să ţi-o înapoieze.

— Dar Usküb e prea departe de aici!

— N-ai spus tu că nevasta ta se află acum acolo?

Se mai codi o vreme, dar, în cele din urmă, fu de acord ca Ianik şi Anka să ia căruţa şi calul până la Usküb şi acolo s-o predea nevestei lui.

— Acum, sper că am terminat? întrebă el, gemând din greu.

— Încă nu. Ai să-mi dai în scris că eşti de acord cu cele ce ţi-am cerut.

— Şi ce vrei să faci cu înscrisul ăsta?

— Am să i-l dau lui Ianik. De îndată ce-ai să vrei să-i faci vreun rău, îl va înmâna judecătorului.

— E prea periculos să fac asta!

— Halef, ia bastonul!

— Aşteaptă puţin! strigă bătrânul. Gândeşte-te, totuşi, că ar putea folosi acest înscris împotriva mea, chiar dacă n-am să-i fac nici un rău!

— Ba gândeşte-te tu că nu înscrisul reprezintă un pericol pentru tine. Toţi servitorii tăi, care se află aici, au fost martori. Ştiu ce s-a întâmplat şi, curând, toţi locuitorii din zonă vor afla că trebuia să fim ucişi şi că tu eşti un otrăvitor. Ai să fii dispreţuit şi oamenii se vor feri de tine. Exact această situaţie a determinat comportamentul meu milostiv. Ai să fii pedepsit şi fără să mă mai răzbun eu. Pedeapsa asta n-o să fie mai mare datorită înscrisului despre care este vorba. Aşa că nu mai sta mult pe gânduri, nu am timp de pierdut.

Halef sublinie această situaţie, atingând cu bastonul talpa bătrânului, ca şi cum s-ar fi pregătit să lovească. Acest lucru avu efect.

— Am să-ţi dau în scris, spuse Habulam. Dezlegaţi-mă.

Fu dezlegat şi, apoi, însoţit de Halef şi Osko, plecă în odaia sa să aducă banii şi să scrie ceea ce-i poruncisem.

Ieşi încet, şchiopătând, şi cei doi paznici îl urmară. Argaţii şi servitoarele care şedeau lângă perete vorbeau în şoaptă între ei. Apoi, unul dintre flăcăi se apropie şi spuse:

— Effendi, nu vrem să mai rămânem la Habulam, dar el n-o să fie de acord să ne dea drumul, aşa că am vrea să te rugăm să-l sileşti.

— Nu pot să fac asta.

— Dar pentru Ianik şi Anka ai făcut-o!

— Lor le eram dator. Ne-au salvat viaţa. Voi, însă, aţi fost în

bună înţelegere cu criminalii.

— Nu-i adevărat, effendi!

— Nu voi le-aţi păzit caii?

— Ba da, dar am stat toată seara şi toată noaptea afară în ploaie şi furtună şi aşteptam să fim răsplătiţi; când au plecat, însă, oamenii aceia erau foarte furioşi şi ne-au răsplătit cu lovituri.

— Când au plecat?

— Nici nu se luminase bine de ziuă.

— În ce direcţie au luat-o?

— Pe drumul ce duce spre Usküb.

— Şi caii lor unde au fost?

— Afară din sat, sub gutui.

— Dacă mă duci acolo, am să încerc să obţin eliberarea voastră.

— Atunci o fac cu plăcere.

Se reîntoarse şi Habulam cu cei doi paznici ai săi. Osko aducea hârtia, cerneala şi pana. Halef veni spre mine cu o pungă şi spuse:

— Iată cei o mie de piaştri, sidi. I-am numărat chiar eu.

Am băgat punga în buzunar.

Habulam se îndreptase şchiopătând spre Ianik şi Anka. Le dădu simbria şi apoi le spuse pe un ton morocănos:

— Plecaţi de aici şi să predaţi căruţa la Usküb. Am să mă rog în fiecare zi ca Allah să vă dea numai nenorociri şi să vă învrăjbească.

Aceste cuvinte îl înfuriară pe Ianik. Îşi băgă banii în buzunar şi răspunse:

— Ne jigneşti, dar eşti un răufăcător cum nu cred să mai existe altul. De data asta ai scăpat din mâna călăului, căci effendi este creştin şi milostiv. Dar o să vină ceasul când toată banda voastră de tâlhari îşi va primi pedeapsa meritată. Zilele vă sunt numărate, căci conducătorul vostru va fi învins de vitejia lui effendi.

— Poate să-l caute! îl luă în râs bătrânul.

— O, îl va găsi: ştie unde se ascunde!

— A, chiar ştie?

— Crezi că nu cunoaştem locul? Eu însumi voi merge la Karanorman-han, ca să-i stau alături lui effendi.

Cuvântul fusese rostit! Îi făcusem un semn neprevăzătorului, dar nu mă văzuse. Voiam să-l întrerup, dar era atât de înfierbântat şi vorbea atât de repede, încât n-am reuşit. Nu voiam să se ştie că mi-e cunoscut locul.

Habulam ciuli urechile. Chipul îi era încordat.

— Kara-nor-man-han? strigă, punând acelaşi accent, pe ambele silabe. Ce loc mai e şi ăsta?

— Un loc în Weiza, unde se află conducătorul vostru.

— Karanorman-han! Hai că asta-i bună? Ce zici de asta Suef?

Punând această întrebare, izbucni într-un hohot de râs batjocoritor. Aşa-zisul croitor se întorsese cu faţa, când auzise numele, şi îl privea cercetător pe Ianik. La întrebarea lui Habulam, râse şi el tare şi răspunse:

— Da, grozav! Să se ducă acolo şi să-l caute. Aş vrea să fiu şi eu acolo să văd ce feţe vor face când îl vor găsi pe conducător.

Acest comportament m-a mirat. Mă aşteptam să se sperie, dar ei ne luau în râs. Se vedea clar că nu se prefăceau. În clipa aceea, ştiam cu siguranţă că şeful lor nu se afla la Karanorman-han.

Dar citisem totuşi pe bileţel, că Barud el Amasat era chemat acolo. Sau poate exista un loc care avea un nume asemănător?

Acum, însă, nu puteam să mă gândesc la asta. Trebuia să scriu. Am făcut-o în stil oriental, adică pe genunchi. Ceilalţi au păstrat tăcerea, ca să nu mă deranjeze.

Murald Habulam se aşezase lângă Suef şi vorbeau în şoaptă între ei; am observat, privind din când în când pe sub

sprâncene, că ne aruncau priviri răutăcioase. Au început chiar să chicotească. Această obrăznicie m-a supărat.

— Du-te şi înhamă calul la căruţă, i-am poruncit lui Ianik. Adunaţi-vă lucrurile. O să plecăm îndată.

— Să aduc şi caii noştri? întrebă Halef.

— Încă nu. Dar mai du-te o dată până la turn. Am observat că au mai rămas nişte bucăţele din jumările otrăvite pe care le-am dat vrăbiuţelor. Adună-le, s-ar putea să mai avem nevoie de ele.

Micuţul şi perspicace hagiu se grăbi să-mi comunice:

— Mai am încă, în buzunar, punga cu otravă pentru şobolani pe care am luat-o de la buna noastră gazdă, Habulam.

— Asta-i foarte bine. Se pare că Habulam îşi râde de noi: o să am eu grijă să-i piară cheful.

Halef, Ianik şi Anka se îndepărtară. Primul se întoarse tocmai când terminasem de scris. Adusese o grămadă de bucăţele mai mici sau mai mari, care erau suficiente pentru o analiză chimică.

— Effendi, ce vrei să faci cu alea? întrebă Habulam pe un ton îngrijorat.

— Am să le duc la Usküb, la spiţerul poliţiei, ca să dovedesc că s-a turnat otravă din pungă peste aceste jumări.

— Dar ce rost are asta?

— Unul foarte important: vreau să-ţi stric buna dispoziţie.

— Dar n-am râs!

— Nu minţi! Nu faci decât să înrăutăţeşti lucrurile.

— Am râs de locul acela, Karanorman-han.

— De ce?

— Pentru că habar nu avem de el.

— Şi asta e de râs?

— Nu; dar Ianik a vorbit de un căpitan despre care nu ştim nimic iar de Karanorman-han nu ne pasă câtuşi de puţin.

— Aşa? Şi chiar nu ştiţi nimic despre Schut?

— Nu, răspunse, deşi am observat clar că s-a speriat când am pomenit acest nume. Nu-l cunosc nici pe el şi nici locul despre care aţi pomenit.

— Nu aveţi nici un alt loc cu nume asemănător?

L-am privit cu mare atenţie. Înghiţi în gol, mai înghiţi o dată, lăsă privirea în pământ şi răspunse:

— Nu, nu cunosc.

— Ia vezi, îmi dau seama că iar minţi. Nu poţi să te prefaci suficient de bine ca să mă păcăleşti. Mai vedem noi!

Mi-am scos portofelul. Într-un compartiment al acestuia pusesem bileţelul pe care Hamad el Amasat i-l scrisese fratelui lui, Barud el Amasat, şi care căzuse în mâinile mele. L-am scos şi m-am uitat mai atent la el.

Afară de faptul că acest cuvânt, Karanorman-han, nu era scris clar, nici nu mă uitasem bine la el şi de aceea crezusem că-l citisem corect. Acum abia mi-am aruncat privirea pe silabele respective şi mi-am dat seama despre ce era vorba.

Scrisul în limba arabă nu are semne pentru vocale; acestea sunt desenate prin nişte arcade. Acestea sunt nişte liniuţe sau ghilimele care sunt aşezate deasupra consoanelor respective. Astfel, de pildă, o liniuţă poate fi *a* sau *e*, atunci când este aşezată deasupra unei litere. Dacă este aşezată sub aceasta, poate însemna *a* sau *i*. Semnul ' aşezat la umărul literei poate însemna o sau *u* ori *o* sau *ii*. Deci, dacă nu este foarte clar scris, se pot crea confuzii. Asta mi s-a întâmplat şi mie când am citit bileţelul.

Confundasem o pată neagră de pe hârtie cu o ghilimea şi nu observasem liniuţa de sub una din litere, pentru că fusese desenată într-o formă foarte mică. Nu trebuia deci să citesc *o* ci *i*, în a treia silabă a cuvântului, deci „nir”.

Şi, în plus, cel care scrisese, desenase foarte neclar prima literă a celei de-a patra silabe. Din acest motiv, citisem *m*, în loc de *w*. Aceste două silabe, deci, trebuie citite „nirwan” în loc de „norman” şi, prin urmare, cuvântul era Karanirwan-

han.

Când mi-am ridicat privirea de pe bilet, am observat, spre surprinderea mea, că Habulam îşi îndreptase ochii spre acesta, cu o privire lacomă.

— Ce ai acolo, domnule? mă întrebă.

— Un bilet, după cum vezi.

— Şi ce scrie în el?

— Chiar numele Karanorman-han.

— Lasă-mă să văd şi eu!

Oare îl cunoştea pe Hamd el Amasat? Cunoştea el secretul cu privire la care făceam cercetări? Atunci, probabil că avea intenţia să distrugă biletul. Dar nu, asta n-ar fi ajutat la nimic, căci îi cunoşteam conţinutul pe dinafară,

Mi s-a părut că ar fi mai indicat să-i dau biletul. Dacă-l urmăream cu mai mare atenţie, poate era posibil să trag nişte concluzii din comportamentul lui.

— Poftim, ia-l, am spus. Dar să nu-l pierzi; mai am nevoie de el.

Luă bucăţica de hârtie şi o studie. L-am văzut pălind. În acelaşi timp, l-am auzit pe Halef tuşind uşor, dar foarte semnificativ. Voia să-mi atragă atenţia. M-am uitat iute spre el şi l-am văzut făcându-mi un semn aproape imperceptibil din ochi, în direcţia lui Suef. Când mi-am aruncat, pe furiş, privirea spre acesta, am observat că se ridicase pe jumătate, sprijinindu-se într-un genunchi şi lungindu-şi gâtul. Ochii îi erau îndreptaţi spre Habulam şi pe chip se citea o expresie de încordare maximă, pentru a nu lăsa să-i scape nici măcar o silabă din ceea ce se discuta.

Mi-a fost clar că aceştia doi ştiau mai mult despre bilet, decât aş fi putut bănui, şi acum mi-a părut rău că am spus că mă grăbeam să plec. Dacă aş fi putut să mai rămân, poate aş fii reuşit, în vreun fel, să-i trag de limbă. Din păcate, nu mai aveam cum să dau înapoi.

Între timp, Habulam îşi venise în fire. Dădu din cap şi

spuse:

— Cine poate să citească aşa ceva? Eu, nu! Asta nu-i limbă.

— O, ba da, am răspuns.

— Da, sunt silabe, dar nu cuvinte!

— Trebuie asociate într-un anume fel, atunci propoziţia se poate citi clar.

— Tu poţi să faci asta?

— Sigur că da.

— Atunci, fă-o!

— Pare că te interesează foarte mult acest bilet?

— Doar pentru că nu cred că poate fi citit, iar tu susţii contrariul. Îmbină silabele aşa cum trebuie şi citeşte-mi.

Studiindu-i pe furiş pe amândoi, am spus:

— Asocierea corectă a cuvintelor este următoarea: *In pripeh beste la Karanorman chan ali sa panajir memnelikde*. Ai priceput?

— Doar câteva cuvinte.

L-am văzut foarte clar cum tresare fulgerător. Suef se prăbuşise speriat în poziţia ghemuit de mai înainte. Acum ştiam cam despre ce e vorba şi am spus:

— E un amestec de cuvinte turceşti, sârbeşti şi româneşti.

— Dar în ce scop a fost scris aşa? De ce n-a folosit o singură limbă cel care a scris biletul?

— Pentru că nu a dorit ca oricine să înţeleagă conţinutul acestui bilet. Schut şi cunoştinţele lui se folosesc între ei de un scris tainic. Iau cuvintele din cele trei limbi şi aşază silabele după o anumită regulă, dar aparent atât de încurcate, încât un neiniţiat nu înţelege nimic.

— Drace! se auzi o şoaptă din gura lui Suef.

Nu putuse să-şi reprime cu totul surpriza. Exclamaţia lui mi-a confirmat că nimerisem la fix, deşi ceea ce spusesem erau doar presupunerile mele.

— Dar tu ai putut, totuşi, să citeşti! spuse Habulam, cu vocea tremurând de agitaţie interioară.

— Fireşte!

— Asta înseamnă că eşti unul din aliaţii lui Schut?

— Uiţi că sunt occidental.

— Vrei cumva să spui că sunteţi mai deştepţi decât noi?

— Da.

— Domnule, asta cam sună a laudă de sine!

— E purul adevăr. Pentru voi, acest scris secret este satisfăcător; pentru noi, însă, tocmai pentru că este atât de stângaci, este foarte uşor de descifrat.

— Dar cum sună, totuşi, conţinutul acestor cuvinte care mie îmi sunt de neînţeles?

Voia doar să se convingă dacă eu cunoşteam conţinutul, căci el ştiuse să citească acest scris.

— Sună aşa: *Foarte repede veste la Karanorman-han, dar, după târgul anual din Melnik*.

— Aşadar, aşa trebuie citit! spuse pe un ton de mirare copilărească. Şi biletul ăsta e atât de important pentru tine de m-ai rugat să nu-l pierd?

— Da, căci îl caut pe Schut şi sper să-l găsesc cu ajutorul acestui bilet.

— Înseamnă că ai fost la târgul anual din Melnik şi acum vrei să mergi la Karanorman-han?

Am confirmat atât de docil şi candid, de parcă îmi făcea o reală plăcere să mi se pună întrebări. Se lăsă înşelat şi continuă să mă iscodească:

— Şi cine a scris acest bilet?

— Un cunoscut de-al tău, anume Hamud el Amasat. Este fratele lui Barud el Amasat, care a fost în noaptea asta la tine.

— Şi totuşi n-am auzit niciodată până acum de el. Unde se află?

— A fost la prăvălia negustorului Salingré din Skutari. Acum, însă, a plecat de acolo, pentru a merge la Schut, unde vrea să se întâlnească cu fratele lui, Barud.

— De unde ştii toate astea?

— Din bilet.

— Effendi, eşti tare deştept. Ceea ce mi-ai spus despre privirea rea pe care ai avea-o n-a fost decât pentru ca să mă înşeli. N-ai nici un fel de privire rea. Te-a ajutat doar agerimea minţii; acum ştiu precis asta. După toate probabilităţile vei găsi acum şi adevăratul Karanorman pe care îl cauţi.

— Deja l-am găsit.

— O, nu! Acela despre care ne-ai vorbit este cel fals.

— Habulam, tocmai ai comis o mare prostie.

— Nu-mi dau seama; care anume, effendi?

— Te-ai dat singur de gol că ai minţit. Mai înainte ai susţinut că nu-l cunoşti pe Schut şi acum ai recunoscut că ştii unde locuieşte.

— A! Dar n-am spus nimic în legătură cu asta.

— Ba da! Mi-ai spus că acel Karanorman-han din Weiza nu este cel real; asta înseamnă, deci, că Schut nu poate fi găsit acolo. Deci, precis ştii unde se află.

— Asta-i doar o presupunere, domnule, o concluzie falsă a ta!

— Sunt convins că am tras concluzia corectă.

— Ei, chiar dacă ai presupus corect, încă nu poţi să afirmi că ai găsit adevăratul Karanorman-han. Acum nu ştii decât că cel pe care-l cunoşti tu este cel fals.

Făcea pe importantul şi pe superiorul. Vorbea pe un ton intim şi, pentru că, aparent, îi răspunsesem cu toată candoarea, un neştiutor ar fi putut crede că suntem cei mai buni prieteni care se întreţineau despre un lucru total fără importanţă. Îşi duse circumspect degetul la nas şi apoi continuă:

— După cum îmi dau seama acum, ai fost foarte îngăduitor cu noi. Aş vrea să-ţi pot fi de ajutor în această călătorie. De aceea, îţi spun: presupun că există mai multe locuri cu acest nume şi aş vrea să-ţi dau un sfat bun. Du-te la autorităţile din Usküb şi cere să ţi se pună la dispoziţie un registru cu numele

localităţilor; ai să vezi atunci câte asemenea localităţi există şi unde se află.

— Mi-a venit şi mie ideea asta, dar acum sunt hotărât să nu o mai pun în aplicare, căci împărăţia padişahului este foarte prost administrată. Sunt convins că, într-un oraş atât de important ca Üsküb, fie nu se găseşte un registru al localităţilor, fie nu-i bun de nimic. N-am de gând să merg la Karanorman-han.

— Şi atunci unde, effendi?

— Îi transform pe *o* în *i* şi pe *m* în *w* şi, deci, merg la Karanirwan-han.

Am rostit toate acestea rar şi cu o anumită intonaţie, privindu-l în acelaşi timp foarte atent. L-am văzut cum se schimbă la faţă şi cum îşi duce, speriat, mâna la cap.

— Drace! se auzi din nou şoapta din gura lui Suef.

Şi această exclamaţie mi-a dovedit că mă aflam pe drumul corect.

— Există, deci,o localitate care poartă acest nume? întrebă Habulam, rar şi apăsat.

— Nirwan este un cuvânt în persană; deci, această localitate trebuie să se afle prin apropierea graniţei cu Persia. Dar ştii ce înseamnă lingvistică?

— Nu, effendi.

— Atunci nu pot nici eu să-ţi explic de ce presupun, din compunerea acestui cuvânt, că locul a primit numele de la stăpânul său.

— Poate, totuşi, pricep!

— Cam greu. Omul este un nirwan, un om din oraşul persan Nirwan. A avut barba neagră şi de aceea a fost numit Kara, negrul. Numele său este, deci, Karanirwan. A construit o ospătărie, un han şi, prin urmare, este uşor de înţeles că această casă a fost denumita Karanirwan-han, după numele stăpânului ei şi poartă şi astăzi numele acesta.

— Drace! se auzi din nou dinspre partea lui Suef.

Murad Habulam îşi şterse sudoarea de pe frunte şi zise:

— E grozav cum dintr-un simplu nume mi-ai înşirat o asemenea istorie! Mă tem doar că te înşeli.

— Iar eu aş putea jura că acest han nu se află într-un oraş sau într-un sat.

— De ce?

— Pentru că, în acest caz, numele oraşului sau al satului ar fi fost menţionat în bilet. Casa se află într-un loc singuratic şi ar fi deci inutil să caut într-un registru al localităţilor.

— Dacă locul este atât de singuratic, n-ai să-l găseşti niciodată. Eşti străin şi nici n-ai suficient timp să întârzii prea mult pe aici, cât ţi-ar fi necesar să faci asemenea cercetări ample.

— Te înşeli, sper să găsesc foarte uşor hanul. Cunoşti vreun persan care să locuiască prin împrejurimile satului Kilissely?

— Nu.

— Te cred. În ţara schipetarilor, persanii sunt atât de rari încât, dacă se află vreunul pe undeva, toată lumea a auzit de el, cu atât mai mult cu cât perşii sunt şiiţi şi obiceiul religios al acestor oameni este să se facă cunoscuţi. Nu trebuie, deci, decât să mă interesez de un persan, pe parcursul călătoriei mele.

— Dar acesta s-ar putea să trăiască departe, foarte departe de direcţia în care mergi tu, aşa încât oamenii pe care-i vei întâlni să nu fi auzit de el.

— Locuieşte precis în această direcţie.

— De unde ştii?

— Din bilet.

— Nu înţeleg, domnule. Am citit şi eu biletul, cuvânt cu cuvânt, şi totuşi n-am găsit nimic.

— O, Murad Habulam, ce prostie uriaşă ai comis iarăşi !

— Eu? întrebă speriat.

— Da, tu! N-ai spus tu mai înainte că nu poţi să citeşti biletul pentru că nu înţelegi scrisul secret? Iar acum afirmi că

l-ai citit cuvânt cu cuvânt; Cum se potrivesc cele două?

— Domnule, replică încurcat, l-am citit, dar n-am înţeles.

— Ai afirmat totuşi că n-ai găsit nimic! iar biletul conţine doar silabe şi tu ai spus „cuvânt cu cuvânt”. Murad Habulam, reţine că un mincinos trebuie să aibă o memorie foarte bună, dacă nu vrea să se contrazică singur. Ascultă, deci! Ţi-am spus deja că biletul mi-a dezvăluit totul. Acesta a fost scris de Hamud el Amasat, în Skutari, şi adresat fratelui lui, Barud el Amasat, la Adrianopol. Primul îi scrie celui din urmă să vină la el şi să călătorească prin Melnik. Hamud el Amasat îi va ieşi în întâmpinare la Karanirwan-han. Acum, spune-mi dacă e de aşteptat ca aceştia doi să facă nişte ocoluri atât de mari şi inutile?

— Nu, n-ar face asta.

— Vor urma, deci, cea mai scurtă, cea mai dreaptă linie?

— Cu siguranţă, effendi.

— Această linie duce, prin urmare, de la Adrianopol, prin Melnik spre Skutari şi pe ea, între cele două din urmă localităţi, trebuie să se afle locul numit Karanirwan-han. Îmi e atât de clar, de parcă l-aş şi vedea.

— Drace! răsună pentru a patra oară dinspre partea lui Suef.

Se pare că pseudocroitorul se obişnuise cu această expresie dragă lui. M-am prefăcut, însă, că n-am auzit nimic. Această exclamaţie repetată m-a convins din nou că nu mă înşelasem.

— Effendi, spuse Habulam, sună bine ce-ai spus şi îţi doresc să fi nimerit bine, dar eu nu cred. Mai bine să vorbim despre altceva! Chiar vrei să duci otrava şi rămăşiţele de jumări otrăvite la Usküb? Mi-am plătit pedeapsa şi am primit şi două lovituri, care mă dor foarte tare; ai putea să te limitezi la asta.

— Ţi-ai plătit pedeapsa, dar, după aceea, ai râs de noi. Acum, însă, ai să-ţi dai seama că râsul vostru batjocoritor a

fost inutil. Am să găsesc hanul fără voi. Dar, pentru că aţi îndrăznit să vă distraţi pe socoteala noastră, veţi fi pedepsiţi. Nu sunt eu omul de care să vă bateţi joc. Am să predau otrava şi jumările otrăvite la spiţeria poliţiei.

— Am să le mai dau săracilor încă o sută de piaştri.

— Nici dacă-mi oferi o mie, nu dau înapoi.

— Te rog, totuşi, să te gândeşti dacă nu găseşti chiar nimic care să te înduplece să te răzgândeşti.

— Hm! am mormăit, pe gânduri.

Asta i-a dat speranţe. Vedea că, cel puţin, stăteam pe gânduri.

— Mai gândeşte-te! repetă el nerăbdător.

— Poate... da... poate cădem la înţelegere. Spune-mi mai întâi dacă este greu să găseşti servitori în această regiune.

— Sunt mulţi oameni care vor să intre în slujba cuiva, răspunse iute.

— Deci, nu-ţi va fi greu să-ţi iei argaţi şi servitoare.

— Deloc. Trebuie doar să vreau.

— Ei, atunci să vrei!

— Ce vrei să spui cu asta?

— Priveşte-i pe oamenii aceia! Vor să le dai drumul.

Nu se aşteptase la aşa ceva. Se răsuci şi le aruncă argaţilor şi servitoarelor o privire ameninţătoare. Apoi mă întrebă:

— De unde ştii?

— Mi-au spus ei.

— Allah! Am să poruncesc să fie biciuiţi!

— Ba n-ai să faci asta. N-ai simţit chiar tu biciul pe pielea ta? Te sfătuiesc să te analizezi şi să începi o viaţă nouă. De ce nu vrei să le dai drumul oamenilor acestora?

— Fiindcă n-am chef.

— Ei, atunci poate o să-ţi convină mai mult să duc otrava la Usküb. Halef, caii sunt pregătiţi?

— Da, effendi, răspunse cel întrebat. Nu trebuie decât să pornim la drum. Ianik a înhămat deja calul la căruţă.

— Ei, atunci plecăm. Duceţi-mă până la poartă!

— Stai! strigă Habulam. De ce eşti atât de arţăgos, effendi?

— Scurteaz-o, am replicat. Dă-le oamenilor simbria şi lasă-i să plece!

— Aşa am să fac, dar nu pot să rămân fără servitori!

— Atunci angajează zilieri. N-am timp să mai întârzii mult pe aici. Iată hârtiile pe care le-am întocmit. Citeşte-le şi semnează-le.

Luă hârtiile şi se aşeză să le citească atent. Nu-i plăcea conţinutul; voia să mai fac diverse modificări, dar n-am fost de acord şi, în cele din urmă, le semnă totuşi. Halef luă cele două dovezi şi mărturisirea ca să dea aceste documente lui Ianik.

Habulam nu răspunse imediat. Atunci, însă, Sueff strigă furios:

— Lasă-i să se ducă dracului! Ai să găseşti alţii care nu ştiu ce s-a întâmplat ieri şi astăzi. Goneşte-i! Şi cu cât vor pleca mai departe, cu atât mai bine va fi!

Asta l-a determinat să se hotărască. Habulam s-a dus să aducă banii, iar eu am rămas de faţă până a făcut plăţile. Apoi i-am dat otrava şi rămăşiţele otrăvite şi am poruncit să fiu dus la cai.

E de înţeles că n-a avut loc o despărţire duioasă între noi şi gazda noastră. S-a scuzat că nu mă poate conduce până la poartă, pentru că îl dureau picioarele.

— Ai aflat acum, i-am spus, că Allah poate transforma şi cea mai mare minciună în adevăr. Ieri, când am venit, ai spus că nu poţi să mergi; era o minciună. Astăzi a devenit realitate. Nu vreau să te sfătuiesc să-ţi fie învăţătură de minte. Dacă inima ţi-e împietrită, nu sunt în stare să ţi-o înmoi. În ceea ce priveşte ospitalitatea ta, n-am pentru ce să-ţi mulţumesc. Suef ar fi trebuit să mă ducă la un han public; dar m-a înşelat şi m-a adus la tine. La han, aş fi plătit; ţie însă nu-ţi dau nimic. Dacă luăm totul în consideraţie, suntem chit

şi sper că nu vom mai avea de încheiat nici o socoteală.

— Dar noi nu suntem chit! strigă Suef spre mine. O să-mi plăteşti socoteala de astăzi.

— Cu plăcere! În orice caz, tot cu lovituri!

— O, nu! Data viitoare vor fi gloanţe!

— Şi asta îmi convine. Sunt absolut convins că ne vom reîntâlni. Acum te-am cunoscut şi n-o să mă mai înşel în privinţa ta.

— Oho, nu mă cunoşti deloc! mă ironiză el.

— Asta o să se dovedească mai târziu. Ştiu că, la câteva minute după mine, vei părăsi şi tu această casă...

— Pot cumva să merg?

— Nu; ai să mergi călare.

— Omule, eşti atoateştiutor... Dacă eşti chiar aşa de deştept, precum pretinzi, spune-mi unde voi pleca?

— După ceilalţi.

— În ce scop?

— Ca să-i informezi că am plecat să caut Karanirwan. Transmite-le salutări din partea mea şi spune-le că data viitoare nu vor mai şedea în apă ci, probabil, în sânge, dar cu siguranţă în propriul lor sânge.

Osko mă împinse cu scaunul afară. Acolo se aflau caii şi am încălecat. Şi căruţa cu Ianik şi Anka se afla în faţa porţii. Îşi adunaseră puţinele lucruri pe care le aveau, iar feţele le străluceau de bucurie.

— Mergem mai întâi la locul unde s-au aflat caii şi apoi venim după voi, le-am strigat.

Argatul care se oferise să ne conducă era pregătit şi ne aştepta. Nici n-am intrat în sat şi, în cinci minute, am şi ajuns la locul acela, iar argatul şi-a luat la revedere de la noi. Când mi-a întins mâna, l-am întrebat, ca să nu uit lucrul cel mai important, câţi oameni plecaseră de acolo. Fuseseră cinci, dar el îl cunoştea doar pe Manach el Barscha. L-am rugat să mi-i descrie pe ceilalţi: erau Barud el Amasat, bătrânul mübarek şi

cei doi Aladschy. Mübarekul, care era rănit, se urcase voiniceşte în şa. Bătrânul avea într-adevăr o constituţie de fier.

Din cauza piciorului, n-am vrut să mai descalec şi i-am însărcinat, deci, pe ceilalţi să cerceteze numeroasele urme de copite.

— Şi la ce-o să ne folosească asta? întrebă Osko.

— Să putem recunoaşte din nou caii. Poate ajungem în situaţia neplăcută să nu ştim exact pe cine avem în faţa noastră. În cazul acesta, ar fi un mare avantaj dacă unul dintre cai ar avea un anumit semn distinctiv la copită, care să se fi imprimat pe urma lăsată. Mai târziu, l-am putea recunoaşte după urma lăsată de copită.

Locul unde ne aflam era o pajişte. În umbra mai multor platani uriaşi, se aflau numeroşi arbuşti şi gutui pitici, între care pământul fusese călcat în picioare. Urme, erau, deci, suficiente, dar nici una nu prezenta vreo caracteristică anume pe care s-o putem căuta mai târziu şi descoperi între urmele de pe drum. Am plecat, prin urmare, fără să fi realizat ceva.

Ploaia înmuiase pământul atât de tare, încât era extrem de uşor să observăm urmele şi să mergem după ele. Acestea duceau spre drumul care merge, peste Guriter şi Kavadsehinova, spre Usküb. Chiar pe acest drum urmele erau uşor de recunoscut, căci nămolul era destul de mare şi nu se circulase pe acolo.

Am ajuns din urmă foarte curând căruţa fericitei perechi şi acum, întrucât nu ne mai putea vedea nici unul dintre locuitorii castelului, i-am dat lui Ianik, care rămase mut de uimire, punga cu cei o mie de piaştri de la Habulam, ca dar de nuntă. Flăcăul cel cumsecade se opuse să ia şi aceşti bani, dar, în cele din urmă, fu nevoit să-i bage în buzunar. Nu mai conteneau amândoi să ne mulţumească. Făcusem doi oameni fericiţi şi asta conta mult mai mult decât odioasele evenimente petrecute în ultimul timp.

Nămolul de pe drum era atât de gros, încât nu puteam călări decât foarte încet. Acolo unde se afla câte un pârâiaş, acesta ieşise dintre maluri. Din fericire, deasupra noastră râdeau un soare prietenos şi un cer albastru.

Halef se strădui să ajungă lângă mine şi apoi spuse:

— Vrei să le-o iei înainte duşmanilor noştri, sidi, oare vom reuşi?

— Nu, căci sunt hotărât să nu fac asta. Atâta timp cât am crezut că ţelul ambelor părţi era Karanorman-han din Weiza, am considerat că ar fi în avantajul nostru să ajungem acolo înaintea duşmanilor noştri. De când, însă, s-a dovedit că m-am înşelat, ţelul nostru ne este total necunoscut şi va trebui, ca şi până acum, să mergem pe urmele lor. Mă gândesc, însă, că voi reuşi în curând să aflu unde se află Karanirwan-han.

— În orice caz, după Usküb. Nu crezi?

— Ba da, căci altfel ar trebui să se afle între Usküb şi locul unde ne aflăm acum, ceea ce consider că este total neverosimil.

— Usküb este un oraş mare?

— Nu cred să aibă mult sub treizeci de mii de locuitori.

— Atunci, o să pierdem urmele celor pe care-i urmărim.

— Stambulul este mult, mult mai mare şi, totuşi, n-am găsit acolo ce căutam? De fapt, presupun că nici n-o să trecem prin Usküb, pentru că cei cinci drăgălaşi au să ocolească oraşul. Este prea periculos acolo pentru ei. Gândeşte-te, Halef, că Manach el Barscha a fost perceptor acolo. A fost dat afară din serviciu; e de presupus, deci, că a fost acuzat de ceva anume şi, prin urmare, se va feri să se arate pe acolo. S-ar putea totuşi ca, din cauza bătrânului mübarek, să meargă în oraş, pentru ca să-l ducă la un medic, să-i panseze rănile. Trebuie să luăm în calcul ambele variante. Cel mai probabil este că vor ocoli de departe Uskübul şi vor reveni apoi pe drum, de la Kakandelen. Dacă, presupun corect, Karanirwan-han trebuie căutat după această ultimă localitate, în văile singuratice ale

Schar Daghului.

Ajunsesem acum la Kriva Rjeka, ale cărui puhoaie învolburate ieşiseră peste maluri. Atunci când afluenţii Vardarului aduc asemenea puhoaie de apă din munţi, râul principal se umflă periculos de mult. Era foarte riscant să treci peste vechiul pod, care era aproape acoperit de ape şi ai cărui stâlpi păreau să se clatine sub puterea ameninţătoare a puhoaielor. Apa se revărsase pe drum cam de un cot înălţime. Se pare că furtuna de ieri se abătuse peste întreaga zonă a Schar Daghului şi Kurbecska Pianina.

Ne aflam acum în mijlocul câmpiei Mustafa, renumită pentru cât era de fertilă şi, după o jumătate de oră, am ajuns în satul Guriler, care se află pe braţul lateral drept al Krivei Rjeka. Şi această apă ieşise dintre maluri şi părea să fi pricinuit dezastre. Locuitorii ieşiseră din case şi, stând în apă, se străduiau din răsputeri să stăvilească puhoaiele.

Ca să mergem la Usküb, ar fi trebuit să ţinem direcţia de până acum până la Karadschi Novai. Drumul ducea mai departe aproape în linie dreaptă.

Aici, pe unde trecuse atâta lume, urmele se amestecaseră cu cele după care mergeam. Acestea puteau să reapară abia la ieşirea din sat. Dar, după ce am lăsat în urmă satul, n-am mai găsit urmele.

După ştiinţa mea, nu mai exista un al doilea drum care să ducă de aici în vreun loc anume. Să se afle cumva cei căutaţi în sat? Exista acolo un mic conac. Văzusem casa, dar trecusem pe lângă ea. Nu mi-a rămas altceva de făcut, decât să mă întorc şi să mă interesez.

Casa se afla atât de mult în apă, încât aceasta ajunsese aproape până la uşă. Un bărbat era ocupat să ridice un dig. Când l-am salutat, abia mi-a răspuns şi mi-a aruncat o privire cât se poate de neprietenoasă.

— A tras la voi un oaspete rău, am spus, arătând spre apă.

— O, există oaspeţi şi mai răi, a răspuns pe un ton caustic.

— Ce poate fi mai rău decât focul şi inundaţia?

— Oamenii.

— Sper că nu te-ai convins pe pielea ta de acest lucru.

— Oho, ba încă destul de des şi chiar astăzi, din nou.

— Astăzi? Eşti hangiul acestei case?

— Da. Vrei cumva să tragi la mine? V-am văzut trecând. Tu de ce te-ai întors? Du-te liniştit mai departe!

Se sprijinea în sapă şi mă privea bănuitor, dintr-o parte. Omul avea o figură deschisă, cinstită, şi nu arăta deloc a fi un mizantrop. Purtarea aceasta respingătoare avea un motiv special pe care îl bănuiam; de aceea am întrebat:

— Sufletul tău pare să aibă o părere rea despre mine. Ce-am făcut să merit nepoliteţea cu care-mi răspunzi?

— Politeţea este o podoabă a omului, este adevărat, dar există oameni pentru care acest proverb nu se potriveşte.

— Şi consideri că fac parte dintre aceştia?

— Da.

— Atunci află că te înşeli amarnic. Am fost calomniat.

— De unde ştii că mi s-a vorbit despre tine?

— Am tras concluzia din comportamentul tău.

— Tocmai această neîncredere mă face să cred că nu am fost minţit. Pleacă, deci! N-am nimic de-a face cu tine.

— Dar eu am! Sunt cu totul altfel decât ţi-am fost descris.

— Nu te mai osteni! Te cunosc, spuse, făcând un semn dispreţuitor cu mâna. Dacă eşti deştept, părăseşti satul. Nu te afli într-un loc singuratic, unde ar trebui să mă tem de tine şi de ai tăi, pentru că n-ar avea cine să-mi sară în ajutor. Poftim, uită-te la bărbatul acesta. Vezi că se află la mine oameni ai padişahului.

În faţa uşii păşise un bărbat îmbrăcat pe jumătate în uniformă militară, pe jumătate civil. Asemănarea dintre cei doi dădea de înţeles că sunt fraţi. Şi acesta mă privea ca pe unul faţă de care nu merită să te comporţi prieteneşte.

— Ce se întâmplă? Ce vrea străinul acesta? îl întrebă el pe

hangiu.

— Nu ştiu, răspunse acesta. Şi nici nu vreau să ştiu. I-am spus deja să plece de aici.

— Asta am să şi fac, am răspuns. Dar am de gând să cer o informaţie şi sper că veţi răspunde întrebării mele politicoase.

— Aşa o să facem, dacă într-adevăr întrebarea ta este politicoasă, răspunse soldatul. Sunt doctor militar în Usküb şi mă aflu aici în vizită la fratele meu. Am vrut să afli asta, înainte să pui întrebarea.

Acum, totul îmi era clar. De aceea am întrebat:

— Astăzi de dimineaţă au tras la voi cinci călăreţi?

Dădu afirmativ din cap.

— Unul era rănit şi l-ai pansat?

— Aşa e. Ştii cumva cine l-a rănit?

— Chiar eu.

— Deci este corect ceea ce ne-au povestit oamenii aceia.

— Şi ce v-au povestit?

— Asta ştii tu mai bine decât mine. Dacă nu mai ai alte întrebări, am terminat discuţia.

Se întoarse.

— Stai, aşteaptă! i-am spus. De fapt, mă gândesc că aţi fost înşelaţi, dar nu ştiu în ce mod s-a întâmplat asta. Întrucât eşti doctor în slujba sultanului, înseamnă că ştii să citeşti. Uită-te pe această hârtie.

Am scos firmanul şi l-am întins. Abia şi-a aruncat privirea peste scris şi peste sigiliu şi mi-a şi făcut o plecăciune adâncă, spunând uimit:

— Acestea sunt sigiliul şi semnătura marelui sultan! Un asemenea document este eliberat doar cu permisiunea specială a padişahului.

— Fireşte! Şi mă bucur că ştii acest lucru.

— Şi tu eşti deţinătorul de drept al acestui firman?

— Da; convinge-te să vezi dacă semnalmentele se potrivesc cu persoana mea.

Făcu aceasta, dădu din cap şi îi spuse fratelui său:

— Se pare că l-am judecat greşit pe effendi. Nu e acela, drept care ne-a fost prezentat.

— Sunt convins că vi s-a spus un neadevăr despre mine, am zis. Poate aveţi bunătatea să-mi spuneţi ce anume s-a discutat despre mine.

— Eşti într-adevăr un effendi din Germania, ţara care este condusă de gloriosul împărat Wilhelm?

Am confirmat şi el a continuat:

— Poftim, ia-ţi firmanul înapoi. Am fost într-adevăr minţiţi; ne-au făcut să credem că eşti un tâlhar.

— Aşa ceva am şi bănuit. Dar tocmai oamenii aceştia care au fost la voi sunt tâlhari, am replicat.

— Dar s-au comportat cu totul altfel.

— Şi ce, e de mirare? Aveau nevoie de ajutorul tău; deci, erau nevoiţi să fie politicoşi.

— Iar printre ei se afla unul pe care îl cunosc.

— Manach el Barscha?

— Da. Mai demult a fost perceptor în Usküb.

— Manifeşti cumva consideraţie faţă de el? Doar a fost destituit!

— Da, dar asta nu înseamnă neapărat că a devenit un tâlhar!

— Este tâlhar. Ai auzit cumva vreodată de cei doi fraţi Aladschy?

— Deseori. Sunt doi tâlhari de drumul mare care au speriat toată regiunea, de la munţii Kerubi şi Basţrikl până la Dovanitza Pianina. Degeaba s-au făcut eforturi să fie prinşi. Dar de ce mă întrebi de cei doi?

— Pentru că au fost aici. N-ai privit caii celor cinci călăreţi?

— Ba da. Erau doi pagi între ei, doi cai grozavi, care...

Se opri şi se uită consternat la mine. Rămăsese cu gura deschisă. Îşi dăduse, în sfârşit, seama.

— Ei, zi-i mai departe! l-am îndemnat.

— Allah! strigă. Unde mi-au fost minţile? Aceşti doi tâlhari călăresc pe cai pagi, de aceea sunt şi numiţi fraţii Aladschy.

— Ei, şi asta ce înseamnă?

— Că ei au fost aceia care au tras aici!

— Corect. I-aţi primit pe cei doi Aladschy aici la voi, iar ceilalţi trei sunt şi ei nişte ticăloşi.

— N-aş fi crezut aşa ceva! Ei, care sunt adevăraţii tâlhari, te-au prezentat pe tine într-o lumină atât de proastă. Au spus că sunteţi o ceată de tâlhari care bântuie munţii şi că s-au întâlnit cu voi la conacul din Kilissely. În urma unei gâlcevi, i-aţi fi spionat şi aţi fi tras asupra lor. L-am pansat pe bătrânul care avea două împuşcături în braţ.

I-am povestit pe scurt cele întâmplate şi am aflat apoi de la ei că cei cinci tovarăşi porniseră spre Usküb.

— Dar nu le văd urmele pe drum, am remarcat.

— Au ales drumul care duce spre Rumelia, sună răspunsul. Ziceau că e prea mult nămol pe drum, din cauza furtunii. Spre Rumelia puteau călări pe un teren acoperit cu iarbă.

— Dar fac un ocol care este foarte periculos pentru un rănit. Îţi spun eu că nu voiau să meargă spre Usküb. Acolo ar fi în pericol să fie prinşi. Ei sunt cei care fug de noi. De aceea v-au minţit, ca să nu ne spuneţi încotro au luat-o. Drumul spre Rumelia e greu de găsit de aici?

— Nu chiar. Mergeţi încă puţină vreme pe lângă râu şi apoi cotiţi la dreapta. Vei putea vedea uşor urmele celor cinci călăreţi, căci pământul este moale.

Mi-am luat la revedere de la ei şi m-am întors la tovarăşii mei de drum.

— Duşmanii noştri nu se vor îndrepta spre Usküb; au pornit spre Rumelia.

— Spre Rumelia? întrebă Ianik. Înseamnă că au părăsit drumul. Vrei să mergi după ei, effendi?

— Da; va trebui, deci, să ne despărţim aici.

Despărţirea de tânăra pereche recunoscătoare a fost

înduioşătoare.

După ce am luat-o spre vest, în loc să mergem spre nord-vest, şi am lăsat satul în urmă, am dat din nou de urmele celor cinci, care se vedeau clar pe terenul acoperit cu iarbă. Nu era un drum în adevăratul sens al cuvântului.

— Cunoşti Rumelia? m-a întrebat Halef, care veni iar lângă mine.

— Nu. Ştiu doar că este un sat; doar n-am mai fost niciodată pe aici. Presupun că această localitate se află pe drumul care duce de la Koprili, de-a lungul Vardarului, spre Usküb. De partea cealaltă se află calea ferată.

— Ah! Poate mergem şi noi odată cu trenul. Când mă voi întoarce la Hanneh, cea mai frumoasă fiică, am să fiu mândru să-i pot spune că am văzut şi eu un vagon care e tras cu ajutorul fumului.

— Nu cu fum, ci cu aburi.

— Nu-i acelaşi lucru?

— Nu; fumul poţi să-l vezi în vreme ce aburii sunt invizibili.

— Dacă aburii nu pot fi văzuţi, de unde ştii că există aburi?

— Dar ce, muzica o vezi?

— Nu, sidi.

— Deci, după părerea ta, nu există muzică. Este imposibil să-ţi vorbesc acum despre natura şi efectele aburului. Ca să mă poţi înţelege, ar trebui să posezi cunoştinţele de limbă necesare.

— Sidi, de ce mă jigneşti? Nu ţi-am dovedit destul de des că am destule cunoştinţe de limbă?

— Da, dar nu din domeniul fizicii.

— Şi care sunt astea?

— Cele care se referă la puterile şi legile naturii.

— O, dar cunosc puterile şi legile naturii. Când cineva mă jigneşte, aceasta este o foarte simplă lege a naturii; pentru asta primeşte o palmă. Şi când i-o dau, aceea este forţa naturii mele, cu care i-o aplic. Sau, poate, n-am dreptate?

— Deseori ai dreptate, chiar şi atunci când n-ai dreptate, dragul meu Halef. De fapt, îmi pare rău că n-ai să-i poţi povesti lui Hanneh, floare între femei, că ai mers într-un vagon de tren.

— De ce nu?

— În primul rând, nu ştiu dacă trenul a fost pus în circulaţie şi, în al doilea rând, trebuie să-i urmărim pe duşmanii noştri. Aceştia nu merg cu trenul, deci şi nouă ne este interzisă această plăcere.

Drumul era acum mai uşor, aşa că am reuşit să înaintăm mai repede. După o jumătate de oră, am zărit satul în faţa noastră. În stânga, se făcea un drum care ducea de la Koprili spre Kapetanli-han, iar în dreapta drumul ducea mai departe, spre Usküb.

Lăsându-mi privirea să străbată de-a lungul acestui drum, am zărit un călăreţ care părea că vine într-un galop nebun dinspre Kapetanli-han. Cel care alerga în halul ăsta, pe o asemenea mizerie, trebuie să fi fost foarte grăbit. Am luat luneta şi am dus-o la ochi. Abia l-am văzut pe cel ce alerga şi i-am şi dat luneta hagiului. El o duse la ochi şi o lăsă imediat în jos.

— Allah! strigă. E Suef, cel care se dădea drept croitor!

Avusesem, deci, dreptate când îi spusesem că va pleca din Kilissely imediat după noi.

— Să pornim în trap! am spus. Vrea să-i avertizeze pe ceilalţi; dar aşa ceva nu trebuie să se întâmple. Ştie unde se află cei cinci.

— Dar nu putem să-l împiedicăm, spuse Halef; deja e prea aproape de sat. Însă dincolo de sat putem să-l prindem.

— Doar dacă trece vreun pod peste râu. Dacă însă traversarea se face cu luntrea sau cu bacul, are să câştige un avans. Am s-o iau eu înainte.

Am dat foarte uşor pinteni armăsarului şi a şi pornit cu viteza unui tren accelerat. Suef nu ne observase încă. Acum

însă am văzut că rămăsese stupefiat; apoi a scos biciul şi a început să lovească animalul cu sete. Mă recunoscuse şi voia să mi-o ia înainte.

Într-adevăr era mult mai aproape de sat decât de mine; dar mârţoaga lui nu se putea pune cu armăsarul meu arab pur sânge. Am scos un fluierat şi calul şi-a dublat viteza. Într-un minut am ajuns pe drumul pe care călărea Suef şi m-am găsit între el şi sat. Teama îl împiedica să treacă pe lângă mine. Nu avea pe unde ocoli, căci în stânga noastră se afla râul cu apele galbene învolburate.

Am rămas în mijlocul drumului, să-i aştept pe însoţitorii mei. Suef s-a oprit şi el, cam la patru sute de paşi în urma mea.

— Ce bine s-a descurcat Rih al tău, sidi! spuse Halef, când ajunse lângă mine. Nici nu-ţi vine să crezi că un cal poate fi atât de rapid. Dar acum, ce facem? Vrei să vorbeşti cu omul ăla?

— Nici un cuvânt, dacă nu voi fi silit s-o fac.

— Dar a atentat la viaţa noastră!

— L-am pedepsit pentru asta. Ca să putem lua din nou măsuri împotriva lui, trebuie să aşteptăm până ce se va manifesta din nou duşmănos faţă de noi. O să ne comportăm acum ca şi cum nu l-am cunoaşte.

— Am făcut o mare greşeală.

— Ce greşeală?

— Că i-am tras o bastonadă. Acum, cel puţin poate să călărească. Dacă l-am fi biciuit, nu peste picioare, ci în locul acela cu care padişahul atinge tronul când se aşază pe el, n-ar mai fi putut nici să meargă, nici să călărească.

— N-am fi câştigat nimic cu asta, căci bătrânul Murad Habulam ar fi trimis o altă solie. Deci, înainte!

Am pornit călare mai departe şi Suef ne-a urmat, venind încet. Precis că era foarte mânios din cauza acestei întâlniri.

Rumelia părea să fie mai mare decât Guriler. Se întindea

de la drum şi până la malul fluviului, în jos. Vardarul oferea o privelişte înfricoşătoare. Valurile sale murdare se ridicau destul de sus. Trecuseră mult deasupra malului şi inundaseră pajiştile acoperite cu răchită. Dincolo de fluviu am văzut calea ferată. Părea să facă un corp comun cu fluviul. Am zărit apropiindu-se încet un cortegiu de muncitori constructori. Numeroşi muncitori erau ocupaţi cu sape şi lopeţi şi, în apropierea terasamentului de cale ferată, se aflau colibe construite din scânduri, care serveau drept locuinţe temporare pentru muncitori.

Pod nu exista, doar un bac. Era unul lat şi greu, care atârna de frânghii ce fuseseră ancorate de fundul râului şi era deplasat de luntraşi cu ajutorul unor prăjini groase.

— Ce facem acum? întrebă Halef, când ajunseserăm deja în dreptul primelor case din sat. Trecem imediat pe partea cealaltă?

— Nu, am răspuns. Ne dăm de-o parte şi aşteptăm să vedem ce face Suef; apoi îl urmăm încotro s-o duce. Nu ştim unde se află Karanirwan; va fi deci, de voie de nevoie, călăuza noastră.

— Nu, effendi; e destul de deştept pentru a ne păcăli.

— Dar noi n-o să ne lăsăm înşelaţi de el. Gândeşte-te că picioarele îl dor încă îngrozitor. Le ţine în scara şeii şi nu trebuie să le forţeze, dar călăritul îi provoacă totuşi chinuri. Va încerca, deci, să ajungă cât mai rapid la destinaţie şi, chiar dacă intenţionează să ne înşele, n-o să se abată prea mult de la direcţia pe care trebuie s-o urmeze.

— Dar o să facă tot ce e posibil să-l pierdem din ochi!

— Ei, atunci şi noi să facem totul să-l împiedicăm. Deci, să ne tragem de-o parte!

Am mai călărit o bucată de drum, aşa încât Suef să se afle la distanţa dorită şi să treacă pe lângă noi spre bac. Ne-am oprit, dar astfel încât eu să stau cu faţa îndreptată spre el. Ne-am comportat în aşa fel, încât parcă nici nu-l observam,

dar se putea totuşi gândi că ne prefacem.

În mod curios, n-a luat-o spre bac. Îşi împinse calul o dată înainte, după aceea iarăşi înapoi şi privi cu atenţie spre calea ferată, ca şi cum l-ar fi interesat activitatea de acolo.

— Nu vrea, râse Halef. E mai isteţ decât noi.

— Mai vedem. Se preface că n-are ochi decât pentru munca de la calea ferată; dar am observat că priveşte deseori într-o parte... dincolo, la casa aceea spoită în alb. Se află o prăjină acolo, în faţa porţii, probabil pentru legat caii. Poate clădirea aceea e un han şi are intenţia să tragă acolo. Să ne facem că vrem să trecem dincolo.

Am călărit spre bac. Din scânduri era construită o potecă, pentru a nu te uda pe picioare trecând peste partea inundată a malului. Întrucât poteca era numai pentru pedeştri, o bucată de drum a trebuit să mergem prin apa care le ajungea cailor până la pântece.

Traversarea nu era o treabă chiar fără inconveniente. Bacul cel vechi părea cam pe jumătate putrezit. Frânghiile de care atârna erau cam dubioase şi echipa de luntraşi, formată dintr-un bătrân şi trei flăcăiandri, nu prea părea de încredere. Şi, în plus, traversarea printre valuri era foarte grea. Fluviul aducea cu el tot felul de obiecte plutitoare, pe care le smulsese de pe mal. Se formaseră vârtejuri în care bacul putea fi atras cu uşurinţă. Pe scurt, când ne-am aflat pe bac, nu pot spune că m-am simţit bine.

Bătrânul luntraş şedea pe margine şi fuma. Ne privi cu atenţie şi apoi le făcu semn celor trei ajutoare ale sale.

Mă aşezasem în aşa fel încât să nu-l scap din ochi pe Suef. Nici nu ajunsesem bine pe bac şi el o şi luă la trap în direcţia casei mai sus pomenite, descălecă, îşi legă calul şi intră şchiopătând pe uşă.

— Halef şi Osko, intraţi şi voi repede acolo! Trebuie neapărat să aflaţi ce face şi ce vorbeşte acolo. Nu-l scăpaţi din ochi!

Cei doi porniră în goană spre mal şi călăriră până în dreptul casei. La nici o jumătate de minut după ce Suef intrase acolo, intrară şi ei.

Apoi, m-am adresat bătrânului:

— Cât trebuie să plătească patru călăreţi pentru a traversa fluviul?

— Douăzeci de piaştri, răspunse acesta, întinzând mâna spre mine.

L-am lovit uşor cu biciul peste aceasta şi i-am spus:

— N-o să-ţi dau nimic.

— Atunci rămâi pe partea asta!

— Ba nu, o să ne treci dincolo. Ai cerut un preţ de cinci ori mai mare. Pentru asta meriţi să fii pedepsit. O să ne treci dincolo şi apoi, acolo, vei primi câte o lovitură la tălpi pentru fiecare piastru. Poftim, priveşte acest firman al sultanului. Ai să vezi acolo că nu sunt omul pe care să-l înşeli.

Aruncă o privire peste sigiliu, îşi scoase pipa din gură, îşi încrucişă braţele pe piept, se înclină şi spuse pe un ton smerit:

— Domnule, ce-ţi trimite Allah e bun. Am să vă trec dincolo şi voi primi pentru asta cele douăzeci de lovituri. Allah să-l binecuvânteze pe padişah şi pe copiii copiilor lui!

Cam aşa stau lucrurile prin Turcia! Dar eu nu sunt turc, deci, am scos douăzeci de piaştri, i-am dat şi am zis:

— Te scutesc de lovituri, căci mi-e milă de zilele bătrâneţii tale. Fluviul este umflat şi traversarea e grea şi periculoasă; ai dreptul să ceri ceva mai mult decât de obicei; dar să nu ridici pretenţii chiar atât de mari.

Se codi să ia banii şi rămase holbându-se, mut şi cu gura căscată, la mine.

— Ei, ce zici, vrei să bag banii la loc în buzunar? l-am întrebat.

Atunci îşi reveni în simţiri. Făcu o săritură spre mine, îmi înhaţă banii din mână şi strigă:

— Cum? Ce? Plăteşti, totuşi, deşi te afli sub protecţia sultanului?

— Dar ce, cei protejaţi nu pot fi drepţi şi miloşi?

— O, domnule, o aga, o effendi, o emirule, de obicei nu sunt! În ochii tăi, însă, străluceşte îndurarea şi din cuvintele tale străbate milostenia unei inimi bune şi prietenoase. De aceea te-a binecuvântat Allah, pe tine, pe moşii şi strămoşii tăi şi pe copiii tăi şi strănepoţii ultimilor tăi urmaşi! Da, rar avem parte de o asemenea îndurare, deşi mâncăm o pâine destul de amară.

— Dar acolo, de partea cealaltă, lucrează o mulţime de oameni. Deci, trebuie să câştigi mai mult decât dacă n-ar fi fost prezenţi aceşti muncitori.

— Mai puţin câştig, mult mai puţin, căci oamenii aceştia şi-au construit şi ei un bac dintr-o luntre uriaşă. Asta îmi produce mari daune; arenda, însă, rămâne aceeaşi.

— Şi au îndrăznit oamenii să traverseze şi acum fluviul, când este atât de umflat?

— Astăzi încă n-au îndrăznit, căci e prea periculos; ar fi nevoie de un număr dublu de vâsle.

— Dar tu ai trecut deja astăzi destulă lume dincolo. N-au fost cumva şi cinci călăreţi din care doi aveau cai pagi?

— Da, domnule. Unul dintre cei cinci părea să fie rănit. Au venit de la hanul acela de acolo, unde au stat puţin timp.

Arătă spre casa spoită în alb.

— Cam de când i-ai trecut dincolo?

— De mai bine de două ore. Mai bine nu i-aş fi văzut!

— De ce?

— Pentru că m-au înşelat. Când am ajuns dincolo şi am cerut plata, am primit în loc lovituri de bici. Şi mi-au mai dat şi o însărcinare pe care n-am de gând s-o îndeplinesc. Celui care nu mă plăteşte nu-i fac nici un serviciu.

— Aş putea să aflu la cine se referea însărcinarea asta?

— Cu plăcere. La omul care s-a aflat aici, mai devreme, în

apropierea voastră, şi care a intrat în han.

— Asta înseamnă că-l cunoşti?

— Da, căci toată lumea îl cunoaşte pe croitor.

— Şi chiar e croitor?

— Aşa se spune, dar eu nu cunosc nici un locuitor de pe aici căruia să-i fi cusut straie.

— Hm! Şi cum suna însărcinarea?

— Trebuia să-i spun să se grăbească, pentru că nu îl aşteptau decât până în zori.

Unde? Asta nu ştia, iar dintre cei cinci călăreţi nu-l cunoştea decât pe fostul perceptor din Usküb, care torturase lumea până la sânge.

— Allah să-l blesteme cu o mie de boli ale trupului şi zece mii ale sufletului, completă el.

Vru să vorbească în continuare, dar se răsuci, căci atenţia îi fu atrasă în altă parte. Din han ieşiră doi bărbaţi care duceau fiecare câte două vâsle. Intrară în apă şi păşiră apoi înainte, în susul apei.

— O, Allah! strigă luntraşul. Nechibzuiţii ăştia chiar îndrăznesc să traverseze în luntre?

— Dar unde se află luntrea?

— Acolo sus, unde şade femeia aceea, la mal. Nu poţi s-o vezi, pentru că se află în spatele tufelor de răchită.

Cei doi bărbaţi ajunseră în locul indicat, schimbară câteva cuvinte cu femeia şi apoi dispărură în spatele tufişurilor.

— Da, spuse bătrânul, chiar îndrăznesc. Ei, dacă-i protejează Allah, vor reuşi. Dar nu cred să traverseze singuri, iar clientul lor va trebui să le plătească mulţi bani. Cu mine ar fi ieşit mai ieftin.

— Femeia va fi cea care va plăti.

Am spus asta, pentru că am văzut-o şi pe ea dispărând în spatele tufişurilor; se urcase, deci, în luntre. Bătrânul, însă, scutură din cap şi spuse:

— Asta nu plăteşte nici o para. E nevasta unuia dintre

muncitorii de dincolo şi merge pe gratis. Femeia asta stă acolo încă din zori, dar n-a traversat încă nimeni până acum. Dar, ce-i asta? Oare croitorul ăsta...

În timp ce bătrânul îmi relata cele de mai sus, într-adevăr, Suef ieşise din han şi se urcase în şa. Ne privise dintr-o parte şi apoi se îndreptase călare spre locul unde se afla luntrea. Acolo descălecă.

— Allah, Allah! Croitorul se urcă în luntre! strigă bătrânul. Ar trebui să se păzească să nu înghită prea multă apă. Ştiu că e sărac şi l-aş fi dus doar pentru un sfert de piastru sau chiar pe gratis. De ce nu vine la mine?

Mi s-a părut inutil să-i mai explic bătrânului ce motiv avea Suef să nu facă asta. Probabil ne ghicise intenţiile şi credea că va ajunge dincolo mai repede, traversând râul cu luntrea, decât am fi ajuns noi cu bacul cel greoi. Ajungând de partea cealaltă, dacă ar fi încălecat rapid şi ar fi pornit în galop, l-am fi scăpat din ochi. La urmele pe care le-ar fi lăsat, nu se mai gândise.

Între timp, ieşiră rapid afară din han şi Halef şi Osko.

— Sidi, ticălosul vrea să traverseze cu o luntre, mă informă hagiul. A plătit treizeci de piaştri pentru asta.

— Aţi mai aflat şi altceva?

— Da, dar nu prea mult. Tocmai când am intrat, vorbea cu hangiul despre cei cinci călăreţi. Văzându-ne, i-a făcut semn hangiului să tacă, dar acesta se afla tocmai la mijlocul propoziţiei şi a terminat-o, aşa că am auzit şi noi.

— Şi ce-aţi auzit?

— Că cei cinci îl aşteaptă pe croitor la conacul Treska.

— Unde se află locul acesta?

— Nu ştiu şi nici n-am putut afla de la hangiu. Se pare că acesta este de partea croitorului.

— Altceva n-au mai vorbit?

— Doar despre afacerea cu luntrea.

— Aşa ca să puteţi auzi şi voi?

— Da. Suef ăsta ne privea cu răutate. Se părea că îi face mare plăcere să ne enerveze. Mai bine îi trăgeam câteva cu biciul. Zicea c-o să ajungă dincolo înaintea noastră.

— Voi nu i-aţi zis nimic?

— Nici un cuvânt.

— Foarte bine aţi făcut. Uite, îşi trage calul de căpăstru după el, urcă într-adevăr în luntre, iar gloaba o să înoate în urma acesteia. Nu cred c-o va scoate la capăt.

— O, sidi, am privit cu atenţie animalul, alaltăieri, în timp ce călăream; e mult, mult mai bun decât pare. Calul ăsta îl are pe dracu în el.

— Ei, în ciuda a tot ceea ce s-a întâmplat, mi-ar părea rău să se întâmple o nenorocire, mai ales gândindu-mă la femeia care a urcat şi ea în luntre. Să pornim şi noi traversarea şi cât se poate de iute. Înainte!

Această poruncă era adresată echipei de luntraşi.

Bătrânul îşi scuturase pipa şi tocmai se pregătea să o umple din nou. În ciuda poruncii pe care o dădusem îşi vedea liniştit de treabă.

— N-ai auzit ce-am spus? l-am întrebat. Lasă pipa! Putem pleca şi fără să fumezi.

— Nu, domnule, răspunse el, tihnit. Ciubucul ţine de munca mea, fără el, nu pot porni la drum. Toată viaţa mea am făcut aşa şi aşa va fi până la ultima mea traversare.

— Dar vreau să ajung dincolo înaintea luntrei!

— Nu-ţi face griji inutile, domnule. Probabil că luntrea nici măcar nu va ajunge dincolo.

Omul continuă să-şi umple tacticos pipa, apoi luă, cu mâna goală, un cărbune aprins din micul foc care ardea doar pentru acest scop, ca să-şi aprindă pipa. După ce trase câteva fumuri, strigă pe tonul unui general-mareşal:

— Sus! Daţi-i drumul, bravii mei! Trebuie să dovedim că merităm cei douăzeci de piaştri pe care i-am primit.

În clipa aceea am zărit luntrea dând năvală din spatele

tufişurilor de răchită. În faţă, şedea femeia, la mijloc, cei doi vâslaşi se străduiau din toate puterile, iar în spate se afla Suef, ţinând căpăstrul în mână. Se vedea capul calului său, ieşind afară din apă. Luntrea n-avea cârmaci.

Când ne văzu, Suef ridică braţul şi făcu un gest batjocoritor. Dacă luntrea reuşea să meargă atât de repede pe cât pornise, atunci cu siguranţă reuşea să ajungă dincolo înainte ca noi să fi ajuns până în mijlocul râului, căci cele trei ajutoare ale onorabilului nostru luntraş păreau să nu aibă articulaţii. Desfăcură cu prudenţă bacul din lanţ, apoi apucară de prăjini şi împinseră cu ele în apă, de parcă ar fi vrut să caute un ac căzut acolo. Din nefericire, caii noştri nu erau obişnuiţi cu o asemenea traversare. A trebuit, deci, să rămânem călare, ca să-i liniştim, altfel, le-aş fi poruncit însoţitorilor mei să dea o mână de ajutor.

Halef, însă, găsi mijlocul ideal, prin care să grăbească plutirea bacului. Îşi scoase biciul de la cingătoare, se întoarse spre luntraşul care se afla în apropierea lui şi spuse:

— Grăbeşte-te!

În acelaşi timp, îi şi trase o lovitură cu biciul peste spate şi abia apucă să facă asta, când bătrânul strigă:

— O, Allah, o smerenie, o fatalitate! Haideţi, băieţi! împingeţi, împingeţi, voi bărbaţi! Munciţi, munciţi, voi puternicilor! Cu cât ajungem mai repede dincolo, cu atât mai mare va fi bacşişul pe care-l vom primi de la aceşti patru şeici şi emiri.

Această aluzie delicată le pătrunse celor trei tineri până în oase şi le întări cât se poate. Tempoul deveni de două ori mai rapid. Fireşte, nu scăpam din ochi luntrea. Pentru ca să se ajungă exact în punctul de acostare de dincolo, vâslaşii trebuiau să menţină luntrea îndreptată înainte. În apele de la mal, acest lucru nu fusese prea greu; dar, cu cât se apropiau de mijlocul râului, cu atât mai mari eforturi trebuiau să facă. Şi, totuşi, luntrea aluneca în aşa fel, încât se tot apropia de

noi, în loc să se îndepărteze. Acest lucru îl puse pe gânduri pe Suef. Am văzut din gesturile lui că îi încuraja pe vâslaşi să facă mai multe eforturi.

Şi oamenii noştri munceau din greu. Puterea curentului era atât de mare, încât frânghiile produceau nişte sunete înăbuşite. Dacă s-ar fi rupt una dintre ele, am fi rămas în voia puhoiului. Bătrânul luntraş se folosi de întregul său vocabular pentru a-şi îndemna oamenii să depună toate eforturile necesare.

În ceea ce priveşte luntrea, cei doi vâslaşi făcuseră o mare greşeală. Ar fi trebuit mai întâi să vâslească înainte în apele liniştite de la mal, până ajungeau în punctul unde nu aveau nevoie decât să o dirijeze uşor pentru a ocoli curentul şi a o conduce spre malul celălalt.

Luntrea ajunsese deja atât de aproape de noi, încât puteam vedea clar chipurile celor ce se aflau în ea. Bătrânul urmărea barca cu o privire de expert.

— N-or să ajungă dincolo, spuse el. Fie se rup vâslele, fie... ah, Allah, Allah, au ajuns într-adevăr în mijloc! Drace, dar ştiu că sunt puternici flăcăii ăştia! Totuşi, n-o să reuşească, pentru că... o, nenorocire, o, nefericire, o, catastrofă! Acum s-a terminat!

Avea dreptate. Unuia dintre bărbaţi i se rupsese vâsla dreaptă şi îi fusese smulsă din mână, cu forţa. Durerea îl făcuse să dea drumul din mână şi vâslei din stânga, care fu şi ea luată de apă. Acum nu mai putea vâsli decât unul dintre ei, dar nu erau suficiente doar sforţările sale.

Pe malul celălalt, sapele şi lopeţile se odihneau. Muncitorii stăteau cu toţii în apă şi urmăreau încordaţi această întâmplare. Între timp, ajunseserăm şi noi în mijloc. Forţa apei ridică bacul în sus, dintr-o parte. S-ar fi putut uşor scufunda şi, atunci, era gata şi cu noi. Erau clipe de pericol maxim.

Puterile vâslaşului din luntre cedară. Scoase vâslele din apă şi îşi puse mâinile în poală. Fluviul înhăţă luntrea cu

multă forţă şi o apropie de bacul nostru. De pe malul celălalt răsună un strigăt de spaimă strident:

— Femeie, femeie, ţine-te bine!

Dar, inevitabilul se produsese. Se auzi un trosnet puternic şi luntrea se izbi de bacul nostru. Se auzi un singur strigăt înspăimântător. Fusese scos de toţi cei ce se aflau pe ambele maluri, de cei patru care şedeau în luntre şi de noi, cei ce ne aflam pe bac. Dar, răsunase în acelaşi timp de pe buzele tuturor, aşa încât sună ca un singur strigăt de spaimă îngrozitoare.

În astfel de momente, mulţi acţionează după un instinct tainic, care le dă ideea cea bună, deşi puterea lor de gândire refuză să se supună. Acţionează fulgerător exact aşa cum trebuie şi, mai târziu, nu ştiu să spună de ce s-au comportat aşa şi nu altfel.

Alţii acţionează după o chibzuinţă clară şi pătrunzătoare. Să nu-mi spuneţi mie că, în asemenea clipe de pericol, nu ai la dispoziţie timp să iei o hotărâre. Este într-adevăr minunat cu ce puteri a dotat prea bunul creator spiritul omenesc. În vis, de pildă, într-un singur minut, se desfăşoară toate evenimentele dintr-o zi şi chiar dintr-o perioadă mai lungă de timp. Am visat odată că trebuia să susţin un examen. Ni se acordase o zi întreagă pentru lucrarea scrisă. Am terminat primul, mi s-a dat voie să ies din sala de curs şi am făcut o plimbare de mai multe ore pe munte. Examenul oral se desfăşura pe parcursul a două zile. În seara ultimei zile, cu puţin timp înainte de încheierea examenului, se prăbuşi o bancă pe care şedeau mai mulţi ascultători şi... m-am trezit. Colegul meu de cameră, deschisese fereastra. La întrebarea mea, îmi spuse că, în urmă cu cel mult trei minute, îi zisesem să nu mă mai plictisească cu întrebările, căci eram foarte obosit şi aş fi vrut să dorm. Deseori am trăit în vis, timp de trei minute, evenimentele unui examen de trei zile, cu toate amănuntele respective. Cunoşteam exact conţinutul lucrării

scrise, cu care umplusem multe pagini, şi îmi aminteam exact majoritatea întrebărilor ce îmi fuseseră adresate la examenul oral. Da, ştiam exact şi cu ce persoane mă întâlnisem, în vreme ce mă plimbasem, şi ce anume discutasem cu ele. A doua zi dimineaţa, însă, uitasem totul.

Deci, dacă într-un vis de trei minute poţi cuprinde trei zile întregi, prin urmare, într-un vis de un minut poţi desfăşura o acţiune pentru care, treaz fiind, ţi-ar trebui aproape o mie cinci sute de minute, nu pot con-testa nici capacitatea spiritului în stare trează.

M-am aflat în situaţii în care viaţa mea sau a altora a depins de o secundă şi, când acest timp a trecut şi pericolul a fost înlăturat, am ştiut cu precizie că, în această secundă, am înţeles perfect pericolul, mi-am imaginat toate mijloacele de apărare şi l-am ales şi l-am folosit pe cel mai bun şi mai sigur. Pare a fi o minune de neînţeles, dar mii de asemenea minuni şi mai mari se petrec în viaţa de toate zilele, fără a fi conştient de ele. Nu suntem doar înconjuraţi de minunile lui Dumnezeu, ci chiar noi înşine suntem o minune a Lui. Ateul ar putea să mă contrazică; eu, însă, îl compătimesc.

La fel era şi aici, pe acest fluviu cu ape învolburate. Femeia care şedea în partea din faţă a luntrei se agăţă, ţipând de groază, de marginea acesteia; dar ciocnirea fu atât de puternică, încât fu azvârlită în apă. Dispăru în apele murdare ale fluviului şi... eu împreună cu ea.

Cum am coborât de pe cal, cât timp mi-a trebuit să arunc ce aveam prin buzunare, precum şi cingătoarea, nu pot să spun. Halef afirma, mai târziu, că deja descălecasem, chiar înainte de ciocnire, convins fiind că femeia nu se va mai putea ţine. Încercase zadarnic să mă oprească, dar eu nu-mi amintesc nimic. Mă concentrasem cu totul asupra a ceea ce aveam de gând să fac.

Ştiu doar cu precizie, că am apucat-o pe femeie cu o mână şi m-am scufundat cu ea, ca să trecem amândoi pe sub luntre

şi pe sub bac. Cele două puteau deveni periculoase pentru noi.

Când am revenit la suprafaţă, am observat că ne îndepărtasem o bună bucată. O ţineam pe femeie de un braţ al jachetei cu care era îmbrăcată; era inconştientă, lucru care mi-a convenit. Mă aflam dincolo de mijlocul curentului şi trebuia să mă străduiesc să ajung la mal, fără a-mi irosi puterile în lupta cu valurile. Într-o asemenea situaţie, trebuie să înoţi pe spate, deşi, în acest caz, eşti dezavantajat de faptul că nu poţi privi înainte, este mai comod şi înaintezi mai repede. Am aşezat-o pe femeie peste mine, aşa încât capul să-i fie afară din apă, şi m-am lăsat condus de apă.

Întrucât purtam deasupra mea corpul acestei nefericite, corpul meu se afla cu totul scufundat în apă. Cu mari eforturi am reuşit să scot din când în când capul afară din apă, pentru a respira. În acelaşi timp, mă străduiam să ajung cât mai repede la mal.

N-a fost deloc uşor, aşa cum şi-ar putea închipui cititorul. Puhoiul de apă producea valuri înalte până în mijlocul curentului; nu puteam privi decât în sus sau, câte puţin într-o parte, dar nu vedeam nimic înainte şi totuşi trebuia să mă păzesc şi de diferite obiecte care pluteau pe apă sau se ridicau la suprafaţă din adâncuri. Oamenii de pe mal alergau în josul apei, în aceeaşi direcţie cu mine, şi mă zăpăceau cu strigătele lor. Cu greu puteau alerga cu aceeaşi viteză cu care înaintam eu, căci eram împins cu o viteză care ameninţa să mă ameţească. Trebuia să-mi păstrez sângele rece. Dacă eram azvârlit în vreun vârtej, dacă îmi pierdeam, fie şi pentru câteva clipe, încrederea în mine, eram pierdut şi femeia împreună cu mine. Să înoţi îmbrăcat este foarte greu şi dacă apa este liniştită; dar pe o asemenea greutate aşezată deasupra mea şi încălţat cu cizmele speciale ale doctorului din Radowitsch, care până atunci fuseseră o binecuvântare, dar care acum îmi pute au fi fatale, era cu totul altceva. Aşa

cum s-a dovedit mai târziu, nu stătusem prea mult timp în apă, dar pentru mine timpul se scursese extrem de încet.

În sfârşit, în sfârşit, am reuşit să ies din mijlocul apelor învolburate şi să mă apropii de mal. Mă aflam acum în apele liniştite de la mal, dar, spre marea mea uimire, nu puteam atinge fundul apei cu picioarele. Asta m-a zăpăcit; căci tot încercând să dau de pământ, mă scufundam din ce în ce mai mult. Atunci, am auzit o voce strigându-mi:

— Pentru numele lui Allah! înoată mai departe, mai departe! Acolo sunt gropi. Vino mai încoace!

Pentru construirea terasamentului de cale ferată, se folosise pământul din apropiere şi, deci, se formaseră gropi acolo, deasupra cărora mă aflam eu acum. N-am putut să-l văd pe cel ce striga, căci apa îmi intrase în ochi, dar am presupus că se află pe terasament şi am înotat spre acesta. Stăvilarul se înălţa din apa care ajunsese până la el.

Când am ajuns acolo, zece, douăzeci de mâini s-au întins spre mine şi spre femeie. Aceasta, inconştientă fiind, fu ridicată de pe mine. Pe jumătate târându-mă, pe jumătate fiind tras, am ajuns sus pe stăvilar. Abia acum am simţit că hainele atârnau de zece ori mai grele pe mine.

În jurul meu izbucni un strigăt de bucurie; două voci, însă, începură să se vaiete. Respectivii credeau că femeia e moartă. Eu, însă, le-am spus că era imposibil să se fi înecat: poate doar lovitura s-o fi ucis. Fu dusă imediat la colibele din scânduri.

Am auzit tropot de cai apropiindu-se. Cei trei însoţitori ai mei veneau în galop. Halef se afla în fruntea lor.

— Sidi, sidi, strigă încă de departe. Ai murit sau mai trăieşti?

— Trăiesc! am răspuns. Mă simt ca un pudel murat până la piele.

— Allah fie preamărit!

Sări de pe cal, se aruncă la pământ lângă mine, îmi apucă

mâinile şi spuse:

— Cum ai putut să sari într-o asemenea apă! Trebuia neapărat să bei din ea?

— Da, şi pot să-ţi spun că seamănă la gust cu berea hangiului din Radowitsch.

— Prefer să n-o gust. Allah, Allah, ce spaimă am tras, când ai dispărut în valuri! Chiar merită o femeie să-ţi rişti viaţa pentru ea?

— Fireşte! Tu nu ţi-ai fi riscat viaţa pentru Hanneh, cea mai iubită fiică dintre femei?

— Da, sigur, pentru Hanneh! Dar femeia asta cine era? Era logodnica sau sora ta? Te iubea şi urma să devină nevasta ta?

— Era o fiinţă omenească aflată în pericol de moarte, iar mie nu mi-e teamă de apă.

— Fluviul ăsta e foarte înverşunat astăzi. Ia priveşte ce furios e că i-au fost smulse victimele. Ţi l-am adus pe Rih, căci nu poţi merge pe jos. Încalecă. Trebuie să găsim un loc unde să-ţi usuci hainele.

— Unde sunt armele şi restul lucrurilor mele?

— E totul la mine. Armele sunt acolo, agăţate de şa.

— Şi cu ceilalţi din luntre ce s-a întâmplat?

— Pe cei doi vâslaşi am reuşit să-i tragem sus pe bac; dar croitorul s-a prăbuşit în apă.

— Asta înseamnă că s-a înecat?

— Nu. Diavolul nu vrea încă să aibă de-a face cu el. L-am văzut înotând împreună cu calul lui; vrem să-i căutăm.

Se ridică şi încercă să-l descopere pe Suef. Apoi arătă înainte.

— Uite-i acolo pe amândoi, el şi calul lui.

M-am uitat în direcţia indicată şi l-am zărit, departe în faţa noastră, pe cel numit, care se apucase de coada calului său şi se lăsa tras de animal. Se aflau destul de aproape de mal. Iapa asta bătrână era într-adevăr un animal preţios.

— Să mă duc până acolo şi să-i trag una peste nas când va

ieşi din apă? mă întrebă hagiul.

— Nu, cred c-a tras o sperietură zdravănă. I-a fost de ajuns.

— Dar numai el e de vină că a trebuit să te arunci în apă!

— Ăsta nu-i un motiv să-l ucidem.

— Dar o să ne scape. În starea în care te afli, nu putem să-l urmărim.

— Lasă-l să plece! O să-l ajungem din urmă.

Fireşte, şi Osko şi Omar îşi manifestară bucuria cu privire la reuşita turului meu prin apă, care nu se aflase în nici un caz în programul pe care-l stabilisem. Am fost înconjuraţi de muncitorii de la calea ferată care, cu strigăte de bucurie, mă rugară să vin într-una dintre colibe, unde se afla o sobă la care puteam să-mi usuc straiele. Era într-adevăr lucrul pe care trebuia neapărat să-l fac. De aceea, am încălecat şi am pornit spre colibe, chiar în momentul în care ajunsese şi croitorul la mal. Îmi era absolut indiferent ce avea de gând să facă acum.

N-a fost nevoie să-mi mân calul; s-au ocupat de asta muncitorii de la calea ferată, care au luat căpăstrul în mână. Unii au pornit înainte, iar alţii s-au aşezat lângă mine şi în spatele meu, purtându-mă astfel în triumf... un triumf cam umed, căci apa mi se scurgea din straie şi pica în cizmele speciale pentru gută. Întorcând o dată capul, l-am zărit pe Suef galopând de-a dreptul peste câmp. Se părea că scăpaseră amândoi cu bine.

Halef observase privirea mea. Chipul i se întunecă, ameninţă cu pumnul în direcţia călăreţului, şi spuse:

— Iarba rea nu piere, dar Allah creează, Allah distruge.

În furia sa, vrusese să spună că exact croitorul era acea iarbă rea ce trebuia nimicită.

Acolo unde bacul acostase pe malul drept, se afla luntraşul împreună cu cele trei ajutoare ale sale. Când mă văzu venind, ridică vocea şi strigă pe un ton patetic:

— Mii de mulţumiri sfinţilor califi, zeci de mii de laude

Profetului şi de sute de mii de ori fie slăvit Allah, Atotputernicul, care te-a protejat când te-ai aflat în pericol. Când te-am văzut prăbuşindu-te în apele râului, mi s-a împietrit inima şi sufletul mi-a plâns cu lacrimi de sânge. Acum, când te văd că te-ai întors cu bine, sufletul mi-e plin de bucurie şi încântare, căci ştiu că te vei ţine de cuvânt şi ne vei da bacşişul promis.

Deci, despre asta era vorba. Am dat din cap şi am spus:

— Nu ştiu nimic de nici o promisiune.

— Înseamnă că apa te-a zăpăcit. Adu-ţi aminte ce s-a spus, atunci când însoţitorul tău ne-a îndemnat cu biciul să ne grăbim.

— Judecata mea n-a avut de suferit; îmi amintesc fiecare cuvânt. Tu ai pretins un bacşiş, dar eu n-am zis nimic despre aşa ceva.

— O, emirule, te plâng! Ţi-au slăbit minţile! Tocmai pentru că n-ai avut nimic de spus, am considerat că eşti de acord cu propunerea mea. Dacă n-ai fi vrut să ne dai bacşişul, ar fi trebuit s-o spui foarte clar. Dar, pentru că ai trecut cu vederea peste asta, trebuie să ne primim bacşişul!

— Şi dacă refuz?

— Atunci suntem siliţi să-ţi pedepsim sufletul şi să te considerăm un om fără cuvânt, care nu-şi respectă promisiunile.

Cu asta, însă, o nimeri prost, nu cu mine, ci cu muncitorii. Faptul că pretindea un bacşiş, pe care nu i-l promisesem, şi o făcea şi cu cuvinte jignitoare la adresa mea, îi înfurie pe oameni. Într-o clipă fu înhăţat şi zece, douăzeci de pumni se năpustiră asupra lui.

— Staţi! Lăsaţi-l! am strigat din toate puterile, pentru a mă face auzit în zarva creată de oameni. Vreau să-i dau bacşişul.

— Nu-i nevoie, strigă unul dintre ei. L-a primit de la noi; doar ai văzut.

— Opriţi, opriţi! strigă bătrânul. Nu-mi trebuie nimic, nu-mi

trebuie nimic!

Se smulse din mâinile lor şi o luă la fugă spre bac, acolo unde cei trei eroi ai lui se puseseră la adăpost. Cu această ocazie, dezvălui că era capabil de o viteză pe care n-aş fi bănuit-o, văzându-l mai înainte cât de comod era. Uită chiar să se gândească la faptul că plecase fără să-şi aprindă pipa. Aceasta căzuse şi nu se aplecase s-o ridice. Unul dintre muncitori o culese de pe jos şi o aruncă, râzând, în direcţia bacului. Bătrânului însă nici că-i păsă de ea, ci se repezi şi dezlegă lanţul pentru a elibera bacul şi a se îndepărta de mal. De îndată ce între el şi noi se interpuse o fâşie de apă, începu să înjure şi, mă numi avar şi zgârie-brânză.

Halef se duse la mal, îşi puse flinta la ochi şi îl ameninţă:

— Tacă-ţi gura, altfel te împuşc!

Dar bătrânul continuă să înjure: Nu credea că hagiul îşi va pune în practică ameninţarea. Ţinea prăjina în mână fără s-o folosească. Halef apăsă pe trăgaci. Ţintise prăjina... glonţul lovi în aceasta, în apropierea mâinilor bătrânului, aşa încât săriră aşchii din ea. Atunci luntraşul dădu un ţipăt, lăsă prăjina să cadă în apă şi se aruncă întins la pământ, căci probabil îşi închipuia că în acea poziţie era în siguranţă, dacă Halef mai trăgea o dată.

Un hohot de râs zgomotos izbucni în rândul muncitorilor, cărora comportamentul bătrânului li se păru la fel de comic ca şi nouă.

Am ajuns apoi la cea mai mare colibă, în faţa uşii căreia ne-am oprit. Am descălecat şi am fost dus înăuntru.

Încăperea era mare. De pereţi atârnau puţinele catrafuse ale muncitorilor. De jur împrejur fuseseră construite din scânduri nişte locuri de şezut care serveau şi drept culcuşuri, iar în cel mai îndepărtat colţ se afla o sobă de o construcţie cum nu mai văzusem până acum. Pe ea se aflau patru cazane de gătit şi vatra era numai bună de uscat pe ea straiele ude.

Abia intrasem, când, dintr-o altă colibă, îşi făcu apariţia un

bărbat tânăr, vânjos, care se grăbi să mi se adreseze:

— Ai avut dreptate, domnule. Nu e moartă, trăieşte; respiră deja. Am venit doar să-ţi mulţumesc.

— Este rudă cu tine?

— Este nevasta mea. Sunt supraveghetor. A riscat să vină cu luntrea, pentru că îi poruncisem să fie aici în zori. Dar trebuie să te dezbraci. Am să aduc îndată straiul meu de sărbătoare.

Plecă şi se întoarse repede, aducând pantaloni, o jachetă, o vestă şi o pereche de pantofi, lucruri cu care m-am îmbrăcat în spatele unui mic paravan. M-a ajutat Halef. În vreme ce îmi scotea de pe mine straiele ude, se văicărea:

— Effendi, s-a dus demnitatea şi eleganţa ta. Costumul ăsta frumos te-a costat şase sute de piaştri la Stambul şi acum apa i-a stricat toată strălucirea. Ia uite, când te-ai chinuit să înoţi ţi-ai rupt şi pantalonii. Trebuie cusuţi, ca să nu-ţi fie jignită drăgălăşenia picioarelor. Aţă şi ac am la mine, dar mă îndoiesc că voi găsi aici un fier de călcat cu care să redau costumului tău forma iniţială.

Nu e cazul să se tragă concluzii cu privire la silueta şi personalitatea mea, din cuvintele micuţului. Aşa era obiceiul lui să se exprime.

— Întreabă, totuşi. Poate se află vreun croitor printre aceşti muncitori.

Plecă, luându-mi hainele cu el şi l-am auzit întrebând afară, cu voce tare:

— Ascultaţi, voi fii şi nepoţi ai trenului, este vreun croitor printre voi?

— Aici! se auzi o voce.

— Allah să te binecuvânteze prietene pentru că în tinereţe ţi-a venit ideea să însăilezi cu aţă stofa ţesătorului, în aşa fel încât bărbaţii poporului tău să-şi poată introduce mâinile şi picioarele! Dar... poţi să astupi şi rupturile?

— Aşa de bine, încât va arăta mai bine ca înainte.

— Atunci eşti un mare maestru al împunsului cu acul. Dar ai şi un fier de călcat?

— Chiar două.

— Atunci îţi predau costumul prietenului şi stăpânului meu. Să-l usuci şi să-l calci şi să faci invizibilă această ruptură. Dacă reuşeşti s-o coşi, astfel încât să n-o mai observe nimeni, vei primi un bacşiş şi toţi credincioşii din toate ţările se vor bucura de măiestria ta. Iar faima ta se va răspândi până la capătul universului. Poftim, ia costumul şi spiritul Profetului să te lumineze.

Am izbucnit în râs, căci mi-am închipuit figura serioasă pe care şi-o compusese micuţul în vreme ce rostea această tiradă. Când se reîntoarse la mine, mă găsi ocupat cu verificarea ghipsului de la picior.

— Se vede şi pe el că a fost în apă, spuse. S-a muiat?

— Nu, dar aş vrea totuşi să-l scot. N-au trecut decât câteva zile de când l-am pus; dar cred că pot risca.

Am desfăcut bandajul, folosindu-ne de cuţite, fără să simt nici o durere în acest timp. Asta era bine. După ce mi-am eliberat piciorul din ghips, am încercat să păşesc. Mergea bine, peste aşteptări. Am păşit încolo şi încoace, în spatele paravanului. Luxaţia fusese mai uşoară decât crezusem.

— Ei, acum sper că nu te mai încalţi cu cizmele astea speciale pentru gută? întrebă hagiul, indicând spre obiectele acelea de încălţat care arătau jalnic.

— Nu; le las aici.

— Atunci o să le dăruim muncitorilor care le vor folosi drept pâlnie pentru cafea, căci, prin această zonă, oamenii lasă cafeaua să curgă printr-o pânză de sac, pentru că astfel li se pare mai gustoasă. Diverse sunt creaturile din împărăţia lui Allah. Ei, acum poţi să porţi din nou cizmele tale înalte din piele şi o să arăţi cu totul altfel. În cizmele astea din pânză de sac semănai cu bunica străbunicului meu, care îşi pierduse dinţii cu mult înainte de potopul lui Noe. Să le aduc pe cele

din piele? Le-am legat de şaua calului meu.

Mi-am dat acordul şi apoi am văzut că mă simţeam destul de bine în ele. Pentru că stăteam în şa mare parte din zi, nu era necesar să forţez prea mult piciorul.

Costumul pe care îl primisem cu împrumut nu venea rău, căci stăpânul lui era cam de aceeaşi statură cu mine. Se bucură când mă văzu îmbrăcat aşa şi ne rugă să venim în coliba lui, pentru ca nevasta lui să-mi poată mulţumi personal.

Muncitorii şedeau împreună şi mâncau. Masa lor de prânz consta dintr-un păsat gros de mălai fiert doar în apă. Oamenii aceştia se mulţumeau zi de zi cu felul ăsta de mâncare.

Când am intrat în colibă, femeia vru să se pornească pe un şir lung de mulţumiri, dar eu am rugat-o să tacă. Bărbatul şedea lângă ea şi era foarte fericit că fusese salvată, lucru din care am înţeles că se iubeau foarte mult. Din discuţii, am aflat că amândoi erau creştini.

— Mă bucur teribil că şi tu eşti creştin, îmi spuse bărbatul.

— De unde ştii asta? l-am întrebat.

— Mi-au spus cei doi însoţitori ai tăi, în vreme ce îţi schimbai straiele. Am auzit că nu eşti supus al sultanului, ci faci parte din poporul care a dus marele şi gloriosul război împotriva francezilor.

— Eşti din această regiune? l-am întrebat.

— O, nu. Toţi ne tragem de la munte, unde există atâţia oameni sărmani. Locuitorii din această zonă n-au avut chef să lucreze la calea ferată. Pentru că s-a auzit că aici se poate câştiga o pâine, mulţi dintre oamenii din regiunea mea au venit încoace. Şi pentru că am studiat arhitectura, am fost numit şef aici şi sunt şi astăzi.

— Asta înseamnă că ai fost la şcoli superioare?

— Nu. Sunt cel de-al doilea fiu al tatălui meu. Fratele meu mai mare va primi casa şi aşa mi-a venit şi mie cheful să-mi construiesc una. Am învăţat singur să citesc, să scriu şi chiar

să desenez şi am plecat ucenic la un arhitect din Usküb. Tatăl meu este cioban şi locuieşte la o distanţă de opt ore de aici.

— Unde?

— Într-un sătuc, nici măcar o localitate mică. Există acolo doar două case, care se află în vadul Treskăi şi, pentru că vecinul nostru are un conac acolo, micul cătun a fost denumit conacul Treska.

— Ah! Asta-i bine! E minunat! am exclamat.

— De ce?

— Pentru că eram în căutarea acestui conac Treska.

— Vrei să mergi cumva acolo? La tatăl meu sau la stăpânul conacului?

— La cel din urmă, după cum se pare.

— După cum se pare? Deci, nu eşti nici tu însuţi sigur? mă întrebă mirat.

— Nu. Omul care a fost în luntre cu nevasta ta vrea să meargă acolo şi eu trebuie să-l urmăresc. Caută acolo nişte oameni cu care trebuie să schimb şi eu câteva cuvinte.

— Mi se pare mie, sau aceia îţi sunt duşmani?

— Ai ghicit. Astăzi, în zori, au trecut pe aici cinci călăreţi care pun la cale o faptă rea şi tocmai acest lucru vrem să-l împiedicăm. Probabil au traversat râul cu bacul.

— Ah! Nu era cumva cu ei şi un anume Manach el Barscha, fost perceptor în Usküb?

— Ba da.

— Atunci, i-am văzut. Stăteam la mal, când a venit. S-au certat cu luntraşul pe care l-au plătit cu lovituri de bici în loc de bani. Când Manach a trecut pe lângă mine, mi-a aruncat şi mie o privire ameninţătoare.

— De ce?

— Pentru că mă urăşte. Lua impozitul pe cap de locuitor de la creştini şi mi-a pretins de zece, de douăsprezece ori mai mult, iar eu n-am vrut să-i dau. Şi cu alţii a făcut la fel şi aşa ne-am unit şi l-am denunţat. I-a înşelat pe creştini cu o sumă

foarte mare.

— Şi ce pedeapsă s-a dat?

— Nici una. A fugit şi se spune că a luat cu el toată suma adunată din impozite. Nu se mai poate arăta prin Usküb. Deci pe omul acesta îl căutai? A fost întotdeauna prieten cu stăpânul conacului şi va fi bine primit la el şi de data aceasta.

— Poţi să-mi descrii drumul pe care trebuie să-l urmez pentru a ajunge la conacul Treska?

— Trebuie să cunoşti bine zona, pentru a ajunge pe direcţia exactă. O descriere a drumului ar fi prea încâlcită. Dacă vrei, însă, pot să-ţi dau un om de încredere care cunoaşte zona la fel de bine ca mine. O să te ducă până la tatăl meu şi, când va povesti acolo fapta bună pe care ai făcut-o, ai să fii foarte bine primit.

Am acceptat cu bucurie această propunere şi l-am întrebat:

— Locuinţa tatălui tău se află departe de conac?

— Doar la două minute de mers pe jos.

— Înseamnă că cei de la conac ne vor vedea sosind?

— Dacă nu vrei să fii văzut, atunci cumnatul meu te va conduce astfel încât să nu fiţi observaţi. Oricum, va fi noapte când veţi ajunge acolo. Cumnatul meu este deocamdată ocupat, pentru scurt timp, la construcţii. Când se reîntoarce, am să-i transmit misiunea cu care-l însărcinez. Acum, însă, vă rog să fiţi oaspeţii mei. Este ora prânzului şi trebuie să mâncăm. Pot să vă ofer ceva ce n-aţi mâncat în ţara mahomedanilor.

Deschise o ladă acoperită cu fân şi scoase de acolo o şuncă şi mai mulţi cârnaţi afumaţi.

— O, Allah, Allah! Chiar crezi că o să mâncăm partea de dinapoi a unui porc şi carnea şi sângele lui afumat? strigă Halef. Profetul ne-a interzis asta şi am comite un mare păcat dacă ne-am spurca pe veşnicie cu stârvul unui porc!

— Dar nu-ţi cere nimeni să faci asta, Halef, i-am spus. Eu, însă, am să mănânc cu mare poftă din aceste produse.

— Bine, dar au tenii în ele!

— Nu ne e nouă teamă de tenii!

— Eu nu pot nici măcar să mă uit, căci şi simpla vedere a cărnii de porc ar trebui să ne inspire oroare; dar, pentru că Osko şi Omar nu sunt de faţă, nu mă tem că mi se vor face reproşuri, dacă, din ataşament faţă de tine, sidi, am să rămân aici. Când ai să bagi în gură şunca, am să închid ochii sau, cel puţin, am să mă uit într-o parte.

Gazda ne puse în faţă: şuncă, pâine, cârnaţi, piper şi sare. Îşi scoase cuţitul de la brâu, iar eu i-am urmat exemplul. După ce îşi tăie o bucată zdravănă de şuncă, am făcut şi eu acelaşi lucru şi ospăţul începu. Niciodată nu mi s-a părut o şuncă mai bună ca aceasta din Rumelia.

Halef şedea într-o parte, lângă mine; nu puteam să observ dacă mă privea, dar îl cunoşteam pe micuţ şi ştiam că moare de poftă. A văzut că îmi place şunca şi că mi-am mai tăiat o bucată.

— Ptiu, drace! strigă. Sidi, vrei să-mi pierd toată consideraţia şi stima faţă de tine! Dacă urmez porunca Profetului, n-am să te mai pot atinge.

— Îmi pare rău, dragul meu Halef, dar acum ascult de gustul ăsta bun, nu de *Coran*.

— Şi e chiar atât de gustoasă carnea asta?

— Nu există ceva mai savuros.

— Allah! De ce ne-a interzis Profetul şunca?

— Pentru că el precis n-a mâncat niciodată o bucată de carne de porc afumată; altfel ar fi recomandat cu căldură acest fel de mâncare credincioşilor.

— Poate a interzis-o din cauza teniilor.

— Nu există aşa ceva în carnea asta; pot să ţi-o jur asta.

— Deci, crezi că aş putea îndrăzni şi eu?

— Fără nici o teamă!

Mi-am dat seama după tonul lui că saliva de poftă. Şi gazda noastră se amuza, dar nu lăsă să se vadă; mesteca indiferent

şi îşi dădea osteneala să-şi compună o figură cât mai extaziată de gustul şuncii.

Halef se ridică şi ieşi pe uşă afară. Eram sigur că se dusese să se uite după Omar şi Osko. Când reintră în odaie, avea o figură foarte mulţumită. Se pare că nu-i văzuse pe cei doi în apropiere. Aceştia erau la stăvilar, uitându-se la locomotiva care tocmai trecea. N-aveau timp să-şi facă griji în ceea ce ne privea.

Hagiul îşi reluă locul şi spuse:

— Sidi, ştiu că nu-ţi place să vorbeşti despre credinţă, dar nu crezi că Profetul a greşit puţin?

— Nu ştiu. Dar întregul *Coran* l-a dictat arhanghelul Gabriel.

— Dar ce arhanghelul nu s-a putut înşela?

— Nu, dragă Halef.

— Sau poate Profetul nu l-a înţeles cum trebuie pe arhanghel? Dacă mă gândesc mai bine, mi se pare că Allah n-ar mai fi creat porcii dacă n-am fi avut voie să-i mâncăm.

— Cu asta sunt întru totul de acord cu tine.

Trase adânc aer în piept. Terminasem şi cea de-a doua bucată de şuncă şi acum, după exemplul gazdei, am întins mâna după un cârnat. Halef ar fi vrut să vadă ce se întâmplă cu noi, înainte de a reuşi să-şi învingă îndoiala.

— Spune-mi adevărat, sidi, e chiar atât de gustoasă carnea asta pe cât se citeşte pe chipurile voastre?

— Şi mai gustoasă.

— Atunci, lasă-mă s-o miros şi eu.

— Da ce, vrei să-ţi spurci nasul?

— O, nu. Am s-o ţin la distanţă.

Era de-a dreptul caraghios. Am tăiat o bucăţică de şuncă, am înfipt-o în vârful cuţitului şi am întins-o spre el, fără să-l privesc. Şi supraveghetorul fu atât de isteţ, încât nu se uită la el.

— Ah! Oh! Dar asta-i o mireasmă venită direct din paradis! strigă micuţul. Atât de puternică, atât de aromată şi

ispititoare! Păcat că Profetul ne-a interzis! Poftim cuţitul înapoi, effendi.

Mi-l întinse. Bucăţica de şuncă dispăruse.

— Ei, dar unde-i bucăţica de şuncă? am întrebat, mirat.

— Ei, în vârful cuţitului!

— Nu mai e aici.

— Înseamnă că a căzut pe jos.

— Vai, ce păcat... dar, Halef, mi se pare mie sau mesteci?

De data aceasta, l-am privit direct în faţă. Făcu o figură vicleană şi răspunse:

— Păi, trebuie să mestec, dacă bucăţica de şuncă a căzut direct în gura mea. Crezi că ar trebui s-o înghit?

— Nu. Cum îţi place?

— E atât de delicioasă, încât aş avea o rugăminte.

— Spune!

— Îmi dai voie să zăvorăsc uşa?

— Dar ce, crezi că vom fi atacaţi?

— Nu. Dar Osko şi Omar n-au studiat la fel de profund ca mine legile Profetului. S-ar putea să cadă în ispită dacă intră aici şi aş vrea să împiedic acest lucru. Nu vreau să-şi încarce sufletul şi să se spurce cu mirosul de carne şi sânge cu care au fost umplute aceste intestine şi apoi au fost afumate.

Se ridică, zăvorî uşa pe dinăuntru, se aşeză apoi lângă noi, îşi scoase cuţitul şi îşi tăie o bucată de şuncă de vreun sfert de kilogram, care dispăru foarte repede pe sub mustaţa lui subţire, şase fire în dreapta şi şapte în stânga. Apoi se bătu în tihnă, cu ambele mâini peste burtă şi spuse:

— Vezi, effendi, ce încredere mare am în tine?

— Deocamdată am văzut doar ce poftă de mâncare ai.

— Asta e o urmare a încrederii mele. Ceea ce mănâncă effendi al meu nu mă poate priva de cel de-al şaptelea cer şi sper că vei fi discret şi nu le vei spune lui Osko şi Omar că părerea ta cântăreşte pentru mine la fel de greu ca legile sfinţilor califi.

— N-am nici un motiv să trâmbiţez peste tot că ţi-a făcut şi ţie plăcere să mănânci ceva bun.

— Bine, atunci o să iau şi o bucată din acest cârnat, căci şunca a fost minunată. Gazda noastră o să-mi îngăduie, căci ceea ce dăruieşte ospitalitatea, Allah dă înapoi însutit.

Supraveghetorul dădu din cap, îndemnându-l să servească, şi Halef îşi dădu toată osteneala să dovedească faptul că puţin îi păsa astăzi de porunca Profetului. După ce termină, îşi şterse cuţitul de pantaloni, îl puse la cingătoare şi spuse:

— Există creaturi care au mult de suferit datorită nerecunoştinţei oamenilor. Porcul precis n-a făcut nimic ca să merite dispreţul cu care este tratat de credincioşi. Dacă aş fi fost în locul Profetului, aş fi fost mai atent atunci când mi s-ar fi dictat *Coranul*. Atunci, animalele care bucură inima omului cu gustul lor delicios, s-ar fi aflat la mare cinste. Ei, şi acum, dacă tot am terminat, pot să descui din nou uşa, fără să mă mai tem că prietenii mei şi-ar putea răni sufletul.

Se ridică şi trase zăvorul chiar în momentul în care un băieţandru frumuşel tocmai dădea să intre.

— Israd, strigă supraveghetorul către acesta, astăzi n-o să mai mergi la lucru; îţi dau liber. Acest effendi vrea să plece spre conacul Treska şi tu trebuie să-l călăuzeşti până acolo.

Tânărul era fratele femeii, cel despre care ne vorbise mai înainte supraveghetorul. Se folosi de ocazie ca să-mi mulţumească pentru că o salvasem pe sora lui şi se bucură nespus că avea prilejul să-mi facă un serviciu.

— Dar, ai cal? l-am întrebat. Nu poţi merge pe jos, în vreme ce noi vom călări.

— Am să împrumut unul din sat, spuse. Când vrei să pornim, effendi?

— Cât mai repede posibil.

— Va trebui să mai aştepţi ceva timp, căci nu ţi s-au uscat încă straiele. Între timp, mă duc să-mi fac rost de cal.

Plecă.

— Va fi o călăuză bună, spuse cumnatul lui, şi poate să-ţi dea şi toate informaţiile necesare.

— Asta-i foarte bine, căci am câte ceva să-l întreb.

— Poţi să-mi spui şi mie?

— În primul rând, aş dori să ştiu unde se află locul numit Karanirwan-han.

— Karanirwan-han? Hm! De ce vrei să ştii?

— Pentru că cei cinci pe care îi urmărim vor să meargă acolo.

— Din păcate, nu cunosc nici un loc cu numele acesta. Există Karanorman-han, care se află la Weiza, în Schar Dagh.

— Ştiu, dar nu e locul pe care-l caut. Karanirwan-han trebuie să fie o casă singuratică, un conac al cărui stăpân este un persan.

— Persanii sunt cam rari pe aici.

— Nu cunoşti nici unul?

— Ba cunosc unul singur.

— Cum îl cheamă?

— Nu-i ştiu numele exact. Are o barbă neagră enormă şi de aceea i-am spus Kara Adschemi, persanul cel negru.

— Ah! Poate chiar omul acesta este cel pe care-l caut. O barbă mare neagră trebuie să aibă, căci doar îl cheamă Kara-Nirwan. Şi de unde este acest om?

— Nu ştiu exact. Cred că trebuie să fie de prin zona Jalieza sau Luma. Îmi amintesc că ne-a povestit odată despre un urs pe care l-ar fi întâlnit sus pe muntele Zfalezs. Muntele acesta se află în locurile pe care le-am amintit mai înainte.

— Se află urşi şi în Schar Dagh?

— Numai foarte rar. Înainte erau mai mulţi, aşa cum mi-a povestit tata. Acum, însă, numai o dată la câţiva ani mai apare câte un animal din ăsta.

— Nu ştii cel puţin cu ce se ocupă persanul acesta?

— Este negustor de cai şi încă unul renumit. Trebuie să fie foarte bogat. L-am văzut deseori la vecinul nostru la conac,

unde obişnuieşte să tragă, cu peste zece argaţi după el şi cu o întreagă herghelie de cai.

— Mi se pare foarte interesant, căci pot să trag nişte concluzii de aici. Acest negustor de cai este persan şi îl cheamă Kara. Trage la conacul la care vrea să tragă şi Manach el Barscha împreună cu ceilalţi patru. Mai mult ca sigur că el este omul pe care-l căutăm.

— M-aş bucura foarte mult dacă v-aş fi pus pe urma cea bună.

— Oare cumnatul tău nu ştie mai multe?

— Despre asta, nu. N-a mai fost de mult acasă, ca şi mine. Dar, când vei ajunge astăzi la tatăl meu, poţi să-l întrebi pe el şi pe fratele meu. Ei s-ar putea să-ţi dea informaţii mai exacte.

— Tatăl tău este prieten cu vecinul lui?

— Nu sunt nici prieteni, nici duşmani. Sunt doar vecini, siliţi să locuiască unul lângă altul. Stăpânul conacului are ceva fals şi misterios în el.

— Ştii cumva dacă se întâlneşte cu oameni suspecţi?

— La un conac atât de singuratic trag tot felul de oameni. Dar asta nu înseamnă nimic. Aş putea doar să-ţi spun că se întâlneşte cu bătrânul Scharka. Ăsta nu-i un semn bun.

— Cine-i Scharka ăsta?

— Un cărbunar care sapă sus în munte cu câteva ajutoare. Se zice că locuieşte într-o văgăună adâncă şi întunecoasă şi se şopteşte că în apropierea acesteia a fost îngropat unul care n-a murit de moarte bună. Singura cărare care duce peste munte trece prin zona sa şi este destul de ciudat că unii călători au trecut pe acolo fără să-şi mai facă vreodată apariţia. Şi de fiecare dată, aceştia erau oameni care aveau la ei bani sau alte obiecte de valoare.

— Înseamnă că aceea este o adevărată văgăună a criminalilor! Şi nimeni nu i-a luat urma acestui om, pentru nelegiuirile sale?

— Nu; căci nimeni nu îndrăzneşte să meargă după el. Ajutoarele sale sunt nişte oameni brutali şi puternici ca urşii, pe care nu îndrăzneşte nimeni să-i înfrunte. Odată, a fost trimis un detaşament de treizeci de soldaţi să-i prindă pe Aladschy, care se ascunseseră la el. Soldaţii s-au întors fără nici un rezultat, după ce li s-a jucat o festă.

— De către cine?

— N-au ştiut. Erau atacaţi doar noaptea, de oameni care nu le apăreau niciodată în faţă.

— Deci şi Aladschy au fost la cărbunar! Îi cunoşti?

— Nu, răspunse el.

— Şi, totuşi, i-ai văzut astăzi, erau cei doi care călăreau pe cai pagi alături de Manach el Barscha. Porecla acestor doi fraţi cu nume rău famat provine de la culoarea cailor lor.

— Într-adevăr! Cine s-ar fi gândit! I-am văzut pe fraţii Aladschy! Acum nu mă mai mir că oamenii aceia l-au plătit pe luntraş cu lovituri de bici. Mergeau spre conacul Treska; acolo nu rămân, în nici un caz. Poate vor să-l caute din nou pe cărbunar.

— Mai mult ca sigur.

— Atunci, în numele lui Dumnezeu, te rog: nu te duce după ei! Cărbunarul şi oamenii lui sunt nişte sălbăticiuni care ucid lupul cel mai puternic cu mâna goală.

— Cunosc oameni care fac acelaşi lucru, fără a fi nişte sălbăticiuni sau pe jumătate sălbatici.

— Dar e totuşi mai bine să eviţi asemenea oameni.

— Nu pot face asta. Ţi-am spus deja că trebuie să împiedicăm comiterea unei crime. Şi, de asemenea, este vorba de răzbunarea unei crime îngrozitoare. Este vorba de prietenii prietenilor mei.

— Nu poţi să-i însărcinezi pe alţii, să facă asta?

— Nu, s-ar teme.

— Atunci, denunţă totul la poliţie!

— O, vai! Poliţia s-ar teme şi mai tare. Nu, trebuie să-i

urmăresc pe cei cinci călăreţi şi dacă aş intra în conflict cu toţi cărbunarii din lume.

— Tare mă tem pentru tine. Scharka ăsta e un adevărat diavol. Se spune că are păr pe piele ca maimuţele şi dantura unei pantere.

— Nu se exagerează cumva?

— Nu. Am aflat de la oameni care l-au văzut. Nu cred că poţi să te pui cu el.

— Viclenia şi isteţimea depăşesc puterea fizică, am replicat. De fapt, ca să te liniştesc, am să te rog să faci şi tu ce fac eu acum.

Pe jos, se afla o şină de cale ferată. Am ridicat-o, nu de la mijloc, şi am îndreptat-o spre el, ţinând braţul întins. Se dădu înapoi şi strigă:

— Effendi, eşti... eşti... la dracu, da, dacă aşa stau lucrurile, poţi să zdrobeşti cu uşurinţă şi un lup!

— Ei, aş! Cel ce se bazează pe forţa brutală s-ar putea să se păcălească. Puţină gândire e mai bună decât cea mai mare forţă fizică. De fapt, suntem bine înarmaţi, aşa că n-avem de ce să ne temem de nimeni.

— Şi — adăugă Halef pe un ton plin de mândrie, arătând spre sine însuşi — effendi al meu nu este singur, mă are pe mine, prietenul şi ocrotitorul lui. Să îndrăznească doar ceata de duşmani să se atingă de noi! O să-i mistuim aşa cum mănâncă porcul lăcustele.

Asta suna într-adevăr hazliu. Înălţimea corpului lui nu se potrivea deloc cu îngâmfarea cu care rostise aceste cuvinte. Mi-am păstrat seriozitatea, căci îl cunoşteam pe micuţ; supraveghetorul, însă, nu-şi putu stăpâni un zâmbet.

— Râzi cumva? întrebă Halef. Nu suport să fiu jignit. Nici chiar de acela de la care am mâncat şuncă şi cârnaţi. Dacă m-ai cunoaşte mai bine, ai tremura văzându-mă furios.

— Dar deja tremur, spuse acesta, luându-şi o figură serioasă.

— O, nu-i suficient. Trebuie să tremuri până ţi se izbeşte sufletul de pereţii trupului. Nu ştii cu ce fel de oameni şi animale ne-am luptat. Am ucis leul, regele deşertului, şi ne-am luptat cu duşmani la vederea cărora te-ai fi ascuns în lada cu afumături din porc. Am comis fapte care ne-au făcut nemuritori. Se va scrie despre noi în cărţile eroilor şi ale neînvinşilor. Nu permitem ca cineva să râdă de noi, să ţii minte asta! Ştii cumva cum mă cheamă?

— Nu; dar am auzit că effendi ţi-a zis Halef.

— Halef! spuse micuţul pe un ton dispreţuitor. Ce-i aia Halef? Mai nimic. Halef îi cheamă pe mulţi. Dar oamenii aceia sunt hagii? Au ei taţi şi taţi ai taţilor, strămoşi şi strămoşi ai strămoşilor care au fost cu toţii hagii? Ascultă aici, eu sunt Hagi Halef Omar Ben Hagi Abul Abbas Ibu Hagi Dawuhd al Gossarah. Strămoşii mei fac parte dintre eroii care au trăit în timpuri atât de vechi încât nimeni nu mai ştie nimic despre ei; nici chiar eu însumi. Poţi să spui acelaşi lucru şi despre strămoşii tăi?

— Da.

— Cum?

— Nici eu nu ştiu nimic despre ei.

Supraveghetorul rostise aceste cuvinte pe un ton ironic. Halef îl privi în tăcere şi furios, făcu apoi un gest dispreţuitor Cu braţul, se răsuci şi ieşi afară, cu cuvintele:

— Atunci, să taci! Cel care nu ştie nimic despre strămoşii lui, acela să nu se mai compare cu mine!

— Dar, strigă celălalt, râzând, doar tu ai spus adineaori că nu ştii nimic despre strămoşii tăi.

— Aceia sunt ai mei, nu ai tăi. Nici n-am nevoie să ştiu ceva despre ei, căci sunt atât de renumiţi, încât nici nu-i nevoie să ştii ceva despre ei! strigă hagiul, furios la culme.

— E un tip ciudat însoţitorul tău, râse supraveghe torul.

— Un om curajos, credincios, abil şi fără frică, am răspuns. într-adevăr, nu se teme de cărbunar. Asta a vrut să-ţi spună

în felul lui special. Este un locuitor al deşertului şi oamenilor acestora le place să se exprime astfel. Ei, şi acum să văd ce-a făcut croitorul meu. Poate a reuşit să-mi repare costumul.

— Iar eu trebuie să repartizez oamenii la muncă. Te rog să mă scuzi, effendi.

Am ieşit amândoi din colibă. Tocmai când voiam să intru în cealaltă colibă, am auzit pe cineva ocărând în spatele uşii. Aceasta fu împinsă direct în nasul meu şi dinăuntru ieşiră doi bărbaţi care dădură peste mine, anume Halef, care într-o mână ţinea pantalonii mei şi cu cealaltă îl ţinea pe croitor. Îl trăgea pe acesta după el; şi era întors cu spatele spre mine, deci nu văzu peste cine dăduse. Răsucindu-se pe jumătate, îmi strigă:

— Prostănacule, n-ai ochi!

— Ba am ochi, Halef, i-am răspuns.

Se răsuci şi când mă văzu, spuse:

— Ah, sidi, tocmai la tine veneam!

Era cât se poate de furios; îl smuci pe bietul croitor, aducându-l mai aproape de mine şi, ridicând pantalonii, mă întrebă:

— Sidi, cât ai plătit pentru pantalonii ăştia?

— O sută treizeci de piaştri.

— Ai fost un prost, aşa de prost, încât mi-e milă de tine!

— De ce?

— Pentru că ai plătit o sută treizeci de piaştri pentru ceva ce ar trebui să fie o pereche de pantaloni, dar nu este.

— Şi atunci ce e?

— Un sac, un sac obişnuit în care poţi să pui orice vrei: mazăre, porumb, cartofi, din partea mea şi şopârle şi broaşte. Nu-ţi vine să crezi?

Se uită atât de morocănos la mine, de parcă ar fi trebuit să mă sperii de el. I-am răspuns liniştit:

— De unde şi până unde spui tu că pantalonii mei sunt un sac?

— De unde şi până unde? Ei, atunci priveşte!

Băgă pumnul prin cracul care fusese rupt, dar nu putu să introducă braţul până jos. Croitorul îi reparase atât de bine, încât cosând ruptura, cususe tot cracul.

— Vezi? Vezi surpriza şi amărăciunea? strigă Halef la mine.

— Fireşte.

— Încearcă să bagi piciorul.

— O să rămână suspendat.

— Dar trebuie să bagi piciorul, trebuie; de aceea pantalonii ăştia nu sunt decât un biet sac nenorocit. Acum nu-ţi mai rămâne altceva de făcut decât să mergi prin lume cu un picior îmbrăcat şi altul gol. Ce-or să spună oamenii când te-or vedea, pe tine, renumitul efendi şi emir! Şi de unde ai să-ţi cumperi aici, din satul ăsta amărât, altă pereche de pantaloni!

— Chiar îmi trebuie alta?

— Fireşte! Doar n-ai cum să te îmbraci cu ăştia.

— Ba fireşte că am să mă îmbrac.

— Cum aşa? Doar cu un singur picior?

— Nu, cu ambele picioare. Croitorul nu trebuie decât să descoasă ceea ce a cusut în plus şi să peticească ruptura.

— Să... descoasă... ceea ce a cusut în plus! strigă Halef, uitându-se ţintă la mine.

Apoi, izbucni într-un hohot de râs şi adăugă:

— Ai dreptate, sidi. În furia mea, nu mi-a trecut asta prin cap. să descoasă, sigur aşa trebuie să facă!

Chipul înspăimântat şi confuz al croitorului, se însenină; dar nu scăpă chiar aşa de uşor cum îşi închipuise, căci hagiul se răsti la el:

— Ţopârlanule, îţi dai seama în sfârşit ce tâmpenie ai putut să faci? Mai întâi coşi pantalonul cu totul, ca pe un sac, şi apoi nu mai ştii cum să te descurci!

— O, ba da, ştiam cum să mă descurc, dar nu m-ai lăsat să rostesc nici un cuvânt, se apără bietul om.

— O, Allah, Allah, ce oameni mai există pe lumea asta! Te-am întrebat foarte liniştit cum se repară greşeala pe care ai făptuit-o; am aşteptat răspunsul tău cu răbdarea unui marabuh; tu, însă, şedeai acolo de parcă înghiţiseşi o cămilă a cărei cocoaşă îţi rămăsese în gât şi atunci te-am înhăţat de propria-ţi cocoaşă pentru a te duce la effendi. Aşa s-au petrecut lucrurile. Poţi să descoşi ce-ai cusut aici?

— Da, replică şoptit croitorul.

— Şi cât o să dureze asta?

— Două până la trei ore.

— O, Allah! Asta înseamnă că, din cauza cârpelii tale, o să fim nevoiţi să aşteptăm până seara? Nu merge, nu acceptăm aşa ceva.

— O să dureze mai puţin, am spus, pentru că o să-l ajut eu.

— Şi cum se va împăca asta cu demnitatea meseriei tale şi cu autoritatea ta?

— Foarte bine. Am să mă aşez aici împreună cu acest om bun, care este un croitor prost. În vreme ce el îmi va călca celelalte straie şi, probabil, le va arde, eu am să repar cracul pantalonului. Spune-mi, totuşi, tu as al cusutului cu acul, chiar eşti croitor?

Omul se scărpină după ureche, se suci, se învârti şi, în cele din urmă, veni şi răspunsul:

— De fapt nu, effendi.

— Aşa vasăzică! Şi ce eşti, la urma urmelor?

— Tâmplar.

— Şi, atunci, cum ţi-a venit ideea de a te da drept croitor?

— Pentru că am două fiare de călcat.

— De la cine?

— De la bunicul meu, care a fost într-adevăr croitor. Asta-i tot ceea ce am moştenit de la el. Apoi mi-am cumpărat aţă şi ace şi, când se iveşte vreo ocazie, mai dreg straiele oamenilor, căci acum nu prea am de lucru ca tâmplar. De aceea am şi fost angajat aici.

— Deci, eşti un om care se pricepe la o mulţime de lucruri. Vasăzică dregi straiele, tot aşa cum ai procedat şi cu pantalonii mei?

— Nu, effendi! Asta a fost doar o greşeală.

— Zici că ai două fiare de călcat? Ştii să calci?

— O, grozav!

— Eh, atunci să trecem amândoi la treabă. Dar asta ce-i?

Am smuls peticul pe care îl cususe şi i l-am arătat. N-a priceput ce l-am întrebat şi s-a uitat întrebător la mine.

— Ce culoare are stofa pantalonilor?

— Bleumarin, domnule.

— Şi ce culoare are peticul pe care l-ai pus?

— E alb.

— Pantalonii arată groaznic aşa. N-ai un petic bleumarin sau măcar negru?

— Am destule!

— Şi de ce n-ai pus unul de acelea?

— Dar ăsta alb e mult mai gros decât cel negru, de aceea m-am gândit că o să ţină mai bine şi pantalonii n-or să se mai rupă dacă vei mai înota vreodată îmbrăcat.

— Eşti foarte grijuliu, după câte văd. Eu, însă, am să-mi cos un petic negru. Deci, să mergem înăuntru!

— Să te ajut şi eu, sidi? întrebă Halef.

— Da, poţi să ţii pantalonii până cos eu peticul.

Coliba era goală, căci oamenii se aflau acum la lucru. M-am aşezat, împreună cu Halef, pe rogojină. Am primit ac şi aţă; în loc de foarfece, am folosit cuţitele noastre şi ne-am apucat de treabă. Elev fiind, îmi cususem nişte nasturi şi chiar peticisem o mică ruptură; ştiam destul de bine să fac diferenţa dintre partea din spate şi celelalte părţi, de aceea, m-am apucat de treabă cu multă încredere. Între timp, tâmplarul-croitor se apucase de lucru la sobă şi tot arunca lemne pe foc de parcă voia să frigă un taur. Plăcile de teracotă împrăştiau o asemenea căldură, care îmi amintea de frumoasele zile din

Sahara. Straiele mi se uscaseră. Nu mai era nevoie decât să fie călcate.

Marele meşter luă mai întâi vesta, o întinse pe o rogojină şi apoi, cu un cleşte, apucă fierul. Acesta era roşu ca focul; mânerul din lemn era ars. Omul se uită de la fier la mine şi de la mine la fier, şi apoi se scărpină pe ceafă, gânditor.

— Ce vrei? l-am întrebat.

— O întrebare, domnule. Ce să fac acum?

— Să calci!

— Dar cum?

— Ca de obicei. Doar o faci extraordinar de bine.

— Hm! E o poveste cam complicată.

— Cum adică?

— Dacă am să calc acum, fierul este atât de înfierbântat, încât am să ard vesta. Dacă aştept până se răceşte fierul, n-o mai ard, dar nici fierul nu mai calcă. N-ai vrea să-mi dai un sfat? Am auzit că eşti un effendi plimbat prin toată lumea; poate ai văzut vreodată cum procedează croitorii voştri.

— Ascultă, să ştii că am o părere foarte proastă despre bunicul tău.

— Nu spune aşa ceva, te rog! Bunicul meu — Allah aibă-l în pază, în paradis — a fost un musulman viteaz şi un brav supus al padişahului.

— S-ar putea; dar croitor n-a fost.

Meşterul ridică acum şi celălalt braţ pentru a se scărpina la ceafă. Oferea priveliştea unei disperări cronice, dar nu dădu nici un răspuns.

— Ei, cum e? N-am dreptate?

— Effendi, se bâlbâi el, de unde ai ştiut?

— Am ghicit. Spune-mi, deci, ce-a fost de fapt?

— Ei, dacă vrei neapărat să ştii, a fost tăietor de lemne şi mai făcea din când în când croitorie pentru ceilalţi tăietori de lemne. Fiarele le moştenise însă, cred, de la bunicul lui.

— Care nici el n-a fost croitor? am râs. Eşti însurat?

— Nu, dar o să fiu curând.

— Atunci grăbeşte-te să le poţi lăsa moştenire nepoţilor fiarele de călcat. Trebuie să rămâi fidel exemplului strămoşilor tăi şi sper ca fiarele de călcat să nu ajungă niciodată pe mâinile altei familii.

— Nu, domnule, n-am să fiu de acord cu aşa ceva, mă asigură el, foarte serios. Familia mea nu se va despărţi niciodată de această moştenire. Dar te rog, totuşi, să mă ajuţi şi să-mi spui ce trebuie să fac.

— Îţi poruncesc să nu mai atingi acest obiect moştenit. Dacă trebuie să-mi repar singur pantalonii, am să pot să-i şi calc singur.

Îşi luă mâinile din păr, respiră adânc şi, din doi paşi, ieşi afară pe uşă. Lui Halef tare i-ar fi plăcut să alerge cu biciul după el, ca să-l pedepsească pentru că se dăduse drept croitor, fără ca măcar să aibă habar de această meserie. L-am sfătuit, însă, să se potolească şi să nu se mai lase altă dată orbit de titlurile şi demnităţile altora.

Trebuie să recunosc cinstit că nici eu nu mă prea pricepeam să ţin fierul în mână, mai cu seamă că familia mea nu moştenise niciodată un fier de călcat; dar după ce am încheiat opera de artă, nu-mi rămase altceva de făcut decât să fiu foarte mândru de ea, în vreme ce Halef mă lăuda din toate puterile. Afirma că nu mai văzuse în viaţa lui asemenea petice şi se bucura grozav că straiele călcate de mine căpătaseră o anumită strălucire, de parcă fuseseră frecate cu grăsimea de pe şorici.

Sosi şi supraveghetorul împreună cu cumnatul său, care mă informă că era gata de plecare. Croitorul crezuse probabil că nu mai trebuia să se teamă că va fi luat la bani mărunţi în legătură cu arta sa. Băgă capul pe uşă şi, văzându-mă îmbrăcat cu propriul meu costum, intră, arborând o figură luminoasă.

— Domnule, spuse, după câte văd, eşti gata. Dar, pentru

că mi-ai folosit cele două fiare de călcat, sper că ai să-mi dai un bacşiş.

— Ai să-l primeşti, spuse Halef.

Dispăru după paravan şi se întoarse cu „cizmele pentru gută”. Semănau mai mult a cornete decât a cizme. Halef le întinse şi spuse pe un ton amabil:

— Îţi dăruim aceste teci pentru picioare de elefant ca semn de veşnică recunoaştere a măiestriei tale. Pune-le lângă fiarele de călcat şi transmite-le moştenire nepoţilor şi strănepoţilor tăi, pentru ca urmaşii tăi să aibă o amintire că strămoşul lor era mare maestru în cusutul pantalonilor în formă de sac. Allah a creat maimuţe şi măgari; pe tine însă te-a trimis în Rumelia ca pe o încoronare a acestei creaţii a lui!

Croitorul apucă cizmele şi se uită la ele cu ochi mari. Nu se aşteptase la un asemenea bacşiş şi încă însoţit de o asemenea cuvântare.

— Ei, ce te holbezi aşa înăuntrul lor, de parcă te-ai aştepta să-ţi găseşti acolo inteligenţa? întrebă Halef. Şterge-o de-aici şi preamăreşte mărinimia cu care te-am onorat, dându-ţi aceste lucruri.

Am susţinut această cerere, lăsând să cadă în cizme câţiva piaştri. Cu asta i-a mai venit puţin sufletul la loc bietului om. Putu să vorbească din nou, ne mulţumi pentru darul făcut şi se grăbi s-o şteargă de acolo.

Apoi a urmat despărţirea. Am scurtat-o pe cât posibil şi am pornit spre drumurile nedesfundate ale vestului.

Sfârşit

Coli de tipar: 34
Bun de tipar: 2 aprilie 1998
Tiparul executat la Imprimeria
„ARDEALUL” Cluj
B-dul 21 Decembrie nr. 146
Comanda nr. 70353

karl may

OPERE

ÎN ȚARA SCHIPETARILOR

Prin ținuturile aspre și pline de primejdii ale Macedoniei secolului trecut, Kara Ben Nemsi și credinciosul său Halef continuă urmărirea bandei lui Barud el Amasat și Manach el Barscha, la care se adaugă acum și frații Aladschy, doi temuți albanezi aflați sub ordinele misteriosului Schut. Parșiveniile stăpânirii otomane din acea vreme, coruptă și fioroasă, sunt redate cu veridicitate și, pe-alocuri, ca și în volumele precedente, cu un umor irezistibil. În această cavalcadă infernală, toate drumurile duc spre Schut, căpetenia supremă a tâlharilor. Dar cine este Schut și ce scopuri are, vom afla în volumul următor intitulat

SCHUT, CĂPETENIA TÂLHARILOR

cu care se încheie ciclul celor șase romane dedicate de autor exoticului și enigmaticului Orient otoman, ajuns la Porțile Europei Centrale.

Lei 21500 + 500 T.L. = 22000